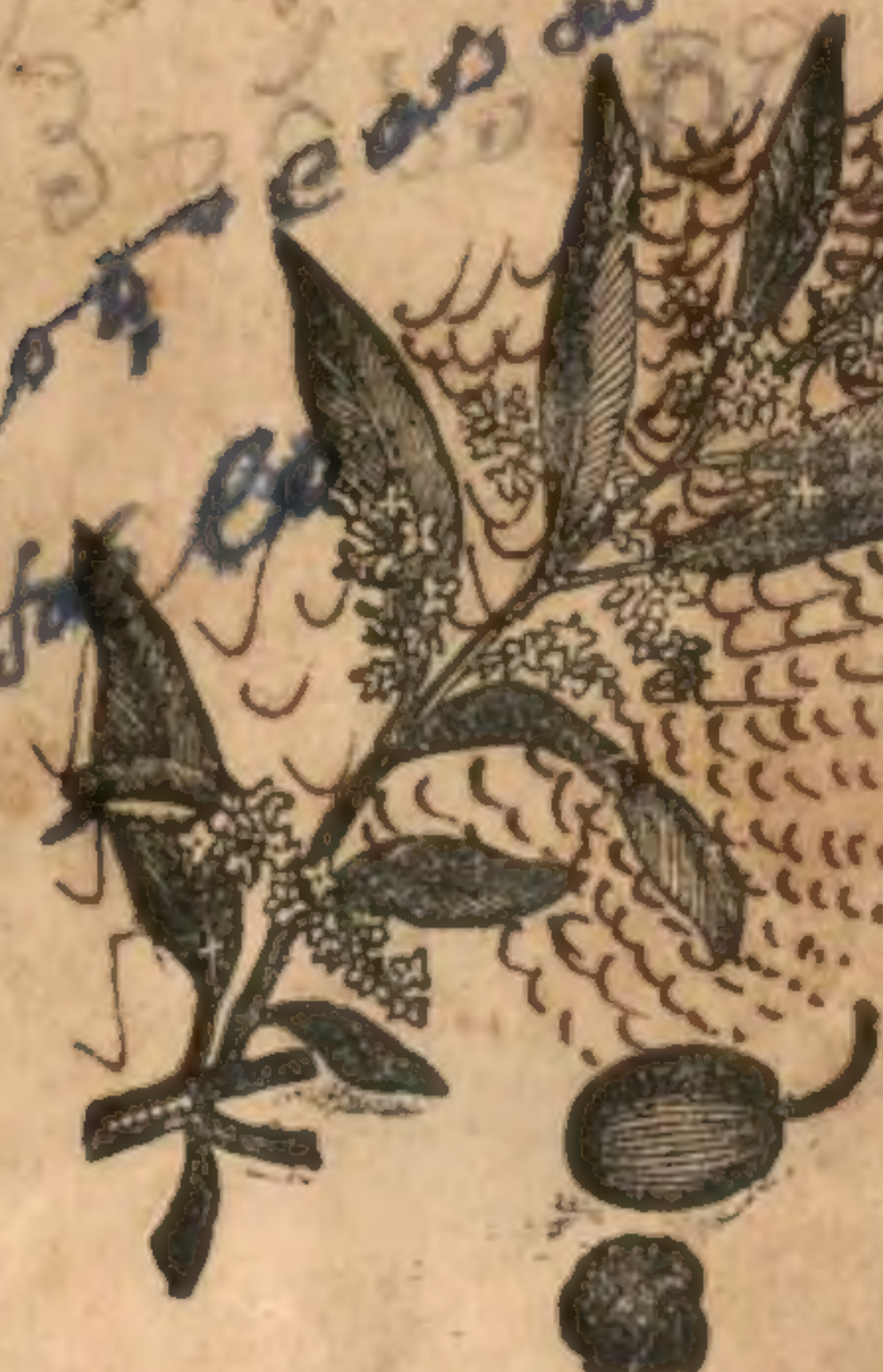

4
 ఆంధ్ర సాహిత్య కళాపరిషత్
 ఏలూరు కలకాండ కలపతిరావు

ఉపన్యాసపయోనిధి.

బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిలగారిచే
 రచియింపబడినది.

విశ్వవిద్యాలయము
 ఏలూరు
 గృహము

సంపాదకుడు
 సందిరాజు చలపతిరావు
 "సంపాదకుడు"

మంజువాణిమొదాక్షరశాల
 ఏలూరు.

Rs. 1-2-0.

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము
 తేలప్రోలు.

1911

ఉపన్యాసపయోనిధి.

విషయసూచిక.

	పేజీ.		పేజీ.
1. గణాధిపతి.	1	18. బాల్యము (విద్యార్థులు)	
2. మతము.	13	వేదాంతము	171
3. జీవన్మృతమేది?	18	19. ఏకేశ్వరవాదము	183
4. మతియుయొక్క యావశ్యకత.	50	20. సత్యవాదిని-భగవద్గీత- వేదములు	187
5. హిందూమతమును, దాని ధర్మములును.	60	21. వేదములు-శ్రోత్రములు	190
6. హిందూమతము ఒంటెత్తు తనమునుగలిగించునదియూ?	64	22. జపానుదేశము-వేదాంతము	223
7. త్రిమతములు.	83	23. మానవుడు	234
8. అద్వైతము, తద్విశోధులు.	87	24. యజ్ఞోపవీతరహస్యము	250
9. బ్రహ్మజ్ఞానము.	98	25. శ్రీశంకరభగవత్పాదులవారు	251
10. రావుబహదర్ వీరేశలింగం పంతులుగారి యాత్మ జ్ఞానము	116	26. అభేదానందస్వామి- వేదాంతము	264
11. భగవద్గీత.	132	27. శ్రీకృష్ణభగవానులవారు	268
సర్వసాధనము.	137	28. శ్రీకృష్ణమూర్తి	273
ముగ్ధులలోపలబడినదా?	144	29. శ్రీకృష్ణుడుబారుడా	282
12. జగత్తుసత్యమా?	153	30. పాపశిక్షణమునుసమస్తసన్యాస విమర్శనము	317
13. ఉపములు	158	31. దసరా	331
భిమరక్తిసన్యాసము	164	32. భగవద్గీతనుగూర్చియితరదేశ ములగు ప్రాజ్ఞులిచ్చిన యభిప్రాయములు	387
14. ప్రమాణవిచారము	167		

33. కీర్తిశేషులైన ప్రతాప చంద్ర మజుందారు గారు బ్రహ్మసమాజము	341	39. బ్రాహ్మసామాజికులు- విగ్రహారాధనము	394
34. బ్రహ్మసమాజమతము హిందూమతమా?	351	40. రామమోహనరాయలవారు	404
35. బ్రహ్మమతము-ఈశ్వరవాది	364	41. బ్రహ్మసమాజమత పరిణామము	419
36. క్రీస్తుమతకాళిలు	380	42. బ్రహ్మసమాజమునందు విశేషముకలదా?	424
37. వలుడు-సత్యసంధత	389	43. మొదటిబ్రాహ్మ వివాహము	454

శ్రీ శేషన గ్రంథాలయము

తేల ప్రోలు.

పీరిక

బ్రహ్మశ్రీ. కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిలుగారిచే నవ్వ
దవ్వదు వత్తికలలో వాయు బడు నువన్యాసము
లను జదువుచుండు గొందఱుమిత్రులు వానియందలి విషయ
విలక్షణత, భావగాంభీర్యము, యుక్తి మున్నగు ననేక సంప
దలచే దులదూగు వారిధోరణికి బ్రీతులై నన్ననేకసారు
లు వారి వ్యాసముల నన్నిటిని శేర్చి యేకముఖముగాఁ బ్ర
బచురింపుమని కోరుచుండిరి. ఇట్టికోర్కెయే నాకును జగ
కాలమునుండి కలిగియుండెను గావున బ్ర. బ్రహ్మయ్య శా
స్త్రిలవారితోఁ బ్రస్తావించితిని. వా రందుల కంగీకరించిరి
గాని లెఱపిలేనికతమున వ్యాసములను బంపలేకపోయిరి. తు
దకు నేనే వారితావునకుఁబోయి కొన్ని వ్యాసములను సేక
రించి తెచ్చి ప్రస్తుతము మత విషయములకు సంబంధించిన
వి మాత్రము 472 పుటలలో పట్టినన్ని మాత్రమే ప్రధమ
సంపుటముగాఁ బ్రచురించితిని.

మత సంబంధమయిన వన్నియూఁ బ్రచురించుటకు మఱి
యొకటిరెండు సంపుటములు వట్టును. అట్లు పైన ఆంధ్ర
భాషావాఙ్మయమును గూర్చినవి 2, 3 సంపుటము లగును.
వివిధ విషయములు మఱి రెండు సంపుటము లగును. వాని
నన్నిటిని వరుసగాఁ బ్రచురించు తలంపుతో నిడిముందుగాఁ
బ్రచురించితిని.

ఇప్పటికి రమారమి 25 సంవత్సరముల కంటెఁ బూర్వ

మునుండియే బ్ర. బ్రహ్మయ్య శాస్త్రిలవారు వ్యాస రచన
కుఁ బ్రారంభించిరని నాతలంపు.

ఆంధ్ర దేశమునందీ కాలము మిక్కిలియు ఖ్యమైనది. ఇప్పుడిప్పుడే రాజమహేంద్రవరమునందు ఇంగ్లీషుకళాశాలస్థాపింపఁ
బడియాంధ్రులకింగ్లీషుభాషాభ్యాసమునకవకాశముగలిగెను.

ఇప్పుడిప్పుడే రాజకీయ వ్యవస్థయందు హిందూ దేశము
నకు శాంతిగలిగెను. చల్లని బ్రిటీషు రాజ్యాంగపు పద్ధతుల
యందు సకలజనుల కిప్పుడిప్పుడే విశ్వాసము గలిగెను.
హిందూరాజ్య పరిపాలకులగు హూణులును, ఆంధ్రులలోని
విద్యాధికులును చేరి సాంఘిక విషయములగూర్చి యోజం
చి యుచితములగు కొత్తమార్పులను పెట్టుటకై ప్రయ
త్నించిన దిప్పుడిప్పుడే.

దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారొకచెంతను, మిషనరీలొకచెం
తను, బ్రాహ్మ సామాజికులొకచెంతను తమకుదోచినవిధము
గా హిందూమతమును గూర్చి తెలిసికొనుటకు ప్రారంభించిన
దిప్పుడిప్పుడే.

ఈసమయ మెల్లవిధముల సాంఘిక పరిణామమునకు దగి
యుండెను. ఇట్టిసమయమందే మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీ రావుబహ
ద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు తమ వ్రాతల
మూలమున విద్యాధికులచే సమ్మానింపబడుచుండెను.

వారు రచించుచుండు హాస్యసంజీవని మున్నగు గూతన
ఘక్కిక గ్రంథరచన ఆంధ్ర జనులచే పరింప బడుచుండెను.

వికట కవియనియు, వింత మనుజుడనియు పంతులవారిని పూర్వాచార వరాయణు లనజొచ్చిరి. స్త్రీ పునర్వివాహ ప్రయత్నమునకుఁ బూర్ణాది వేయఁబడిన దీసమయమున నే. ఈకాలమున నేహిందూ ఆచారములలో ననేకములు పంతులు వారిచేఁబడింపఁబడెను. అనేకాచారములు పెక్కిరింపఁబడెను.

అది యేమి చిత్రమోగాని యీకాలమున పంతులవారు హిందూ ఆచారములను ఖండించుచుండగా దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారొకచెంతను, పాశ్చాత్యులలో ననేకు లొక్కమొగిని హిందూ ధర్మముల పాశస్త్వతను గూర్చి తండ్రిపతం డములుగా గ్రంథములనుఁ జెచ్చురింప సాగిరి.

మొత్తముమీద ఆంధ్రులలో వూణ విద్యాధికులకును, వూణభాషనభ్యసించు విద్యార్థులకును హిందూమతమన హేళనగా నుండెను.

విద్యార్థులకు సంధ్యావందన మందు గౌరవము తగ్గెను. జన్మిదము తీసివేయ బడకున్నను చుల్కగా చూడబడెను. హిందూమత సన్న్యాసులయందు నిరసన భావమును వారి ప్రవర్తన యందగౌరవమును నెక్కిల్పబడెను. క్రమముగా జాట్టులు కత్తిరించుకొనుట, మడికట్టుకొనకుండ భుజించుట, విగ్రహారాధనము దేవాలయములన్న హేళనయు ప్రారంభమాయెను. ఇట్లు ఆనాటికంటె నానాదు ఇంగ్లీషుభాష నభ్యసించు మన విద్యార్థులకు హిందూమత మందలి గౌరవము ఊగించెను. పిన్నవయస్కుల హృదయములందు కొంతకా

లముదనుక మతము, దైవము లేకుండెను. క్రమముగా నిరీ
శ్వరవాదము తలచూపెను.

చెన్నపట్టణము నందలి ద్రావిడజాతి విద్యార్థులకుమా
త్రమీ మార్పులు గుచింపలేదు. బ॥ మహా మహాపాధ్యాయులరగు కొక్కొండ పేంకటరత్నము పంతులవారు మా
త్రము ఆంధ్రదేశమందలి విద్యార్థి సంఘములో గలిగిన నీ
మార్పులను హర్షించక తమపత్రికయందు ఖండింప జొచ్చిరి.
ఆపత్రిక వీరేశలింగము పంతులవారి పత్రికవలె వ్యాప్తి
లేనిదగుటచేతను, భాషాశైలి కఠినముగా నుండుటచేతను కొ
లది మండిచేతనూత్రమే పరింపబడుచు తానుపూనిసకార్య
మును సంపూర్ణముగా నిర్వహింప జాలకుండెను.

అప్పటి నుండి రమారమి ఏడు ఎనిమిది సంవత్సరముల
క్రిందటి వఱకును ప్రతివిద్యార్థియు తాను సంఘసంస్కర్త
గాననిన నొకతప్పుగా తలంచుచుండెను.

రావు ఐహద్దరు వీరేశలింగము పంతులవారు స్త్రీపున
ర్వివాహమును జేయుటకు దీక్షబూని వానినిర్వహించుటతో
నాంధ్రదేశమున నూతనశకము ప్రారంభమయ్యెను. విద్యార్థి
కులలో కొందఱు చీలి సంఘసంస్కార మలజడిలేని దే
శీయ పద్ధతితో నడుపవలెనని యానవీనశాఖ వాగూహించిరి.

పంతులవారంతట హాస్యప్రసంగములు మాని మత విష
యికమగు వాగైతలు వ్రాయఁ జొచ్చిరి. వీరి యాంధ్రభాషా
పాండిత్యమును మెచ్చుకొన్నవారుగూడ వీరి మతపద్ధతుల

తో శక్తిధవింపరైరి. రానురాను పంతులవా రేగ్రంథమును
రచించినను ఎక్కడనూ హిందూమత ధర్మనిరసనము
దగులుచునేవచ్చెను.

అదివఱకే హూణభాష నభ్యసించుచు, హిందూ మతము
నుగూర్చి శాస్త్ర శోధనను నిరంతరము చేయు చుండు బ్ర
హ్మయ్య శాస్త్రులవారు హిందూమత ధర్మములను విద్యా
ర్థులకు బోధింపమొదలిడిరి. పత్రికల కుపన్యాసముల వా
యజూచ్చిరి. అప్పుడు కాకిరాడ యందుఁ బ్రచురింపఁ బడు
చున్న రాజయోగి పత్రికయందు వీరి వ్యాసములు ప్రచు
రింపఁబడుచుండెను. కొందఱు శ్రీ శాస్త్రులవారి వాఙ్మతల
నత్యాచరముతోఁ జదువఁ జూచ్చిరి. బ్రహ్మయ్య శాస్త్రుగారు
హిందూ మత ప్రాశస్త్యము వెల్లడించుటకుఁ బూనుకొనిరి.
అందులకై వీరామతమును ఖండించుచుండు బ్రహ్మసామాజి
కులయొక్కయు క్రీస్తుమత ప్రచారముల యొక్కయు వాఙ్మ
తలను కఠినముగా మొగమోటమిలేక ఖండించుటకుఁ బ్రా
రంభించిరి. ప్రాచీన హిందూమత ధర్మములను గ్రంథ రూ
పముగా విస్తారము ఖండించినవారు శ్రీరావుబహద్దరు వీరే
శలింగము పంతులుగారిగుటచేతను, వారిగ్రంథము లప్పుడు
విస్తారముగాఁ జరింపఁబడుట చేతను వానిని యధోచితము
గా ఖండించుట తప్పనిపనియయ్యెను. ఇందువలననే బ్రహ్మ
య్యశాస్త్రులవారికి వీరేశలింగము పంతులవారి వ్రాతలు
ఖండించుటతప్ప వేరేమియుఁ బని లేదనియు, ఇంతబద్ధపై ర

ముపూనుట తగదనియు హాణవిద్యాధికు లవవాదమును బ్రకటించిరి.

అంతేగాని ఒక్కరును పంతులవా రవసరానవసరముల ను పాటించక హిందూమతము నొక్క పెట్టుగా నేలనిందించిరి? పాశ్చాత్యపండితులలో లనేకులును, దివ్యజ్ఞాన సమాజికులలో లనేకులును గనిపెట్టిన హిందూమత ప్రాశస్త్యమును వీరేలగనరై రి? అని విమర్శించువారు చాలకాలముదాక లేకపోయిరి. పంతులవారి గ్రంథములలో స్వాములవారు వచ్చినచో తప్పక వారికి విధవా సంపర్కమును గలిగించుచు వచ్చిరి. ఇది ధర్మమా? సన్న్యాసులలో మంచివారు మాత్రము లేరా? ఉండినచో నొక్కరి సచ్చారిత్రమునైన యేల పాటించి ఒక్కగ్రంథమును వ్రాయించినారుకాను అని విచారించరై రి?

పంతులవారు గ్రమముగా మతవిషయము నందుఁ బ్రవేశించి తమకు తోచినట్లెల్ల వ్రాయుట చేతను వారివ్రాతలను ఖండించి సంతమాత్రమున క్రైస్తవమిషనరీల వ్రాతలును, బ్రాహ్మసామాజికులవ్రాతలును గూడఖండింపఁ బడుచుండుట వలనను శాస్త్రులవారు వారు ప్రచురించిన గ్రంథ సంపుటముల నన్నిటిని మిక్కిలి జాగ్రత్తో పరిశీలించి ఖండనకు ప్రారంభించిరి.

సూక్ష్మ దృష్టిచే జదువువారు శాస్త్రులవారి వ్యాసములన్నియు పంతులవారు గాని మఱియొకరు గాని హిందూమ

తమును దూషించగా వానిని సమర్థించుటకు వ్రాసినవేగాని
యూరక కూర్చుని క్రొత్తగా నూతన సిద్ధాంతములను బ్ర
కటించుటకు వ్రాసినవి కావని తెలిసికోగలడు.

వీరేశలింగము పంతులవారు సంఘము నున్నతికి దెచ్చు
టకై తాము విరుద్ధములను ననర్థదాయకములని నమ్మినవా
నిని ఖండించుట యెట్లువసరమని తలంచిరో యట్లే బ్రహ్మ
య్యశాస్త్రిలవారును హిందూ సంఘము నున్నతికి దెచ్చుట
కై యేయేవ్రాత లనర్థదాయకములని నమ్మిరో వానినే
ఖండించి వ్రాసిరి.

బ్రహ్మశ్రీ కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులవారి
వ్రాతలను, వీరేశలింగము పంతులవారి ఖండనలను జూచి
న వారిద్దరు బద్ధవైరము గలవారని తలంచుచుండిరి. వారిరు
వురెప్పుడును కలిసిమెలసిమాట్లాడుకొనుచు నొకరియందొకరు
గౌరవము గలవారుగా నున్నారు. అయినను వారియభిప్రాయ
ముల మాత్రము పరస్పర విరుద్ధముగా నుండును. అట్లే
బ్ర. బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిలవానికి పంతులవారియందెంతో గౌర
వముగలదు. ఎవరికిలేదు? అభిప్రాయములుభిన్నములై యుం
డునంతమాత్రమున ఒకరినొకరు ద్వేషించువారనితలంపరాదు.

శ్రీపంతులవారిస్త్రి పునర్వివాహపు స్తకమున చెన్నపట్టణ
ము, నెల్లూరు, విశాఖపట్టణముమున్నగు ప్రదేశములలోనివార
నేకులు ఖండించిరి. అంతమాత్రముచే వారెల్లరు ద్వేషులా? కారు.

బ్రహ్మయ్యశాస్త్రిగారు యుత మమగు సదుద్దేశ్యముతోనే

యీవ్యాసములువ్రాసిననాతలంపు. అంతేగాక పంతులవారి తరులను ఖండించునప్పుడు వ్రాసినవారితలకంటే బ్రహ్మయ్య గారు పంతులవారిని ఖండించినప్పుడు వ్రాసిన వారితలకంటే వీరి శీర్షముగాలేవు. ఈవిషయమును విమర్శించువారు వీరి శలింగము పంతులవారు కొక్కొండ వేంకటరత్నము పంతులవారి సీతచంద్రికను గూర్చి వ్రాసిన ఖండనమును జూచిన బోధపడును.

పంతులుగారు హిందూమతమును గూర్చి గాని శ్రీకృష్ణుని గూర్చి గాని వ్రాసినప్పటికంటే నిప్పుడు దేశకాలముల యందు మాట్టులు జరిగినవి. శ్రీకృష్ణుని పవిత్రచారిత్రమును విమర్శించుటకు బమ్మెరపోతనామాత్యుని తెలుగుభాగవతము చాలదని విద్యాధికులనేకులు తెలిసికొనిరి.

శ్రీకృష్ణుని గోపికలు సంస్కృతమున కుచద్వయీ భారవహాలుగారు. ఈ స్వల్పవిషయమును శ్రీపంతులవారేల గ్రహింపరైరి. సంస్కృత పాండిత్యము లేకనా, కాదు, కాదు. వారికి మొట్టమొదట శ్రీకృష్ణ చారిత్రము పవిత్రముగా దని తోచినది. ఆయాహను బలపఱచుకొనుటకై యే ప్రయత్నించిరి. అంతకంటే చేటు కారణములేదు.

పంతులవారి యూహలలో మాన్యుచెందదగిన వనేకములుగలవు. స్థలీపురాకన్యాయమునపై విషయ ముదాహరణముగా జూపబడెను. ఇట్లే నూతనవిషయ పరిశోధనలవలనను, హిందూదేశమందును, ఖండారములయందును నీమ

ధ్య జటిగిన శాస్త్ర శోధనలవలనను హిందూమత విషయమై మనము తెలిసికోదగిన విషయము లనేకము లీయవ న్యాసములయందు గలిగి యుండుటచేత నేనీగ్రంథమును ప్రచురించితిని.

విద్యాధికులీ వ్యాసములను జడివి యిందు ఖండనీయాంశములు గలవట్లు ఖండించి, యామోదించదగినవట్లు నామోదించి, సంఘమునకు మేలుచేయవలెనని ప్రార్థించుచున్నాడను.

ఈ “ఉపన్యాసపయోనిధి” యందు మనదేశమందలి హూణవిద్యా వ్రగల్కులగు నాఁధులలో సాంఘిక, నీతి, మతములయందు గలిగిన చిత్రవిచిత్రములగు మార్పులనేకములు దిక్పర్యవసముగా జూపబడినవి. మన యాంధ్రదేశమందలి విద్యాధికులదృష్టి నాకర్షించిన బ్రహ్మసమాజమతమునుగూర్చియు, ఇండియా, జపాను, ఇంగ్లాండు, అమెరికా మున్నగు దేశములయందు గలుగుచున్న మత పేదాంత ప్రచారమునుగూర్చియు, సాంఘిక నీతి మతవిషయములలో గొప్ప మార్పులనుగలిగించి కొంతవఱకు మనజిల్లాలనుజ్జూతలూపిన రావు బహద్దరు వీరేశలింగము పంతులుగారి సాంఘికాదిమతధర్మములనుగూర్చియు, హిందూమతమును ఖండంతరములయందు నాటి ప్రాచీన మహర్షుల పవిత్రవాక్యములను పునఃప్రతిష్ఠించిన శ్రీనివేకానంద, అభేదానంద, స్వరూపానందాది స్వాముల మహిమలనుగూర్చియు, వశ్చిమ ఖండపు నాగరకతను హిందూదేశమున గొన్నిమార్పులతో

స్థాపించిన శ్రీరాజా రామమోహనరాయలు, ప్రతాపచంద్ర ముజుందారు, పండిత శివనాథశాస్త్రి, కాశినాథత్ర్యంబకటిలాంగు. అనీబీసాంటు, సీతానాథ తత్త్వ భూషణులవారు, జోగింద్రచంద్రఘోష, కేశవచంద్రసేనులు, రాయసాలి గ్రామసాహేబుబహద్దర్. గోకులాజీగౌరీశంకరులు, పండిత గోస్వామి, బాబు సురేంద్రనాథబెనర్జీ, రమేశచంద్రదత్తు, లాలా లజపతిరాయలు, బాల గంగాధరతిలక్కు, మహర్షి దేవేంద్రనాథతాగూరు, యమ్. యే. రామానుజాచార్యులు గారు, రఘుపతి కేంకటరత్నము నాయుడుగారు, మున్నగు దేశభక్తులనుగూర్చియు సనేకవిషయములిందు సనుయోచితముగా పేర్కొనఁబడినవి.

హిందూదేశమునందు సంఘసంస్కారదీక్ష మిక్కిలిపట్టదలతో నెరవేర్పఁబడునమయమున వ్రాయబడిన పూర్వపక్షసిద్ధాంతము లిందువిషయానుసారముగా గైగొనబడెను.

ఇదిగాక, నిష్పక్షపాతబుద్ధితో మనదేశపు మతసాంఘికవిషయములను గూర్చి పశ్చిమఖండ పండితులగు మూక్షమూలరు, నెస్టీ, పెయిను, హేజల్, ప్రొవెనరుకాడ్డువెల్, మోనియరు విల్లియమ్సు, అబీహాబొయి, బెంజిమెకోడ్డు, హక్సీలీ, ప్లేటో, ఎమికార్మసు, ప్లామారియక, కోలుబూకు, సాక్రటీసు, జనఫను, గ్రాంటు, వారక హేస్టింగ్సు, హంబోల్టు, లానెన్, నెయిల్ అలెగ్జాండరు, డాక్టరు నికాల్ సన్, ఆర్చిబిషప్వెర్రించి, మెగాస్తనీసు, మున్నగువారుచేసి

నకృషియు, తేల్చిన సిద్ధాంతము లిందుదాహరింప బడియెను.

ఈయుపన్యాసములయందొక విశేషముగలదు. ఎవరిను ద్వేషించి వ్రాయఁబడునో వారివాక్యములును, తదాత్తవాక్యములును విమర్శింపబడి సిద్ధాంతముచేయబడును.

ఇందలి యుపన్యాసరచన విర్యాధికులదృష్టి నాకర్షించ దగియున్నది. యుక్తి ప్రధానముగాను, పశ్చిమ ఖండవాసుల యభిప్రాయములు రెండవప్రమాణముగాను, వేదములు, ఉపనిషత్తులు, పురాణములు, శైబిలుమున్నగు ప్రాచీన గ్రంథదృష్టాంతములు మూడవ యాధారముగా గైకొనఁబడి, బౌద్ధచిత్తము సర్వత్ర పాటింపబడుచు వ్రాయబడినట్లు కాన్పించుచున్నది.

ఇవిగాక హిందూదేశమందును, ఖండాంతరములందును ప్రచురింపఁబడుచుండు సత్యవాదిని, అంధకేశరి, ఇండియను మొసంజరు, సాటరుడేరివ్యూ, బ్రహ్మవాదిని, సోషలు రిఫారుమరు మున్నగు పత్రికలలో వ్రాయఁబడిన వ్రాతలు సందర్భోచితముగా విమరింపఁబడియున్నవి.

బిటీషు ప్రభుత్వ మహిమచే సులభ లభ్యములు గావింపబడిన సకల ప్రపంచమందలి యభిప్రాయములును యథోచితముగా గైకొనబడియెను.

ఇట్టియనేక విషయములతోనెప్పారు నీయుపన్యాసములు సంఘ సంస్కరణమునం దభిలాష గలిగి దేశసేవ చేయుచున్నవారిచే జదువ దగినవిగా నున్నవి.

గంధ విస్తర భీతిచే నిందు కై కొనబడిన అండ్లయ, సంస్కృత, హూణగంధముల పేర్లుదాహరించలేదు. వాని నిపాతకులాయా సందర్భములం జదువునప్పుడుచూడగలరు.

గంధక ర్తను గూర్చి యొకటి రెండుమాటలతో నీయు పోద్ధాతము ముగించెదను.

బ్రహ్మయ్య శాస్త్రులవారు కేవల గంధరచనతో నూరుకొనక ఆర్య మతధర్మములను గూర్చి యనేక స్థలముల యందును హూవన్యాసములిచ్చుచు ననేకస్థలములయందు సభలను స్థాపించుచు, ఆర్యమతబోధిని యను మాసవత్రికలో దమయధిప్రాయములను వెల్లడించుచు మిక్కిలి పాటు వడ్డుచున్నారు. దైవము వీరికి చిరాయుర్ని రామయంబులిచ్చి రక్షించుగాక!

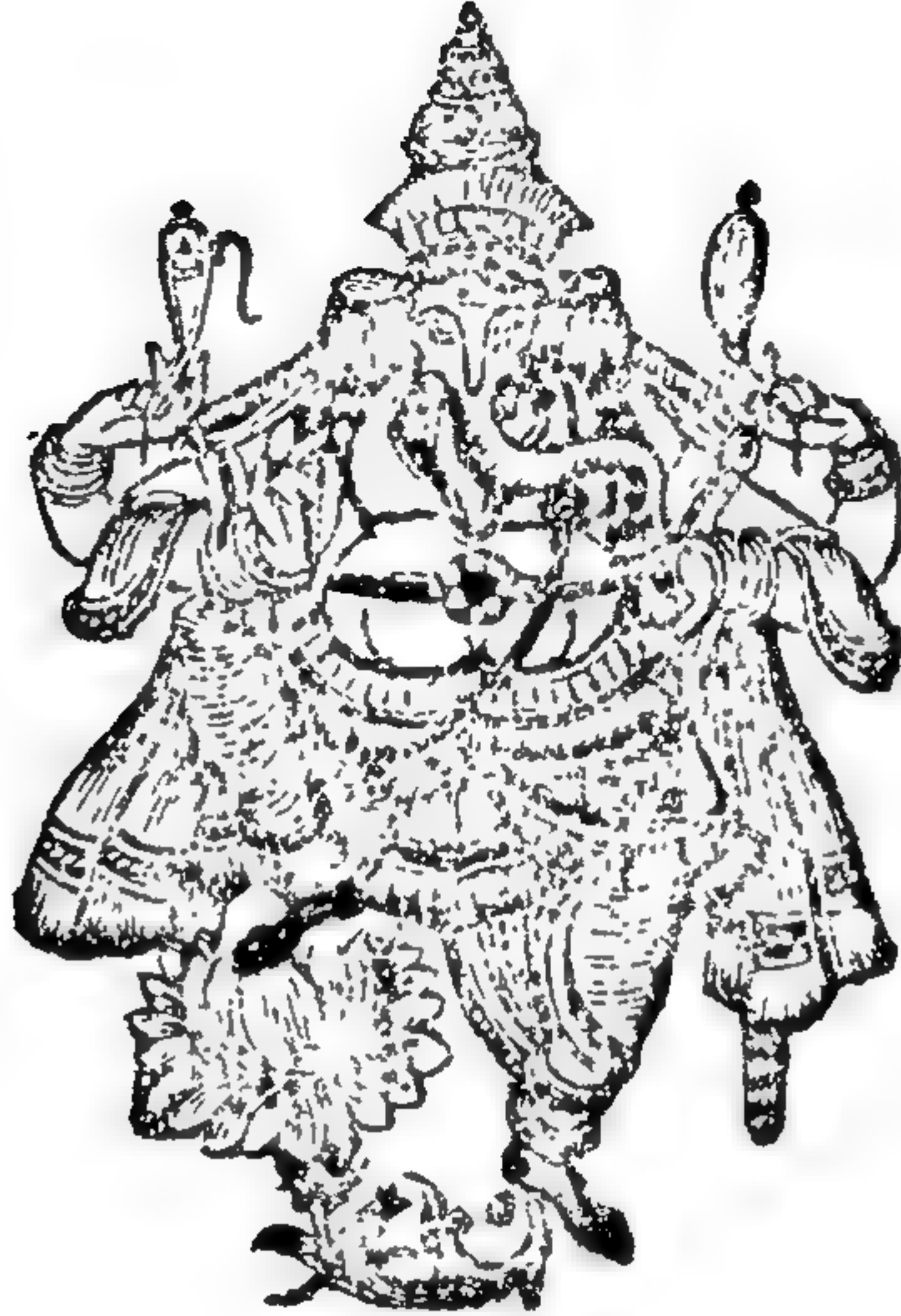
బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మయ్య శాస్త్రులవారి ఛాయాపట మిందు ముద్రించవలెనని ప్రయత్నించితిని గాని వారి కెన్నిసారులు వ్రాసినను పంపకుండుటచేత నదివిడిచి పెట్టవలసి వచ్చినందులకు చింతిలుచున్నాను.

క్రమముగావారి ఉపన్యాసము లన్నియు గంధసంపుటములుగా ప్రచురించు నాతలంపునిర్విఘ్నముగా పరమేశ్వరుడు కొనసాగించుగాక.

ఇట్లు విధేయుఁడు,
నందిరాజు చలపతిరావు,
సంపాదకుఁడు.

This book belongs to
Gundipati Venkateswara Raja Gopala Rao

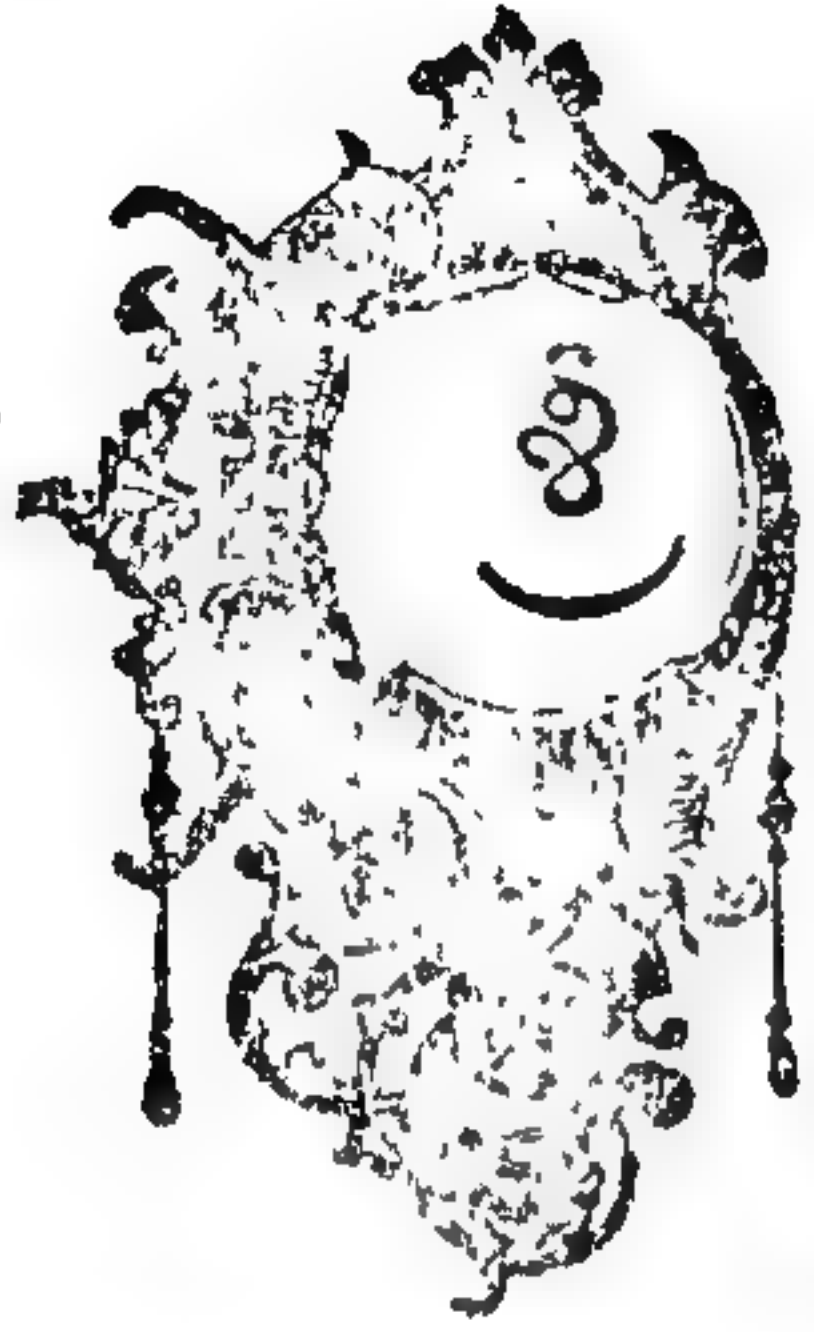
ఉపన్యాసపయోనిధి. Telaprolu
D. 11. 6. 22

“శ్లో॥ అగణాననభద్రార్కం గణాననమహర్నిశం । అనేకదం శం రక్తవా మేకదంశముపాస్తపే॥”

గణాధిపతి.

[కాలినాడయందుగల కళాకాలయందలి విద్యార్థులచే స్థాపింపబడిన
హిందూమత చారిత్రమాజ్ఞాన విభిన్న యుపన్యాసము.]

మంతం బగు నీ ఛరతఖండమునందంతటను
విఘ్నేశ్వరారాధనము విపులముగా జరుగు
చున్నది. వినామముతోనైన నేమి గణాధిప
తిని హిందువులందఱును బూజించుచున్నార
నిచెప్పవచ్చును. ఈయారాధనము మిక్కిలి

పురాతనము. వేదములందే గణపతియుగ్గడింపబడియున్నా
డు. “నిమసీదగణపతే! గణేశమత్యామాహుః” అను ఋక్కు
లో వినాయకుడు నుతింపబడియున్నాడు. “గణానాంత్యా
గణపతిగ్మహావామహే” యను యజుస్సునందుఁగూడ నీ
దైవతము న్తుతింపబడియున్నాడు. కొందఱు పాశ్చాత్యులీ
వేదభాగములందుఁ జేర్కొనబడినగణపతి. “బ్రహ్మణస్సతి”
గాని వక్రతుండుఁడుగాఁడనుచున్నారు. అయ్యది యనాదర
ణీయము. వక్రతుండుఁడు బ్రహ్మణస్సతికంటె భిన్నదైవము
కాదు. “శ్లో॥ విఘ్నేశ! విధిమార్తాండ! చంద్రేంద్రోపేం
ద్రవందిత! నమోగణపతేతుభ్యం! బ్రహ్మణాంబ్రహ్మణస్సతే॥”
అని విఘ్నేశ్వరునే బ్రహ్మణస్సతిగా మనవారువణిఁగించియు
న్నారుకదా. “తత్పురుషాయవిద్మహేవక్రతుండా యధీమహి
తన్నోదంతిః ప్రచోదయాత్” అని తైత్తిరీయోపనిషత్తులో
వక్రతుండుఁడు కీర్తింపబడి యున్నాడు. పెక్కేల వినాయ
కోపనిషత్తుని యొక యుపనిషత్తే యీతనిని గూర్చి కలదు.

గణపతిపురాణమని యొక పురాణముకూడ నీతనిగూర్చియే కలదు. మనవారెయ్యది యాచరించినను ముందుగాగణపతి నిబూజించి కీరుదురు. ఇంతవ్యాప్తియందుగల యీదైవతమునుగూర్చి ముచ్చటించుకొనుటకు మంచితటి తటస్థించినప్పుడేయీపావనకార్య మొనరించుట ముఖ్యకతవ్యముకదా.

హిందువులకుఁ బలువురు దైవతములు కలరనియు నందులోనీవిఘ్నేశ్వరుఁ డొక్కఁడనియు నజ్ఞులు తలంచుచున్నారు. అదినత్యముకాదు. వికేశ్వరారాధనమును బోధించునుతములలో నగ్రగణ్యము హిందూమతము. “అట్లయిన నీవిఘ్నేశ్వరుఁడెవరు?” అందురేని, ఈతఁడే పరబ్రహ్మము. ఈతఁడే పరమాత్మ. “శ్లో! యంబ్రహ్మవేదాంత విదోవధన్తి! పరంబ్రధానం పురుషంతథాన్యే । విశ్వోద్గతేః కారణమీశ్వరంవా! తస్మైనమోవిఘ్నవినాయకాయ॥” అనుశ్లోక రాజమును ప్రతిహిందువును నక్కరములు నేర్పినదిమొదలు వరించుచున్నాఁడుగదా. వేదాంతులెవనిని పరబ్రహ్మమని చెప్పుచున్నారో, అన్యులు (అనఁగాసాంఖ్యాదులు) యెవనిని ప్రధాన పురుషునిగాఁ జెప్పు చున్నారో యట్టి వినాయకునకు నమస్కారము అని దీనితాత్పర్యము. “క॥నరవిశ్వోద్గతి హేతుపు పరముఁడు పురుషుండుప్రకృతి బ్రహ్మముపరమే । శ్వరుడంచుఁ దద్జ్ఞులెవ్వనిఁ । బరికింపుదురగ్గణాధిపతి నర్చింతు॥” అని సీతారామాంజనేయ సంవాదకారుఁడుగణపతిని పరమాత్మగావణిఁపించియున్నాఁడు, ఈరీతిగా గీర్వాణకవులును నాంధ్రక

వులునుకూడ విఘ్నేశ్వరుని బరమాత్మగా వణించుచుండగా నన్యధా భావించుటయజ్ఞతకాదా?

ఒకచో బ్రహ్మ వరాత్పరుడని తెలుపబడియున్నది. ఇంకొకచో విష్ణువు పరమాత్మయని వ్యవహరింపబడి యున్నది. వేటొకచో శివుడు పరదైవతమని భాషింపబడియున్నది. ఇప్పుడు మీరు గణవతికూడ పరబ్రహ్మమేయని చెప్పుచున్నారు. ఇందులో నేదిసత్యమందులేని అన్నియునుసత్యములే. వీరందఱునుగూడనావరాత్పరుడే. అబ్రహ్మమునకే ఇన్నిపేరులుగాని యింతమంది వేటుదేవులులేరు. “ఏకమసద్విప్రబహుధావదన్తి” అని (ఋగ్) వేదమేఘోషించుచున్నది. ఒక్కటైన సత్పదార్థమును (పరమాత్మను) విజ్ఞులుపలువిధములఁబిలుచుచున్నారు. అనిదీనితాత్పర్యము ఈభావము తైత్తిరీయోపనిషత్తువలన బాగుగాఁ దేలుచున్నది.

తైత్తిరీయోపనిషత్తులో నారాయణమను భాగములో “అమృతస్యపారేభువనస్యమధ్యే నాకస్యప్రృష్ఠే మహతోమహీయాక్” అనిపరమాత్మునిగూర్చిన ముచ్చట ప్రారంభమయినది. ఆముచ్చటలో.

“తత్పురుషాయవిద్య మేమహాదేవాయధీమహి ।

తన్నోరుద్రఃప్రచోదయాత్ .”

“తత్పురుషాయవిద్య మేవకృతుండాయధీమహి ।

తన్నోదన్తిఃప్రచోదయాత్ .

*

*

“నారాయణాయవిద్య హేవాను దేవా యధీమహి!
తన్నోవిష్ణుఃప్రచోదయోత్.”

అనువాక్యములలో నావరాత్సరుడేరుద్రుడనియు వక్ర
తుండుడనియు నారాయణుడనియుఁ దెలువఁబడియున్నది.

ఓక్కడై నభగవంతుని ఇన్నివిధములఁబిలువ నేలయుండు
లేని అట్లుపిలుచుటలోఁజాలసారస్వముకలదు. ఈశ్వరునకొ
క్కపేరునుమాత్రమేయిచ్చువారికంటెఁ బలునామముల రూ
పములను గలిగించుటార లేయెక్కుడుజ్ఞాను లైయున్నారు. ఏ
మన, ఈశ్వరుఁ డనంతక శ్యాణగుణపరిపూర్ణుఁడు. అట్టియనం
తున కేపేరుపూరికగా జాలియుండును. వేవిధముల నాతని
మనము వణికంచినను నింకనునాతనిబూరికగా నిర్వచింపఁ
జాలము. అన్నిగుణములనొక్కమూరెప్రశంసింపనేరముకదా
కావున ననంతగుణ పరిపూర్ణునకనంతనామములుకూడ నేర్ప
దుచున్నవి. ఈవిషయమై రివరెండు రాబ్బను తన “హిందూ
మతమును గ్రీస్తు మతముతో దానికీగల సంబంధమును”
(Hinduism and its relation to Christianity) అనుగ్రం
థములోనిట్లు వ్రాసియున్నాఁడు.

“It was a fine sentiment which led the Hebrew
priests of old to omit the name of Jehovah in the
public worship, and substitute for it, “the incommuni-
cable” or some such expression, for, human language
can never give a name to the Supreme. All that we
have been able to do has been to take some attribute

and ascribe to it the other attributes of the Deity. This will be found to be the case with nearly all the names which we employ, whether God the good, Jehovah the existent, the eternal, the Lord, Almighty, or the Supreme. All these are names which our moral consciousness testifies to us must be applicable to God; each describes only a part of his nature, but we think of it as comprehending the whole."

అనంతగుణవరిపూర్ణుడై యున్న భగవంతునకు మనమే పేరునొసంగిన నయ్యది పూరికగా నాతని దెలుపఁజాలదని యు అయినను ఏదోయొక గుణమును ప్రధానముచేసికొని భగవంతుని కీర్తికాంతుమనియు దీనితాత్పర్యము. కావున శివుఁడు (మంగళప్రదుఁడు) విష్ణువు (అంతటను వ్యాపించియున్నవాఁడు) బ్రహ్మ (వృద్ధికలవాఁడు) విఘ్నేశ్వరుఁడు (విఘాతములను దొలఁగిండువాఁడు) యున్నగునామములు వాడుకలోనికి వచ్చినవి. కాన నిట్టి నామముల నెన్నిటిని మనము చ్చరించిన నంత భగవద్గుణవిశేషము హెచ్చుగా బోధలోనికివచ్చును. ఈవిధముగా ననంతనామరూపములు నిజముకనుగొన నిచ్చగల భక్తవరులచే వాడఁబడుచున్నవి.

వణికంపనలవికాని యవాజ్ఞానసగోచరుఁడైన భగవంతుని వణికంచుటకు భక్తులనేకనామములను గల్పించుకొనినట్లే యుపాసకుల కార్యార్థమయియే యానామముల కనుగుణములగు రూపములకూడ విజ్ఞులచే నొసంగఁబడియున్నవి.

భగవద్గుణములను గీరికొంచు శబ్దములు చదువుకొనినవారలు
భగవంతునిగూర్చి తెలిసికొనుటకు సాధనములైన టైతదను
గుణముగా నొసంగఁబడిన రూపములును నాపరాత్మరుని ఆ
జ్ఞలు మొదలు ప్రాజ్ఞులవఱకుఁ దెలిసికొన సాధనములగు
చున్నవి. ప్రతిమలను (Symbols) గూర్చి కార్లైల్ (Carlyle)
అనుదొరవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“Of kin to the so incalculable influences of concealment, and connected with still greater things, is the wondrous agency of *Symbols*. In a symbol there is concealment and yet revelation; here, therefore, by silence and by speech acting together, comes a double significance and if both the speech be itself high and the silence fit and noble how expressive will their union be! Thus in many a painted Device, or simple seat emblem the commonest Truth stands out to us proclaimed with quite new emphasis. For it is here that Fantasy with her mystic wonderland plays into the small prose domain of sense and becomes incorporated therewith. In the symbol proper what we can call a symbol, there is ever, more or less distinctly and directly, some embodiment and revelation of the infinite, the Infinite is made to blend itself with the Finite, to stand visible, and as it were attainable there. By symbols, accordingly is man guided and commanded, made happy made wretched”

భగవంతుని తెలిసికొనుటకు వాక్యైంత ప్రధానమో యీ ప్రతిమలు (Symbols) అంతప్రధానమని దీనివలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. దేవుఁడు, భగవంతుఁడు, ఈశ్వరుఁడు మున్నగుపదములు పరాత్పరుని వివిధగుణముల నెట్లు దెలుపుచున్నవో యట్లే శివ, విష్ణు, విఘ్నేశ్వరాది ప్రతిమలును జీవదయాపరుని వివిధగుణములను వ్యక్తీకరించునవియై యున్నవి. ఈవిషయముంగూర్చి బ్రహ్మసమాజ మతోద్ధారకులగు కేశవచంద్రసేనులవారిట్లు చెప్పుచున్నారు.

“Hindu idolatry is not to be altogether overlooked or rejected. As we explained some time ago, it presents millions of broken fragments of God. Collect them together, and you get the indivisible divinity. Their idolatry is nothing but the worship of a divine attribute materialized.”

ఇఁక విఘ్నేశ్వరుని ప్రతిమను గూర్చి ముచ్చటించుకొందము. భగవంతుని అనంత గుణములలో విఘ్న నియంతృత్వమును బ్రధానముచేసికొని పరాత్పరుని విఘ్నేశ్వరునిగా పెద్దలుభావించిరి. విఘ్ననియంతృత్వమున కక్కఱకువచ్చు గుణవిశేషములను దెలుపురూపమునెకరానిని విఘ్నేశ్వరున కాఁగోపించిరి. విఘ్నములను గొట్టివేయుట కైమధావిత్వము చతురత్వము, నెమ్మది శ్రద్ధమున్నగు గుణములు ప్రధానములు. ఆయాగుణములు తదనురూపమైన రూపము విఘ్నేశ్వరు.

నకు నొసంగఁబడినవి. ఇందునుగూర్చి మోనియకువిలియముస్ దొర వాడిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“What the Ganesa or Gana-pati of the present day really represents is a complex personification of sagacity, shrewdness, patience, and self-reliance—of all those qualities, in short, which overcome hindrances and difficulties, whether in performing religious acts, writing books, building houses, making journeys or undertaking anything. He is before all things the typical embodiment of success in life; with its usual accompaniments of good-living, plentifulness, prosperity, and peace. This is the true secret of his popularity. This is why his images and shrines smeared with red paint are seen every-where, through India.

విఘ్నేశ్వరుని ప్రతిమ మేధావిత్వాదుల నెట్లు తెలుపుననిన ఆమోనియరు విలియముస్ దొర వారు తమ గ్రంథమందే యిట్లు వ్రాసియున్నారు. with the head of an elephant to denote shrewdness or wisdom; (గజవక్త్రముమేధావిత్వమును దెలుపుచున్నది). “Not unfrequently he is represented riding on a rat, and is always associated with images of that animal, probably as emblematical of sagacity,, (మూషకవాహనము చతురత్వమును దెలుపును) “he has two wives called Riddi & Siddhi prosperity & success (ఆరణికివృద్ధిసిద్ధియనునిర్దలుభార్యలుగలరు. వీరలేసంప

తీని జయమునునూచించుచున్నారు) మఱి యొక గ్రంథ రాజము నమఱి కొన్ని చిహ్నములనుగూర్చి యిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది. His four hands indicate four kinds of prosperity అతని చతుర్భుజములు ధర్మార్థ కామమోక్షములను పురుషార్థములను తెలుపును. Holding pasam or a noose in one hand signifies that he holds *asa* or *desires* under bondage పాశహస్తఁడగుట ఆశల వశపఱచుకొనినవాఁడని తెలుపుచున్నది. Holding *ankusam* or a hook in the other hand, shows that he holds *krodham* or anger in subjection (అంకుశహస్తఁడగుట క్రోధమును జయించిన వాఁడని తెలుపుచున్నది. His big belly shows that all the worlds with their manifold objects are contained in him లంబోదరత్వము సర్వలోకములనుభరించుచున్నాఁడని తెలుపుచున్నది.

కావున విఘ్నేశ్వరుడే పరమాత్మ. పరమాత్మయే విఘ్నేశ్వరుడని తెలిసికొని సత్యమందాదరము కలభక్తులు వినాయకుని భక్తిపూర్వకముగాఁ దెలిసికొని యారాధించి కృతకృత్యులగుదురుగాక.

“శ్లో॥ యంబ్రహ్మ వేదాంత విజ్ఞానదంతి పరంప్రధానం పురుషం ప్రధాన్యే విశ్వోద్గతేః కారణమీశ్వరం వా తస్మై నమో విఘ్నవినాయకాయ॥”

పరాత్పరుడైన వినాయకునిగూర్చి గతవత్సరమున విపులముగా వ్రాసియున్నాను గాన నీయేదీవిషయమై యొకటి

రెండంశములను మాత్రము వ్రాయుచున్నాడను. మొదటి దొక యద్భుతవిషయము. ఆయద్భుత మేదన:—

విదేశములలోఁగూడ గణాననారాధనము.

కల దనునదియై యున్నది. భగవంతుని గజవక్త్రునిగా భావించి కొలుచుట మన హిందూ దేశమునందు మాత్రమే కాక యిక్కడికిమిక్కిలి దూరముగానున్న పాతాళ దేశము లందుఁగూడ నీవివేషముకలదు. అమెరికాదేశస్థులుకూడ గణాననుంగొలుతురు. ఈవిషయమై ‘హిందూ సుపీరియారిటీ’ (Hindu Superiority) యను గ్రంథమునందీరీతిగా వ్రాయఁబడి యున్నది:—

“The Mexicans worshipped the figure made of the trunk of a man with the head of an elephant. The Hindus, as is too well-known, still worship this deity under the name of *Ganesh*. Baron Humboldt thus remarks on the Mexican deity: ‘It presents some remarkable and apparently *not accidental* resemblance with the Hindu *Ganesh*.’”

(మెక్సికనులు మానవదేహమును గజవక్త్రమును గల విగ్రహము నారాధింతురు. హిందువు లిప్పటికిని నీదేవతను గణేశనామముతో నారాధించుట సుప్రసిద్ధము; మెక్సికనుదేవతముఁగూర్చి హంబోల్టు అనునాయన యిట్లు వ్రాసిరి— ‘ఈ దేవతము హిందూగణేశుని పోలికకొంత కలిగియున్నది. ఆ

పోలిక యెన్నఁ దగినదియును స్పష్టముగాఁ గాక తాళీయము కాక సమంజసమునై యున్నది.)

పై దానివలన రెండువిషయములు తెలుచున్నవి. అందు మొదటివిషయము పలువిషయములందు విఘ్నేశ్వరాధనము కలదనునది యైయున్నది. రెండవవిషయము తొల్లిహిందువులు పాతాళదేశమగు నమెరికా దేశమునకుఁ గూడఁ బోయియుండి రనునదియు నై యున్నది.

నేనిందుఁ జెప్పఁబోవు రెండవయంశ మేదన విఘ్నేశ్వరుఁడు పరాత్పరుఁడేకాని వేఱుకాదనునదియై యున్నది. విఘ్నేశ్వరాధకులు విఘ్నేశ్వరుఁడు వేఱు పరాత్పరుఁడు వేఱునని తలంచుటలేదు. యూదులు దేవునియొహోవా యనిపిలువఁగా మహమ్మదీయులు అల్లాయుని పిలుచుచున్నట్లే వైష్ణవులు విష్ణునామముచే భగవంతుని నారాధింపఁగా శైవులుశివనామముతోఁ గొలుచునట్లే గాణాపత్యులు దేవుని గణాననుఁడని పిలుచుచున్నారు. వీరుగణపతిని పరాత్పరునిగా భావించిరిగాని వేఱుకాదు. వీరి మతము గీతామతముకంటె భిన్నముకాదు. ఇందునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సు దొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

INDIAN WISDOM (Page 127)

“There is a sect among the Hindus called Ganapatyas, who identify Ganapati or *Ganesa* with the *Supreme Being*. Their doctrines are embodied in the *Ganesa-purana*, but they have a poem called the

Ganeas-gita, which is identical in substance with the Bhagavadgita, the name of Ganesa being substituted for that of Kristna."

(పరాత్పరుని గణేశునిగా భావించు గాణాపత్యులను శాఖయొక్కటి హిందువులందుఁ గలదు. వారి మతసిద్ధాంతములు గణపతి పురాణమునందుఁ గలవు. ఇంకను భగవద్గీతతోఁ దుల్యమైన గణేశగీతమును వీరికిఁగలదు. ఈగీతయందు కృష్ణునకు మాటుగా గణేశుని నామ మీఁబడియున్నది.)

దీనిని బట్టి గాణాపత్యులు కూడ నిక్కమైన వేదాంతము కలవారు గాని వట్టివిగ్రహ రాధకులు గారని స్పష్టమగుచున్నది.

మ త ము .

మతమునుకూర్చి పలుపురకుఁ బలువిధములైన తలంపులు కలవు. ఇది యిట్టిదని నిర్వచించుటలోనే యభిప్రాయ భేదములు చాలకలవు. కాంటు (Kant) అను జర్మనీదేశపు జ్ఞానియొక్క యభిప్రాయములనుబట్టి మతమన నీతియగుచున్నది. ఫిచ్చి (Fichte) అను నాతనితలంపున మనుజుఁడుతన్ను తాను తెలిసికొనుటకనుకూలించునది. (అనఁగా ఆత్మజ్ఞానము)

మతమగుచున్నది. హెగెల్ (Hegel) అనునాతని యూహననుసరించి బంధములు లేకుండు స్వేచ్ఛయే మతమగుచున్నది. కోముటి (Comte) అను ఫ్రెంచిజ్ఞాని మతమున మానవ సంఘముల జ్ఞానారాధనములు మతమగుచున్నవి. పైయిని (Paine) యను అమెరికా దేశపుజ్ఞాని భావనము మంచిచేయుట మతమగుచున్నది. మఱియును మోక్షమూలకుదొరవారు (Max Muller) మతమునిట్లు నిర్వచించి యుండిరి.

“The potential energy which, independent of nay, in spite of sense and reason, enables man to apprehend the infinite under varying disguises” (యుక్తి కంటెను

బుద్ధికంటెను భిన్నమైయుండి భగవత్సూయను దెలుపుశక్తి) అనివ్రాసియుండిరి. ఇది క్రీస్తుమతనిర్వచనము. దీనినిభక్తియనవచ్చును. ఇంకను అరవపల్లి సుబ్బారావు పంతులువారు

“Religion which may be defined as a whole view of the universe and of man's destiny in it” (విశ్వదృష్టి అందుమ

నుజుని పరమార్థ మేదయి యుండునోయది) అని వ్రాసియున్నారు. వీరిదృష్టిలో భగవంతునంగీకరింపని బ్రాహ్మమొదలగువారుకూడమతముగలవారగుచున్నారు. ఈవిధముగాఁబలువురు విధ విధములయిన అభిప్రాయములు గలవారయి యున్నారు. ఇతరమనవారు ఇవియన్నియు మతముయొక్క యేక దేశములనియు నివియన్నియు మతమున కవసరములనియు తలఁచు చున్నారు. మనవారి తలంపునుబట్టి నీతియుమత

విషయమే, ఆత్మజ్ఞానమునుమతవిషయమే, భక్తియు మతవిషయమే, భవబంధవిమోచనమునుమతవిషయమే, సాంఘికధర్మమునుమతవిషయమే, విశ్వజ్ఞానానుభవమునుమతవిషయమే, ఇతరదేశములందు వీనిలోఁగొన్ని కొన్ని కొందఱు కొందఱికి మతములయినవి. మనదేశమునం దిదియన్నియును గలసి మతమయి వీనినన్నిటిని వేటువేటుగాఁ దీసికొనిన మత్తైకదేశములయినవి. అందుమూలముచేతనే మనవారుచేయు ప్రతివ్యాపారమునందునుమతముప్రధానముగాఁగొన్పించుచున్నది. అదిచూచి దీర్ఘదృష్టి లేనివారలు హిందువులలోఁ బ్రతివిషయమునుమతమే; నిలుచుటమతము, కూర్చుండుటమతముపరుండుటమతమని యాపాతరమణీయమగు నధిక్షేపణమునుజేయుట సంభవించుచున్నది.

మొన్న మాపురమునొకగలకళాశాలావిద్యార్థులచేష్టాపింపఁబడిన “ఎక్స్‌కులసియరుసొసయిటీ” యొక్కవాషింగ్‌టన్ ప్రథమసభ గావింపఁబడినది. మాకళాశాలలో దేశచారిత్రముల బోధించుగురువులగు శ్రీనారాయణరావుగారుజాతిలక్షణముంగూర్చి ముచ్చటించుచుఁ బైనురాహరింపఁబడినప్రమాకాగ్రాంతమైన యభిప్రాయమునే ప్రమాణముగాఁదీసికొని మనలో మతమతి విస్తారమైనదనియు దానఁగీడు మూడుచున్నదనియు హాస్యరస ప్రధానమగు వాక్యజాలములతో నుపన్యసించిరి. అందువై నాఁడునభాధ్యక్షతను వహించిన శ్రీఆర్. వెంకటరత్నమునాయుఁడుగారీవిషయమును దీసికొని మత

మతివిస్తారమైనదినుట తప్పనియుమతమెన్నటికిని అతివిస్తారము కాజాలదనియునయ్యది యెంతయుండినను ఇంకను ఉండదగినదియేయనియు లెస్సగాముచ్చటించిరి. మనుజుడొనర్చు వ్యాపారము లన్నిటియందును మతముండదగినదే యనిబహుసరసముగాఁబలికిరి. మఱియును వద్రవాఁడు తనవద్రపుననిధిధర్మముతప్పకయొనరించిననది మతమగుననియు ఉపాధ్యాయుఁడు మూఢులుచేయు కుత్సితవిమశలకుజంకక తనపనిని దాను సత్యరతితో నొనర్చిన నది మతమనియు నెవ్వఁడేవ్యాపారమునఁ బ్రవేశించినవాఁడా వ్యాపారమును సద్వృత్తితో మనఃపూర్వకముగా నొనర్చుట మతమనియు బొగుగాముచ్చటించిరి. ఈవిషయమునే మనపెద్దలును జెప్పియున్నారు. అందులకే మనలోనన్నిటియందును మతమే కాన్పించుచున్నది. ఒక పత్రికాధిపతి తాను నిక్కమగుతలంపుతోఁ గుత్సితులెందఱెన్ని గతులనిందించుచున్నను, తన పత్రికను దాను నడపిన నదిమతమగును. మహావండితులమని ఘనవక్తలమని విజ్ఞవీగుధన్యం మన్యులెన్నిప్రేలుకొనినను అవసరమునుబట్టి యెవరిప్రాతలనైనను బనులనైనను వారిబింకపుమాటలకు జంకక విమర్శించుటమతము.

విమర్శకుఁడు సత్యాదరముగలిగి గుణమునుగుణమనియు దోషమును దోషమనియు లోకమునకుఁ జూపుటమతము. పక్షపాతబుద్ధితో దోషమును గుణమనియు గుణమునుదోషమనియుఁజెప్పుట దుర్మతము. గ్రంథకర్త తనదోషములను దో

షములనియు గుణములను గుణములనియు నావిమర్శపై నం
గీకరించి దోషములదిద్దుకొనుట మతము. కార్పణ్యముతో వి
మళకాకులఁ దిట్టుచు నెట్లయిన దోషములఁగూడ గుణములే
యని తోఁవఁజేయఁ బ్రయత్నించుట దుర్మతము. పాఠశాల
పాఠ్యాయుఁడు విగంటయందేతరగతికి నేదిపాఠము దాని
నిబాగుగా విద్యార్థులకుఁ దెలియజూపించుటమతము. అట్లు
చేయక పిట్టకథలతోడనుఁ జెత్తమాటలతోడను, ఆత్మస్తుతి
వరనిందలతోడను దంభములుకొట్టుటతోడను ముప్పాతికగం
టగడపి తుది పావుగంటలోను పాఠమునెట్లెట్లా యీడ్చుచు
వియుపాఠ్యాయుఁడును ఏతరగతియందును నియమితమగు
నిమిషములకంటె నెక్కుఁడుగానుండఁగూడదనియుఁ దోడి
యుపాఠ్యాయుని ఆవలవేచియుండునట్లు చేయరాదనియునే
ర్పాటుచేసికొని తనకు సాగునుగదాయని సాగునుపాఠ్య
ాయుఁడు తోడియుపాఠ్యాయుఁడు ఆవలవేచియుండిననుగూడ ని
యమితకాలముకంటె హెచ్చుగా నొకతరగతిలో నిలుచు
చుండుట దుర్మతము.

మతమును మతగ్రంథములను బ్రతికలను విమర్శించుట
కుఁబూర్వము మానవనాగరికాగ్రేసర చక్రవర్తి శిఖామణు
లు శ్రీనాయుఁడుగారు మున్నగు వివేకనిధులగు నాగరికులు
మతముంగూర్చి చెప్పవిషయముల బాగుగా గ్రహించుకొని
యాపై సద్విమళనములఁ గావింతురుగాక.

✽

జీవనతమేది?

[విజయనగర మునందలి 'హ్రిగసిపుయూనియక్' అనుసభవారు చేసిన వాత్సకోత్సవసమయమున సభాభ్యక్షతను వహించిచెప్పినవాక్యములు.]

ఇప్పుడు మనదేశమునంగల మతములలో నేదినిక్కమైన జీవనతమో మనము తెలిసికొనవలసియున్నది. ఏమనఁ దానుజీవించి యుండినంగదా మన కుజ్జీవనమును గలిగింపఁ గలుగును. ఇక్కాలమున మనదేశమునందు హిందూమతము, బౌద్ధమతము, క్రీస్తుమతము, మహమ్మదీయమతము, బ్రహ్మసమాజమతము మున్నగుమతములు కలవుగానివానిలోముఖ్యముగా నెత్తుకొనందగినవి హిందూమతము క్రీస్తుమతము, బ్రహ్మసమాజమతమునై యున్నవి. ఏమనఁ బూర్తిగా బౌద్ధాదిమతములు హిందూమతములలో నై క్యమునందినిర్వాణముచేందియున్నవి. మహమ్మదీయమతమును వ్యాప్తిలేక మృతప్రాయమైయున్నదనిలోకమునకు బాగుగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది. పరికించిచూడఁ గ్రీస్తుమతమును బ్రహ్మసమాజమతమును గూడనవసానదశయందే యున్నవిగాని యైనను మొండిప్రాణము కలవగుటచే నింకను జీవించియున్నట్లు తదవలంబకులకుఁ గొంతవఱకుఁ గాన్పించుచున్నవి. కాన హిందూమతమును గూర్చియును క్రీస్తుమతమును గూర్చియు బ్రహ్మసమాజముంగూర్చియు ముచ్చటించుకొం

దము. జీవన్మతమనఁగా నిప్పుడు సజీవమైయుండుటయేకాక సదాజీవించియుండునదియని భావము. జీవన్మతలక్షణము లంగూర్చిమాక్కుమూలరు దొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“ A religion which is not able thus to grow and live with us as we grow and live is dead already. Definite and unvarying uniformity so far from being a sign of honesty and life is always a sign of dishonesty and death. Every religion, if it is to be a bond of union between the wise and the foolish, the old and the young must be pliant, must be high and deep and broad, bearing all things, believing all things hoping all things, enduring all things The more it is so the greater its vitality, the greater the strength and warmth of its embrace.

(మనమేరితిని అభివృద్ధిని నందుచు జీవించియుండు మో యారీతినినభివృద్ధి నందుచు జీవించజాలని మతము ఇదివఱకే గలిగించినదగుచున్నది. నిశ్చితమై మార్పుచెందని యేకవిధ్య ముయోగ్యతాలక్షణమును జీవలక్షణమునగుటకు మాటుగా నెప్పుడును నయోగ్యతాలక్షణమును మృతలక్షణమును నగు చున్నది. ప్రతిమతమును- అజ్ఞులను ప్రాజ్ఞులను వృద్ధులను బాలురను నేకీభవింపఁజేయు సంధానముగా నుండవలయు నెడ నయ్యది సులభసాధ్యమును గంభీరమును, నున్నతము ను, విశాములనై యన్నియంశములం గలిగియున్నిటిని నమ్మి యన్నిటిని నభిలషించి యన్నిటిని సహించి నిలువగలదియై

యుండవలెను. అది యెంత యీవిధముగా నుండిన నంత దానిచైతన్యతీతము గానవచ్చుచుండును, అంత దాని యవలంబన బలవరాక్రమములు విలసిల్లుచుండును)

పై దానినిబట్టి జీవన్మతమునకుండవలసిన లక్షణములులో తైయును సులభసాధ్యమగుట ఉన్నతమైయును విశాలమై యుండుట యన్నిటిని నమ్ముచు నన్నిటిని సహించుచు నుండుట యని తేలుచున్నది. ఈలక్షణములన్నియును నేమతమునందుఁ గలవు? ఖేలుగాఁ జెప్పనక్కఱలేదు. ఈ లక్షణములు క్రీస్తుమతమునందుగాని బ్రహ్మసమాజ మతమునందుగాని లేవని బాల్కడైనను దెలిసికొనంగలదు. ఒక్క హిందూమతము మాత్రమే యీలక్షణములన్నిటిని గలిగి యున్నదని నిష్కళంక హృదయైర్లరు నమ్మకపోరు. ఏమన—

సులభసాధ్యమును ఉన్నతమునుగూడనైయుండి యజ్ఞులకుఁ
ప్రాజ్ఞులకు సరిపడుట.

క్రీస్తుమత మహమ్మదీయమతాదులు అజ్ఞులకు మాత్రమే యక్కఱకువచ్చునవి గాని ప్రాజ్ఞులకుఁ బనికివచ్చునవి కావు. అయోమతములందు నజ్ఞులకు సాధ్యమగు భక్తిమార్గము కొంతగలదుగాని ప్రాజ్ఞులకోరు జ్ఞానమార్గము లేదు భక్తిమార్గమైనను విగ్రహారాధనాది సులభోపాయాదులు లేకపోవుట చేతనయ్యవి పూర్తిగా నజ్ఞులకును వినియోగించునవికావు. అంతియకాక క్రీస్తుమతాదులు ధర్మవైశాల్యము లేక

సంకుచిత మార్గము కలవై యున్నది. క్రీస్తుమతముగూర్చి మాకుమూలము దొరవారే యిట్లువ్రాయించి యున్నారు:-

“It was because attempts were made from very early times to narrow and stiffen the outward signs and expressions of our faith to put narrow dogma in the place of trust and love. That the Christian Church has often lost those who might have been its best defenders and that the religion of Church has almost ceased to be what before all things, it was meant to be a religion world-wide love and charity”

(మన మత బాహ్య చిహ్నములను సంకుచితములును గలవనములు జేయుటకై యును భక్తివిశ్వాసముల స్థానమున సంకుచిత ధర్మములను బెట్టుటకును మొదటినుండియును బ్రయత్నింపఁ బడియుండుటచేత క్రీస్తుమతమునుండిదాని యుత్తమసంరక్షకులుగా నుండఁదగినవారు కూడ విముఖులైనారు. క్రీస్తుమతము మొదటఁ దలఁచినరీతిగా ప్రేమాన్వదమును ధర్మనిలయమునై జగదేకమతము గాక క్షీణించినది.)

శాటర్ డేరివ్యూ (The Saturday Review) అనుపత్రిక క్రీస్తుమతమును గూర్చి యిట్లువ్రాయుచున్నది:-

“In the presence of the scientific religions Brahmanism, Buddhism, Judaism and Muhammadanism it has signally failed, and there is no prospect of an eventual victory.”

(శాస్త్రసమ్మతములగు హిందూమతము, బౌద్ధమతము, యూద్ధమతము, మహమ్మదీయమతము, ముందట నియ్యది (క్రీస్తుమతము) విశేషాపజయము నందినది. ఇక జయము పొందు జాడలులేవు.)

మఱియును సింగ్లీషువారిలో గొప్పవిద్వాంసుఁడును ప్రసిద్ధుఁడును నగు లెస్లీ స్టీవెన్సు (Mr. Leslie Stephen) అయినాతఁడు క్రీస్తుమతమును గూర్చి ఇట్లు వ్రాసియున్నాఁడు:—

“It has only existed during a relatively brief period of the whole History of the race, and that only among a small minority; it has broken up into numerous and utterly discordant sections, it has decayed as knowledge has increased; and a vast majority of the race has got on very well without it.”

(క్రీస్తుమతము మానవచారిత్రములో మిక్కిలి తక్కువ కాలము జీవించియున్నది. అందులోను మిక్కిలి తక్కువప్రజలలో మాత్రమున్నది. అయ్యది కేవల పరస్పరవిరుద్ధములగు బహుశాఖలుగా విడిపోయినది. జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగినకొలది యది నశించిపోయినది.)

ఎడింబరో కళాశాలలో ప్రొఫెసరు ప్లింటు అను మతబోధకుడైన విద్వాంసుఁడు 1887 సంవత్సరమున చేసిన యుపన్యాసములోఁ గ్రీస్తుమతమునుగూర్చి ఇట్లుచెప్పియున్నాఁడు.

“Its gains from among educated Brahmins, Buddhists and Mohammadans are few and slight; its losses

from among scientists and thinkers of Europe are serious. It is a far more urgent problem at present how to keep the leaders of thought in Germany, France, and Britain, Christians than how to make those of Turkey, India and China, Christians, for we are certainly much more rapidly losing the former than gaining the latter."

(విద్యావంతులైన బ్రాహ్మణులలో నుండియు శాస్త్రులలో నుండియు మహమ్మదీయులలో నుండియుఁ గ్రీస్తుమతమునకుఁ గలుగులాభము మిక్కిలితక్కువ. యూరపుదేశములోని జ్ఞానులు శాస్త్రజ్ఞులు నగు వారిలోనుండి యీమతమునకుఁ గలుగుచున్న నష్టముమిక్కిలి పెంచు. కాన నిప్పుడాలోచనీయాంశమే దన తురుష్కదేశము హిందూదేశము చీనాదేశమునందుఁ గలవారినెట్లు క్రీస్తుమతస్థులను జేయఁగలమను దాని కంటె జర్మని పారిసు ఇంగ్లాండు మున్నగు పశ్చిమ దేశములందలి జ్ఞానుల నెట్లు క్రైస్తువులుగా నుంచఁగలమనునది యెక్కుడాలోచనీ యాంశముగా నున్నది. ఎందుచేతనన ఇతర దేశములలోనుండి మనకుఁగలుగులాభముకంటె మనదేశములందలి వారిలోనినష్టమే యెక్కుడుగా నున్నది)

మిష్టరు మోర్టన్ ఫుల్లర్టన్ (Mr. Mortonfullerton) అనువండితుఁడు క్రీస్తుమతమునుగూర్చి యిట్లు వ్రాసియున్నాఁడు

"In both countries (i.e., England and America) there is very little of the actual spirit of Christianity.

Jesus is the most discussed, but the least understood person in history "

(ఉభయదేశములందును ననగా ఇంగ్లాండునందును అమెరికాయందును నిక్కమైన క్రీస్తుమతవిశేషము లేనేలేదు క్రీస్తునుగూర్చి చాలచర్చగలదు. ఇంకనునీ పురుషుని గూర్చియెవరును బాగుగానెఱుంగరు)

క్రీస్తుమతముయొక్కగతి యీరీతినున్నది. దీనిజన్మదేశమగుపాలస్తైనుదేశములోనిది పూర్తిగా నశించిపోయినది. ఇదికొంతకాలము చాల విజృంభణమునందుచువచ్చినయూరపునందును అమెరికాయందును గూడఁ బై నఁజెప్పినరీతిగానశించిపోవుచున్నది. కావున నిది మృతపాయమే.

పై పాఠ్యములన్నిటినిబట్టి లోకములో జ్ఞానమెక్కువయైనకొలది క్రీస్తుమతమునందు లోకులకు (అజ్ఞులకును బ్రాజ్ఞులకునుగూడ) నమ్మకము తగ్గిపోవుచున్నదని తెలుచున్నదికదా. ఇందులకుఁ గారణము మాక్సుమూలరుదొరవారు చెప్పిన జీవలక్షణము లిందులేకపోవుటయే. విగ్రహారాధనాదికము లేకపోవుటచే నజ్ఞులకిది సులభసాధ్యము (pliant) కాదు. లోతుగల నేదాంతము లేకపోవుటచే బ్రాజ్ఞులకు రుచింపదు. కాన నశించుచున్నది.

ఇక బ్రహ్మసమాజముంగూర్చి ముచ్చటించుకొందము. ఈ బ్రహ్మసమాజమనునది మూడుపాళ్ళు క్రీస్తుమతవికారమైయున్నదిగాన క్రీస్తుమతమునకుఁ బట్టినగతియే దీనినిబ

ట్టుచున్నది. ఇది యును గ్రమగ్రమముగా నశించుచున్నది. దీనికత్యల్పకాలములోనే యాయువునిండిపోయినది. ఆవసానదశ సమీపించినది. కీర్తుమతము జీవించినంత కాలముజీవించు భాగ్యమైన దీనికిఁ బట్టలేదు.

బ్రహ్మసమాజమతమున కవసానకాలము సమీపించినదని నేనుఁడెప్పుచున్నట్లుభ్రమింపవలదు. బ్రహ్మసమాజమునకు ప్రధానాచార్యులుగా నుండిన శ్రీపండిత శివనాథశాస్త్రిగారేయట్లుచెప్పియున్నారు. ఈ నడుమ కలకత్తాపురమున జరిగిన బ్రహ్మసమాజపు వార్షికోత్సవసమయమున పండితశివనాథశాస్త్రిగారే చదివినపత్రికవలన నీవిషయమంతయుఁ దేలుచున్నది. వీరీపత్రికలోఁ బ్రారంభమునం దువలె నిప్పుడు చదువుకొన్న వారెవరును బ్రహ్మసమాజములోఁ గలియుట లేదనియుఁ గలియుకుండుటయేగాక దానినుండి విముఖులగుచున్నారనియు మున్ను తామువన్యసముల నిచ్చుచువచ్చిన తావుల వినవచ్చుజనములో నిప్పుడొకవపాలైన వచ్చుట లేదనియుఁ గడువిచారముతో సెలవిచ్చిరి. ఈ మతమిట్లున్నాదశనందుటకుఁ గల ముఖ్యకారణములఁ గూడ వారుచూపియుండిరి. విగ్రహారాధనాదికము లేకపోవుటచేత సామాన్యజనులు బ్రహ్మసమాజము నవలంబించుట లేదని శివనాథశాస్త్రిగారే నెక్కివక్కాణించి యున్నారు. తమసమాజస్థితింగూర్చి శివనాథశాస్త్రిగారు వ్రాసినవాక్యములఁ గొన్నింటి మీయెదుటఁ బెట్టుచున్నాఁడను:—

“They (Hindus) see that religion has not entered into our domestic & social lives as it ought to do. Brahmo families live before their eyes as if they had none to look up to & adore; they find theists living as if they were atheists; as if they were worshippers of mammon & the followers of fashion only, like any other body of worldly men and women even daily thanks giving and prayer is neglected in many of our houses...No wonder that even our educated men should turn away in disgust from our high spiritual pretensions.”

[వారు (హిందువులు) మతము మన గృహముల లోను సాంఘికమార్గములలోను వలసినంత ప్రవేశింపలేదని కనిపెట్టియున్నారు. వారికన్నులయెదుట బ్రాహ్మ సామాజికపు కుటుంబములు తెలిసికొని పూజింపవలసినదే లేనట్లు నటించుచున్నవి. ఈయాస్తికులునాస్తికలుగా నున్నట్లువారు గనుగొనినారు. వీరికిని నితరై హికప్రజలకు వలెనే శృంగారమే ప్రధానమని యెంచుచున్నారు. మనయిండ్లలోఁ జాలభాగము నిత్యప్రార్థనములును వందన సమర్పణములును గూడనుపేక్షింపఁబడుచున్నవి. మనలోని విద్యానిధులు గూడ మననుండి విముఖులగుట వింతకాదు]

బ్రాహ్మ సమాజ మీరీతిగా క్షీణతనందుటకుఁ గలకారణము ఉన్నతమగు వేదాంతముగాని సులభమగు విగ్రహారాధనము గానిరేకపోవుటయే. ఈమతము సులభము (pliant) ను.

గాదు గాంభీర్యోన్నతులు (High and deep) కలదియునుగాదు కాన క్షీణించిపోవుచున్నది.

వీరికున్నత వేదాంతము లేనట్లుగా బ్రాహ్మ సామాజికత లే యంగీకరించి యున్నారు. సత్యవాదినిలో నిట్లు వ్రాయఁబడి యున్నది:—

“India has had Dwaita, Adwaita, Visistadwaita and other systems of philosophy, systems so clearly worked out that they have become the wonder of the world... what is then the definite faith that we offer to our brethern? what is the philosophy of our faith?”

(హిందూ దేశములో ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతాది వేదాంతములుగలవు. అయ్యవి ప్రపంచములో మిక్కిలితద్భుత మగు క్రమముగలవియై యున్నవి... .వానికి బదులుగా మనము మనసోదరులకొసంగు భక్తియేది? వేదాంతమేది?)

కాన బ్రాహ్మసమాజము నశించుచున్నది. ఇంనుగూర్చి శి వనాథశాస్త్రిగారి వాక్యములనే యిటనిచ్చుచున్నాఁడను:—

“The Brahmo Samaj has neglected the masses and has mostly confined its attention to the educated classes but the question is—is it making any notable progress amongst those educated few! This is the question to which I beg to draw your attention this evening.”

+ + + + +

“ Let me bring together some signs that indicate that the theistic cause is daily losing its grounds in the estimation of the educated classes.

(బ్రహ్మసమాజము జనసామాన్యమును నుపేక్షాభావముతోఁ జూచివిద్యానిధుల మీదనే కన్నువై చియున్నది. కాని యిప్పుడు విచారింపవలసిన యంశమేదన—ఆకొద్ది పాటి విద్యానిధులలో నైననిదిలెక్కొంపఁ దగినయభివృద్ధిచందినదాయనునదియైయున్నది. ఈ సాయంకాలమున నేను మిమ్ముగ మనింపఁగోరు నంశమదియే)

+ + + + +
 (“ ఆస్తికమతము (బ్రహ్మసమాజమతము) విద్యానిధుల దృష్టిలోఁ గ్రమక్రమముగా క్షీణదశనందుచున్నదని చూపు నూచనముల నేను ఇటఁ బెట్టుచున్నాను”)

వీరి యూహలును సంకుచితములే కాని విశాలములుకావు. శివనాథశాస్త్రిగారిట్లువ్రాసియున్నారు. “The sectarian narrowness and unbrotherliness that we have manifested towards each other.”

కాన బ్రహ్మ సమాజమును నవసానదశకు వచ్చుచున్నదనుటకు సందియములేదు.

పై వాక్యములన్నిటినిబట్టి క్రీస్తుమత బ్రహ్మసమాజ మతాదులు సామాన్యజనుల కక్కటకువచ్చు సాధారణమార్గములు కాని ప్రాజ్ఞులకక్కటకువచ్చు నున్నత మార్గములను

గాని కలిగియుండకపోవుటచే నుభయులకును గాక లోలో
క్షీణించుచున్నవని తెలిసికొంటిమిగాన నీవిషయముం గూర్చి
యింక హిందూమతమును విచారితము.

హిందూమతమునందు సత్యవాదినిలోఁ దెల్పినరీతిగాలో
కైక దృఢతమై ప్రాజ్ఞులకు మనశ్శాంతిని గలిగించు వేదాం
తము (జ్ఞానమార్గము)ను సామాన్యజనుల కక్కటకువచ్చు
స్థూలమార్గములగు విగ్రహారాధనాదికములును గూడఁ గల
వు. హిందువుల విగ్రహారాధనము పరదేశస్థుల విగ్రహారా
ధనమువలె నర్థశూన్యము కాదు. సూక్ష్మమై ప్రాజ్ఞుల కా
నందమును గలిగించు వేదాంతము స్థూలమై యజ్ఞులకుఁగూ
డ గోచరమగునట్లు విగ్రహరూపమున మనవెద్దలా వేదాంత
మునే బోధించియుండిరి, కావున మన హిందూదేశము నం
దలి జనులెల్లరు స్థూలసూక్ష్మమార్గములచే దివ్యజ్ఞానమును
సంపాదించుకొనినారు.

హిందూదేశమందలి సామాన్యజనులు ఇతరదేశములందలి సామాన్యజనులు,

బ్రాహ్మసామాజికాగ్రగణ్యులగు శివనాథశాస్త్రిగారు త
మమతము జనసామాన్యము నుపేక్షించు చున్నదని నొక్కి
వ్రాసియే యున్నారుగదా. ఇంక క్రైస్తవ దేశములందలి జ
నసామాన్యము యొక్కగతి యెట్లున్నది హిందూదేశము
నందలి జనసామాన్యము యొక్క స్థితి యెట్లున్నదని విచా
రించుకొనవలెను. హూణవిద్య నాఘాణించిన వారిలోఁబలు
వురు క్రైస్తవులు వికాలహృదయులై తమమతమును విచ్చ

లవిడిగా లోకమున పెదచల్లుచున్నారనియు నందుమూలము చే క్రైస్తవదేశమునందున్న జనసామాన్యము విశేషజ్ఞానసంపన్నమై యున్నదనియు హిందూమతస్థులు సంకుచిత హృదయులై తమ మతమును బహిరంగపలుపక దాచుటచే నిచ్చటికిరిదిజాతులు జ్ఞానశూన్యములై యున్నవనియు భ్రమ పడుచున్నారు. ఇది వట్టిభ్రమ. ఈదేశపుపెద్దలే విశాలహృదయులై యుత్తమఘనమతము నెట్లుబోధించిన జనసామాన్యమునకుఁగూడ బోధపడునొ యట్టి సులభోపాయములచే లోక సామాన్యమునకు బాగుగా బోధించి యున్నారు. ఇప్పటి పండితంమన్యులు కొందఱు కృతఘ్నులై యూరక మనపెద్దల నిందించుచున్నారు. జనసామాన్యముం గూర్చి పండిత శిష్యాధికాస్త్రిగా రేమివ్రాయుచున్నారో గనుఁడు.

The Hindus are a proverbially religious people. The manner in which religion has filtered down to the masses, to the lowest strata of society, is very remarkable. Stand by the side of the man who is tilling the ground with his Plough, or the poor cobbler mending your shoes and begin some conversation which drives at the fundamental truths of the religion and you are almost sure to meet with the observation "yes sir every thing happens according to the will of one sitting on high; what has been fore-ordained by him must come to pass, what are we? we are nothing - life itself is vanity and so on." What a contrast does this present to the state of thinks existing

in western countries There in spite of wide-spread and ever-active systems of public ministry of religion, there are vast masses of men and women, belonging to the classes of the working poor, whom these public offices of religion do not touch, and who are drunken, disorderly, brutish and sensual ; far below the level of the ordinary Indian workman."

(సర్వసాధారణముగా హిందువులెల్లకు మతప్రధానుల మనదిలోకోర్కొయ్యెనున్నది. సామూహములో నధమాధముల వఱకును గూడ జనసామాన్యములోనికి మతజ్ఞానమును వ్యాపింపజేసిన క్రమము మిక్కిలి వర్ణనీయముగానున్నది. నాగలితోభూమిని దున్నుకొను మానిసికడగాని మీచెప్పలుకుట్టు బీదమాదిగవానికడగాని మీరునిలిచి యొకింతప్రసంగించిచూతురేని ఆప్రసంగము మతమునకు మూలకందములగు సత్యధర్మములలోనికిదిగును. అప్పుడు తప్పక వారుమీతో నీక్రింది వాక్యములఁ జెప్పుదురు:—

“అవునయ్యా, పై నున్న వానియాజ్ఞానుసారముగా సర్వమును జరుగును. అతఁడేఱ్ఱరచినది జరిగితిరును. మనమెవరము? మనలెక్కలేదు. ఈబ్రతుకేమిధ్య” అనిఈరీతిగా వాఁడ్రు భాషింతురు. పశ్చిమదేశములందున్న స్థితికిని దీనికిని ఎంతమో వ్యత్యాసముకలదు. అచ్చటమతబోధ యెంతపొచ్చుగను సదా చురుకుగను జేయఁబడుచుండినను ఈమతబోధలు దగ్గరచేరని బీదపనివాండ్ర స్త్రీపురుష సమూహముల చాలకలవు వాఁలెల్లరు త్రాగిమత్తైక్కి, పశుప్రాయులై యి

దియలోలురై యుందురు. ఇచ్చటి సాధారణపు వనివానిస్థితి కంటె నచ్చటి వాండ్లస్థితిమిక్కిలి తక్కువగానుండును)

రావుబహద్దర్ వీరేశలింగముపంతులవా రీక్రిందివాక్యములను వ్రాయించియున్నారు:—

“ఇతర విషయములందు (విగ్రహారాధనముకాక) మనలోని పామరులు కొందరు విగ్రహారాధనలేని జాతులవారినో ని పామరులకంటె జ్ఞానాధిక్తులైయుండుటయు, మఱికొందఱు వారికంటె జ్ఞాన హీనులుగా నుండ కుండుటయు, మనము స్వానుభవమువలన నెఱిగియున్నాము.”

హిందూపత్రికలో నిట్లు వ్రాయబడియున్నది.

“Foreigners make a most lamentable mistake when they suppose that the so-called lower classes in India are on the same level of thoughtless brutality that they find prevalent among corresponding sections of the people in other lands.”

(వరదేశస్థులు తమతమ దేశములందలి పామరు లెంత జ్ఞానహీనులై పశుప్రాయులైయున్నారో యంతే జ్ఞానహీనులు పశుప్రాయులై హిందూదేశమునందలి పామరులుకూడ మున్నారని చాలా పొరపడుచున్నారు)

బాబు ను రేంద్రనాథ మొక్కర్జిగారిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

“Mentally and spiritually the average Bangalee is any day equal to a dozen John. Bull. Centuries of worship with the unusual amount of spirituality has

resulted in making him more and more mentally and spiritually powerful than physically."

(ప్రజ్ఞానవిజ్ఞానములు రెండిటియందును గూడ వంగదేశ మందలి యొక్క సామాన్యమానవునితోఁ గూడ నెవ్వరికిని నొక పుంజెడింగ్గీషువారునుగూడ సమానముకాఁజాలరు. శతసహస్రవర్షములనుండి వచ్చుచున్న యధ్యాత్మవిద్య వానినుభయజ్ఞానమునుని చేసినది)

ఈరీతిగాఁ బ్రామాణ్యవాక్యముల నిచ్చుచుఁబోయినయెడల వేనవేలుకలవు. క్రైస్తవులే యిందులకంగీకరించియున్నారు.

ఆధ్యాత్మిక హిందూమతము (Philosophic Hinduism) అను గ్రంథములో క్రైస్తవ మతబోధకులే ఇట్లు వ్రాసియున్నారు.

"There is no sharp line of demarcation between Popular and Philosophic Hinduism. They blend into each other. Some combine the two. Even the common people are leavened, more or less, with some of the notions of philosophic Hinduism."

(తాకిక హిందూమతమునకు నాధ్యాత్మిక హిందూమతమునకు నెన్నఁదగిన హద్దేదియునులేదు. ఒకదానిలో నొకటికలసి యున్నవి. కొందఱుభయమును గలిపి వేయుదురు. పామరజనులుకూడ, చాలభాగము, ఆధ్యాత్మిక హిందూమతధర్మముల నెఱింగిన వారలై యున్నారు.

“ So one may go into any Hindu village and ask the first peasant that he meets who God is, and he will to a certainty, receive the answer. *Jo balta hai wohi hai*; that which speaks that same is he. ”

(ఎవరైన హిందూదేశపుపల్లెలకుఁ బోయి తమకుఁ దార
సించిన యేకాపునునైనను దేవుఁడెవరు అని ప్రస్థించినచో
వాఁడు రూఢిగా నెవనినుండి వాక్కు పుట్టుచున్నదో వాఁడు
అనిసమాధానము చెప్పును.)

ఇంతయేల మిక్కిలి హీనులని చెప్పఁబడిన మాలలనుగూ
ర్చి పండితశివనాథ శాస్త్రిగారు వ్రాసినది. వినియున్నారు
గదా మఱియు వీరింగూర్చి ప్రాచీనరుకాల్డువెల్లు దొరవా
రు వ్రాసినది వినుఁడు:—

“ As for the paraiyas and this lower castes gene-
rally in the more civilised districts of the country they
are Hindus by religion, like the rest of the community.
The Brahman and the paraiyas equally worship Siva and
Vishnu and therefore are equally Hindus.”

ఇక క్రీస్తుమత మన్ననో యదియొకభక్తుని చారిత్రముం
గూర్చిన మతమే యైనను గూడ పశ్చిమదేశమునందలి పా
మరులు చాలభాగమామతమేమో యెఱుంగక పోవుటయే
గాక క్రీస్తువరోగూడనెఱుంగరు. ఒకక్రీస్తుమతబోధకుఁడొక
ప్పుడు ఇంగ్లాండులోని బడికి నొకదానికిఁబోయి యచటివి
ద్యార్థుల ప్రస్తావనను చని పోయి నాఁడని యడుగఁగా వా
రెవ్వరును సమాధానము చెప్పలేక పోయిరి. అప్పుడా

గ్రామ మందలి పెద్దల నాప్రశ్నయే వేయఁగా వారు “ మేము బీదనారలమగుటచే వార్తాపత్రికలను దెప్పించుకొనుట లేదు. అందుమూలముచే క్రీస్తువ్వడు చనిపోయెనో చెప్పఁజాలమని సమాధానముచెప్పిరి. ఆగ్రామస్థులు క్రీస్తునువాడు అక్కాలమందలి ఇంగ్లాండునుండియో సేనానియో మఱియేయొక్కొక్కఁడో యని తలంచి యట్టి సమాధానము నిచ్చిరి. దీనివలన క్రీస్తుయెవరోకూడ సామాన్యజనులెటుంగరని తెలుచున్నది. ఆర్యులారా! హిందూదేశము నందలి మాలలలో జ్ఞానులుకూడఁగలరునుండి. వారినిమనపారు ఋషులనుగాఁ బరిగణించుచున్నారు నుండి!

జీవన్మతము కలిగియుండుటయకాక స్థిరత (Enduring state) కలిగియుండవలెననిగదా మాకుసమూలరుదౌరవారు సెలవిచ్చిరి ఇక స్థిరతనుగూర్చి ముచ్చటించుకొందము. ఇటదౌరవారువ్రాసిన “Endure” అనుధాతువునకు రెండర్థములుకలవు. ఇది యకర్మకమయినప్పుడు స్థిరముగా నిలుచుటయని యర్థమగును. సకర్మకమయినప్పుడు సహించుటయని యర్థమగునుగాన మానమీ రెండర్థములనుఁగూడ దీసికొందము.

చిరకాలమునిలచిన మతమేది?

లోక మందఱును నామాల గోపాలమును బహుకాలము నుండి హిందూమతము వెలసి యున్నదనియు దానిముందు క్రీస్తుమతాదుల నిన్నమొన్నఁ బుట్టినవానినిగాఁ దెల్పవలసి

యందుననియు నిశ్చయముగా నంగీకరింతురుకదా. ఊరకచి
రకాలమునుండి భూమిపై నిలిచియుండుట మాత్రము కాదు.
ఎన్నిముట్టడులు వచ్చినను జెక్కుచెదరక నిలిచియుండవలెను.
ఈధర్మములొక్క హిందూమతమునందుదక్క మఱియేయి
తర మతమునందును లేవు.

కాలవిషయములో బ్రహ్మసమాజముపుట్టి యొక శతా
బ్దమైన గాలేదు: క్రీస్తుమతముపుట్టి రెండుసహస్రము
లైననుగాలేదు. లెస్లీ స్టీవెన్ అను [Mr. Leslie Stephen]
పాశ్చాత్యునిపండితుఁ డిట్లు క్రీస్తుమతముం గూర్చి వ్రాసియు
న్నాఁడు:---

“It has only existed during a relatively brief period
of the whole history of the race, and then only among a
small minority.”

[ఇతరమతములతో నెంచిచూచినభూమిపై దీనియునికిమి
క్కిలితక్కువ. అందులోనుమిక్కిలి తక్కువజను లచే నవలం
బింపఁబడినది]

ఇది నవీనమతమేయైనను నితరమతములతోఁ బోరు కలి
గినప్పుడు నిలువఁ గలిగినదాయన నదియును లేదు. మనమ
తములు లేనికిరాతదేశములలో నిది యెంతవ్యాపించినను ను
త్తమమతములు గలచోట తానే పరాజయము నందుచువ
చ్చినది. ఇందునుగూర్చి క్రైస్తవులే ‘స్థిరవార విమర్శ’
(Saturday Review). అనుపత్రికలో నిట్లువ్రాసికొనియున్నా
రు:—

“In the presence of the Scientific religions-Brahmanism Buddhism. Judaism & Muhammadanism—It has signally failed and there is no prospect of an eventual victory ”

(శాస్త్రీయమతములగు హిందూమతము, జౌద్ధమతము, యూదమతము, మహమ్మదీయమతముమందఱనిది వరాజయమును బూర్తిగానందినది. ఇక నిదిజయమందు నాశయములేదు.)

బ్రహ్మసమాజమతము నిన్నువృట్టినదనుటకు సందియమించుకొనునులేదుగదా. ఇది యితరమతముల దెబ్బతగులనక్కఱలేకయే వానిధాటినిగనియే క్షీణింపజొచ్చినది. ఇట్లసూయచే నేననుచున్నానని భ్రమింపవలదు. బ్రాహ్మసామాజికాగ్ర గణ్యులగు శివనాథశాస్త్రిలవాదీనడుమ కలకత్తాపురమున నిచ్చిన యుపన్యాసమే యీయర్థమును బోధచేయుచున్నది: ఇక్కాలంబునఁ దమబ్రహ్మ సమాజమతగ్గి పోవుటకు శివనాథశాస్త్రిగారాతేడు కారణముల నిచ్చియుండిరి. అందులోవారుచెప్పిన ఆఱవ కారణము ఈక్రింది దైయున్నది.

“Next come the growth and development of such reactionary organisations as the Theosophical Society or Ramakristna mission.”

(దివ్యజ్ఞానసమాజము రామకృష్ణమతము నను పునరుజ్జీవకమతములు బయలువెడలుట తరువాతికారణమైయున్నది.

దివ్యజ్ఞానసమాజమును రామకృష్ణమఠమును బయలు వెడలుటచేతనే తమ బ్రహ్మసమాజమతము తగ్గిపోయినదంట. మఱియును శివనాథకోస్తాగారు వీనినిగూర్చియే యిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

“So many of our educated men, who but for these associations would have looked to the Brahmo Samaj for a way of deliverance, are turning away from it.”

(ముక్తికై బ్రహ్మసమాజమతములోఁ జేరఁదగువారు పలువురీ దివ్యజ్ఞాన సమాజమును రామకృష్ణమఠమును బయలు వెడలుటచే దీనినుండి విముఖులై పోవుచున్నారు)

లోకజ్ఞానముగల యోగ్యులెల్లరును దివ్యజ్ఞాన సమాజముగాని రామకృష్ణమఠముగాని బ్రహ్మ సమాజమతమును ముట్టడించి దానినణఁచివేయఁ బ్రయత్నము చేయుటలేదని యెఱుంగుదురుగదా. ఇకదీనివృద్ధి బ్రహ్మసమాజముయొక్క క్షీణతకుఁ గారణమెట్లయినది? ఏఘన మతమును లేనియెడల నీబ్రహ్మసమాజము ప్రకాశించును. మఱియొక మతమున్నయెడల నిదియడు గంటునసఁగా నీబ్రహ్మసమాజము నందు గలసార మంతవిశేషముగా నున్నదనుటయే.

హిందూమత మట్టిదికాదు. పరమతములెన్ని విజృంభించి తన్నుముట్టడించినను నియ్యదిమఱింత వన్నెకెక్కుచున్నది. ఒకప్రక్కనుండి ఖడ్గమును జేఁబూని మహమ్మదీయమతమును

నిరకనొక చక్కనుండి శతఘ్నినిజేబూని క్రీస్తుమతమును మఱి యొకవైపునుండి యంతశ్శత్రుత్వము వహించిబహ్మసమాజమును మఱియితర మతములనేకములను నీ హిందూమతమును ముట్టడించి పట్టిపల్లార్పబ్రయత్నించుచుండినను నియ్యదిచెక్కుచెదఱకదినదినాభి వృద్ధి నంది అమెరికా యింగ్లాండు మున్నగు దేశములందుఁ గూడవ్యాపించు చున్నది. హిందూ మతమునందలి యావిశేషముంగూర్చి రామేశచంద్రదత్తుగారిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

"But in these popular and interesting accounts of the Hindu religion and customs we often miss the under-current of thought and philosophy which unites and holds together the people of a vast continent like India and which has enabled them to resist every outside influence, Greek or Persian, Moslem or Christian for thousands of years. For it may be truly said that in India alone we see the faiths and traditions of the long past still unbroken and still instinct with life and vitality. The ancient faiths of Egypt Babylon are now things of the past and the religion of ancient Greece and Rome leaves only in poetry and art.....Among the Hindus only the link between the present and the ancient past remains unbroken."

దీనివలన గ్రీకులను పారశీకులును ముసలిమానులును క్రైస్తవులు నెందఱు పైనుండి ముట్టడించినను గూడ నాదనుండి యిప్పటివఱకు నొక్క హిందూమతముమాత్రమే ధృ

ధజీవముకలదై యున్నదని తేలుచున్నది. “హిందూదేశము నందుమాత్రమే చిరకాలమునుండి మతములు మతకథలు చెక్కుచెదరక యిప్పటికిని బ్రాణయుతములై జీవరసముకలిగి ప్రకాశించుచున్నవి. ఈజిప్తుదేశపు పూర్వ మతమును బాబిలోను పురాతనమతమును నిప్పుడు పూర్వవృత్తాంతములైనవి. గ్రీసునందు రోమునందుగల చిరంతన మతములు గ్రంథస్థములుమాత్రమైయున్నవి. హిందువులందుమాత్రమే ఘాతవర్తమానములకు సంబంధమువిడిపోకుండ నొక్కరి తిగా పచ్చుచున్నది.” అని విధ్యానిధులగు రామేశదత్తుగారు పైపాఠ్యములలో సెలవిచ్చిరికదా. కాన జీవన్మతమొక్క హిందూమతమే.

మతసహనము.

ఇక సహనముంగూర్చి ముచ్చటించుకొందము. విమన:- సహనము సత్యస్థితి, ఘనదార్ధ్యము కలచోటులందు మాత్రముండును. బలహీనమై యుసత్యస్థితి కలతావుల సహనముండనేరదు. సహనముగల మతమేదన, హిందూమతమే. మఱి యొక్కటిలేదని చెప్పవచ్చును. ఇందునుగూర్చి రామమోహనరాయలవారిట్లు వ్రాయించియున్నారు:-

“It is well known to the whole world that no people on earth are more tolerant than the Hindus, who believe all men to be equally within the reach of Divine beneficence, which embraces the good of every religious sect and denomination.”

(ప్రపంచమంతలోను హిందువులను మించిన సహనబుద్ధి కలవారు లేరనునది నుప్రసిద్ధమై యున్నది. వీరు దైవాను గ్రహమునకు నందఱు సమాన పాత్రులని నమ్ముదురు. ఇ య్యది సర్వమతములందలి మంచిని గలిగియున్నది.)

మాక్సుములరు దొరవారు హిందువులనుండి (గహింప వలసిన ధర్మములలో సహన మొకటి యని యాకింది వా క్యములలోఁ దెలిపియున్నారు

“Though turning in the forum and not in the forest, we may yet learn to agree to differ with our neighbour to love those who hate us on account of our religious contradictions, are at all events unlearn to hate and persecute those whose own convictions, whose hopes and fears, may, even whose moral principles differ from our own.”

దీనివలన క్రైస్తువులం దీసహనబుద్ధి లేదనియు హిందు వులనుండి నేర్చికొనవలయుననియుఁ దేలుచున్నది.

నెయిబూహర్ (Neibuhr) అను నతఁడిట్లు వ్యాసియు న్నాడు.

‘The Indians are really the most tolerant nation.

[నిక్కమగా హిందువులు మిక్కిలి సహనముగల వారి.]

మూనియర్ విలియముస్ దొరవా రిట్లు వ్రాయించి యు న్నారు.

‘For Vaishnavism is, like Buddhism, the most to-lerant of systems.’

(పౌద్ధమతమువలెనే వైష్ణవమతము మిక్కిలి సహనము గల మతము.)

ఇట వైష్ణవమతమనఁగా శుద్ధరామానుజీయము మాత్రము కాదు. హిందూమతమనియే భావము.

అబ్బేడూబోయి మతసహనముంగూర్చి మాటలాడుచు నీక్రిందివాక్యములను లిఖించియున్నాఁడు.

“When I had to build or restore a church, it was very often from Brahmins that I obtained the site and the necessary materials.”

(నేనేదైన శైస్తవ దేవాలయము కట్టింపఁబోయినదరు చుగా బ్రాహ్మణులేస్థలమును నితర సామగ్రిల నిచ్చుచుండెడివారు)

“But to return to the matter in hand, many people have attributed to narrowmindedness and intolerance the excessive care which Brahmins take to exclude strangers from their temples and religious ceremonies. For my part ; I think that their only motive is to secure themselves from the approach of men who from the way in which they live, and from the clothes which they wear, are in their eyes in a perpetual state of defilement.”

(తమయాలయములలోనికి తమకర్మములలోనికి యూరపియనుల రానీయకుండ బ్రాహ్మణులు జాగ్రత పడుటంగ ని వలువురు వారు (బ్రాహ్మణులు) అల్పబుద్ధులును మతసహనము లేనివారనియుఁ దలంచుచున్నారు. నడతనుబట్టి

యు వేషభావలనుబట్టియును నెవరిని సపవిత్రులనుగా వారు తలఁచుచున్నారో వారినిమాత్రమే తమయాలయములలోనికి రానీకుండ జాగ్రత్తపడుటయే వారియర్హమని నా తలంపు.)

పవిత్రులైనవారిని బరులనుగూడ రానిచ్చుటకు బ్రాహ్మణుల కభ్యంతరములేదని దొరవారితలంపు. అందులకొకయు దాహరణమును గూడ వారిచ్చిరి. అదియేదియనః—

“On such occasions the Brahmins themselves have sometimes invited me to enter their temple, being satisfied as to my manner of living and conduct.”

(అట్టిసమయములలో నానడతంగని తృప్తినంది బ్రాహ్మణులే నన్నుఁ దమయాలయములలోనికి రావలయునని కోరుకొనెడివారు)

హిందువులు యూరపియనులయందుఁ గనిపెట్టిన యపవిత్రతనుగూర్చి డూబోయిదొరవారే యిట్లు వ్రాసియున్నాడు.

“How indeed, could he feel well disposed towards Europeans when he sees them give way without shame or remorse to drunkenness, which to him is a most disgusting of vices...How can he respect Europeans when he sees their wives on terms of the most intimate familiarity with their husbands, being equally intemperate and eating drinking. laughing and joking with other men and above all, dancing with them &c.”

ఈపీషయమై యిన్ని ప్రమాణములేల ఈవలసివచ్చినద
న, హిందువులందు సహనము కలదనినంతన సహింపలేని
సోదరులు కొందఱు మనదేశమున నీనడుమ బయలువెడలిరి.
వీరే బ్రహ్మ సమాజపుసోదరులు. లోకమునకంతకును వీరొ
క్కరు మాత్రమే హిందువులందును సహనబుద్ధి లేదని చె
ప్పఁబ్రయత్నములను జేయుచున్నారు. ఇట్లునుటచే బ్రాహ్మ
సామాజికు లెల్లరు నీపిచ్చి తలంపుకలవారైయున్నారని త
లంపవలదు. బ్రహ్మసమాజమునకు మూలపురుషులనిచెప్పం
బడు రామమోహనరాయలవారు హిందువులసహనముంగూ
ర్చివ్రాసినవాక్యరత్నముల మొదటఁ జెప్పియేయున్నాను. ఇ
క దీనికి వ్యతిరేకముగాఁ జెప్పఁ బ్రయత్నించుచున్న బ్రాహ్మ
సామాజికులెవరన నధువాతన బ్రాహ్మసామాజిక సోదరుల
లో నొక కొందఱు. వీరిబ్రాహ్మసమాజమునకు నేతత్సామా
జికులుకానిహిందువులు చేసినసహాయ్యమునకుమితిలేదు. ఇం
దునుగూర్చి శివనాథశాస్త్రిగారిట్లువ్రాయించియున్నారు:—

“Formerly even those amongst our educated men
who did not make common cause with us, would freely
give in aid of our funds, would gladly make contributions
on the occasions of our anniversary festivals and so forth
sometimes bearing the principle shares of expenses, in-
curred for taking our preachers to different stations in
the mofussil, but now in many stations that pecuniary
aid has largely fallen off.”

(ఇదివఱకు మనమతములోఁ జేరకున్నను మనదేశమందలి విద్యానిధులు స్వేచ్ఛగా మనకు మూలధనము నిచ్చియు మనవాషికకోత్సవాది యుత్సవములకు సాహాయ్య మొసఁగియుఁ జాలతోడగుచుండెడివారు. మఱియు నొకప్పుడు కర్పూలలోఁ జాలభాగమువారే వహించుచుండెడివారు. ఆకర్పూలన్ననో మనమతబోధకగు కర్పూలు; కాని యిప్పుడా సాహాయ్యము చాలతగ్గిపోయినది.)

ఈవ్రాతవలన హిందువులు బ్రహ్మసమాజమతము ప్యాపించుట కభ్యంతర పెట్టక పోవుటయేకాక దాని వ్యాపనమునకు ధనసాహాయ్యమునుగూడ నొసంగెడువారని తేలుచున్నదిగదా. ఇది వీరిసహనబుద్ధిని వేనోళ్ళఁ బ్రకటించు నదిగలేదా ?

హిందువులనుండి యీరీతిగా మహాపాపకారము నందుచుండిన బ్రాహ్మ సామాజికులన్ననో యామేలునంతను మరచిపోయి క్రైస్తవులతోఁగలసి హిందువులు తలపెట్టిన మనకార్యముల కెల్ల నడ్డువచ్చుచున్నారు. హిందువులు తమలోదాము తమసంఘమును బాగుచేసికొనుటకుఁ బ్రయత్నించుచుండినారన వీరికిఁ గడుపుమంట. వీరు తాని నోర్వఁజాలరు. ఈవాక్యముల నే ననుటలేదు. నాయట్టిసామాన్యు లెవ్వరును నుడువుట లేదు. అరిషడ్వర్గమును జయించినస్వామియై తనజీవితమునంతను లోకోద్ధరణార్థమై ధారవ్రాసిన వివేకానందస్వామి యీవాక్యములనుక్కి వక్కాణించియు

న్నాడు. ఆవాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాడను:—

“There are others, again, who have their own axes to grind and if anything arises in a country which prevents the grinding of their own axes, their hearts burn, any amount of hatred comes out and they do not know what to do. What harm to the Christian missionary that the Hindus are trying to cleanse their own houses? What injury will it do to the Brahma samaj and other reform bodies that the Hindus are trying their best to reform themselves? Why should they stand in opposition? Why should they be the greatest enemies of these movements? Why? I ask. It seems to me their jealousies are so bitter that no why or how can be asked there.”

(హిందువులు తమకొంపలఁ దాము బాగుచేసికొనఁ బ్రయత్నించిన క్రైస్తవుల కేమిహాని? హిందువులు తమసంస్కారము తాముచేసికొన శక్తికొలఁది పాటువడిన దాన బ్రాహ్మసామాజికుల కేమిచిక్కు? వీరడ్డురానేల? ఈయ ద్యమములకు వీరు గర్భశత్రువులుగానేల? ఏలయని యడుగుచున్నాను. వారి యసూయయు వారి భవ్యభావమును ఎందులకోఁ జెప్పరానంత కూరముగా నున్న వని నేతలఁ చెదను.)

ఇందులకొక ఉదాహరణమును గూడనిచ్చెదను. మావురవాస్తవ్యులలో నగ్గిగణ్యులగు మ॥ రా॥ రా॥ కృత్తివెంటి

పేరాజు పంతులుగా రౌదార్యము మెఱయవేల కొలదిధనమును వెచ్చించి యొక దేశీయపాఠశాలను స్థాపింపఁబోవుచుండఁగా దానికెట్లయిన విఘాతములు గలిగింపవలెనని మననకై స్తవసోదరులును విశేషించి బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులును విశ్వప్రయత్నములనుజేసిరి. ఇట్టివనేకములు కలవు.

అన్ని ధర్మములును గలిసి యాండుట.

Bearing all things.

ఇక మతమునకుండవలసిన ధర్మము లన్నిటిని గలిగియున్న మతమేదో విచారితము. అనాదినుండియున్న సహనము గల జీవన్మతమగుటచే నొక్క హిందూమతము మాత్రమే సర్వధర్మములును గలిగియున్నది. కాన విచారించిచూచిన నన్ని మతములును నిందున్నవి. ఇందునుగూర్చి వివేకానందస్వామి యిట్లు వ్రాసియున్నాడు:—

“My religion is one of which the Bhagavatgeeta is the offshoot, Buddhism a rebel child and Christianity is a patchy imitation.”

(భగవద్గీత దేనిమొలకయైయున్నదో బౌద్ధమతము దేనిదుండగవు పుత్రికయైయున్నదో క్రీస్తుమతము దేనియతుకులమారి యనుకృతియైయున్నదో యట్టిది నామతమయియున్నది.)

హిందూమతమునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సుదొర వారిట్లు వ్రాయించియున్నారు:—

“It is based on the idea of universal receptivity. It has ever aimed at accomodating itself to circumstances and has carried on the process of adaptation through more than three thousand years. It has first borne with and then, so to speak, swallowed, digested and assimilated something from all creeds, or like a vast hospitable mansion, it has opened its doors to all comers. it has not refused a welcome to applicants of every grade from the highest, to the lowest, if only willing to acknowledge the Spiritual Headship of the Brahmans and adopt caste rules.”

(ఇది సమస్త మతధర్మములను గలిగి మహాసత్తమువలె నున్నదని దీనితాత్పర్యము.)

ఇప్పుడిప్పుడు బ్రాహ్మసమాజకులు గూడఁ దమది యుపనిషత్తమనియే చెప్పుకొనఁ బ్రయత్నించుచున్నారు. ఇప్పుడిప్పుడననేల యందులేనిఁ గొంతకాలము తమది క్రీస్తుమతమనుకొనుటయే ఘనత యని వీరు తలంచుచుండిరి. ఇందును గూర్చి శివనాథశాస్త్రిగా రిట్లు వ్రాసియుండిరి:—

“In point of fact, we have shown more leaning to Christ and Christianity than to Eastern ideals; some of us going so far as to call themselves disciples of Jesus’.

వాస్తవముచే మనముపూర్వపరమావధులకంటె క్రీస్తువైపునకును క్రీస్తుమతమువైపునకును నెక్కువుగానొరిగియు

న్నాము. మనలోఁగొందఱు మేముకీర్తుశిష్యులమని చెప్పకొనునంతవఱకును వచ్చియుండిరి.)

కానహిందూమతమేజీవన్మతముకాని మఱియొకటికాదని నొక్కిచెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు క్రైస్తవమతబోధకులు కూడ వేదాంతమునే శరణుచొచ్చుచున్నారు. బ్రహ్మసమాజము వాడుకూడ నుపనిషత్తులనే యాధారముగా చేసికొనుచున్నారు. ఇది లోకమంతట వ్యాపించుచున్నది. ఇంక నొకవిశేషము. దీనివ్యాప్తికై కాంతాకనకములు మూలకారణములగుటలేదు. రాజసతామసములు పరిధానకందములగుటలేదు. సహజముగాఁ దనయం దున్న జీవరసబలమునుబట్టి యిది లోకమునందంతటను వ్యాపించుచున్నది. దీని నొకవట వృక్షముతో మోనియరు విలియుము వొరవారు బాగుగాఁ బోల్చియున్నారు. ఆవాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాఁడను.

“Yet Hinduism is continually growing within itself. In its tenacity of life and power of expansion it may be compared to the sacred banian-tree, whose thousand ramifications, often issuing from apparently lifeless stems, find their way into walls, undermine old buildings or themselves descend to the ground, take root in the soil, and form fresh centres of growth and vitality.”

(అయినను హిందూమతము తనలోఁ గ్రమక్రమాభివృద్ధి నందుచునే యున్నది. గట్టిప్రాణముకలిగియుండుటలోను విస్త

రించు వటుత్వము కలిగియుండుటలోను శాఖోపశాఖలుగా వ్యాపించి వైచూపునకు నిజీకావముగాఁ గాన్పించు కొమ్మల నుండి తరుచుగా నూడల విడచి గోడలు మేడలు నాక్రమించి భూమిలోఁ బొదుకొని జీవాభివృద్ధులుగల పలునూత్న వృక్షములుగా నేర్పడుటలో పవిత్రమైన వటవృక్షముతో బోల్పవచ్చును.)

కాన మోక్షమూలరు భట్టాచార్యులవారు సెలవిచ్చిన జీవన్మత లక్షణములన్నియు నొక్క హిందూమతము నందు మాత్రమే పట్టినవి.

మతముయొక్కయ - వశ్యకత.

“లోకములో మనుష్యప్రవృత్తికి సమస్తవిషయముల యందును యధార్థజ్ఞాన మేప్రకారముగా నావశ్యకమో యదేప్రకారముగా మతవిషయమునందును నిశ్చయజ్ఞానసంపాదనము అత్యంతావశ్యకమం.”

అనియనాయాసంబుగ శ్రుతులను దిరస్కరించి వైచిన ట్టియు షడ్దశకానముల నవలీలగా ఖండించి వైచినట్టియు రావుబహద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగమం పంతులవారు లోకా

పకాకార్థమై వ్రాసినతమ “యూపన్యాస మంజరి” యందు వ్రాసియున్నారు-ఇంతియేకాక:—

“తక్కిన సమస్తవిషయముల యందును స్వానుభవమును బుద్ధిని మనమెట్లు వయోగింతుమో మత విషయంబుల యందుఁగూడ నిజమును గనుఁగొనుటకై మన యనుభవమును బుద్ధినితప్పక యుపయోగింప వలెను”

అని ‘హిందూమతముల’ నుశీర్షికగలయంపన్యాసమంనందు వేదాదు లధమమగు శబ్దప్రమాణము లగుటవలన నాని ననుభవ విరుద్ధమంగా నమ్మఁగూడదనియుం స్వబుద్ధినిబట్టికూడఁ జూచుకొనవలెననియుం సెలవిచ్చియున్నారు.

ఇది మంచియంపదేశము. కావునవారు మనవిషయము నబడిన శ్రమకుఁ గృతజ్ఞులమై వారిచేఖండించి వేయబడిన మనశ్రుతిస్మృతి పురాణేతిహాసాదులఁ గొంచెముసేపటుంచి మనమునుగడకై వారునాసిపెట్టిన యుపన్యాసములఁ జదువుకొనవలసిన యవసరముంగలిగినది.

వారి యుపన్యాసముల యందలి విషయములు వారికొకవేళ ననుభవాయత్తమంతే యైనను మనకుమఱల శబ్దప్రమాణమే యవునుగావున, వారు సెలవిచ్చినరీతి నంధపరంపరగా వానిఁ బ్రమాణములుగాఁ గొనక మన యనుభవమును బుద్ధినిఁగూడ నుపయోగించి చూచుకొనవలెను గావున వారి ‘యూపన్యాసమంజరి’ నిఁ బరిశీలించి చూచి నాకుఁ గలిగిన యభిప్రాయముల నాబాగును నితరులబాగుచుఁ గూడ గోరి

చదువరులచే విమర్శించఁ బడుటకై ప్రకటించు చున్న వాఁడ- ముందుమొదటి యుపన్యాసమగు 'మతము యొక్క యావశ్యకము' అనుదాని యుపయోగమును గూర్చి చర్చింతము.

లోకములో మనుజునిఁ బాప కార్యములనుండిమరల్చి సత్కార్యములఁ జేయించువానిలో నగ్రగణ్యము మతమని యు నదిలేకున్న సదా పాపకార్యములనుండి మనుజులు విముఖులు గాఁజాలరనియునుఁజెప్పి;--

“అదితక్కినవానివలె ఆకాలమున సంభవించు నష్టములను మాత్రమునుచూపక పాపకార్యములను జేసినభగవంతుని యాగ్రహమునకు పాత్రమగుటవలన వరలోకమునసంభవించెడి ఘోరనరక బాధలనువిప్పిచూపి పాపమునుండి మరలించును”

అని పంతులవారు సెలవిచ్చిరి.

కావున మనము పాపులముగాక యోగ్యులముగాఁ జూతుమేనిఁ దప్పకమతము కలవారమయి యుండవలెను. ఆమతమైనను ఘోరనరక బాధలవిప్పిచూపునది యెయ్యండవలెను అట్లుగాకున్నఁ బాపములనుండి మరలించు పరాపవాదభయము నష్టభయము మనస్సొక్కిబాధయను నితరసాధనములతోఁ దుల్యమయినఁగాక యథమమయి నిర్ధక్మై పోవును. కాఁబట్టి ఘోరనరక బాధల విప్పిచూపునను వాక్యమును జ్ఞాపకముంచుకొని యట్టిమతమునకై మనము ప్రయత్నింపవలె

ను. అట్టిమతమేది ? యనిననెవరు దీనినిబోధించిరో వారి మతమేయైయుండును గావునఁ బంతులవారిమతమునఁ బరలోకమునందుఁ బాపులకుఁగలుగు ఘోరనరకబాధలేవ్రా ? యట్టివియెచట విప్పిచూపఁబడినవ్రా కొంచెము చూచుకొనవలసిన యవసరము కలిగినదిగాన వారి ' యుపన్యాసమంజరి' లోని ' పాపశిక్షణ ' మను నుపన్యాసమున నీ విషయములుండి తీరవలయును గావున దానిఁ బరిశీలించుము;—

అందు, పరలోక మున్నదా ? లేదా ? యని శంకచేసికొని:—

“ పుణ్య కార్యములను చేసిన వారికొక విధమయిన యానందమును పాపకార్యమునుచేసిన వారికింకొక విధమయిన సంతాపమునుగలిగి యీ లోకములోనే శిక్షయగుచుండలేదాయని యెవ్వరైన నడిగినచో, బొత్తుగా లేదనలేదుగాని తగినంత శిక్షకలుగుచున్నదని మాత్రమనేనొప్పుకోజాలను. ఈలోకములో పాపాత్ములు కొందఱు చిరసౌఖ్యమునే యనుభవింపుచుండఁగా మనము చూచుచున్నాము; పుణ్యాత్ములుకొందఱు సౌఖ్యమును పొందకుండుటయు మనమెరిగియున్నాము. భగవంతుఁడు నిష్పక్ష పాతియైనందున తప్పిదమునకుఁ దగినదండనమునుచేయక విడిచిపెట్టఁడని మనకుఁ దెలియును గనుకను, దుర్మార్గులకందఱకు ఈ లోకములోతగినంత శిక్ష కలుగకుండుట మనము కన్నులారచూచుచున్నాము గనుకను, పుణ్యాత్ములకు మేలును పాపాత్ములకు కీడును గలి

గెడి సరలోక మొకటి యుండకతీరదని మనము నిశ్చయింపవలసియున్నది.”

అని పరలోకమును సాధించియున్నారు. కావున నీవిషయమున మనోబుద్ధినుపయోగించి చూచుకొనవలయును. పావులకిహమునందే సంతాపము కలుగుచుండి యోగ్యులకుసంతోషము కలుగుచుండిననిక పరలోక మక్కఱలేదని దీనివలనదేలుచున్నదిగదా. ఇకపరమునెట్లు సాధించిరి? (1) పాపాత్ములందఱు కష్టములనేయనుభవింపక సుఖముల నందుచుండుటను, యోగ్యులు సుఖములనే పొందక దుఃఖములఁ గూడఁబడుచుండుటను (2) పాపాత్ములిచటనే దుఃఖముల నందుచున్నను నవిచాలకుంటను పరిమవసరమని చెప్పిరి. ఇవి రెండును పరముకలదని స్థాపించుసాధనములు. ఇవి చెడిన బరమే లేకపోవును. కాని యివి నిలువనుజాలవు. ఏలయన (1) ఇచట నూరక పాపులు కొందఱు సుఖపడుచున్నారనియును సుకృతులకొందఱు కష్టపడుచున్నారనియుఁ జెప్పిన నుబంతులవారే ‘నీతి’ నఁ గూర్చిన యుపన్యాసమున నిట్లు వ్రాసియున్నారు. దీనిని చిత్తగింపుడు:—

“నీతిగలవాడే యీశ్వరానుగ్రహమునకు పాత్రుడయి యుభయ లోకములయందును మితిమీరిన సౌఖ్యములననుభవించును; ఎవ్వఁడైన నొకవేళ నీతినివిడిచి ధనార్జనముచేసినను, అట్టిధనమువలన నాతనికింతగా సుఖముగలుగదు; తానాధనమను గడించిన మాగకామం తలపునం బొరినపుడెల్ల

నుమనస్సున నొకవిధమయిన విచారమును బుట్టించి యంత
 గాత్యభాధించుచుండును యావజ్జీవమనునీతివిడువక వతిం
 చువాడొక్కఁడే లోకములో నిక్కమయిన సౌఖ్యమునను
 భవించును- తక్కినవారందఱును పయికిసుఖపడుచున్నవారి
 వలె గానిపించుచున్నను మనసులోపల నిశ్చలసౌఖ్యమునను
 భవించువారుమాత్రముకారు.”

అని సెలవిచ్చియున్నారు సుతీయును—

“దుర్మాగుఁడు పరుల నన్యాయము చేసియు, కల్లలా
 డియు, హింసించియు సంపాదించిన ధనమును సుఖముగా
 ననుభవింప నేరఁడు, అతనిమనస్సెప్పుడును దుర్మార్గముగా
 ధనార్జనము చేసితివని దూషించి బాధించు చుండును, ఆమ
 నోవిచారమును రాత్రులాతనికి నిద్రపట్టనీయదు; నిద్రపట్టు
 నపుడు కలలో సహితము చేసిన నేరములేవచ్చుచుండును; ప
 గలు సహితము నొంటరిగానున్నప్పుడునుతీరిక గలిగియున్న
 ప్పుడును అతఁడుతన దుష్కార్యములు తలఁపునఁబాటివ్య
 సనముగానుండును;” సన్మాగుఁడొకవేళ నీలోకములోద
 రిదుడుగాను అదృష్టహీనుఁడుగాను ఉన్నను, ధర్మదేవత
 యాతని మనసున కాపురముండి దుఃఖోపశమనముచేయు
 చుండును *** సంతోషము తృప్తియును గలుగుచుండును.”

అని “సాధువతఁన” మను దానియందును బొందుపఱ
 చియున్నారు. కాబట్టి యొకవేళ గొందఱు పాపాత్ములు
 సుఖపడుచున్నట్లుగాన్పించినను దీనినిబట్టి యది పై కట్టుతో

చుటయేకాని నిజముగా లోపలఁగట్టవడుచునే యుందురని స్పష్టమగుచున్నది.

అట్లనే నుజనులు కొందఱు కట్టవడుచున్నారనఁబై కట్లుతోఁచుటయేకాని మనసునందుసత్యముగా నానందమందుచునే యున్నారనవలయునుగావున పావులందఱు నిహముననే నిజముగాఁ గట్టవడుచున్నారనియు నుజనులు సత్యముగా నుభవడుచునే యున్నారనియు : వాక్యములవలనఁ జేలిపై వాక్యము పూర్వపక్షమగుచున్నది - విప్రతిషేధమందుఁ బర వాక్యము బలీయమగుట లోకన్యాయము - కాఁబట్టి మొదటివాక్యముకన్నఁ బరిశీలకతయెక్కుడైన తరువాత వ్రాసినయీవాక్యములే బలీయములు కావున మొదటిదానివలన లాభములేదు - ఇందువలన మొదటియుక్తినడచినది. (2) కాననిక దుర్మాగులందఱును గట్టములఁ బొందుచున్ననుఁ దగినంత శిక్షను బొందుటలేదుగనుక పరలోక మవసరమనుకొనవలెను. అట్లనుటకును వీలులేదు పంతులవారు “తగినంత శిక్షకలుగుచున్నదని మాత్రము నేనెప్పుకోఁజాలను” అనివ్రాయుట కాధారమేదియుఁ గానరాకున్నది - అదిగాక యుపన్యాసమునందంతటను, “మనము” “మనము” అని వ్రాసియిట్టిచోట్ల “నేను” అనియహంభావము బంతులవారు వహించుటకుఁ గారణము తెలియకున్నది. వారితాత్పర్యము, ఈ విషయంబున నితరులు తమతోనేకీ భవింపరని కాఁబోలు - అదిసత్యమే - ఈపాపమునకింత శిక్షయని ప్రమాణ మె

ఋంగని మనము, పాపులీలోకమందుఁ బొందు శిక్షతగినంత
 లేదని యెట్లుచెప్పఁగలము! కాబట్టి యీ సాహసవాక్యము
 పంతులవారు మాత్రమేయనఁదగిన దైయున్నది. వారయిన
 నునిది చాలదని యెట్లుచెప్పిరో తెలియకున్నది. తెలియకపో
 వుటయేమి? తెలియఁచునేయున్నది. వారొప్పుకోఁ జాలక
 పోవుటకుఁ గారణమున్నది. పరముకలదని స్థాపించు భార
 ముమీదఁబెట్టుకొనినవారే పాపులకుఁదగిన శిక్షయిచటనేయ
 గుచున్నదందురేనిఁబరముగతియేమి? కావున వారట్లనవలసిన
 దేకానిమనము మాత్రము దానినంధ పరంపరగా నంగీక
 రింపక మనబుద్ధిని అనుభవమునుఁ బట్టి పరిశీలించి చూచుకొ
 నవలెను. లోకములో నాత్మాయాసముకన్నను, నాత్మానంద
 ము కన్నను మించిన కష్టసుఖములు లేవనిపంతులవారే వ
 లుచోట్ల వ్రాసియున్నారు. మనయనుభవమును నట్లనేయు
 న్నది- వానినిఁబట్టి చూడఁగాఁ బై శిక్షయే గొప్పదని తోఁ
 చుచున్నది- అంతకన్న నెక్కుడు శిక్షయైన నది యతిక్రూర
 మైపోవును- అదియు పంతులవారి యుక్తికి భంగకారణమే.
 పంతులవారు పునఃకన్యమునుఁగూర్చి వ్రాసిన యుపన్యాస
 ములో మొదటియుక్తిలో దేవుఁడు పరమదయాళుఁడనియుఁ
 గతినశిక్షల విధించువాఁడు కాఁడనియుఁ జెప్పఁబడియున్నదిక
 దా- పంతులవారుచెప్పిన యీశ్వరుని కరుణాశుత్వముఁ బట్టి
 చూచినను, అపరిమిత బుద్ధి సంపదనుఁ బట్టి పరిశీలించినను
 నింతకన్న నెక్కుడుశిక్ష విధించునని యెవరికినితోచదే! పం

తులవారికి మాత్ర మెట్లు తోచినదో తెలియకున్నది- కా
వున రెండవయుక్తికూడ నడచినది- పరలోకమువలని ప్ర
యోజనము శూన్య మగుటను నదికలదనుట కవకాశమే చి
క్కుటలేదు.

అయ్యయో? ఘోరనరక బాధల విప్రిచూపుటమాట య
టుండ మొదటికే మోసమువచ్చినది!

పోనిండు వాదము కొంతకైనం బరలోక మున్నదనియం
గీక రింతము. అయినను, బంతులవారి యుపన్యాసముల
నమ్ముకొనిన లాభములేదు. వాడు:—

“మనకు పరలోకమున శిక్షకలుగునని రూఢిగాఁ దెలిసి
యున్నను, మనమిటువంటి శిక్షను పొందుదుమనిగాని యిట్టి
చోటనే యనుభవింతుమని గాని తెలిసికొనుటకు శక్తులము
కాము”

అని స్పష్టముగా వ్రాసియున్నారు. మీరు! ఘోరనరక
బాధలేవి? వాని విప్రిచూపుట యెక్కడ!? అట్టిఘోరనర
క బాధల విప్రిచూపకున్న నదిమతముకాదుగదా! దానివ
లని ప్రయోజనమం లేదుగదా! మనమీవిషయమంను దెలిసి
కొనఁజాలమనఁగా మనమతమం దీనినివిప్రిచూప లేదన్నమా
టయేకదా- అట్టిదిగాకున్న నిక మతమంబలని ప్రయోజన
మేడనూ!! మొదట మతమం ఘోరనరక బాధల విప్రిచూపు
నని యెట్లు వ్రాసిరో? ఇదిపరస్పరవిరుద్ధమంకాదా? మం

దైన వీరిమతము ఘోరనరకబాధల విప్పిచూపునేమో యనుకొందమనిన నాయాశయు నీమాటచే నూడినది.

మిత్రులారా ! పంతులవారు చెప్పినట్లు ఘోరనరకబాధల విప్పిచూపు మతమావశ్యకమైనయెడల, పంతులవారి వేదమంతుననగా నుపన్యాసమంలను నమ్మకొందుమీని “కుక్కతోకపట్టుకొని గోదావరినీడుటకు,” బ్రయత్నించువారమగుదుమం- కాన, పంతులవారి యభీష్టమంను, గూడదీర్చునదియై దివ్యమగు మన పురాణమతమంనకే మఱలమఱలుదు. అందుసీపాపమంన కీనరకబాధయని స్పష్టమంగా విప్పిచూపబడి యున్నది. అవియన్నియు ఘోరమంత్రయెన్నవి. కావునపంతులవారు చెప్పినహితభోధ మనసునందుంచుకొని పురాణమంలనేసవా చదువుకొనుచుండుడు. ఏలయన ఘోరనరకబాధల విప్పిచూపునవి యాగ్రంధమంలేకాని మఱియొకటికాదు.

మఱియునీ యుపన్యాసమంన నవసరమం మాలిన మాటలనేకమంలు కలవు. వానినన్నిటిని విమర్శింప నవసరమంలేదు. కాననింతటితో నీయుపన్యాసమంను వదలి దీనితో సంబంధమంగల ‘పాపశిక్షణ’ మను నుపన్యాసమం గూర్చిమందుమంచుటించు కొందమం.

పాపభీతిని బుట్టించుటలో హిందూమతమంను మించిన మతమంమఱొందులేదు. పాపచింతనమంలనుండి తొలగించి భక్తులయినవారిని భక్తిరసప్రవాహమంలో నోలగ్రాదించుట

లో హిందూమతమును మించినది మఱొకటిలేదు. చిత్తశుద్ధి గలిగి భక్తితో నారయువారికి జ్ఞాన నూర్యవభా సాహాయ్యము నిచ్చువానిలో హిందూమతమును మించినది మఱియొకటిలేదు.

హిందూమతమును దానిధర్మములును.

ఈనడుమ రాజవాహ్మద్రవరములో, గొందలు తాము శూరత్వము మెఱయ యజ్ఞోపవీత విసజ్జానోత్సవము గా వించుటయుగాక రావుబహదర్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారంతటి వానిచే, నెట్టెట్టోతీయించి జయభేరి వాయించుచున్న సరిక్రొత్తదినములలో మతసంస్కారాదులగు గూర్చి యాపురమున నొకసభగావింపఁ బడినదనియు నాడు శ్రీన్యాపతి సుబ్బారావుపంతులవారు హిందూ సంఘమును బొగు చేయఁదలంచినవారు హిందూమతసంఘములను విడువక సంఘమునందేయుండి తగుసంస్కారముల గావింపవలెననియు హిందూమత ధర్మములలో ముఖ్యములగు కర్మయోగమును బునజన్మమును నంగీకరింపక పరమతధర్మములతో నిండియున్న బ్రహ్మసమాజమతము హిందూమతము

కానేరదనియు నీనడుమ హిందూజన సంస్కృతకాల మనిపించు కొనఁదలచినవారు కొందఱు స్వమతధర్మములను విడిచి వరమతమని చెప్పందగిన బ్రహ్మసమాజమునఁ బ్రవేశించుట చేఁ దమ పూనికకుఁ జాలభంగమును దెచ్చికొనిరనియు నొక్క వక్కాణించిరట.

అందుపై రావుబహదర్ వీరేశలింగమం పంతులవారు లేచి (1) “హిందూ” శబ్దమును మనపూర్వులు వాడియుండలేదనియు దానిని నిందావాక్కుగానుత్తరదేశస్థులు వరిగణింతురనియుఁ బూర్వపు ఋషులు బ్రహ్మమును గొలుచుచుండెడివారు కాన బ్రహ్మసమాజమతమే యీదేశపు మతమనియు (2) కర్మబంధము నంగీకరించునెడల వ్రేపంచాది ముండెడివారే కర్మమును జేయుటచే వారికాజన్మాదులు వచ్చినవను ప్రశ్నవచ్చినఁ దగుసమాధాన ముండనేరదుగానఁ కర్మవాద మంగీకరింపఁదగినది కాదనియు (3) వేదములందెచటను బునఃజన్మమునుగూర్చి ముచ్చటింపఁ బడియుండలేదు గాన నదిమతమతమునకు ముఖ్యముకాదనియు నంతయెకాక కర్మబంధమును బునఃజన్మమునుగూడ నంగీకరించుస్థితికి బ్రహ్మసమాజికులును వచ్చుచున్నారనియు తమసహజాపాత రమణీయోక్తులతో ముచ్చటించిరట. కాన నీవిషయములంగూర్చి చర్చించుట మనకిప్పుడవసరమైనది.

హిందూసంజ్ఞాగూర్చి.

మన దేశమునకు హిందూ దేశమనియు మనమతమునకు హిందూమతమనియు సంజ్ఞ యిప్పుడందఱిచేతను విపులము గవాడఁబడుచున్నది. ఏరావుబహదర్ గారిప్పుడీసంజ్ఞ మనకుఁ జెల్లఁగూడదని సెలవిచ్చిరోయారావుబహదరువారే తమసాంతపావనహస్తములతో, దమశతాధికగ్రంథములతో “హిందూదేశాభివృద్ధిమూగము” - “హిందూమహాజనులయుపేక్ష” “హిందూమతములు” మున్నగుశీషికలకేగింద పెద్దపెద్దవ్యాసములను వ్రాసియున్నారు. “హిందువుడైనను మహమ్మదీయుడైనను క్రైస్తవుడైనను (సం ౩-పుట 18౬) అని యితరమతస్థులకంటె భిన్నులనుగా మనలంగూర్చి చెప్పవలసివచ్చినప్పుడు “హిందువుడు” అనివాడియుండిరి. మఱియును “హిందూమతములు” అను వ్యాసమున నుపనిషత్తుల నాధారముచేసికొని వ్రాయఁబడిన న్యాయ, వై శేషిక, సాంఖ్య, యోగ, మీమాంసా, వేదాంతములను షట్కాస్త్రములనుగూర్చి వానిననుసరించియున్న యద్వైత, విశిష్టాద్వైత, ద్వైతములను గూర్చియు మాత్రమువీరు ముచ్చటించియుండిరి. ఇవియే హిందూమతములని (అనగా మనమతములని) యప్పటికి వీరితాత్పర్యము. హిందూమతములలో బ్రహ్మసమాజ మతమును వీరు చేర్చియుండలేదు. ఈహిందూమతము (ఉపనిషత్మతము) ల సారమును శ్రీపంతులవారీ కిందిరీతి నిచ్చియున్నారు.

“ ఈచెప్పిన షణ్మాతములవారును గూడ ఆత్మ నిత్యమనియు, ఇంద్రియ గోచరములగు వస్తువులకు మూలాధారములయిన యణువులు నిత్యములనియు, ఆత్మకు దేహసంబంధమున్నప్పుడు మాత్రము జ్ఞానాదిశక్తులుండుననియు శరీరముతో జేరుటవలన నాత్మకుబంధముకలిగి శుభాశుభ కర్మలఫలము ననుభవింపవలసి వచ్చుననియు, పుణ్యాపాప ఫలానుభవముస్వర్గనరకములయందలి సుఖదుఃఖములతో, దీప నీళ్ళు పోయినతరువాత కుండనంటియుండు పాచివలెనిలిచియుండుననియు, దానిననుభవించుటకై జీవుడు మరలమరల జన్మములై త్రవలసియుండుననియు, అన్నివిధములయినకర్మములను జీవులకు బంధహేతువులై జన్మపరంపరను గలిగించుచును గనుక మోక్షమునపేక్షించువాడు శుభాశుభకర్మములను రోసికాంచనమునందును కాష్టమునందును పుత్రునియుండును శత్రునియుండును సమబుద్ధిగలిగి దేనినంటించుకొనక మెలగవలయుననియు చెప్పుచున్నారు” ఈరీతిగా శ్రీపంతులవారు స్వహస్తములతోడ నుపనిషత్మాతసారమయిన హిందూమతముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమిదియని వ్రాయించి యుండియును గూడ మరల నిప్పుడు కేవలమును వాగ్వాదము నిమిత్తమై మనమతము హిందూమతము కాదనియు మనవారు బ్రహ్మమునుగొలిచెడివారుగానబ్రహ్మమతస్థులనియుఁబునర్జన్మముంగూర్చి వేదములందెచ్చటను దెల్పఁబడియుండలేదనియు నేలభాషింతురో తెలియకున్నది. ఇట్టివాదము లితరులు చేసిన

“కువాద” మనియు “వృథావాగ్వాదమ” నియు నేమేమో పంతులవారు తిట్టిపోయుదురుకాని యిప్పుడొ మాగఁమును దామేయవలంబించిరి. శ్రీ న్యాపతి సుబ్బారావుపంతుల వారు మనమతమునకు “హిందూ” సంజ్ఞయే యుత్తమమైన సంజ్ఞయని చెప్పియుండలేదు. దేనినిప్పుడందఱును హిందూ మతమనుచున్నారో దానింగూర్చి యుచ్చటించిరి. కాన నిట “హిందూ” సంజ్ఞంగూర్చి చర్చతో నేమిప్రయోజనమున్నది.

హిందూ మతము ఒంటెత్తుతనమును గలగించునదియ?

క్రీపండితశివనాథశాస్త్రిగారు మొన్న నీనడుమ చెప్పినరీతిగా మన బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులు మన హిందూ మతధర్మములు మున్నగువానిని బాగుగాఁ దెలిసికొనక వచ్చి మదేశమతాదులధర్మములను బాగుగా నేర్చుకొనుట వాడుకయైయున్నది. ఈ రీతిగా హిందూ మతమన నెట్టిదో యెఱుంగని బ్రాహ్మసామాజిక భ్రాతృలు దానినిగూర్చి విపరీతభాషణములు చేయుచుండుటకలదుకాని యదియొక వింతకాదు. విజ్ఞులైనపండిత శివ

నాథశాస్త్రిగారు కూడ తనుమాతృమతమైన హిందూమతమును గూర్చి వింతమాటలాడుటఁ గనఁజాలవింతయేపుట్టుచున్నది. రూకాకీనాడపురముననీనడుమజరిగిన యాంధ్రదేశీయాస్తికసభలో ముచ్చటించుచు శ్రీశాస్త్రిగారు తనుముఖోపన్యాసములో హిందూమతముంగూర్చి యిట్లు సెలవిచ్చిరి;—

“It has made the higher religion of India essentially anti-social.”

(అది (వైరాగ్యము) యున్న త హిందూమతమును సాంఘికధర్మవిరుద్ధము చేసినది.) అని.

ఇది అసత్యము నసంగతమునైనై యున్నది. హిందూమతధర్మములనుగాని హిందువుల పూర్వచారిత్రములనుగానిబాగుగా నెఱింగినవారెవ్వరును నిట్లునుడువసాహసింపరు. తెలిసియుఁదెలియని ప్రతిభగలశ్రాహ్మ సామాజకులుమాత్రమిట్లు చెప్పుచుండుట వాడుకయై యున్నది. ఈయాక్షేపమునకు సమాధానమును విద్యద్వయలగు లాలాలజపతిరాయుగారు ఇదివఱకే యుచ్చియున్నారు. ఈసూరిపుంగవుల వ్యాసముహిందూమత సామాజిక లక్షణము (The social genius of Hinduism) అను శీషికాకక్రింద వాయస్త సమాచారనామక పత్రికారాజములో (సంపుటము 10 సంచిక 4) విరాజిల్లుచున్నది. అందుహిందువుల సాంఘికధర్మములను గూర్చితెస్సగా ముచ్చటింపఁబడియున్నది. అయ్యది 24 పుటలపెద్దగ్రం

ధమై యున్నది. దానినుండి గ్రంథవిస్తరభీతిచే కొన్ని వాక్యములను మాత్ర మిచటనిచ్చుచున్నాను.

శ్రీలాలాగారు తమవ్యాసమును నీక్రిందిరీతిని ప్రారంభించిరి;—

“ An idea seems to be gaining ground amongst Hindus educated on Western lines that the genius of Hinduism essentially individualistic and anti-social & that therefore no substantial reform in social life can come out of a revival of the past, and that we can only draw on the west and take light therefrom. They do not place much faith in reform on national lines and would rather go in for wholesale or bodily adoption of most at least, if not all of the social institutions of the West. ”

(పశ్చిమమార్గాను సారముగా విద్యాభ్యాసము గావించుకొనిన హిందువులలో హిందూమతము ఒంటెత్తుతనమును సాంఘికధర్మవిరోధమును గలిగించు కీలముకలదై యున్నదనియు నందుమూలమంచే దన్మతోద్ధరణమవలన నే ఘనసంస్కారమును సాగ నేరదనియుఁ గాఁబట్టి మనము పశ్చిమము ననుకరించి దానినుండి జ్ఞానజ్యోతిని పడయవలయుననియుఁ దలంపులు కలుగుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. ఇట్టివారికి జాతిధర్మానుసారమైన సంస్కారమునందు నమ్మకములేదు. కాన పూర్తిగాఁ బాశ్చాత్యుల సాంఘికధర్మముల నవలంబింప వీరు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.)

“They would rather build a new social edifice on *rationality* as distinguished from *nationality*.”

(వీరు జాతిధర్మవిలక్షణమగు యుక్తిధర్మముపై నొకనూత్న సాంఘిక భవనమును గట్టప్రయత్నమును చేయుచున్నారు)

సాంఘికధర్మమూలముంగూర్చి రెండు భిన్నాభిప్రాయములు పాశ్చాత్యులలోఁగలవు (1) స్పెన్సరు మున్నగు పశ్చిమదేశజ్ఞానులు బోధించిన సాంఘికధర్మమొకటి. ఇది ప్రస్తుతమున్న సంఘముయొక్క యుపయోగమును గూర్చియే ముచ్చటించును. డార్వినుబోధించిన పరిణామమతము వేరొకటి దీనినిబట్టి యిప్పుడున్న సంఘమేకాక యింక రాబోవువారియొక్క యుపయోగమును గూర్చి యాలోచింపవలసియుండును. ఈమతమును బొగడుచు మిస్టరు బెంజమిను కిడ్డొరవారు (Mr. Benjamin Kidd) స్పెన్సరు మతముననిరసించియున్నారు. దీనినిబట్టి యిప్పుడున్న ప్రజలసంఖ్యనే లెక్కలోనికిఁ దీసికొనక రాబోవు ప్రజలసంఖ్యను గూడ లెక్కలోనికిఁ దీసికొని విధుల నేర్పాటు చేసికొనవలెను. అనఁగా మానవజాతినంతను లెక్కలోనికిఁ దీసికొనవలెననుమాట. దీనిని మూలమంగాఁ బెట్టుకొని లాలాగారు తమ వ్యాసమును వ్రాసిరి. ఇంతియేగాక వీరు పశ్చిమదేశసంఘములను గూర్చి యిట్లు వ్రాయించిరి:—

“The first is that there must surely be something wrong in a social system from which has developed the modern civilization of Europe, which has evoked strong and sweeping condemnation from so eminent a scholar and Scientist as Professor Huxlay.”

(ప్రస్తుతము పాశ్చాత్యుల నాగరికతకు మూలమైన పాశ్చాత్యుల సాంఘికధర్మములోఁ దప్పక లోప మొక టుండి తీరవలెను. కావుననే విద్వాంహాకులై యంతటివాఁడు కూడ నీ నాగరికతను నిందించి యున్నాఁడు. పండితుఁడగు ‘హాకులై’ చెప్పినవాక్యము లివి:—)

“Even the best of modern civilizations appears to me exhibit a condition of mankind which neither embodies any further ideal nor even possesses the merit of stability. I do not hesitate to express the opinion that, if there is no hope of a large improvement of the condition of the greater part of the human family † † †, I should hail the advent of some kindly comet which would sweep the whole affair away as a desirable consummation.”

(ఇప్పటి నాగరికతలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధినందినదికూడ నుస్థిరత లేనిదియును నున్నతమైన పరిమావధిలేనిదియునై యున్నది. మానవకుటుంబములోఁ జాలభాగ మభివృద్ధి కాని యెడల ఒకతోఁక చుక్క. వచ్చిదీనినంతను సిద్ధిపొందింకఁ గోరెదను.)

దీనినిబట్టి పాశ్చాత్యుల ఘనధర్మములు నింద్యములై జాత్యభిమానపురస్కృతములై యున్నవని స్పష్టపడుచున్నదని లాలాగారు తెల్పిరి. పశ్చిమదేశసంఘములు తమలాభమును గోరియే యితరుల కెవ్వరికైన నుపకారము చేయుదురుగాని కేవల పరార్థ పరత్వముతో నెన్నడును జేయరు. తమ సంఘము బాగుపడుటయే వీరిమంఘోద్దేశము. మానవకుటుంబమునకు (human family) లాభకరము గాక యొక తెగవారికి మాత్రమే లాభకర మగు నుద్యమము చచ్చుటయే మంచిదని హక్సెలేదొరవారు వ్రాయుటకుఁ గారణము పాశ్చాత్యుల కుమార్గములేయనవచ్చు. ఇట్టితంత్రములను ఇట్టిసాంఘికధర్మములను బాశ్చాత్యులనుండి గ్రహించుటకే మన సంఘ సంస్కార ప్రియులు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

హిందువుల సాంఘికధర్మమిట్టిదికాదు. ప్రస్తుత కాలమున వీరు పాలితజాతి (subject race) గానుండి యుండుటచే సామాన్యబుద్ధులకు వీరిధర్మములు విశాలములుగాఁగాన్పింపక పోయినను బాగుగా విమర్శించి చూచుకొనువారికి హిందూధర్మములందలి ఘనత బోధపడక పోదు. హిందువుల సాంఘిక ధర్మములకు మూలమొక దేశమున నొక జాతియునుగాదు. ఒకసంఘముయొక్క యభివృద్ధియు నొక దేశముయొక్క లాభమును వీరుకోరి యుండలేదు. వీరుకోరినది ఆత్మయొక్క యభివృద్ధి. వీరభిలషించినది ఆత్మయొక్కలాభ

ము నాత్మయొక్క ఘనతయునై యున్నవి. లోకములో నాత్మయంతటను వ్యాపించియున్నది. హిందువులందున్న యాత్మయును, మహమ్మదీయులందున్న, యాత్మయుఁ గ్రైస్తవులందున్న యాత్మయునొక్కటియే. జీవకోటియొక్క యబనుంధమునకుఁ గారణ మాత్మయే. కావుననే హిందువుల ధర్మమిట్లుఁబుచ్చుచున్నది.

“ శ్లో॥ త్యజేదేశం కులస్యార్థే గ్రామస్యార్థే కులంత్యజేత్ ।

గ్రామంజనవదస్యార్థే ఆత్మార్థే వృథావీంత్యజేత్ ॥ ”

“Sacrifice a member for the sake of the family, a family for the sake of a village, a village for the sake of a district, and even the earth for the welfare of the soul.”

(కులముయొక్క బాగునకడ్డువచ్చువాఁడొకఁడుండునెడలవానిని కులార్థమై విడువవలసినది. అట్లే గ్రామమునకొక కులమడ్డువచ్చునెడల రానిని గ్రామార్థమై త్యజింపవలసినది. ఆ రీతినేయొక మండలమునకు నొక గ్రామము భంగకరమైనచో నా గ్రామమును దోసివేయవలసినది. అతీరుననే ‘యాత్మాభివృద్ధికి భంగమువచ్చునెడల భూమినంతనై నను విడచివేయవలసినది.) అనియు దీనితాత్పర్యము. ఆత్మ జ్ఞానమును బ్రధానముగాఁజేసికొని తమధర్మముల నిర్మించుకొనిరి. కావుననే హిందువులు తొల్లితామునుక్కిలి యున్నత స్థితియందున్న కాలములోఁ గూడ లోకమంతటను వ్యాపించి తాము వ్యాపించిన తావులనెల్ల పీల్చి పిప్పిచేయలేదు.

మఱియును మనుజుఁడు ఋణములతోఁ బుట్టుననియు వాఁడు వానిని దీర్చికొనవలసినదనియు శతపథబ్రాహ్మణము తెలుపుచున్నది. అదియేదియన—

“I. Verily, whoever exists he in being born is born as (owing) a debt to the gods to the Rishis to the fathers, and to men.”

(మనుజుఁడు నాలుగు ఋణములతోఁ బుట్టుచున్నాఁడు. (1) దేవఋణము (2) ఋషిఋణము (3) పితృఋణము (4) మనుష్యఋణము.)

మఱియును యజ్ఞయాగాదులవలన (దేవపూజ) దేవఋణమును అధ్యాత్మ విద్యాస్వీకారము వలన ఋషిఋణమును సంతానమువలన పితృఋణమును దానధర్మముల వలన మనుజఋణమును ప్రతినరుఁడు తీర్చికొనుచున్నాఁడు. అనిశతపథబ్రాహ్మణము నొక్క చెప్పుచున్నది.

సంఘాభివృద్ధి కింతకంటె నెక్కుడు ధర్మమేదికావలెనో తెలియవచ్చుటలేదు. ఈనేదమంత్రము ప్రతినరుని సంసారము స్వీకరించి సంతానమును బడయవలసినదని నొక్క చెప్పుచున్నది. దీనిననుసరించియే యొకఁడు వివాహము చేసికొకన తిరుగుచుండఁగా వానిపితరులు అఘోగతి వాలగుచున్నట్లు కాన్పించినదనియు దాన నాతఁడు వివాహమంచేసికొనెననియు భాతరమం చెప్పుచున్నది. ఇక హిందూ ధర్మముల నసాంసారికము (anti-social) లనుట తప్పుకాదా? ఈ

బ్రాహ్మణమువలన ప్రతిమానవుఁడును దానధర్మములను జేసి తీరవలెనని తెలుచున్నది. ఇట్టిధర్మములను బోధించు మతము నసాంఘికమనుట మహాసాహసముకాదా? ఈ బ్రాహ్మణమువలన ప్రతినరుఁడును విద్యాబుద్ధులు సంపాదించక తప్పదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇట్టిబోధగలమతము నన్యధాభావించుట వింతకాదా.

స్మృతులు వంచఋణములను దెలుపుచున్నవి. అయిదవఋణము జంతువులు వృక్షములు మొదలగు వానిని గూర్చినదై యున్నది. ఇట్టి హిందూమతమును మనశివనాథశాస్త్రిగారు సాంఘికమన సాహసించిరి.

ఇంకను ప్రతిమానవునకును బంచఋణములేగాక పంచసూనములుకూడఁ గలవని మనుస్మృతి తెలుపుచున్నది.

“శ్లో॥ పంచసూనాగృహస్థస్యఘట్టి పేషణ్యపస్కరః । కండనీచోదకుంభశ్చ బధ్యతేయాస్తువాహయన్.”

సూనము లనఁగా వధస్థానములు. ఇవి ప్రాయశ్చిత్తములచేపురు ఉదకుంభము సన్నికల్లననునవియైయున్నవి. వీనిమూలముగా జీవహింస జరుగుచున్నది. కాన పంచ యజ్ఞములు మనుజుఁడు చేయవలెనని మనుస్మృతి విధించుచున్నది.

శ్లో॥ తాసాంకృమీణ సర్వాసాం నిష్కృత్యర్థం మహాషిఃభిః । పంచక్లృప్తామహాయజ్ఞాః ప్రత్యహం గృహమేధినామ్॥

“శ్లో॥ అధ్యాపనం బ్రహ్మయజ్ఞః పితృయజ్ఞస్తు తర్పణం । మామోదైవైర్బలిర్భాతో నృయజ్ఞోతిధిపూజనమ్॥”

దీనినిబట్టికూడ న్యాయజ్ఞాదులు గృహస్థులకెల్ల తప్పని విధులని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇట్టి మతము సాంఘికమతము కాదా ?

సంసారము చేయుట ప్రతిమనుజునికిని విధి. ప్రతిసంసారికిని సంఘముయొక్క స్థిరతకై సంతానముకనుటవిధి. ప్రతిసంసారికిని న్యాయజ్ఞమన మానవత్వప్తి చేయుటవిధి. ఇది హిందువుల మతధర్మము. ఇంతకంటె సాంఘికమతము వేటొందు కలదా ?

“శ్లో॥ దేవతాతిథి భృత్యానాం పితౄణామాత్మనశ్చయః |
ననిర్వృతతిపంచానా ముచ్చస్వసన్న సజీవతి॥”

అను శ్లోకమువలన నీపంచయజ్ఞములు చేయనివాఁడు బ్రతికియున్నను జచ్చినవాఁడేయని తెలియవచ్చుచున్నది.

ఇది యటుండఁ దమది సాంఘికమతమైనందులకు మనబ్రాహ్మ సామాజికసోదరులెక్కుడు సావార్ద్రము గలిగియున్నారా ? లేదు. 12 తెగలుగా విడిపోయి కాట్లాడుచున్నారు. ఎక్కుడు దానధర్మములు కలిగియున్నారా ? లేదు. ఇప్పుడిప్పుడు హిందువులను జూచి నేర్చికొందుమని చెప్పుచున్నారు. ఈవిషయమై శ్రీశివనాథశాస్త్రిగారే తమ యీ ముఖోపన్యాసమునందె యిట్లు చెప్పియున్నారు:—

“ The Theistic Church too has not as yet fully developed its capacities in that line. All honor to other sister associations like the Arya Samaj, and the Vivekananda Mission, which are already be-

sterring themselves for active philanthropic work. Their orphanages, their asylums for the sick and poor, are standing monuments of the noble impulses that rule them. *We theists should not be behind hand in these respects.* (The italics are ours)

మన బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులు సోదరమత సహన ముకలిగియున్నారా? లేదు. సోదరమతములపై వీరీగల యసూయకు మితలేదు. హిందువులు వివేకానందస్వామి విశ్వవఖ్యాతినందుటకై యీతెగవారలందుచున్న దుఃఖము నకు పరిమితలేదు. ఈతెగవారాయన కపఖ్యాతి కలిగింపవలెనని ప్రయత్నముచేసిరి. ఇప్పటికిని చేయుచున్నారు. బ్రాహ్మసామాజికులచే బకటింపబడు “మ్యాఇండియా” యనుపత్రికయందే ఈదేశస్థులగు దేశాభిమానులు తలపెట్టు దేశోపకార కార్యములయెడ బ్రాహ్మసామాజికులు విముఖులై యున్నారని వ్రాయబడియున్నది. ఈతెగయందునుఘనులుకలరనుటకు సందియములేదు. అందఱును నొక్కరీతినే యున్నారని చెప్పసాహించువారుండఁబోరు. దానికేమి;

హిందువుల సంఘీభావమునుగూర్చి ప్రమాణములనులాలాగారు చాల కనపఱచియున్నారు. వానిలోనుండి మరలనొన్నియెత్తిచూపుచున్నాను.

—యగ్వేదములో.—

“2. Assemble, speak together ; let your minds be all of one accord. As ancient Gods unanimous sit down to the appointed share.

3. The place is common, common the assembly common the mind; be so their thoughts united. A common purpose do I lay before you and worship with your general oblation.

4. One of the same resolve, and be your minds of one accord.

United be the thoughts of all that all may happily agree."—(10th Mandala-Hymn)

2 (ఏకీభవింపుడు. కలసి సంభాషింపుడు. మనస్సు నేకీభవించునట్లు చేసికొనుడు. ఏకోద్దేశము కలవారై యుండుఁడు దేవతలు తమభాగములనిమిత్తమై ఏకీభవించి యుండెడు నట్లే (3) ఒకతే ప్రదేశము (భాష) ఒకతే సంఘము ఒకతే మనస్సు కలిగియుండునట్లు వారియూహలు వెలసియుండెను. మీకందఱకు సమానప్రయోజనము కలిగించియున్నాను. సాధారణోపాయముతోఁబూజింపుఁడు. (4) ఒకటిగా నేకీభవింపనిశ్చయించుకొనుఁడు. మనస్సులో నొకతే ప్రయోజనము కలిగియుండనిండు. అనుకూల్యము కలవారందఱు నొకతేతలంపుకలిగియుండుఁడు.)

దీనినిబట్టి సంఘేభావమున కుండవలసిన లక్షణములనన్నిటిని హిందూమతముచు బాగుగా బోధించినదని తెలియవచ్చుచున్నదిగదా:—

—అధర్వణవేదములో—

1. “Agree and be united; let your minds be all of one accord. Even as the Gods of ancient days, unanimous, await their share.

2. The rede is common, common the assembly common the law, so be their thoughts united.

I offer up your general oblation; together entertain one common purpose.

3. One and the same be your resolve, be all your hearts in harmony; one and the same be your minds that all may happily consent.” — Book VI. 64.

వై దానియధర్వణము దీని యర్థము నొక్కటియే.

ఇట్టివాక్యముల నేనేకములు శ్రీ శ్రీ లాలాగారు దాహరించి యుండిరి. గ్రంథవిస్తరభీతిచే వానిని తినిచుటలేదు. తుదిని శ్రీ లాలాగారిట్లు వ్రాసెను.

“For the actual working of this spirit of unity you may study the Ramayana and the Mahabharata”

(ఈధర్మములన్నియు నాచరణములోఁ బెట్టఁబడిన వనితెలిసికొనుటకై భారతరామాయణములను జదువుకొనుఁడు) ఇవిలన్నియు జదివినయెడల హిందువు లెంతచక్కని సంఘముగా నుండెడివారో బోధలోనికిరాఁగలదు.

శ్రీశివనాథ శాస్త్రిగారొక గొప్పయొక్తిచేసిరి. అదియేది యన హిందూమతమంతయుఁ సాంఘికధర్మవిరుద్ధముగా నున్నదనకయున్నత హిందూమత మసాంఘికముగా నున్నదని వీరు సెలవిచ్చిరి. “it has made the higher religion of

India essentially anti-social" అని శాస్త్రీగారు సెలవిచ్చిరి. ఇది పెద్దకల్లు. వేదాంతము వై రాగ్యమును బోధించుచున్నదన సంఘమునుండి విడిపోవుటను బోధించుచున్న దనిభ్రమ పడిరి. ఉన్నత హిందూమతమిట్టిదని తెలుపుటకు కారణము వీరిట్టిచ్చి యున్నారు:—

"To be truly religious we must turn away from society. 'Who is thy wife, who thy son' cries the Hindu sage and teaches the aspirant for religious life to seek his salvation in asceticism, and renunciation of the world."

(నిక్కముగా మతస్థుడై యుండుటకు సంఘము నుండి విడిపోవలెను. 'కాతేకాతా' కన్యకలను, అనిహిందూ జ్ఞానిఘోషించును. మతరీతిగ వర్ణవారినీ వ్రపంచమును విడచి వై రాగ్యముకలిగి పరిత్యజించినంగాని మోక్షములేదని చెప్పును.) అనిశివనాథ శాస్త్రీగారు సాహసించి పలికిరి. వీరియందు మనకెంతగౌరవముండినను హిందూమతముంగూర్చి వీరికేమియు తెలియదని యీవాక్యములు బోధించుచున్నవని చెప్పితిరవలసిన పారమగుచున్నాము.

వేదాంతము వ్రపంచమును విడువగోరునా?

ఉన్నత హిందూమతము సాంఘిక ధర్మవిరుద్ధమగు వై రాగ్యమును బోధించుచున్నదనుటగొప్పతప్పు. జ్ఞానులలో (బ్ర) ధమగన్యులైన జనకాదులు సంసారులు కారా? జ్ఞానవాసిష్ఠాది మహా వేదాంతగ్రంథములు విరచించిన వసిష్ఠాదులు

సంసారులు కారా? లోకమునకున్నతవేదాంతమును బోధించిన యవతారమూర్తులగు రామకృష్ణాదులు సంసారులుకారా? ఉన్నత హిందూమతమును బోధించు భగవద్గీత యెవనిధర్మమును వాడుచేయవలయునని చెప్పటలేదా? శత్రు సంహారముకావించి జగము నేలవలసినదని బోధించుచున్నది. కాని దిగంబరులై యడవులపాలై పోవలసినదని బోధించుటలేదుకద మఱియును బ్రతిమనుజునికిని హిందూమతము నాలుగు ఆశ్రమముల విధించుచున్నది. అందు గృహస్థాశ్రమ మొక్కటియైయున్నది కదా. శ్లో॥ శైశవేభ్యస్తవిద్యానాం । యౌవనేవిషయైషిణాం । వార్ధకేమునివృత్తినాం । యోగేనాంతేతనుత్యజామ్॥ అనికవికులసారస్వభౌముడగు కాళిదాసు వర్ణించినట్లుగా ప్రతి హిందువును బాల్యమున విద్యార్థియు యౌవనమున గృహస్థును వార్ధకమున మునియునై యుండవలసియున్నది. “కామిగాక మోక్ష కామిగాడు” అని హిందూమతము నొక్కిచెప్పుచున్నది. కామియన యథాన్యాయముగా విషయసుఖముల ననుభవించువాడు. శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదులవారు మారుదేహమునుదాల్చి సంసార సుఖమునుగూడ ననుభవించి తీరిరను కథయన్నిధర్మములయందును, మనుజుడు పూర్ణుడు గావలెనని హిందూమతము బోధించుచున్నదను నంశమును ఋజువు చేయుచున్నది. ధృవాది ధైవసాక్షాత్కారులుగూడ సంసారముచేసియే పరమపదమునందినట్లు శాస్త్రములు మొఱిలిడుచున్నవి.

హిందూమతము గృహస్థాశ్రమమును నాశ్రమములలో నెల్ల ఘనమయినదిగా వర్ణించుచున్నది అంధ్రకవితాపితామ హుని పద్యమునిట నిచ్చుచున్నాను:—

సీ. కెలకులనున్న తంగెటిజున్నుగృహమేధి
యజమానుడంకస్థితార్థపేటి
పండిన పెరటికల్పకమువాస్తవ్యుండు
దొడ్డి బెట్టిన పేల్పు గిడ్డికాపు
కడలేనియమృతంపు నడబావి సంసారి
సవిధమేరునగంబు భవనభర్త

మరుదేశపదమధ్యమప్రపకులపతి

యాకటి కొదవు సస్యముకుటుంబి

గీ. బధిరవంగ్వంధళియుకబ్రహ్మచారి

జటిపరివ్రాజకాలిధిక్షపణకావ

ధూతకాపాలికాద్యనాథులకుఁ గాన

భూసురోత్తమ గాహకస్థ్యమునకు సరియె”

ఈరీతిగాపురాణములేగాక స్మృత్యాదులు గృహస్థాశ్రమమునే ఘనమయినదిగా వర్ణించుచున్నవి.

ఇక “కాతేశాంతా కస్తేపుత్రః” (నీకుభార్యయెవరు పుత్రులెవరు) అనిబోధించుటకుఁ గారణమేమందులేని అది యాత్మనుగూర్చిన విషయము. ఆత్మకు భార్యపుత్రాదులు లేరుగదా? ముక్తిసందయ్యాత్మలు విరాజిల్లుచుండుననికదా బ్రాహ్మసామాజికులు తలంచుచున్నారు. అట్లుముక్తులైన

యాత్మలు పరలోకములో భార్యపుత్రాది బాంధవ్యము కలిగియుండునా? అట్లుండవనియేకదా వారిసిద్ధాంతము. ఇక యాత్మలకు భార్యయొక్కడిది? పుత్రులెక్కడివారు? ఇదినడు మవచ్చిన యస్థిరసంబంధము. నడుమనేపోవుచున్నది. భార్యభర్తలకనురాగ మిలయుండవలెను? ఇందియనుభార్థమని పామరులతలంపు. ఆత్మార్థమనిజ్ఞానంబు తలంపు భార్యభర్తనువలచును. ఎందుచేత ఆత్మసంబంధ మునుబట్టిభర్త భార్యనువలచును. ఎందుచేత? ఆత్మసంబంధ మునుబట్టియని యుపనిషత్తులు మొఱిలిడుచున్నవి. కావున నిక్కమైన యాత్మజ్ఞానము కలవారికి వీరునావారు వీరుపరులు ననునల్పబుద్ధి యుండదు. లోకమేవారి కుటుంబముగాన శంకరుఁడు “కాతే కాంతా కస్తేపుత్రః” అనిచెప్పినాఁడు. ఇట్లుపలికినశంకరుఁడు జన సంఘమునువిడచి అడవికిఁబోయి ముక్కు మూసికొని కూర్చుండి నాడా? జన సంఘముల బాగును నోరి యాసేతుహిమాచలమును దిరిగి మతబోధకావించినాఁడా? సమస్తదేశములును దిరిగి జనసంఘములకు మతబోధకావించి లోకమునకు మహావకారము చేసినాఁడు. ఇట్లే రామానుజుఁడు మధ్వఁడు చైతన్యఁడు రామకృష్ణపరమహంస, వివేకానందుఁడు క్రీస్తు మున్నగువారు లోకములో నాడూలు బిడ్డలను సంబంధలేశమును గలిగించుకొనక లోకమునంతను దమకుటుంబముగా నెంచుకొని యెట్టియిక్కట్టులకును జంకక ధర్మబోధకై తమజీవనముల ధారపోసినారు. ఇట్టివారు

సాంఘికప్రజలా? తాము కట్టుకొనిన యొకరిద్దఱు భార్యల సుఖదుఃఖముల నారయుటలో బద్ధులై లోకమున స్వేచ్ఛగా మతబోధచేయుటలో సదాతమకాలమును గడువఁజాలకుం డిన శ్రీశివనాథశాస్త్రి నారివంటి వాని సాంఘికప్రజలా? ఆత్మబోధచేయువారు పితృపుత్రాదినీరససంబంధమును నిరసింపుట యుచితమేయైయున్నది. ఇందునుగూర్చి శ్రీలాలా లజపతిరాయి గారిట్లు వ్రాయించినారు.

“No religion can be worth its name which does not take sufficient care of the individual. The development of the individual soul and its attainment of spiritual beatitude must be the goal of all religion. There can be no religion without this object. A religion without the teaching of spirituality is a misnomer and a lever without fulcrum. All purely Spiritual development, must from the very nature of things be individualistic, and it should be the ambition of every human being to strive after the elevation and refinement of the spirit in him and thereby secure spiritual perfection resulting in perfect bliss or (as some religions style it) salvation. No religion can, therefore, be condemned as individualistic, because it attaches great importance to the unfolding and developing of the spiritual side of men, nor can any religion be extolled as socialistic which either ignores the spirit altogether or gives it only a subordinate or secondary position.”

(మతమునకు ఆత్మజ్ఞానము ముఖ్యము. అదిలేనిది మతముకాదు. ఆత్మాభివృద్ధి పూర్తిగాఁగఁగోరునది సంసారబంధమును స్వభావసిద్ధముగా నిరసించితీరును. మోక్షముకావలసిన వారెల్లరు నాత్మజ్ఞానమును వృద్ధి జేసికొనవలెను గాన ఆత్మాభివృద్ధిని గూర్చి ముచ్చటించు దానిని అసంసారికమని నిందింపనురాదు. ఆత్మజ్ఞానమును ధిక్ రించుదానిని సంసారికముఅని పిలువనురాదు. అనిదీని తాత్పర్యము.)

కావున మా చదువరు లెల్లరును హిందూమతము సాంఘిక ధర్మ విరుద్ధము (anti-social) గాఁదలంచుట గొప్ప తప్పని గ్రహింపవలెను. శ్రీపండితశివనాథశాస్త్రిగారు క్రిన్తు మతము మున్నగు వానిని దెలిసికొనుటలో నెసంగిన శ్రద్ధలో నెకకొంత హిందూమతమును దెలిసికొనుటలో వినియోగించిన యీతప్పుటాహాలు కలిగియుండకుందురు.

[ఇందీఁబడిన శ్రుతివాక్యాదుల మూలములీబడక ఇంగ్లీషు భాషాంతరీకరణలీఁబడియున్నవి. అందులకుఁ గారణమును శ్రీ లాలాగారే యిట్లు చెప్పియున్నారు. “In the above article I have relied upon the English translation of Sanscrit Texts by European scholars so that there may be no occasion for a charge of straining the words or of extorting meanings or of inventing theories of my own.” ఈయాహాతోడనే నేనును ఈపత్రికలో హూణాదులు వ్రాసిన వ్రాతలనే తీసికొంటిని.]

త్రిమతములు

లోకములో ననేకమతభేదములు కలవు ఆయామతములందు మరల ననేకావాంతర భేదములుకలవు. పరమతములనేకా వాంతర భేదములతోఁ గూడుకొనియున్నవని యధిక్షేపించుచుండు క్రైస్తవుల మతమునందుఁగూడ నూటయేబదికంటెను నెక్కుడుభేదములు కలవు. వాని యీశాఖలన్నియు నేవేవో యప్రధానవిషయములందు భేదబుద్ధిని గలిగించుకొని పరస్పర వైషమ్యముతో నున్నవేకాని యెన్నఁదగిన భేదముకలవికావు. మన హిందూమతమునందును ననవసరములగు భేదములనేకములు కలవుకాని త్రిమతములని పిలువబడుచున్న ద్వైత, విశిష్టాద్వైత అద్వైతమతమంలట్టివి కావు. ఇవిన్యాయ్యమగు భేదమునుగలిగి జ్ఞానమయొక్క క్రమాభివృద్ధిని తెలుపు స్వాభావిక మతశాఖలై యున్నవి.

జీవేశ్వరులకు భేదమునుదెల్పునది ద్వైతము, జీవేశ్వరులకు నభేదమును దెలుపునది యద్వైతము. జీవేశ్వరులకు నొకవిధముగాభేదమును నితనొకవిధముగానభేదమును దెలుపునది విశిష్టాద్వైతము. వీనిలో నేదిలేకపోయినచు సత్యజ్ఞానమంకలుగ నేరదు. ద్వైతమంలేకున్న ప్రారంభదశయేలేదు. అద్వైతమం లేకున్నఁదుదిదశయేలేదు. ఈ రెండును నుండి నడిమిదియగు విశిష్టాద్వైతమేలేకుండిన మధ్యదశయేలేదు. మధ్యది

యగు విశిష్టాద్వైతమేలేకుండిన ద్వైతాద్వైతములు సంబంధములేక వరస్పర విరుద్ధముగాఁ బడియుండును. అట్లుగాకుండ నీవిశిష్టాద్వైతము వానిరెంటిని గలుపుగంధిగా నున్నది. దీనిమూలముగాఁగ సహజక్రమ మొకటివీనియందుఁ గాన్పించుచున్నది. లోకములో జడవదార్థములును జీవపదార్థములును గలవు గదా ! వీనిరెంటికి సంబంధముగలుపుచు సగము జడమై సగము సజీవమై యుండుపదార్థములు గలవు. సజీవపదార్థములలో స్థావరములకును జంగమములకును సంబంధమును కలుపుచు నుభయాంశములును గల పదార్థములు కలవు. జంగమములలో సరీసృపములకును తిర్యక్కులకును గలసంబంధమును దెలుపు జంతువులు కలవు. మరల జంతువులలో తిర్యక్కునకును మానవునకును గల సంబంధమును దెలుపు వానరాది జంతువులు కలవు. ఈవానరాది సంధానజంతువుల మూలముగా లోకముయొక్క పరిణామ క్రమము తెలిసికొనుట కాధారముకలుగుచున్నట్లే సంధానమరమగు విశిష్టాద్వైత మూలముగా బుద్ధియొక్క పరిణామక్రమము తెలియవచ్చుచున్నది. నడుమ వానరము లేకున్న చతుష్పాత్తులకును ద్విపాత్తులకునుగల సంబంధము తెలియరాదు. ఈవానరముమూలముగాఁ జతుష్పాత్తు ద్విపాత్తుగా మాత్రిన మాగఁముబోధలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈవిధముగా నొకపదార్థమే యన్నిభేదములు గల లోకముగాఁ బరిణమించి నట్లు శాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టినా

రు. అట్లనే విశిష్టాద్వైత సంబంధమును బట్టి బహు విధములుగా గాన్పించుచున్న జీవాత్మలన్నియు నొక్క యాత్మయే యని తెలుపుటకు మంచి యాధార మేర్పడుచున్నది. ఈ మత త్రయములొ నొక్కటి సత్యమైన, రెండవది యసత్యము కావలసిన యవసరములేదు. మూడును సత్యములే. పరస్పరభేదములు కలవికావు. పరస్పరసంబంధము కలవియే. అదెట్లన అవస్థాభేదమును మాత్రమే తెలుపునవికానద్వైత మొక్క యవస్థను గూర్చిమాత్రమే ముచ్చటించుచున్నది. అద్వైతము మఱియొక యవస్థనుగూర్చి మాత్రమే బోధించుచున్నది. విశిష్టాద్వైతము ఈ రెండిటికినిగలనడిమియవస్థనుగూర్చి మాత్రమే ముచ్చటించుచున్నది. కానమూడును సత్యములే ఈసందర్భము చదువరులకు బాగుగ బోధపడుటకై యొక యుదాహరణము నిచ్చెదము. క్షేత్రగణితములు రెండునిదానరేఖలు స్థలము నావరింపలేవు. (Two straight lines cannot enclose a space) అని చెప్పుచున్నవి. మరల నాగణితములే రెండునిదానరేఖలు స్థలము నావరింపగలవు. (Two straight lines can enclose a space) ఒకదానికొకటి విరుద్ధములుగాఁ గాన్పించుచున్న యీ రెండును సత్యమంటాయనిన రెండును సత్యమంటేయని శాస్త్రమం బోధించుచున్నది. అదెట్లన స్థితిభేదమనుబట్టి. రెండు నిదానరేఖలు స్థలమనావరింప నేరవనునది యొకస్థితిని తెలుపుచుండఁగా రెండు నిదానరేఖలుస్థలమం నావరింపగలవనునది మఱియొక యవ

స్థనుగూర్చిమంచుటించు చున్నది. అవియేవియసిన వ్యక్తావ్యక్తములు (Finite and infinite states) వ్యక్తమందు ద్వైతము చెప్పుచున్నట్లు భేదమే కాన్పించుచుండును. అవ్యక్తమందునద్వైతము చెప్పుచున్నట్లు అభేదమే కాన్పించుచుండును. ఈ రెంటికిని నడిమియవస్థయందుఁ గొంతభేదము కాన్పించుచున్నది. కావుననే శ్రుతులు ద్వైతమును విశిష్టాద్వైతమును సద్ద్వైతమునుగూడ బోధించుచున్నవి.

కాబట్టి వ్యవహారదశయందు (వ్యక్తదశలో - in finite state) జీవుఁడువేలు ఈశ్వరుఁడువేలు అని అద్వైతియును జెప్పితిరవలెను. అట్లనే పారమార్థిక దశయందు అవ్యక్తదశలో in infinite state జీవుఁడే ఈశ్వరుఁడు ఈశ్వరుఁడే జీవుఁడని ద్వైతియును జెప్పితిరవలెను. జీవుఁడెక్కడ ఈశ్వరుఁడెక్కడ పరమార్థదశలో నుభయులు నొక్కటియగుట యెక్కడ యనువారికొక లొకోదాహరణము నిచ్చెదము. మనము బొగ్గును వజ్రమును గూడఁ జూచుచున్నాము. వ్యవహారములో నీరెండుభిన్నపదార్థములైనట్లెంచుకొనుచున్నాము. పాటవము కాంతిమొదలగు ఘనగుణములుగల వజ్రమును చాలవిలువగలదిగాను తేలిక కాంతివిహీనత మొదలగు నల్పగుణములుగల బొగ్గును విలువలేనిదిగాను నెంచుకొనుచున్నాము. కానిపరమార్థదృష్టితోఁ జూచిన బొగ్గేవజ్రము వజ్రమే బొగ్గని తెలిసికొనుచున్నాము. సామాన్యదృష్టితోఁ జూచిన

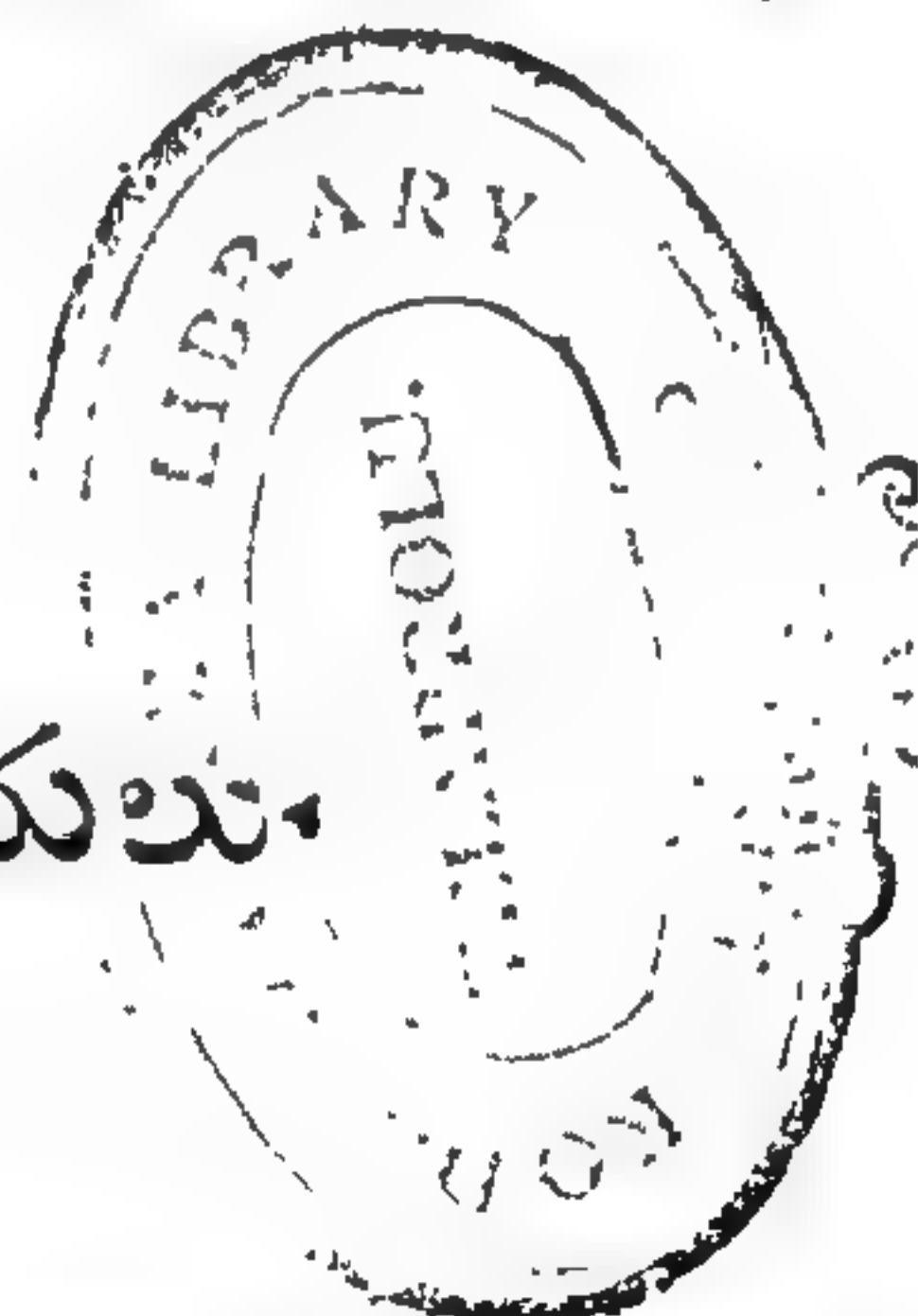
నవి రెండును వేరువేరువస్తువులుగాఁ గాన్పించినను శాస్త్ర దృష్టితోఁజూచిన నవి రెండును నొక్కటియే.

“ Although they look to be such very different substances--the precious gem and common coal. Yet they are identically the same chemical element.”—Science Primer.

ఈరీతి నే జీవేశ్వరు లొక్కటియేకాని వ్యవహారదశలోభిన్నులే. అందఱికినిగూడ వ్యవహారదశలో భిన్నులే భేదబుద్ధిగల లోకులు వజ్రమంసకు విలువనిచ్చి బొగ్గునకు మానిన అభేదబుద్ధిగల శాస్త్రజ్ఞులు వ్యవహారదశలో రెంటిని సమముగా జూచుచున్నారా? లేదు. ఆరీతి నే అద్వైతియు వ్యవహారదశలో జీవేశ్వరులకు భేదము నంగీకరించును. కానత్రిమతములును సత్యములు.

అద్వైతము-తద్విరోధులు.

నిక్కమైన యద్వైతమునకు వృధాద్వేషులు బయలుపెడలుచున్నారు. అద్వైతమేమి చెప్పుచున్నదో తామేమితలంచుచున్నారో కూడ నీద్వేషభావము గలవారలు తెలసికొ

నలేక పోవుటయే దీనికి ముఖ్యకారణము. కొండలు తాము తలంచునది కూడ అద్వైతమేయైనను దానిని గ్రహింపజాలక వృథా ద్వేషమును వహించుచున్నారు. ఇది వింతలలోఁ బెద్దవింత. అయినను నిట్టి విపరీత బుద్ధులు లోకమనం గలవు. ఇందుల కొక యుదాహరణము నిచ్చుచున్నాఁడను.

రావుబహదర్ కందుకూరి వీరేశలింగము వంతులవారు తమ గ్రంథములందు బోధించినది యద్వైతమతమే. ఆసంగ తినే వారు తెలిసికొనంజాలక యద్వైతము నీక్రింది రీతిగా నధిక్షేపింపజొచ్చిరి:—

“మిత్రులారా ! మీరెప్పుడును బ్రహ్మలమగుదుమని కలలోమ భ్రమింపఁ బోకుఁడు. పరబ్రహ్మమనకును మనకును గల తారతమ్యము పర్వతమనకును పరమాణువునకును గల యంతరమంకన్నను కోటిరెట్లు హెచ్చయినదిగానుండును...”
... ఆశక్తులమైన మనకువలెనే సర్వశక్తుడైన యీశ్వరునకును పనిచేయుటకై కరచరణాద్యవయవములు కావలయుననియు, మనవలెనేయాతఁడును భార్యాసంగమాది తుచ్ఛముఖముల కాశపడుననియు భ్రమింపక ఆతఁడు నిరాకారుఁడనియు నిర్వికారుండనియు నానంద స్వరూపుండనియుఁ బెరిసికొని నిశ్చలభక్తితో నిరంతరము నాకరుణాస్వరూపుని నుపాసింప యత్నింపుడీ”

ఈవాక్యములవలన వీరద్వైతమతద్వేషులనియు నీ

ద్వైషమద్వైతమత తత్త్వము తెలియకపోవుటచే వచ్చిన దనియు మనము గ్రహింపవలెను ఏమన :—

తెలసియో తెలియకయో వీరును దమయుపన్యాసము లలో నద్వైతమునే బోధించినారు. అద్వైతమన నేమన “ఆవేదమునుగొనియే నిరాకారుడయిన యీశ్వరుడు కలడ నియు జీవేశ్వరులకు భేదములేదనియు నద్వైతులు సాధిం పయత్నించి యున్నారు ” అనివీరు వ్రాసిన దానినిబట్టి జీవేశ్వరులకు భేదములేదని తెలుపుమతమని తెలిసది. అనఁగాఁ బైనఁ బంతులవారు చెప్పినట్లుగా మనయాత్మలు దేవత్వము కలవియని తెలుపునదియని రూఢిపడినది. ఇక శ్రీరావుబహ ద్రు వీరేశలింగము పంతులవారి మతమున జీవేశ్వరుల కనఁ గా మనయాత్మలకును దేవునకును నెట్టిసంబంధము కలదో విచారితము:—

“సృష్టిపదార్థములను బట్టియు మనయాత్మ తత్త్వము నుబట్టియు సృష్టికర్తయైన యీశ్వరుని గుణములను పరిశీ లింపఁగా మనుష్యబుద్ధిచేతఁ దెలిసికోఁ దగియున్నంత వఱ కునునుష్కాత్మలయందుగల లక్షణములే యీశ్వరుని యందు నుగానవచ్చుచున్నవి. కాఁబట్టి యేమనుష్యుడు స్థూలసూ క్ష్మశరీరధారణమునుబట్టి సగము మృగమనియు సగము దేవుడనియు చెప్పఁబడుచున్నాఁడు, మాంస శరీరములోమృ గత్వమును, జ్ఞానశరీరములో దేవత్వమును, కలవనుటకు సందేహములేదు. ” అనిశ్రీరావు బహదర్ కందుకూరి వీరేశ

శలింగముపంతులవారు లెస్సగా వ్రాయించియున్నారు. దీనినిబట్టి దేహవిశిష్టమైన మనుష్యాత్మ మృగత్వదేవత్వములు కలదనియుఁ దద్రహితమైన మనుష్యాత్మ కేవలదేవత్వము కలదనియు తెలుచున్నది. అనఁగా దేహవిమంక్తి జెందిన మనుష్యాత్మకును బరమాత్మకును భేదములేదని స్పష్టమగుచున్నది. స్థూలదేహ రహితమైన మనుష్యాత్మను వీరిట్లు వర్ణించియున్నారు:— “అది (మనుష్యాత్మ) నిరవయవమయినదియు నిరాకారమయినదియుఁ గనుక నాశనరహితమైనది; అది స్వప్రకాశ మయినది గనుక జ్ఞానాత్మకమయినది కరుణాదిగుణవిశిష్టమయినది గనుక కారుణ్యమయమయినది ఇట్టిగుణములుగలయాత్మ సృష్టిలోని మఱియే పదార్థమునందును గానఁబడదు. ఈశ్వరుఁడొక్కఁడుమాత్రమే యిట్లాత్మ స్వరూపుడయియున్నాడు.” దీనినిబట్టి వరమాత్మయందును మనుష్యాత్మయందును వస్తుత్త్వమును బట్టి యేమియును భేదములేదని తెలుచున్నది.

ఇంకను నీయభినవ గుణసంపన్నుని మతమున ముక్తియననేమో తెలిసికొందము. వీరు ముక్తినిగూర్చి యిట్లువ్రాయించియున్నారు:— పాపవిమోచనమునుబొంది సద్వర్తనముచే నీశ్వరునిబొంది యానందింపఁ గలుగుటయేముక్తి—అనఁగా పాపమునుండియు మృగత్వమునుండియు విముక్తులమై నిత్యానందమునుబొందుటయేముక్తి. ‘ఆత్మగుణము లన్నిటిని వృద్ధిచేసికొనుటయే ముక్తిమార్గము.’ ఈయాత్మగుణము

లబ్ధి యెంతవఱకు వచ్చుననిన;—“అపరిమితబుద్ధిమంతుడగు భగవంతుఁడు సంపూర్ణదశ నొందికుండ నాత్మలనన్నిటిని నడుమనేయంతము నొందించుననుట కుండగు హేతువునుగానరాదు” అనివీరు వ్రాసినదానినిబట్టి చూడ సంపూర్ణ స్థితి నందునని చెలుచున్నది. ఇట్లు మృగత్వముపోయి సంపూర్ణ దేవత్వమునందిన మనుష్యాత్మలకును దేవునకును భేదముండఁగలదా ? వివిధమగుభేదమును నుండదని బుద్ధిమంతులెల్లరు తలంపవలసినదేకదా ? ఇకవీరిమతసిద్ధాంత మద్వైతమును కాక మఱి దేనిని బోధించుచున్నది?

అద్వైతులు మాత్రము దేహవిశిష్టలెయున్న యీజీవులే బ్రహ్మలని బోధించుచున్నారా? అద్వైతులు పారమార్థికదశ, వ్యావహారికదశ, ప్రాతిభాసికదశ, అభీకదశ, అని నాలుగుదశలను జెప్పియున్నారు. వానిలోదుదిమాటియందును జీవేశ్వరులకు భేదమును వీరును సంగీకరించినారు. ఒక్క పారమార్థిక దశయందు మాత్రమే జీవేశ్వరులకు భేదమును వీరు చెప్పియున్నారు. కాన అద్వైతులు బోధించిన దానికిని శ్రీవారువ్రాసిన దానికిని భేదమేమియును లేదు.

చదువరులకు మఱింతబాగుగా బోధపడుటకై శ్రీపంతులవారి సిద్ధాంతముల మరల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాను.

(1) మనుష్యునందు దేహమునుబట్టి ఐశ్వర్యమును, ఆత్మనుబట్టిదేవత్వమును గలవు. (చూ॥ సంపుటము VII పుట 8 పంక్తులు 9 మొదలు 12 వఱకు.

(2) ముక్తికాలమునకు దేహమును వశుత్వమునుబోయి దేవత్వముమాత్రమునిలుచునుఁచూ! సంపుటము VII పుట 114 పంక్తులు 11, 12,)

(3) ఈదేవత్వము భగవంతుని దేవత్వమునకంటెభిన్నమయినది కాదు (చూ! సంపుటము VII పుట 8 పంక్తులు 1 మొదలు 9 వరకు)

(4) ఇది (దేవత్వశిష్ట విషయమైన యీమనుష్యాత్మ) సంపూర్ణస్థితినందును (చూ! సంపుటము VIII పుట 287 పంక్తులు 1, 2)

ఇక వీరి మతముద్వేతముం కాకమతేమగునో బుద్ధిమంతులూహించు కొందురుగాక.

మఱియును వీరుబోధించు ముక్తిని గూర్చిగూడనిక నొకింత ముచ్చటించు కొనవలసియున్నది. “పాపవిమోచనమునుబొంది సద్వర్తనముచే నీశ్వరునిబొంది యానందింపఁ గలుగుటమేముక్తి” యనికదా వీరు వ్రాయించి యున్నారు. ఈశ్వరుని బొందుటయన నెట్టిది. అదియెట్టిదియో శ్రీవంతులవారే ఈక్రిందివాక్యములలో స్పష్టముగా తెలిపియున్నారు.

“ఈశ్వరుఁడు సకల కల్యాణగుణ సాగరుఁడు! జీవాత్మలు నీతిరస ప్రవాహములు. నదులు సముద్రమును జేరజో ప్రసట్లుగానే మనయాత్మలును, పరమేశ్వరునిజేర సంతత యా

త్యచేయుచుండ వలెను. ” (సంపుటము VII పుట 115 పంక్తులు 15, 16, 17)

నదులు సముద్రమును బొందునట్లే జీవాత్మలు పరమాత్మను బొందును అని వీరేశలింగము వంతులవారు బోధించియున్నారు. ఆదైవ్యతలు చేసినబోధయు నిదియే. నదులు వస్తుతత్వముచేత సముద్రము కంటే భిన్నములుకావు. సముద్రములో కలసినప్పుడు తదైక్యమును బొందుచున్నవి. ఆదైవ్యతమును బోధించు నుపనిషత్సూక్తి వాక్యమును నీయర్థమే బోధించుచున్నది. ఆమహావాక్యము నిటనిచ్చుచున్నాడను.

“యథా నద్యస్స్యంద నామాస్స ముదేస్తంగచ్ఛతి నామరూపేవిహాయ”

ఈయర్థమునే శ్రీఘంతులవారును బైవాక్యములలో వ్రాయించియున్నారు. ఈమహావాక్యము శుద్ధాదైవ్యతమును బోధించునదియైయున్నది. త్రిమతములవారునుగూడ నుపనిషత్తులకన్నిటికిని దమమతపరముగానే యర్థము చేయుచు వచ్చినను బూర్వులును నిష్పతివారునుగూడ కొన్ని మహావాక్యముల దైవ్యతమును మఱికొన్ని విశిష్టాదైవ్యతమును నొక కొన్నిదైవ్యతమును ముఖ్యముగాబోధించుచున్నవని యంగీకరించి యున్నారు. ఈవిషయమై వివేకానందస్వామి వేదాంతము పైనిచ్చిన యుపన్యాసముచూచిన నన్నియు బోధపడును. ఉపనిషత్తులలో “తత్త్వమసి” యనిబోధించు ఛాందోగ్యము పూర్తిగా నదైవ్యతమును బోధించుచున్నదని నిష్పత్తు.

పాత బుద్ధిగలవారెల్లరు నంగీకరించియున్నారు. దానియందు పంతులవారు చెప్పినట్లుగా నదులు సముద్రములోఁ గలియు నను నుదాహరణమే యీబడియున్నది. ఆవాక్యముల నీక్రిందనిచ్చుచున్నాఁడను.

“ఇమాస్సామ్యనద్యః పురస్తాత్ప్రాచ్యసస్యదస్తే వశ్చాత్ప్రతీ చ్యస్తాస్సముద్రా త్సముద్రమేవాపియన్తి సముద్రవివభవన్తి తాయథాతత్రనవిదురియ మహమస్మీయ మహమస్మీతి” — 10 ఖండము కాన పంతులవారు తెలిసియో తెలియకయో యదైవతమునే బోధించినారు. తెలిసియో తెలియకయో యననేల వీరిమతమదైవతము కాదు. అయినను వీరుదానినే తుదకుబోధింపవలసివచ్చినది. ఏమన యుక్తిచెప్పవలసివచ్చునెడ అదైవతమే నిలుచునుగాని దైవతము నిలువదు. ఎందుచేతనన నసత్తునుండి సత్తు వుట్టదుగదా? ప్రపంచ మెక్కడినుండి వచ్చినదన నితరమతములన్నియు మూకీభావమును వహింపవలసియున్నది. అదైవతము మాత్రమే యీప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పఁగలదు. ఇందును గూర్చి ప్రాజ్ఞులగు మాకుమూలరు దొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

“Strange as Sankara's monism may seem to us, yet the current idea that God created the world out of nothing can, strictly speaking, mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God, that God,

out of his own energy supplied both the material and the efficient cause of the world."

(శంకరుని యద్వైతము మనకెంత వింతగా కాన్పించినను భగవంతుఁడు శూన్యమునుండియే ప్రపంచమును సృజించినాఁడను లోకోక్తికి నిజము చెప్పవలసివచ్చునెడ భగవంతునికంటె భిన్నముగా నతనిముదఱ నేదియును లేదనియు భగవంతుఁడే యీ ప్రపంచమునకు కారణము. కార్యమునైనాఁడనియు నర్థముచెప్పి తీరవలెను.) అనఁగాఁ రానే ప్రపంచమైనాఁడన్నమాట.

ఇందునుగూర్చి జస్టిను మహాదేవగోవింద రెనడిగారిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

"Material creation out of nothing is an impossible conception."

(ఈ ప్రపంచము శూన్యమునుండి సృజింపఁబడినదని తలంచుట యసాధ్యము)

ఈవిషయమై శ్రీవీరేశలింగము పంతుల వారును నిట్లు వ్రాసియున్నారు:—

“శూన్యమునుండి యెప్పుడును నొక వస్తువుపుట్టనేరదు”
కాననిప్పుడు ప్రపంచమెట్లువచ్చినదన శూన్యమునుండి రాలేదనవలెనం. మఱి దేనినుండి వచ్చినది? భగవంతునికంటె మఱియొకవదార్థము మొదట లేదుగాన నీ ప్రపంచమంతయును దేవునినుండియే వచ్చినదనవలెను.

ఈశ్వరునుండి వచ్చినపదార్థము ఎప్పటికిని ననీశ్వర పదార్థము గాఁజాలదుకదా ? అగుననునెడఁ బులికి మేక పుట్టుననియు మామిడివిత్తువలన వనసచెట్టు పుట్టుననియుఁ గూడఁ జెప్పకచ్చునుగదా ? అట్లు చెప్పఁగూడదని యందఱును నంగీరించియున్నారుగాన నీశ్వరునుండి యనీశ్వర పదార్థము కలుగుననుటకు వలనుబడదు. వీని నన్నిటిని గనియేకాఁబోలు ! పాపము ! పంతులవారును సదై వ్రతమునుకూర్చి “శంక రాచార్యులు ” అను వ్యాసములో నిట్లువ్రాయించియున్నారు.

“అదై వ్రతమకము యుక్తిచేత చక్కఁగానే కానఁబడినను అనుష్ఠానమునకు మాత్రమంతగా అర్హ మైనదికాదు ” - పుట 501 సం॥ 3 పుట పంతులవా రదై వ్రతము యుక్తియుక్తమేయని యంగీకరించిరి కదా . ఇకదీని నధిక్షేపింపఁబోవేల ? యుక్తియననేమో శ్రీ శ్రీ పంతులవారేయిట్లువ్రాయించియున్నారు.

“ఇంద్రియములకు గోచరములైన విషయములవలన మనము పొందిన యనుభవమును దెలియని విషయములయందుఁ జొప్పించి కార్యకారణ సంబంధమంతో విమర్శించినమనకుఁ శోచునట్టి యభిప్రాయమంలు యుక్తులుగాని తద్భిన్నమంలైన వెల్లయుక్తులు కావుగదా. ”

ఈనిర్వచనముంబట్టి యదై వ్రతము యుక్తియుక్తమని పంతులవారు చెప్పిన తమ ఇంద్రియములకు గోచరములైన

న విషయములవలన తాము పొందిన యనుభవమును దెలియని విషయమనందు జొప్పించి, కార్యకారణ సంబంధముతో విమశింపించి చూడఁగాఁ దమకుఁ దోచినట్టి యభిప్రాయము తాము బ్రహ్మలమేయని తెలిసికొనుటగా మనము తలంపవలసియుండును. ఇక దీనింగూర్చి పంతులవారు మఱియొకలాగున తలంచుటకు సందుకలదా ?

పంతులవా రద్వైతులని చెప్పటకై నీనింతవ్యాసియుండలేదు. శ్రీపంతులవా రేమతమునుగూడ బాగుగాఁ దెలిసికొనియుండని సర్వతోమంఖ పాండిత్యమంకలవా రగుటచే వీరుచేసినసిద్ధాంతమందే కొన్ని తావుల ద్వైతము మఱి కొన్ని తావుల విశిష్టాద్వైతమును గాన్పించుచున్నమాట నిజము. నిక్కము చెప్పవలసివచ్చునెడ వీరి పావన చారిత్రమునువ్రాసిన శ్రీతోలేటి సుబ్బారావు పంతులవారుచెప్పినట్లుగా వీరి మస్తిష్కపేటిక మతశూన్యమై నాస్తికతా నిలయమైనను గావచ్చును. ఆయా సుమనకేల ? వీరువ్రాసిన సిద్ధాంత వాక్యములందే యద్వైతమతబీజములు కలవు. వానిందీసి వేయుట కెవరికినిశక్యముకాదు.

శ్రీ శ్రీమన గ్రంథాలయము
తేల్చి ప్రోలు.

బ్రహ్మజ్ఞానము.

జ్ఞానములలో నెల్ల బ్రహ్మజ్ఞానము మిక్కిలి కఠినమైనది. ఎందుచేతననఁగా జ్ఞేయమగు బ్రహ్మము అనంతమైనది. అట్టి యుపారమగు బ్రహ్మమును దెలిసికొనుటకుఁగల యాధారములు మిక్కిలి తక్కువ. ఆయుష్షవైనను అల్పములు. కాన బ్రహ్మమును దెలిసికొనుట మునులకును దుఘటమై యున్నది. ఎట్లనఁ జూచి తెలిసికొందుమనిన.

“సతతచక్షుర్గచ్ఛతి”

అని వేదములు ఘోషించుచున్నట్లుగా మనదృష్టి యచటికిఁ బోనేరదు. పోనిండు బాగుగాఁ దెలిసికొనిన విజ్ఞులు వణికంపఁగా విని తెలిసికొందుమనిన.

“నవాగ్గచ్ఛతి”

అని శ్రుతులు మొఱలిడుచున్నట్లుగా నచటికి వాక్కులు పోనేరవు. పోనిండు మనస్సుచే నూహింతుమనిన.

“నమనః”

అని యామ్నాయములు చాటుచున్నట్లుగా నచటికి మనస్సును పోనేరదు. ఇక నెట్లుతెలిసికొందుమనిన—

“సవిజానీయః.”

అనినిగమంబులు ప్రకటించునట్లుగా మనముభగవంతుని

తెలిసికొనఁజాలనే చాలము. మనమెంతకాలము భగవంతుఁ
డు తెలిసికొనఁబడఁదగిన పదార్థముగానెంచి మన తెలివితేట
లవినియోగించి పైఁగా నాతనిదెలిసికొనఁ బ్రయత్నింతుమో
యంతకాలమును ఆతని మనము తెలిసికొనం జాలము. కా
వుననే.

“అవిజ్ఞాతం విజ్ఞాతమ్”

అని ప్రాజదువులు వాకొనుచున్నవి. మరియు—

“యదిమన్యసేనువేదేతి దహరమీవాపినూనం” అని ప్రా
మినుకులు తెలిపినట్లుగా నేను తెలిసికొంటి ననుకొనెడివాఁడు
నిజముగాఁ దెలిసికొనినది చాల తక్కువగా నుండును. ఈ
యభిప్రాయమును మనమత గ్రంథములునూత్రమే తెలిపి
యుండలేదు. అన్ని నుతగ్రంథములును నిట్లే తెలుపుచున్నవి.
క్రైస్తవుల బైబిలు నిట్లే నుడుపుచున్నది. మహమ్మదీయు
ల కొరానును ఇట్లే పలుకుచున్నది. బ్రాహ్మ సామాజికుల
యాత్ర పేదమును నిట్లే భాషింపుచున్నది.

“భగవంతుఁడు మనస్సునకును వాక్కునకును అందఱా
నివాడని తేటపడుచున్నది.”

అని బ్రాహ్మ సామాజికులు తమగ్రంథములలో వ్యాసికొ
నియేయున్నారు.

“No man hath seen God at any time.”

(మనుజుఁడు భగవంతు నెప్పుడును గనుగొనియుండలేదు)
అని బైబిలు చెప్పుచున్నది.

మనమతగ్రంథములన్నియు భగవంతుడవాజ్ఞానస గో
చరుడని తెలుపుచున్నవి. పశ్చిమదేశమునందలి జ్ఞానులగు
స్పెన్సరు మొదలగువారును అవిజ్ఞేయుడు (unknowable)
అని బోధించుచున్నారు. ఈవిషయమై సిసిరోయనుజ్ఞానియొ
కచిన్నకథను జెప్పియున్నాడు. దానినిట నుదహరించుట
యనవసరముకాదు. ఒకప్రభువు ఒకజ్ఞానినిజూచి భగవంతు
డన నేమియని ప్రశ్న వేసియున్నాడు. జ్ఞాని యించుక యా
లోచించి రేవుసమాధానము చెప్పెదననె. నాడు రేవు వ
చ్చినది. రాజమరల తనప్రశ్నమువేసినాడు. జ్ఞాని రేవుచె
ప్పెదనని యుత్తరమిచ్చినాడు. ఇకనొక రేవువచ్చినది. మ
రల రాజప్రశ్నించినాడు. జ్ఞాని యెప్పటియట్ల రేవుచెప్పె
దననియే బదులిడినాడు. ఈరీతిగా రేవులసంఖ్యాకములుగా
జరిగిపోయినవి. నృపునకుఁ దొందరపుట్టినది. అప్పుడు జ్ఞాని
తేనిజూచి “ఓరాజేంద్రా, నీవు మొదట ప్రశ్నవేసినప్పు
డొక్కదినము బాగుగానాలోచించుకొనిన నీప్రశ్నకుసమా
ధానమీయఁగలుగుదు ననుకొంటి. అట్లాలోచించుటచే నిక
నొకనాడు కావలసివచ్చినది. దానితరువాత వేటొకనాడ
వసరమైనది. ఈరీతిగా నాలోచించినకొలది కాలము గతిం
చుచున్నదేకాని భగవంతుఁ డిట్టివాడని తెలుపుటకుమాత్ర
ము నాకుసందర్భము కుదురకున్నది. ఆలోచించిన కొలది
విషయము దూరముగాఁ బోవుచున్నది. భగవంతునిమనము
తెలిసికొనఁజాలమని తుదకు దోచుచున్నది” అని కడపటి

సమాధానమును జెప్పినాడు.

అని యాసిసిరోయను జ్ఞాని చెప్పియున్నాడు. చదువరులారా, బ్రహ్మవిద్య యింత కఠినమైనది కావుననే లోకులిదేమి బ్రహ్మవిద్యయాయని పలుకుచుందురు. మనలోని దక్షిణామూర్తి యుపదేశమును ఈభావమునే కలిగించుచున్నది. దక్షిణామూర్తి మౌనముద్రను బూని మునులకు నుపదేశము నిచ్చెనట.

ఇక మనము భగవంతుని బొత్తుగా గ్రహింపజాలమా యనిన సర్వమయుడై యున్న దేవుని నిజస్థితినింతను మనము గ్రహింపజాలమని పైవాదముల యధికముగాని బొత్తుగా గ్రహింపజాలమని కాదు. ఎవరిబుద్ధికి దగినంతవారు గ్రహింతురు. అఖండాకృతియు నఖండతేజస్సునుగల సూర్యుని మనయింద్రియములు గ్రహింపగలిగినంత మనము గ్రహించుచున్నాము. అహర్నిశములు మనముచూచుచున్నామనుకొనుచున్న గ్రహగోళముల- నిజముచెప్పవలసివచ్చిన- మనము చూడలేదనియే చెప్పవలయును. వాని నిజమైనయాకృతినిగాని వణకమును వస్తుతత్వమునుగాని మనము కనిపెట్టియుండలేదు. సూర్యుని మనము తెల్లనికాంతికలవానిగాను జేసెడు కైవారముగలవానిగాను జూచుచున్నాము. ఇవి రెండునుగూడ సత్యములుకావు. సూర్యకిరణములందు గల వణకములకు పరిమితిలేదు. ఆచిత్రభానుని యాకృతి వేల

కొలదిమైళ్ళ వై కాల్యముకలది. సూర్యువస్తుతత్వమేదియో
యెవరికిని నేటికిఁగూడబోధపడలేదు. పలువురు పలువిధములఁ
దెలుపుచున్నారు. మనకు నేత్రగోచరము లగుచున్న వానిని
గూర్చి మనకుగలుగుచున్న జ్ఞానమీ యిట్లుండఁగా అపాజ్ఞాన
సగోచరునిగూర్చి మనకుఁగలుగు జ్ఞానమెట్లుండునో బుద్ధిమం
తులూహించుకొనుఁడు.

ఏరీతిని సూర్యుని వస్తుతత్వమును మనము గ్రహింపలేక
పోయినను మన యింద్రియములు గ్రహింపఁగలిగినంతమట్టు
కు గొప్పయాకృతి కలవానిని కొద్దియాకృతి కలవానిగా
గ్రహించి యాయాపదాధకములను దెలిసికొంటిమని తలం
చుచున్నామో యారీతినే యపరిమితుఁడగు భగవంతుని మ
నబుద్ధికిఁ దగినట్లుగాఁ బరిమితిగలవానినిగా గ్రహించి ధన్యు
లమనుకొనుచున్నాము. మనము భగవంతుని గ్రహించితిమ
నిన నాతని క్రిందుపఱచితిమనియే యధకముకాని వేటొండు
కాదన మనకుఁగలిగిన యీ రీతి అల్పజ్ఞానమునకును అసత్య
జ్ఞానమునకును విట్టపీగి కొందఱు తమదేమో సత్యజ్ఞానమైన
ట్లు పరులదికానట్లును దామేమో భగవంతుని ఘనపఱచుచుం
డఁగా సితరులాతని క్రిందుపఱచు చున్నట్లును భ్రమసి వృ
థాగా పరమతనిందనమునుజేసి వృథా కలహములఁ బెం
చుదురు.

హిందువులు భగవంతుఁడు గరుడాకృతిఁ దాల్చినట్లుగా
భావించిన దానిని బరిహసించుచు క్రైస్తవులుదేవుఁడు పా

పురపురూపమును దాల్చినాడని నమ్ముచున్నారు. గరుడా కృతినాల్చుట గర్హ్యమైన పారావతాకృతిని దాల్చుట యట్టిదికాదా ? ఇట్టివనేకములు కలవు.

ఇక పూర్వపు మతములన్నిటిని దోసిరాజని నూతనము గావిసిర్మలమతమును గలిగించితిమనుకొను బ్రాహ్మసామాజికుల వైఖరిగనుడు. వీరు మతగ్రంథముల నమ్మరంట ! ప్రపంచమే వీరివేదమంట ! ఇట్టి పరిజ్ఞాతలు హిందువులజేయచున్న యాక్షేపణముల ధోరణింగనుడు:—

“ఓ మూఢజనులారా ! మీరెంతకాల మింకను సర్వదయావరుడైన వరమేశ్వరుని యారాధనమును మానిపేసి మీరుసృష్టించిన కట్టదేవతలను రాతిదేవతలను వట్టుకొని దేవులాడుచుండెదరు ? ఎప్పుడైన దేవతలైనవారు మనుష్యులకు రోగములు తెచ్చిపెట్టుదురా ? వరులను నిష్కారణముగా బాధించుట దేవతాస్వభావమునకుఁ దగియుండునా ?”

అని వరులయూహల నిరసించుటలోఁ దన యపరిమితబుద్ధి సంపదను వినియోగించిన యామహాజ్ఞాని తనప్రపంచవేదమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు నిట్లు వ్రాసియున్నాడు..

“సింహము వులి, పాము, తేలు, మొదలయిన దుష్టజంతువులను, పిడుగు మొదలయినవానినిగూడ మనకు దైవభయమును, సద్గుణములును గలుగుటకయ్యె, నయమును భయమును జూపి బిడ్డల సన్మార్గమునకు దింప తండ్రివంటియీశ్వరుడు సృజించియున్నాడు” మేలు వివేకినిధి ! మేలుజ్ఞా

నధురీణా ! పిడుగు పాము మొదలయినవానిని జీవదయాపరు
 దు మనకు నీతిని బోధించుటకయియే సృజించినవాడేగా ! అ
 యిన నవి పూజనీయములేకదా. మనకు నీతినిబోధింప నా
 లోకమునుండి యీలోకమునకు వచ్చిన యీసర్పాదులు మ
 నకుఁ బూజనీయములేట్లు కాకుండును ? అయ్యా ! ఎవరికి
 నీతికలుపుటకు ? ప్రతివత్సరమును అవి నొటవేసికొనుచున్న
 యసంఖ్యాకులగు జనులకా ? మిగిలినవారికా ? మొదటివా
 రికనవారు మృతులేయైరి. ఇక వారికి చేయబోధయేము
 న్నది ? మిగిలినవారి కనపిడుగు మొత్తినవాని యవస్థనుజూ
 చికాని పిడుగునుజూచిగానియేమిసీతి గ్రహింపవలసియుండు
 ను ? దుర్మార్గు లిట్లు నశింతురనియో ? సన్మార్గులను పిడు
 గు మొత్తుటలేదో ? ఇక గ్రహింపవలసిన దేమున్నది ?
 పాము, పిడుగు, భూకంపము, ప్రళయము మొదలయినవాని
 నిఁ బంపి నిష్కారణముగా సన్మార్గులనుదుర్మార్గులను గూడ
 హఠాత్తుగా నశింపఁజేయుచున్నవాడు దయామయుఁడెట్లు
 కాఁగలఁడు ? జ్ఞాననిధీ ! ఒక్కమారుగా నసంఖ్యాకులగు జ
 నుల రూపుమాపు ప్రళయముల సృజించినవాడు నయ
 మును భయమును జూపి బిడ్డల సన్మార్గమునకు దింపు
 తఁడైవంటివాఁడా ! నయమును భయమును గలుగుటకై బి
 డ్డలఁజంపివేసిన తఁడైయెచటనై నఁగలఁడా ? ఎచ్చటనై ననున్న
 వాడు బుద్ధిమంతుఁడని పలుకఁబడునా ? ఇట్టి విషేషముగల
 మహాజ్ఞాని దేవుఁడుగోగములు దెచ్చిపెట్టుచున్నాఁడనిన నిక

వింతపడనేల ? రోగమువలన నయమునుభయమునుగలిగించు చున్నాడనియేల చెప్పరాదు? “వరులను నిష్కారణముగా బౌధించుట దేవతాస్వభావమునకుఁ దగియుండునా” యని తలంచు వివేకి నరుల నిష్కారణముగా మృత్యుముఖమున వేయుట దేవతా స్వభావమునుకొనుట వివేకమా? లోకము లోవివేకులగువారేమి చెప్పచున్నారు ? వ్రజలను భయపెట్టి తనపశము చేసికొనవలెనని చూచువాఁడు అవివేకియుఁగూర్కఁడుననియు జనులకు యుక్తాయుక్తనరిజ్ఞానము కలిగించిజ్ఞానమార్గమున లోకమును దసవశముచేసికొనువాఁడువివేకియనియుఁజెప్పచున్నారు. కానభగవంతుఁడు పిడుగు మొదలగు వానిని గల్పించి వ్రజలందు భీతిని బుట్టించి తనపశము చేసికొనఁజూచుచున్నాడనిన కూర్కఁడనియు నవివేకియనియుఁదేలును.

మఱియును ఈబుద్ధిమంతుఁడు వ్రాసిన యీక్రింది వాక్యములంగనుఁడు.

“అంగహీనులును బలహీనులును స్వదోషమువలనగాక దైవవంచనముచేత పాటుపడలేకపోవుదురుగనుక అట్టివారికిదానముచేయుటయే మానవధర్మము.”

దీనివలన లోకములోఁ దా మేదోషమును జేయకపోయినను అంగహీనులు బలహీనులునైనవారు పలువురు కలరనియు వారిని దైవము వంచించినాఁడనియుఁ దేలుచున్నది. ఈ వ్రాతవలన దైవమువంచకుఁడని తెలుపుటకేమైన సందియ

మున్నదా? లేదు. ఇక నిదియేటి వివేకము ? ఈ మాత్రపు తెలివికి పురాణములఁదిట్టనేల ? వరమతముల నిందింపనేల?

ప్రపంచవ్యాపారమునుబట్టి చూచిన భగవంతుఁ డవివేకి యనియు నసమర్థుఁడనియుఁ గూర్చుఁడనియుఁ దేలుచున్నది. ప్రకృతిజ్ఞాన ధురీణుఁడగు మిల్లును తార్కికుఁడు భగవంతుఁ డొక హాస్యాస్పదమగు పదార్థముగా వణికించియున్నాఁ డు. వానికి మిల్లుగారి దేవుఁడు అని (Mill's God) పేరు. ఇక నొక ప్రకృతిశాస్త్రవేత్త “ లోకములో నమితమగు కీడు గలదుగాన దానిని గలిగించిన, అట్లుకాదేని, అదికలుగుచుండ నుపేక్షించిన దుర్మాగుఁడగును. సమర్థతలేకున్న శక్తిహీ నుఁడగును.” అని పలికినాఁడు. కాన లోకమును భగవం తుని క్రిందుపరచుచునే యున్నదికాని వేలుకాదు.

ఇక భగవంతుని చెలికి కొనుటకు నాధారమేదియనిననా ధారమున్నది. అది యేదియనిన నిక్కమగు భక్తి. భక్తికలి గిన వాఁడగుటచే ప్రపంచమే వేదముగా నమ్మువాఁడుప్రపం చమునుజూచియే భగవంతుని అనంతకళ్యాణగుణపరిపూర్ణుని గా గ్రహించుచున్నాఁడు. అట్లనే భక్తిగలిగినవాఁడగుటచే దైవదత్తగ్రంథము కలదనుకొనువాఁడుదానినిబట్టి దైవమనంతకళ్యాణగుణుఁడుగా నున్నట్లు గ్రహించుచున్నాఁడు. వేదములును ప్రపంచమునుజూచి భగవంతునిమహిమను గ్రహింపవలసినదనికూడఁ దెలుపుచున్నవి.

వేదములు దైవదత్తములనినను అట్లుకాక పూర్వులయ
నుభవమును దెలుపు గ్రంథములనిననుగూడఁబూజనీయము.
లేయగుచున్నవి. కావున వినిర్మలమగు భక్తి, వేదములందా
దరభావము, వివేకము ఇవియుండిన బ్రహ్మజ్ఞానము కుదురు
నేగాని కేవలభక్తిచేగాని కేవలవేదవేత్తత్వమువలనఁగానికే
వల వివేకమువలనఁగాని భగవంతుని మనము తెలిసికొనఁ
జాలము.

గడచిన పత్రికలో ప్రపంచమునే తమవేదము గానమ్ము
బ్రాహ్మసామాజికుల దైవము ప్రపంచమునుబట్టి యెట్టిస్థితి
కివచ్చునో తెలిపియుంటిమికదా. ఇంక బైబిలును నమ్ముకై
స్త్రవుల దైవమునుగూర్చి కూడనించుకవిమర్శించిచూతము.

హిందువుల దైవతముల నధిక్షేపించు క్రైస్తవుల దైవ
మునుగూర్చి రాజారామ మోహనరాయల వారిట్లువ్రాయు
చున్నాడు.

“With a view to prove the errors of the Poo-
rans and Tuntrus, you say, that the Poorans repre-
sent god as possessed of various names and forms
as possessed of a wife and children, and as subject
to the senses, and to the discharge of bodily func-
tions; from which it follows that there are many
gods, that they are subject to sensual pleasure and
the omnipresence of God cannot be maintained. I
therefore humbly ask the missionary gentlemen whe-
ther or not they call Jesus Christ who is possessed

of the human form also the Holy Ghost who is possessed of the dove shape, the very God? (1) and whether they do not consider that Jesus christ, the very God, received impressions by the external organs, eyes &c. and operated by means of the active organs, hands &c. And whether or not they consider him as subject to all the human passions? Was he angry or not? (2) Was his mind afflicted or not? (3) Did he Experience any suffering or pain? (4) And did he not eat and drink? (5) Did he not live a long time with his own mother, brothers and relatives? (6) Was he not born, (7) and did he not die? (8) And did not the Holy Ghost, who is the very God, in the form of a dove remove from one place to another? (9) And did he not beget Jesus Christ by his intercourse with a woman? (10) If they acknowledge all this, then they cannot find fault with Poorans'

(పురాణములందును తంత్రములందును దోషముల సట్టతలంపుతో మీరు (మిషనరీలు) పురాణములందు దేవుడు వివిధములైన నామరూపములను భార్యాపుత్రులను గలిగి యున్నట్లును ఇంద్రియలోలుడై దేహకృత్యములకు లోనైనట్లును; అందుమూలముచే పలువురు భగవంతులు కలరనియు వారికికామక్రోధాదులు కలవనియు, సర్వవ్యాపకత్వమునకు భంగమువచ్చుచున్నదనియు, జెప్పి పురాణములనధిక్షేపింతురు. కావున విషయపూర్వకముగా ఘనులైన మిషనరీలు నీ

క్రిందిప్రశ్నల వేయుచున్నాను. (1) మానవజేహమును దాల్చిన కీర్తిస్తును పాపురపురూపును ధరించిన పరిశుద్ధాత్మయును సరియైన భగవంతుడగుదురా? కారా? (2) భగవంతుడేయైన కీర్తి నేత్యాదిజ్ఞానేంద్రియములమూలముగాపిషయగ్రహణము చేసెనని తాము తలంపరా? మఱియును హస్తాది కరణేంద్రియముల మూలముగాఁ బనిచేసెనని తమ రెంతురా? లేదా? ఆతఁడు మనుష్యవాంఛలకు లోనైనాడని భావించురా? లేదా? ఆతఁడుకోర్కధమును వహింపలేదా? (3) అతనిమనస్సు ఊర్భించినదా? లేదా? అతఁడేదేని అనుభవమును గాని బాధనుగానిపొందెనా? (4) ఆతండుతినలేదా? తాగలేదా? ఆతఁడుతల్లి, తమ్ములు, బంధువులు, మొదలగువారితో చిరకాలము జీవింపలేదా? (6) ఆతఁడు పుట్టలేదా? గిట్టలేదా? (7) భగవంతుడేయైన పరిశుద్ధాత్మ పాపురపురూపునందియొక తావునుండి యొక నొక తావునకు సంచరింపలేదా? (10) ఒకశ్రీతోసంపర్కము కలిగించుకొని యాతఁడు కీర్తిస్తునుగనలేదా? వీనినన్నిటిని అంగీకరించుకైస్తవులు ఇతపురాణములందుఁ దప్పెటు పట్టఁగలరు.)

ప్రకృతినిబట్టి దైవము దోషదూషితుడగు చున్నాడని మిల్లుమొదలగు క్రైస్తవులు నుడువుచున్నారు. బైబిలునుబట్టిదైవము నింద్యుండగుచున్నాడని మరల రామమోహన రాయలవారు మున్నగు బ్రాహ్మసామాజికులు పలుకుచు

న్నారు. ఎవరిదోషములుకానికిఁ దెలియుటలేదు. ఎందుమూలముచేత? తమతమ మతములందు తమకు భక్తి కలదు కావున.

తమయవస్థలీగీతి నున్నను గూడ నీయుభయ పక్షముల వాదను మరల హిందువుల పురాణములందున్న విషయముల నధిక్షేపించుటలోఁ దమ పాండిత్యమును సిగ్గువిడచి చూపఁజూపుచున్నారు. ఎందుచేత? స్వపక్షమునందున్న భక్తిపరపక్షమునందు లేకపోవుటచేతనే. బైబిలునందు భక్తియుండుటచే క్రైస్తవునకు పరిశుద్ధాత్మ పరపురుషుని భార్యతో సంవర్కమును గలిగించుకొని గర్భమును నిలుపుట దోషముగాఁ గాన్పించినదికాదు. బైబిలునందు భక్తిలేకపోవుటచే రామమోహనరాయలవారి కయ్యదిదోషముగాఁ గాన్పించినది. మఱియును బ్రకృతియందు జారత్వాదిదోషములు మెండుగాఁ గాన్పించుచుండినను సర్వశక్తుడై యుండియు దానిని నివారింపక యుపేక్షించుచున్న దైవమును దోషిగా నెన్నుటకు మాటుగా బ్రాహ్మసామూజులు సకలసద్గుణసమేతునిగా నాతని భావించుచున్నారు. వ్రకృతియందు భక్తిలేకపోవుటచే నితరులు దానియందు గాన్పించుదోషములను బట్టి భగవంతుని దోషిగా నెన్నుచున్నారు.

అట్లయిన భక్తిదోషమునుగుణముగా గ్రహించునట్లుచేయునా యన నట్లుగాదు. వివేకముతోఁగూడిన నిజమైనభక్తి యేయేవిషయము నెంతవఱకు గ్రహింపవలయునోబా

గుగాబోధించును. భక్తిలేమివిషయ విమళానమును హద్దు
దాటించును. అందుమూలముచే కువాదములు బయలుపె
డలును. సద్భక్తి గలిగియుండుటకును లేకుండుటకును నిది
యేభేదము. అందుమూలముచేతనే ముందుభక్తిని సంపా
దించుకొనవలసినదని యన్నిమతములవారును గూడఁ జెప్పు
చుందురు.

బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగుటయెట్లు? వేదములీవిషయమునఁ
బరస్పరవిరుద్ధముగాఁబలుకుచున్నవి. ఒకచోట “యతోవా
చో నివతఃకంతే అప్రాప్యమనసాసహ” (మనస్సుతోఁగూడ
వాక్కులేవనినుండి మఱిపోవుచున్నచ్రా అనఁగా అవాఙ్మాన
సగోచరుఁడు భగవంతుఁడు) అని తెలుపఁబడి యున్నది. ఇ
క మొకచోట “బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవభవతి” (బ్రహ్మము
ను దెలిసికొని బ్రహ్మమేయగుచున్నాఁడు) అని తెలుపఁబడి
యున్నది. ఇదియెట్లు పొసఁగును? అవాఙ్మానసగోచరుని దెలి
సికొనుటయెట్లు? ఇదిపరస్పర విరుద్ధము కాదాయనియడిగిన
నట్లు కాదు. స్థూలదృష్టిచేఁజూచిన నట్లుకాన్పించినను సూక్ష్మ
దృష్టిచేఁజూచిన నిందు సత్యమే కాన్పించుచున్నది. అది యె
ట్లనిన:—

“యతోవాచో నివతఃకంతే అప్రాప్యమనసాసహ” ము
న్నగు శ్రుతివాక్యములు భగవంతుని బ్రకాశింపఁజేసి మన
కుఁదెలియజూపు సాధనములేవియును లేవని తెలుపుచున్న
వి. అట్లనమనము భగవంతుని దెలిసికొన లేమనుటకాదా?

సాధనములేనప్పుడు మనకు బ్రహ్మము సాధ్యమెట్లగునందు
లేని- అట్లనఁగూడదు. లోకములో సాధనకలాపసాహాయ్యము
నందినంగాని మనకుఁ దెలియరాని వస్తువులకొన్ని
గలవు. అట్టితర సాహాయ్య మక్కఱలేకయే తెలియవచ్చుపదార్థములు
కొన్నిగలవు. మొదటితరకఱివాని సప్రకాశవస్తువులనియు వేత్తల
గువాడు చెప్పుదురు. అప్రకాశవస్తువులఁ దెలిసికొనుటకయి
సప్రకాశవస్తువుల సాహాయ్య ముండితీరవలెను. లేదేని ఆవి
గోచరింపవు. సప్రకాశవస్తువులను దెలిసికొనుట కితరవస్తు
సహాయ మేదియునక్కఱలేదు. దీపాదికములు సప్రకాశవ
స్తువులు, కుడ్యాదులు అప్రకాశ వస్తువులు. గోడలు మేడలు
మొదలగువానినిఁ జూచుటకయి మనకుదీపాదికములయొక్క
సాహాయ్యమవసరమంతయుకాని దీపాదికమేను జూచుట
కయి యితరవస్తువులతో డేదియు నవసరమంకాదు. ఒకవిష
యమునమాత్రమే స్వయంప్రకాశమయి యున్నజడముల వి
షయమేయిట్లుండఁగా అన్నివిధమంలచేతనుఅంతటనుఅన్నికా
లమంలందును స్వయముగాఁ బ్రకాశించు బ్రహ్మమును దెలి
సికొనుట కితరవస్తుసాహాయ్యమేల? సాధనమేల?

మనము వజ్రాదిమణులనుజూచి కాంతిగల పదార్థముల
ను కొనుచున్నాముకాని నిక్కము చెప్పవలసివచ్చిన నయ్య
వి స్వయంప్రకాశమాన పదార్థములుకావు. సూర్యరశ్మి
మూలముగానే యయ్యవి యట్లుప్రకాశించుచున్నవి. అట్లనే

సూర్యులును స్వయంప్రకాశమాన పదార్థములు కారు. స్వయముగా ప్రకాశించుచు వానినిగూడఁ బ్రకాశింపఁ జేయువాఁడు వేలుగాఁగలఁడు. అతఁడే భగవంతుఁడు. “నతత్రనూర్యోభాతి నచంద్రతారకం | నేమావిద్యుతోభాన్తి కుతోయదగ్నిః | తమేవభాన్తమనుభాతీసర్వం తస్యభాసా సర్వమిదంవిభాతి” (బ్రహ్మమునుసూర్యుఁడుప్రకాశింపఁజేయులేడు. చంద్రతారకములును బ్రకాశింపఁజేయనేరవు. మెఱుపులును జేయలేవు. అగ్నిమాటచెప్పెడిదేమి. ప్రకాశించుచున్న యాతనిననుసరించియే సర్వమును బ్రకాశించుచున్నది. అతని కాంతిమూలముగా నిదియంతయుఁ బ్రకాశించుచున్నది.) అనుశ్రుతిమూలముగా స్వయంప్రకాశమానుఁడొక్క భగవంతుఁడే యనియును నాతని కాంతిమూలముగా నీలోకమంతయుఁ బ్రకాశించుచున్న దనియుఁ దేలుచున్నది.

అట్లుగాన భగవంతుఁడెందుల కందఱికిని గోచరుండగుట లేదు! అనిన నయ్యదిమనలోపమే. మనమొకవస్తువును దెలిసికొనఁ గోరినపుడు మనకును ఆవస్తువునకును నదుమగలయావరణము పోవలెను. అట్లుకాకున్న నయ్యది యెంతప్రకాశమాన పదార్థమునను దానినిమనము తెలిసికొనఁజాలము. సూర్యుఁడులోకమునంతను బ్రకాశింపఁజేయఁగలశక్తి కలవాఁడయిరాజిల్లుచున్నాఁడు. అయిననుమన మొకగదిలోఁ గూర్చుండి యుందుమీని మనమాసూర్యునిఁ జూడఁజాలము. గదిలోనున్నమనము దేదీప్యమానముగాఁ బ్రకాశించుచున్న

సూర్యుని జూడఁగోరుదుమేని మనకును సూర్యునకును నడు
మిద్దుగనున్న వస్తువుల యాతంకములేకుండ జేసికొనవలెను.
అప్పుడుమనము సూర్యుని జూడఁగిలిగియుందుము. మనము
చేయవలసినదంతయు. ఇతరపదార్థ విషయమట్టిదికాదు.
మనము లోకాతీతమయిన హిమవత్సర్వతమును జూడఁదలం
తుమేని మనకును ఆవర్వతమునకునునడుమనున్న యద్దునుమ
నముతొలఁగించు కొనినంతన శార్వములేదు. ఆమహావర్వత
మును బ్రకాశింపజేయు సూర్యకాంతికూడ మనకు సహ
యమయి యుండవలెను. కావున లోకమునంతను బ్రకా
శింపజేయుచున్న సూర్యుని చాచుటకయి యావరణభంగమొ
ట్టుకావలసియున్నదో అట్లే అఖండజ్యోతియై సర్వకాల స
ర్వావస్థలయందును బ్రకాశించుచున్న భగవంతుని మనము
తెలిసికొనుటకు నావరణభంగము మాత్రముకావలెను. అం
తయు. ఆవరణభంగ మొనరించుకొని సంసారాంధువులనుండి
యీవలఁబడినవారికిమాత్రమేయితర సాహాయ్య మక్క అలేక
యేభగవంతుఁడుగోచరుఁడగును. అజ్ఞానావరణ భంగమొనరిం
చిన వానికాతఁడు సులభముగా గోచరుఁడగును. అదిలేనంత
కాలము గోచరుఁడు కాఁడు. అజ్ఞానావరణ భంగమొనరిం
చుకొనుపని మనచేతుల లోనేయున్నది. కాన “బ్రహ్మ
వేద బ్రహ్మేవభవతి” మొదలయిన శ్రితులట్లు బోధించు
చున్నవి. ఇందుఁ బరస్పర విరుద్ధమేదియునులేదు.

బ్రహ్మ సామాజికులు నిట్లే తలంచు చున్నారు :—

“ If the Supreme God is the wealth of our hearts how is it that we cannot see Him? What is there that stands as an intervention between us and Him? That intervention is in ourselves. Our desire and anxiety for worldly pleasure is that intervention. We are not at a distance from God in such a light; it is our selfishness and our wickedness which has thrown us from Him. This is the advice of Monotheism—enjoy the delight of God by giving up all desires of worldly pleasure and avoiding all taints of sin; if we are impure in ourselves how can there be a desire to go to that pure person.”

అని మహర్షి దేవేంద్రనాథ తాకురుగారు చెప్పియున్నారు. ఈవిషయమునే పండితశిరోమణులగు శివకుమారమిశ్రుల వారు ప్రయాగలో జరిగిన సనాతనధర్మ మహాసభలో నివృణముగా ముచ్చటించియున్నారు.

రావుబహదర్ వీరేశలింగం పంతులుగారి

యాత్రజ్ఞానము.
— ఇ —

శ్రీరావుబహద్రులు కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారి లోకమును దమ్ముననుకరింపఁ గోరికొనుచున్నారు. పలువురుప్రతికాధిపతులు శ్రీపంతులవారు మన దేశమునకు మార్గదర్శకకులై యున్నారని నుడువుచున్నారు. బహుజనులు వారిని ప్రమాణముగాదీసికొనఁబోవుచున్నారు. ఇట్టివారియొక్క సామర్థ్య మెంతటిదో లోక మెరింగియుండుట యవసరముకాదను బుద్ధిమంతు లుండఁజూచుకదా. కావున వీరి సామర్థ్యమును గూర్చి లోకహితార్థమించుక వ్రాయుచున్నాఁడను. జ్ఞానములలోనెల్ల ఆత్మజ్ఞానము ముఖ్యమయినదనియందఱును అంగీకరించియున్నారు. ఆహేతువుచేతను ఈ లోకమునకు బహుపకారకమై యాస్తిక్యమును గలిగించుచున్న విగ్రహారాధనమును బరిపరివిధముల నిందించి మిక్కిలి దుస్సాధ్యమయిన యాత్మజ్ఞానముకలవారికి నియమింపఁబడిన మానసికారాధనమును సర్వత్ర యుంచవలెనని నొక్కొక్కక్కఱిఁచుటచేతను బహుధర్మములను జక్కఁగా బోధించు జన్మాంతరాదులను దృఢీకరించుచుండుటచేతను శ్రీ

వంతులవారికి “ ఆత్మను ” గూర్చి యెంత తెలియునో ముందు చెప్పెదను.

వంతులవారు విరచించిన గ్రంథములనెల్లఁ జదివించుచినఁ బక్షపాతము లేనిబుద్ధిమంతులెల్లరు శ్రీవంతులవారికి ఆత్మను గూర్చి యేమియును తెలియకపోవుటయగాక వైఁగా విపరీతజ్ఞానముకూడఁ గలదని నిస్సంశయముగాఁ జెప్పితీరుదురు. ఏమన.

ఆత్మయననేమి ?

శ్రీవంతులవారు “మనస్సే పరమాత్మ” (సం 3 పుట 273) అనియు “సగర్వత్కాపియై నాశరహితమైయుండెడి మనస్సే పరమాత్మ” (సం 8 పుట 274) అనియు వ్రాసియుండుటచేత వీరుమనస్సు నాత్మగాఁగఁహించినారని తెలియ వచ్చుచున్నది. ఇది వింతకాదా ! మనపెద్దలు మనస్సాత్మకమని యెన్నుండును జెప్పియుండలేదు. మనస్సాత్మకాదనికూడ నొక్కచెప్పియున్నారు. ఇతర విషయములం దేయేప్రజ్ఞల నితరదేశస్థులెంతసంపాదించినను ఆత్మవిషయమునమాత్రమంతగా వారుపరిశోధించి యుండలేదు. ఈపరిశోధనములో మనపెద్దలే ఘనమయినవని చేసియున్నారు. ఈవిషయమును ఖండాంతరులుకూడ సంగీకరించియున్నారు. ఇందులకుఁ బంతులవారును అంగీకరించిరి. కాని యాత్మనుగూర్చి మనపెద్దలు చెప్పినదానిని గ్రహింపఁజాలక మనస్సునే యాత్మగా

వీరు తలంచిరి. ఈ తలంపు పాశ్చాత్యులలోఁ గొందఱికిఁగలదు. అది వీరికెక్కుడుగా రుచించినది కాఁబోలును!

బాగుగా నాలోచించిచూచినమనస్సు నాత్మయనుట సంధిభిక్షంపదు. ఎట్లనశ్రీవీరేశలింగమం పంతులవారు చక్షురాదీంద్రియము లాత్మకావనుటకీ క్రిందియుక్తిని జెప్పియున్నారు. ఏదియన “మఱియు ప్రతిదేహికిని నాహస్తము, నాకణము, నాముక్కు, నానోరు, అని తానెకఁడును తనకంటె భిన్నములయిన యవయవములు పెక్కులును అను జ్ఞానము స్వభావసిద్ధముగా నె పుట్టుచున్నది. ఈ యింద్రియములన్నియు ఆత్మ కుపకరణములు గానే కానవచ్చు చున్నవికాని యవియే యాత్మలుగా నెంత మాత్రము కానిపించుచుండ లేదు” అని వ్రాయించిరి ‘నా కన్ను’ ‘నాముక్కు’ అనినప్పుడు నేనువేటు, కన్నముక్కువేటు ననుజ్ఞానము సహజముగా కలుగుచున్నదని పంతులవారు సెలవిచ్చిరి. ఆరీతి నే మనము “నామనస్సు” అని వాడుచున్నాము. కాఁబట్టి మనమువేటును మనమనస్సుల వేటును గావలెను. ఆత్మజ్ఞానము లేనివారుమాత్రమే నాయాత్మయందురు గాన దానిచే నేను వేటుగను ఆత్మవేటుగను గ్రహింపరాదని పంతులవారు నుడివిరి. అట్లనే “నామనస్సు” అనుటయు నందురేని అట్లనుటకు వలనుపడదు. ఏమన ఆత్మజ్ఞానుల మనుకొను పంతులవారే వలతావుల “మనము మనమనస్సునందు” (సం 7 పుట 169)- “మనయానందము మనమనస్సు

లో నున్నది” (సం 7 పుట 255)- “మీమనస్సులయందుం
చుకొని” (సం 7 పుట 260)- “నామనస్సునకిప్పుడు” (సం
7 పుట 190)- “మనమనస్సులు మరలనిర్మల మగును” (సం
7 పుట 197) “మనమనస్సులలో” (సం 7 పుట 116) అని
మనమువేటు మనమనస్సులువేటు నైనట్లుగా వ్రాసి యు
న్నారు. ఇట్లు బహుస్థలములయందు వ్రాసియుండుటచే ని
య్యది ప్రమాదమనుటకు వీలులేదు. పంతులవారు “నామ
నస్సు” అనితమకంటె మనస్సు భిన్నమయినదిగాఁ దలంచు
ట యుచితమే. ఎందుచేతనన నేత్రాదులెట్టులవయవములై
యున్నవై యట్లే మనస్సును నొక్కయవయవమై యున్న
ది. నేత్రాదులు బాహ్యేంద్రియములైనమనస్సు అంతరింద్రి
యము (అంతఃకరణము) అనిపాఞ్చలెల్లరు నంగీకరించి యు
న్నారు. శ్రీపంతులవారును ఇందులకును నంగీకరించినట్లు
వారి వ్రాతలవలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. “ఆతఁడు నిరా
కారుడగుటచేత బాహ్యేంద్రియములకు గోచరించువాఁడు
కాఁడనియు కేవలమాన సైకవేద్యుఁడనియు” (సం 3 పు
ట 42) అని పంతులవారువ్రాయించియున్నారు. దీనినిబట్టి
మనస్సు అంతరింద్రియమైనట్లు తేలుచున్నది. మఱియును “ఇ
ట్టిజ్ఞానమునకు త్వక్కు, చక్షువు, శ్రోత్రము, జిహ్వా, ఘ్రాణ
ము అను బాహ్య కరణము లయిదును మన మనస్సును
అంతః కరణ మొకటి యు సాధనములు” (సం 3
పుట 264) అని విస్పష్టము గా మనస్సు నొక్క కర

ణము (ఇంద్రియము) గాఁ బంతుల వారు స్వహస్తము తో వ్రాయించి యున్నారు. ఆత్మకు సాధనమయిన యింద్రియమెప్పుడైన నాత్మయే కాఁగలదా? కాదు. అట్లయిన నేత్రాదులును ఆత్మలేకావలసి వచ్చునుగదా. కాబట్టి యాత్మ యవయవికానియవయవము కాదు. ఇంకను “ఆలోచన యు నుద్దేశమును ఎన్నడును బుద్ధియొక్కయు మనస్సుయొక్కయు పనులు కాబట్టియాఁతడు ఆత్మస్వరూపుడైనట్లు స్పష్టమగుచున్నది” (సం 8 పుట 165) అనుదానివలన బుద్ధియు మనస్సును ఆత్మయైనట్లు గాన్పించుచున్నది. అట్లనుటకు వలనుపడదు. “బుద్ధినిమించిన సాధనము వేటొకటి లేదు” (సం 8 పుట 165) “కాబట్టి యీశ్వరజ్ఞానమును బొందుటకు బుద్ధియు, సృష్టియు నీరెండును మాత్రమే మహాసాధనములు” (సం 8 పుట 174) అనురీతిగా పంతులవారు పలుతావుల వ్రాసి యుండుటచే మనస్సుసాధనమని వారివ్రాతల వలనఁగూడఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ఎవరికి సాధనము? ఆత్మకు. కాన ఆత్మవేఱు దానిసాధనమైనమనస్సు వేఱు అని చెప్పవలెను.

ఇంకమనుజుఁడు ‘నామనస్సు’ అని తానువేఱును తనమనస్సువేఱునై యున్నట్లు మాటలాడుటయ కాక తనకు మనస్సునొక కరణముగా నెంచుటయకాక తానుమనస్సునకొకప్పుడు లొంగిపోవుచున్నట్లు మఱియొకప్పుడు దానిని దనవశము చేసికొనినిగ్రహించుచున్నట్లు అనుభవముచేఁ దెలిసికొను

చున్నాడు. కావుననే మనోనిగ్రహమును జేయవలెను. మనస్సును వశపఱచు కొనవలెను. మున్నగుబోధలు విజ్ఞులుచేయుచున్నారు. తానేమనస్సయినయెడల మనస్సును బాను వశపఱచు కొనుట యెట్లు? అందేమి యధాముండగలదు. “మనగట్టితనమంతయు దూరముగానుండి నీతులుచెప్పవలకే సాగునుగాని మనమనస్సు నొక్కసారి యాప్రక్కకుపోనిచ్చినయెడల” (సం 7 పుట 285) అనువాక్యములందు మనస్సును మనము నడుపుటనుగూర్చి శ్రీపంతులవారు ముచ్చటించి యున్నారు. “ఐర్వతము సముద్రమునందు తేలుట యెంతయసాధ్యమో సంసారములోనున్నవారు చక్కసిస్త్రీని చూచినప్పుడు మనస్సునునిగ్రహింపఁగలుగుట యంతయసాధ్యమని యాకవిసార్వభౌముని తాత్పర్యము” (సం 7 పుట 286) అనువాక్యములందు శ్రీపంతులవారు మనుజులు మనస్సును నిగ్రహించుటనుగూర్చి ముచ్చటించి యుండిరి. మరియు ‘మనమనస్సును కూడ నొక వేళ చలింప వచ్చును గనుక ముందుగా చెడు మార్గమునఁ బ్రవేశించుట కవకాశ మిచ్చి యందు ప్రవేశించిన తర్వాత వానితో (మన మనస్సులతో) పోరాడి కష్టము మీఁద మరలించుటకు ప్రయత్నించుటకంటె ప్రథమముననే యామాగమును మా సవేయుట మనకయిన నెంతక్షేమకరము!’ ఇట్లు మనము మనస్సులతోఁబోరాడి వానిని మనవశము చేసికొనుచున్నామను సంగతిని పంతులవారు వ్రాయించియున్నారు.

ఇక మనస్సులేమనమగుదుమా? కాము; మనస్సులు మనకు వకరణములు. అవిమనవశములై యున్నవి. మనస్సుమనమంతరి. బాహ్యేంద్రియములు మనకింకరులును ఈకింకరులపై యధికారిగాను మనపెద్దకింకరునిగాను మనస్సునునొనరించుకొని మనము వ్యవహారములను నడుపుకొనుచున్నాము. మనకింకరులే మనమగుదుమా? మంత్రిత్రయే రాజై సంచరించుటయెప్పుడు? రాజువివేకహీనుడైనప్పుడుగదా అట్లేమనమువివేకములేనిజారమై యున్నంత కాలమేగదా మనస్సాత్మగాన టించుట.

మతియును మనస్సు నాత్మయునుటయ కాక “మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారము లాత్మనువిడుచునని చెప్పుదురు గాని యీనాలిగింటిని విడచి యాత్మయుగడునని చెప్పుట జ్ఞానకర్మేంద్రియాదులగు నవయవముల నెల్లనువిడిచి శరీరముండు నన్నట్లుగా నర్థములేని మాటగానుండును” (సం 7 పుట 8) అని యింక నొక వాక్యరత్నమును శ్రీపంతులవారు వ్రాయించిరి. దీనివలన దేహమునకు చక్షురాదీంద్రియము లెట్లొ యాత్మకు మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారము లట్టివని తెలిసది. దేహమునకు చక్షురాదు లవయవములనికదా పంతులవారు నుడివిరి. కాన ఆత్మకు మనోబుద్ధ్యాదులును అవయవములు కావలెను. కాన నాత్మ యవయవములు కలదియగుచున్నది. ఇది యుచితమా? “అది నిరవయవ మయినదియు నిరాకారమయినదియుఁ గనుక నాశనరహితమయినది” (సం 7

పుట 111) అనువాక్యములలో మరలనాత్మ నిరవయవమైన దని పంతులపారే వ్రాయించియుండిరి. ఇది యెట్లు పోసగును.

పెక్కేల ఆత్మమనస్సుగాదు. ఈవిషయమును మన శాస్త్రములునొక్కచెప్పుచున్నవి. “మనోపినతథా. జ్ఞానాద్యన ధ్యక్షం దదాభవేత్” అని ముక్తావళి. ఇందునుగూర్చి మా క్షమూలరు దొరవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“All this may sound very imperfect, yet it contains one important thought, that our self is neither our body nor our mind not even our thoughts, of which most philosophers are so proud.”

(ఇదంతయు నసంపూర్తిగాఁగాన్పింపవచ్చును. కాని ఆత్మమనస్సుకాదను ముఖ్యవిషయమొకటి దీనివలనఁ దేలుచున్నది.)

కావున మనస్సు విషయము (object) గాని విషయి (subject) కాదు విషయియైన యాత్మయెన్నఁడును విషయముకానేరదు. కావునఁ బంతులవారు మనస్సునాత్మగా గ్రహించుటతప్ప అదిప్రకృతికంటె వేతేదియునులేదను నిరీశ్వరవాదులు (Materialists) చేయువాదముకాని ఆస్తికులు చేయువాదముకాదు.

పైదానినిబట్టి ఆత్మయననేమో శ్రీపంతులవారికిఁ దెలియదని బోధనానికి వచ్చినదికదా. ఇంకనునయ్యది సుస్పష్టము.

గుటకై యాత్మనుగూర్చి చారు వ్రాసియుంచిన తల్లక్షణము
లనుగూర్చి విచారితము.

ఆత్మలక్షణములు.

“ఆపక్షమునను మరలమరలఁ దొల్లింటియాత్మలే జన్మించుచుండుట కవకాశము కనఁబడక క్రొత్తయాత్మలే పుట్టుచున్నట్టు స్థిరపడుచున్నది.” (సం 7 పుట16) అను పంతులవారి వాక్యములవలన ఆత్మకుఁ బుట్టుకకలదని తెలియవచ్చుచున్నది. ఇంకను “ఆత్మయందేమియునుభాగములు కనఁబడవు గనుక భాగములు లేనివానికి నాశనము కలుగుట యసందర్భముగనుకను ఆత్మనిత్యమయినదని యూహింపఁ దగియున్నది. (సం-8 పుట-162) అనుమాటవలనమరలనాత్మనిత్యమైనదని తెలుచున్నది. ఇది యసంగతము కదా? నిత్యమనగా నెల్లప్పుడు నుండునదియని యధికము. శ్రీపంతులవారు (సం-9 పుట-154) లో భగవంతుఁడు నిత్యుఁడని వ్రాసెరి. ఆనిత్యత్వమును ఆత్మయొక్క నిత్యత్వము వంటిదేయగునా? ఒకప్పుడు పుట్టిన దానిని నిత్య మనుట యెట్లు? అదియెట్లు నిత్యము కాఁగలదు. “ జాతస్య మరణంధృవ ” మ్మనియు “ పుట్టుట గిట్టుటకొఱకే ” యనియు “Every beginning must have an end ” అనియుఁ గోవిదులువక్కాణింతురు గదా. కాననాత్మకుఁ బుట్టుకయున్నయెడల నాశనమును నుండితీరవలెను. శ్రీపంతులవారు లోకవిరుద్ధమైన

యాతలంపును ఋజువుచేయుటకై క్రొత్త తర్కమును గూడ
 దెచ్చిపెట్టిరి. అదియేదియన “లోకములోనొక్కవస్తువు నశిం
 చినదనఁగా వెనుకటిరూపముచెడి, మున్ను దానియందుకూ
 డియున్న యణువులెల్లను విడిపోయెననియేకాని శుద్ధశూన్యమై
 నదనికాదు. మఱియులోకములో శుద్ధశూన్యమగు పదార్థక
 మొక్కటియైనలేదు. తక్కినపదార్థకములందువలె విడిపోవు
 టకాత్మయందుభాగములులేవుకాబట్టి యాత్మనిత్యమై యుం
 దునని యొప్పుకొనకతప్పదు. (సం-8 పుట-236) అనునభిన
 వతర్కమును బంతులవారు వ్రాయించినారు. వివేకనిధుల
 గు సోదరులారా, పంతులవారి పాదచమత్కారము గనుండు
 పైవాక్యమునందు ఆత్మయందణువులు లేవనికదా! పంతుల
 వారు వ్రాయించినారు. అదివీరికెట్లు తెలిసినది? అన మరల
 వీరీక్రిందియుక్తిని చెప్పుచున్నారు. “ఆత్మనిరాకారమైనది గ
 నుక అణువుల గూడికవల్ల నయినదనిచెప్ప వలనుపడదు. ”
 అని వ్రాయించినారు. నిరాకారము గాన నణువుల కూడిక
 వలన నైనదికాదంట! నిరాకారమన నేమియన “జ్ఞానైకా
 కారుండై చక్షురింద్రియా గోచరుండు కావున నిరాకారుండ
 నియు వ్యవహరింపఁ బడును. (సం-7 పుట-235) అనివ్రా
 యించిరి. చక్షురింద్రియా గోచరమైనది నిరాకార మును
 అణువులు లేనిదియును నగునుగదా! అట్లయిన వాయు
 వు ఆకాశమును గూడ అణువుల కూడిక వలన నైనవి
 కాక భాగములులేనినై నిత్యములుకావలసివచ్చును. ఇదియు

చితమా? కాని పంతులవారి వ్యాతనిరాకర మగుచున్నది. అది అటుండనిండు. నాశనమనఁగా అణువుల వేటుపాటు అని కదా వీరర్థము చెప్పిరి. నుంచిది. ఇక పుట్టుక యననేమి? అది యును అణువుల వేటుపాటే. లోకములో పుట్టుకకు నాశనము కారణమును నాశనమునకుఁ బుట్టుక కారణమునై యున్నవి. ఒకకొవ్వవత్తి వెలిగి నశించినదనఁ బంతులవారు చెప్పినట్లు ఆవత్తియందుగల అణువులు విడిపోయినవని యర్థము కాని యాయర్థ మంతటితో సరిపోలేదు. అణువులు విడిపోయినవన నేమయినవి. నీరుగాను బొగ్గువులును వాయువు గాను పరిణమించినవి. కానకొవ్వవత్తి నాశనమైనదనఁగా బొగ్గువులును వాయువు నీరును బుట్టినవనుటయే. దానినాశనము వీని పుట్టుకకుఁ గారణమైనది. వీనిపుట్టుక దానికి నాశనమునకుమూలమైనది. కాననేడాత్మపుట్టినదనఁగా నేడీయాత్మకుఁ బుట్టుకను గలిగించుచు మఱియొకటి యేడియో నాశము నందినదని చెప్పి తీరవలెను. లేకున్నయుక్తి శూన్యమగు వాదమగును. శ్రీ పంతుల వారేప్రకృతి శాస్త్రములను బుచ్చుకొని నాశన మనఁగా అణువుల వేటు పాటనియు శుద్ధశూన్యత లేదనియుఁ దలంచిరో ఆప్రకృతి శాస్త్రములను బట్టియే పుట్టుకయు నట్టిదియేయని తెలియ వచ్చు చున్నది.

“We cannot really destroy, neither can we really create any substance ” (Chemistry Primer) మనము దే

నిని బుట్టింప లేము గిట్టింపనులేమని ప్రకృతి లక్షణమునుబట్టి

తెలియ వచ్చుచున్నదని ప్రకృతి శాస్త్రములు మొరలిడుచున్నవి. దీనిప్రకృతిశాస్త్రములు "Conservation of matter & energy" అనును. "Just as matter is neither created nor destroyed, so it has been shown that the total amount of energy is unchangeable (Chemistry by Ira Remson) అమవాక్యమువలన దేనికినిబుట్టుకయునులేదుచావును లేదని తెలుచున్నది. ఇట్లుండసంతులవారి వాదమెంతనిస్సారమోబుద్ధిమంతులూహించుకొందురుగాక. కానపుట్టుటలేనిదిగిట్టుటలేదుగిట్టుటలేనిది పుట్టుటలేదు. ఇదిపంతులవారికి తెలిసినదికాదు. పోనిండు అత్కనశింపదను తలంపునైనవీరుస్థిరముగాఁ గలిగియున్నారేమో యనిన నదియునులేదు "వారుచెప్పెడి రీతిని జీవించియున్నవారినావహించుననునది చచ్చిదయ్యములయిన వారియొక్క యాత్మయనియే మనవారి యభిప్రాయమై యుండవచ్చును." (సం 8 పుట 156) అనుదానింబట్టి ధయ్యము లాత్మలేయని వీరియభిప్రాయమైనట్లు తెలుచున్నదికదా. ఇకనీక్కిండి వాక్యములంగనుఁడు "దయ్యములు పట్టుననుటకు నునుష్యులలోపల దూరుననియేకదా యర్థము—అట్లయినచో నెంతటి నూత్నశరీరమును ధరించిన జంతువైనను నరునిలోపల జొచ్చిన మాత్రము చేతనే జరరాగ్నిచేఁ గరగి నీరగుట ప్రత్యక్షమే కాబట్టి దేహధారణ ప్రభావమునఁ బిశాచములు సహితము లోనమృందవలసియే యున్నది కాని బ్రతికి పీడింప బలశక్తి కలిగి యుం

డ వలసినది కాదు. ” అను వాక్యములు ఆత్మలు జఠరాగ్నిలోఁ బడిన నశించునను తలంపు వంతుల వారికిఁ గలదని బోధించు చున్నవి. దేహధారణ ప్రభావముచే ననినాముకామా యందు లేని అదియెట్టి దేహము? సూక్ష్మ దేహము. సూక్ష్మ దేహములనఁగా చిన్న దేహములని పంతులవారుతలంచుచున్నట్లున్నది. అట్లుకాదు. ఏచుఁగుయొక్కపెద్దదేహము వలెనే చీమయొక్క చిన్న దేహమును స్థూలమేయైయున్నది. కాని సూక్ష్మదేహముకాదు. ఈసూక్ష్మదేహమదాహ్యమునచ్చే ద్యమునై యున్నది మనోబుద్ధిచిత్తాహంకారాదులను నిందియ శక్తులు మున్నగు వానినిగలిగి యుండునది సూక్ష్మశరీరము. పురుగులు (స్థూలదేహముకలవియే) ఆహారాదుల మూలముగా దేహములోఁ బడిచావక కడుపులో పెరిగి పిల్లలు పెట్టుచుండఁగా సూక్ష్మ దేహములు నశించునా? దానితోఁగూడిన యాత్మలు శరీరములఁబ్రవేశించి జఠరాగ్నిలోఁబడి మ్రందునెడల మనదేహములందుఁ బ్రవేశించియున్న మనమును అట్లుకావలసినదే కాన వంతులవారికి ఆత్మకునాశనము లేదనుజ్ఞానము కుదురుగాలేదు. ఆత్మ పుట్టనుబుట్టదు చావను చావదని (నజాయతే నమ్రియతే) శాస్త్రములు మొఱిలిడుచున్నవి.

పశుపక్ష్యాదులకాత్మ కలదా? లేదా?

ఇంకను ఆత్మజ్ఞానము చాలనికై స్తవల గ్రంథములనాధారముచేసికొని మనవంతులవారు పశుపక్ష్యాదులందు ఆత్మ

లేదను వాదమునకు దిగిరి. “మనమ్యునకు పశుపత్యోదిజంతునా
మాన్యమయిన స్థూలదేహ మొక్కటియు, ఆధ్యాత్మికమ
యిన జ్ఞానదేహమొక్కటియు, రెండు కానఁబడు చున్నవి.”
అనువాక్యములవలన పశుపత్యోదులందు ఆత్మలేదని వీరిత
లంపై నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. శాస్త్రములు పరిణామము
వలన ప్రపంచము పుట్టుచున్నదని చెప్పుచున్నవి. శాస్త్రము
లనుబట్టి చూడఁగా జంతువులనుండియే మనుష్యుఁడు పరిణా
మియినాఁడు. అట్టిచో జంతువులందు లేనియాత్మ మనుజుని
యందెట్లు కలుగఁ గలదు. ఎందుమూలముచేత మృగాదు
లందు ఆత్మలేదు? ఆత్మలక్షణములేవి? “జ్ఞానము” జ్ఞప్తి
ఆనందముమున్నగునవి (సంకె పుట 280) ఆత్మలక్షణములని
పంతులవారు వ్రాయించి యున్నారు. జంతువులందివిలేవా?
కుక్క యెంత విశ్వాసము కలది! ఎంతజ్ఞప్తిగలది! ఎంత
జ్ఞానముకలది! మనము వట్టెడన్నముపెట్టిన నెంతయానందిం
చును. అట్టిదానికాత్మలేదా? అట్లయిన మనుజునకు లేదని
యే చెప్పవలెను. అది యటుండ గర్భస్థమనుష్య పిండము
నందు ఆత్మ కలదా? లేదా? ఉన్న యెడల నందు ఆనం
దము జ్ఞప్తి మొదలగునవి యేవి? లేనియెడల మనుష్యుడే
హములో నాత్మ యెప్పు డెట్లు ప్రవేశించి నది? కాన నాత్మ
యంతటను గలదు కాని యుపాధి భేదమునుబట్టి ఆనం
దము జ్ఞప్తి మొదలగునవి హెచ్చుతగ్గుగాఁబ్రకాశించుచుండు
ను. లోకములో పుట్టుకతోడనే కేవలమందులు (Idiots)

గానుండువారిని జూచుచున్నాము. వీరలయందు ఆత్మకలదా లేదా? శిశువులం దాత్మకలదా? లేదా? కాన నుపాధిభేద మునుబట్టి ఆత్మగుణములు వెలయుచుండుననియు ఆత్మగుణ ములంతగాఁ బ్రకాశింపని చోట ఆత్మ లేదనకొనఁగూడదని యుబుద్ధిమంతులు గ్రహింపవలెను.

మఱియును “మనయాత్మ కన్నులసాయము లేకయే వ స్తువులను జూచుచు, చెవులసాహాయ్యము లేకయే శబ్దమును గ్రహించుచు కాళ్ళ తోడ్పాటులేకయే నడచుచు ఆయా యవయవములయొక్క సాహాయ్యము లేకయే వానివానిపనుల ను నిర్వహించుచున్నది. దీనివలననాత్మదేహమున కంటే భిన్నమయినదనియు, ఇంద్రియములు ఉపకరణములే యని యు ఆయుపకరణములు లేకయు ఆత్మ వేటువిధముగా వాని కార్యములను చేసికొఁగలదనియు తేలుచున్నది” (సం 8 వుట 163) అను వాక్యములందు ఆత్మ ఇంద్రియముల సాయములేకయే తనపనిని నెగ్గించు కొనఁగలదనివ్రాసి మరల “జీవుఁడు మన నేత్రేంద్రియమునకు గోచరింపనివాఁడు: జ్ఞానేంద్రియ క ర్మేంద్రియ సాహాయ్యములేక యేపనిని స్వతంత్రముగాఁ జేయుసామర్థ్యమునుగలవాఁడుకాఁడు” (సం 8 వుట 230) అని పై దానికి వ్యతిరేకముగా వ్రాసియున్నారు.

ఈవిధముగా సందర్భములేనట్టియుపరస్పరవిరుద్ధములగునట్టియు నిస్సారములగునట్టియు శాస్త్రానుభవ వ్యతిరేకములగునట్టియు వాక్యములతో శతాధికగ్రంథములను శ్రీ వంతు

లవారు వ్రాయించియున్నారు. పై వాక్యములవలన వీరికి ఆ
త్మజ్ఞానములేదని బాగుగా బోధపడగలదు. ఇట్టివారెట్టిపని
చేసినను జేసినవారే-ఓహిందూదేశమూ, తుదకు నీగతి యె
ట్టిసితిలోనికి వచ్చినది. కట్టా! ఆత్మజ్ఞాన ధురీణులెల్లరును గ
తించిరి. తుదకు వట్టిప్రజ్ఞావాదములను సలుపువారు పండితు
లును లోకమునకు మాగడశకములు గాజొచ్చిరి! ఇకమ
నదేశము బాగుపడుటయెట్లు? ఓవీరేశలింగవభృతి సోదరులారా,
ఆత్మజ్ఞానమును ముందుగలిగించుకొని ఆపై మాకు మార్గదర్శకులగుడు. తొందరపరకుడు! మూఢులు చేయుస్తుతుల
నాశింపకుడు. ఆస్తులవిమశకనముల నాలింపుడు. మిత్రులారా,
మాతముముఖ్యమును తలంపుమీకుఁ గలిగినది. కదా?
నిజముగా ఆత్మనుగూర్చి మీకేమైనఁ దెలియునా? అది తెలి
యకయే మీరుమాతము నెఱింగినవారెట్లు కాగలరు? లోక
హితముచేయవలయునను తలంపుమీకుఁగలుగుట శ్లోఘాపా
త్రమి- కానిఅట్లొనర్చుటకుఁ దగిన సామధర్మమును ముందు
సంపాదించుకొనుడు. దేశక్షేమము నందుఁగలవీరిచేతనే నే
నుమీకీహితబోధ చేయుచున్నాను. “బాలాదపినుషాషితమ్మ”
నున్యాయముచే నానుడువుల నాలకింపుడు. ఆపై లోకముం
బాలింపుడు.

త త్వ మ సి.

వేదము “ త త్వ మ సి ” అని చెప్పుచున్నది. తత్ = పరమాత్మ, త్వమ్ = నీవు, అసి = ఆయితివి (నీవు పరమాత్మవు) అని దీనియర్థము. మానవుఁడు పరమాత్మయేయని బోధించిన గొందఱు సహింసజాలరు. దీనిని పరిహసించి ద్వేషించువారు పలువురు కలరు. ఎవరెట్లు తలంచినను వేదమీథావమును నొక్కి చెప్పుచున్నది. అవరిమిత మేధాసంపన్నులగు శంకరాదు లీయర్థమునే బోధించుచున్నారు. ఈతలంపు మన దేశము హరికిమాత్రమే కలిగియుండలేదు. ఇతర దేశములందును ఈ యభిప్రాయము కలదు. బహుమతగ్రంథములఁ దఱచిచూచినమాక్కుమూలరు దొరవారు.

“ And while some of the most important doctrines of the Vedanta, when placed before us in the plain and direct language of the Vedanta-Sastra, may often seem very startling to us, it is curious to observe how, if clothed in softer language, they do not jar at all on our ears, nay, are in full harmony with our own most intimate convictions. Thus, while the idea that our own self and the divine self are identical in nature might seem irreverent, if not blasphemous, one of our own favourite hymns contains the

prayer:—

And that a higher gift than grace
Should flesh & blood refine,
God's presence and his very self,
And essence all-divine !

This is pure Vedanta. We also speak without hesitation of our body as the temple of God, and of the voice of God within us ; nay, we repeat with St. Paul that we live, and move and have our being in God, yet we shrink from adopting the plain and simple language of the Upanishads that the self of God and man is the same."

(నేదాంతశాస్త్రములో మిగుల ముఖ్యములగు సిద్ధాంతములు కొన్నివిస్పష్టమైన వేదాంతసూత్రముల భాషలోమనము వినుట తటస్థించునప్పుడవి మనకు నత్యద్భుతముగాఁ గాన్పించినను అవియే కొండొక మృదుభాషలోఁ బెట్టబడినప్పుడు మనచెవులకు వెగటుగానుండక పోవుటచూడవంతగా నున్నది. ఎట్లన మనజీవాత్మయు పరమాత్మయు వస్తుతత్వములోనొక్కటియను నభిప్రాయము మనకునవవిత్రముగను విశేషించి దోషదూషితముగను గాన్పించినను మనయిష్టప్రకాశకములలో నొక్కదానిలో నిట్లున్నది. కరుణ కంటె నెక్కుడుప్రసాదమురక్తమాంసముల పరిశుద్ధముచేయవలెను. భగవత్సాక్షాత్కారము ఆతని యాత్మలో తద్విశ్వసారమే కలుగుగాక. ఇదియే వినిర్మలమైన వేదాంతము. మనము

(పాశ్చాత్యులు) నిశ్శంకముగా మనదేహము దేవునినిలయమని చెప్పుదుము. భగవద్వాక్యము మనలో నన్నట్లు నుడువుదుము. అంతియేకాక సెంటుపాలుతోఁగలసి మనము భగవంతునందే నిలిచి మెలఁగి జీవించు చున్నట్లును మనయునికి యంతయు నాతని యందే యున్నట్లును బహిరంగముగా వచింతుముగాని యుపనిషత్తులలోఁ దెల్పబడినట్లుగా నసందిగ్ధముగా భగవంతుని యొక్కయు మనుజుని యొక్కయు నాత్మ యొక్కటియే యని చెప్ప నొప్ప (జాలము) అని బాగుగా నుడివియున్నారు. బైబిలులో క్రీస్తు చెప్పిన వాక్య రత్నములను గనుఁడు. “కాబట్టి ఆకాశము నందున్న మీతండ్రి పరివూర్ణుడై యున్న ప్రకారము, మీరును పరివూర్ణులై యుందురు” భగవంతునివలె మనుజులును బరివూర్ణులగుట యనఁగా మనుజులు భగవంతుఁడగుటకాదా? “ప్రతిమనుష్యుని యేసుక్రీస్తుయందు సంపూర్ణునిగా ఆయన యెదుట నిలువబెట్టేనిమిత్తము &c” ఇట్టివాక్యము లనేకములు కలవు. “హెజెక్” అను జ్ఞాని అఖండమనస్సొక్కటియే కలదనియు నదియే పరమాత్మయనియు ఖండమనస్సులనునవి లేవనియు బోధించియున్నాఁడు. ఇది శుద్ధాద్వైతముకాదా? God and man should be wholly united, so that it can be said of a truth that God and man are one.”

(ఈశ్వరుఁడును మనుజుఁడును పూరికగా దేవుఁడు మనుజుఁడు నొక్కటియనులాగున వైక్యము నందవలయును) అ

ని ధియోలాజియా జర్మనికా (Theologia Garmànica) ను
 దువు నిర్మలాద్వైతమును బ్రకటించుటలేదా? “God be-
 came man that we might be made God” (దేవుఁడుమా-
 నవుల దేవునిజేయు నిమిత్తము తాను మానవుఁడాయెను)
 అను అథనాశియన్ (Athanasians) వాక్యము అద్వైతము
 ను గఱపుటలేదా? మానవుఁడు భగవత్తాద్యూష్యమునఁడు
 నను శ్రీ రామానుజులవారి బోధ అద్వైతముకాదా? అం-
 దునకేకదా రామానుజమతమునకు విశిష్టాద్వైతమను నా-
 మము వచ్చినది? కావున “తత్త్వమసి” యను మహావా-
 క్యము ననుసరించిన జ్ఞానులునాగరిగతగల సమస్త దేశము-
 లందును గలరని నిశ్చంకముగాఁ జెప్పవచ్చునుగదా. అంతి-
 యగాక అద్వైతమతద్వేషులుకూడఁ దాము తలంచునది
 యద్వైతమని యెటుంగఁకుండియును నాయూహలఁగొన్నిటి
 ని గలిగియున్నారు. భగవంతుఁడు పరిపూర్ణుడని చెప్పని
 యాస్తికుఁడులేఁడు, కాని దానిభావమునుమాత్రము మన-
 మ్మన పట్టించుకొనుటలేదు. భగవంతుఁడు పరిపూర్ణుడనిన
 సమస్తమును భగవంతుఁడే కావలయును. భగవంతునికం-
 టే భిన్నమగు పదార్థమే యున్నయెడల భగవంతుని యం-
 దుఁ బరిపూర్ణత యెట్లు కలుగఁగలదు? ఇంకను నొకయద్వై-
 తమతద్వేషి యిట్లు వ్రాయుచున్నాఁడు. “ఈశ్వరుఁడు సకల
 కళ్యాణగుణసాగరుఁడు; జీవాత్మలు నీతిరసప్రవాహములు న
 దులుసముద్రమును జేరబోవునట్లుగానే మనయాత్మలునుపర

మీశ్వరునిజేర సంతతమాత్రచేయుచుండవలెను.” ఇది యదైవతముకాక యింక యేమి కాగలదు? ఈబుద్ధిమంతుడే “ఇటియభివృద్ధిని పాపపరిహారమును బొంది నిత్యానందమునకయి ప్రయత్నించుట యెల్లవారికిని సహజగుణము” అని వ్రాసినాడు. సర్వవిధముల నిత్యానందపదవినందువాడుపరిపూర్ణుడై యుండవలెనుగదా. ఇటనిత్యానందమనినసర్వమేమి? యీదక్షిణ దేశవిద్యాసాగరుడు దుఖములేని సుఖము సుఖముకాదని వ్రాసినాడు, ఇంక నిత్యానందమన నెట్టిది? భగవంతునకును దుఃఖముకలదా? ఇట్టి బుద్ధిమంతు లేసిద్ధాంతమును దిన్నగాఁ జెలిసికొననేరకయన్నిటిలోనుండి కొన్నికొన్ని వాక్యముల నిచ్చుచుందురు. ఈయపరిమిత మేధా సంపన్నుడే శ్రీ శంకరాచార్యులవారిని గూర్చి వ్రాయుచు “ఈమూడు భాష్యములందును శంకరాచార్యులవారి నిరుపమాన పాండిత్యమును బుద్ధిబలమును యుక్తిచైపుణ్యమును స్పష్టముగాఁ గానఁబడుచున్నవి. అటుతరువాత శంకరాచార్యులవంటి ధీశాలి మరల మనభరతఖండమునందెవ్వఁడును పుట్టలేదు.... అదైవతమతము యుక్తిచేత చక్కగానే కానఁబడినను, అనుష్ఠానమునకు మాత్రమంతగా అనామైనది కాదు” దీనిచేత నదైవతము యుక్తియుం క్తమేయని తెలుచున్నదికదా. ఇంక అనుష్ఠానమునందుఁ గష్టమున్నదని శ్రీశంకరులవారే చెప్పియున్నారు. అనుష్ఠానమునందుఁ గష్టము కాన్పించినంతన యుక్తియుక్తమైన

దానిని బుద్ధిమంతులు పరిహసించురా? ఇప్పటి ప్రకృతిశాస్త్రములు క్రమక్రమముగా నద్వైతమును స్థాపించు స్థితికే వచ్చుచున్నవని బుద్ధిమంతులు చెప్పుచున్నారు. కావునముందుఁ దేలఁబోవునది “తత్త్వమసి” యను మహాధర్మమే యగుననుట బుద్ధిమంతుల లక్షణము. ఈయవార బుద్ధిసంపన్నుఁడింకను నిట్లువ్రాయుచున్నాఁడు. “ఇంకను జ్ఞానాభివృద్ధియైనకొలఁదిని దేవుని కళ్యాణగుణములింకను క్రొత్తవియేవి బయలఁబడునో యెవరెఱుంగుదురు? అందువలన మనకెట్టియధికాత్మానందము కలుగునో యెవ్వరూహింపఁగలరు” ఇట్టి సంశయాత్మక జీవునకు దేవుఁడు తన సర్వస్వమును నెసంగఁడని యెట్లు చెప్పఁగలఁడు? ఎట్లద్వైతమును ద్వేషింపఁగలఁడు?

శ్రీ శ్వ ర మాయ .

లోకమునంగల హానికంతకును మూలమజ్ఞానమైయున్నది అజ్ఞానదూషితుఁడగునదుఁడుమిత్తుని అమిత్తునిగాను అమిత్తునిమిత్తునిగానుయోగ్యతను అయోగ్యతనుగాను అయోగ్యతనుయోగ్యతగానుయక్తినికుయుక్తిగాను కుయుక్తినియుక్తి

గానులాభకరమైనది హానికరమైనదిగాను హానికరమైనదిలాభకరమైనదిగాను, సౌఖ్యమును అసౌఖ్యముగాను అసౌఖ్యమును సౌఖ్యముగాను గ్రహించుచుండును. కావున దేశక్షేమము కోరువారులోకులయజ్ఞానమునుదొలగింప సౌధ్యమయినంత వఱకుఁ బ్రయత్నింపవలయును. అందులో ముందు ప్రధాన విషయములందు లోకులకుఁగల యజ్ఞానమునుదొలగించుటకు ముఖ్యముగాఁ బ్రయత్నించుట యుచితము. వేదాంతుల భూమి (Land of Philosophers) యైయున్న యీభారతవర్షమునందు మిక్కిలిప్రధానమైనది వేదాంతము. ఇది బాగుగాఁ తెలిసికొనినవారి కమితమగు సాహాయ్యము నొనర్చునదియైయున్నది. 'కాని'లోకులు కొందఱజ్ఞానముచే నియ్యది దేశమునకు హానిని గలిగించునది యనుతలంపు నకు లోనై దానినుండి విముఖులగుచున్నారు. మఱికొందఱు వేదాంత విషయములంగూర్చి తప్పుటూహలనంది నిజముగాఁ జెడుస్థితికివచ్చుచున్నారు. దీనికంతకును అజ్ఞానము మూలముగానివేదాంతము మూలముకాదు. కాఁబట్టిలోకులే వేదాంతవిషయములంగూర్చి తప్పుటూహలఁ బడుచున్నారోయావిషయములనొక్కటొక్కటే తీసికొని విషయ విమర్శనము చేయదము.

లోకమునుదప్పుటూహలలోఁ బెట్టుచున్న వేదాంతవిషయములలో “మాయ” మొదటిది. నిక్కమగు వేదాంతము

“మాయ” నుగూర్చి చెప్పుచున్న దొకటియును అజ్ఞానముగా
నినిగూర్చి గ్రహించుచున్న దొకటియు నై యున్నది.

వేదాంతము ‘మాయ’ యననామి చెప్పుచున్నదనఁగా భ
గవంతునిశక్తియని తెలుపుచున్నది. అంతియేకాని లోకులు
తలంచినట్లు శూన్యమనిగాని అజ్ఞానమనికాని మోసమనికా
నితుదకవిద్యయనికాని యర్థముకాదు. “The very word
Maya never occurs in the principal Upanishads in the
same sense as Avidya. It begins to show in the Sve-
tasvatara Upanishad, which held a position of its own.
This is surely an important fact, and as we now
possess Colonel Jacob's concordance, we can assert it
with perfect confidence. When Maya occurs once in
the plural, in the Brihad, Ar. Upanishad 11, 5, 19,
this is really a quotation from the Rig-Veda VI, 47,
18, and shows how Maya, in the sense of Sakti, power,
came to find its way into the language of the Vedanta.
In compound words also, Maya generally means
power, creative power, very much like Sakti” (ప్రధా
నోపనిషత్తులలో నెచ్చటను అవిద్యయును సర్థమున మాయ
యనుపదము వాడఁబడియుండలేదు. ఋగ్వేదములో నుండి
బృహదారణ్య కోపనిషత్తులో నీమాయ బహువచనముగా
వాడఁబడియున్నది. ఇది వేదాంతపరిభాషలో “శక్తి” య
నుసర్థముననెట్లు “మాయ” యనుపదము వాడుకలోనికి వ
చ్చినదో తెలియఁజేయుచున్నది. సమాసములందుఁ గూడ

మాయయన శక్తివంటిసృజించు సామర్థ్యము అను నర్థమిచ్చుచున్నది.) అని మాకుమూలరు దొరవారు వ్రాసియున్నారు. మాయయన శూన్యమనుభావము వేదాంతమునందు లేదని కోల్ బ్రాక్కు దొరవాడు వ్రాయించియున్నారు. ఇందుకుఁ బ్రమాణముగా మాకుమూలరు దొరవారు మున్నగువారినిచ్చుటను జూచి మన దేశక్షేమంకరులు ఇప్పటి బ్రహ్మవేదమునకు హామీలు ప్రమాణపురుషులాయని యడుగవత్తురు. ఎవరికేది యభిమాన విషయముగా నుండునో వారిని దానికి సాక్షులనుగాఁ దీసికొంటకంటె యావిషయమును గూర్చి యితరులేమి తలంచుచున్నారో యదితెల్పిన నయ్యది యెక్కుడు బలవత్తరముగా నుండునుగాన విదేశస్థులును విశేషజ్ఞులును నగు నీదొరల యభిప్రాయమును ముందు తెల్పినాను. మన దేశపు పాజ్ఞులును “మాయ” యన నీశ్వరశక్తి యనియే వ్రాసి యున్నారు. “Maya is the creating power of the eternal God and consequently it is declared by the Vedant to be eternal” (ఆద్యంతరహితఁడైన భగవంతుని సర్జన శక్తిమే మాయయైయున్నది. అందుచే వేదాంతమునం దదియును ఆద్యంత రహితమని తెల్పఁ బడి యున్నది.) అని రాజా రామ మోహన రాయల వారు వ్రాసి యున్నారు. “His Maya is no illusion, but a real power immanent in Paramatman which enables Him to evolve this Universe &c,”

అతనిమాయ అభీకతకాదు. ఈ ప్రపంచమును బరిణమింపజేయు భగవంతుని యందు లీనమైయున్న సత్యమైన శక్తియే) అని ఎన్. రామానుజాచారి ఎమ్. ఏ. గారు వ్రాసినారు.

“Maya pertains to Brahman, and it is a real power immanent in God, with the help of which, he is able to produce the world,” (మాయ బ్రహ్మ సంబంధమైనది. అది భగవంతునియందు లీనమైయున్న సత్యమైన శక్తి దాని సహాయముచే నాతడు ప్రపంచమును సృజించుచున్నాడు) అని బ్రహ్మవాదియను వ్రతీకయందు వ్రాయబడియున్నది.

“A power dependent for its existence on the Thing-in-itself of the Universe, the power is responsible for the projection of the appearances known as mind and matter out of the “ unknown ” అని స్వరూపానంద స్వామిల వారును మాయ యన నీశ్వర శక్తియని తెలిపియున్నారు. నేనీవలకు హాణభాషలోనున్న వాక్యములనే ప్రమాణముగా నిచ్చియున్నాను. మనపరార్థకులీకాలపు బ్రహ్మవాదము హాణభాషను జరిగినగాని యార్థసమ్మతము కానేరదాయని యధిక్షేపింతు రేమో కానిండు. ఇక్కాలపు తార్యసంతతులువలువురు హాణభాషలో నున్న దానినే యెక్కుడుగా గౌరవించుచుండుటచే నీరీతిని వ్రాయవలసివచ్చినది గాని మనభాషలలో మనపెద్దలెవ్వరును నీరీతి వ్రాసియుండక పోవుటచేతగాదు. మనవేదాంతగ్రంథములందు ‘మాయ’ యన శక్తియని తెలుపబడియున్నది. కావుననేపైను

దహారింపఁబడిన ప్రాజ్ఞులందఱును నట్లువ్యాసీయున్నారు. సీతా
రామాంజనేయ సంవాదములో మాయనుగూర్చియుట్లు ప్రా
యఁబడియున్నది. “తే॥ అట్టినాయందనాదిగా-నాత్మశక్తి
యలరునవ్యక్తమైజగ-దాదియగుచు। గలిత మృత్తికయందు
న్న-కలశశక్తి యేర్పడకకుంభ హేతువై -యెనసినట్లు॥” కుం
డగానేర్పడు శక్తిమృత్తికయందునున్నట్లే యీశ్వరునందు
జగదాదియైన మాయయనుశక్తి యడఁగియున్నదనిదీనితా
త్పర్యము. మఱియును నిది యవిద్యకంటె భిన్నమనియీక్రిం
దిరీతిగాఁ దెలుపఁబడినది. ‘క॥ కవియన్మూలప్రకృతియు। ద్వి
విధయగును మాయయనన-విద్యయనఁగనా। ద్యవిమలసత్వా
త్మికయగు । సవిమలసత్త్వప్రధాన-యగునన్యతః॥ మూ
లప్రకృతిమాయయనియు, అవిద్యయనియు రెండు విధములు
కలది. అందులో మొదటిదగుమాయ నిర్మలమైన సత్త్వగుణ
మీ స్వరూపముగాఁగలది. రెండవదియగు అవిద్యమలినమైన
సత్త్వగుణమే ముఖ్యముగాఁ గలదియని దీనితాత్పర్యము.

మఱియును పంచదశిలో “నిస్తత్వా కార్య గమ్యాస్య
శక్తిర్మాయాగ్ని శక్తివత్” అని మాయనుగూర్చి విద్యార
ణ్య స్వాములవారు నిర్వచించి యున్నారు. మాయకు వేఱు
గా నునికిలేదు. అది ఈశ్వరునిశక్తి. అది కార్యమువలననే
తెలిసికొనఁదగినది. అగ్నియందుష్ణత యేరితినున్నదో ఆరీతి

నే వేటుగానుండు ఉనికిలేక యీశ్వరునందున్న శక్తి మాయయై యున్నది అని దీనితాత్పర్యము.

కావున “మాయ” యనగా వేదాంత శాస్త్రమునందు ఈశ్వరుని శక్తియని గ్రహింప వలయును. ఈశ్వర మాయవలనఁ బ్రపంచము పుట్టినదనఁగా భగవంతుని శక్తివలన బిగత్తు కలిగినదని యధికము. భగవంతుని మాయవలన అనఁగా శక్తివలనఁ బ్రపంచము కలుగుచున్నదని వేదాంతము చెప్పుచున్నప్పుడు ఇక ప్రపంచముబద్ధమనికాని శూన్యమనికాని యెవఁనఁగలరు? మాయయన నధికము తెలియు నివారలు ఈప్రపంచమంతయును మాయాకల్పితమనఁగా అబద్ధమం అనుతలంపును బొందిన బొందుదురుగాక నిజమైన వేదాంతి యట్టితలంపు నెట్లందఁగలఁడు? మాయాకల్పితమనిన నీశ్వరునిశక్తిచేఁ గల్పింపఁబడినదని యర్థము. మాయామయమనఁగా నీశ్వరుని శక్తివలన నైనదని యర్థము. మతియును విద్యారణ్యస్వాములవారు పంచదశిలో “శ్లో॥ శూన్యత్వమితిచేచ్ఛూన్యం మాయాకార్యమితిరితం । నశూన్యంనాపి సద్యాదృక్తాదృక్తత్వమిహేష్యతాం” అని వ్రాసినారు. మాయ శూన్యమనునెడ మాయా కార్యములును శూన్యమనవలయునుగాన మాయశూన్యముకాదు. నిస్తత్వకనుక సత్తునుగాదు. అనఁగా నొక సత్పదార్థము ననుసరించి యుండు శక్తియనిభావము.

జగము సృజింపఁబడినదా?

లోకమును భ్రమింపఁజేయుచున్నవానిలో “సృష్టి” యొకటి. భగవంతుఁడు ప్రపంచమును సృజించినాఁడనిన లోకులు కుమ్మరవాఁడు కుండల సృజించినట్లు బ్రహ్మాండభాండములను సృజించుచున్నాఁడని భావించు చున్నారు. సృష్టియన నేమో తెలిసికొనినవారు తక్కువగాను, దానింగూర్చి తప్పుటూహలంబడుచున్న వారు హెచ్చుగానునున్నారు. సృష్టియనఁ గుమ్మరవాఁడుకుండలఁ జేయుటవంటిదను కొనుటచే కుండకును కుమ్మరవానికిని వస్తుతత్వవిషయమంతా సంబంధమేరీతిని లేదో యేరీతినే జగత్తునకును బ్రహ్మమనకును సంబంధమంటేదను తలంపుగలిగినది. కాని ప్రపంచమను తొగుగాఁ దరచి చూచినవారెవరును ఈవాదమం నంగీకరించియుండలేదు. ఈకాలమున హూణులందు బయలువెడలిన ప్రకృతిశాస్త్రములు సర్వజన సమాదరణీయములై యున్నవి. వీనినిబట్టి చూచిన భగవంతుఁడు కుమ్మరవానివలె జగత్తులను సృజించు చున్నాఁడను భావము పోయి ప్రపంచ మొక పదార్థము నుండియే క్రమక్రమముగా వికారము నందుచున్నట్లు తేలినది. ఈ వాదమునువారుఎవల్యూషన్ థియరీ (Evolution theory) అందురు. దీనినింతకుపూర్వమే మనపూర్వులు కనిపెట్టియున్నారు. దీనినే పరిణామవాదమందు

రు. "What is parinama if not evolution" (ఎవల్యూషను కాకుండా పరిణామమింకేమగును) అని మాకు మూలమైనది రవాకు వ్రాసినారు. ఇక నొకచోట "Though Ramanuja also would hardly accept our idea of creation, he teaches evolution.....could our evolutionists have wished for a better ancestor? [మన (క్రైస్తవుల) సృష్టిమతమంను (కుమ్మరవాడు కుండలుచేయుటవంటిదానిని) రామానుజాదును అంగీకరింపనప్పటికిని ఎవల్యూషను (పరిణామమంను) అతడుబోధించినాడు. మనఎవల్యూషనిష్ఠులు (పరిణామవాదులు) ఇంతకంటె యెక్కుడు పూర్వునికోరగలరా?] అని వ్రాసిరి కావున బ్రాహ్మణ మతమున ప్రపంచము పరిణామము నందుచున్నదికాని సృష్టి నందుటలేదు. భగవంతుడు ప్రపంచమును కుమ్మరవాడు కుండలుచేసినట్లు జేసినాడనిన కుమ్మరవానికి మట్టివలెనే దేవునకు పంచభూతములును సంసిద్ధములై యుండవలెను. వానిని సృజించినవాడు బ్రహ్మముచుకానేరడు. ప్రపంచము కంటె ముందు భగవంతుడు పంచభూతములను సృజించి నాడనిన వాని నెందుండి సృజించినాడను ప్రశ్నవచ్చును. అఖావము నుండియే సృజించినాడనిన శాస్త్రవిరుద్ధమగును. అకానుభమునకు వ్యతిరేకమగును. "నాసతోవిద్యతేభావో నాభావో విద్యతేసతః" (సత్తునుండి అసత్తువుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు) అని మనదేశపు శాస్త్రజ్ఞులు Nothing comes out of Nothing (అ

భావమునుండియేదియునుపుట్టదు.) అనిహూణకాస్త్రజ్ఞులును నొక్కవక్కాణించుచున్నారు. కావునకాస్త్ర సిద్ధమైన పరిణామవాదమే నిలుచునుగాని లోకసామాన్యము తలంచు సృష్టి మతమునిలువఁ జాలదు.

పరిణామమంచే ప్రపంచము గలిగినదనిన బ్రహ్మమే ప్రపంచముగా మారినాడని యధికమగును. అభావమునుండి భగవంతుఁడు ప్రపంచమును సృజించినాడనినను నిదియేభావము కాక తప్పదని విజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు.

“Strange as Samkara's monism may seem to us yet the current idea that God created the world out of nothing can, strictly speaking mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God, that God, out of his own Energy, supplied both the material and the efficient cause of the world.”
(శంకరుని అద్వైతము మనకు వింతగాఁ గాన్పించినప్పటికిఁ ఆ భావమునుండి భగవంతుఁడు ప్రపంచమును సృజించినాడను లోకోక్తికి బాగుగానాలోచించి చూచిన నీప్రపంచమునకు భగవంతుఁడే కారణమును గార్యమును నై యున్నాఁడు. అనగా జగత్తునకు నుపాదాన కారణమును నిమిత్తకారణమును నై యున్నాడనుటకంటె వేలుభావమంకాదు) అని మాకుమూలరుచొరపారు వ్రాయించియున్నారు. కావున కుమ్మరవాఁడు కుండనుచేసినట్లు ప్రపంచమును భగవంతుఁడు చేయలేదనియు ప్రపంచమంతయు శ్చిభగవన్మయమ

ని తెలుపు వరినామమంత్రమే జరిగినదనియు సృష్టియనినను నిదియే యర్థమనియు లోకులు గ్రహింపవలెను.

పైవాక్యములందునను నేను 'నాసతోవిద్యతే భావౌనాభావౌ విద్యతే సతః', అనుప్రమాణ వాక్యమును దాహించి 'సత్తునుండి అసత్తువుట్టదు అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు' అని నేను లిఖించి యుండినానుగదా. అద్దానినిఁ జూచి మదాపులగు మహారాజశ్రీ బాలాంతరపు నుందర రామయ్యవంతులవారు హేళనపూర్వకముగా నీక్రింది ప్రశ్నములను వేసిరి. (1) ఇది (సత్తునుండి అసత్తువుట్టదు, అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు అనునది) ఏభాష్యముననుసరించిన దండన్వయము? (2) మూలమునందున 'సతః' 'అసతః', అని షష్ఠీవిభక్తిఁజెప్పఁబడి యుండఁగా దండన్వయములో పంచమ్యధకమును జెప్పుట యెట్లు? (3) సిద్ధాంతకౌముదిలో విద (1) సత్తా యాం (2) జ్ఞానే (3) విచారణే (4) ప్రాప్తౌ అని 'విద' భాతువునకు నాలుగధకములు మాత్రమే చెప్పఁబడియుండఁగా వుట్టుటయని యధకము చెప్పుట బ్రహ్మసృష్టికాదా? (5) శ్రీశంకరభాష్యమునుబట్టి 'అసత్తునకునికిలేదు. సత్తునకు లేకపోవుటలేదు' అని యర్థమగుచుండఁగా, సత్తునుండి అసత్తు వుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు' అనియెట్లు వ్యాసితవి? అని ప్రశ్నించిరి. కావున నీనికి వరుసగా సమాధానముల నిచ్చు చున్నాడఁను (1) నేను జెప్పినది భావముగాని దండన్వయము కాదు. ఇటు దం

డాన్వయమునకుఁ బ్రశక్తియేలేదు. ఇది శంకరభాష్యము ననుసరించి యీబడిన భావము. (2) భావము చెప్పనప్పుడు మూలమునం దేవిభక్తియుండిన నావిభక్తినే పాటింపనవసరములేదు. భావముచిడకుండునట్లే విభక్తిని జెప్పినను జెప్పవచ్చును. 'రామస్యకార్యమిదమ్' అనుదానికి ఇది రామునికార్యమనిగాని ఇది రామునివలననైనకార్యమనిగాని ఇదిరామునిచేఁజేయఁబడిన కార్యమనిగాని ఇది రామునియొక్క కార్యమనిగాని చెప్పవచ్చును. మూలమున 'రామస్య' అని వస్తువుయందుటచే పట్టిని మాత్రమే చెప్పనవసరము లేదు. (3) 'విద' ధాతునవునకు ప్రాప్త 'అనునర్థమున్నదే కావున 'పుట్టుట' యర్థముచెప్పుట తగియేయున్నది. ప్రాప్తియర్థమైనప్పుడు 'విద్యతే' యనురూపమురాదందురా ! అట్లయిన 'విద' ధాతువునకిన్ని యధికములున్నవని చెప్పటేల ? 'విద్యతే' యనురూపము కలిగినప్పుడే యర్థమును జెప్పు కొనవలెనో యాయర్థమునుగూర్చియే ముచ్చటించుకొనవలెను గాని, యధికప్రసంగమేల ? 'విద' ధాతువునకు పుట్టుక, యనునధికమున్నదని యెవ్వరుచెప్పినాడు? అసతః=అసత్తునకు భావః=పుట్టుక నవిద్యతే=లేదు, అనిచెప్పితిమనియేల గ్రహింపరాదు ? కావున బ్రహ్మసృష్టి సహజమేకదా. శ్రీశంకరభాష్యమునుబట్టి అసత్తునకునికిలేదు. సత్తునకులేకపోవుట లేదనునధికముకలుగుచున్నదికద. ఇక దానితాత్పర్య మేమన న

త్తునుండి అసత్తువుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు , అను నదియై యున్నది.

శ్రీశంకరభగవత్పాదులవారు ' నాసతో విద్యకేభావః అను శ్లోకమునకు భాష్యమును వ్రాయుచు ' వివమాత్మానా త్కనోసదసతోయథ యోరపిదృష్ట ఉపలబ్ధోంతో నిణకాయః సత్ సదేవ అసదసదేవేతి, అనుభావమును దెల్పిరి. సత్తుస త్తే అసత్తుఅస త్తే, అనిశంకరులవారు చెప్పినప్పుడు సత్తునుండి అసత్తువుట్టదు అసత్తునుండి సత్తువుట్టదు. అని మనము చెప్పు కొనుట కభ్యంతరమేమున్నది? సత్తుసత్తేఅసత్తుఅస త్తేయని నభావమేమి? సత్తుఅసత్తుకాదు అసత్తుసత్తుకాదనిచో కదది నిభావము? సత్తు:అసత్తుకాదు. అసత్తుసత్తుకాదని వ్రాయ క అగుభాతువును విడచి 'వుట్టుట' యనుభాతువును వాడుటకుఁ గారణ మేమందురా? రెండిటికిని భావ మొక్కటి యే కనుకను నేను సృష్టినిగూర్చి వ్రాయుచున్నాను. కావునను బ్రకరణమునుబట్టి 'వుట్టుట' యనుభాతువును వాడి నాను నేనీవఱకు సృష్టినిగురించి వ్రాసినదానిలో జనసా మాన్యము తలంచుసృష్టి (శూన్యమునుండి సత్తువుట్టుట) లేనేలేదనియును లోకములోఁ బరిణామము మాత్రమే జరుగుచున్నదనియు వ్రాసియే యున్నానుకదా మనపెద్దలు వాడినభాతువులునుదదనుసారముగానే యున్నవి. 'భావః' అనుశబ్దము 'భూ' అనుభాతువునుండి వుట్టినది. దానికి 'డిండుట, యనియధకము. ఈ'యిండుట' యనునర్థముగలభా

తువునకే లోకము పుట్టుట, యనునధముకూడఁ జెప్పుకొనుచున్నారు. అట్లే తెనుఁగునఁ గలుగుట యనుభాతువును వాడఁబడుచున్నది. కావున స్థూలదృష్టిచే జేసిని బుట్టినదనుచున్నామో యదియే సూక్ష్మదృష్టిచే జూచిన ఉన్నది. (వ్యక్తమయినది) యనునర్థమును మాత్రమే యిచ్చుచున్నది. కావునసృష్టిని గురించి వ్రాయునప్పుడు ప్రకరణమును బట్టిసత్తునుండి అసత్తుపుట్టదు. అసత్తునుండి సత్తుపుట్టదు. అనివ్రాయుట యనుచితముకాదు.

అద్వైతప్రతిపక్షులచే వ్రాయఁబడిన సమన్వయ భాష్యములో నీశ్లోకముంగూర్చి శంకరాదుల అభిప్రాయ మీవిధముగా నీబడియున్నది. 'శ్రీమచ్ఛంకరేణతదను యాయీవ్యాఖ్యాతృభిశ్చయదత్తాసత్కార్యవాదస్య అవతారణకృతాసామూర్వాపరావిచారేణ' అనియున్నది. శ్రీ మచ్ఛంకరులవారును వారిననుసరించి వ్యాఖ్యానములు వ్రాసినవారును ఈశ్లోకము 'అసత్కార్యవాదము' ను గూర్చిన దనుచున్నారు. ఇదిపూర్వాపరముల నాలోచించియున్నదికాదు. అని దీనితార్పర్యము.

కాన 'సత్కార్యవాద' మననేమో 'అసత్కార్యవాద' మననేమో విచారించుకొందము. వీనికిరెండేసి భావములుకలవు. 'సత్కార్యవాద' మనఁగా సత్తునుండియేకాని కార్యముపుట్టదని యొకభావము ఇది సాంఖ్యులమతము అద్వైతులమతమునునిదియే. 'అసత్కార్యవాద' మనఁగా అసత్తు

నుండియే (శూన్యమునుండియే) కార్యముపుట్టునని యొక భావము. ఇది 'న్యాయ' మతము. ద్వైతమునుదీనినే యంగీకరింతురు. ఇక రెండవభావమేమన 'సత్కార్యవాద' మనగా కార్యమునతే (అనగా కారణముకంటె భిన్నమైన సత్త్వముకలది) అనునది. ఇదిమరల 'న్యాయ' మతమే 'అసత్కార్యవాద' మనగా కార్యమునత్తు (అనగా కారణముకంటె భిన్నమైన సత్త్వములేనిది) అనునది. ఇదిమరల అద్వైతములమతము. అద్వైతములు (సత్కార్యవాదము ననుసరించి) సత్తునుండియే కార్యము పుట్టునుగాని అసత్తునుండి కార్యమెన్నడును బుట్టదనియు (అసత్కార్య వాదము ననుసరించి) కార్యము కారణముకంటె నెన్నడును భిన్నము కానేరదనియుఁ జెప్పుదురు. కావున సాంఖ్యులయు నద్వైతములయు సత్కార్యవాదమును అసత్కార్యవాదమును నొక్కసందర్భముకలవియె. నయ్యాయితల అసత్కార్య వాదమును ద్వైతముల సత్కార్యవాదమును నొక్కటి. ద్వైతములు శూన్యమునుండియే కార్యముపుట్టుననియు కావున కారణముకంటె కార్యము భిన్న సత్త్వముగలదియై యుండుననియుఁ దలంతురు. అద్వైతములు కార్యకారణముల కభేదమును జెప్పుదురు. అగ సాలివాఁడు 20 తులముల బంగారమును దెచ్చి కిరీటమును చేసినప్పుడు రూపమును మాత్రమే మార్చినాఁడుగాని యంతకంటె చేసినదేదియునులేదు. వట్టి నామరూప భేదమేకాని యంతకంటె వస్తుతత్త్వమున భేద

మేదియునులేదు. అంతియేకాని కార్యమైన కిరీటమున
కొక యునికియును గారణమైన బంగారమునకు వేటొకయు
నికియును లేవు. ఇది సత్కార్యవాదాసత్కార్య వాద
ముల తత్త్వము. కావున శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదా
దుల మతము ననుసరించి 'నాసతో విద్యతేభావః' అనునీ
శ్లోకము కార్య కారణములయునికిని దెల్పునదియే కాని అ
ద్వైతులు కానివారు చెప్పునట్లు వట్టిదేహాత్మల యొక్కనా
శిత్యా నాశిత్యములను మాత్రము తెల్పునదికాదు. ఈవిష
యము శంకరరామానుజాది భాష్యములవలన స్పష్టమగు
చున్నది. కార్యమిప్పుడును సత్తునుండియే వుట్టునుగాని అ
సత్తునుండి వుట్టినేరదు. కావునను అట్టిసత్తునుండి వుట్టిన
కార్యము సత్తుకంటె భిన్నముకానేరదు కావునను అస
త్కార్యవాదమునుజేయున ద్వైతులు 'నాసతోవిద్యతేభా
వః' అనుశ్లోకము అసత్కార్యవాదమును గూర్చిన దనుచు
న్నారని భాష్యములనించుకయైనఁ గనివినియున్నవారల కం
ద్రులకును దెలిసినవిషయమే. గీతలతో లయమునుగూర్చి ము
చ్చటించు నప్పుడు 'నాసతోవిద్యతేభావః' నాభావో విద్య
'తేసతః' అనితెలుపఁ బడియుండఁగా జ్ఞానవాశిష్టములో ను
త్పత్తిప్రకరణములో నీవాక్యమే యీబడియున్నది. ఇట్లుం
డ మదాప్తవరులగు శ్రీబాలాంతరపు సుందరరామయ్యపం
తులవారు తామేభాష్యమును నించుకయును గ్రహింపక పై
పెచ్చు 'మతవిషయముల నైనసంఘసంస్కరణ విషయము

లంతలాఘవదృష్టితో వ్రాసుకుండ బ్రహ్మయ్యగారు ప్రార్థి
తులు, అనిసాహసించి వ్రాయించినారు. వీరి సాహసమున
కుఁ జాలసంతోషముగానున్నది. కాని నాయీపరమాపురు
షులవిషయములనైన సంఘసంస్కరణవిషయములంతస్థూ
లదృష్టితోఁజూచుచు మహావాక్యములయొక్కదండాన్వయ
ములను నేర్చుకొనుటతో మాత్రము తృప్తినందక యించుక
భావవిచారమునకుఁ గూడఁగడంగుచు సహజమైన బ్రహ్మ
సృష్టిని వెక్కిరించి యస్వాభావికమైన విశ్వామిత్ర సృష్టిని
గావింపక నాయుందువహించిన యాత్మతను విడువక నాదో
షముల నెత్తి చూపుచుందురుగాక యని మఱిమఱి కోరు
చున్నాఁడను.

శ్రీ గౌరీ లయ ము,

జగత్తున త్యమా?

•మిథ్య యనఁగా శూన్యమని యథఁముకాదనియు మాయ
యనఁగా శక్తియని యథఁమనియుఁ జెప్పితివికదా, జగత్తు
సత్యముకాదని వేదాంతములు చెప్పుచున్నారే యింక శూన్య
ముకానిచో జగత్తు సత్యముకాదనిచెప్పటయెట్లు అందు రే

*మిథ్యనుగూర్చి జపాను దేశము-వేదాంతము అనువ్యాసమును జూచుడు.

ని జగము శూన్యముకాదుగాని యసత్యమైనమాట సత్యమై యున్నది. ఇంద్రియగోచరమగుచున్న ప్రపంచము సత్యము కాదనుట యెట్లందురేని, మీరుచెప్పినట్లు జగత్తు దృశ్యము గనుకనే యది తప్పక యసత్యమైయున్నది. “యద్దృశ్యం తన్నశ్యం” (విడి దృష్టిగోచరమగునో యది నశ్యము అనఁగా నసత్యము) అని మనపెద్దలు చెప్పియున్నారు. ఈభావమును మనవారుమాత్రమే కలిగియుండలేదు. బై బిలులో “The things which are seen are temporal; but the things which are not seen are eternal” (దృశ్యములగు వస్తువులు నశ్వరములు, దృశ్యములుకానివి శాశ్వతములు) అనిప్రాయోఁబడియున్నది. బౌద్ధప్రపంచ మంతయు దృశ్యముమాత్రమే (phenominal world) మై యున్నదిగాని సత్యముకాదనిపాశ్చాత్యులలోని విద్వాంసులుగూడపలువురు చెప్పుచున్నారు. ప్లాటో (Plato) ఎఫిచారమస్ (Epicharmus) మొదలగు పాశ్చాత్యపండితులీ యభిప్రాయములనే తెలిపియున్నారు. కానిదృగ్గోచరమగుచున్న ప్రపంచము సత్యముకాదని యుమిధ్యయనియుననగామనకు గాన్పించుస్థితిమాత్రము సత్యముకాదుగానియయ్యదిబ్రహ్మమేయనియు బోధించినదృశ్యమే సత్యమనుకొనువారుమాత్రము దానినంగీకరింపఁజాలరు.

“There are minds perfectly satisfied with things as they appear, and quite incapable of apprehending anything except what is visible & tangible. They would hardly know what is meant by anything invisable or

eternal, least of all could they bring themselves to believe that what is invisible is alone real and eternal while what is visible is by its very nature unreal or phenomenal only, changeable, perishable, & noneternal" (దృశ్యపదార్థకములతోడ సత్యప్తినందు బుద్ధులు కలవు. అబుద్ధులు ఇంద్రియ గోచరముకానివాని నెంతమాత్రమును గ్రహింపజాలవు. వారు అనంతమనినను అగోచరమనినను నెట్టివో గ్రహింపనేలేరు. దృశ్యముకానిదేదో యదియే సత్యమును శాశ్వతమును నై యున్నదనియు దృశ్యమంతయు దానిస్వభావముచేతనే యసత్యమనియు, మార్పుచెందునదియు నశించిపోవు నదియు నై యుండుననినను బొత్తుగా గ్రహింపజాలరు. అని మాకు మూలరు దొరవారు వాయిించియున్నారు. " ఈపరిశీలనలో గొందఱి మనోనేత్రములకు తమలోపలనున్న జ్ఞానతేజస్సుయొక్క మహిమచేత బౌద్ధాప్రపంచమే తోచకపోగా, అట్టివారు ప్రపంచము మిథ్యయనియు మనఃకల్పితమనియు మాయ యనియు భ్రమయనియు నంతట నిండియున్న జ్ఞానరూపమైన పదార్థకమొక్కటియే సత్యమనియు సాధింపజూచిరి..... బౌద్ధాప్రపంచము మిథ్యకాకపోయినను, మానసిక శక్తులముందర భౌతికశక్తులు వర్వతములో పరమాణువంతయైనను కావని స్పష్టపడుచున్నది" అని యొకానొక ప్రాజ్ఞులు వాయిించిరి జ్ఞానులుప్రపంచము సత్యమనుకొనుట భ్రమయనగా వీరలది యసత్యమనుకొనుట భ్రమయని వ్రాసిరి. వేదాంతులు వా

హ్యప్రపంచము మిథ్యయనుకొనుటకుఁ గారణమేమి? తమలో నున్న జ్ఞానతేజస్సుయొక్క మహిమకారణముకదా. అనఁగా జ్ఞానతేజస్సుయొక్క మహిమ యెట్లు ప్రకాశించు చున్నదనఁగా నదికలపారిని భ్రమలో దోయుచున్న దనవలెను. ఇది జ్ఞానతేజస్సును మహిమయు నగునా? కాన మనవారు నరునిలోని జ్ఞానతేజస్సుయొక్క మహిమచేత బాహ్య ప్రపంచము కాన్పింపక పోవునని వ్రాయుట యుచితముగానే యున్నదిగాని మరల బాహ్య ప్రపంచము మిథ్యకాదనుట యుక్తియుక్తముకాదు. ఈమనవారు బ్రహ్మమును సత్యము, జగమును సత్యమని తలంచు చున్నారు. ఇదిపాసఁగ నేరదు. బాగుగా నాలోచించి చూచినరెండు సత్యములుండ నేరవు. బ్రహ్మము వినాగా జగత్తు నందు సత్యముకలదా! కలదనిమన పండితుల వారనఁ జాలరు. జగత్తు వినాగా బ్రహ్మము నందు సత్యత కలదా? కలదని మనవా రంగీకరింతురు. ఇక జగత్తునకుఁ బ్రత్యేకముగా సత్యతయేది? జగత్తుసృష్టి యందురా? పరిణామ మందురా? సృష్టియని వ్రాజు లెవ్వరును గూడ నివ్వడంగీ కరించుట లేదు.

“The current idea that God created the world out of nothing can, strictly speaking, mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God, that God, out of his own energy supplied both the material & the efficient cause of the world” విషయము

ను లేనిదానినుండిభగవంతుఁడుజగత్తునుసృష్టించినాడని సా

మాన్యలోకమును దాని కధికమేమనగా భగవంతునికంటే భిన్నముగా నేదియు నుండజాలదనియు భగవంతుడే యీ ప్రపంచము నకు నుపాదానకారణమును సమవాయకారణమునై యున్నాడనియు ననగానతడే ప్రపంచముగాఁబరిణమించి నాడనియు భావము) అనిమాక్ష్పమూలరు దొరవారు వ్రాయించినారు. కావునజగత్తుభగవంతునికంటే భిన్నమును కొనుట మిథ్యయెట్లుకాకుండును? భగవంతుడేయిట్లయినభగవంతునందొక సత్యతేదీనియందొక సత్యతయెట్లుండగలుగును?

“Still for every honest thinker there is and there can be one reality only. Nor can we call anything unreal unless we know something that is real and *vice versa*. Thus to the great majority of mankind what we call the phenomenal world is thoroughly real, they know nothing more real, what the Vedantist calls the phenomenal God, the Lord or Isvara, is to them the only real and true God. But the time comes when it is perceived that the phenomenal world is but phenomenal and the phenomenal deity is but phenomenal and that behind these appearances there must be something real that appears ”

(బాగుగా నాలోచించిచూచిన సత్యమొక్కటి కంటే హెచ్చుగామాత్రముండనేరదు. మనము సత్యమేదోదలిసికొను వఱకును నసత్యమేదో గ్రహింపఁజాలము. ఇది తెలియవఱకు నది తెలియదు. ఈవిధముగా మనము బాహ్యప్రపంచమని దే

నినిబిలుతుమో దానినే లోకసామాన్యము పూర్తిగా సత్యమయినదిగా గ్రహించును. అంతకంటె యెక్కుడు సత్యతను వారు గ్రహింపజాలరు. కాని యీ బాహ్యప్రపంచము వట్టి బాహ్యమేయని గ్రహించుకాలము వచ్చును. అప్పుడు దీనికిఁ గారణభూతమైన సత్యపదార్థము బోధపడును) అని మాకు మూలరు దొరవారు వ్రాయించియున్నారు. సత్యతయనఁగా నాశనములేని యునికి. అది జగత్తు నందులేదు. పాపము మనవారును ఏది కానఁబడు చుండునోయయ్యది నిత్యముకాదని వ్యాసియే యున్నారు. “కానఁబడు చుండుటచే దృగ్గోచరములగు నీసమస్తభూగోళ భగోళములును నెన్నడో యొకప్పుడు నశించునవియనియు సమస్త జగదంతరాత్మయగు పరమాత్మమాత్రమునాశమునొందక శాశ్వతముగా నుండుననియుంగాడఁ దేటపడుచున్నది ” అని యొకచో వ్రాయించిరి. కాఁబట్టిజగదు సత్యము బ్రహ్మము సత్యమునని లోకము గ్రహింపవలెను. అనఁగా జగత్తు జగత్తుకాదు బ్రహ్మమేయని తెలిసికొనవలెను.

ఉపమలు

వేదాంతవిషయములలో గొరులను భ్రమింపజేయుచున్నవానిలో నుపమలొకటి. వేదాంతశాస్త్రములలో ఉపమలుపె

వృత్తియఃబడియున్నవి. చదువరులకు విషయము బాగుగా
బోధపడుటకై యాయవి యొసంగఁబడియున్నవి కాని వాని
నేరీతిని గ్రహింపవలయునో బాగుగా నాలోచింపక కొంద
ఱు విపరీతవాదములు చేయుచుందురు. అట్టి విపరీతవాదము
చేసినవారిలో శ్రీమధ్వమతోన్నాహినీ సభావ్రధానోపన్యా
సకులగు శ్రీవిద్వాన్ బాలసరస్వతి మాలిగ సరసింహాచా
ర్యులవారొకరైనచెప్పవలసి వచ్చినందుకు విచారించు చు
న్నాము. వీరు రజ్జుసర్పభ్రాంతినిగూర్చికొంతవిపరీత వాదము
జేసియున్నారు. దానినిగూర్చి ముచ్చటించుటకుఁ బూర్వము
పమల నెట్లు గ్రహింపవలెనని వేదాంతములు చెప్పియున్నా
రో యావిషయముంగూర్చి ముందు ముచ్చటించు కొందము.

ఉపమలంగూర్చి శ్రీశంకర భగవత్పాదులవాడు ఇట్లు
వ్రాయించియున్నారు “నజల నూర్యకాది తుల్యత్వమిహా
పపద్యతే తద్వదగ్రహణాత్ మార్యాదిభ్యోహి మూర్తైభ్యః
వృథగృహతం వివ్రకృష్టదేశం మూర్తంచజలం గృహ్యతేత
త్ర యుక్తస్సూర్యాది ప్రతిబింబోదయః సత్త్వాత్మాఽమూ
ర్తిన చాస్మాత్ వృథగృహతా వివ్రకృష్టదేశాశ్చోపాధయః
సర్వగతత్వాత్సర్వా సన్యత్వాచ్చ, తస్మాదయుక్తాయం దృ
ష్టాంత ఇతి, అత్రప్రతివిధీయతేయుక్త ఏవత్వయందృష్టాంతః
వివక్షి తాంశ సంభవాత్ సహిదృష్టాంత దాష్ట్యాం
లికయోః క్వచిత్కించి ద్వివక్షిత మంశముక్త్యాసర్వసారూ
ప్యం కేనచిద్దర్శయితుం శక్యతే సర్వసారూప్యేహిదృష్టాంత

చాష్టాన్యంతిక భావోచ్చేద వివస్యాత్, నచేదం స్వమనీషి
 కయా జలసూర్యకాది దృష్టాంత ప్రణయనం. శాస్త్రప్రణీత
 స్య త్వస్యప్రయోజనమాత్ర ముపన్యస్యతే కింపునరత్ర వివ
 క్షితం సారూప్యమితి తదుచ్యతేవృద్ధి హాస భాక్తృమితి,
 (ఉపమలు చెప్పినప్పుడు దృష్టాంత చాష్టాన్యంతికములకు స
 ర్వసారూప్యమును చెప్పుకొనఁగూడదు. అట్లయిన ఉపమయే
 కాకపోవును. ఉపమలెప్పుడును ఒకయంశమును జెప్పుటకే
 వినియోగించును. జలసూర్య దృష్టాంతమునందు సూర్యాదు
 లకు మూర్తులుకలవు. వేలువస్తువైన సూర్యుఁడుజలమందు
 ప్రతిబింబించుచున్నట్లు రాపశూన్యము సర్వగతమునగు నా
 త్మదేహములందు ప్రతిబింబించుచున్నదనుట తగదనరాదు.
 వృద్ధిహాసములను గూర్చిమాత్రమే యీ(జలసూర్య) దృ
 ష్టాంతము. అనితాత్పర్యము.)

ఈ విషయమై మోక్షమూలరు భట్టాచార్యులవారిట్లు వాగ్వి
 సీయున్నారు.

"It is interesting, however, to observe how carefully Sankara guards against the abuse of metaphorical illustrations. He knows that *Omne simile claudicat*. An illustrative simile, he says very truly, is meant to illustrate one point only, not all; otherwise it would not be a simile. He goes on to remark that the comparison of Brahman or the Highest Self, as reflected in the variety of this universe, with the sun or moon, as reflected in the water, may seem not quite admissible, because the sun

has a certain form and comes in contact with the water which is different from it and at a distance from it. Here we can understand that there should be an image of the sun in the water. But the Atman or the Highest Self has no form, and as it is present every where and all is identical with it, there are no limiting conditions different from it. But he continues, if therefore it should be objected that the two instances are not parallel we answer. "The parallel instance (of the sun's reflection in the water) holds good, since one common feature—with reference to which alone the comparison is instituted does exist. Whenever two things are compared, they are so with reference to some particular point only which they are thought to have in common. Entire equality between two things can never be demonstrated:—indeed if it could be demonstrated there would be an end of that particular relation which gives rise to a comparison. Sankara therefore was fully aware of the dangerous nature of comparisons which have often done so much mischief in philosophical and religious discussions, by being extended beyond their proper limits"

(దీనిభావమును బైనఁజెప్పినదియే.)

మఱియును రాజా రామమోహనరాయలవారి విషయమై యిట్లుప్రాయముచున్నారు.

"Moreover, you say the Vedant teaches that as bubbles arise from and again are absorbed in water, in like manner through the influence of Maya the world repeatedly proceeds from, depends upon, and is absorbed into

God; and hence you infer that, according to this doctrine the reproach of God's being under the influence of Maya, attaches to the Deity. I reply that the resemblance of the bubbles with the world is maintained by the Vedant only in two respects; 1st as, the bubbles receive from water though the influence of the wind, their birth and Existence, so the world takes by the power of God, its original existence from the Supreme Being and depends upon him; and 2ndly that there is no reality in the existence either of bubbles or of the world. When we say such a one is like a lion, we mean resemblance only in respect of courage and strength and not in every respect, as in point of shape, size &c., In like manner the resemblance of the world to bubbles, in this instance lies in point of dependence and unreality. When the similarity acknowledged in every respect we must admit, God to be an insensitive existence like a portion of water and the world as a bubble to be a small part of God moving sometimes on the surface of the Deity and again uniting with him. Those who look only after faults, may think themselves justified in alleging that in consequence of the comparison of the world to bubbles of water and of Maya to the wind, as formed in the Vedant, God is supposed to be influenced by Maya.

(పాఠ్యపుమూలముగా జలమున బుడగలుపుట్టి మరల జలమునందే యెట్లుకలియుచున్నవో యట్లే మాయమూలముగా బ్రహ్మమునందు ప్రవంచముపుట్టి మరల బ్రహ్మమునందే కలియుచున్నదని వేదాంతముపదేశించుచున్నది గాన

బ్రహ్మము మాయవశమున నున్నట్లు మీరు చెప్పెదమందు
 రేని నాసమాధానమిది. జలబుద్ధుడముతో ప్రపంచమును
 వేడంతము రెండంశములలోఁ బోల్పుచున్నది. (1) వాయు
 మూలముగా జలబుద్ధుడములు జలమందు నుత్పత్తిని స్థితిని
 గాంచినట్లే ప్రపంచమును భగవంతునిమాయ (శక్తి) మూ
 లముగా భగవంతునందు ఉత్పత్తిని స్థితిని గలిగి యున్న
 ది బ్రహ్మమే యా ధారముగాఁ గలిగియున్నది. అని
 యు (2) సత్యస్థితి జలబుద్ధుడములకువలెనే ప్రపంచము
 నకును లేదనియుఁ దలంచుటకుమాత్రమే-మనము (సింహా
 మాణవకః) బొలుఁడు సింహమువలె నున్నాఁడు అనినప్పు
 డు బలశౌర్యముల విషయమునందే మనము పోలిక చెప్పినా
 ముగాని అన్ని యంశములలోను రూపకారాదుల విషయ
 ములో వలెకాదు. అట్లనేయిచ్చట జలబుద్ధుడములతోఁ బ్ర
 పంచమును బోల్పుట అన్యైశ్వర్య అసత్యత్వములలో
 మాత్రమే. ప్రత్యంశమునందును దృష్టాంత దార్ఢ్యాంతికము
 లకుఁ బోలికను దెల్పుదుమేని భగవంతుఁడు జలమువలెనే
 జడపదార్థముగాను ప్రపంచమును అపదార్థముమీద నెకప్పు
 దుండి యొకప్పుడందుఁ గలియుచుండు భాగముగాను దలం
 పవలెను! ఎట్లయినఁ దప్పవట్టవలెనను తలంపుకలవారుమా
 త్రమే యుపమలనుగూర్చి తప్పువ్రాతల వ్రాయుచున్నారు.

భ్రమరకీటన్యాయము.

లోకమును భ్రమింపజేయుచున్న విషయములలో “భ్రమరకీటన్యాయము” మొక్కటి. కీటముభ్రమరమేరీతి నగుచున్నదో యారీతిని మనుజుడు దైవమగునని మనవాగు చెప్పుచున్నారు. మనుజుడు కించిద్జ్ఞుడు. దైవముసర్వజ్ఞుడు నరుడుస్వల్పసామర్థ్యముగలవాడు. భగవంతుడుసర్వశక్తి సంపన్నుడు. ఇట్లుండగా నరుడుదైవమగుట యెట్లు సంభవించుననగా భ్రమరకీటన్యాయముగా మానవుడు దైవమగుననివిజ్ఞులు చెప్పుదురు. కావున వేదాంతరహస్యార్థపేటికకునీభ్రమరకీటన్యాయముమంచి బీగమైయున్నది. కావునదీనినిగూర్చి బాగుగా జర్చించుకొన వలసియున్నది. భ్రమరము తనజాతితో సంబంధములేని యొకపురుగును దెచ్చి తనగూటిలోఁబెట్టి దానినిభ్రమరముగాఁ జేయునని కొందఱుచెప్పుచున్నారు. మఱికొందఱిట్టివని జరుగదని త్రోసివేయుచున్నారు. భ్రమరము విజాతీయమైన పురుగునుదెచ్చి తనజాతిలోనికి మార్చుచున్నదని తలంచుట పెట్టితనమునకు సందియములేదుకాని యంతమాత్రముచే భ్రమరకీటన్యాయమును ద్రోసివేయుట యుచితముకాదు. ఎందుమూలము చేత ననగా కీటము భ్రమరమగుట మనము కన్నులార చూచుచునే యున్నారము. భ్రమరకీటమనగా సీతాకోకచిలుక. ఇయ్యది

మరూప భేదముగల గొంగలి పురుగునోనుండి పుట్టుచున్నది. గొంగలిపురుగు భమరముకంటె విజాతీయమైనదిగాఁ జెకి గాన్పించినచు నిజముచేనట్టిదికాదు. చూడనసహ్యముగానుండు గొంగళిపురువులు పూలపొదలపైఁ బొదలుచుఁ గనుల వండుపైనర్చుచుండు సీతాకోకచిలుకల సంతతియే. భమరములపిల్లలే గొంగళిపురువులు. సీతాకోకచిలుకలు చెట్లయొక్కలపై సన్నగుడ్లను బెట్టును. ముత్తెపుపొడుములాగుననుండు నీగుడ్లనుండి చిన్న పురువులుపుట్టును. వానిపై నచిరకాలములోనే రోమములు పెరుగును' అపై కొంతకాలమువఱకుఁ జూడనొడలు కంపించుకీతి జొచ్చుతో నీపురువులు నిండియుండును. ఇవిమరలచూహ్మలకువేడ్కలుగూర్చుభమరకీటములుగా మఱికొంతకాలములో మాఱిపోవును. కావున జూడ రోతనుపుట్టించు గొంగళిపురుగులు లోచన లోభనీయముగానుండు భమరమును నెక్కజాతివియే. ఒక్క జాతివననేల గొంగళిపురువులే భమరములు. భమరములేగొంగళి పురువులు. మొదటియవస్థయందు గొంగళిపురువుగానున్నవే తుదకు సీతాకోక చిలుక లగుచున్నవి. ఆకీతినే మనుజుఁడు భగవంతుడగుచున్నాఁడు. భమరమునకునుగీటమునకు జాతియందు భేదముకలదని సూక్ష్మదృష్టిలేనివారు తలంచినట్లే మనుజునకు దేవునకును జాతియందు భేదముకలదని దూరదృష్టిలేనివారు తలంచుచున్నారు. విజ్ఞులు నరుని దేవుని పుత్రునిగాఁ దలంచుచునేయున్నారుకదా! భగవంతుఁడు మనకు తండ్రి

లోకపిత, మనము వానిపుత్రులము. ఇందులకా స్తికులైన వారందఱును అంగీకరించుచునేయున్నారు. ఇకతండ్రి దొకజాతియు బుత్రునిదొకజాతియు నగునాయని మాత్రమాలొచించు కొనజాలనివారు పలువురుకలరని చెప్పవలసి వచ్చినందుకుఁ జాలవిచారముగానున్నది. భ్రమరములు విచిత్రతరములైన వర్ణములుగల పక్షులుగలిగి ఎగిరి పూలపై వాలి మధువానిమనోహరముగా సంచరించు నున్న తావస్థయందుండఁగా వానిసంతతియేయైన గొంగళిపురుగులు సర్వవిధములసీచస్థితియందున్నవి. ఇవివానిసంతతియని చెప్పరానంత యధోగతియందు గొంగళిపురువులున్నవి. అట్టిస్థితియందే మనుజుఁడును నున్నాఁడు. ఈతఁడుసర్వజ్ఞుడైనదేవునిపుత్రుడేయైనను దానుకించిద్ జ్ఞుడై యున్నాడు. రానురాను కీటము భ్రమరమగునట్లే మనుజుఁడు రానురాను దైవమగును, ఎందుమూలముచేతను? ఒకటియేజాతిగనుక నరుఁడు దేవునిపుత్రుడనునది వట్టియలంకారముకాని జాతిసామ్యమును దెలుపునది కాదందురేని మనుజునందు దేవత్వముకలదనియు దానినిగ్రహమక్రమముగా వృద్ధిపఱచుకొనవలెననియు నద్వైతవిగోధులుగూడఁ జెప్పుచునేయున్నారు. కావున మనుజుఁడు దేవునిపుత్రుడనుట వట్టియలంకారము కాదని యందఱును సంగీకరింపఁదగినదై యున్నది. కాబట్టి నామరూపాది భేదములున్నను గొంగళిపురుగు భ్రమరజాతి దేయైయుండి క్రమక్రమముగా భ్రమరమెట్లగుచున్నదోయట్లే మనుజుఁడునామ.

రూపాదిభేదమే తేని ఉన్నను దేవజాతివాఁడేయై క్రమ క్రమముగా దేవత్వమునందు వాఁడై యున్నాఁడు. అందుచేత నేశుతులు 'తత్వమసి' యనిబోధించుచున్నవి. 'తత్వమసి'యనునాప్తవాక్యమునకు లోకోదాహరణము భమరముగాకీటమగుటయే.

ప్రమాణవిచారము.

ప్రాజ్ఞులగువారు శబ్దప్రమాణమనియు అనుమానప్రమాణమనియు ప్రత్యక్ష ప్రమాణ మనియుఁ బ్రమాణమును మూఁడువిధములుగాఁ విభజించియున్నారు. శబ్దమనఁగా నాప్తవాక్యము. మనయనుభవములోలేకున్నను నాప్తులగువారు చెప్పుదానినిబట్టి నమ్ముటశబ్దప్రమాణము అక్షములనఁగా నింద్రియములు తానిమూలముగాఁగలగిన జ్ఞానముప్రత్యక్షప్రమాణము. ప్రత్యక్షమునుబట్టి యూహకు వచ్చునప్రత్యక్షవిషయజ్ఞానముఅనుమానప్రమాణము. భగవంతుఁ డింద్రియగోచరుఁడగుటలేదు. అయినను మనము భగవంతునినమ్ముచున్నాము. ఎందుచేత ? ఆప్తవాక్యమైన వేదమునుబట్టి. కాఁబట్టి వేదము (మనశుతులు, బైబిలు, కొరానుజం

దువెస్తామొదలగునవి) శబ్దప్రమాణము. మనుజులనేకులుచ
చ్చిపోవుట మనముప్రత్యక్షముగాఁ జూచుచున్నాము. కావు
నవారుచనిపోయిరని మనము నమ్ముచున్నాము. ఎందుచేత?
కన్నులతోఁ జూచుచున్నాము కావున. కాననాచూపుప్రత్య
క్షప్రమాణము. అనేకులు చచ్చుటచూచుచుండుటచేతను నె
వ్వరును జీరకాలముఋతికి యుండుట చూడకుండుట చేతను
మనుజులందఱును మృతినందుట చూడకున్నను మనుజు లం
దఱు గతించువారేయని తలంచుచున్నాము. ఎందుచేత ?
పలువురు కాలముజేయుట చూచుచుండుటచేత. కావుననిది
అనుమానప్రమాణము. ఇట్టిప్రమాణత్రయములోఁ బ్రత్యక్ష
మెక్కడని కొందఱు తలంచుచున్నారు. స్వావంధిక విషయ
ములలో నీయది కొంతసత్యమేకాని యతీంద్రియములగును
నవిషయములలో నియ్యదిసత్యముకాదు. సామాన్యవిషయ
ములలో మనకింద్రియములు కడుసాహాయ్య మొన రించిన
ను ఘనవిషయములలో మనలనింద్రియములు తుణక్షణమును
మోసపుచ్చుచు నేయున్నవి. లోకానుభవశూన్యులైన ధన్యం
మష్యులు కొందఱు ప్రత్యక్షమును మించిన ఘనప్రమాణ
ములేదనియుఁ బ్రత్యక్షమునకు విరుద్ధముగా వేయిమందిచె
ప్పినను నమ్మకూడదనియు వాదింపసాహసించియున్నారు ఇ
దియనాదరణీయము. మనమందఱమునుగూడ ఆకాశమున
ల్లగానుండుటను జూచుచున్నాము. కన్నులుకలవారి కందఱికి
నిగూడ ఆకాశమునల్లగాఁ గాన్పించుచున్నదికానిమనకొక్క

రికిమాత్రమేకాదు. దీనినిబట్టి మనమేమిగ్రహింపవలసియుండును ? ఆకాశమునల్లనివర్ణముకలదనియో ? అట్లుతలంచువారు బుద్ధిమంతులలో నెవ్వరైననుందురా ? ఆకాశమునందునీలిమలేదనియేకదా మనమందఱమును దలంచుచున్నాము. సర్వజనులకును ప్రత్యక్షమయియుండు నీవిషయమును మనమేలనమ్మకుండవలెను ? ప్రత్యక్షమునకు విరుద్ధముగా మనమేలతలంపవలెను ? ఆకాశమునందు నీలిమలేకున్నను నయ్యదియున్నట్లు మనకు నయనముచూపుచున్నది. కావున మనము నమ్మము. సర్వేంద్రియములలోఁ బ్రధానమగు నయనమే మనకు నిక్కమగుస్థితిని దెలుపక మనలవంచించుచున్నప్పుడు ఇతరేంద్రియములా యికమనలను గాపాడునవి ? కాననింద్రియములుమనలను సదా వంచించుచున్నవనుమాటనిక్కము. ఈనిషయమయి ఎమ్. ఫ్లమ్మారియన్ (M. Flammarion) అనుజ్ఞాని యిట్లు వ్రాయుచున్నాఁడు.

“ We see the sun, the moon and the stars revolving as it seems to us, round us. That is all false. We feel that the earth is motionless. That is false too. We see the sun rise above the horizon; it is beneath us. We touch what we think is a solid body. There is no such thing (as a solid body) We hear harmonious sounds; but the air has only brought us silently undulations that are silent themselves. We admire the effects of light and of the colours that bring vividly before our eyes the splen-

did scenes of Nature; but in fact, there is no light, there are no colours. It is the movement of opaque ether striking on our optic nerve which gives us the impression of light and colour. We burn our foot in the fire; it is not the foot that pains us; it is in our brain only that the feeling of being burned resides. We speak of heat and cold; there is neither heat nor cold in the universe, only motion. Thus our senses mislead us as to the reality of objects round us" (సూర్యనక్షత్రాదు లుదయాస్తమయములనందకున్నను నందుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నవి. మనము కఠినపదార్థములను తాకుచున్నామను కొనుచున్నాము అది వట్టిభ్రమ. నిజముచే కఠినపదార్థమును నదిలేదు. మనము మనోహరములగు ధ్వనులను వినుచున్నాముకాని వాయువుధ్వనిలేని చలనములను మాత్రమే మనకడకుఁ దెచ్చుచున్నది. అంతియేకాని ధ్వనించునవి యేవియునులేవు. మనముప్రకృతిచిత్రములగు వివిధవర్ణములను గాంతులనుజూచి వింతనందుచున్నాము. కాని సర్వముచేనట్టి వర్ణములును గాంతులును లేవు. అయ్యవి నయ నేంద్రియము యొక్క వ్యాపారము మూలముగా నట్లు కాన్పించు చున్నవి. మనము శీతోష్ణములను గూర్చి ప్రసంగింతుముకాని ప్రపంచములో నట్టివి లేవు. అది యంతయు వట్టిచలన విశేషము. ఈవిధముగా మనచుట్టును నున్న విషయములను గూర్చి మన యింద్రియములుమనలనువంచించుచున్నవి.) అని వారువ్రాసిరి. ఈశీతో

మాదులను గూర్చి భాష్యములలో శ్రీశంకర భగవత్పాదు
లవారును నీరీతి నేయసత్త్వములను వ్రాసిరి. ఇంద్రియగోచర
ములగు విషయములని మనము తలంచువానివిషయములో
నేమనయింద్రియములు మనకు యధాధికజ్ఞానము కలిగింప
లేకయున్నప్పు డతీంద్రియములగు భగవదాదులనుగూర్చియు
విమనకేమి సాహాయ్యమొనరింపఁగలవు ? ఏమియుఁజేయుఁ
జాలవు. కావున అతీంద్రియములగు నాధ్యాత్మిక విషయము
లలో నాప్తవాక్యములగు వేదములే వరమ ప్రమాణము.
ప్రత్యక్షేనానుమిత్యావాదోనోపాగమేనవిద్యతే ఏతంవిదం
తి వేదేనతస్మాద్వేదస్య వేదతా, అనివేదమంను మనపెద్దలు
నిర్వచించిరి. ప్రత్యక్షముచేతగాని అనుమానము చేతగాని
ఎవని గ్రహింపఁజాలమో వానిని దెల్పునది. కావున వేదము
నకు వేదమని పేరువచ్చినది. అనితాత్పర్యము. కాఁబట్టి శబ్ద
ప్రమాణమే యుత్తమము.

బాలురు (విద్యార్థులు) వేదాంతము

మూపురమునంగల కలాశాలావిద్యార్థులచేష్టాపింపఁబడిన
“ హిందూమత బాలసమాజము యొక్క సాంవత్సరికో
త్సవము 1906 సెప్టెంబరులోకడువై భవముగాబరువఁబడినది.

నాడు సుప్రసిద్ధ విద్యాధురీణులగు శ్రీకలవటపు సుదర్శనరావు వంతులు. బి. ఏ. గారు శేదాంతమును గూర్చి మంచిఉపన్యాసము నొసంగిరి. ఆతఱిని సభాధ్యక్షతను వహించిన సమర్థులగు శ్రీకాదంబరి నరసింహము వంతులు బి. ఎ. గారి యుపసంహార వాక్యములును సర్వవిధముల వణనీయములై యున్నవి. సభయందు వెదజల్లుబడిన యుపన్యాస వాక్యరత్నములనెల్ల నేర్చి కూర్చితగు నుపసంహారవాక్య నాయకమణిని సంఘటింపఁజేయు సమర్థులు సభాధ్యక్షతను వహించునప్పుడుగదా సభమిగులకోభించును. నాడుపన్యాసమునకుఁ దగునుప సంహారమునుగూర్చి సభ్యులనెల్ల నలరింపఁజేసిన సభాధ్యక్షుల వాక్యరత్నములంగూర్చి ముందు ముచ్చటించుకొనుటయు నుపన్యాససూక్తిముక్తాఫలములనుగూర్చి తరువాత ప్రసంగించుటయు నవసరమగునట్లు సభాధ్యక్షుల ప్రౌఢత వనిచేసినది. కాన ముందుపసంహారవాక్యములనుగూర్చి చర్చించు కొందము.

విద్వద్వరులగు సభాధ్యక్షులు బాలురకు వేదాంత బోధతగదనియు వారికే భక్తియోగముమాత్రమే బోధింపవలెనుగాని జ్ఞానయోగమును బోధింపనైతి కాదనియు చావున నాటియుపన్యాసము అమూల్యమయినదియే యైనను బాలురనిమిత్తము కూర్చబడిన యీసభకుమాత్రము మితిమీరినదైయుండునని ఖత్తరచుచున్నామనియు లెస్సగా సెలవిచ్చిరి వీరు చెప్పినమాట మిక్కిలిఱోతుగలమాట. అజ్ఞులకు బ్రాజ్ఞ

లకు నొక్కటియే మతముండగూడదని మనపెద్దల తాత్పర్యము. ఇయ్యది మనమతరహాస్యము. దీనినిసభాధ్యక్షులు బాగుగాఁగనిపెట్టినారు. బాలురకు వృద్ధులకు నజలకుఁ బ్రాజ్ఞులకు నొక్కటియే మతము కాకూడదనియు జ్ఞానముయొక్క తరగతులనుబట్టి మతబోధయొక్క తరగతులు వెలయుచుండవలెననియు నీరహస్యమును హిందువులు మాత్రమేకనిపెట్టిరనియు ఇతరమతములన్నియు వేరువిధముగానున్నవనియు లోకములో నొకమతమైన ఈసత్యమును గనుగొని బోధించినందులకుఁ జాలనంతోషముగ నున్నదనియు మోక్షమూలరు భట్టాచార్యులవారు వ్రాసియున్నారు. కానసభాధ్యక్షులు సెలవిచ్చినది లోతుగలవిషయమేకాని ప్రస్తుతానుకూలముగా లేదని చెప్పవలసివచ్చినందులకుఁ జాల విచారముగానున్నది. మనయుపన్యాసకులైన శ్రీ సుదర్శనరావు పంతులవారు బాలురకును వృద్ధులకును నొక్కటియే మతసిద్ధాంతమును బోధింపఁబోలేదు. వేదాంతము నందఱును ననుష్ఠింపవలసినదని చెప్పలేదు. అదిగాక నాటిసభయొక్క బాలురతోడనే కూడుకొనినదికాదు. అయ్యది వార్షికపు సభయగుటచే బాలురు, వృద్ధులు, అజ్ఞులు, ప్రాజ్ఞులు నందఱును గూడ విచ్చేసి యుండిరి. అందఱి తోడను నిండియున్న యాసభ యందు ముఖ్యముగా వేదాంతమే ముచ్చటింపఁ బడఁదగినది. అయ్యది బాలురకంతగా అనుష్ఠేయము కాకపోయినను జ్ఞేయము కాకపోలేదు. అనుష్ఠిం

వనస్సులైన వృద్ధులు తెలిసికొన నస్సులైన బాలురు, సభ
యందు గలరుగాన నాడు వేదాంతమే మంచి విషయమ
యియున్నది. మనుజునకు గల బాల్య యౌవన వార్ధక
ములను నవస్థాత్రయములొ బాల్యముముఖ్యముగా నభ్యా
సయోగ్యము. తక్కినవి రెండును ననుష్ఠాన యోగ్యములు.
బాల్యమున నభ్యసించిన లౌకికవిద్యను ముఖ్యముగా ననుష్ఠా
నము లొనికీదీసికొనిరావలసిన కాలము యౌవనము, నాడ
భ్యసించిన వైదికవిద్యను ముఖ్యముగా ననుష్ఠానము లొనికీ
దేదగినది వార్ధకము శైశవమునందు లౌకిక వైదిక విద్యలన
భ్యసించవలెను. యౌవనమందు ధర్మమును దుష్టక విషయ
ముఖముల ననుభవింపవలయును. వార్ధకమున మునివృత్తి న
వలంబించి వైరాగ్యమును నడుపవలెను. వార్ధకమున నవ
లంబింపవలసిన వైరాగ్యమునకుఁ గూడ బీజము బాల్యము
నందే నాటబడ వలయునుగాని ముదిరినతరువాత నయ్యది క
లుగగలదా ! కావునఁ బ్రజల్లెల్లరు నాబాల గోపాలము జ్ఞా
నసంపాదనము మొదటినుండియుఁ జేయవలసినదే; వైరాగ్య
మునుమాత్ర మందఱు పూర్తిగా నవలంబింప వలసినదికా
దు. వైరాగ్యమును బూని “తత్త్వమస్యాది” మహావాక్య
ముల ననుభూతిలొనికీ దెచ్చుకొన వలసినదని. యందఱకు
బోధింప రాదేమోకాని మతరహస్యములివి యని యందఱ
కును దెలియఁజేయవలసినదే. నిక్కమగు వేదాంత మెవఁటికి
బోధించినను హానిలేదు. నివృత్తి మాగాను సారముగా

నడచుకొనుట దుఘటముగాని ప్రవృత్తి మాగాణుసారముగా నడుచుకొనుట యందరికి నులభమే. కానప్రవృత్తి మాగాణుసారమైన వేదాంతముబోధ బాలురకును చేయుచుండ వలసినదే. వేదాంతము సత్యజ్ఞానమును గలిగించును. సత్యజ్ఞానమే వృత్తియందు బ్రవేశించిన నావృత్తిని బాగుగా సాగించుచు ఈవిషయమై వివేకానంద స్వామిలవారిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“ These conceptions of the Vedanta must come, must remain not only in the forest, they must not only go into the cave, but they must come to work out in the Bar, and the Bench, in the Pulpit, the cottage of the poor man, with the fishermen, that are catching fish, *and Students that are studying*, They call to every man, every woman, *and child* whatever be their occupation, everywhere they must be: and what to fear? The ideals of the Upanishads! how can the fishermen and all these carry them out? The way has been shown. It is infinite, religion is infinite, none can go beyond; and whatever you do, that is very good for you. Even the least done brings marvellous results; therefore let every one do what little he can. If the fisherman thinks that he is the spirit, he will be a better fisherman; *if the student thinks he is the spirit, he will be a great student*. If the alwyer thinks that he is the spirit,

he will be a better lawyer, and so on, and the result will be that the castes will remain for ever."

ఈ (మత) సిద్ధాంతములు బయలువెడలి వనములలో మాత్రము నిలువవలసినవికావు పర్వతగుహలలోకిమాత్రమే పోవలసినవికావు అయ్యవి సభలకు రచ్చలకు చత్వరములకు బీదలకుటీరములకును కూడ వచ్చి పనిచేయవలెను చేపలను బట్టుకొను పల్లెవాండ్రకును జదువుకొను విద్యార్థులకు కూడ నవి యవసరమే. ప్రతిపురుషునకు స్త్రీకి బాలునకుఁగూడ వార లేవృత్తియందున్నను నయ్యవి యనుసంధించును. అవిఅంతటను నుండవలెను. భయమెందుకు! ఉపనిషత్తత్వము లెక్కడ! వానినిపల్లెవాండ్రు మొదలగు వారాచరించుట యెక్కడ! అనియా? దానికి మార్గముచూపఁబడినది. అయ్యదిఅనంతము. మత మపారము. దాని నతిక్రమించి యెవ్వరు నుండఁజాలరు. అందునుగూర్చి మీరేమియొనర్చిన నదిమీకు మంచిదియే, అత్యల్పక్రియకూడ అత్యద్భుతఫలము నొసంగును. కాన నెల్లరు తమయోగినమట్టుకు పనిచేయవలసినదే. నేనాత్మ స్వరూపుఁడనని పల్లెవాఁడనుకొనిన వాఁడు మంచిపల్లె వాఁడగును. నేనాత్మ స్వరూపుఁడనని విద్యార్థి యనుకొనిన వాఁడు మంచివిద్యార్థియగును &c.)

వివేకానందస్వాములవారు చెప్పిన పై వాక్యములు మిగుల సముచితములయి యున్నవి. శుద్ధవైరాగ్యబోధ యందలి

కును గూడదేమోగాని యుత్తమములయిన మతసిద్ధాంతము లివియని యందఱకును దెలిసియుండవలసినదె.

“ If I had a child I would from its very birth begin to tell it “thou art the Pure one ”

(నాకొక్కశిశువుండిన నాశిశువునకుఁపుట్టినప్పటినుండి ‘నీ జావినిర్మలాత్మవని జోధించియుందును) అని వివేకానందస్వాములవారు నుడివిరి. మదాలస తనచంటిపిల్లను తొట్టితొప్ప రుండఁబెట్టి యూచుచు “నీవేపరిశుద్ధము, నిష్కళంకము, పాపరహితము, సర్వశక్తిసంపన్నమునగు నాత్మవ” నిపాటపాడినది కాదా? నారదుఁడు వ్రహ్మోదునకు గర్భమందుండగనే తత్త్వోపదేశము చేసినట్లు గ్రంథములు ఘోషించుటలేదా! ఇంతియకాక పితృపుత్రసంవాదాదులలో తండ్రులకు నుతులే వేదాంతజోధ చేసినట్లు పురాణములు చాటుచుండలేదా? “భృగుర్వైవావారుణిః, వరుణం పితరమువససార। అధీహిభగవ్రాబ్రహ్మణి ” అనువేదవాక్యములలో పుత్తుఁడగు భృగువుతండ్రియగు వరుణునికడకుఁబోయి నాకుబ్రహ్మోపదేశము చేయుమని కోరినట్లు చేసినట్లును వర్ణింపఁబడియుండలేదా? ఇట్టి యుదాహరణములు వేసవేలు కలవు. వటువులు పిన్నవయసుననేకదా బ్రహ్మోపదేశము చేయఁబడుదురు. సభాధ్యక్షులచే నాడుదహరింపఁబడిన వ్రహ్మోదుఁడు జ్ఞానియగుటయగాక విరాగి కూడనై యున్నాఁడు. “తనయం దు నిఖిల భూతములందు నొకభంగి సమవర్తనంబున జరుగు

వాడు" అనియు "విష్ణుడింతయుకాని వేటొందులేదని యొ
త్తిలినగుచుండు నొక్కచోట" అనియుఁ జెప్పఁబడియున్న
వాక్యములను బట్టిచూచిన నాతఁడు వట్టిభక్తుఁడేకాక జ్ఞాని
యనికూడనవి దెలుపుచున్నవి. అంతియ కాక ప్రహ్లాదునకుఁజిన్న
తనముననే వైరాగ్యబోధకూడ గావింపఁబడినది. అందుమూ
లముచేతనే "సంసారనివృత్తుండు" "విశ్వమందుగన్న విన్న
యర్థములందు, వస్తుదృష్టిజేసి వాంఛయిడఁడు" మున్నగుల
క్షణములు తెలుపఁబడినవి. పైఁగా "చ॥ ఎల్లశరీరధారులకు
నిల్లనుచీకటి నూతిలోపలం ద్రెళ్ళక మీరు నేమనిమతిభ్రమణం
బున ఖిన్నులై పగివ. ర్నిల్లక సర్వమున్నతని దివ్యకళామయ
మంచు విష్ణునం దుల్లముజేర్చి తారడవి నుండుటమేలు నిశా
చరాగ్రణీ" అనిప్రహ్లాదుఁడు పలికినపలుకులు వైరాగ్యవృధా
నుడగు పరమ సేదాంతియని బోధించుచున్నవి. సర్వజనులం
దును భ్రాతృభావమును గలిగించి సద్గుణంబుల వెలయింపఁ
జేయునది వేదాంత జ్ఞానమేకాని మఱియొక్కటి కానేరదు.
సర్వమును భగవత్స్వరూపమేయను తలంపే సర్వభ్రాతృ
భావమును (Universal brotherhood) గలిగించునని వివేకా
నందస్వామి మోక్షమూలరు భట్టాచార్యులు మున్నగువారు
చెప్పియున్నారు. ఆరీతినే ప్రహ్లాదుఁడును "అవికల్పితుఁడునని
ర్దేశ్యుండును నయిన పరమేశ్వరుండు త్రిగుణాత్మకం బయిన
తన దివ్యమాయ చేత నంతర్హితైశ్వర్యుండై వ్యాప్యవ్యాపక
రూపంబులంజేసి దృశ్యుండును ద్రష్టయు భోగ్యుండును భో

క్తయునయి నిర్దేశింపందగి వికల్పితుండై యుండు. తత్కారణంబున నానురభావంబు విడచి సర్వ భూతంబులందును దయానుహృద్భావంబులు కర్తవ్యంబులు” అనితోడివిద్యార్థులకును బోధించియున్నాడు. మఱియు “వరమాత్మ తత్వజ్ఞానోదయంబునంజేసి స్వపరభ్రాంతి సేయక పురుషుండు యోగావధూతత్వంబున నాత్మవికల్ప భేదంబునం గలనోగన్న విశేషంబుల భంగిందధ్యంబనక మిథ్యయని తలంచును” అనిప్రహ్లాదుడు తాను బాల్యమునందే తత్వజ్ఞానమును పొందితోడి బాలురకు నయ్యదియుపదేశించి కూడనున్నాడు. ఇంతయేల విద్యార్థులకు వేదాంతబోధ చేయవచ్చునా లేదాయను సంశయమును వారిచే నుదాహరింపఁబడిన ప్రహ్లాదుడే తీర్చివేసినాడు. విద్యార్థులయిన బాలురకుఁదాను జ్ఞానయోగమునే బోధించినాడు. భాగవతములో సప్తమస్కంధములో 23వ పద్యము తరువాతనున్న పంచనమును దరువాతి పద్యములనుజూచిన నీవిషయము తెలఁగలదు. ఆసందర్భములో నామహాజ్ఞాని “ఘనతరజ్ఞానవహ్నిచేఁ గాల్చివుచ్చి కర్మవిరహితులై హరిం గనుటమేలు” అని నొక్కివక్కాణించియున్నాడు. ‘జ్ఞానలభ్యంబు మోక్షంబు’ అనియూది పలికియున్నాడు. కావునప్రహ్లాదుని భక్తివట్టి మూఢ భక్తికాదు. వేదాంతజ్ఞానముతోఁ గూడుకొనినభక్తి. సభాధ్యక్షులు నాఁడు “మ॥ తపముస్వంశము తేజముకౌశులము సాందర్యంబు నుద్యోగము నిష్ఠావృణత్వంబుఁ బ్రితాప పౌరుషము

లున్నిష్టాబలప్రజ్ఞలుకాదు. జపయోగంబులుజాలవీశ్వర భవత్సం-
తుష్టికై దంతియూ! ధవుచందంబునభక్తి సేయవలయుం దా
త్పర్యసంయుక్తుడై ” అనుపద్యముజదివి భక్తి యెక్కుడని
బోధించిరి. అదిసత్యమేకానియాపద్యము నందలి “ తాత్పర్య
సంయుక్తుడై ” యను పాశ్యము యొక్క సారమును విమ-
ళించుకొనవలసి యున్నది. ఈపదములందు సభాధ్యక్షులు
ను నాడూతనిచ్చి యున్నారు. తాత్పర్యసంయుక్తుడై యనఁ-
గా తత్వజ్ఞానియైయనియే ప్రహ్లాదుని తాత్పర్యము. కావున
నే తానుబాలురకుఁ దత్వోపదేశమును జేసియున్నాడు. కాన
బాలురకువేదాంతబోధ యవశ్యకర్తవ్యముని ప్రహ్లాదుని చరి-
త్రమే తెలుపుచున్నది. శ్రీ శంకరులపారికి ముప్పదిరెండేండ్లు
వచ్చునప్పటికి అధీతిబోధాచరణ ప్రచారణములన్నియు నై-
పోయినవి. బాల్యముననే వేదాంతము నభ్యసించుకుండిన నిట్లు
కాఁగలదా ? కాన విద్యద్వరులగు సభాధ్యక్షులు చెప్పిన ద
నాదరణీయము.

సభాధ్యక్షులు చెప్పినది హిందూమత రహస్య ముంటిరే
యందులేని, అవునదిసత్యమే. తత్వజ్ఞాన సంపన్నులు కాఁజాలి
నపారికిని, కాఁజాలనిపారికినిఁ దత్వోపదేశమునుమూత్రమే చే-
యవలసినదనిగాని మూఢభక్తినిమాత్రమేయుపదేశింప వలసి
నదనిగాని హిందూమతము బోధింపదు. భక్తి లేకుండుట కం-
టె మూఢభక్తిమేలు. మూఢభక్తికింట తాత్పర్యసంయుక్త
మైన భక్తిమేలు అనిహిందూమతము బోధించుచున్నది. వ్రతి

మారాధనము మొదలాత్మా రాధనము వఱకు నన్ని సాధనములను హిందూమత మంగీకరించుచున్నది.

బాలురు అసిద్ధా రాసమ మనియు చెప్పందగిన రాజకీయ వ్యాపారములందుఁ బ్రవేశింపవచ్చునని యిప్పటిఘనులు నుడువుచున్నారు. అగ్నిహోత్రతుల్య మని చెప్పనొప్పుసాంఘికవ్యవహారములందు బాలురు చొరవచ్చునని యిప్పటి ప్రముద్ధులు పలుకు చున్నారు కానినుజ్ఞాన దాయకమగు వేదాంతము నభ్యసింప రాదంట! మేలు! మేలు! లోకమా, మేలనే దాంతవిషయమై యీ కారణము లేనిభీతి? ఏలజంకు? భయమువిడచియందఱును దగురీతిని వినిర్మలమైన వేదాంతమును దెలిసికొని బాగుపడుదురుగాత.

“ఆ॥ వినుఁడు నాదుపలుకు విశ్వసించితిరేని నతులకై న బాలజనులకైనఁ దెలియవచ్చుమేలు దేహద్యులంకార దళన నిపుణమైన తపసిమతము”

అనిప్రహ్లాదుఁడు నచించిన వాక్యములనందఱుఁ దెలిసికొందురు గాక.

ఏ కే శ్వ ర వా ద ము.

ఏకేశ్వరవాదము (Monotheism) మనమతమునందు లేదనియు మనమతము నలుదైవతములను దెలుపుచున్నదనియు మనమతగ్రంథము లెన్నడును గని విని యెఱుంగని నవమేధావులు పలువురు తలంచుచున్నారు. అంతియకాక క్రీస్తుమత వికారమని చెప్పఁదగిన బ్రహ్మసమాజమతిమూలముగా నివృద్దిప్పు డేకేశ్వరవాదము మనదేశమున ప్రారంభమైనదని తలంచు బుద్ధిమంతులుకూడఁ బెక్కురు కలరుకాని యీతలంపు వట్టియజ్ఞానవిలసితము. మనమతగ్రంథముల నించుకయైనం జదివియున్నవారెవరును ఇట్టివింత తలంపుల నందఁజాలరు. వేదాది పురాణాంతమునుగూడ మనమత మేకేశ్వరవాదమును జేయుచున్నదని బుద్ధిమంతులెల్లరు నెఱింగినవిషయమేకదా. ఈవిషయమై పాశ్చాత్య పండితమండలితలంపుకూడ నీవిధముగానే యున్నది. ఇందునుగూర్చిమోనియరు విలియముస్ దొరవారిట్లువాసియున్నారు.

“It is a mistake to suppose that the first introduction of Theism into India was due to the founders of the Brahma Samaj. Some of the oldest hymns of the Rig-veda are monotheistic, and all the most pronounced forms of India pantheism rest in the

fundamental doctrine, of God's unity 'there is one being and no second. Nothing really exists but the one eternal onnipresent spirit,' was the dogma enunciated by ancient Hindu thinkers. It was a dogma accepted by the philosophical Brahman with all its consequences and corollarics. He firmly believed himself and the universe to be parts of the one eternal essence, and wrapped himself up accordingly in a kind of serene indifference to all external phenomena and circumstance. *Again even the ordinary Hindu who practises the most corrupt forms of polytheism is never found to deny the doctrine of God's unity.* On the contrary, he will always maintain that God is essentially one, though he holds that the one God Exhibits Himself variously and that He is to be worshipped through an endless diversity of manifestations, incarnations and material forms. "

(ఏకేశ్వరవాదము బ్రహ్మసమాజమతము తెచ్చిపెట్టిన దనితలంచుటతప్పు. మిక్కిలి పురాతనములగు ముక్కులుకొన్ని యేకేశ్వరవాదమును జేయుచున్నవి. ఈశ్వరునివికత్వముమీదనే ముఖ్యాద్వైతసిద్ధాంతములన్నియు నిలచియున్నవి. 'వరమాత్మయొక్కఁడు. అద్వితీయుఁడు, సర్వాంతర్యామి యగు పరాత్పరునికంటె భిన్నముగా నేదియును లేదు' అను ధర్మమును హిందూజ్ఞానులు బోధించుచున్నారు. సర్వవిధముల నీధర్మము హిందూవేదాంతంబందఱిచేతనునంగీకరిం

వఁబడినది. తామును ఈదృశ్య వ్రవంచమనుగూడ నాపర
మాత్మలో నేక దేశమంటేయని తలంచుచున్నారు. మిక్కి
లిమూఢమగు బహుదేవతారాధనమం చేయువారలు కూడ
భగవంతుఁడొక్క డేయనుటకు వెనుదీయరు. అంతియకా
కభగవంతుఁడు సత్యమంగా నొక్కఁడేయనియు అయినను
ఆతఁడు బహువిధమంటుగాఁ బరిదృశ్యమానుఁ డగుచున్నాఁ
డనియు, నాతనిబహువిధనామరూపమంట, అవతారమంట,
బూజింపవలెననియుఁ దలంచుచున్నారు.) ఈదొరతారువా
సినది సర్వవిధమంట సత్యమైయున్నది.

శ్రుతులు భగవంతుఁడొక్కఁడేయని వలుతావుల ఘో
షించుచున్నవి.

ఏకోవశీ సర్వభూతాంతరాత్మా (కరోపవిషత్తు) ఏకోబ
హూనామ్ (కర) ఏకమేవాద్వయంబ్రహ్మ (అధ్యాత్మోప
నిషత్తు) . ఏకోదేవోబహుధానివిష్టః (ముద్గలోపనిషత్తు).
ఏక ఏవహి భూతాత్మా భూతేభూతే వ్యవస్థితః (తిర్వురా
తాపిన్యూపనిషత్తు) ఏకమేవతత్త్వరం బ్రహ్మవిభూతి నిర్వాణం
(బ్రహ్మోపనిషత్తు) ఏకోనారాయణః నద్వితీయోస్తి క
శ్చిత్ (నారాయణోపనిషత్తు) దేవ ఏకోనారాయణః (నుబా
లోపనిషత్తు) ఏక ఏవశివోనిత్య స్తోన్యత్ సకలంమృషా
(శరభోపనిషత్తు) ఏకోహిరుదో నద్వితీయాయతన్థుః (శ్వే
తాశ్వతరోపనిషత్తు) ఏక ఏవాద్వయంతథా (అశ్మోపనిషత్తు)
ఇట్టియుపనిషద్వాక్య రత్నములు లేక్కకుమిక్కిలిగాఁగలవు.

వికంసత్ (ఋగ్వేదము 1-164-45) తదేకమ్ ఋగ్వేదము 10-129-2. ఇట్టివాక్యరత్నములు వేదములం దనంతములు కలవు.

జ్యోతిర్జ్ఞానం పరబ్రహ్మ ఏకమేవాద్వితీయకమ్. (అగ్ని పురాణము) ఏకవివ పరోహ్యత్మా భగవానీశ్వరోవ్యయం (శ్రీమద్భాగవతము) ఏకోవ్యాపీ సమశ్శుద్ధోనిగ్గణః ప్రకృతేః పరః (విష్ణుపురాణము) అస్తిదేవః పరబ్రహ్మస్వరూపీ నిష్కళశ్శివః । సర్వజ్ఞ సర్వకర్తాచసర్వేశో నిర్మలాద్వయః. (గరుడపురాణము) ఏకస్తద్వేద భగవాన్ ధాతా నారాయణః ప్రభుః. (మహాభారతము) సర్వభూతేషు యేనైకం భావమవ్యయమీక్షతే । అవిభక్తం విభక్తేషు తద్జ్ఞానం విద్ధిసాత్వికమ్. (భగవద్గీత) పురాణాదులం దిట్టివివేన వేలుకలవు.

ఏకోదేవః కేశవౌవాశిషౌవా (ధర్మహరి) ఈరితిగా కావ్యములం దనంతములగు నుదాహరణములు కలవు. సీ॥ ఏకమైపదమైవి శ్శోకమై సత్యమలోకమై వ్యాపకాల్ లోకమగుచు । జ్ఞానమై జగదధిశ్ షానమై ముక్తినిదానమై మాయావి శ్ హీనమగుచు । అందమై కేవలా శ్ నందమై సంతతాస్సందమై శ్రుతిపద్మకందమగుచు । సారమై చిదచిదా శ్ కారమై యతినిర్వికారమై విగతసం శ్ సారమగుచు । జీవులమెలనుల కలకలు శ్ గలుగుకొనుచు । మెలగుప్రకృతిని దగులక శ్ మిగులవెలుగు । వెలుగు వెలుగంగఁజేయుచు శ్ గలు

యవైలుగు । ఖరమపరిపూర్ణ నిర్గుణ १ బ్రహ్మ మనఘః
(సీతారమాంజనేయ సంవాదము).

ఇందునుగూర్చి సారజ్ఞులగు వాక్చాత్యు లిట్లు వాయు
చున్నారు.

“The pure Hindu religion recognises and admits but one God, thus defined by the Veda— ‘Him who exists by himself, and who is in all, because all is in him. Manu annotating the Veda Says.—Him who exists by himself, whom the spirit alone can perceive, who is imperceptible to the organs of sense, who is without visible parts, eternal, the soul of all beings & whom none can comprehend.—(Jacolliot the President of the Court of Justice at Chandronagore.

“The Vedas are of paramount importance in the religious history of man. In them we find depicted in glowing colors, the religious thoughts and sentiments of a race of men, who were unacquainted with the vices and luxuries, which are almost always the accompaniments of more civilized ages. They unfold to us how the Aryan mind at first plunged in holy theistic ideas, devoted to the worship of the elements, subsequently came to follow pure theism, & to worship the one unchangeable and immaterial being, who is, as at were, the pivot upon which this universal frame turns’

In many places of this Veda we find passage which embody monotheistic conceptions such texts as the following frequently occur " Let us adore supreme spirit only, whom the eye sees not, the hand feels not, who never dies' who is all pervading, eternal and all powerful. ' (A Summary View of the Vedas.)

" The real doctrine of the whole Indian Scriptures is the unity of the Deity " (Mr. Colebrook, the distinguished orientalist)

" Indeed, we find many hymns in the Vedas which bring home to our mind the conviction, that monotheism is their fundamental doctrine' (Professor Max Muller.)

ఈవిధముగా బహుప్రమాణముల నీయవచ్చును.

సత్యవాదినీ-భగవద్గీత-వేదములు

I

జర్మనీదేశపు సంస్కృత పండితులలో నగ్రగణ్యుడయిన ట్టియు ఋగ్వేదమును భాష్య సహితముగా మొట్టమొదట సంపూర్ణముగాఁ బ్రచురించి మనదేశమునకు మహాపకార

ముజేసినట్టియు మ్యాక్సుమూలరు దొరగారి 'తూర్పుదేశపు పవిత్రగ్రంథ పరంపర' లో బొంబయి యున్న తన్వాయ సభలో న్యాయాధిపతిగనుండి సంస్కృతమునం దసమాన పాండిత్యము గలిగినవారయి కీర్తికాశేషులయిన న్యాయమూర్తికా కాశీనాథ త్ర్యంబకటిలాంగుగారు ఆంగ్లోభాషలోనికి భాషాంతరీకరించిన భగవద్గీత ప్రచురింపఁబడియున్నది. తానికి టిలాంగుగారు గొప్పయుపోద్ఘాతమును నూడ వ్రాసియున్నారు. ఈయుపోద్ఘాతములో టిలాంగుగారిచే భగవద్గీతమేకా లవుదయను విషయముబాగుగాఁజర్పింపఁబడినది. భగవద్గీత భారతములోనిన్యాయమగు భాగమేకానికొందఱుతలంచిన ట్టిటీవలివారిచే నందుఁ జేర్పఁబడినదికాదని వీరితాత్పర్యము.

I am prepared to adhere, I will not say without diffidence, to the theory of the genuineness of the Bhagavadgita as a portion of the original Mahabharata

(భగవద్గీత మూలభారతముయొక్క నిక్కమైన భాగమను తలంపును నేనును గలవాఁడనై యున్నాను.) అని టిలాంగుగారు వ్రాసియున్నారు.

ఈటిలాంగుగారు వ్రాసినదాని నాధారముచేసికొని భగవద్గీతనుగూర్చియు వేదమునుగూర్చియు వేదములను గూర్చియు 'కె' యనువారొకరు సత్యవాదినీవత్రికా రాజములోఁ గొన్నివిరుద్ధవాక్యములను వ్రాసియున్నారు. సత్యనిర్ధారణార్థమై వానినిందు విమర్శింపఁచెదను. వేదములుసమస్తవిధము

ల మొదటివిగాన ముందువేదములను గూర్చి 'కే, గారు వాసిన వాక్యరత్నముల బరీక్షింతము.

సామవేదము. (a)

టిలాంగుగారు భగవద్గీత యేకాలమునాటిది? యనుప్రశ్నను వేసికొని "It appears to me, that the work bears on the face of it very plain marks indicating that it belongs to an age prior to the system-making age of Sanscrit philosophy, (మంచి కట్టుదిట్టములతో సంస్కృత దేశనములు వ్రాయబడిన కాలమునకుఁ బూర్వపుది యని తెల్పుటకు అగ్రంథమందు విస్పష్టముగా మంచి ఋజువులు కలవు అని నాకుతోచుచున్నది) అని వ్రాసిరి. ఇందులకు వారు చూపిన ఋజువులు చాలకలవు. అందులో మనము మొదటఁ బరిశీలింప వలసినది సామవేదమును గూర్చిన దైయున్నది.

"Another point to note in this connection is the reference to the Sama-Veda as the best of the Vedas (see page 88) That is a fact which seems to be capable of yielding some chronological information [ఈ (కాల నిర్ధారణ) సందర్భములో మనమాలోచింపవలసిన విషయ మింకొకటి కలదు. అయ్యది వేదములలో సామవేదము శ్రేష్ఠమైనదని చెప్పబడినదై యున్నది. దీనినిఁ బట్టికొంతకాల నిర్ణయముజేయు వచ్చును] అని టిలాంగుగారు వ్రాసిరి. "వేదాంతనామవేదోస్మి" యని భగవద్గీతలోఁ దెల్పబడిన దానిని బట్టి గీతయొక్క కాలమును దెలి

సికొనుట యెట్లన నీసామవేదమును గూర్చిమన గ్రంథము లలో రెండువిధములయిన అభిప్రాయములుగలవు. మిక్కిలి పురాతనమైన యుపనిషదాదులందు సామవేదమునకు నితర వేదములకంటె గౌరవాధిక్యత చూపబడియున్నది. ఉపనిషదాదులకంటె తరువాతివియగు మనుస్మృతి ఆపస్తంబ సూత్రములు మొదలగువానియందీ సామమునకు నితరవేదములకంటె న్యూనతకాన్పించుచున్నది. కాన “వేదానాం సామవేదోస్మి” అనుగీతావాక్యమును బుచ్చుకొని నీతలకాలని ధారణమునకు టిలాంగుగారు గడంగిరి. “For the Estimation in which the Veda has been held appears to have varied at different times.” (భిన్న కాలములందు భిన్నాభిప్రాయములు సామవేదమును గూర్చి కలవు. కాబట్టి యీవిషయమును జర్చింతము అని టిలాంగుగారు వాసి ఐతరేయ బ్రాహ్మణమనందును ఛాందోగ్యోపనిషత్తునందును ప్రశ్నోపనిషత్తునందును, నృసింహతాపి న్యుపనిషత్తునందును ఇంకను మఱికొన్ని శ్రుతులయందును సామ మితరవేదములకంటెను ఘనమయినదిగాఁ దెల్పబడినదనియు రెండవ పక్షమున మనుస్మృతి ఆపస్తంబసూత్రములు మఱికొన్ని పురాణవచనములు మున్నగువానిలో నయ్యది యితరములకంటెఁదక్కువదిగాఁ దెల్పబడినదనియు భగవద్గీతకూడ సామవేదమును నితరవేదములకంటె ఘనమయినదిగాఁ దెల్పుచున్నది గాన మనుస్మృతి మొదలగువానికంటె పూర్వపుది

యును నుపనిషదాదులనాటి కాలమునందలి దనియును టి
లాంగుగారు వ్రాసిరి ("Now in looking at the two
classes of authorities thus marshalled, it is plain that
the Gita ranges itself with those which are unques-
tionably the more ancient") దీనిని బట్టి టిలాంగుగారు
సామవేదమునకు మొదట గౌరవాధిక్యత కల్పదనియుఁదరువా
తతగ్గినదనియు వ్రాసిరని బాలురకై నను బోధపడకపోదు
గదా టిలాంగుగారి మాటయేల బ్రాహ్మణములు నుపనిష
త్తులు చెప్పినదేదో యదిస్మృత్యాదులు చెప్పిన దానికంటె
పూర్వపుదియని యందఱును గ్రహింపవలసియున్నది కదా
విషయమిట్లుండ 'కే' గారు దీని నేహేతువుచేరనో తారు
మారుచేసి "సామవేదమున కిట్టి గౌరవము మొదటనుండి
యులేదు. ఆపస్తంబసూత్రములలో 1వ ప్రశ్నలో 3వ పట
లములో 19, 20 ఖండికలను జూడుఁడు" అనివ్రాయించిరి.
ఇదిచింతకాదా? ఐత రేయ బ్రాహ్మణముఛాందోగ్యము ము
న్నగునవి మొదటివా? ఆపస్తంబసూత్రములు మొదటివా?
టిలాంగుగారువ్రాసినది వీరికర్థము కాలేదనుకొందమనుకొని
నవీరు బి. ఏ. లంట! కానవీరికి టిలాంగుగారివ్రాతయర్థము
కాకపోలేదనియు మఱియేయితర కారణములచేతనో వీరి
ట్లువ్రాసిరనియుఁ దలఁపవలసియున్నది.

వీరుటిలాంగుగారి వ్రాతననుసరించి వ్రాయుచున్నట్లుక
నుబడి వారువ్రాసినదానికి వ్యతిరేకముగా వ్రాయుటయకా

క సామవేదము యొక్క ఘనతను వర్ణించిన శ్రుతివాక్యము లనీయక దాని నధఃకరించినట్లు కాన్పించుచున్న వానినిమాత్రము చూపి సంతసించుటయే కాక ' ఈయపరిశుద్ధ వాక్యములే శ్రీకృష్ణస్వరూపమా? 16,000 గోవిందాదారలు గాక గొల్లవలైయందలి స్త్రీజనసామాన్యమును యుక్తాయుక్తవివేచనలేక జారస్త్రిలను జేసినమహాపురుషుం డేస్వరూపమైనగావచ్చును" అనివ్రాసిన వాక్యరత్నములను బట్టి వీరిహృదయము బుద్ధిమంతులకు గోచరము కాకపోదు. ఈసందర్భమునఁ జదువరులు తెలిసికొనవలసిన ముఖ్యవిషయమేమనటలాంగుగారు భగవద్గీతలఁగాని వేదముఁగాని నిండింపలేదనియు గీతలను బురాతనములని తెలుపుటకై వారెత్తిన యుక్తులను దీసికొని తమయిచ్చవచ్చినట్లు మార్చి గీతలను నిండించుటకై మన ' కే ' గారు మాత్రమే యుద్యమించుచున్నారనియుఁ దెలిసికొనుటయైయున్నది. ' కే ' గారి హృదయమెట్టిదైన మనకేమి గీతలలో "వేదానాం సామవేదోస్మి" యనిశ్రీకృష్ణభగవానులవారు చెప్పినదాని సారస్యమును లోకమునకు వెల్లడిచేయుదము.

“ ఏషాంభూతానాం పృథివీరసః పృథివ్య ఆపోరస ఆపామేషధయోరస ఓషధీనాం పురుషోరసః పురుషస్యవాగ్ర సోపాచ ఋగ్రసఋచ స్సామరస స్సామ్న ఉద్గీధోరసః" అనుచాందోగ్యోపనిషద్వాక్యమువలన ఋగ్వేదముకంటెనుగూడ సామవేదము శ్రీష్ఠమయినదని తెలియవచ్చుచున్నది. వా

కుక్కనకు ఋక్కురసము ఋక్కునకు సామమురసము సామమునకు ఓంకారము రసము అనివై యుపనిషత్తులో చెప్పబడినది. వీనిలోను త్తరో త్తరము శ్రేష్ఠమైనదని భావమని శంకరాదులు వ్రాసియున్నారు.

‘తమృచోమనుష్యలోకముపనయన్తైసతత్రతపసాబ్రహ్మచర్యేణ శ్రద్ధయాసంపన్నో మహిమానమనుభవతి| అథయది ద్విమాత్రేణ మనసిసంపద్యతే సోన్తరిమం యజుర్భిరున్నీయతే| ససోమలోకం ససోమలూకే విభూతిమనుభూయపున రావథాతే| యఃపునరేత స్త్రైమాత్రేణైవైమిత్యేతేనైవాక్షరేణపరం పురుషమభిధ్యాయితసతేజసి సూర్యేసంపన్నః| యథాపాదోదరస్త్వచావినిర్ముచ్యత ఏవంహవై స పాప్మనానినిర్ముక్తః| ససామభిరున్నీయతే బ్రహ్మలోకం|| అనుప్రశ్నోప నిషద్వాక్యమువలన నితర పదములకంటె సామ పదముయొక్క శ్రేష్ఠ్యము తెలుచున్నది. ఏమన ఋక్కుమనుష్యలోకమును బొందించుననియు సామము బ్రహ్మలోకమునుబొందించుననియు నీయుపనిషత్తు తెలుపుచున్నదిగాదా.

“ఋగ్భ్యోజాతంవై శ్యంవర్ణమాహుః| యజుర్వేదంక్షత్రియస్యాహుర్ద్యోనిః| సామపదో బ్రహ్మణానాం ప్రనూతిః|| అనుశ్రుతివలనఁగూడ నితర పదములకంటె సామము శ్రేష్ఠమైనదని తెలుచున్నది. ఋక్కువలన వైశ్యులును యజుస్సువలన క్షత్రియులును సామమువలన బ్రాహ్మణులును బుట్టరని దీనియధికము.

“ఋగ్వేదాతసర్వశోమూర్తికమాహుః సర్వాగతిర్యాజుషీహైవశశ్వత్ । సర్వంతేజస్సామియావర్కహశశ్వత్” అను శ్రుతివాక్యములవలనఁ గూడ సామశదముయొక్క శ్రేష్ఠ్యము తేలుచున్నది. సూర్యునిమూర్తిక ఋక్కువలనను గతి యజుస్సువలనను తేజస్సుసామశావలనను గలిగినవ నిదీనిభావము.

‘ఋక్చవా ఇదమగ్రేసామచాస్తా’ మను నైతరేయబ్రహ్మణమునందును సామముయొక్కమహిమము బుక్కుకం టెగొప్పదని తెలుపఁబడియున్నది.

వీనినన్నిటినిబట్టి ప్రమాణములలో నెల్లవరకు ప్రమాణమైన శ్రుతులవలన శదములలోనెల్ల సామశదమే శ్రేష్ఠమైనదని తెలుచున్నది. ఇక సామశదము పరిశుద్ధమైనదాయపరిశుద్ధమైనదాయన “ఋచాంప్రాచీమహాతీదిగుచ్ఛతే దక్షిణామాహార్యజషామచారాం అధర్వణామంగిరసాంద్రతీచీమహాతీదిగుచ్ఛతే ప్రాచీనముదీచీనం దక్షిణామేధ్యం” మొదలగు శ్రుతులనుబట్టి సామశదము మేధ్యమనియే తెలుచున్నది.

శ్రుతులన్నియు సామశదము శ్రేష్ఠమయినదనియు పవిత్రమైనదనియుఁ దెల్పుచున్నవి. కావుననే భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణులవారు ‘శదానాం సామశదోస్మి’ యని చెప్పిరి. ఈవాక్యముగల దశమోధ్యాయముయొక్క ‘శ్లో॥ యద్యద్విభూతిమత్సత్త్వం శ్రీమద్రాజితమేనవా తత్తదేవావగచ్ఛ

త్వంమమతే జోంశసంభవమ్॥' (విభూతికాంతి ఊర్జితత్వముగల వస్తువులేవో యవియన్నియు నాయంశములేగాఁ దెలిసికొనవలసినది) అనుశ్లోకమువలన సామవేద మితరము కంటె ఘనమైనదిగనుకనే వేదములలో సామవేదము నేనని శ్రీకృష్ణులవారు చెప్పియున్నారని విస్పష్టముగా గీతలవలననే తెలుచున్నది. సందర్భమంతయు నిట్లుండఁగా మన 'కే' గారు ఎక్కువప్రమాణములగు వీనినన్నిటిని బాటింపక వీని కంటె నధమప్రమాణములగు వానినిదీసికొని లోకమందఱిచే తనుగొనియాడఁబడుచున్న గీతలను దవోభధకులను నిందింప సాహించుట యుచితమా?

సామవేదము II

ఇక సామవేదమితర వేదములకంటె తక్కువఁగాది జెప్పుచున్నట్లు కాన్పించుప్రమాణములను కూర్చి ముచ్చటించుకొందము. అమూల్యవత్రిశారత్నమగు సత్యవాదినితో 'కాని సామవేదమునకిట్టి గౌరవము మొదటినుండియు లేదు. ఆవస్తంబనూత్రములలో 1 వ ప్రశ్నలో 3 వ పటలములో, 19, 20 ఖండికలను జూడుఁడు—శ్వగర్ధభనాదాః సలావృక్యేకస్యకోలూకశబ్దా స్సర్వేవాదిత్రశబ్దారోదన గీతసామశబ్దాశ్చ—(19) శాఖాంతరేచ సామ్నామనాథ్యాయః (30) అనేకములగు కుక్కలు మొలుగునపుడును అనేకములగుగాడిదలోండపెట్టునపుడును తోడేలు కూయునపుడును నక్క

యొంటిగాఁ గూయునప్పుడును గుడ్లగూబ కూయునప్పుడును వీణావేణుమృదంగాదులు మ్రోయునప్పుడును రోదనధ్వనులు వినఁబడునప్పుడును సామవేద స్వరము వినవచ్చి నప్పుడును ఇతరవేదములను బఠింపఁగూడదు. ఇతరవేదములను జదువు నప్పుడును సామవేదాభ్యాసము కూడదు. ,

“ఇక్కడ సామవేదస్వరము కుక్కల యొక్కయు గాడిదలయొక్కయు స్వరముతోఁ బోల్చబడినది’ అని ‘కే’ గారు బుద్ధికుశలత మీఱ వ్రాయించిరి.

కుక్కలుకూయునప్పుడును గాడిదలొండపెట్టునప్పుడును వీణావేణుమృదంగాదులు వినవచ్చినప్పుడును సామశబ్దమువినవచ్చినప్పుడును నితరవేదపఠనము కూడదను సూత్రమును సరించి సామవేదము కుక్కల యొక్కయు గాడిదల యొక్కయు స్వరముతోఁ బోల్చబడినదనుటగొప్పతప్పు. సూత్రక్రమమెరుంగక మన ‘కే’ గారిట్టి పెట్టివాతప్రాసేరి. ‘శ్లో॥ అల్పాక్షరమసందిగ్ధం సారవద్విశ్వతోముఖమ్ అస్తోభ్య మనవద్యంచ సూత్రంసూత్ర విదోవిదుః :’ అనిపెద్దలు సూత్రలక్షణమును జెప్పియున్నారు. ‘అల్పాక్షర’ మనుటచే సూత్రమునందు విషయము సాధ్యమగునంతవఱకుఁ దక్కువ మాటలతో దెల్పఁబడును కాన సూత్రకారుఁడు తక్కువమాటలతోఁ విషయమును బోధించుటకె చూచుకొనునుగాని అట్టిలమును ననౌచిత్యములుమున్నగు కావ్యదోషములను గూడఁ బొటింపఁడు. తక్కువ వస్తువులను నెక్కువ వస్తువులను

నొకరాశిలోఁ బడవేయును. అట్లుపడవేయుట యాయావస్తువులకు సామ్యమును తెప్పటకెంతమాత్రమును గాదు. తానుజెప్పఁదలఁచిన విషయమును దక్కువటమాలతోఁ దెల్పుటకుమాత్రమే. ఎట్లన ఆవస్తాంబుఁడుపై నూత్రములో 'శ్వగర్ధభ' అని ప్రారంభించినట్లే వైయాకరణ నూత్రకారుఁడా పాణిని 'శ్వయువమఘోనామతద్ధితే' యని యొకసూత్రము కళార్పియున్నాఁడు, ఇటపాణిని (శ్వ) కుక్కను (యువ)యావనవంతుని (మఘోన) ఇంద్రుని ఏకసూత్రమున గ్రుచ్చినాఁడు. ఈవిషయమయి యొకకవీశ్వరుఁడిట్లు చమత్కరించుచున్నాఁడు. 'శ్లో॥ కాచంమణిం కాంచనమేకసూత్రే గ్రధంతి నార్యః కిముతాత్రచిత్రమ్, అశేషవిత్పాణినిరేకసూత్రే శ్వానంయవనం మఖవానమూచే॥ అపరిమితజ్ఞాన సంపదగల పాణిని యొక్క సూత్రమునందు కుక్కను యావన వంతుని ఇంద్రుని గ్రుచ్చియుండఁగా (అనఁగా పీనపదాధకములను ఘనపదాధకములతోఁ జేర్చి యొక సూత్రమునందు గ్రుచ్చియుండఁగా) స్త్రీలు విలువలేని గాజు పూసలను విలువగల మణులను బంగారు గుండ్లను నొకసూత్రమున (కుత్తు కంటున) గ్రుచ్చుట ఏమివింతయని దీనితాత్పర్యము కావున సర్వజ్ఞుడైన పాణిని కుక్కను యావనగర్వముచే నుచితా నుచితములబాగుగా నాలోచింపక యిచ్చవచ్చినట్లు సంచరించుమన యావనపురుషుని ఏకసూత్రమున గ్రుచ్చి యిద్దఱుకును సామ్యమును గూర్చి యుండఁగా నావస్తాంబుఁడు కుక్క

లకూతలతోఁ జేర్చి సామశేదశబ్దమును నొక్క సూత్రము
 న గ్రుచ్చుటయేమివింత ? ఈపాణిని సూత్రమునుబట్టి ఇంగ్ల
 నికుక్కతోఁబోల్చిననుట యెంతతప్పుగానుండునో పై యాప
 స్తంబసూత్రమునుబట్టి సామశేదస్వరమును కుక్కల స్వర
 ముతోఁ బోల్చినట్లుచెప్పుట యంతయుచితముగా నుండును.
 సూత్రకారుఁడు ఏదే శబ్దములు వినవచ్చినప్పుడు అనధ్యయ
 నము గలుగునో తెల్పఁదలచినాఁడేకాని తాను సూత్రమున
 గూర్చినవానికన్నింటికిని సామ్యమునుగూర్చుటకుఁగాదు. అ
 ట్లుకాదందులేని అపస్తంబుఁడు శేణు వీణామృదంగాది నాద
 ములనుగూడ నీ సూత్రమున గ్రుచ్చి యున్నాఁడు గదా.
 వానిని గూడ కుక్క కూతలతో జేర్చెనందురా? ఎంత పెట్టి
 వాఁడయిన నేనందర్భముననైనవీణానాదమును కుక్క కూ
 తలతోఁ బోల్చునా? పోల్పఁడుకావున మన 'కే' గారు సామ
 శేదస్వరమును అపస్తంబుఁడు లేనసూత్రముతో దూరముగా
 నుంచిన కుక్కల స్వరముతోఁ బోల్చినట్లెంచుటకంటె సా
 మశబ్దమునకు నవ్యవహితపూర్వముగాఁ దెల్పఁబడిన గీతము
 తోఁ బోల్చినట్లులేలంచిన నెంతబాగుగా నుండును. అభినవ
 పాండిత్యవిభూషితులైన మన 'కే' గారికిట్ల మంచిలేలంపులు
 కలుగుటెట్లు? కుక్కకూతలు మొదలగునవి మనన్నును చీ
 కాకుపరచును గావున నాసమయమునందును గుడ్లగూబ మొ
 దలగునవి గూయునప్పుడు అశుభనూచకము కావున నాతటి
 ని వీణాశేణుమృదంగాదులును సామగానమును వినవచ్చి న

వృధు మనస్సు వానియందుఁడతిగిల్గి యాన్యైకాంతమగునుగా
న నాశుభను రోదనాదులు వినవచ్చినప్పుడు మనస్సు చెడిపో
వునుగాన నాకాలమునను అవధానచిత్తతతోఁ బరింపవలసి
న వేదపఠనమును మానవలసినదని యాపస్తంబుని తాత్పర్య
ము. ఎట్లయినను నీసమయము లన్నిటియందును గూడ వేద
పఠనముకూడదు. కావున వీనినన్నిటిని ఆ పస్తంబుఁడు ఒ
క్కసూత్రమున గ్రుచ్చినాడు. కాన నాపస్తంబ సూత్రముల
నుబట్టి సామవేద మితరవేదములకంటె తక్కువదిగా నెన్నఁ
బడెననుట యుచితముకాదు.

ఇక మనుస్మృతి యందుఁడెల్పఁబడిన దానిని గూర్చి ము
చ్చటించుకొందము 'శ్లో॥ ఋశ్వదోదేవదై వశ్శో యజుర్వే
దస్తుమానవః, సామవేదస్మృతః పితృస్తస్మాత్త స్యాశు
చిర్ధ్వనిః' ॥ అనిఁబెప్పఁబడినది. సామవేదము పితృమయినది.
కావునదానిధ్వనిఁబశుచి, యనిమనువు చెప్పినాఁడు. ఈయశు
చిత్వము సామవేదమునకు నైచ్చ్యమును దెచ్చునదికాదు.
ఏమన మనహిందువులు పైతృకకర్మమునే యెక్కుడు భక్తి
శ్రధకలతో నాచరించువారనియు నప్పుడే నిజముగానెక్కు
డుశుచిగా నుండువారనియు ఖండాంతరులుగూడ గ్రహించి
యున్నారు. ఏకాదశి మొదలగునవి వచ్చినప్పుడు దేవకా
ర్యములనుకూడ మానియైన స్మార్తులు పితృ కార్యముల వి
ధిగానొనర్తురు. పైతృకమైన కార్యమింటజరిగి నప్పుడు రజ
స్వలాదులను శూద్రాదులను నింట నిలువనీయరు మడిక

ట్టుకొనని వారితో సంభాషింపరు. భోజనపాత్రాదులనితర సమయములందువలె వీధిలోఁ బారవై వరు. పెక్కిల ఎక్కు దుశుచిగానుందురు. నాడుష్టేచ్ఛ భాషాదులనుగూడ మాటలాడరు. కాననీయాశౌచము మాలిన్యమును దెల్పునదికాదు. సామముపరిశుద్ధమేయగుఁగాన శుభకార్యము లందుఁగూడ సామ శ్చదముతో నాశీర్వాచించుట కలదు. యజ్ఞము లందు సామశ్చదముముఖ్యము 'అయజ్ఞోహ ఏషయో సామ' అని శ్రుతులు మొఱిదిచున్నవి సామములేనియజ్ఞ మయజ్ఞమని దీనితాత్పర్యము. సామములోఁ బైతృకకర్మములను జరుపు నప్పుడు వినియోగింప వలసినవి, కొన్ని కలవు (చూ. భారతము సభాపర్వము) పైతృకము మృతులగు నాత్మలనుగూర్చిన కర్మము. అందుమూలముచే వానినిఁ బఠించునప్పుడు మనస్సువారి మీఁదకుఁ బోవును. అందుమూలముచే మనస్సునకు వారిసంబంధమయిన వికారముకలుగును తన్మూలముగాఁ గలిగిన దీయాశౌచము. అంతయేకాని తాకికమైన అపరిశుద్ధతకాదు. పితృకర్మములకై వినియోగించు వేద మంత్రములన్నియు నీచములుకావుగదా. 'కే' గారు గొప్ప వ్యాసమును చాసినారనిన 'రామరామ' యనఁగూడదు 'మేలుమేలు, అనవలెను. ఏమిరామశబ్దమునీచమయినదా? అపరిశుద్ధమైనదా రెండునుకావు. మనస్సునకు విచారముతట్టినప్పుడు వాడఁబడు భగవన్నామమైనది. అందుమూలముచే శుభవారతకా విని నప్పుడుచ్చరింపజనదు. అంతమాత్రముచేమేలు, అనుశబ్దము

రామశబ్దముకంటె ఘనమయినది కాగలదా. రామశబ్దమన్నిటికంటె ఘనమయినది గనుకనే యాపత్సమయమున దాని నుచ్చరించుట కలిగినది. అట్లే సామమన్నిటి కంటె ఘనమయినదికనుకనే పైతృకకర్మమంటు దానిని వాడుట కలిగినది. అన్నిటికంటె పావనమను దారకమను గనుకనే పైతృకమంతకై సామవేదమను వినియోగించుట కలిగినది. సామమంమేధ్యమని శ్రుతులు మొలలిడుచునేయున్నవికదా.

III అధర్వణవేదము.

అధర్వణవేదము కారకములను వేదభాగములందె తెల్పుబడియుండుటను బ్రధానోపనిషత్తు లందుఁగూడఁ దెలుపఁబడి యుండుటను నయ్యది మిగుల ప్రాచీనమేయని గ్రహింపవలసియున్నది. అంతియకాక పాణినివ్యాకరణములో పాణిని “అధర్వణికస్యేకలోపశ్చ” అనుసూత్రములో అధర్వణవేదముతనకాలములో విపులముగా వాడుకలోనున్నట్లే వ్రాసియున్నాఁడు. కావున సర్వవిధముల అధర్వణవేద మితరవేదములవలెఁ బ్రాచీనమేకాని నవీనము కాదు.

సత్యవాదినీ పత్రికోపవిలేఖకులగు “కే” గారు భగవద్గీతయందు శాస్త్రీయ క్రమము లేదని ‘టిలాంగుగారు’ చెప్పినదాని నామోదించుట యొక గొప్ప విశేషమయియున్నది. మన “కే” గారు భగవద్గీత వ్యాఖ్యాతపరంపరతోఁ గూడుకొనియుండుట యొక గొప్పలోపముగా భావించిరి. శ్రీ

కృష్ణుడు నుస్థిర వ్యాఘాత రహిత శాస్త్రమును చేయలేకపోయినాడని యధిక్షేపించిరి. టిలాంగుగారు “కే” గారివలె తలంచాయుండలేదు. ఈవ్యాఘాతాభాసములు గ్రంథముయొక్క విలువను దగ్గించునని చెప్పటకుఁగాని తత్కృతయొక్క లోపము లెంచుటకుఁగాని చాలువవిగా “టిలాంగు” గారు తలంచాయుండలేదు. గీతలయందు నుపనిషత్తులందువలెనే శాస్త్రీయకమములేదు కావున గీతలును నుపనిషత్తులకాలమునాటివేయని వాని (గీతల) యందుఁ గాన్పించు వ్యాఘాతాభాసములను బట్టి ఋజువుచేసిరి. వ్యాఘాతవిషయములో గీతలు నుపనిషత్తులఁ బోలియున్నవనిగదా టిలాంగుగారు సెలవిచ్చిరి. (“My view is, that in the Gita and the Upanishads, the philosophical part has not been consistantly & fully worked out...It is afterwards it is at later stage of philosophical progress, that system-making arises”) ఈవ్యాఘాతాభాసములనుగూర్చి టిలాంగు గారుదహరించిన ‘మాక్సుమూలరు’ దొరవారి వాక్యమునం దేమి తెలుపఁబడియున్నదో చూడుడు. “There is not what may be called a philosophical system in these Upanishads. They are in the true sense of the word guesses at truth, frequently contradicting each other, yet all tending in one direction’ ఉపనిషత్తులందు వ్యాఘాతములు కలవుగాని, యయిన నవియన్నియు నొకమార్గమునే యుద్దేశించుచున్నవి. ఉద్దేశితార్థమునకు

భంగమురానప్పుడావ్యాఘాతములు వట్టి యాభాసములేయగునుగదా. మరియు నొకనొకచోట “When we read the Upanishads, the impression they leave on our mind is that they are sudden intuitions or inspirations, which sprang up here and there and were collected afterwards. And yet there is system in all these dreams, there is a common background to all these

visions ” (ఉపనిషత్తులు మనము చదివినప్పుడవి సందర్భము లేనివని మనకుఁ దోచును. కాని వానియందును గ్రమముంకలదు) అనియు మాకు మూలరుచొరవారు వ్రాసిరి. ఆరీతినే గీతలునుగొన్ని తావుల విరుద్ధవాక్యములతోఁ గూడుకొనినట్లు కాన్పించినను బడికించిచూచిన నొకక్రమముంకలవిగానే యున్నవి. కావున వీనినన్నిటినిఁబట్టిచూచినఁ బ్రధానవిషయము లో వైపరీత్యమేదియును లేదనియు మొత్తముమీఁదనొక్కటియేసంబంధముంకలవియై యుపనిషత్తులును గీతలును విరాజిల్లుచున్నవనియు బొగుగాఁదేలుచున్నది. శ్రీకృష్ణులవారును స్థిరవ్యాఘాతరహితశాస్త్రముంవాయలేకపోయిరనిమన ‘కె’ గారుతలంచుట గొప్పసాహసము, గీతలును (చాలవఱకు) ఉపనిషత్తులవలెనే ప్రశ్నోత్తర క్రమముంగా నున్నవియేగాని శాస్త్రముంగాఁ గూర్చబడియుండలేదు. ఋషులు వనమధ్యమన గూరుచుండి చర్చించుటలోఁ దేలిన విశేషములతో నుపనిషత్తులు కూడుకొనియుండినట్లై రణాంగణమధ్యమన కృష్ణార్జునులకు జరిగినవ్రసంగము గీతలై యున్నది. ఇట్టివాని

యందు శాస్త్రీయక్రమమెట్లుండఁగలదు. ప్రసంగము, ప్రసంగించు పురుషులను బట్టియుండును. ప్రశ్నించు శిష్యుఁడు బొత్తుగాఁ దెలియనివాఁడైనచో నా ప్రసంగమొకవిధముగా నుండును. అతఁడు కొంత తెలిసినవాఁడైనచో నియ్యది మఱియొకవిధముగా నుండును. ప్రశ్నోత్తరబోధలోఁ బ్రశ్నించువారి ధోరణినిబట్టి బోధకుఁడెట్టివాఁడైనను కొన్ని సందర్భములు లోపింపవచ్చును. ప్రసంగవశమున సరిగా సందర్భములేనివి కొన్నివచ్చి పడవచ్చును. ప్రసంగమంతయుఁబూర్తికాకపోవచ్చును. “సోక్రటీసు” అను జ్ఞానికిని మఱికొందఱికిని సౌందర్యమునుగూర్చి యొకసారి ప్రసంగముజరిగినది ఆప్రసంగమును గూర్చి “జొనపను” (Grant) అను నతఁడిట్లు వ్రాయుచున్నాఁడు.

“We have here the first statement, crudely made of that relative theory of beauty which was adopted in modern times by Abson, Jeffery, and others” “సోక్రటీసు” అను జ్ఞాని ప్రసంగవశమున సౌందర్యమును గూర్చి కొన్ని మాటలు చెప్పిననియూ వానియందుఁ గ్రమములేదని దానిని బట్టి యిటీవలివారు క్రమమగు మతమును నేర్పరచిరనియు దీనిభావము. అట్లనే కృష్ణార్జునులకు జరిగిన ప్రసంగమును దీసికొని యిటీవల శంకరాదులు శాస్త్రక్రమము నేర్పరచిరి. గీతలకుఁగూడ నుపనిషత్తులని వాడుకకలదు. కాన నీయుపని షత్తు లందు (గీతాదులందు) శా

స్త్రీయసందర్భము లేకుండఁగూర్చఁబడియున్న భునవిషయములనే తీసికొని శాస్త్రకారులు శాస్త్రములను వ్రాసిరి. శిష్యునకు వ్రసంగాను సారమైన బోధచేయుటయే శ్రీకృష్ణులపనిగాని దానిని బెద్దశాస్త్రముగాఁ గూర్చుటకాదు. ప్రసంగానుసారమైన హటాద్యోధసహజమైన సృష్టివంటిది. శాస్త్రీయ క్రమమునకై యుద్యమించి చేయుబోధ క్రమోద్దేశపూర్వకముగాఁ జేయు కృత్రిమసృష్టివంటిది. ఎట్లన వనమునందు నుద్యానమునందున్న క్రమముండదు. కావున నుద్యానకారునకు వనకారుఁడు (భగవంతుఁడు) చాలఁడనియు సుస్థిరవ్యాఘాతరహితసృష్టిని చేయలేకపోయినాఁడనియుఁ జెప్పిన నెంతసరసముగనుండునో సూత్రాదులవలె గీతలు శాస్త్రీయక్రమము కలవికావు కావున నియ్యవి పరిహాసపాత్రమంటి తలంచుట యంతసరసమంగా నుండును. భగవంతుని సృష్టియందెచ్చటఁజూచినను వ్యాఘాతపరంపరయే కాన్పించుచున్నదికదా. అయినను జ్ఞానులు సృష్టియందువ్యాఘాతరహిత క్రమమనేచూచుచున్నారు. అట్లనేమాకుమూలఁడొరవారు చెప్పినట్లు ఆలోచించి చూచిన జ్ఞానులకు సుస్థిరవ్యాఘాతరహిత క్రమమేకాన్పించుచున్నది. భగవంతుని సృష్టి (వనమం) యెట్లున్నదో యట్లేగీతలున్నవి. మానవనిర్మాణ (ఉద్యాన) మెట్లున్నదో యట్లే సూత్రాదులున్నవి. కావునగీతలయందలి వ్యాఘాతాభాసమంటిగీతలు ఉపనిషత్తులలోనివనియను మాటను రూఢిచేయుటకు

ఋనికి వచ్చుచున్న వేకాని వానిని గిందుపఱచుటకు వినియోగించుటలేదు.

భగవద్గీతనుగూర్చి యితరదేశస్థులగు ప్రాజ్ఞులిచ్చిన ఆభిప్రాయములు.

మనదేశమున రాజప్రతినిధిగాఁ బనిచేసిన వారను హేస్టింగ్సుదొరవారు (Warren Hastings) గీతనుగూర్చి యిట్లు ముచ్చటించిరి.

(1) "There is in it a sublimity of conception, reasoning and diction almost unequalled" (అందుగల యూహలు యుక్తులు రచనయు నిరుపమానములు.)

(2) హంబోల్టు (Humbolt) అనుజ్ఞాని యిట్లు ప్రాయముచున్నాఁడు—

"The most beautiful, perhaps properly the only true philosophical song that exists in any known tongue" (లోకమునంగల నుప్రసిద్ధభాషలలో నింతసత్యమైన కదాంత గ్రంథము (గీతములు) లేదు. ఇయ్యది చాలమనోహరమైనది.)

(3) స్లెజిల్ (Schlegel) అనుజ్ఞాని భగవద్గీతను లాటిను (Latin) భాషలోనికి భాషాంతరీకరించి తుదిని గీతల బోధించిన శ్రీకృష్ణునిగూర్చి యిట్లు వ్రాసియున్నాఁడు—

"Whose oracular soul is, as it were, snatched aloft into divine and eternal truth with a certain and ineffable delight" (అతనిదివ్యాంశరాత్మ నిక్కమును అని

ర్వచనీయమును నగునానందముతో దివ్యమును సనాతనమును నగు సత్యమును ఘనముగా స్వీకరించినది.)

(4) లాసెను (Lassen) అనుజ్ఞానియు, బైరీతినే నుడివి యున్నాడు.

(5) గీతల నింగ్లీషులోనికి భాషాంతరీకరించిన సర్ విడ్వి ను ఆర్ నల్లుదొరచారును ఈరీతిని నుడివియున్నారు.

“So lofty are many of its declarations so sublime its aspirations, so pure and tender its piety, that schlegel after his study of the poem, breaks forth into the outburst of delight and praise towards its unknown author ” అనుడువుల యాధిక్యతయును ఆతలంపుల ఘనతయును ఆపవిత్రతయొక్క స్వచ్ఛందతయును సైజల్ అక్షణానిని ఆనందసాగరములో ముంచి తత్కర్తను నుతించునట్లు చేసినవి.

(6) నెయిలు అలగ్జాండరు (Nail Alexander) అనుదొర వారిట్లు వ్రాయించినారు. “ The Noblest and purest expression of modern Hinduism ” (అధునాతన హిందూ మతముయొక్క మహత్తరమయినట్టియు పావన మయినట్టియు ప్రకాశమైయున్నది.

మఱియునీదొరవారే యిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“ Rightly read, the Gita is a clear tongued prophecy of Christ ” (సరిగ్ జదివినయెడల భగవద్గీతవిష్ణు షముగా నుడువఁబడిన క్రీస్తుబోధయేయగు.)

(1) పచ్చికైస్తవమతబోధకులు భగవద్గీతాపరీక్ష అను శీర్షిక క్రింద ఈవాక్యములను వ్రాసియున్నారు.

“There are some sublime descriptions of God. He is eternal, of infinite power, of unmeasured glory, omnipresent, the source of all that exist. The poem is also strongly marked by the religiousness which has always characterised the Hindus. God is seen in all things and all things are seen in God. The highest pleasures and honours of the world, even the enjoyment of Indras heaven, are considered far inferior to union with Brahma. The great object of the poem is to show how this end may be gained. As a poetical work, the Gita is noted for its beauty and sweetness.”

(అందుఁగొన్ని భునవర్ణనములు కలవు. అతఁడునిత్యుఁడు సర్వశక్తియుక్తుఁడు. అనంతమహిమాసమేతుఁడు సర్వాంతర్యామి సమస్తపదార్థములకుఁ గారణభూతుఁడు హిందువుల ప్రధానలక్షణమైయున్న మతొన్నత్యముచే గ్రంథము విశేషముగా నలంకరింకఁబడియున్నది. భగవంతునందు సమస్తపదార్థములను సమస్తపదార్థములందు భగవంతునిజూపుచున్నది. భౌతికమైన సమస్తానందములును గౌరవములును ఇంద్రులొకసౌఖ్యమంసహః బ్రహ్మైక్యానందమంకంటె చాలతక్కువవిగా నెంచఁబడుచున్నవి. బ్రహ్మైక్యానందఫలప్రాప్తి నందు మాగ్ధమంను దెలుపుటయేగీతయొక్క మంఞ్యో

దేశమం. కవిత్వవిషయములో మాధుర్య సౌందర్యములకు గీతచాలప్రసిద్ధికెక్కినది.)

(8) చంద్రనగరు కోర్టులో ప్రసిడెంటుపనిచేసిన జాకోలియట్టు (Jocolliot) బై బిల్ ఇన్ ఇండియా (Bible in India) అనుగ్రంథములో నిట్లు వ్రాసినాడు.

“But I believe in Christna, philosopher and moralist, I admire his lessons, so sublime and so pure, that later the founder of Christianity in Europe perceived that he could not do better than imitate them.”

వేదాంతమును నీతినిబోధించిన కృష్ణునందు నాకునమ్మకము కలదు. ఆయన యుపన్యాసములు (గీతలు) నాకు చాల అద్భుతముగాఁ గాన్పించుచున్నవి. తరువాత బయలుపెడలిన పశ్చిమ దేశపు క్రైస్తవ మతస్థాపకుఁడు కృష్ణనిబోధల ననుసరించుటకంటె మఱియొకటిచేయలేదు. ఆయనబోధలంత యునముగను వివితముగను నున్నవి.

వేదములు—శ్రోత్రీయులు.

[వెనుక సీతారామ ఘనపాతీగారు కాకినాడ వచ్చినప్పుడు చదువబడిన
యుపన్యాసము.]

చోటుచాలక ఇంగ్లీషునకు తెలుగు వేయలేదు.

శ్రీ వేదమూర్తులును మంధిన కావ్యరస్థులును అగు బ్రహ్మ
శ్రీ శ్రీస్వయంభట్ల సీతారామఘన పాతీగారు మనప్రాంత
ములకు విచ్చేసి యమూల్యములగు వేదావధానములను అ
ద్భుతముగా నొనరించి వేదద్యేషము హెచ్చుచున్న యీదిన
ములలోఁగూడ వేదవతనమువినఁ బ్రజలకు నింపువుట్టించుచు
న్నారుగాన నీతఱిని వేదములనుగూర్చియును శ్రోత్రియులను
గూర్చియును ఇంచుక ముచ్చటించుచున్నాను.

మనదేశమునంగల యాస్తికులెల్లరు వేదములను బరమ
ప్రమాణముగాఁ దీసికొనుచున్నారు. వేదములమూలముగానే
తమకు నిహపరములు రెండునుగూడ లభింపఁగలవని తలం
చుచున్నారు. మనవారికి వేదవిద్యయందుఁగల గౌరవమును
గూర్చి యంతగా వ్రాయనక్కఱలేదు. అది అందఱకును
బాగుగాఁ దెలిసినవిషయమే యైయున్నది.

ఇప్పటి నాగరికులలో బహుభాషల బాగుగాఁ జదువుకొ
నిన ఘనమతులు, పాశ్చాత్యులును, మనదేశస్థులును గూడ

శేదములే సమస్తవిషయముల మనుజులపాలిటి కల్పతరువులని తలంచుచున్నారు.

తాకికాతాకికవిద్యలకు రెండిటికినిగూడ శేదమే మూలము. ఇందును గూర్చి మాకు మూలగు దొరకా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“It is at all events a problem worth considering whether, as there is in nature a South and a North’ there are not two hemispheres also in human nature’ both worth developing the active, combative, and political on one side, the passive meditative & philosophical on the other; and for the solution of that problem no literature furnishes such ample materials as that of the Veda, beginning with the Hymns and ending with the Upanishads” అని మాకు మూలగు దొరవారు చెప్పినట్లుగా తాకికా తాకికమర్మములను రెంటిని తెలుపునది శేదముకంటే మతీయొకటిలేదు.

ఇప్పటికాలమున మానవచారిత్రములు (Histories) ముఖ్యముగాఁ దెలిసికొనుటకే ప్రతిమానవుఁడును బ్రయత్నము చేయవలెనని బుద్ధిమంతులందఱును దలంచుచున్నారుకదా. అట్టితలంపుగల వివేకులందఱును దవ్వక శేదమును జదువవలసియున్నది. శేదము మానవజాతియొక్క మూలమునంతను బొగుగాబోధజేయునదియైయున్నది. శేదమే లేనియెడల మానవ జాతియొక్క చారిత్ర మంతయును నంధకార నిమ

గ్నమైయే పోవలసియుండును. ఇట్లు నెననుటలేదు. మనజాతి వారనుటలేదు. ఖండాంతరులును మతాంతరులును గూడ ననుచున్నారు. ఖండాంతరనివాసి యగునొక మతాంతరునిచే వ్రాయబడిన "A summary view of the Vedas" అనుగ్రంథములో నిట్లువ్రాయబడి యున్నది.

"But the importance of the Vedas lies not only in their being the treasure-house of the religious feelings of the Aryans of the Vedic period, not only in their acquainting us with the gradual steps by which they advanced from polytheism to pure and unalloyed theism, but they are also interesting in as much as they fill up a chasm in the history of the world, which but for them, would have remained dark and void, and present us with the characteristics of times which may be called the primeval age of mankind, and of which otherwise we could have only been able to form an indefinite estimate by means of far-fetched inferences and vague conjectures."

పురాణకథలు ప్రతి దేశమందను గలవు. వానియొక్క నిజమైనభావము బాగుగాఁ దెలియకపోవుటచే లోకులు తమయజ్ఞానమును వానియందారోపించి యయ్యవి మూఢతో శేతమలని తలంచుచున్నారుగాని నిజమంగా నాలోచించి చూచినయెడల "A myth has generally a foundation in fact, and often conveys a deeper meaning than pe-

ople suspect, అని మాకుముల్లరుదొరవారు చెప్పినట్లుగా బహుపకారకమగు మంచిభావముల నిచ్చునవిగా నున్నవి. ఈగాథలను (mythology) బట్టియే మాకుమూలము, బాల గంగాధరటిలక్కు మొదలుగాఁగల విద్వద్వరులు అనేకము లగు సద్విషయములనుగనిపెట్టి యున్నారు. ఇట్టియమూల్య జ్ఞానఖనుల శ్రవ్య చూపు నది వేదమైయున్నది.

“ the study of Mythology has assumed an entirely new character, chiefly owing to the light that has been thrown on it by the ancient Vedic Mythology of India. But though the foundation of a true Science of Mythology has been laid, all the detail has still to be worked out, & could be worked out nowhere better than in India.”

అనిమాకుమూలరుదొరవారు వ్రాసినట్లుగా నీరహస్య ములఁదెలిసికొనుటకు వేద మాధారమైయున్నది.

భూతత్వశాస్త్రము, మంనుగాఁగల శాస్త్రమంటవలన మానవుఁడుతొల్లి యుత్తరదిగ్భాగమన మేరుసమీపమననివ సింఁచెడివాఁడని తెలియవచ్చుచున్నదనియునాదిగ్భాగమం లిప్పుడు మంచుతోమంనింగియుండి మానవనివాసయోగ్యమం గాలేకున్నవిగావున నచ్చట మనుజులు నివసింఁచెడివారని తెలుపుటకు సందర్భమంగాని యాధారమంగాని కాన్పించుట లేదని శాస్త్రజ్ఞులు సంశయాకుల మాననులై యున్నారు. వేదమంనుబట్టియాయూహకు మంచిపూణాఁదిని విద్వద్వరుల

గుబ్బలగంగాధర తిలక్కుగారు “ఆర్కుటిక్కుహోమ”ను గ్రంథరాజమంస విపులమంగా వ్యాసియంన్నారు.

శబ్దశాస్త్రమయొక్క సందర్భమంసంతను దెలిసికొనుటకు కేదమే యాధారమైయున్నది.

“Sanskrit was the eldest sister of them all, and could tell of many things which the other members of the family had quite forgotten” అనియు “All I wish to impress on you by way of introduction is that the results of the Science of Language, which, without the aid of Sanskrit, would never have been obtained, from an essential element of what we call a liberal, that is an historical education.”

అనియును మోక్షమూలరు దొరవారు వ్రాసి యున్నారు.

పెక్కేల సారజ్జులగు వండిశులందఱును వదము నొకకల్పవృక్షమంగా నెన్నుచున్నారు

“ I maintain then that for a study of man, or if you like, for a study of Aryan humanity, there is nothing in the world equal in importance with the Veda. I maintain that to every body who cares for humanity, for his intellectual developement a study of Vedic literature is indispensable; and that as an element of liberal education, it is far more important far more improving than the reigns of Babylonian &

Persian kings, are even they the dates & deeds of many of the kings of Judah & Israel."

అనిమోక్షములరు దొరవారు వ్రాసియున్నారు.

ఇట్టి మహా త్తరమైన వేదమును మనపూర్వులు బహుభద్రముగాఁ గాపాడియున్నారు. ఈవిషయమున శ్రోత్రియులుమిక్కిలివణనీయులు "వేదము లమిదంబ్రహ్మ్య" మని పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. "శ్రుతమంవలననుశ్రోత్రియండగు" నని పంచమవేదమగు భారతమనొక్కివక్కాణించుచున్నది. ఈ యమూల్యమగు విద్యాధనమును కాపాడుటకు మనపూర్వులగు బ్రాహ్మణులు తమ జీవితమంత ధారవ్రాసి యున్నారు. "శ్లో॥ ఉచ్చైర్గతిర్జగతిసిద్ధ్యతిధర్మతశ్చేత్ । తస్య ప్రమాచవచనైఃకృతకేతరైశ్చేత్ । తేషాంప్రకాశనదశాచ మహీనురైశ్చేత్ । తానంతరేణనిపతేత్ క్షునుమత్ప్రణామః॥" అనిభోజరాజు చెప్పినట్లుగా వేదములఁ బ్రకాశింపఁ జేయుట బ్రాహ్మణుల పనిగానున్నది. ఒక్క వేదములనే కాదు సర్వ శాస్త్రములను శ్రోత్రియులు బహుశ్రద్ధగాఁ గాపాడియున్నారు.

"To them (Brahmins) also is due the credit of having preserved from destruction all the books of history or of Science that have survived the revolutions by which the country has been so often convulsed."

అని దూబోయిలనుభ్రెంచిమిషనరీ వ్రాసియున్నాడు. వే

దముయొక్క పఠనమాత్రమునకే విశేషగౌరవమేల యీ యవలెనో యీక్రింది మాకుమూలరు దొరవారి వాక్యములు బొగుగాఁ దెలుపఁగలవు.

“Though we cannot form a clear idea how these hymns were composed, preserved & finally collected one thing is quite certain that they soon assumed a sacred character & were handed down with the most minute care. It is equally admitted by most Sanscrit scholars who have paid attention to this subject, that they were preserved till about the third century B. C. by means of oral tradition only.”

మోక్షమూలరు దొరవారు మన హిందూదేశమున లిపి క్రీస్తు పుట్టుటకు పూర్వము మాఁడవశతాబ్దమునకుఁ బూర్వములేదని బహుయుక్తులతో సాధించియున్నారు. అంతకుఁ బూర్వము వేలకొలది సంవత్సరముల క్రిందటనే వేదములు పుట్టియున్నవి. కాఁబట్టి వేలకొలంది వత్సరములు లిఖితగ్రంథములు లేకున్నను సాంగోపాంగములగు వేదములను మన వారు బొగుగా రక్షించుకొనివచ్చినారు. ఇది యెంతయసాధ్యమగు పనియో బొగుగా నాలోచింపుఁడు.

“Here then we are brought face to face with most startling fact. Writing was unknown in India before the fourth century before christ, and yet we are asked to believe that the Vedic literature in its three well-defined periods, the Mantra, Brahmana & Sutra

periods, goes back to at least a thousand years before our era.

Now the Rig-veda alone which contains a collection of ten books of hymns addressed to various deities consists of 1017 (1028) poems, 10580 verses and about 153, 826 words. How were these poems composed, for, they are composed in very perfect metre and how, after having been composed, were they handed down from 1500 before christ to 1500 after christ the time to which most of our best Sanscrit M S S belong?

Entirely by memory. This may sound startling... These native students learn the Veda by heart and they learn it from the mouth of their guru never from a M S S still less from my printed edition."

అని మాకు మూలము దొరవారాశ్చర్యము నందుచు ప్రశ్నియెన్నారు. ఇప్పటికిని మనశ్శ్రోత్రయులు వ్రాతప్రతులను ముద్రితప్రతులను ముట్టకయే గురుమంథముగానే వేదమును నేర్చుకొనుచున్నారు. మనవారు లిఖితప్రతులను ముట్టనేమట్టకు. ఇయ్యది యిప్పటివారికిఁ గొందఱికిఁ బరిహాసపాత్రమంగాఁ గాన్పించునుగాని యైనను వదియే మంథ్యకర్తవ్యము గు పనియైయున్నది. దీనికిఁ గారణమును మాకు మూలము దొరవారిట్లు చెప్పుచున్నారు చూడుఁడు.

"No written alphabet which we know could ever have rendered the minute Shades of pronunciation

as detailed by the authors of the Pratisakhya, no copyists could have handed down to us so accurate a representation of the Vedic hymns as we still meet with in the memory of living Srotriyas. ”

బహు నియమముతోఁ గూడుకొనిన వేదమును సరిగా వ్రాయుటయే కష్టము కాని ముఖతః వల్లింప వలసి వచ్చుచున్నది.

లిపిలేదుగావునను లిపియున్నను వేదస్వరములనేల లిపియందు వ్రాయఁజాలము గావునను వేదము ముఖతః వల్లింపుటయే యవసరము. అదియే మంచిది అని మోక్షమూల రుద్రాచార్యులు వ్రాయించియున్నారు. మఱియును బాలగంగాధరతిలకులును దమ “ఆర్కటిక్కుహోము” అను గ్రంథములో నిట్లువ్రాయించి యున్నారు.

“In these days of writing and printing, we have no need to depend upon memory, and consequently we fail to realise what memory, kept under the strictest discipline, is capable of achieving. The whole of the Rig-veda, nay, the Veda and its nine Suplimentary, books, have been preserved by Brahmins of Indias letter for letter accent for accent, for the last 3000 or 4000 years at least, and priests who have done so in recent times may well be credited with having faithfully preserved the traditions of the ancient home, until they were incorporated into the sacred books. These achievements of disciplined memory:

may appear marvellous to us at present; but as stated above, they were looked upon as ordinary feats when memory was trusted better than books and trained and cultivated with such special care as to be a faithful instrument for transmitting along many generations whatever men were most anxious to have remembered. It has been a fashion to cry down the class of priests who make it their sole profession to cultivate their memory by keeping it under strict discipline and transmit by its means our sacred writings without the loss of a single accent from generation to generation. They have been described, even by scholars like Yaska, as the carriers of burden and compared by others to parrots who repeat words without understanding their meaning. But the service, which this class has rendered to the cause of ancient history and religion by preserving the oldest traditions of the race is invaluable; and looking to the fact, that a specially disciplined memory was needed for such preservation; we cannot but gratefully remember the services of those whose hereditary devotion to the task, we might say, the sacred religious task rendered it possible for so many traditions to be preserved for thousands of years. Pandits might analyse and explain the Vedic hymns more or less elaborately or correctly; but for that reason, we cannot forget that the very basis of their labours

would have been lost long ago, had the institution of priests who made disciplined memory their exclusive business in life not been existence. In the institution has outlined its necessity—which is doubtful, for the art of writing or printing can hardly be trusted to the same extent as disciplined memory in such matters,—we must remember that religious institutions are the hardest to die in any country in the world.’

అనంతమగు వేదమును పుస్తకాపేక్షలేకయే వల్లించి జ్ఞాపకముంచుకొనుట బహుకష్టమని గ్రహింపనివారుండరుగదా అట్టిజ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిపరచుటకయియే వేదావధానములు పూర్వులచే నేర్పాటుచేయఁబడినవి. ఈయవధానములందు బాగుగా బరిశ్రమచేసినవారికి జ్ఞాపకశక్తి విస్తారముగానుండును. అందులకే యవధానములకు జ్ఞాపకశక్తి మెండుగానుండుట తటస్థించుచున్నది.

“It sing then speaks of the high degree of perfection to which the memory of these students attained, both among Buddhists & heretics. Such men, he says could commit to memory the contents of two volumes learning them only once.”

అని మాక్సుమూలరు దొరవారు వ్రాసియున్నారు.

“We read & memory suffers. Those who do not read remember...there are Brahmins who repeat

all their Sacred Books word for word without slip or error & have never learned to read."

అని "గోల్డెనుబటర్స్ వై" అనునవలయందు వ్రాయఁబడి యున్నది.

కాఁబట్టి జ్ఞాపకశక్తి హెచ్చుచేయు జట, శిఖ, మాల, ఘనాద్యవధానాష్టకమును బెట్టికొని చిరకాలము లిపిలేక పోయినను తరువాత గలిగినను ననువుపడునది కాకపోయిన ను ననుమాల్యమగు వేదమును సాంగోపాంగముగా శ్రోత్రియులు కాపాడుకొనివచ్చినారు. వారిలోఁ బ్రథమగణ్యులు కృష్ణా గోదావరీ తీరముల నివసించుచారలు ఇతర దేశముల వారికంటె వీరు స్వచ్ఛముగాను నిష్కళంకముగను వేదము నుబడింతురు. వూనాపురమువకు సమస్త దేశములనుండియు నుగూడ బ్రాహ్మణులు పలుకువత్తురు. అట్టివారినందఱిని బరీక్షించిచూచి డాక్టర్ బంధార్కర్ గోదావరీ తీరస్థులను కృష్ణాతీరస్థులను మెచ్చుకొనుచు మోక్షములరు దొరవారికి వ్రాసియున్నాఁడు. ఈవిషయము దొరవారి హిబ్బర్టు లెక్కర్చులో వ్రాయఁబడియున్నది.

అందులో గోదావరీతీరము "నురుచిరమగునహ్యానగో! త్రమున విలసిల్లుచుండుఁ దద్దయు గోదావరితత్ప్రదేశము మనోహరము పవిత్రము మునీంద్ర యఖిలధరిత్రిక॥" అని మార్కండేయ పురాణమునందుఁ దెల్పుఁబడినరీతిగా నఖిలధరిత్రియందును నతిపావనమును మనోహరమును నై యున్న

డి. అందులో మంధిన చెన్నూరు మున్నగు గ్రామములు వేద వేత్తలకు సుప్రసిద్ధములు. అందు చెన్నూరు మిగుల చెన్నూరుచున్నది. అందలి శ్రోత్రియరత్నములలో నీ స్వయంభట్ల సీతారామ ఘనపాతీగారు శిరోరత్నమై యలరారుచున్నారు. వీరిమహిమ యనంతమైయున్నది.

ఇట్టి వేదమూర్తుల మూలముగా నిష్పడనంత ఫలంబుల నొనంగుచున్న వేదము బహుభద్రముగా సలక్షణముగాఁ గాపాడఁబడుచున్నది. ఈదినములలో వేదవేత్తలకుఁ దగుప్రోత్సాహ మేవిధమునఁ జూచినను తేకప్రోవుటయకాక బైగా నిరుత్సాహము కావలసినంత మెండుగాఁ గలుగుచున్నది.

లోకమిచ్చు ప్రోత్సాహములేకున్న విద్యలు నిలువవు. అయినను.

“ There are numbers of Brahmans even now when so little inducement exists for Vedic Studies who know the whole of the Rig-Veda by heart & can repeat it and what applies to the Rig-Veda applies to many other books.”

అని మోక్షమూలరు దొరవారు చెప్పినట్లుగా నెంతప్రోత్సాహము లేకున్నను బైగా నెంత నిరుత్సాహము గలిగింపఁబడుచున్నను నీఘనపాతీగారివంటి మహనీయులీ యమూల్యవిద్యను గాపాడుకొని వచ్చుచున్నారు.

మనప్రాంతములందు వేదవిద్యనానాటికే సన్నగించు చున్నదని మనమెఱుంగుదుము. ఘనపాతీగారీనడుమ నొనర్చిన

ముచ్చటలో వారిప్రాంతములందుఁ గూడ నియ్యది తగ్గుచు న్నదని సెలవిచ్చియున్నారు. ఇది కడుదుఃఖకరమైన విషయము. ఖండాంతరవండితులగు మోక్షమూలరుదొరవారు.

“Now this is the state of things at present, though I doubt whether it will last much longer and I always impress on my friends in India and therefore impress on those also who will soon be settled as civil servants in India, the duty of trying to learn all that can still be learnt from those living libraries. Much ancient sanscrit lore will be lost for ever when that race of Srotryas becomes extinct.”

అని మనకు హెచ్చరికనిచ్చుచుండఁగా మన ముపేక్షించుట యుచితముకాదు.

కాన అత్యుపయోగ కరంబగు వేదమును సాంగోపాంగముగ నిలువఁ బెట్టుటకు దేశాభి మానులు ప్రయత్నింతురు గాక.

జపాను దేశము - వేదాంతము.

జపాను దేశము ప్రస్తుతమందుచున్న జయములను బట్టి ప్రతిప్రాజ్ఞుని దృష్టియును ఇప్పుడు తద్దేశముమీదికిఁ బోవు

చున్నది. ఆ దేశమునకు నుదయద్భాను దేశము (The land of the rising sun) అను సాధకకనామమీబడి యున్నది. మన యీ భరతఖండమునందుఁ బ్రకటింపఁబడుచున్న ప్రతిపత్రికయందును మన యీహిందూదేశమునకును దినదినాభి వృద్ధి గాంచుచున్న యాజపాను దేశమునకును గల తారతమ్యమునుగూర్చిన చచకాలు ప్రకటింపఁబడుచున్నవి. దేశక్షేమము నారయుపారందఱును నాయావ్యాసముల బాగుగాఁ జదువుకొనవలసియున్నది. తారతమ్యజ్ఞానము పురోవృద్ధికి మూలము. మనవారీవ్యాసములను జదువుటలో మరల తారతమ్యజ్ఞానముల కలవారై యుండుట యవసరము. ఎందుచేతననఁగాఁ గొన్నిగొన్ని పత్రికలలో సందర్భములేనట్టియు హానికరములగు నట్టియు ననవసరములగు నట్టియు విమర్శనములు కూడఁ బ్రకటింపఁబడుచున్నవి. ఇందుకుఁ దార్కాణముగా నొక యుదాహరణము నిచ్చెదను.

మాకాకినాడపురమునఁ గ్రైస్తవమతబోధకులచే “రవి” యను వారపత్రిక యొకటి ప్రకటింపఁ బడుచున్నది. అందు “జపాను దేశమును ఇండియాదేశమును” అను శీర్షికగల వ్యాసమొకటి ప్రకటింపఁ బడియున్నది. ఆ వ్యాసమునందు హిందువులైనవారలు చదువుకొని తెలిసికొని బాగుపడఁదగిన విషయము లనేకములున్నవి అది ప్రతిహిందువును జదువవలసిన వ్యాసమేకాని యందు వేదాంతమతము పై సందర్భములేని దోషమారోపింపఁబడి యున్నదని చెప్పవలసివ

చ్చినందుకుఁ జాలవిచారముగానున్నది. రవిప్రతికాధిపతులు తమకుఁ దెలిసిన జపాను దేశముయొక్క యాన్నత్యమును బాగుగ వణికొంచిన వణికొంతురుగాక. హిందూ దేశముయొక్క ఆధోగతినిగూర్చి లెస్సగ ముచ్చటించిన ముచ్చటెంతురుగాక. వేదాంతమతమేమో బాగుగాఁ దెలిసికొనకయు సం దర్భాసందర్భముల నాలోచింపకయు దానిని దిరస్కరించుటమాత్రము నాకుచితముగాఁ గాన్పించుటలేదు. వారు వేదాంతమును గూర్చి వ్రాసిన వాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాను.

“ ఈమిగత కారణములన్నియు నటుండగా దేశము (హిందూదేశము) వృద్ధిబొందకపోవుటకు ముఖ్యకారణమీ దేశమున ననాదిగ వ్యాపించి ‘జగన్మిథ్య’ ‘సర్వంమిథ్య’ యని బోధించు వేదాంతమేయని మాకునోపింపఁ జేయుచున్నది. ఈవేదాంతము మతమనుకొను భ్రమ యీదేశముపారికిగొందటికి గలిగియున్నది.”

ఈప్రాంతను బట్టిచూడఁగా నీవ్యాసరాజమును వ్రాసిన వారు వేదాంతమతము నధిక్షేపించుటయందు వహించిన శ్రద్ధ తెలిసికొనుటలో వినియోగించి యుండలేదని తోచుచున్నది.

పశ్చిమదేశములందు వ్యాపించియున్న క్రిస్తుమతమొక పురుషుని చారిత్రము నాధారము చేసికొనియున్నదిగాని ప్రపంచము నంతకును నక్కఱకువచ్చు ‘యూక్తి’ నాధారముచే

సికొని లేదుకావున నామతగురువులు యుక్తికి మూలా ధారమైన వేదాంతమునకును మూఢభక్తికి మూలాధారమైన మతమునకును సంబంధము కనిపెట్టలేక వేదాంతము మతము కాదని నిందింపఁ జొచ్చిరేకాని బాగుగా నాలోచించి చూడఁగా వేదాంతమునకును సన్మతమునకును నేమియు భేదము కాన్పింపదు. ఈమాటల నేననుటలేదు. సమస్త మతముల బాగుగా నారసి చూచినట్టియు లోకజ్ఞానధురీణత దాల్చినట్టియు మంచికై స్తవలలోనొక్కరగునట్టియు మాక్స్ మూలరు దొరవారు (Max Muller) వ్రాసియున్నారు. "What distinguishes the Vedanta Philosophy from all other philosophies is that it is at the same time a religion and a philosophy" (ఇతర దేశములందలి వేదాంతములవలెగాక హిందువుల వేదాంతముమతమును నేదాంశమునుగూడ నైయున్నది) అని వ్రాయించియున్నారు. కావున రవి పత్రికాధిపతులు "ఈ వేదాంతముమతముకొనుభ్రమ యీ దేశమువారికి గొందఱికిగలిగియున్నది" అనివ్రాయించుటతప్పు.

ఇక వేదాంతముమూలముగా హిందూదేశము క్షిణదశ కువచ్చినదని సాహసించి వ్రాయుట రెండవతప్పు. ఎట్లన:

వేదాంతము "జగన్మిథ్య" యనిబోధించుచున్న మాటసత్యము. ఈబోధవలన రవిపత్రికవాడు తలఁచినట్లుగాఁ బ్రజలు చెడిపోవుటకుఁ దగిన సందర్భమేదియునులేదు. "మిథ్య" యననేమో వీరికిఁ దెలియకపోవుటచే తామి భ్రమచెంది యు

రులు భ్రమించిచున్నట్లు తలంచుచున్నారు. “మిథ్య” యనఁగా శూన్యమని భావముకాదు. శుక్తినిజాచి రజిత మనుకొనుట మిథ్యాజ్ఞానము. రజ్జువుచుజూచి సర్పమనుకొనుటయునట్లే. అనఁగా నొకవస్తువునుజూచి భ్రమచే దానియందుఁగల గుణముల గ్రహింపలేక తొందరపడి దానియందు లేనిగుణములున్నట్లొక జ్ఞానమును గలిగించుకొనుట మిథ్యాజ్ఞానము. అంతియేకాని లేనిప్రపంచము నున్నదానినిగా భ్రమించుట యనికాదు. వేదాంతములు కానివారందఱును ఈప్రపంచమంతయును జరామరణములతోడను ఆద్యంతములతోడను గూడుకొనిన, స్థిరములేని చరాచరమయమును నదివ్యమును అని తలంచుచుండఁగా వేదాంతు లీప్రపంచమును శాశ్వతమును ఆద్యంతరహితమును వికారశూన్యమును నగుబ్రహ్మముగాఁ దలంచుచున్నారు. అనఁగా బ్రాగుగా నాలోచించి చూడఁగా వేదాంతులే ప్రపంచమున కెక్కువగౌరవ మొసంగుచున్నారని తేలుచున్నది. కాన ‘జగన్మిథ్య’ (జగత్తువుట్టుకయును నాశమునులేనిది. వికారములేనిది. దివ్యమైనదియేకానిజగత్సత్యమనుకొనువారు తలంచునట్లు లొకరిచే సృజింపఁబడి నాశమునందు చుండునదియును క్షణక్షణవికారము కలదియును గాదు) అను జ్ఞానము ప్రపంచమునందు మఱింత విశ్వాసమును గలిగించునేకాని వేలుకాదు. “జగన్మిథ్య” యనఁగా నీకాన్పించుచున్న జగత్తుచ్చటలేదని తాత్పర్యము కాదు. ఆద్యంతరహితమును నవికారమునునైన జగత్తును ఆద్యంత

సహితముగాను వికారయుతముగాను గ్రహించుటయనిభావము. కొందఱిభావమును గ్రహింపనేరక “జగన్మిథ్య”యనగా జగత్తులేనిదియను తప్పుటూహనుపడి తమ యజ్ఞానముచే హానిని గలిగించుకొను చున్నారు. దానికి వేదాంతమిచ్చేయఁగలదు. ఈవిషయమంతయు గొడబడ్డనందీయాదివేదాంతగ్రంథములను జూచిన బాగుగా బోధపడఁగలదు.

‘జగన్మిథ్య’ యనుదాని యభిప్రాయ మేదైనను సమస్త వ్యవహారధర్మములందును నితరులగు బుద్ధిమంతులు జగత్తునుగూర్చి యెట్టితలంపు కలహారైయున్నారో అట్టి తలంపునే నిక్కమగు వేదాంతులును గలిగియున్నారని వేలుకాదు. “For all practical purposes, the Vedantist would hold that the whole phenomenal world, both in its objective & subjective character, should be accepted as real. It is as real as anything can be to the ordinary mind. It is not mere emptiness, as the Buddhists maintain. And thus the Vedanta philosophy leaves to every man a wide sphere of real usefulness, and place him under a law as strict and binding as anything can be in this transitory life” (సమస్త వ్యవహారధర్మముల విషయమునను ఈ దృశ్య ప్రపంచమంతయు సత్యమయిన దానినిగానే వేదాంతి యంగీకరించును. సామాన్యముగా లోకులకిది యెంత సత్యమయినదిగాఁ గాన్పించునో యంత సత్యమ

యినదిగానే యెరిచబడును. అదిబౌద్ధులు తలచునట్లు శూన్యమయినదిగాఁ దలంపబడదు. కావున వేదాంతము ప్రతిమనుజుని సత్యమైన ప్రయోజకునిగాఁజేయుటకుఁ జాలినంత యవకాశమున్నది) అని మాకు మూలరు దొరవారు వ్రాసియున్నారు. కానవేదాంతమును బాగుగా గ్రహించినవారి కది యేమిహానిని జేయును? ఏమియును హానిచేయుదు, సరికదా మాకు మూలరు దొరవారు చెప్పినట్లుగా బహుపకారముకూడఁ జేయును. వేదాంతము ప్రతినరుని తనధర్మమును (one's own duty) తానాచరింపవలెనని తెలుపుచున్నదిగాని మానుచుని తెలుపుటలేదు. పూణకమయిన వేదాంతమును బోధించుచున్న భగవద్గీత యేమి బోధించుచున్నది? అందు శ్రీకృష్ణుడు అజానునికిఁ దుదకు నేమి బోధించినాఁడు? ఇంత వేదాంతమును బోధించి యిన్ని విధముల “జగన్మిథ్య” యని చెప్పి తుదకు నరుని శత్రు జయముచేసిరాజ్యమును సంపాదించ వలసినదని గట్టిగా బోధించినాఁడు. కావున నీవేదాంతబోధ ప్రవృత్తి మార్గమునకు నరుని బురికొలుపుచున్నదే కాని నిరుత్సాహిని జేయుటలేదు. ఇప్పుడు లోకములో మంచి నాగరికత నందిన జపాను ఇంగ్లాండు మొదలగు దేశములందలి వారు భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు చేసిన బోధ ననుసరించుటచే ఘనతను గాంచుచున్నారుగాని బైబిలులో క్రీస్తుచేసిన నివృత్తిమార్గబోధ ననుసరించుటచేతకాదు. క్రీస్తు కుడిచెంపవైఁ గొట్టిన నెడమచెంప వట్ట

వలసినదని నివృత్తిమాగకమును బోధించినాడుగాని వృత్తిమాగకమును బోధించియుండలేదు. నేనిట్లునుటచే శ్రీకృష్ణుడు భగవద్గీతలో మహమ్మదీయులు తలంచినట్లు దేశములపై బడి యుద్ధముచేసి వ్రజానాశన మొనరించుచుండవలసినదని బోధించినాడని తలంపరాదు. ధర్మ సంస్థాపనార్థమై వెనుదీయక ధర్మముతో బోరాడవలసినదని నరునకుబోధించినాడేకాని యుద్ధ మొనరించుచుండుటయే వృత్తిగాఁబెట్టుకొనుమని బోధించియుండలేదు. కావున వేదాంత మేరీతిగా మనుజుని హీనస్థితికే దెచ్చును? వేదాంతమన నేమోబాగుగాఁ దెలిసినవారెవరును దానివలన హానికలుగునని తలంపరు. బాగుగాఁ దెలిసినవారలు మాకుమూలరు కొరవారివలెనే వేదాంతము బహుపకారమనియే తలంతురు. మోనియరు విలియమ్సుదొరవారు మున్నగువారుకూడఁ గొన్నితావుల నిట్టి యభిప్రాయములనేయిచ్చియున్నారు. ఇక వేదాంతమువలన నీతిమాగకమున కేమయిన భంగము కలుగునాయనిన నెంతమాత్రమును గలుగదు సరికదా దానికి సమస్తమాగకములకన్నను వేదాంతమాగకమే యెక్కుడు సహకారిగానుండునని విజ్ఞులుచెప్పుచున్నారు. "The Vedanta philosophy, so far from merely supplying a metaphysical explanation of the world, aims at establishing its ethics on the most solid philosophical and religious foundations" (వేదాంతము ప్రపంచ మెట్లుపుట్టినదో యా

యాధ్యాత్మికత్వమును మాత్రము బోధించునదిగాక శాస్త్ర సంబంధమును మతసంబంధమునునగు మూలముగల దృఢమయిన నీతిని స్థాపించునదిగాఁ గూడనున్నది) అని మోక్షమూలరుదొరవారు వ్రాసియున్నారు. ఇట్టివేదాంతముహిందూ దేశముయొక్క యభివృద్ధికి భంగకరమయినదనుటయొచితమగునా? ఎంతమాత్రమును గాదు. కావున రవి పత్రికాధిపతుల విమర్శ అన్యాయమయినదిగా నున్నది.

కానిండు జగన్మిథ్యయని బోధించు మతము దేశాభివృద్ధికి భంగకరమైనదే యగునని వాదముకొఱకైన నంగీకరింతము. అట్లయిన జపాను దేశమునందలి జౌద్ధమతమాదేశమును మఱింత హీనస్థితిలోనికిఁ దెచ్చునదియై యుండవలయును. ఏమన జపానుదేశస్థుల మతమగు జౌద్ధమతము “జగన్మిథ్య” యనుటకంటె యొకయదుగు ముందుకువేసి ‘జగచ్ఛూన్య’మని బోధించునదియైయున్నది. ‘It is not mere emptiness, as the Buddhists maintain’ (జౌద్ధులు ప్రపంచముశూన్యమని తలంచినట్లుగాక) అని మోక్షమూలరుదొరవారు వ్రాసినదానిని చూచిన జపానువారు జగత్తుశూన్యమయినదిగాఁ దలంచువారైనట్లు తోచుచున్నది. మఱియును జపానుదేశస్థుల మతమునుగూర్చి లోకజ్ఞులుమిక్కిలి అనుభవముకలవారును నిదివఱకు ‘హిందూ’ మొదలగువార్తాపత్రికల నింగ్లీషుభాషలో బహునిపుణముగ నడిపినవారును ఇప్పుడుస్వదేశమిత్రాయను నరవపత్రికను బాగుగా నడుపుచున్నవారును

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము,
తేలస్తోలు.

నగు సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారిట్లు వ్రాయు చున్నాడు.
 'లోకము మాముఁ యనియు సంసారము దుఃఖహేతువని
 యు.... నీరీతిని మనశేదాంత శాస్త్రమునందలి యంశ
 ములనే యవలంబించినవారు' (స్వేశ శ మిత్రలోనుండి బ్ర||
 కొ). నూర్యారావుగారు చేసిన తెలుగు) వీని నన్నిటినిబట్టి
 చూచిన శదాంతము జపానుదేశస్థులను గ్రమ క్రమాభివృద్ధి
 లోనికిఁ దెచ్చుచున్నవని తెల్పనలయునుగదా! ఇక శదాం
 తమును నిందించుటెల? 'జగన్మిథ్య' యను బోధనుచేయు
 వేదాంతమును నమ్ముకొనిన రెండుదేశములను దీసికొనివాని
 యందలి తారతమ్యము నెంచుచు నందొక దేశముయొక్క
 పతనమునకు శదాంతము మూలమనుట వెట్టిమాటకాక శబ్ద
 కాగలదా? కావున రవివక్త్రిక పారీవట్టున పొసినవారిత వె
 ఱ్టివారిత. సామధన్యములేకబోలకపడి దేశమచ్చివచ్చినది
 కాదనినట్లు మనము చేతకాక దేశమును హీనస్థితికిఁ దెచ్చి
 దానికివేదాంతము కారణమనుట యనుచితము. ఈదేశము
 హీనస్థితికిఁజచ్చుటకుఁ గారణము కాలకర్మవశమున నీదేశస్థు
 లందు తగు మతాభిమానమును దేశాభిమానమును లేకస్వా
 ధకాపరులై పరమతస్థులలోను ఖరదేశస్థులలోను గలసి స్వ
 మతమును స్వేశశాచారములను నిందించుకొనుచు స్వమత
 మును గూర్చియును స్వేశశమునుగూర్చియు నిక్కమగుజ్ఞాన
 మును సంపాదించుకొనకయే వానియెడల విముఖత్వమును
 వహించి పరమతములనుగూర్చియుఁ ఖరదేశములను గూర్చి

యుఁ నల్పజ్ఞానమును సంపాదించుకొని ధన్యుల మనుకొను స్థితికి వచ్చుచుండుటయే యైయున్నది. జపాను దేశస్థులు స్వమతాభిమానమును స్వదేశాభిమానమును గలిగి మనః పూర్వకముగాఁ గ్రమక్రమాభివృద్ధికిఁ బాటుపడుచుండుటచే తనాదేశము క్రమక్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది.

ఏది ఎట్లున్నను జపానుదేశస్థుల వృద్ధినిబట్టియే మతము యొక్క ఘనతను గ్రహింపవలసియున్న యెడల “జగన్మిత్ర” యను మతము (వేదాంతము) తెలివితేటలు కలవారిని మంచియభివృద్ధినికేఁ దెచ్చునను భావముకలుగుచున్నది కాని రవివత్రికలో మనసోదరులు వ్రాసినట్లుగా నయ్యది వృద్ధికి భంగముతెచ్చునదిగాఁ దలంచుట యుచితముకాదు.

మన క్రైస్తవసోదరులు తమమతమును గూర్చి యెంత వ్రాసికొనినను జపానుదేశము నెంతవణికొంచినను మనదేశమునందలి నిక్కమయిన లోపముల నెన్నిటి నెత్తి చూపినను నేను దానినివిమర్శింపఁబోను. సందర్భములేనితావునమన వేదాంతమును దెచ్చిదానిని వృధాగాఁ దరస్కరించిరి కావునను రవివత్రిక బహు వ్యాప్తికలది కావునను స్వమతరక్షణార్థమై నేనింత వ్రాయవలసి వచ్చినది. కావుననొ మిత్రులారా, మీరు దేశక్షేమము కోరుదురేని బహుపకారకమగువేదాంతమును బాగుగాఁ దెలిసికొని ‘స్వయంతీర్ణకివరాంతరయతి’ యనినట్లు మీరు తరించి యితరులఁదరింపఁజేయుదు. తెలిసికొనకయే వృధాగా నిందల మోపకుఁడు. రామ

మోహనరాయలవారు వేదాంతమండన మొనర్చిరి. దానిని
జదువుకొనుఁడు.

మౌనవుఁడు.

జన్మములలో మానవజన్మముత మమని సకలమతములు
శాస్త్రములుగూడ ఘోషించుచున్నవి. ఇట్టియుత్తమ మైన
మానవుని గూర్చి మనముముందు తెలిసికొనవలసియున్నది.
ఏల మనముమనుజునిగూర్చి తెలిసికొనవలెననిన జ్ఞానముకొ
ఱకు. జ్ఞానమెందుకనిన మోక్షముకొఱకు. “జ్ఞానహీనస్సర్వ
మతేన ముక్తింనభజతి జన్మశతేన,, అని క్షీణంకరభగవత్పా
దులవారు సెలవిచ్చియున్నారు. “జ్ఞానాదేవహికై వల్యమ్మ,,
ని శాస్త్రములు మొఱియించుచున్నవి. కాన మోక్షపేక్షకల
వారికెల్లరకును జ్ఞానసంపాదన మత్యవసరము. లోకజ్ఞాన
పేటికకంతకును ముఖ్యమయిన బీగమే మనుజుఁడు తన్నుఁ
దాఁ దెలిసికొనుట.

“Know then thyself; presume not God to scan; the
proper study of mankind is man. ”

అని పోవను నింగ్గీషు కవీశ్వరుడు వ్రాసియున్నాడు. మనలోఁ దన్నుదాఁ దెలిసికొనుట ముఖ్యమనినొక్క వక్కాణింపఁ బడియున్నది. “త్వమేవ త్వాం వేద్ధయోసిసోసి” అని పోజదువులు మొఱలిచుచున్నవి. కాఁబట్టి మనుజుఁడు మనుజుని గూర్చి తెలిసికొనుట మొదటిపని.

మనుజుఁడెట్లు వచ్చినాఁడు ? ఎక్కడనుండి యెప్పుడు వచ్చినాఁడు? అని బుద్ధిమంతులెల్లరు ముందు ప్రశంసించుకొనవలెనుగాని దీనిసమాధానము మాత్రమంతఁగా నులభముకాదు. ప్రపంచోత్పత్తిని గూర్చి యనేకమతములు కలవు. కొన్నిమతములు సర్వశక్తిసమేతుఁడగు భగవంతుఁడొకఁడు పైనుండి తనశక్తిచే శూన్యమునుండియే యీప్రపంచమునంతను సృజించుచున్నాఁడని చెప్పుచున్నవి. దీనిసృష్టిమతము (Creation theory) అందురు. భగవంతుఁడొరుదినములలో నీసచరాచరమయిన ప్రపంచమునంతను సృష్టించి యేడవదినమందు విశ్రాంతిని వహించినాఁడని బైబులు చెప్పుచున్నది. కొన్నిమతములు ఘనతమమయిన యీప్రపంచముక్కసారిగాఁగాని యేడనిమిదిదినములలోఁ గాని కల్పింపఁబడినదికాదనియు చిరకాలానుగతముగా వచ్చుచున్నదనియు పరిణామమూలముగా (Evolution theory) కలుగుచున్నదనియుఁ దెలుపుచున్నవి. ఇవియే ప్రకృతి శాస్త్రములనఁబడుచున్నవి. కేవలమూఢభక్తికి రానులుగాక యుక్తికిలొంగియుండు వారెల్లరును బైబిలులోని సృష్టిమతమును నిరాక

రించి క్రమక్రమముగాఁ బరిణామమతమును స్వీకరించుచు
 న్నారు. లోకానుభవము హెచ్చినకొలది సృష్టిమతము పరి
 హాస పాత్రమై పోవుచున్నది. ఎంతవరివాసింపఁ బడుచున్న
 ను సృష్టిమతమునందును నెకవిశేషముకలదు. పరిణామమ
 తము వలెనే సృష్టిమతముఁగూడ మనుజుఁడు లోకములోనికి
 దుడినివచ్చెననియె చెప్పుచున్నది. బైబిలులోముందు సమస్త
 వదార్థములును సృజింపఁబడినతరువాత తుదిని నరుఁడు సృ
 జింపఁబడెనని తెలుపఁబడియున్నది. ఈమతము మనశేదము
 లందును గలదు. “ప్రజాపతిర కామయత ప్రజాసృజేయేతి”
 అను శ్రుతిలో సర్పములు (సరీసృపములు) పక్షులు (సపా
 దములు) మొదలయినవి, “సృజింపఁబడిన తరువాత మనుజుఁ
 డు సృజింపఁబడెనని తెలుపఁబడియున్నది. పరిణామమతము
 ఈసృష్టిమతమునకు వన్నె పెట్టుచున్నది. సృష్టిమతముగూడ
 సృష్టియందొక క్రమముగలదని నూచించుచున్నదిగాన ఆ
 నూచింపఁబడినరానిని పరిణామమతము యుక్తియుక్తము
 గా వివరించి తెలుపుచున్నది. ఉపనిషత్తులందు నీపరిణామ
 మతమీక్రింది రీతి నీఁబడియున్నది. “తస్మాద్వాఏతస్మాదా
 త్మనః ఆకాశస్సంభూతః । ఆకాశాద్వాాయుః । వాయోర
 గ్నిః । అగ్నేరావః । ఆద్యభ్యవృధివీ । వృధివ్యాఽపిషధయః । ఓష
 దీభ్యోన్నం । అన్నాత్ పురుషః॥” సృష్టిమతములో నొక
 దానితరువాత నొకటిసృజింపఁ బడినట్లు తెలుపఁబడి యుం
 డఁగా పరిణామమతములో నొకదానినుండి యొకటిపట్టిన

ట్లు చెప్పబడియున్నది. కాన సృష్టిమతము సృష్టియెట్లువచ్చినదో తెలుపుచుండఁగాఁ బరిణామమతము దానిసంబంధమును బోధచేయుచున్నది. రెండును గలసి మనుజుఁడు ప్రపంచములోనికిఁ దుదినివచ్చెననియు మొదటివానిలోనుండి పరిణమించి వచ్చెననియుఁ దెలుపుచున్నవి. మనుజుఁడు గ్రమముగా జంతుజాలములో నుండియేవచ్చెనను మతమును మనపురాణములు బోధించు అవతారక్రమమువలనఁగూడఁ దెలియవచ్చుచున్నదని కోవిదులు చెప్పుచున్నారు. అవతారములలో మొదటి యవతారము చేపయని తెలుపబడియున్నది. చరములలోఁ జేపమొదటిది దీనింగూర్చి డాక్టరు నికోల్సను (Dr. Nicholson) వొదవారిట్లు వ్రాయించి యున్నారు—

“The Lancelet presents us with the lowest type of organisation yet known in the vertebrata. The Lancelet is an extraordinary little fish, from one and a half to two inches long, which burrows in sand banks in barious seas.”

దీనిని బట్టి చరములయత్పత్తిలో చేపమొదటిదని ప్రకృతిశాస్త్రములు కూడ చెప్పుచున్నవని తెలియవచ్చుచున్నది. మత్స్యవతారముంగూర్చి పురాణములలో మొదటమిక్కిలి చిన్న చేపగాఁదోచినట్లే తెలుపబడియున్నది. భూతత్వ పేర్లు ధూమియు మొదట జలమయముగా నుండె

డిదని చెప్పుచున్నారు. ఆహేతువుచేగూడ మతస్యవతారము మొదటిదై యుండవలెను.

రెండవయవతారము కూర్మము. కూర్మము చాలభాగము నీటియందుండునదియు నొక్కొంత మెట్టనుండునదియు నై యున్నది. కాన నిది రెండవ యవతారమైనది. ఇదిసరీసృపములలో మొదటిదిగా నెన్నబడుచున్నది.

“Hert again there must be manifesation of the type of life, this time of what we call the reptile type the tortise is chosen as the typical creature.” అని అనీబేసెంటు దొరసానిగారు వ్రాయించియున్నారు.

మూడవయవతారము వరాహము. ఇప్పటికి జలమును స్థలమునువిచ్చాటు అయినదిగాని బాగుగా స్థలము గట్టిపడి యుండలేదు. కాన బురదను మెచ్చువరాహావతారము తీసికొనబడినది. చేప సదా నీటినపేక్షించునది. మెట్టనొల్లనిది కూర్మము తరుచుగా నీటియందేయుండి కొంత మెట్టనపేక్షించునది. ఇకవరాహమున్ననో మెట్టనుండి నీటినపేక్షించునది. సరీసృపముల తరువాత (అండజముల తరువాతయని చెప్పవచ్చును) చనుగుడుచు యోనిజములు వుట్టినవిగాన యోనిజములను దెలుపునది వరాహము. ఇది పశుజాతిని దెలుపునది.

దీనితరువాత కొంతపశువుగను గొంత నరుడుగనునుండు నారసింహావతారము గలిగె. పాశ్చాత్య పండితుడగు డా

ర్వీను ఈయవతారమును హేరాంగ వుటాంగు (Ourang Outang) అనినాడు.

ఆయవతారములైన తరువాత మనుజుడు. ఇవ్వుటికి భూమియును గట్టిపడి సస్యాభ్యయై మనుష్యుని వాసయోగ్యమైయున్నది. ఈమనుజుడైనను వామనుడు. అనగాఁ పాకృతుఁ డన్నమాట. ఈవామనుని తరువాత మానవత్వము చేతను దేవత్వము చేతనుఘనమైన రామాద్యవ తారములు తెలుపఁబడినవి.

ఈయవతారములను బట్టిచూచినను మానవుడు తుదిన వతరించెనని తెలియవచ్చుచున్నది.

బై బిలు భగవంతుఁడుతనయాకృతిలో మనుజునిసృజించెనని చెప్పుచుండఁగాఁ బృథ్వి శాస్త్రములు మనుజుఁడు వానరాకృతిలో సృజింపఁబడెనని ఋషివ్రతేయుచున్నవి. ఆ య్యవారిని జేయఁబోయినఁ గోరియయ్యె ననుసామెత యిటబూతికఁగాఁ బట్టినది. ఇది మనుజుని దేవతత్వత్తిరమము.

యజ్ఞోపవీత రహస్యము.

ఈనడుమ కొందఱుబల్లిదులు యజ్ఞోపవీతమన నేమోతెలిసికొనకయే-విశేషించియయ్యది ప్రాస్మాణత్వమును బో

ధించునూత్రమను భ్రమనుబొంది-తీసివేసి మహావీరాగ గ
ణ్యులగుచున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది. కాననీవిషయముం
గూర్చి జ్ఞాననిష్ఠుడవసరమైనది. ఈ నావాసినదానిని
బట్టియామహావీరులు మరలజన్మదములచే దమదేహముల
నలంకరింతురను తలంపునాకులేదు. లేనిదానిని ధరించున
ప్పుడయినను ధరించుదానిని దీసివేయునప్పుడయినను ఆయా
వస్తువులంగూర్చి సత్యజ్ఞానమును సంపాదించుకొనుట వివేక
లక్షణముగాన నుపవీతములందీసి వసిద్ధినందగోరువారుమా
డ ముందుదానిరహస్య మేమోతెలిసికొని యావయిత్రేంపి
పారవేయుదురుగాక యనుతలంపుతో నీచిన్నివ్యాసమును
వ్రాముచున్నాడను. ఇందలిరహస్యము తెలిసినతరువాత
మఱికొందఱు నవమేధావులు తక్షణముతమయాజ్ఞ సూత్ర
ములను లాగిపారవయించినను బౌరవయితురుగాక. విషయ
మును మాత్రము బాగుగా గ్రహింపవలెనని నాప్రాధాన్యము.

ఉపవీతము బ్రాహ్మణత్వమును బోధించునదియా?

యజ్ఞోపవీతము బ్రాహ్మణత్వమును బోధించునది యని
యెచటను తెలుపబడియుండలేదు, కాని బ్రాహ్మణసూత్రమ
నుపేరుంగాంచి పాశ్చాత్యులు కొందఱుభ్రమసి దానిని బ్రా
హ్మణులుధరించు సూత్రమని యధికముచేసికొని “Brah-
manical thread” (బ్రాహ్మణసూత్రము) అని దీనినికాడఁ
బోచ్చిరి. మననవనాగరికాగ్రగణ్యులకే “మిషనరీ” యా
ప్రాసినప్రాతయే యాధారముగాని మనగ్రంథములఁ దిన్నఁ

గజూచుకొనుట వారి కెన్నందును నలవాటులేదుగావున నీ పాశ్చాత్యుల తప్పుడు వ్రాతలను నాధారము చేసికొని దీనిని “ Badge of brahmin hood ” (బ్రాహ్మణత్వమును దెలుపువట్టా) యనిపిలుచుచు నాకారణముచేదానిని ద్వేషింప మొదలుపెట్టిరి. కానియించుక బాగుగా విషయమునుదరిచి చూచినకైస్తవ బోధకుల వ్రాతలననుసరించి దిన్నగజూచుకొనరయిరి. కానపాశ్చాత్యుల యభిప్రాయములంగూడసాధ్యమగు నంతవఱకు ముందిచ్చుచు నీవిషయముంగూర్చి మనవారు వ్రాసియుంచిన యంశములనిందు వ్రాసెదన.

దీనియందు రహస్యము కలదా?

దీనిరహస్యముంగూర్చి “ అబ్బేదూబోయి ” యను ఫ్రెంచిమిషనరీ యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు— “ It is composed of three strands of cotton, each strand formed by nine threads... The number three, adopted, and so to say consecrated, in this and in many other instances, is evidently used in an allegorical sense” (పక్కొక్కదానియందు తొమ్మిదేసిపోచలుగల మూడుకాల్పాస నూత్రము లిందుగలవు. త్రిసంఖ్య దీసికొని యందును నితర విషయమునిందువలెనే, పవిత్రీకరించి యుండుటచే నిందు రహస్యాధిక ముండుటస్పష్టము) దూబోయి చెప్పినట్లుగా నిందువేదాంతాధికము కలదని జీణయజ్ఞోపవీతమును దీసి నూతనయజ్ఞోపవీతమును ధరించునపుడు స్మరింపవలసిన మంత్రమువలనను బెలియవచ్చుచున్నది. అది యేది

యన “పవిత్రవంతం యదిజీవానామంతం వేదాంతవేద్యం పర
బ్రహ్మమూర్తికం ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిమూంచశుభం జీర్ణో
వవీతం విస్మజామి తేజః” అనునయ్యెనున్నది. ఇందు జన్ని
దము వేదాంతవేద్యమని విస్పష్టముగాఁ దెలుపబడి యున్న
ది. మఱియు దీనిని బ్రహ్మసూత్రమనుట చేతనే యిందు వేదాం
త రహస్యముకలదని బాగుగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది.

ఇందఁ వేదాంతాధికమే?

దీనింగూర్చి బహుప్రకారములఁ దెలుపఁబడి యున్నది.
“దూబోయి” “I am rather inclined to believe that it
refers to the three principal divinities of India—
Brahma, Vistnu, and Siva.” (ఇది హిందూ దేశము నందలి
ప్రముఖములగు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులనే బోధించు నని
నేనతలంచెదను) అని ప్రాసీయున్నాఁడు. ఇది సత్యము. ఈ
మూఁడు సూత్రములనుగలపి ముడివేసి దానికి బ్రహ్మగ్రంథి
యని పేరుంచుటచే నీమూవురునొక్కటియని తెలుపుచున్న
ది. సత్యరజస్తమో గుణప్రధానమయిన సృష్టి స్థిత్యంతముల
ను గలిగించు బ్రహ్మమును త్రివిధముగా మనవారు గ్రహిం
చియున్నారు. క్రైస్తవులును తండ్రి (విష్ణువు) కొడుకు (బ్ర
హ్మ) పరిశుద్ధాత్మ (శివుఁడు) అని భగవంతుని త్రివిధముగా
గ్రహించుచున్నారు.

ఇట్లునాగరికతగల మతములందన్నిటియందును త్రివిధము
గా భగవంతుని గ్రహించుటకలదు. బ్రహ్మ సామాజికులును

బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వర సంజ్ఞలచే బిలువకున్ననుసృష్టికతకా
(బ్రహ్మ) స్థితకర్త (విష్ణువు) లయకతకా (మహేశ్వరుడు)
అని వేటువేటు వ్యాపారములతోఁగూడిన వేటువేటు పేరుల
తోఁ బిలుచుచునే యున్నారు. ఈమూఁడు వ్యాపారములొ
క్కఱబ్రహ్మమునుండియే వచ్చుచున్నవను రహస్యము తెలు
పునది యజ్ఞోపవీతమయి యున్నది. కావుననేపరబ్రహ్మోక్తి
పనిషత్తున జన్నిదముంగూర్చి యిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది.
“ఆద్యస్తరైకత్వమన మధ్యేతిహవృత్త్య బ్రహ్మవిష్ణు మహే
శ్వరత్వమను సద్ధాయాద్యంతమీకీ కృత్యచిద్గ్రాహవద్యైక
గంధిం కృత్వానాథ్యాది బ్రహ్మబిల ప్రమాదం పృథక్పృథ
క్సప్తవిగ్ శతి తత్త్వసంబంధం త్రిగుణోపేతం త్రిమూర్తికల
క్షణలక్షితమప్యే కత్వమాపాద్యవామాగ్ సాదిదక్షిణ కట్ట
స్తంవిభావాద్యస్త గ్రహసమ్మేళ మేకం జ్ఞాత్వా” అనితె
లుపఁబడియున్నది. అభ్యంతర సూత్రముయొక్కయు బహి
స్సూత్రముయొక్కయును గూడ రహస్యమిది కావున సృ
ష్టిస్థిత్యంతములను గలిగించుచున్న భగవంతుఁడొక్కఁడేయ
నియు నాతనినూడి మే సర్వమును బయలుపెడలుచున్న పని
యొదెలుపుచున్నది జన్నిదముయొన్నది.

ఇంకనుబైబ్రహ్మోపనిషత్తులో పృథక్పృథక్సప్తవిగ్ శతి
తత్త్వసంబంధం త్రిగుణోపేతం , అని వ్రాయఁబడి యున్న
తానినిబట్టి జన్నిదమునందుఁగల యిరువదియేడుపోచల రహ
స్యమునుబాగుగా బోధలోనికి వచ్చుచున్నది. ఈవిషయము

గూచిక సీతారామాంజనేయసంవాద టీకలోనిట్లువ్రాయఁబడియున్నది.

“మలినసత్వప్రధానయగు మూలప్రకృతి తనత్రిగుణములచేత తొలుత త్రిశక్తులుగ దోచినవెనుక ఆత్రిగుణవరస్పర సమ్మేళనమువలన నవవిధములయి పిదప ఆ నవవిధానొన్య సమ్మేళనముచేత సప్తవింశతివిధములై తెల్లనివస్త్రమునచిత్రములు కల్పితములయినట్లు శుద్ధపరబ్రహ్మచంద్రుడై వైశ్ణవబడిన యిరువదియేడు భేదములుగల సృష్టి గలయట్లుగఁ గనఁపఱచెను. మఱిషేదవురుషుడై యీ యిరువదియేడు భేదములుగల సృష్టికి కారణమయిన ప్రకృతిమయమగు గాయత్రి మూఁడుపాదములును భూర్భువస్సువయను వ్యాహృతి త్రియమూతొడ ఇరువదియేడక్షరములును గలదనిచెప్పి దానిని ద్విజాతులైన బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యులకు తారతమ్యతచేత నుపాస్యముగా నిణఁపఱచెను. మఱిగాయత్రికి మారురూపమగు యజ్ఞోపవీతమును మూఁడు సూత్రములు గలది. అందొక్క సూత్రమునకు మూఁడేసిఅంతరసూత్రములు గలవు. ఆయాంతర సూత్రములయందొక్కటొక్కటికి మూఁడుమూఁడు పోగులుగలవు గానమూఁడు పెద్దపోగులు గల ఆయజ్ఞోపవీతము ఇరువది ఏడుగలదయ్యెను. అతంతువులే ఇరువది ఏడు భేదములుగలజగత్తు. అజగద్రూపమగు యజ్ఞోపవీతమునే గాయత్రియని ద్విజాతులు ధరించిపరబ్రహ్మమును దేశించి సర్వ కర్మములచేయవలయు.”

ఇది కై వల్యనవనీతమందును గాన్పించుచున్నది. సీతా రామాంజనేయ సంపాదతాత్పర్య కారులును కై వల్యనవ నీతకారులు గలసియే ఈ విషయమును వ్రాసిరని తోచు చున్నది.

ఇంకను ఈజన్నిదముంగూర్చి అబ్బేదూబోయివు స్తకము నుబచురించిన బాచాంపుదొరవారిట్లు వ్రాసియున్నారు.

"The triple card is thus explained by one authority: It symbolizes the body, speech, and mind, It symbolizes the control of each; and therefore when the knots are tied in it, it means that the man who wear the thread has gained control over body, speech and mind" (ఒకప్రమాణగ్రంథమున యజ్ఞోపవీతముంగూర్చి యిట్లు వ్రాయబడియున్నది. అయ్యది మనోవాక్కాయములప్రతిమయయి యున్నది. అయ్యది యామూటిని వశవరచుకొనుటకును బోధించును కాన చుట్టు వేయబడినప్పుడు దానినిధరించిన వాడెవమనోవాక్కాయములమూటిని దనవశమున నుంచుకొనినాడని తెలుపును)

ఇంకను యజ్ఞోపవీతముంగూర్చి మోనియరు విలియమ్స్ దొరవారు తమ "Religious thought & Life in India" అనుగ్రంథములో నిట్లువ్రాయించి యున్నారు.

"If we inquire a little closely into the nature of the sacred symbol supposed to be capable of effecting so vast a transformation in human beings' condition, we find that now as formerly, it consists of three slender cotton

threads--white in colour to typify purity, and tied together in one spot by a sacred knot of peculiar construction (called *brahma-granthi*) each of the three threads also consisting of three fixed threads tightly twisted into one"

అనువాక్యములలో జన్నిదము పవిత్రతను దెలుపును అని వాయంబడియున్నది. ఇది సత్యము. జన్నిదము పవిత్రతను దెలుపును, గావుననే దీనికి “పవిత్రము” అను పేరే వచ్చినది యజ్ఞోపవీతమునకుఁ , బవిత్ర , మను పేరుగలదనుటకు—పవిత్రం—An instrument for cleansing or purifying. Such as a sieve or strainer &c. 2. Two blades of kusa grass used at sacrifices in purifying & sprinkling ghee. 3. A ring of kusa grass worn on the fourth finger on certain religious occasions. 4. The sacred thread worn by members of the first three casts of the Hindus.”

అను నిఘంటు వాక్యములు సాక్ష్యమిచ్చుచున్నవి. “యజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్ర”మనికూడఁ దెలుపఁబడియున్నది.

పై వానినన్నిటినిబట్టి చూడఁగా యజ్ఞోపవీతము పవిత్రతతో డను, మనోవాక్కాయముల నియమము అనఁగా త్రికరణ శుద్ధిగాను సంచరించుచు త్రిగుణాత్మకమైన ప్రపంచమున కీశ్వరుఁ డొక్కఁడేయను తలంపుగలిగియుండు ననుటను దెలుపు ప్రతిమ యజ్ఞోపవీతమై యున్నది. దీనిం దాల్చు వారు పవిత్రులై త్రికరణశుద్ధిగలిగి “ఎకంసత్” అనినమ్ము వారుగా నుండవలెను. దీనికిఘనత యీవిధముగా వచ్చినది.

పవిత్రమగు నామమును బట్టియే ఇంగ్లీషులో “Sacred thread” అను పేరు కలిగినది.

యజ్ఞోపవీతకాలము.

ఈయజ్ఞోపవీత మనాదిగా మనపూర్వలచే ధరింపఁ బడుచున్నది. వేదములనాడును మనవెద్దలు దీనిని ధరించుట కలదు. మనుజుఁడాదిని (వేదముల నాడు) వాయ్వాదిభూతములను గొలిచెడి వాఁడనియుఁ గ్రమక్రమముగా నుపనిషత్తులనాటికి ఆవాయ్వాదిభూతము లీశ్వరుఁడు కాఁడనియు వీనికి న్నిటికి లీశ్వరుఁ డొక్కఁడు కలఁడను తలంపును ఆతఁడొక్కరుఁడను తలంపునుగలిగినవనియుఁ గొందఱు చెప్పుచున్నారు. వాయ్వాదులనే దైవముగా వేదములు తెలుపుట లేదనియు వానియందఁజెప్పించి యున్న పరాత్పరునకా వాయ్వాదిసంజ్ఞలనే వేదములు కలిగించిరనియు మఱికొందఱు చెప్పుచున్నారు. ఎట్లయిన యజ్ఞోపవీతమును ధరించునపుడు పఠింపఁ బడు మంత్రమునందు “ప్రజాపతేర్యస్సహజ” మ్మని తెలుపఁబడి యున్నట్లుగా నియ్యది యనాదిదే యైన పక్షమున నుపనిషదాదుల మతమును మాత్రమేకలిగి యుండక వేదమతమును గూడఁ గలిగియున్నదాయందు రేని నదియును గలదు.

—నవతంతు రహస్యము—

“ప్రథమస్తంతురోంకారో ద్వితీయోగ్నిః తృతీయేనాక దైవత్యం చతుర్థోవాయుదేవతాకః పంచమః పితృదేవత్యం

షష్ఠః ప్రాజాపత్యః | సప్త మోవిష్ణుదైవత్యః | అష్టమనూర్యః |
సర్వ దైవత్యో నవమః” అని సూత్రము లందు వ్రాయఁబడినది.

ఈవిధముగా జన్నిదమునందు వేదమతము, ఉపనిషత్సత్రముపురాణమతమునుగూడఁ గాన్పించుచుండుటచే నియ్యదిమిక్కిలి పురాతనమైనదనియు పవిత్రమైనదనియు వేదవేదాంతరహస్యోపేతమైనదనియు సన్నియమమునుదెలుపు యోగ్యమైన సూత్రమనియు బాగుగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది.

కాఁబట్టియిట్టి పవిత్రమును ధరించుట నొక ఘనతగానెంచికొనుట యుచితము గానేయున్నది.

“Brahmins, and all the other castes which have the right to wear this cord, prize it more highly and are certainly more proud of it than are many Europeans who by noble birth or great deeds possess the right to wear the *cord* of the knightly orders.”

అని డూబోయి వ్రాసియున్నాఁడు. ఉత్తమవంశమునఁ బుట్టినవారలు తమయుత్తమ వంశత్వమును దెలుపు సూత్రము దేహమునందుఁ దాల్చుట దానినిఘనతగా నెంచికొనుటయు పశ్చిమదేశములందును గలదని దీనివలనఁ దెలియవచ్చుచున్నది. పశ్చిమ దేశములందు నుత్తమవంశమునఁ బుట్టిన మాత్రముననే ఘనతనుదెలుపుజన్నిదమును (Cordon) ధరించుట కధికారముండఁగా నదిఘనతకాఁగా నీదేశమునందు మాత్రమేలకాదు.

పై దానినంతను బట్టి జాతిభేదమును బాటించుటకై యజ్ఞోపవీతము పుట్టియుండలేదనియు నయ్యది యోగ్యముగా దైవముఖమును జూచి ప్రవర్తింపవలెనను జ్ఞాపకముజేయువ విత్ర సూత్రమనియు నిట్టి సూత్రములధరించు నాచారము నాగరికులందంతటను గలదనియుఁ దెలియ వచ్చినదిగదా. ఇతరదీనిని జాతిభేదమును దెలుపు చిహ్నముగాఁ దలంచితీ సిపారశయుటయం దెంతవివేకముండఁగలదో బుద్ధిమంతు లూహింతురుగాక.

యజ్ఞోపవీతమును దీసివేసినంతన జాతి వైషమ్యముపోవునా? పై బంధమును దృటిలాతీసి శయవచ్చునుగాని యంత సూత్రముననుననునందలి బంధముపోవునా? ఈబహిస్సూత్రమును దాల్చుట బాహ్యదంబరమగుచో వంతసూత్రము నుదెంపకయే బహిస్సూత్రమును దెలింతుట మాత్రము వట్టి బాహ్యదంబరము కాదా. మహాషివయని పిలువబడిన దేవేంద్రనాథ తాకురుగారినిగూర్చి 'మనోరమ' యందిట్లు వ్రాయఁబడి యున్నది. "దేవేంద్రనాథుఁడు యజ్ఞోపవీతము దీసి సారవైచి మతాంతరలతో భోజనాదికములు చేయుచుండెను కాని స్త్రీలను సభలకుఁ దోడ్కొనివచ్చుట యితరవర్ణములతో సంబంధబంధవ్యములు జేసికొనుటమొదలగు కొన్ని కార్యముల కిష్టపడఁడయ్యె" ఈదేవేంద్రనాథుఁడు హిందూమాతమును విడచి బ్రహ్మసమాజమతమునవలంబించెను. ఈయన యొక్క యోగ్యతనుబట్టి యీయన

కు మహాషిక్షయని బిరుదమునిచ్చి బ్రాహ్మసామాజికులు తమ కధ్యక్షునిగాఁ జేసికొనిరి. విశేషమైన వివేకము విశేషమైన ధర్మబుద్ధిగలిగి మహాషిక్షయనిపించుకొనిన యీ బ్రాహ్మసామాజికాధ్యక్షుఁడు కూడ యజ్ఞోపవీతరహస్యము తెలియక భ్రమపడి దానిని జాతిని దెలుపునదిగా గ్రహించి తీసివేయుటలో మాత్రము తనశూరత్వము చూపకలిగినకాని వణాకాంతరులతో సంబంధ బంధవర్తములు కలుపుకొనుట కిష్టపడలేకపోయెను. అనఁగా బహిస్సూత్రమును దీసివారవై చెనేకాని యంతస్సూత్రమును దీసివారవేయలేకపోయెను. ఇకకోర్కొధిదేవతకు బలులై తాఁబట్టిన కుండేటికి మూడేకాశ్వును మనుజులు పైనుండివచ్చిన ప్రోత్సాహమును బోరును బడలేక యతిబలవంతము మీద దేహముపై నొకమూలఁబడి చివుకుచున్న జన్నిదపుపోచల నూడదీసివారవై చి నంతన లాభముండఁ గలదా? అస్మ ద్దేశీయు లారా, యివి వట్టి యూడంబరములుచుండి ?

మనస్సుపరిపక్వమై సర్వభూతము నాత్మవత్తుగా గ్రహించునిక్క మగు నాత్మజ్ఞానికి జాతిభేద ముండదుగాని తక్కిన వారి కెల్లరకుండితీరును. అట్టిసాధువు లీవై పై యూడంబరములను జేయరు. బ్రాహ్మణుఁడు, యజ్ఞోపవీతియు, హిందువునైన రామకృష్ణపరమహంస కడజాతి మాలవాని గుడిసెకడకుఁబోయి వానిముంగిలి నూడ్చి వానికుపచారములఁజేసి వాని దాసత్వము నపేక్షించినాడు. ఈవని golden deed అనికా

ని Heroic deed అనిగాని జను లనుకొనవలెనను తలంపాత
నికి లేనేలేదు. ఈపనిచేసినంతన గర్వించి నాచేసినదిమాగ
దశకకమగుగాక యనినుడువలేదు. జన్నిదమును దీసిపార
వై చినను నుదరమునింపుకొను పనియందుమాత్రము తమ
తోడి మిత్రులయెడమాత్రము తమస్వస్వమర్థమును దెలిపి
న దేవేంద్రనాథాదులు చేసినపనియే యుత్తమమో జన్నిద
మునుదీసివేయక కడజాతివానికి దాస్యముచేసిన రామకృష్ణ
వరమహంసదే యత్తనుకార్యమో లోకము గ్రహించును
గాక సోదరులారానిజముగా మీరులోకిహితమున్నకోరునెడల
బాహ్యుడంబరములను మానుఁడు. సాధు హృదయులు కం
డు. మూఢలోకముయొక్క పొగడ్తనభిలషింపకుఁడు. సువి
మళకముల నాలింపుఁడు.

శ్రీశంకరభగవత్పాదులవారు.

శ్లో॥ “పయోబ్ధివివరీసునిస్సృత సుధాయురీమాధురీ ధు
రీణభణితాధరీ కృతఘణా ధరాధీశితుః॥ శివంకర సుశంకరా
భిధజగన్గురోః ప్రాయశో యశోహృదయశోధకం కలయితం
సమీహామహే॥”

బోధకులలో నెల్ల బోధకాగ్రణీయు వక్తలలో నెల్ల వక్త్రశిఖామణీయు కవులలో నెల్ల కవిగ్రామణీయు విమళకాకులలో నెల్ల విమళకారత్నమును మతోద్ధారకులలో నెల్ల మతోద్ధారక శేఖరుండును యతీంద్రులలో నెల్ల పరమ యతీంద్రుండును నగు శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాద పూజ్యులవారి విమల జయంతిచే నీతరిపవిత్రము చేయఁబడియున్నది గాననాశంకరావతార మూర్తియొక్క పూజ్య చారిత్రముంగూర్చి యొకింత ముచ్చటించుకొందము.

భాష్యకారుల వారి పావనచారిత్రముంగూర్చి ముచ్చటించుటకు ముందు ఆయన యవతార కాలము నాటికి మతాచారములవిషయమయి మనదేశ మెట్లున్నదో యిండుక చర్చింపవలసియున్నది. లోకములో ధర్మ సంక్షయమైనపుడెల్ల దివ్యపురుషులుదలించి తత్కాలాను కూలముగ ధర్మసంరక్షణమొనరించుచుందురుగాన శ్రీభగవత్పాదులనాటికిధర్మస్థితియెట్లున్నదో విచారించుట ప్రథమకర్తవ్యమైనది.

శ్రీశంకర విద్యాతీర్థులవారి నాటికి బౌద్ధమత ముచ్చస్థితి నుండిమరలిదారుణవైరాగ్యమునుబోధించిబోధించిహద్దు దాటివ్యాపారశూన్యత, దుష్కార్యదూష్యతలోనగు ననర్థములకు మూలమై యెడుస్థితిలోనికి వచ్చుటచే దానిదుర్జయమును నివారించుటకై కుమారిలభట్టుమండనమిత్రుఁడు మొదలగు వారు బయలుపెడలి వైరాగ్యమూలమైన సన్యాసమును నిరసించివైచి గృహస్థాశ్రమము ప్రధానముచేసి కేవలకర్మ

రతులై జ్ఞానమార్గావరోధన మొనరించి కర్మ మార్గమును మాత్రమే తేరచియుంచిరి. పాద్ధుల జ్ఞానమార్గము మితిమీరి హద్దుదాటుటచే స్త్రీలు పురుషులు సంసారములఁ ద్యజించి వైరాగ్యనటనమును బూని తుదకెందునకును గాక చెడుట, చేతులు కాళ్ళు నోరు కట్టికేసికొని వృధాగా నెందునకును కొఱిగాని విరాగులతిశయించుటమున్నగు ననర్థములు కలుగుటచే నివియన్నియు జ్ఞానమార్గము మూలముగా వచ్చినవని భ్రమసి కుమారిలభట్టాదులు వైరాగ్యశత్రువులై జ్ఞానమార్గము నిరోధించి కేవల కర్మమార్గరతులై తామునటించి లోకమును నటంపఁజేయుఁజొచ్చిరి. కాని వీరిమూలముగా నొక యనర్థము, తొలఁగి యింకనొక యనర్థము వాటిల్లినది. వీరివైరాగ్యనిరస నార్థమై కేవల కర్మ కాండమును బూర్తిగా ననువఁజొచ్చుటచే జ్ఞానశూన్యమై మూఢ కర్మాచరణమునందు లోకము ప్రవేశింపఁ జొచ్చినది. లోకోద్ధరణమునకు మూలస్థానమైన జ్ఞానవైరాగ్యములనొక్కరు (పాద్ధులు) విపరీతస్థితిలోనికిఁ దెచ్చివీడుమూడించియుండఁగా నొకనొకరు (కుమారిలభట్టాదులు) రాని నివారణమునకై వానినణఁచి వేసి యనర్థమునుఋట్టించిరి. ఈరీతిగా నుభయులఁలననుగూడ జ్ఞానవైరాగ్యములు చెడుస్థితికి దేబడి యుండుటచే దుద్ధరణార్థమై శ్రీశంకర భగవత్పాదుల వారవతరించిరి. ఉత్తమజ్ఞానవైరాగ్యముల నిలువఁబెట్టుటయే వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యము. వీరికాలమునాటికి పాద్ధమతము చాల క్షీణస్థితి నం

దినది. కుమారిలమతముచప్పస్థితి యందున్నది. కాననే వీరికి బాద్ధులతోఁ గంటె కుమారిలశిష్యులతో పాదమెక్కుడైనది.

శ్రీజగద్గురువుల చారిత్రమును మనము వ్రాయుటకుఁ గల యాధారములు (1) ముగ్ధవాచార్య, ఆనందగిరి, చిద్విలాసాదులచే వ్రాయఁబడిన శంకరవిజయములు మాఖ్యములు. (2) పరపత్నులచే వ్రాయఁబడిన మధ్యవిజయము మాణిమంజరి మొదలగునవి మధ్యమములు (3) తరువాతివి, విల్సను మాక్సుమూలరు టిలాంగు మొదలగు నాధునికులు వ్రాసినవి. మొదటివి భక్తితోఁ గూడుకొనినవి రెండవవి ద్వేషముతోఁ గూడుకొనినవి. మూడవవి నవీనములు.

భగవత్పాదులవారి కాలము.

ఈకాలమెప్పుడు ? భగవత్పాదులవారెప్పుడు ధర్మ సంస్థాపనవిషయమై యవతరించిరి. అనునదితరువాత విచారింపవలసియున్నది. ఆచార్యులవారి కాలము విషయమై భిన్నాభిప్రాయములు కలవుగాని వీరు క్రీస్తుశకము 788 సంవత్సరమున జననమొందిరని పలువురు తలంచుచున్నారు. వీరు నూత్రభాష్యములో ముగ్ధదేశ వరిపాలకుఁడును బాద్ధప్రభువునగు పూర్ణవర్మను బేర్కొనియుండుటచే జగద్గురువులవారు 6 వ శతాబ్దమందలివారని టిలాంగుగారు దృఢముగా వాదించియున్నారు. ఆచార్యులవారు చైత్రశుద్ధ దశమినాఁడు జననమొందినట్లు వాడుకకలదు.

సావము.

ఆచార్యులవారిజన్మస్థానము మళయాళదేశములోని “కాలటి” యను గ్రామమని కొందఱును (మణిమంజరి) చిదంబరమని కొందఱును (ఆనందగిరి) వ్రాసి యున్నారు. కాని యొక్క ఆనందగిరి మాత్రమే చిదంబరమును జెప్పియుండుటచే కాలటియేవీరి జన్మస్థానమని పలువురు బుద్ధిమంతులు తలంచుచున్నారు.

సలహా.

షణ్మత స్థాపకులైన యాచార్య పాదులవారు నంబూరి బ్రాహ్మణులు హిమవత్సరవత్ ప్రాంతములందు ఆచార్యులవారిచే ప్రతిష్ఠింపబడిన బదరీనారాయణాలయముననిప్పటికిని అర్చకులు దక్షిణదేశమునుండి వచ్చునంబూరి బ్రాహ్మణులగుటచే గురువర్యులు నంబూరి బ్రాహ్మణులేయై యున్నారనివివేకులెల్లరు తలంచుచున్నారు.

పంచాదికము.

ఆచార్యులవారి తల్లి శ్రీసతీదేవి. తండ్రి విద్యాధికాజ బిరుదాంకితుండగు శివగురుడు. గురువుగోవింద పాదాచార్యులు. పరమగురువు (గురునిగురువు) గౌడపాదాచార్యులు. ఆచార్యులవారు తమభాష్యములలో గురుభక్తిచాలచూపియున్నారు. పితృభక్తియును వీరికిమెండు.

ఆచార్యుల వారిజన్మమునుగూర్చి యొకవింత కథకలదు. లోకములో మహాపురుషుల చారిత్రము లన్నియు వింతలతో

నిండియుండుట కలదు. అట్లనే జగద్గురువులవారి విషయము ననునొకవింతకథ కలదు. భక్తులుతమకుగల భక్తిపారవశ్య తచేదమపూజ్యగురుని దివ్యమహిమ కలవానినిగాఁదెలుపుట కై లోక సామాన్య జన్మ కలవానినిగాఁజెప్పకజన్మలయందు వి శేషముచూపుటకలదు. దానినాధారము చేసికొని ప్రతిపక్షు లునిందించుటయు వాడుక యైయున్నది. క్రీస్తు కన్యకకుఁ బు ట్టినట్లుగా బైబిలులోఁ దెలుపఁబడియున్నది. కన్యపురుష సం సర్గ లేనిదిగాన నట్టికన్యకు పుట్టినవాఁడు దేవతాంశకలవాఁ డనిభక్తులతాత్పర్యము. భక్తిలేనివారు దానినిమఱియొకవి ధమునఁ దీసికొనియున్నారు. శ్రీశంకరుని విషయమునను భ గవదంశచెప్పుటకై భక్తులారఁడు భతలేని కొమ్మకు (విధ వకు) దేవప్రసాదమువలన జనించెనని చెప్పిరి. దానినాధా రముజేసికొని విరోధులు సతీదేవిని నిందించిరి. కాలటి గ్రా మమునందుఁ గొందఱు యువతీమణులు దేవతా దశకనార్థ మై శివాలయమునకుఁ బోవుచుండఁగా బాలవితంతువైన భ గవత్పాదులవారితల్లియును వారితోఁగూడఁబోయి వారు సం తానాధకమై శివునిప్రాధికాంపఁగా నీసతియును వారివలెనే వేళాకోళమునకై ప్రాధికాంచినదనియు నందుపై శంకరుఁడ నుగ్రహించి యామెకు దనదివ్యమహిమచే నాచార్యులవా రు కలుగునట్లనుగ్రహించెననియు నొకకథకలదు. ఇది మూఢ భక్తిచేతనో పరమశత్రువులచేనో కల్పింపఁబడినకథ. శంక రవిజయములందెచ్చటను ఈకథ ఈబడియుండలేదు. సరిక

దాశ్రీమదాచార్యులవారితండ్రియగుశివగురుండుజీవించియుం
డఁగనే యాచార్యులవా రవతరించినట్లు చెప్పఁబడియున్నది.
ఆచార్యులవారు గోవిందపాదాచార్యులవారితోడ విద్యచదు
వుటకై వారిదర్శనముకు వెళ్ళినప్పుడు గోవిందపాదులు నీవే
వ్వరిబిడ్డవనియడుగఁగా “గేశభ్రాహ్మణుండగు శివగురుని
పుత్రుండను. నాతండ్రిబాల్యమునందుననే కాలధర్మమునొం
దెను. నేనునాతల్లిచేఁబెంపఁబడితిని” అనిచెప్పినట్లు చిద్విలాస
విరచిత శంకర విజయమునందును. సుస్పష్టముగా వ్రాయఁ
బడి యున్నది. శ్రీమాధవ విద్యారణ్యకృత శంకర విజ
యము నందును బై కథలేకపోవుటయ కాక శంకరుల వార
వతరించు నప్పటికి శివ గురుఁడు బాగుగా నున్నట్లే తెలువఁ
బడి యున్నది. “శ్లో॥ దృష్ట్వాసుతం శివగురు శ్శివవారితా
కా మశ్నోపి శక్తి మనుసృత్య జలేన్య మాం క్షీత్ । వ్య
క్తాణ్యు దృహుధనం వసుథాంబ గాశ్చ జన్మోక్త కమ
విధయేద్విజ్రుంగశేభ్యః ” అను శ్లోకమున శివగురుండు పు
త్రుఁడు పుట్టినప్పుడు పుత్రోత్సవము జేసినట్లు తెలువఁబడి
యున్నది. కావున శంకర భగవత్పాదులవారు వితంతువున
కుఁ బుట్టినట్లు చెప్పుకథనమ్మనహామైనదికాదు. ఆచార్యుల
వారు పుట్టి నిషేధింపఁబడిన సన్యాసమును బాల్యముననే
స్వీకరించుటచేతఁ గొందఱును గురువర్యులు బోధించిన య
ర్హత మతమునందు ద్వేషము వహించిన మాధ్వాదులు
గొందఱు ద్వేషించి నిందకొఱకై పైయసంగత కథను గ

ల్పించిరేకాని వేలుకాదు. వితంతువునకే శ్రీ శంకరులవారు
పుట్టియుండినయెడల ఆవిషయము శంకర విజయములందుఁ
దెలుపఁబడియే యుండును. అట్లుపుట్టుట యొకమహత్తుగానీ
గ్రంథములందు వణిఁపఁ బడియుండునుగాని యట్లు లేదు.
జగద్గురువులవారి బౌల్యమునందే శివగురుండు గలించుటచే
దల్లియొద్దనే పెరిగిన వీరింగూర్చి యాకథ విరోధులచేఁ గ
ల్పింపఁబడినది.

ఆచార్యులవారిమాత మృతినొందినప్పుడు బంధువు లేవ్వ
రునువచ్చిసాయము చేయలేదనువిషయముకటి పై గాథతోఁ
గలుపఁబడు చున్నది. ఇదియొచితముకాదు. స్మృతులందుఁ
గలినిషిద్ధమని తెలుపఁబడినసన్న్యాసమును స్వాములవారు
స్వీకరించుటచే బంధువులు మొదలయినవారు జ్యేష్ఠించిరిగాని
యామెదుర్మార్గప్రవర్తనము కలదియగుటచే గాదు. అట్టిదు
ర్మార్గప్రవర్తనమే యామెయందున్న యెడల భగవత్పాద
పూజ్యలామె యందవరిమితమైన భక్తివిశ్వాసములు చూపి
యుండకుందురు. ఆచార్యులవారు తల్లిగారియందుఁ జూపిన
భక్తి మితిలేదు. సన్న్యాసమును స్వీకరించి యుండియును
గూడ స్వాములవారు తల్లిగారి కుపచారముచేసి యామెకు
దహనాది సంస్కారములు జేసియుండిరి. ఇంటిదొడ్డిలో ద
హన సంస్కారములుజేయుట నంబూరి బ్రాహ్మణులందు
నాచారమై యున్నది. ఇదియెట్లు వచ్చినదోచెప్పఁ జాలము.
ఆచార్యులవారు తమతల్లిగారి దహన సంస్కారము నింటి

దొడ్డిలోఁ జేయుటచేత ఈయాచారము సంబూరి బ్రహ్మణులందఱి యందును వచ్చినదనుట వెట్టిమాట. సంబూరి బ్రహ్మణులందు నీ యాచారముండుటచే నాచార్యులవారు తల్లిగారి దహన సంస్కారమును జేసియుందురుగాని యాచార్యులవారట్లు చేసియుండుటచే నాకులమువారి యందీయాచారముపుట్టియుండదు. ఆచార్యులవారి బంధువు లెల్లరునా నిర్వ్యపింతురుగానిపూజించియుండరుగదా. ఇఁక వారిననుసరించి యీయాచారముపుట్టుటయెట్లు? శావవశమునననినదాని నిష్పడు మనము నమ్మముకదా. కావున నీకథలెల్లనువిరోధులచేఁ గల్పింపఁబడినవి. మనమాధ్యసోదరులు విరచించిన మణిమంజర్యాదులవలన నాచార్యులవారియందు వారెంతవృథాద్వేషము నూనిరో బాగుగాఁ దెలియఁగలదు. శ్రీశంకరవిజయోదయవలన చాలాది సంస్కారము లనుగూడ తండ్రిగారే చేసినట్లు కాన్పించుచున్నది.

శంకరవిజయములను బట్టి భాష్యకారులవారి తాతతండ్రులు విద్యాధిరాజ బిరుదాంకితులుగాఁ గాన్పించు చుండుట చేతను ఆచార్యులవారి జన్మదినమున శివగురుండు విశేషముగా భూదాన గోదానధనదానాదికము పుత్రోత్సవము గాఁ జంచిపెట్టినట్లు వఱిఁకంపఁబడియుండుటచే మంచి స్థితిగల విద్యత్కుటుంబమాన గురువగు లవతరించిరని తెలియ వచ్చుచున్నది. ఈకుటుంబమునకుశివుఁడివ్వదైవతము. అందు మూ

లముచేతఁగూడఁ గొందఱాచార్యుల వారియందు ఘనద్వేషమును వహించి వీరిని పరిపరివిధముల నిందించి యున్నారు.

విద్యాస్వీకారాదికము.

“శంకరా చార్యులవారు మిక్కిలి నూత్నుబుద్ధిగలవారై వేదములను, ఉపనిషత్తులను, శాస్త్రములను, ఆధ్యయనము జేసి యత్యల్ప కాలములోనే వానియందు సంపూర్ణ పాండిత్యమును సంపాదించిరి” అనివిరోధికోటిలోని వారుకూడ వ్రాసికొనియున్నారు. వీరిగురువులు గోవింద పాదాచార్యులని యిదివఱకే వ్రాసి యున్నాను. ఆచార్యులవారి పండ్లెండ వయేట తండ్రిగారుగాకాంతరగతులైరి. వీరికిష్టప్రకృతివిద్యలయందు మంచిప్రవేశము కలిగినది. ఆచార్యులవారిది స్థితిగతులుగల మంచివిద్యద్వంశమగుటను వీరువిశేషముగా నూత్నుబుద్ధిగలిగి బాల్యమునందే విశేషపాండిత్యము సంపాదించిన వారగుటను పలువురు దమతమ పిల్లల నాచార్యుల వారికి వివాహము జేయుటకై ప్రయత్నించిరి. తల్లిగారును తమపుత్రునకు వివాహము జేయుటకై యుత్సాహ పడుచుండఁగా నాచార్యులవారు తాము గృహస్తాశ్రమమును స్వీకరింపమనియు సన్న్యాసమును స్వీకరించి విరతివనితాసంగము దితులమగుదుమనియుఁ దల్లిగారితోఁజెప్పిరి. ఆచార్యులవారి వాక్యములు తల్లిగారికిఁ జాల విచారమును గలిగించినవి. ఆమహా సాధ్వీ మనుగడకి పుత్రుఁడొక్కడే యాధారము.

భర్తవరలోక గతుఁడాయె. కుటుంబముస్థితిగతులుగలది పు
త్రుఁడు మంచివిద్యావంతుడు ఇట్టిస్థితులో బాలుఁడైన తనపు
త్రుఁడువివాహమాడి కుటుంబరక్షణము జేయవలయునను
కోరిక యాసతీమణికుండుట సహజము. అందుమూలముచే త
ల్లిగారుపుత్రుఁడాశ్రమాంతరస్వీకారమునుజేయుటకంగీకరిం
వలేదు. తల్లిగారినిబహువిధముల ప్రార్థించుచు నామెయంగీ
కారమునకై యార్యపాదు లేదురుచూచుచుండిరి. ఇంతలో
నొకప్పుడు జననియును బుత్రుండు నొకనీటిపట్టునకు స్నా
నార్థమై పోయియుండఁగా నాచార్యులవారిని మొసలివట్టు
కొనినది. ఆయావత్సమయమునఁ దల్లిగారినిఆతురసస్నాన
ము తీసికొనుటకైన నంగీకరింపుమని ప్రార్థించిరి. వారియం
గీకారమును బొందిరనికొందఱును తల్లియుఁబుత్రుండును నొ
కనది దాటుచుండఁగా హఠాత్తుగా ఆనదిపొంగినదనియు ఆ
వృథాచార్యులవారు తల్లింగని తాముసస్నానసించుట కంగీక
రించినయెడల నిర్దఱమును ప్రితుకఁగలమనియు లేకున్న ని
ర్దఱమును వరలోక ప్రాప్తి నందుదుమనియుఁ జెప్పి అతిబల
వంతముమీద నామె యనుజ్ఞను పడసిరనియు నొక కథ కల
దు. ఎట్లయిన నేమి అతిబలవంతముమీద తల్లిగా రనుజ్ఞించుచి
రని తెలియవచ్చుచున్నది. మఱియును నాచార్యులవారి వివా
హార్థమై బంధుగు లెల్ల తమాతమ పిల్లల నిచ్చుటకై ప్రయ
త్నించుటకూడ యతీంద్ర జన్మంగూర్చి విపరీతమేదియును
లేదనియు యతివర్ముల సస్నానస్వీకారము వఱకు బం

ధువులెవ్వరు ద్వేషించియుండలేదనియు, దెలియు, జేయుచున్నది. తల్లిగారుపుత్రుని సన్న్యాసాశ్రమస్వీకారమున కంగీకరించినప్పుడు తమకు తరక్రియలూచార్యులవారే జరుపునట్లు డంబఱచుకొనెను. యతీంద్రులు సన్న్యాసమును స్వీకరించుటసన్న్యాసియైయుండియు మరల తల్లిగారి మరణానంతరముననామె యుత్తరక్రియల జరపుట బంధువులందు ద్వేషమునుబుట్టించినది.

ఇట్లు సన్న్యాసమును స్వీకరించి మాత్ర వందనము చేసి యీబాల యతివర్ములు గోవింద తీర్థులవారి కడకు విద్యాశాంతి చేయుటకై చనిరి. గోవింద తీర్థులకడకుఁబోయి యాయనపాదపద్మములకు మ్రొక్కఁగా నీవెవ్వఁడవని గోవింద పాదులు ప్రశ్నచేసిరి. అందుపై గురువర్యా నేను అగ్నిని కాను. వాయువునుగాను, భూమినిగాను, ఈభూతములలో నేది యునుగాను ఈసమస్తప్రపంచాంతర్యామియైనయాపరమాత్మను అనిసమాధానము చెప్పెనట. విద్యనేర్చుకొనుటకుఁ బూర్వమే యింతవివేకమును జూపుట సంభవింపదుగాన నీ సంభాషణము జరిగియుండదని కొందఱు తలంచుచున్నారు. కాని యట్లుతలంచుట యుచితముకాదు. ఆచార్యులవారు మొదటినుండియు నఖండమహిమమును జూపుచునేయున్నారు. బాల్యమునందే విశేషవిద్యల స్వీకరించి బాల్యమునందే బంధువులెల్లరు ద్వేషించుచుండినను తల్లివలదనుచుండినను లోక మోహములనెల్ల తుగ్రించివైచి యసిధారావ్రతమైన

సన్న్యాసమును స్వీకరించిరి. ఇట్టివారిమనస్సు మొదటినుండి
యు విశేషవరిణతిగలదని చెప్పుట కెవ్వరు జంకుదురు ? గోవిం
దతీర్థులవారికడకు నామకముగా శాంతిచేయుటకై చనిరేకా
నియదైవ్యతసిద్ధియంతకుఁ బూర్వమేయైనదికదా. మొన్న మొ
న్న మనకన్నులయెదుట విశేష మహిమనుజూపిన రామకృ
ష్ణపరమహంసకుఁ బరమాదైవ్యతబోధ నెవరుచేసిరి ? అతఁ
డు చదువురానివాఁడుగదా ! ఆధ్యాత్మికజ్ఞానము బహుజన్మ
తపః ఫలముగానుండునుగాని యొక్కట ఏవియోచధువుకొ
నిన వచ్చునదికాదు. ఆధ్యాత్మవిద్య మిక్కిలి కష్టమైనదను
మాట నిజము. అది యేపూర్వజన్మతపః ఫలముచేతనోకాం
దలు మహాత్ముల కొరులుచెప్పకయే కలుగుటయును నిక్క
ము. అందుమూలముచేతనే యిట్టివానిదివ్యమహిమకలవార
ని లోకరహస్యవేత్తలు చెప్పుదురు. కాన నదైవ్యతాచార్యు
లగు శంకరజగద్గురువులు గోవిందయతీంద్రులకడకుఁ బోవున
పుడే యదైవ్యత సిద్ధికలవారని చెప్పుట కెంతయుజంకఁబ
నిలేదు.

అభేదానందస్వామి-వేదాంతము.

ఎన్నిక గన్న రామకృష్ణమతస్థులగు వివేకానందస్వాములవారు అమెరికా దేశమునందుఁ గలజనముల హృదయక్షేత్రముల యుక్తిహాలచే బాగుగాదున్ని స్నేహరసములు వెల్లిగొలిపి శదాంత రహస్యబీజముల బాగుగ నాటినసంగతి యందఱు నెఱింగియున్న విషయమేకదా. వారియనంతరమున తమకృషిని ఫలవంతము చేయుటకై వితన్మతస్థులగు అభేదానందస్వాములవారు అమెరికాదేశమునకుం జనియచట బహుశ్లాఘనీయముగాఁ గృషిచేసి వివేకానందస్వాములవారి యుద్యమము ఫలవంతమగునట్లు చేసియున్నారు. ఈయభేదానందస్వాములవారు శదాంత విద్యయందు స్తవనీయమైన పరిపూర్ణ ప్రవేశము కలవారు. మృదుమధుర వాగ్దహారిలో సభ్యుల నోలలాడింపఁ గల ఘనప్రజ్ఞకలవారు. వీరియమూల్యోపన్యాసములను వినుటకాదేశస్థులు చాల అభిలషింతురు. వీరిమూలముగా వేదాంతశాస్త్రమున కృషిచేయుసభలు అమెరికాదేశములోఁ జాలస్థాపింపఁబడినవి. ఆదేశస్థులకు వేదాంతమునం దభిరుచి క్రమక్రమాభివృద్ధి నందుచున్నది. ఇట్లు పూజనీయముగా జీవయాత్రజరుపుచున్న యీస్వాములవారిల్పడు మరలమనదేశమునకు వచ్చియున్నారు. వీరిని మనవారును బహువిధముల గౌర

పించి మార్గమధ్యమునం దచటనచట పెద్దసభలఁ గావించుచు
న్నారు. వీరిప్పుడు చెన్నపురికి కేంద్రేసియుండిరి. అచట గడచి
నసోమవారమున (16-7-06) చెన్నపురిలో నొక్క గొప్ప
సభ కావింపఁబడినది. సభాభవనమును 3000 జనులలంక
రించిరి. నాడు శ్రీస్వాములవారు—

వేదాంతముయొక్క సమస్త భువన సమాదరణీయత
ను గురించి బహుసరసముగా ముచ్చటించిరి. వారియుప
న్యాససారము నీక్రిందనిచ్చుచున్నారము.

హిందువులు సమస్తముకంటెను, మతమును అధ్యాత్మ
విద్యను నెక్కుడు ఘనముగా నాదరింతురనుట నాకత్యానం
దమును గూర్చుచున్నది హిందువులమైన మనకు రాజకా
ర్యములును సంఘసంస్కారకార్యములును రెండవపక్షము
లోనివియై యున్నవికాని యధ్యాత్మ విద్యమనకు ప్రాణమై
యున్నది. ఎప్పుడుమనమధ్యాత్మ విద్యను విడుతుమో య
ప్పుడమనము గతించినవారమగుదుము. ఏమన, మనశక్తి
యంతయును నాత్మతత్వమునంద యిమిడియున్నది. అనాది
నుండి యిప్పటివఱకును మనధనము బ్రతుకు మనసర్వస్వ
ము నధ్యాత్మ విద్యయందు నిలచియున్నవి. కానిరాజకా
ర్యతంత్రములయందుగాని సంఘసంస్కార కార్యములం
దుఁగాని లేవు. సత్యముమీద న మనపూర్వులనుండి మన
ముపొందిన విత్తమగుమతమును నధ్యాత్మవిద్యయు విశ్వా
దరణీయములై యున్నవి. ఇది ఎల్లప్పుడును నిత్యసత్య

ములును సభ్యాత్మతత్వములు ననుదృఢదుర్గముల నాశ్రయముగాఁ గలదియై యున్నదిగాని దుర్బలమైన యిసుక నేల వంటి విధివిధానముల నాధారముఁజేసికొని యుండలేదు. ఈ విధముగా దృఢమయిన యాశ్రయమునందైన మనమతాధ్యాత్మవిద్యలు మొదటినుండియు నెన్నెన్నియోతంకములు కలిగినను వానినిలక్ష్యపెట్టక జయించుకొని వచ్చుచున్నవి. మన పెద్దలవలన మనమార్జించు కొనినమతము శాస్త్రమును, ఆసియాఖండమునందును, యూరపుఖండము నందును, గల బహుజాతుల నెట్లయిన నేమి నాగరికస్థితిలోనికిఁ జెచ్చినవి. మొదట హిందూదేశమునందు ఘనమైన యధ్యాత్మతత్వములు పుట్టి తూర్పున చీనాదేశమువఱకును పశ్చిమమున నలజ్జాండ్రియః వఱకును వ్యాపించినవి. క్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము బహుశతాబ్దముల క్రిందనే మనపేదాంత మతబోధకులు సత్యధర్మముల బోధించుటకై బహుదూర దేశములకుఁ గూడఁ జనియించిరి. సత్యబోధకై వారెన్నఁడునుసస్రశస్త్రిములను మందుగుండు సామానులను దీసికొనిపోయియుండలేదు. వారెచటికేగినను దమక్షమాదులను ప్రేమాదులను గలిగించిరి. వారు సంపాదించినకీర్తి యట్టిది. మామతము తల్లినిబిడ్డను ఆలును మగనివిడఁదీయుటకును కలహములకునుకొట్లాటకును మూలమైనదికాదనియు నెమ్మది సచ్చింత ప్రేమసాహార్దత మొదలగు నుత్తమగుణములకు మూలమైనదని యిప్పుడుమనము బహిరంగముగానిలచి చాటవచ్చును. మన

ము నిలచినందులకే ఈవత్సకపు దినములలోను ఈప్రకృతిప్రధానపు దినములలోను గూడ మనము లోకమునకుఁబూవునది యిదియే.

వేదము దేనిని బోధించునో తెలిసికొనుటకుఁ బూర్వము వేదశబ్దార్థమును మనము తెలిసికొనవలెను. వేదశబ్దార్థము జ్ఞానము. వేదశబ్దము “విద్” అను సంస్కృత ధాతువు నుండి వుట్టినది. దానికిఁ దెలిసికొనుట యని యర్థము. వేదశబ్దము విద్జ్ఞానే యను ధాతువు నుండి వుట్టినదిగావున వేదాంతమనఁగా జ్ఞానావధియని యర్థము. అజ్ఞానమెట్టిది కానినిఁ దెలిసికొనుట యెట్లుఅనునవి వేదాంతముయొక్క ముఖ్యోద్దేశములు. జ్ఞానము యొక్క అంతమనఁగా ప్రకృతి నిమన మింద్రియమూలముగాఁ దెలిసికొనవలసిన దానిపరమాధక మని యధికము. ఈబాహ్య ప్రపంచమంతయు దృశ్యదృశ్యశృంగ్యమైయున్న విశ్వమునొ సగపాలు. ఇకనొక సగపాలు కలదు. అదివిషయికాని విషయముకాదు. దానిమూలముగానే మనమీ బాహ్యప్రపంచమును జూచిగ్రహించు కొనుచున్నాము. బాహ్యప్రపంచము వట్టివిషయము మాత్రమేయైయున్నది. ఈబాహ్యభ్యంతర ప్రపంచములను రెంటినినేకీభవింపఁ జేసినప్పుడ మనకు దివ్యజ్ఞానము కలుగును. అదియేనిత్య జ్ఞానము. అజ్ఞానమెచ్చట నున్నది ? ఈప్రపంచముకంటె భిన్నముగానున్నదా ? మనదేహములకంటె నతి రిక్తమైయున్నదా ? లేదు. అదివిశ్వమునం దంతటను నిండి

యున్నది. దానికావలనుగలదు. అదిఅంతటనుగలదు. మనజీవులందుగలదు. ఆదివ్యజ్ఞాన జ్యోతియొక్క యాభాసములే మనజీవులు. ఈవ్రపంచము యొక్క యాద్యంతములాదివ్యజ్ఞానమే. ఆదివ్యజ్ఞానమునే కొందఱు మూర్తిగా భావించి యీశ్వరుడందురు. అప్పుడు ఈశ్వరుడు సర్వజ్ఞుడందురు కాని సర్వజ్ఞత్వ యీశ్వరత్వములు విడదీయుటకు వీలులేనివి. అతడు నిత్యత్వసర్వజ్ఞత్వములనుండి విడదీయ వీలులేనివాడు కావుననే వేదాంతమీతనిని “ సత్త్వం జ్ఞానమనంతంబ్రహ్మ ” అని చెప్పుచున్నది. బ్రహ్మమునకు నామరూపములులేవు. వేదములీ వ్రపంచమునకు నాబ్రహ్మమే మూలమని చెప్పుచున్నవి.

శ్రీకృష్ణభగవానులవారు.

శ్రీకృష్ణభగవానులవారిని గూర్చి ముచ్చటించుటకుముందుభగవదశ్చతారములనుగూర్చికొంత జ్ఞాయవలసియున్నది.

అ శ త ర ము లు.

లోకములలో దలిదండ్రులు తమపిల్లల యధేష్టముగాగ్రీతింప విడచి పైనుండి తాముకనిపెట్టిచూచుచు బుడుతలుచి

క్కులలో దగులుకొనక స్వేచ్ఛగా సంచరించుచున్నంతకా
 లమును దాముతటస్థులైయుండి యాయర్భకులు తామం వి
 డదీసికొనలేని చిక్కులలోఁ దగులుకొను స్థితికివచ్చినప్పుడు
 తారు (తలిదండ్రులు) తక్షణమచటకి వచ్చి పుత్రుల చి
 క్కుల విడదీసి మరల వారిని స్వేచ్ఛగాఁ గ్రీడించుటకు వి
 డచి తామం మరల చనురీతిని లోకపితయగు భగవంతుఁ
 డును దనసంతతులగు ప్రజల లోకంబున స్వేచ్ఛగాఁ గ్రీడిం
 పవిడచియంను నీకించిద్జ్ఞులుచేయు వ్యాపారములఁ బరికిం
 చిచూచుచు వీరలు సామర్థ్యము చాలమిచేఁ జిక్కులలోఁ
 బడిపోవుతఱిని అనఁగా ధర్మ మడుగంటి యధర్మము ప్రబ
 లుసమయమనఁదు సాధువుల నడుగఁ ద్రొక్కి దుష్టులు
 వ్యాపించు కాలము నందునాయాచిక్కులఁదొలఁగించితో
 కమంనుయధాస్థితియందుంచుటకై భగవంతుఁడు తొకమంన
 సవతరించునని పెద్దలుచెప్పుదురు. శ్రీకృష్ణులపాద భగవద్గీత
 లలోనిట్లుచెప్పియున్నారు. “శ్లో. పరతానాయ సాధూనాం
 వినాశాయచదుష్కృతాం ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవా
 మియగేయగే॥” (సాధువులనురక్షించుటకు ధర్మసంస్థాపన
 ముచేయుటకు నేనుప్రతియుగమందును అవతరింతును.) ధ
 ర్మసంస్థాపనార్థమై భగవంతుఁడుభూమిపై నవతరింప నేల
 సర్వశక్తుఁడైన పరాత్పరుఁడు భూమిపై నవతరింపకయే ప్ర
 జల యిక్కట్టులను మాన్యజాలఁడా! వేటుగయవతార మె
 త్తనేల? యనికొంద అడుగవత్తురు. సర్వశక్తుఁడైనభగవం

తుఁడుపై నుండి కాపాడుచున్నప్పుడు ప్రజలకుఁ జిక్కులే కలుగఁగూడదుగదా యింక చిక్కులేట్లు ప్రపంచములో గలుగుచున్నవనిన వీరేమి చెప్పఁగలరు. ? లోకములోఁ బ్రజలు తాము విడదీసికొనఁజాలని చిక్కులలోఁ దగులు కొనుటయు నప్పుడు జిక్కులనెల్ల విడదీయఁగల మహాత్ముఁ డొక్కరుండు జనించి బహుజన సంఘములు విడదీయలేని చిక్కులనెల్లఁ దాను విడదీసి ప్రజల నుఖస్థితియం దుంచుట యును బుద్ధిమంతులందఱు నంగీకరింపఁదగినదియేకదా.

“ No thoughtful student of the past records of man, ” says Archbishop Trench, “ can refuse to acknowledge that through all its history there has run the hope of a redemption from the evil which oppresses it; and as little can deny that this hope has continually attached itself to some single man. The help that is coming to the world, it has seen incorporated in a person. The generations of men, weak and helpless in themselves, have evermore been looking after One in whom they may find all they seek for vainly in themselves, and in those around them. ”

అనువాక్యములో “ప్రపంచము” యను మతబోధకుఁడు పైఁ జెప్పఁబడురీతినే చెప్పియున్నాఁడు. ఈవిధముగానే మారాజమహేంద్రవర బ్రహ్మసమాజకులును జిక్కులు నాలుగు మూలలనుండియుఁ దగులుకొనినప్పుడు వానినుండి మరలుటకు మనుష్యశక్తిచాలదనియు నట్టితత్వ దైవ సాహాయ్యము

త్యవసరమనియుఁ దలంచు స్థితియందే యున్నారు. అవట్లు రాజమునంగల నవనాగరికా గ్రగఱ్యుల గ్రంథముల నుండి యిట్టివాక్యరత్నముల వేన వేలఁ జూపవచ్చును.

మఱియును (క్రిస్టియను కాలేజి మాగజిను (The Christian College Magazine) లో నిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది.

“Creation and incarnation are by no means irreconcilable ideas. When God creates, he acquires existence in the objects. He creates so that the natural universe, in a lower sense, and man in a far higher sense, become the temple of God. And if God thus becomes incarnate in humanity, it follows that, where the creation of man reaches its climax, as in the case of Christ, there also must God's incarnation in man reach its climax. The crowd of divine-human ideals which the mythologies of the world have furnished, testify to this conception;.....e still, the deep craving has been there—the desire to see a humanised God.”

సృష్టియును అవతారమును నొకదానికొకటి సందర్భములేనివికావు. భగవంతుఁడు సృజించునప్పుడు సృష్టపదార్థములలో నాతని యునికికలిగియున్నది. కావున సామాన్యవ్రతంచమునందు స్వల్పముగను మనుజునందు విశేషముగను దేవుని నిలయములేయగుట తటస్థించును. ఈవిధముగా భగవంతుఁడు మానవజాతిలోని కవతరించి నప్పుడు క్రీస్తు [కృష్ణుఁడు] మొదలగువారియందు మానవత్వము పూ

తిఁ యైనచో నచ్చోట దేవుని యవతారమును బూర్తి కావ
లెను. ప్రతిజాతివారునుదమ పురాణగాథలలో దేవాంశాసం
భూతులైన మానవులచారిత్రములుగలిగియుండుటచే దేవుఁ
డు లోకములో నవతార మెత్తుననుటకుం జాలినంత ప్రబల
సాక్ష్యము కలుగుచున్నది. ప్రతిమానవుని హృదయము సం
దును మానుషాకృతి నందిన భగవంతుని బొంద వలెనను
కోరిక కలుగుచుండును) ఈ “క్రిష్టియనుకాలేజిమాగజై ను”
లోఁ దెల్పుబడినరీతిగా మానవుఁడు దేవుని సజాతీయమైన
మానవాకృతిలోఁ జూడఁ దలంచు చుండును గావున నేయవ
తారముల నమ్ముమని భీరములుపలికిన బ్రాహ్మసామాజికు
లందుఁగూడ దుదకీనమృకము కలిగినది. తుదికాలమున కేశ
వచంద్రసేనులవారు తామవతార మూతుకాలమని చెప్పుకొ
నఁజొచ్చిరి. వారిశిష్యులును వారిని బూజింపఁ జొచ్చిరి. ఎం
తదూరమోపోవుట ఎందుకు మన రాజమహేంద్రవరమానం
దే కృష్ణాద్యవతారముల పూజలోభాగమువంచుకొనఁదగిన
యవతారమూతులు సంఘసంస్కృతకాల దృష్టిలోబయ
లువెడలిరి. వీరినామమందే గొప్ప విశేషమున్నట్లు శ్రీయాం.
మొంకటరత్నం నాయుడు ఎమ్. ఏ. గారంతటివారు చెప్పిన
ట్లువినవచ్చుచున్నది. కావునమానవ కోటియెప్పుడును దేవ
సహాయతను దదవతారమూర్తిని గనఁగోరుచుండుననుటకిం
తయు సందియములేదు.

శ్రీకృష్ణమూర్తి.

ఈశ్రావణమాసము శ్రీకృష్ణవరమాత్యయొక్క పావనజన్మ
దివసంబుచే బవిత్రీకరింపఁబడి యుండుటచేత నాయవతార
మూర్తియొక్క పూతచారిత్రముం గూర్చి యొక్కింత ఈ
వత్సరమునఁగూడ ముచ్చటించుకొందము.

కొందఱునంవత్సరమున భగవదవతారములఁ గూర్చి ఈ
సందర్భములో ముచ్చటించు కొనియుంటిమి కదా. ఇప్పుడు
తదవతారమూర్తియొక్క చారిత్రాంశములం గూర్చి చ
ర్చించుకొందము.

కొందఱు క్రైస్తవవాదులు శ్రీకృష్ణభగవానులు కేవల క
ల్పిత పురుషులనియు, విశేషించి యాతని చారిత్రము క్రైస్తు
చారిత్రమునుండి గ్రహింపఁబడినదనియు నుడువను వ్రాయ
నుగూడ సాహసించు చుండుటచేతఁ గూడ నీవిషయమిప్పు
డవసరమైయున్నది.

ఈ పూర్ణావతారమూర్తియొక్కదివ్యచరిత్ర మన దేశ
మునందెప్పటినుండి యెంత యెట్లు వాడుకలోనున్నదోముం
దు కనుగొనవలసి యున్నది. ఇందులకై యాతని చారిత్ర
ముంగూర్చి విశేషముగా ముచ్చటించుచున్న భారత భాగవ
తములను విడచి యితర సాధనములఁ జూచుకొందము. ఈ

విషయములో ధీరేంద్రనాథపాలుగారు హూణఖావలో ను
నరించిన “ శ్రీ కృష్ణుడు అతని జీవితమును బోధయును ”
(Srikrishna His life & Teachings) అను నుత్తమ ప్రాథ
గ్రంథము చాలసాయ మొనర్పఁగలదుగాన దానిని ప్రధా
నాధారము చేసికొని ముచ్చటెంతము.

గ్రంథదృష్టాంతము.

7 వ శతాబ్దములో.

క్రీస్తుశకమేడవశతాబ్దమున “వాసవదత్త” యనుసంస్కృ
తకావ్యము నుబంధునిచే వ్రాయఁబడినదని యిప్పటి బుద్ధిమం
తులెల్లరు తలంచుచున్నారు. ఆయుత్తమకావ్యములో “ శ్రీ
కృష్ణార్జున యశోదానందవర్ధనః ” అని శ్రీకృష్ణవృత్తాంత మీ
బడినది.

6 వ శతాబ్దములో.

కాళిదాసు క్రీస్తుశకము 4, 6 శతాబ్దముల నడిమికాలము
వాడందురు. ఈమహాకవి తననలోదయములో శ్రీ కృష్ణుని
టు వర్ణించియున్నాడు.

“శ్లో॥ హృదయ సదాయాదవతః పాపాటవ్యాదురా సదా
యాదావతః । అరి సముదాయాదవతస్త్రి జగన్మాగా
స్స్మరేణదాయాదవతః॥ ”

ఈనలోదయము కొందఱి మతముచే కాళిదా సకృతము
గాకున్నది. కాన కాళిదాసకృతమని యందఱిచేతను అంగీ

క రింపఁబడుచున్న మేఘసందేశమునుండి యొక యుదాహరణము నిత్తము.

“రత్నచ్ఛాయావ్యతికర ఇవ పీక్ష్యమేతత్పురస్తాత్ । వ
లీకాగ్రాత్ప్రభవతిధనుః ఖండమాఖండలస్య యేనశ్యా
మంవపురతితరాం కాంతిమావత్స్యతేతే బర్హేణేవన్పు
రితరుచినా శోవశేషస్యవిష్ణోః ”

కీర్తిస్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 2 వ శతాబ్దములో

పాణిని చ్యాకరణమునకును హాభాష్యమును చేసిన వతంజలి
కీర్తిస్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 2 శతాబ్దము నాటివాఁడందురు.
ఈ భాష్యకారులవారి భాష్యములో కృష్ణుని ప్రశంస నిట్లు
చేయఁబడియున్నది.

“హేతుమతిచ,, (3-1-26) అను పాణిని నూత్రిముయొక్క
భాష్యములో “కంసవధమాచప్టే కంసఁఘాతయతి ”
అనియు “స వైమృధికరణేచ” (2-3-26) అను నూత్ర భా
ష్యములో:—“అసాధుర్మాతులేకృష్ణకి” అనియును సుదా
హరణములఁబడియున్నవి.

కీర్తిస్తువుట్టుటకు బూర్వము 3 వ శతాబ్దమున.

“లలితవిస్తరము” అను జార్ధమత గ్రంథములో 11 అ
ధ్యాయములో శ్రీకృష్ణులవారి పేరుగ్గడింపఁబడియున్నది. ఈ
గ్రంథము కీర్తిస్తువుట్టుటకుఁ బూర్వము 3 వ శతాబ్దము నాటి
దని ప్రాజ్ఞులు ప్రాయోచున్నారు.

కీర్తిస్తుపుట్టుటకుఁబూర్వము 12,13వ శతాబ్దములలో.

పాశ్చాత్యచార్యులవారు కీర్తిస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము 12, 13 శతాబ్దముల నాటివారని యందఱు నంగీకరించుచున్నారు. ఈమహర్షి తనవ్యాకరణములో:—

“వాసుదేవార్జునాభ్యాంపుక” (4-3-98)

అని వాసుదేవార్జునులపేరు నెత్తియున్నాఁడు.
పురాణములలో.

భాగవతముకాక విష్ణుపురాణమునందును, బ్రహ్మ పురాణమునందును, బ్రహ్మకైవతకాము నందును, స్కాందము నందును, వామనము నందును, కూర్మ పురాణము నందును, గూడఁగృష్ణుని పూజనీయచారిత్రము తెలుపఁబడి యున్నది. వీనిలో, విష్ణు, బ్రహ్మ, బ్రహ్మకైవతకాములయందు వివులముగా నీఁబడియున్నది.

శుశులలో.

ఛాందోగ్యోపనిషత్తులో “కృష్ణాయ దేవకీపుత్రాయ” అని విస్వప్రముగాఁ దెలుపఁబడియున్నది.

తైత్తిరీయమునందు “నారాయణాయ విద్మహేవాసుదేవాయ ధీమహితన్నో విష్ణుః పశ్యోదయాత్” అనిచక్కఁగా దెలుపఁబడియున్నది.

ఇంతియకాక ఆరణ్యకములందుఁ గూడ శ్రీకృష్ణుని పేరు కాన్పించుచున్నది.

వీనియం దన్నిటియందును గూడ శ్రీకృష్ణుఁడు పూజ నీయఁడుగను విశేషించి యవతారమూర్తికాగను వర్ణింపఁబడి

నాఁడుగాని సామాన్యుఁడుగా వణికంపఁబడి యుండలేదు. కొందఱు పొగుగా నాలోచించి చూడక ఛాందోగ్యములో “దేవకీపుత్రుడైన కృష్ణుఁడు” అని మాత్రము తెలుపఁబడి యుండుటచే నప్పటికింకను అవతారమూర్తిగా భావింపఁబడుట లేదనిసాక్షాదానించి వ్రాసియున్నాఁడు. ఇది యతిసంగతము. తైత్తిరీయములో “నారాయణా యవిద్మహేవాసుదేవాయ ధీమహి” అని వాసుదేవుఁడు నారాయణుడైనట్లుగా లేస్సగా వ్రాయఁబడియే యున్నదిగదా. ఇక సందేహమున కవకాశమెక్కడిది?

అయినను ఇతర దేశస్థుల గ్రంథములలో నీవిషయ మెటున్నదో విచారితము.

ఇతరగ్రంథ దృష్టాంతము.

“గ్రీసు” దేశస్థుఁడగు “మెగాస్తెనెసు” అనునతఁడు శ్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము 4 వ శతాబ్దమున మనహిందూ దేశము వచ్చినాఁడు. ఈతఁడు మనదేశముం గూర్చి కొంతగ్రంథము వ్రాసియుంచినాఁడు. ఈతఁడు మనదేశమునందలి యొక్క దైవతమును గూర్చి ముచ్చటించి యున్నాఁడు. ఆవర్ణనమునుబట్టి గూర్చి దైవతము తప్పక కృష్ణుఁడు కావలెనని పా్రిజ్ఞులు చెప్పుచున్నారు.

ఇంతయేల గ్రీకుదేశస్థుల పురాతనగ్రంథములందుఁ గూడ కృష్ణుఁడు వర్ణింపఁబడి యున్నాఁడు. విద్వద్వరులగు

తాలగంగాధర తిలకుల మతమంనుబట్టి గ్రీకువారికిని మనకును జాలసంబంధమం కలదుగదా.

గ్రీకుబాష్కలోనివురాతనగ్రంథమంలగోఅపోల్లో (Apollo) అనుపదమం కాన్పించుచున్నది. దీనినింకూర్చి “ఇండియా ఇన్ గ్రీసుఆర్ ట్యూక్ ఇన్ మైథాలజీ” (“India in Greece or Truth in Mythology”) అను గ్రంథరాజమంలొ నిట్లు వ్రాయబడి యున్నది.

“Another Scion of this royal stock has been demonstrated to be the deified christna of the *Lodacae* men (Lacedaimon) whose name was also.

(A.) Balano-z Apollonos, or Apollo.

The name Apollonos is the Greek euphonic term of A Balono-ja * name of krishna.

(* derived from “Bala” Balarama and “anoja” younger brother.)

(దైవమంగా భావింపబడు కృష్ణుడు ఈ రాజవంశమం యొక్క మఱియొక కాఫగానున్నాడు. ఈతనికి ఆ “బలానోజ్” అ “పల్లోను” లేక “అపోల్లో” అని నామాంతరమం కలదు.

ఆ ‘పోల్లోనోజ్’ అనునది కృష్ణనిపేరగు ఆ ‘బలానోజ్’ అనుదానిని గ్రీకులు ఉచ్చారణ సౌకర్యార్థమై మార్చుకొని వ పదమైయున్నది. (*ఆ “బలానోజ్” అనునది “బలానుజ”

అనుదానినుండి పుట్టినది. బల=బలకామనియొక్క అనుజ=తమ్ముడు అని దీనియర్థము.)

శాసనప్రమాణము:— ఘూర్జరప్రభువుల తామశాసనములందును నాశికాత్యగ్రింబకము కడనున్న శిలాశాసనమునందునుగూడ కృష్ణుని పేరుదాహరింపబడి యున్నది. ఈరీతి శాసనము లనేకములు కలవు. ఈరీతిగాఁ గ్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వమే సర్వవిధముల సుప్రసిద్ధుడై యున్న కృష్ణుడు క్రీస్తుయొక్క చారిత్రమునుండి కల్పింపబడిన కల్పితపురుషుడని చెప్పటకు బుద్ధిమంతులెవ్వరయిన సాహసించురా ?

“That there is nothing mythological in this account of Crishna will be distinctly seen; for Crishna the son of Devaki is actually named in the Chandogya Upanishod, towards the close of the third chapter as having received instruction from Ghora, a descendant of Angiras.”

(కృష్ణుని చారిత్రములో నసత్యమగునట్టి పురాణగాథలే దను సంశయిబాగుగాఁ దెలిసికొనవచ్చును. ఏమన దేవకీసుతుడైన కృష్ణుడు వాస్తవముగా ఛాండోగ్యోపనిషత్తులోఁ బేర్కొనబడి యున్నాడు. అతడు అంగీరసుని వంశస్థుడగు ఘోరునికడ వేదాంతము నభ్యసించినట్లుగా మూడవ అధ్యాయములో తుదిని (17 వ ఖండములో) తెలుపబడియున్నది.) అని ఇండియా ఇక్వగ్రీసు అనుగ్రంథములో వ్రాయబడియున్నది.

కాలము:—ఇక కృష్ణుని కాలముంగూర్చి చర్చించుకొందము. కృష్ణుడు ఛాందోగ్యోప నిషత్తులో నుదాహరింపఁబడియుండుటచే నప్పటికాతఁడు సుప్రసిద్ధుడైనట్లు విస్పష్టమగుచున్నదికదా. ఛాందోగ్యోద్యుసనిషత్తులు క్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వ మేడవ శతాబ్దమునాటివని మాక్సుమూలరు దొరవారు మున్నగువారు వ్రాయుచున్నారు. కాబట్టి యప్పటికిఁ బ్రసిద్ధుడని నిరాక్షేపముగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది. ఇంకను కృష్ణార్జునులు ఇద్దఱునుగూడ పాణిని వ్యాకరణములో నుదాహరింపఁబడి యున్నారు. పాణిన్యాయలవారు క్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము 12, 13 శతాబ్దముల మధ్యకాలమువాఁడని “ గోల్డుస్టకరు ” అనుచు శాస్త్రవ్య విద్వాంసుఁడు నిశ్చయముగా ఋజువుచేసియున్నాఁడు. కాబట్టి కృష్ణార్జునుల చారిత్రమప్పటికిని సుప్రసిద్ధమని తెలియవచ్చుచున్నది. మఱియును మహాభారతములో కృష్ణార్జునులు ముఖ్యులుగా వర్ణింపఁబడియున్నారు. కథకంతకును బ్రధానులు. వారులేకున్న కథయేలేదు. కాన భారతములో వీరివీరివల చేర్పఁబడిరనుటకై తికాదు. ఈభారతము క్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము 15, 16 శతాబ్దముల నాటిదని విద్వద్వరులగు బాలగంగాధర తిలకులు మొదలగు ఘనమతులచే ఋజువుచేయఁబడియున్నది. ఈక్రిందికారణములచే భారతయుద్ధము క్రీస్తుపుట్టుటకు, పూర్వము 15 శతాబ్దము పైదని పండిత వరులు తలంచుచున్నారు.

(1) విష్ణుపురాణములో వరీక్షత్తుకాలము కలియగాదిగ తాబ్దము 1201 అని తెలుపబడియున్నది. దీనినిబట్టి భారత యుద్ధకాలము క్రీ. పూ. 1900 అగుచున్నది.

(2) విష్ణుపురాణములో నందుఁడు చంద్రగుప్తునకు 100 విండ్లుపూర్వఁడని తెలుపబడియున్నది. “ఆలెక్జాండరు” కాలమువాఁడైన చంద్రగుప్తుఁడు క్రీ. పూ. 315 సంవత్సరములనాటి వాఁడగుట నిరాక్షేపము కావున నందుఁడు క్రీ. పూ. 415 నాటివాఁడగుచున్నాఁడు. విష్ణుపురాణమునుబట్టియే నందునికంటె యుద్ధిష్ఠిరుఁడు 100 సంవత్సరములు పూర్వఁడగు చున్నాఁడు. దీనినిబట్టి యుద్ధిష్ఠిరుఁడు క్రీ. పూ. 1115 వత్సరములనాటి వాఁడగుచున్నాఁడు. అనగా నించుమించుగా 15 వశతాబ్దమునాటి వాఁడగుచున్నాఁడు.

(3) భాగవతమునందును, వాయు పురాణమునందును, విష్ణుపురాణమునందును గూడ జ్యోతిష సిద్ధాంతరీతిగా యుద్ధిష్ఠిరుని కాలమీబడియున్నది. దీనినిబట్టి చూచిన సీకాలము క్రీ. పూ. 45, 6 వ శతాబ్దముల నాటిదగుచున్నది.

(4) భారతయుద్ధకాలము తెలిసికొనుట కెంతోక మంచి యాధారము కలదు. భారతములో భీష్ముఁడు యుద్ధరంగములోఁ బడిపోయినతరువాత ఉత్తరాయణము వచ్చువఱకు ను జీవించి యున్నాఁడనియు మాఘమాసములో నుత్తరాయణము వచ్చినదనియు పిమ్మట దేహమును జూలించినాఁడనియుఁ దెలుపబడియున్నది. ఇప్పుడు త్రరాయణము మాఘ

మాసములో వచ్చుటలేదు. పుష్యమాసములో వచ్చుచున్నది. ఈభేదమునుబట్టి జ్యోతిషసిద్ధాంతరీతిగా లెక్కవేసిచూచిన భీష్మనిర్మాణకాలము క్రీ॥ పూ॥ 18 వ శతాబ్దమున నైనదని బొలగంగాధరతిలకులు ధీరేంద్రనాథపాలుగారు మున్నగు విద్వాంసులు చెప్పుచున్నారు.

ఇట్టిశాస్త్రీయ కారణములనుబట్టి చూడఁగా శ్రీకృష్ణభగవానులవారు క్రీస్తుపుట్టుటకుఁ బూర్వము 18 వ శతాబ్దము పొరని తెలియవచ్చుచున్నది. దీని కితరవిషయములును దోడ్పడుచున్నవి.

శ్రీకృష్ణుఁడుజూరుఁడా?

“శ్లో॥ నూతనజలధరరుచయే గోపవధూటీదుకూల చోరాయ । తస్మైకృష్ణాయనమస్సం సారమహీరుహస్య బీజాయ॥” ముక్తావళి.

యోగీశ్వరేశ్వరుడైన శ్రీకృష్ణపరమాత్మ హిందువుల కెల్లను బంధుడైవముగనున్నాఁడు. సకలకళ్యాణ గుణపరిపూర్ణుండగు గోపాలుండు జాగడని యజ్ఞులగువారు భ్రమపడుచున్నారు. ఈదురూహమొదట పరమత్మను లకును పర

మతస్థులననుకరించుటయే పరమధర్మముగా నెంచు స్వమతస్థులకును గూడఁ గలిగినది. కాని యిదినిహూలము. ప్రమాణగ్రంథములెల్ల నీవిషయమున నింతయు నవకాశమునిచ్చుటలేదు. శ్రవణచారిత్రముంగూర్చివిష్ణుపురాణము, భారతము, హరివంశము, శ్రీమద్భాగవతమును ముఖ్యప్రమాణగ్రంథములుగా నున్నవి. వీనియందన్నిటి యందును యశోదాకిశోరుని పూతచారిత్రము వివరముగాఁ దెలుపఁబడియున్నది. తక్కిన పురాణములందును ఈకథకలదుగాని వానియందన్నిటియందును మిక్కిలిసంకపాముగాఁ దెలుపఁబడియున్నది. కాన వానితోఁ బ్రయోజనములేదు.

పైనుదాహరింపఁబడియున్న ప్రమాణగ్రంథములగు విష్ణుపురాణాదులను నిష్పక్షపాతబుద్ధితో బాగుగా నారసియచిన విచారి యెవఁడును శ్రీకృష్ణాడు జారుడని చెప్పసాహసింపఁడు. ఇట్లు తలంచుటకు మూలగ్రంథములం దెచటను నాధారములేకుండినను మూఢ భక్తులు తెలియకయును వృధాశక్తువులు గిట్టకయును బరమాత్మయొక్క పరిపూర్ణావతారమయిన శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మమును జారత్వముచేసిన వానినిగాఁ జోషఁజేయుచున్నారు.

మూఢభక్తులు యదునందనుంగూర్చిచేయు “గోపికాజారాది” స్తోత్రములనుబట్టి యాతఁడు జారుడని పైవారు తలంచునట్టి వర్ణనము చేసినను వారి హృదయములందుమాత్రమాదురూపా యావంతయునులేదు. వారిహృదయము

లు వినిర్మలములే. కృష్ణుని చేతలు జారత్వదూషితముల
 నుతలంపే వారికి లేదు. గోపాలుఁడు దైవమనియు భక్త
 వత్సలుఁడుగాన గోపికలఁ బరిపాలించి నాఁడనియు నింది
 యవశగతుఁడుగానిదై వముచేయుకృత్యముల్లెనుఋతము
 లేయనియు వారితలంపు. కావునదీనికంతగా ఏమశోకోఁబ
 నిలేదు. ఇకవృధాశత్రుత్వమును వహించిన మహాపురుషు
 లన్ననో కృష్ణుని గోపికాజారాదినామములతోఁ బిలుచుటలో
 నెంతయోదురూహకలదు. కృష్ణుఁడు నీచమైన జారత్వమును
 జేసినాఁడని లోకమునకుఁ దోఁపఁజేయవలయునని వీరితలం
 పు. వీరునవనాగరికులు. వరమతాచారపగులు కావుననే
 స్వమతాచారములకుఁ బగులు శ్రీకృష్ణుఁడరచాత్మకు శృ
 ధాశత్రువులు నేడేకలుగలేదు. చిరకాలమునుండికలరు. ఆ
 తనిజీవితకాలములోనే పలువురుకలరు. శిశుపాలజరాసంధా
 దులెల్ల తత్కాలమునందున్న కృష్ణుని గర్భశత్రువులు. కా
 నియాకాలమునాటి గర్భశత్రువులకును నీకాలమునాటి య
 కారణ శత్రువులకును జాలవ్యత్యాసముకలదు. ఏమనవా
 రెంతశత్రువులైనను శ్రీకృష్ణుని జారునిగా నిందింపలేకపోయి
 నారు. ఇప్పటిశత్రువులకన్ననో నొటికడ్డులేదు. జేతికె వాడ్డు
 లేదు. ఆ కాలపువైరులు కూడఁ గని పెట్టలేని జారత్వము
 నుగోవిందునందువీరు నేడు కనిపెట్టిరి! శ్రీకృష్ణునిసమకాలికశ
 త్రువులను గూర్చి ఆనీబిసాంటుదొరసాని గారిట్లు వ్రాసి
 యున్నారు:—

“Srikrishna had many bitter enemies during his life on earth, who assailed Him with unmeasured violence, and brought many charges against Him, but none accused Him of immoral relations with women. Shishupala is a striking instance of this. In his vehement tirade against Shrikrishna in which he ranges over His life “defaming and polluting,” he does not accuse Him of any crime of this kind. It is obvious that if His contemporaries condemned His relations with the Gopis, His enemies would have made this a chief and most effective charge against him.”

(ఈభూమిపై శ్రీకృష్ణునకు దనజీవితకాలములోనే వరుస గర్భశత్రువులుగలరు. వాండులెక్కలేనిదౌర్జన్యముతో నాతని నెదుర్కొని యాతనిపై ననేకదోషముల మోపిరి. కాని వాండువ్వరును గృష్ణునకు స్త్రీలతో నీతిబాహ్యముగు సంపర్కమున్నట్లు నింద మోపియుండలేదు. ఇందులకు శిశుపాలుడు ప్రబలనిదర్శనము. మర్యాదనష్టమును గలిగించుచు కలంకమును బొసంగించుచు శ్రీకృష్ణునిపై నీతడుచాలా దౌర్జన్యమును జూపియున్నాడు. అనిందలలో కృష్ణునందు జాగత్వనింద మోవబడియుండలేదు. ఆకాలపు వారిలో శ్రీకృష్ణుడు స్త్రీలతోఁ గూడనిసాంగత్యము కలిగియున్నాడనునింద యాతనియందున్నయెడల నాతని శత్రువులు దానిని బెద్దజేసి యొక గొప్ప దోషముగా నాతని నిదించియుండురనుట విస్పష్టము)

శ్రీకృష్ణుని ప్రాంతమును,
తేల ప్రాంతము.

ఇట్లనే దీ రేంద్రనాథపాలుగారును దమ శ్రీకృష్ణచారిత్రమునందు వ్రాసియున్నారు.

మనపూర్వగ్రంథములందు (భాగవతమందు) శ్రీకృష్ణుడు జారుడని తెలుపు కథలనేకములువర్ణింపబడియుండఁగా శిశుపాలుడేల జారుడని నిందింపలేదనియు బిసెంటుదొర సానిగారు మున్నగు నాధునికు లేలజారుడనలేను అనియునదుగుటవలన నేమి ప్రయోజన మని కృష్ణుని యకారణశత్రువులదుగవచ్చునుగాన సమాధానము చెప్పెనము.

భారతాదులను బట్టి చూచిన కృష్ణుడుజారుడని తెల్పుట కవకాశము లేనియట్లే బాగుగా విమర్శించి భాగవతాదులను బట్టి చూచినను ఆమహామోగి యగు కృష్ణుడు జారుడుగాడని లెస్సగా బోధపడును. ఇటీవలిమూఢభక్తులు తమమూఢభక్తిని బట్టి కృష్ణుని చర్యల బిచ్చిగా వర్ణించినను వాని నాధారము జేసికొని మూఢత్వములు తమమూఢత్వముచే గృష్ణుని జారునిగా నిందించినను భాగవతాదిపురాణములు మాత్రమట్టి వర్ణనమును జేసియుండలేదు. భాగవతాదు లీవిషయములో మిక్కిలి మెలకువతోనే వ్రాయబడియున్నవి.

పరశ్రీనిగూడినవాడు గదా జారుడనిపించుకొనును. అట్టిపరశ్రీ సంగమమును గృష్ణుడు చేసినట్లుగా మనప్రమాణగ్రంథములందు వేనియందును లేదు. కృష్ణుడు గోపికలతోగూడిరమించి నట్లుగా భాగవతమునఁ బలుతావుల వ

ర్ణింపబడి యుండఁగా నాతఁడు సరస్త్రివర్జితఁడని నీవెట్లు చెప్పగలవందులేని నిష్పక్షపాత బుద్ధితోఁ బొగుగావిమర్శించి చూచిన భాగవతమునందు గోపికలను గూర్చియును గృహనిగూర్చియును వర్ణింపఁబడిన కథ లన్నియును భక్తులగు వారికి వేదాంతమును (జీవేశ్వరసంబంధమును) కథల మూలముగాఁ దెలుపుటకు వాఱియఁబడినవే కాని వేఱుగాదనిని శ్చంకముగాఁ దెలియఁగలదు. ఈవిషయము వివేకమూర్తులగు వివేకానందస్వాముల వారిట్లు వాఱిసియున్నారు.

“ People with ideas of sex, and of money, and of fame, dubbing up every minute in the heart daring to criticise and understand the love of the Gopies! That is the very essence of the Krishna incarnation. Even the Gita, the great philosophy itself does not compare with that madness for in the Gita the disciple is taught slowly how to walk towards the goal but here is the madness of enjoyment the drunkenness of love where disciples and teachings and teachers and books and all these things have become one even the ideas of fear and God and heaven.”

(కాంతాకనకవివక్ష కలిగినసదా ఎద వానిజపించుకొను వారలా గోపికల ప్రేమానుబంధమును విమర్శించువారు! అయ్యది కృష్ణావతారముయొక్క ప్రధానాంశము. గొప్పవేదాంతకాస్త్రమగు భాగవద్గీత కూడ నీగాఢప్రేమాతోఁ బోల్చి చూచుటకుఁ దగదు. ఏమన గీతలలో శిష్యునకు ముక్తిమా

ర్గముం గూర్చినబోధ క్రమక్రమముగాఁజేయఁబడి యున్నది. ఇచ్చటనన్ననో గాఢానుభవమే కలదు. ప్రేమూరితయమవెలయుచున్నది. ఇట గురువు శిష్యుఁడు బోధశాస్త్రము అన్నియును మేకిభవించి పోవుచున్నవి. భయము, భగవంతుఁడు స్వర్గముననువివక్షయే యుండనేరదు.

కేవల మోహాంధకారనిమగ్నులయిన వారలు కృష్ణలీలలకామతంత్రముగా భావించురుగాక. కేవల మోహాంధకార నిమగ్నులై యుండియుఁ బైకివేదాంతులవలెఁ గాన్పించువారు కృష్ణలీలల నిందించురుగాక. జ్ఞానులైనవారలువాని నిజ్ఞాన ప్రదములగు బోధలుగా గ్రహించుచున్నారు. అదియెట్లన ఇట్లు:—

శత్రుపక్షమువారలఁ దూషించు కృష్ణలీలల వరుసగాఁదిసికొని వానివిశేషభావమును వ్యక్తపఱచెదను.

గోపికావస్త్రాపహరణము.

1 మొదటిది గోపికావస్త్రాపహరణము. గోపికావస్త్రాపహరణము యొక్క వేదాంత భావముంగూర్చి యిది వఱకే పెద్దలు చాలగ్రంథములను ప్రాసీయున్నారు. వానిలో శ్రీమద్భాగవతమునందే (శ్రీములుకుట్ల కామలింగశాస్త్రుల వారిచేఁ బ్రకటింపఁబడిన దానియందు) యీఁబడియున్నదాని నిందుఁ బొందుపఱచుచున్నాను :—

“మఱియు ఈవస్త్రాపహరణ ప్రకరణములోని పరమార్థమేమనఁగా, స్వాతిరిక్తవస్తువు కలదనెడి అజ్ఞానమున్నప్పు

దు సేగ్గు మానము అరిషద్వర్గములు కలిగియుండును. అప్పుడు వస్త్రాచ్ఛాదనము కావలయు, బహుజన్మ నుకృతము చేత లభించిన సద్గురూపదేశమువలన “శ్లో॥ మయ్యేవస కలంజాతం మయిస్త్వంప్రతిష్ఠితంమయి సర్వం లయంతూతి తద్బ్రహ్మద్వయమస్మ్యహం” అనే బ్రహ్మజ్ఞాన ముదయించినప్పుడు స్వాతిరిక్తబుద్ధి నశించుచున్నది. అప్పుడు వస్త్రము నెడి అజ్ఞానావరణముండదు. కావున స్వాతిరిక్తబుద్ధివలనఁగలిగిడి సేగ్గునుమాని శ్లో॥ విస్మయస్మయమానం తస్మాద్దృశ్యం ప్రీడాంచదైహికం! ప్రణమేద్దండ ఏద్యూషా తా శ్వచండాల గోఖరం॥ అను భాగవత ప్రమాణము చొప్పున స్థావరజంగమాత్మక ప్రపంచమందలి సర్వ భూతములకును ఈశ్వరభక్తిచేత నమస్కారము చేయవలయును గనుక గోపికలనెడు బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసులు క్రికృష్ణుడనడు సదాచార్యునిబోధచేత అజానావరణమునువదిలి, సర్వస్వరూపుడైన కృష్ణపరబ్రహ్మమునకు “శ్లో॥ ఏకోద్యతా బహుభానివిష్టః ప్రత్యగాత్మ స్వరూపేణ దృశ్యరూపేణచద్వయం” అను ప్రమాణముచేత ప్రత్యగాత్మ స్వరూపముగాదృశ్యరూపముగా నీవే యున్నావు గనుక నీవే మేము మేమీనీవు అనుటకు నూచకముగా మనోబాధులు జ్ఞానకర్మకాండములు, అనుష్ఠానాస్తమలతోమొక్కిరని భావము.”

ఇట్లనే పాలవర్తి నాగేశ్వర శాస్త్రులవారును తెలుగు భాగవతములో వ్యాసీయున్నారు. ఆభావముం గూర్చి యొక్కింత చర్చింతము.

గోపీశబ్ధార్థము.

కృష్ణలీలల వేదాంతాధికమునుగూర్చి ముచ్చటించుకొనుటకుఁ బూర్వము గోపీశబ్ధార్థవిచారము చేయవలసి యున్నది గాన ముందుగానట్లొనతఁము.

‘గో’ అనఁగా నింద్రియము. ఇంద్రియములను చాలించునది అనఁగా నింద్రియములను వశపఱచుకొనిన దని యధికముగాన గోపియనఁగా శమాదిగుణ సంపత్తిగల బ్రహ్మవిద్యాభ్యానుడర్థము. కావుననే పాలవర్తినాగేశ్వరశాస్త్రులవారు తామాంధ్రభాగవతమున వ్రాసిన విశేషార్థములలో “గోపికలు బ్రహ్మవిద్యాభ్యానులు” అని యర్థమువ్రాసియున్నారు.

గోపికలు బ్రహ్మవిద్యాభ్యాను లనుటకు మఱియొక నిదర్శనము కలదు. మునులే గోపికలై పుట్టిరను పురాణగాథయొకటి గలదు. దీనిని బట్టి గోపికలు బ్రహ్మవిద్యాభ్యాను లనుట నిర్వివాదాంశమగు.

గోపికలు ఇంద్రియముల వశము చేసికొనిన యోగీశ్వరులని తెలిసికొనినాము గాన నిక కృష్ణునిగూర్చి గోపికావస్తావహరణ ఘట్ట మేమిచెప్పుచున్నదో కనుగొందము.

“శ్లో॥ భగవాంస్తదభిప్రేత్యకృష్ణాయోగీశ్వరేశ్వరః । వయస్యైరాగతస్తతవృతస్తత్కర్మసిద్ధయే॥ ”

ఈశ్వరము వస్త్రావహరణముటమునకు మొదటనే తెలుపబడినది. ఇందుకృష్ణాడు యోగీశ్వరేశ్వరుడనియు భక్తిచే దన్నారాధించుచున్న గోపికల కర్మసిద్ధి కలిగించుటకు వచ్చినాడు అనియు తెలుపబడియున్నది. గోపికలు యోగీశ్వరులు, కృష్ణాడు యోగీశ్వరేశ్వరుడు.

గోపికా వస్త్రావహరణ ముట్టములో కృష్ణాడు చెప్పిన మాటలుకూడ నయ్యది వేదాంతబోధకాని మఱియొకటి కాదని బోధచేయుచున్నవి. ఆవాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాడను.

“శ్లో॥ నమయ్యావేశితధియాం కామః కామాయుకల్పతే । భజితాంకర్షణితాధాన్యా ప్రాయోబీజాయనేష్యతే॥ ”

తా. నాయం దుండబడిన చిత్తముకలవారియొక్క మనోరథము కామాపేక్ష కలిగియుండదు. వేచబడి వండబడిన భాన్యములు మరల మొలువవు కదా.

ఈవాక్యములు కృష్ణునిచే నపహృతవస్త్రులని చెప్పబడు గోపికలం గూర్చి శ్రీకృష్ణపరమాత్మ చెప్పినవై యున్నవి.

కావున గోపికావస్త్రావహరణ ముట్టము వేదాంతమును బోధించునదియై యున్నది. గోపికలనఁగా యోగులు. వస్త్రములనఁగా అజ్ఞానావరణములు. అజ్ఞానావరణముపోయి దిగంబరుడైనం గాని. దిగంబరుడగు పరమేశ్వరుని భక్తుడు

పొందఁ జాలఁడు. కావుననే యొక క్రైస్తవ వేదాంతి
 “The naked soul must follow the naked “Jesus”
 (దిగంబరుఁడగు జీవుఁడు దిగంబరుఁడగు క్రీస్తును చొందవలె
 ను.) అని చక్కఁగా వ్రాసియున్నాఁడు. సర్వాంతర్యామి
 యగు భగవంతుని కడ మనము దిగంబరులముగా నుండుట
 కు సిగ్గుపడనేల? మనము బట్టలను విడుచునప్పు డక్కడ భ
 గవంతుఁడు లేడే? ఇంతయేల మనవస్త్రములతో లేదా?
 కావున భగవంతుని ముందట మనము దిగంబరులమై యుం
 డుటకు జంకుచున్నామనగా మనము భగవంతుని సర్వాంత
 ర్యామిగా నింకను జెలిసికొనలేదనుటయే యగును. కావున
 నే క్రీకృష్ణ పరమాత్మ గోపికలతో నిట్లు పలికినాఁడు:—
 “సీ. శృంగారవతులార సిగ్గేల మిముఁగూడి పిన్ననాటను గో
 లేబెరిగినాడ! నెఱుంగరే మీలోన నెప్పుడు నున్నాడ నే

నుచూడని మర్క మెద్దికలదు”

దీని క్రీశాగేశ్వర కావ్యలహరీ క్రిందికి టీకవ్రాసిరి:-

“అహమాదిశ్చ మధ్యంచ ధూతానామంతఏవచ” అను
 భగవద్గీత ప్రకారమున సమస్త వ్రాణకీటయందు పరమా
 త్మయే మొదలు తుద మధ్యముగ నున్నాఁడు గనుక గోపి
 కలారా యెందుకు మీరు సిగ్గుపడుచున్నారు. నేననే తెలివి
 పుట్టినప్పటినుండి మీలోనేవుట్టి పెరిగియున్నానే. ఎరుగ రే
 మీలోన నెప్పుడు నున్నాడ? “యత్స్మత్యేషుత్స్యత్యేషం యద
 భానే యదభావః” అనెడి అన్వయ వ్యతిరేకము చొప్పున

నేనుంటే మీరుండుట. నేను లేకుంటే మీరు లేకపోవుట. నేను అనఁగా వజ్ర, తెలివియుని యర్థము. “ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మేతి వ్యజానా” త్తను శ్రుతిప్రకారము ప్రజ్ఞాన మనెడి నేనుంటేనే మీరుండుట. ఆప్రజ్ఞాన మనెడు నేను లేనియెడల మీరును లేకపోదురు గనుక నేను చూడని మర్మ మెద్దికలదు = నేను సర్వదా మీలోనుండుట మీరెఱుఁగరా - నేను పురుషుఁడు మీరు స్త్రీలు అనెడు భేదము గల్పించుకొని మీరేమో సిగ్గుపడెదరు. (సర్వాణ్యేతాని ప్రజ్ఞానస్య నామధేయాని) అని చెప్పియున్నట్లు యీచతుర్థశ్లోదియ వ్యాపారములకు కారణభూతుఁడను నేనై యుండగా నా యొద్దనా మీసిగ్గులు. నేను సర్వజ్ఞుడనను సంగతి మీకుఁ దెలియదా?

ఈవాక్యము లన్నియును నీగోపికా వస్త్రావహరణ ఘట్టము వేదాంత బోధకయి యేర్పడిన దని విస్పష్టము చేయుచున్నవి.

ఇంకను నీసందర్భములోఁ గృష్ణ డధిరోహించిన నీవమునుగూర్చి కొంత ముచ్చటించు కొనవలసి యున్నది. ణీష్ఠా ప్రావణే అను ధాతువునుండి పుట్టిన నీవమునకు మానవ దేహమర్థము. మానవ దేహమును జెట్టుగా నుపనిషత్తులు పలుతావుల వర్ణించుచున్నవి. కాన దేహమందున్న యీశ్వరుని కడ సిగ్గుపడు నెడల నదా సిగ్గునందే యుండవలెను. ఆతఁడు గోపికలయందుండియే యున్నాఁడు. ఇక ఆతని పట్ల సగ్గులేయుండుటకు సిగ్గేల?

కై ౧ స్తవయోగులు "The naked soul must follow the naked Jesus" అని తలంచునట్లే మనజ్ఞానులు "శ్లో" విస్మయస్మయమానాః స్వాకాదృశం వ్రీడాంచ దైహికీం । వ్రణమేర్దండవ ద్భూమావాశ్వచండాలగోఖరం॥ " అని జ్ఞాని దేహసంబంధమైన సిగ్గుమొదలగు వానిని విడువవలెనని తలంచుచున్నారు. ఆహేతువుచే గోపికా వస్త్రావహరణఘట్టములో యోగీశ్వరేశ్వరుడైన కృష్ణుడు యోగీశ్వరులై తన్ను బొందగోరుచున్న గోపికలకు స్వాతిరిక్త వస్తువుకలదనెడి తలంపు వలనవచ్చు సిగ్గునకు ముఖ్యమగు వస్త్రాచ్ఛాదనమను నజ్ఞానావరణమును దొలగించి కర్మసిద్ధి నిచ్చినాడు.

సగ్గుతంగూర్చి.

నాగేశ్వరకాన్తులవారు చెప్పినట్లుగా స్వాతిరిక్తవస్తువు కలదనెడు తలంపున్నప్పుడు గదా సిగ్గుపాడమును దేహాద్యభిమానముతో గూడుకొని లౌకికజ్ఞానముచే నొప్పుచున్నపుడే దేవుడు తనకంటె భిన్నుడను భావమున్నప్పుడే భగవంతు నెదుట దిగంబరుడనుగా నెట్లుండనని తలంచుకొనుట సిద్ధించును. అట్టి జ్ఞానము లౌకికముగా నెంత మంచిదైనను నాధ్యాత్మికముగా హానికి మూలమగును. ఈయర్థము కైస్తవులకును మహ్మదీయులకునుగూడ మతగ్రంథ మగుప్రాతనిబంధనమందు విస్పష్టము చేయబడి యున్నది. ఆరాము, అవ్వయను అదిమదంపతులను దేవుడు సృజించి ఏదెను అను తోటలోఁ బెట్టినాడు. వారు దిగంబరులుగా నుండెడివా

రు. సదా వారికడకు వచ్చి భగవంతుడు వారియొక్క ము కనుగొనెడివాడు. భగవంతుడు తమసమీపమున నున్న ను తాము దిగం బరులుగా నుండుటకు వా రెన్నడు ను సిగ్గు పడ లేదు. కాని యా తోటలో లోక జ్ఞానదాయకమగు ఫలములనిచ్చు చెట్టుకలదు. ఆచెట్టు పండ్ల ను దినవలదని దైవమాజ్ఞ యిచ్చియున్నాడు. అపండు తిన నంతకాలము వారు దేవునెదుట దిగంబరులై యుండుటకు సిగ్గుపడలేదు. ఇంతలో సైతాను ప్రేరణముచే వారు జ్ఞాన ఫలములను దిసిరి. అంతకుఁ బూర్వము అమాయకులుగా నున్న ఆదిమదంపతులు జ్ఞానఫలానుభవము కలిగినది మొదలు భగవంతు నెదుట దిగంబరులుగా నుండుటకు సిగ్గు పడఁ జొచ్చిరి. ఆపేతువుచే భగవంతుడు యథా పూర్వముగా వారికిదశకానమిచ్చుటకు రాగా నాతని యెదుట బట్టలు లే కుండ నిలుచుటకు సిగ్గుపడి యెదుటకు వచ్చుట, మౌనుకొని రి. అది గని భగ వంతుడు వారిని మాండుకు, రా బిలచె ను. మేము దిగంబరులమంగా నున్నాము గాన మీయెదుట కు వచ్చుటకు సిగ్గు పడు చున్నా మని వారు సమా ధానము చెప్పిరి. “ఇదివఱ కీసిగ్గులేదే. ఇప్పుడుక్రొత్తయేమున్న ది. ఇప్పుడు సిగ్గుపడనేల జ్ఞానఫలమును తినినారా” యని భ గవంతుఁ దడిగను. తినినా మనివారు చెప్పఁగా భగవంతు డాగ్రహమును బొంది మీరు జననమరణముల పాలగుదురు గాక యని శపించె. తనయెదుట దిగంబరులుగా వారు సం

చరించినంతకాలమును వారియందు బద్ధానురాగుడై యుం
డె. వారట్లుండుటకు సిగ్గువడగనే భగవంతుడు వారి నన్య
ధా భావించి శపించె. దీనివలన నేమి తెలియవచ్చుచున్నద
నగా సిగ్గును గలిగించు విజ్ఞానము జీవునకు జననమరణపరం
వరను గలిగించును. భేదబుద్ధిని గలిగించి సిగ్గును బుట్టించని
ప్రజ్ఞాన మన్ననో మోక్షము నిచ్చును. అని తెలియవచ్చు
చున్నది.

కాన విజ్ఞానమును నజ్ఞానావరణమును దొలగించి భగ
వంతుడగు కృష్ణుడు యోగుల కర్మసిద్ధిని బొందిన వారిని
గాఁ జేసినాడని గోపికా వస్త్రావహరణ కథవలనఁ దెలియ
వచ్చుచున్నది.

గోపికలు కృష్ణు నెట్లు తలంచుచుండిరి.

ఇంకను నీయర్థమే సత్య మనుటకై గోపికలు కృష్ణు నెట్టి
వానినిగాఁ దలంచుచుండిరో యదియును విచారితము. గో
పికలు కృష్ణుని తమ యింద్రియేచ్ఛలఁ దీర్చు యావన వంతుఁ
డైన సుందరపురుషునిగాఁ దలంచుట లేదు. మఱేమన్న ప
రాత్పరునిగాఁ దలంచుచున్నారు. ఈవిషయము భాగవతము
న గోపికా గీతలయందె యిట్లు చెప్పఁబడియున్నది.

శ్లో॥ నఖలుగోపికా నందనోభవా నఖిలదేహినా మంత రాత్మ
దృక్ విభున సాధికాలోవిశ్వగుప్తయేనఖిలదేయివాన్ సా
త్వతాంకురే॥

(ఓయినఖుడా, నీవుయకోదాపుత్రుడవు కావు. విచారిం
వగా సమస్తప్రాణులకు బుద్ధిసాక్షివి. ప్రపంచసంరక్షణము
నకై బ్రహ్మదేవుని చేత ప్రార్థింపబడి యాదవ వంశంబున
పుట్టినాడవు. ప్రపంచ రక్షణమునకు అవతరించిన నీకు భక్తు
లను కాపాడక యుపేక్షించుట యనుచితము)

ఇట్టిభక్తిగల గోపికలు నీదేంద్రియ వాంఛచేగృహిణి గూ
డిరనుట కంటె వింతయుండఁ గలదా?

కావున సర్వవిధముల గోపికా వస్త్రావహరణ ఘట్టమువి
నిర్మలమైన వేదాంతమును బోధించుచున్నది గానిమూఢులు
తలంచునట్లు జారత్వబోధకముగాదు.

గోపికావస్త్రావహరణ ఘట్టము.

గోపికా వస్త్రావహరణ ఘట్టము యొక్క పరమాధికా
ముంగూర్చి యిదివఱకు ముచ్చటించుకొని యున్నాము గాన
నిప్పుడు వ్యావహారికార్థముం గూర్చి ప్రసంగించు కొం
దము.

గోపికా వస్త్రావహరణ కథ మంచి వేదాంతమును బో
ధించునదియే కావచ్చును. అయినను, ఒక సర్వావమును
బోధించుట కయినను కథనుగూడ మంచిదాననే తీసికొన వ
లెనుగాని నీచమయిన పరశ్రీ లోలత్వముం దెల్పు కథల
మూలముననా వేదాంతమును బోధించుట? అదిహానికి మా
లముకాదా? యని నవనాగరికులు ప్రశ్న వేయుదురు గాన
పారికిసమాధానమును దెలుపువము.

గోపికావస్త్రావహరణ ఘట్టాదులు వరికించిచూచిన వ్యవహారరీతిచేగూడ దోష దూషితములు కావని తెలివి గల తారెల్లరును దెలిసికొన వలసియున్నది. నవనాగరికులు తమకుగల వృధాద్వేష కారణముచే సత్యమును గ్రహింపజాలక విరసులై యీకథలు కామోదేకవశతను దెలుపునవి యని తలంచు చున్నారుగాని యట్టితలంపునకు నొనైన తామే యవివేకు లగుచున్న సంగతిని గ్రహింప లేకున్నారు.

విమన:—

శ్రీకృష్ణుడువదియేండ్ల వయసువాడై యుండుటకుఁ బూర్వమే గోపికలతో వివిధగతుల విహరించి నట్లు భాగవతాదులు తెలుపుచున్నవి. గోపికావస్త్రావహరణ మయిన తరువాతజరిగిన గోవర్ధన పర్వతోద్ధరణము నాటికి గోపాలునివయసు 7 ఏండ్లని భాగవతము నందీ క్రింది రీతిగాఁ దెలుపఁ బడియున్నది:—

“శ్లో॥ యస్సప్తహాయనో బాలః క రేణై కేనలీలయా । కథం బిభృద్గిరివరం పుష్కరంగజరాడివ॥

“ క॥ ఏడేండ్ల బాలుడెక్కడ । కీదంగరితమ్మియెత్తుక్రియనందరముఁ జూడగిరి యెత్తుటెక్కడ! వేడుకనొకచేత నేడువెఱగాగాదో?॥”

దీనినిబట్టి గోవర్ధనమెత్తునప్పటికి నేడేండ్లవయసు మాత్రము కృష్ణునికిఁగలదని తెలియపచ్చుచున్నది. కావున గోపికావస్త్రావహరణము సాటికింతకంటెను చిన్నవాడు. ఇంతపిన్న

వయసుకలవానికింద్రియ కామముందుననిబుద్ధిగలవారెవరైనా దలంచుటకు నవకాశము కలదా? ఏడేండ్లబాలుడు గోపి కలతో విహరించెనన నది కామవశమున జరిగిన దనుటకు గాని దానినిబట్టి తాముకామవికారము నందుటకు గాని వివేకముగల పాఠకుల కింతయైనసందుగలదా? కావున భాగవతమున వర్ణింపబడిన కృష్ణలీలలన్నియును నతి బాల్యముననే వర్ణింపబడి యున్నవగుటచే మనభాగవతాదు లపార్థము చేసికొనుటకు జదువరుల కింతయు జోటిచ్చుట లేదని సరసులుగపించు కొనవలసి యున్నదిగదా. ఏడేండ్లబాలుడు స్త్రీలతో జారత్వము చేసినాడట. దానిని మననవనాగరికు లధిక్షేపించు చున్నారట? ఇందులో నేది వింత? తప్పవరిది? దోషులెవరు? ఏడేండ్లబాలుడుజారత్వము చేసినాడని తలంచువా లేకదా తప్పక నగుబాటకు లోనుగావలసియుండును?

కాబట్టిమన గ్రంథములు కృష్ణుని లీలల నధిక్షేపించుట కవకాశము రవ్వంతయేని మెసంగుటలేదని బుద్ధిమంతులూ హించుకొనఁదగి యున్నది.

అతిబాల్యమున వర్ణింపబడిన లీలల నన్యథాభావించుట తప్పని బిసెంటు దొరసానిగారు హీరేంద్రనాథ పాలుగారు మున్నగువారు చక్కగా నిదివఱకే వ్రాసియున్నారు.

ఈ కాలమునాటికి నందనందనుని వయసెంతయో తెలిసి
కొనియున్నాముగాన నిక అవహృత వస్త్రులయిన గోపికల
వయసుంగూర్చి చర్చించుకొందము.

నాడవహృతవస్త్రులయిన గోపికలు సత్తహాయ చముల
యీడుగల కృష్ణుడు తమకు భతక కావలెనని కోరుకొను
చుఁ దమకోరిక సిద్ధించుట కయి కాత్యాయనీ వ్రతము చే
యుటకై యాజలాశయము కడకువచ్చి వ్రత మొనరించుచు
వ్రతమధ్యమందే తమచేలముల నొడ్డుననుంచి నీటిలో జల
కమాడుటకు మొదలుపెట్టిరి ఈయంశముభాగవతమునందే
ముట్లు చెప్పబడియున్నది.

“శ్లో॥ హేమంతే ప్రథమేమాసి నందవ్రజ కుమారికాః ।
చేరుహావిష్యంభుంజానామానంకాత్యాయనీ వ్రతం॥
కాత్యాయనిమహామాయే మహాయోగి న్యధీశ్వరి । నందగో
పనుతందేవి పతింమేకురు తేనమః॥”

దీనినిబట్టికృష్ణుడు భతక యగుటకై యీగోప బాలికలు
కాత్యాయనీవ్రతముచేయుచుండిరని తెలియవచ్చుచున్నది.
ఏడేండ్లబాలుడగు నందకిశోరుడు భతక కావలయునని కోరు
కొనెడి బాలికలంతకంటె పిన్నవయసు కలవారై యుండ
వలయుకదా? “అసమానార్హ గోత్రజాం యవీ యశీం భా
ర్యాంవిందేత” యనిమనశాస్త్రములు మొఱిలిచుచున్నవిగా
న కృష్ణుని భతకగాఁగోరు గోపికలు కృష్ణునివయసు కంటె
పిన్నవయసువారు కాకతప్పదు. విశేషించివీరెల్లరును నవివా

హితలగు కన్యకలుగావుననే భాగవతములో నీ ఘట్టముందు నీగోపికలు 'కుమారికాః' అనియు 'కుమార్యః' అనియుఁ జెప్పబడియుండిరి. కాబట్టి వరశ్రీలుకారు వివాహముకాని చిట్టిబొట్టెలు.

ఏడేండ్లకు లోబడిన వయసుగల చిన్ని కృష్ణుడు తనకంటె చిన్నపాండ్రగు గోపబాలికలతోఁ గ్రీడించిన క్రీడలు మన నవనాగరికులకు కామవికార చేష్టలుగాఁ గాన్పించు చున్నవంట! ఇది గొప్పవింతకాదా! ! ఏడేండ్లపాలురు నై దేండ్లబాలికలు కలసి విఘోదాధా మాదుకొను పాటలను బట్టి పారితోందు జాతత్యము నారోపించు మహానుభావుల బుద్ధియే బుద్ధిగదా! ! !

కాబట్టి వ్యవహారరీతిచే జూచినను గోపికావస్త్రావహార బట్టి మునుబట్టి శ్రీకృష్ణునందు జాతశ్వదోషము నెంచుట కవకాశ మిసుమంతయును లేదు.

సంస్కృతభాగవతములో నీఘట్టమునందు వ్యాసభట్టారకులు గోపికల "నంద్రవజ కుమారికాః" అనిబాలికల గాఁ జెప్పుటయకాక వారి విషయములో నెచ్చటను (గోపికా వస్త్రావహారం ఘట్టములో కచకుచాది వర్ణనమును గూడఁ జేయలేదు, ఇదంతయు నాగోపికలు పసి బాలికలని తెలుపుటకే యిట్లు వ్యాసులవారిచే నాయుబడి యున్నదని విస్పష్టము చేయుచున్నది. అయినను ఈరహస్యమును గ్రహింపఁజాల

క యిటీవలి తెలుగుకవులు కిందిరీతిగా నీగోపికల గచకు చాదికములు గలవారినిగా వర్ణించియున్నారు:—

“మ॥ రమణుల్ ప్రాద్దున పేలుకాంచి సఖులక రండం చునాత్మీయనా॥ మములక జీరికుచద్యయి భరములుక మ ధ్యంబులల్లాడఁగాఁ బ్రమదోద్దామ గజేంద్రయానలగుచుక బద్మాక్షునిక బాడుచుక॥ యమునాతీరము చేరఁబోయిరిగృ హీతాన్యోన్య హస్తాబ్జలై॥”

మూలమునందీ ‘కుచద్యయిభరములు’ లేవు అందునీయ ర్థమిక్రిందిరీతిని దెలుపఁబడియున్నది:—

‘ శ్లో॥ ఉషన్యతథాయగోత్రై స్స్వరన్యోన్యబద్ధబాహ వః॥ కృష్ణ ముచ్చైర్జగు ర్యాంతః కాళింద్యాంస్నాతుమ న్యహః॥’

తెలుగుకవి “కుచద్యయిభరములక మధ్యంబు లల్లాడఁ గా ప్రమదోద్దామ గజేంద్రయానలగుచుక” అను పదముల మూలములో లేనివానినిదెచ్చి పెట్టినాడు. తెలుగుకవివర్ణిం చిన రీతిగా గోపికలు కుచద్యయి భరాలనలై నిందు జవ్వన ముననున్న యెడల బాలుడగు కృష్ణుడుమగఁడు కావలె నని కోరుకొనుట తటస్థింపఁగలరా? తెలుగుకవి యీ యంశము ను విచారింపలేదు. తానును నీవేరీతల “స్థాప కుమారికలు” “కన్నియలు” అనిప్రాసయునుగూడ వారుకుచభరము కల వారినిగా వర్ణించియున్నాడు. స్త్రీవర్ణనము చేయునప్పు డె ల్ల కుచవర్ణనముచేయుట కవుల కలవాటై యున్నది. ఆయి

భ్యాసమునుబట్టితెలుగుకవి యిటతలవనితలంపుగాఁగుచవర్ణనమును బెట్టియున్నాఁడు. సంస్కృతకవి యాసందు కూడఁగలిగించి యుండలేదు.

వైకారణములచే గోపికావస్త్రాపహరణఘట్టము కృష్ణాదుజారుడని తెలుపుట కింతయు నవకాశము కలదిగా నుండలేదని సర్వవిధముల నిస్సంశయముగాఁ జెప్పవచ్చును.

ఇక ఈకథ మూలముగా భక్తులు కామవరవశులై పాదైపోయిరాయును సంశయముంగూర్చి ముచ్చటించుకొందము.

వైన మనము కృష్ణలీలలు కేవలబాలకీడలని కనుగొనియున్నాము. కాఁబట్టి యివి చదువఁగల హృదయములందు గామవికారమును సంకురింపజేయఁజాలవు. భక్తులెల్లరు నీకథ భక్తిరసప్రధానమయినదిగా గ్రహించుకొనుచున్నారగాని కామతంత్రముగాఁ దలంచుటలేదు. భక్తులు కానివారికి దూష్యముగాఁదోచిన తోచుగాక. భక్తులకట్లుతోచుటలేదు. భక్తియున్నప్పుడీనీచోహాలు తోచవు. అదిమిక్కిలి పావనమైనది. అదిచెడిన నాపిమ్మట నేదితోచినను దోచవచ్చును. ఇందులకుఁ బార్థాణముగా శ్రీరావుబహదరు కందుకూరి వీరేశలింగము వంతులవారి చారిత్రమునేయుదాహరణముగాఁ దీసికొందము. శ్రీవంతులవారు వృద్ధులయిన తరువాత నేమరముకశీయుండినను యౌవనమధ్యముననున్న కాలములో నీగోపికా జారుడే యిట్ట దైవతముగాఁ గలిగియుండిరి. వీరు ౨౪ ఏండ్లవదుచుతనముననున్న కాలములో

రసికజనమనూరంజనమను నొకశృంగార ప్రబంధము నొనరించి దానినీగోపికావస్త్రుచోరున కంకితమొనరించిరి. అందుఁ దమయిష్టదైవతమగు గోవీజనవల్లభుని చర్యలలో వస్త్రావహరణలీల నీక్షించిరిగా వర్ణించి తమయిష్టదైవతమునిట్లు స్తుతియించి యున్నారు.

“క॥ పొన్నగున్న నెక్కి గొల్లపువ్వుబోండ్లతోడుతకా । వన్నమీఱఁజేతులెత్తి పల్వరొక్క చెల్వనకా । జెన్నమీఱమొక్కకున్నఁ జేలలియ్యనంచునాఁ । డన్నవంతు గెల్చుకొన్నయట్టిదిటజేలుపా॥”

ఈ వీరేశలింగ కవిగారు గోపాలశతకమును గూడ విరచించియుండిరట ! ఆపుస్తకముమాత్రమచ్చుపడలేదు ! ఈరీతిగా గోపాలు నిష్టదైవతముగాఁ బెట్టుకొని గోపాంగనాదు కూలచౌర్యము నొకగొప్ప స్తవనీయు కార్యముగానమ్మి చరించిన శ్రీలింగ కవిగారు “యథాదేవస్తథాభక్తాః” అను న్యాయమున-దామువిగ్రహారాధనమును వ్యాసములోనాని నదాని-నన నరించి తామింకఁజైన నిందియవశగతులయిపోయిరా ? లేదని మనమెఱుఁగుదము. లింగము గారివంటి శృష్టభక్తులు లోకములో వేనవేలుకలరు. వారెవరును శ్రీకృష్ణచరిత్రమునుబట్టి చరితమనస్కులయిపోలేదు. ఋద్ధిహీనులొక కొందఱు తమకు సహజముగానున్న దుష్టజములనుబట్టి కృష్ణలీలల నొకసాకుగాఁ బెట్టుకొని చెడిపోయినఁ బోవచ్చు.

ను. అంతమాత్రముచేత మనము కృష్ణ భక్తులు దుర్వృత్తి కలవారై యుందురని తలంపరాదు.

శ్రీవీరేశలింగం వతులవారు శ్రీకృష్ణుని వస్త్రాసహారణాది లీలలనమ్మి వానిని భక్తితో స్మరించుకాలములో వీరుచాజ్ఞలుగాని యజ్ఞలుగాదు 25 విండ్లవయస్సుగలదు. మూఱవిద్యాసంస్కారము పూరితయైనది. పెద్దగ్రంథకర్తలయినారు. ఇట్టియున్నతస్థితియందుండియునుగూడ కృష్ణలీల భక్తితో వణిజించియుండిరి! అదిపాపచింతనమననా? కాదు. వినిర్మలమయిన భక్తితోడనే. భక్తియున్నంతకాలమును గృష్ణుని కళ్యాణగుణములు కలవానినిగానేయెంచి తత్పాదభక్తులయియుండిరి. ఆకాలమునందు జారత్వముదోషముకాదను తలంపు వీరికిగలదా? లేదు. ఇప్పుడెంతవరిజ్ఞానమున్నదో యప్పుడును సంత వరిజ్ఞానము కలదుగాన జారత్వము దూష్యముకాదను తలంపు వారికింతయులేదు? అయిననుజారుడనిపిలువబడు కృష్ణునేల యిట్టదైవతముగాఁ గొలిచిరి? భక్తికాలములోఁ గృష్ణుడు జారత్వముచిసినట్లు వారుతలంచి యుండలేదు. అప్పుడీ లీలలన్నియు కళ్యాణ కార్యములుగానే కాన్పించినవి. కావున దీనినిఁబట్టియే భక్తులగువాడి హృదయములందు కృష్ణలీలలను గూర్చి పాపచింతనమేయుండదనియు జూరికి కృష్ణుడు వరదూత్తయను తలంపుందునే కాని జారుడను భోజమేయిండదనియు లీలలనన్నిటిని నిత్యకలకములగు దైవకార్యములుగా జూరుతలంతురనియు మఱి

ము గ్రహించు కొనవలసియున్నది గాన కృష్ణుని నిక్కమగు భక్తితోఁ గొల్చినను వస్త్రావహారాదుల గీతకొంచినను హానియింతయులేదు. భక్తిచెడినవారు చెడుట సహజమేకదా.

గోష్ఠి వస్త్రావహారముం గూర్చి యిదివఱకు ముచ్చటించు కొనినాము గాన ఇంక రాసక్రీడం గూర్చి చర్చించు కొందము.

రాసక్రీడం గూర్చి ప్రసంగించుకొనుటకుఁ బూర్వము మరల గోపికలతోఁ గృష్ణుఁడు చేసిన లీలల నెట్టివానినిగా మన పూర్వులు చెప్పినారో దానిని బాగుగాఁ జర్చించుకొందము.

శ్రీకృష్ణ కర్ణామృతములోఁ గృష్ణలీలలీరితిని వణికొనఁబడి యున్నవి.

“ శ్లో॥ వరమిమ ముపదేశమాదియధ్వం నిగమ వనేషుని తాంతచారఖన్నాః । విచినుతభవనేషువల్లవీనా ముపనిషదర్థ ములూఖలేనిబద్ధమ్॥ ”

వేదములను నరణ్యములందు సుదా సంచరించుటచేత బడలిన యావిద్వాంసులారా, నాయుపదేశమును వినుఁడు. ఉపనిషదర్థము గోపికల గృహములయం దులూఖలబద్ధమై యున్నదిగాన దానికై వారిగృహముల వేతకకొనుఁడు. అని దీనితాత్పర్యము.

దీనినిఁబట్టి గోపికాగృహములందుఁ గృష్ణుఁడు చేసిన లీలలన్నియును ఉపనిషదర్థమును (వేదాంతమును) బోధించునని మనపూర్వులు గ్రహించుకొనియున్నారని స్పష్టమగుచున్నది.

కృష్ణుఁడెవరు?

ఇకకృష్ణుఁడెవరో మరలఁ జర్చించుకొందము. కృష్ణునిఁగూర్చి గోపాల తాపన్యపనిషత్తు ఇట్లు చెప్పుచున్నది:—

“ఓం॥ సచ్చిదానందరూపాయ కృష్ణాయా క్లిష్టకారిణే ।
నమో వేదాంత వేద్యాయ గురవే బుద్ధిసాక్షిణే ॥ మునయో
హై బ్రహ్మాణమూచుః । కఠిపరమోదేవః కుః మృత్యుర్భి
భేతి । కస్యవిజ్ఞానేనా ఖలంవిజ్ఞాతంభవతి । కేసేదం విశ్వంసగ్
సరతీతి । తదుహావాన బ్రహ్మాణః కృష్ణోవై పరమం దైవ
తం । గోవిందాన్మృత్యుర్భిభేతి । గోపీజన వల్లభజ్ఞానే నై తద్వి
జ్ఞానంభవతి॥”

కృష్ణుఁడు పరాత్పరుఁడనియుగోపీజనవల్లభునిచారిత్రియును
దెలిసికొనిననఖలవిజ్ఞానమునుగలుగుననియుదీని తాత్పర్యము.

దీనినిబట్టి కృష్ణుఁడు పరమాత్మయనియుగోపీజన వల్లభత్వ
ము సమస్త విజ్ఞానత్వమును గలిగించుననియుఁదెలియుపచ్చు
చున్నది.

గోపికలెవరు?

ఉపనిషత్తులనుబట్టి గోపీజనవల్లభుఁడెవ గోతెలిసి కొనినా
ముగాన మరలనుపనిషత్తులను బట్టియే గోపిక లెవర తెలిసి
కొందము. ఈవిషయమై శ్రీకృష్ణోపనిషత్తులో నిట్లు చెప్పఁబడి
యున్నది.

“ఓమ్॥ శ్రీమహావిష్ణుగ్ సచ్చిదానందలక్ష్మణగ్ రామాజం
ద్రం దృష్ట్వా సర్వాంగసుందరం మునయో వనవాసినో వి

స్మితా బభూవుస్తగ్ హా చునోకావద్యమ వతారానై వ గ
జ్యంతే ఆలింగామోభవంతమితీ భవాస్తరే కృష్ణావ తారే
యాయం గోపికాభూత్వా మామాలింగధ॥१॥

దీనినిఁ బట్టిమంనులే గోపికలై రని విస్వప్రమగుచున్నది.

కృష్ణుడు వేదాంశవేద్యుడగు పరమాత్మ - గోపికలు త
దై క్యముఁగోరు మునులు. కృష్ణలీల లువనిషదర్థములు. అని
మనవూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములను బట్టి తెలియవచ్చు చు
న్నది. ఇక కృష్ణలీలల నెట్టివానినిగా గ్రహించుకొనవలెనో
ఋద్ధిమంతు లూహించు కొందురుగాక. ఇటుకై రాసక్రీడ
యొక్క వేదాంతార్థవిచారమునకుఁగడంగుదము. ఉపనిష
త్తులు కృష్ణుడు వేదాంతవేద్యుడనియు గోపికలు వేదాంతుల
నియు గోపికావల్లభత్వము సమస్తవేదాంతపరిజ్ఞానమును గ
లిగించునదియనియుఁ జాటుచున్నప్పుడు రాసక్రీడ యొక్క
వేదాంతార్థమును గూర్చి మనము ముచ్చటించుకొనుట స
హజమేగదా.

రాసక్రీడ.

శ్రీలును బురుషులును గలసి నృత్యగానములతో నాడు
నాట రాసక్రీడ. కృష్ణుడును గోపికలును గలసి శరద్రా
త్రులతో రాసక్రీడఁ గావించిరి. ఒకానొక వూరికిఁ మానిసి
యందుఁ బండిపెన్నలకాయుచున్న తటి నేడెందఱులుండగ
గోపాలుండు యమునానదీతీరంబున నిలచి మురళీగానమును
గావించ నంద్రప్రజమునందలి గోపికలు మోహితలై కల్లులు,

తండులు, అన్నలు, తప్పులు, అత్తలు, మామలు, వతులు, నుతులు, ఇండ్లు, వాకిళ్ళు, నన్నియును విడిచి కృష్ణనియం దుననే బద్ధానురాగలై యితరమునంతను రోసి వానినేకూ డ తలంచి యెందరు వారించుచున్నను నిలువక కృష్ణుని శేరి తమతో గ్రీడింపఁగోరుకొనిరి. కృష్ణుఁడును వారి యనన్యభ క్తింగని కరుణించి వారితోఁగలసి నృశ్యముచేసి వారికి ము క్తినిచ్చె. గోపికలెందరైన తామను అందరు కృష్ణులయి నుం దరుల కవలియెడలం దానును దనకవలియెడల నుందరులును బేజరిల్ల నొకమండలముగా నిలచి క్రీడఁ గావించె. నదుమ నిద్దలుస్త్రీలు నిలచి వీణలవాయించుచుండ వారినడుమకూ డఁ దానిలచి తానుమురళినూదుచుండె. ఇదిరాసక్రీడ. ఇక దీనిపేదాంతార్థమును దెలిసికొందము.

రాసక్రీడ యెందులకై జెప్పఁబడినది.

రాసక్రీడ యెందులకుఁ దెల్పుఁబడినదో యాయంశమును వ్యాఖ్యాత మొదటనే తెల్పియున్నాఁడు.

ఆపాక్యముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నాఁడను.

“శ్లో॥ భగవానపితారాత్రీ శరవోత్పల్లమల్లికాః । వీక్ష్య రంతుంమనశ్చక్రే యోగమామా ముపాశ్రితః॥”

ఇదిమూలములో రాసక్రీడా ఘట్టమనకు మొదటనున్న శ్లోకమం. ఈశ్లోక వ్యాఖ్యానములో శ్రీధరా చార్యుల వారి క్రిందిరీతిని వ్రాసి యున్నారు:—

“శ్లో॥ బ్రహ్మాదిజయ సంకూఢ దర్పకందర్పదర్పహః జ

యత్కించిత్యేగోపీ రాసమండలమండనః॥ భగవానితి॥ ననువిప
రీత మిదంపరదారాది వినోదేన కందర్ప జితత్వ ప్రతీతేః-
మైవం- యోగమాయాముపాశిత 'హ్లో! ఆత్మా రామోవ్యరీ
రమత్ - సాక్షాన్మన్మథ మన్మథః॥ అత్మన్యవదుర్ధ సారత ఇ
త్యాదిషు స్వాతంత్ర్యాభి ధానాత్ తస్మాత్ రాస క్షీడావి
డంబనంకామవిజయాఖ్యాప నాయేత్యేవతత్త్వం-కంప శృంగా
రకథాపదేశేన విషయతోనివృత్తిపరేయం”

(రాసక్షీడ కృష్ణుడు కామజయ మొసరించి నాడని తె
లుపునదియైయున్నది. ఇది వివరీతము కాదా? పరదా రాది
వినోదమును తెలుపు రాసక్షీడ కామనిగ్రహమును తెలుపున
ది యెట్లు కాగలదందురేని అట్లనందగదు. “యోగమాయా
మంపాశితః” అనియు “ఆత్మా రామో వ్యరీరమత్” అని
యు సాక్షాన్మన్మథమన్మథః” అనియు అత్మన్యవదుర్ధ సార
తః” అనియు చెప్పినమాటలను బట్టికృష్ణునందు స్వాతంత్ర్య
మంకలదని కాన్పించుచున్నది గాని కామ వశగతుడై నట్లు
కాన్పించుటలేదు. కావున రాసక్షీడావిడంబనమంకామవిజ
యాఖ్యానమనకే యనునదియే తత్త్వమైయున్నది. మఱి
యు శృంగారకథ యను విషమీద చెప్పిన నివృత్తి మార్గ
మంగాని యిదికేవల శృంగారప్రధానమగు కథకాదు.)

కృష్ణుడు మురళి నూదగానే యానాదమును విని గోపిక
లెల్ల తన్మయత్వము నంది యనన్యభక్తి తోనారని జేరిరని రా

సక్రీడకు ముందుఁ జెప్పఁబడియున్నది. ఈమురళీనాదముయొక్క వేదాంత భావముం గూర్చి సీతారామాంజనేయ సంపాదములో నిట్లు చెప్పఁబడియున్నది—

“ సీ. సలలితేంద్రియగోపికలు వరప్రీతిచే

జనుదెంచి తనుబొంది సంతసంప

బ్రహ్మదండిలతావి భాస్వదాధారాది

కపికావళి మహావికాస మేంద్ర

బ్రహ్మకృతపటు స్ఫుటగుండలీంద్రుడ

త్యానందకరముగా నాడుచుండ

బొందుగాభ్రామధ్య బృందావనమ్మనఁ

బ్రత్యక్షబోధ గోపాలమూర్తి

గీ. విమలమానస సవనహస్తములజేతఁ

దనసుషుమ్నా మురళీలీలఁదాల్చిమధుర

గానమునరించెననఁగ నొంకారమలఘు

వేణునాదస్వరూపమై వెలయునంత॥ ”

కృష్ణుడను పరమాత్మ యొంకారనాదమును మురళీగా నమును జేయఁగా గోపికలను మునులు తన్మయత్వము నంది యాపరమాత్మం గూడి యానందించిరని రాసక్రీడవలన మనము తెలిసికొనవలెను. కృష్ణుడను పరమాత్మను బొందుటకు దారేషణ పుత్రేషణ ధనేషణాదు లేవియును పనికిరాక పోవుటయే కాక దానికభ్యంతరములుకూడనై యుండును. కా

నినన్నిటిని విడచి వరమాత్యయందు మాత్రమే చిత్తముంచిన
హరికి మాత్రమే మోక్షములభించును. అనిరాసక్రీడ తెలుపు
చున్నది.

శ్రీకృష్ణుడు జాతుడు కాఁడని భారత భాగవతముల
నుబట్టి కనుంగొనియున్నాము. జలక్రీడ రాసక్రీడ మున్న
గునవి వినిర్మలవేదాంతములు బోధించు పావనగాధలని తె
లిసికొనియున్నాము. కాన నిక రాధా మాధవులం గూర్చి
చర్చించుకొందము.

రాధాకృష్ణులంగూర్చి ప్రజలకుఁ జాలితప్పు టూహలుక
లవు. అవియున్నియును గ్రంథములను దిన్నఁగఁజదువు కొన
కపోవుటచే వచ్చిన వివత్తులు. రాధంగూర్చిన గాధలు భా
రత హరివంశ విష్ణుపురాణములం దెచ్చటను లేవు. ఈవిష
యమై విఫలముగా ముచ్చటించుచున్నది. బ్రహ్మకైవర్త
పురాణము ఈపురాణమునందు రాధాకృష్ణులం గూర్చి చా
లితప్పుటూహలున్నట్లు వెక్కురు తలంచుచున్నారు. బాగు
గాఁబరికించిచూచిన నీపురాణమును రాధాకృష్ణులం గూర్చి
మంచి యూహలనే బోధించు చున్నదని చెప్ప వచ్చును ఏ
మనః—

రాధయెవరు?

బ్రహ్మకైవర్తపురాణమును రాధనుగూర్చి మంచిరహ
స్యములనేబోధించుచున్నది. ఈశ్వరునిశక్తియే యీశ్వర
భార్యగా మన గ్రంథములందు వర్ణింపబడియున్నది. సృ

ష్టికి విద్యయవసరముగాన బ్రహ్మకు పత్నిగాఁ జెప్పఁబడినది పాలనమునకు లక్ష్మీ ముఖ్యము. కావున విష్ణువునకు లక్ష్మీ జాయగా బోధింపఁబడినది. లయమునకు శక్తి ప్రధానము కాఁబట్టి పార్వతి శివుని వారగా వ్యక్తీకరింపఁబడినది. ఈ శ్వరశక్తియేమాయ ఆమాయయే యీశ్వరసహధర్మిణి ఆ యీశ్వరమాయయే రాధ. కావున నీమె బ్రహ్మవిషయము న సరస్వతి విష్ణువిషయమున లక్ష్మీ శివునివిషయమునఁ బార్వతి ఇట్లు బ్రహ్మ కై వర్తపురాణమే తెలుపుచున్నది.

బ్రహ్మకైవర్తపురాణము-రాధ.

బ్రహ్మకైవర్త పురాణమున రాధ లక్ష్మీ యెనట్లుగా నీ క్రిందిరీతిని చెలుపఁబడియున్నది:—

“చ. అనవరతంబు నెవ్వనిపదాంబుగుహాంబులుయోగివర్మల య్యానిమిషులుకొ మునీశ్వరులు ధ్యానముచేసియు నేర్పు పెంపునం, గనుఁగొనఁజాల రవ్వనజనాభునిపక్షమువందు బ్రీతితో, ననుదినముకొ వసించు జగదంబకు నీకు నమ స్కరించెదకొ”

అని బ్రహ్మ రాధను స్తుతించియున్నాఁడు. ఇందు రాధ సాక్షాల్లక్ష్మీగా వర్ణింపఁబడియున్నది.

మఱియును నాగ్రంథమునందే శ్రీకృష్ణ భగవానులవారు రాధం గూర్చి యిట్లు ముచ్చటించి యున్నారు:—

“నేను సర్వంబున కాత్మనగుటంజేసి యేనులేకున్న నన్ని యుశవమాత్రంబులైయుండు నాత్మసంవర్కంబునఁ బౌణంబులు శక్తీసంపన్నంబులై యుండునయ్యాత్మప్రాణంబులంబరి

త్యజించి చనినశక్తులన్నియు నతనితోడం జనునన్నిటియందు
పరమాత్మనైన యేనొక్కరుండఁ బ్రవర్తింపుచుండుదు నై
నను దేహాంబులు వృధగివ్వఁబులై యుండుటంజేసియెవ్వం
దు భుజించు వానికే తృప్తిగలుగుంగాని సర్వదేహాలకుతృ
ప్తికలుగనేర దేను బరివూర్ణతముండ నగుటంజేసి వృధగివ్వ
ఁబులయిన జీవాంబుల యందును, సర్వప్రాణుల దేహాంబు
లందును గోలోకంబునందును రాసమండలంబునందును నిండి
యున్నవాఁడ. రాసేశ్వరియగురాధ శ్రీరామకౌపంబున శత
వర్షంబులు నన్ను సందర్శించుటకు క్షమయై యుండు రుక్మి
ణి తదీయాంశాసంభూతయగుఁ దక్కినమత్సరములును గోపా
లికలును దదీయ కళామాత్రులగుదురు.

దీనిం బట్టి రాధ మహాలక్ష్మియని బుద్ధిమంతు లెల్లరును
దలంపదగి యున్నదిగదా. వెండియు నికనొక చక్క ఉద్ధవుం
దు రాధ నీక్రింది భంగిస్తుతియించియున్నాఁడు;-

‘సీ. అరుదార పై కుంత-మందుమహాలక్ష్మి
యును సరస్వతియునై - యువృదీవు

మొససి సర్వేశ్వర్య-ములకధిష్ఠాత్రియై
యలరారు కమలాల-తొంగివీవు

పాలుపారఁ బద్మనా-భునిమనోహరిణి
యైనపద్మాదేవి-వరయనీవు

ఘనతమహావిష్ణు-జనయిత్రయైవేడ్కఁ
దరరారునలవరా-త్పరపునీవు

సింధుకన్యవీవు క్షీణితలంబునమతఞ్క
లక్ష్మీవీవు భోగిలక్ష్మీవీవు
విష్ణుమాయయైన వైష్ణవసతివీవు
సకలరూపనైన ప్రకృతివీవు”

దీసింబట్టి రాధిక యాదిశక్తియని లెస్సగా తెలియవచ్చుచున్నది.

మఱియును భార్యతీదేవి రాధంగూర్చి యిబ్బంగిని వచియించి యున్నది:—

“చ. తిరముగ సర్వదేవతల తేజమునకొ మునునే జయించి
సం, గరమున శుంభముఖ్యులగు కబుకగులక వధియిం
చి పిమ్మటకొ, గురుతరబుద్ధి దక్షునకుఁ గూతురనై యటు
పెన్కొనీతభూ, ధరసుతనై వరించితిని దప్పక శంభునినీ
దుపంపునకొ”

సీ. యోగీంద్రవర్య నేమోగమాయను నేను,
గోరి నీయాజ్ఞవై కుంతమందు
హరికేదక్షిణభాగమందు లక్ష్మీయు వామ,
పాశ్వకావందల సరస్వతియు నగుచు
మొససి శ్వేత ద్వీపమున సింధుకన్యనై,
సతికి నారాయణ స్థానమందు
మునుకొని గోలోకమున రాధనై పంచ,
ప్రకృతిరూపంబులఁ బరగుచుందు

వినుము పరమేశ్వరీయైర్ధ సావిత్రినేను,
అమరమాతను నేను గళ్ళవునియైర్ధ!
నిన్నిరూపంబులను దాల్చి యింపుమెరయ,
వెలయుదేనొక్క శైవు జగద్విశ్రుతముగ. ”

దీనినిబట్టి మహాశక్తియే రాధ యని విశద మగుచున్నది. ఈరాధ విష్ణువిషయమున సాక్షాల్లక్ష్మీయే కాని వేరు కాదు. కావుననే లక్ష్మీసప్తసనామములలో రాధయను నామము గూడ కలదు. కావున రాధాకృష్ణులు లక్ష్మీ నారాయణులే కాని వేఱుకాదు. ఈయంశము బ్రహ్మకైవర్తపురాణమువల ననే విస్పష్టమగుచున్నది. ఇకగృహ్యంబు రాధికాలోలుఁ డ గుటలోఁ దప్పేమికలదు?

రాధాశబ్దార్థము బ్రహ్మకైవర్తపురాణమునందె రాధచేత నే యీక్రిందిరీతి నొసంగఁబడియున్నది:—

“ రా ” శబ్దంబు మహా విష్ణు రోమకూపంబులం గల విశ్వంబులందు వర్తించు “ థా ” శబ్దంబుమాతృవాచ కంబేని విశ్వంబుల కెల్ల దల్లిని మూలవక్తరి నగుటంజేసి హరిచేత బుధులచేత రాధయని సమాఖ్యనైతి. ”

ఎవ్విధంబునఁ జూచిననురాధ లోకమాత యగు మహాశక్తిగాని వేఱుకాదు. ఈమె లోకపిత యగు కృష్ణుని భార్య. ఇక నీవిషయమున వ్యభిచారదోష మిట్లుండఁగలదు ?

పాపశీక్షణమును సుపన్యాసవిమర్శనము.

మతమునుగూర్చి రా. బ. కం. వీశేతలింగముపంతులవారు వ్రాసిన యుపన్యాసమును విమర్శించి తుదిని “పాపశీక్షణము” అను సుపన్యాసమును చూచు విమర్శించెద సని వ్రాసియుంటిని గాన నిష్కడట్రానర్తును.

ఈయుపన్యాసమునఁ బంతులవా “పాపులకుఁ బరలోకమున భగవంతుఁడు గలుగఁజేయు శిక్షలనుగూర్చి కొంత మువ్వటింపిరి.

వీరి యుక్తులను బట్టిచూచినఁ బరలోకమే లేకపోయినదని ఇదివఱకే కనుగొనియుంటిమికదా. కావఁ బరలోకమున శిక్షగలుగుటయును మొదటి విషయమేపొనఁగజేరదు. అయిన సుపాదముకొఱకు పరలోకమునంగీకరించి తక్షణాతి విషయముల విమర్శింతము.

ఈ యుపన్యాసమునందు పాపశీక్షణమునుగూర్చి ముచ్చటింపిరికాని ముందుపాపముననేమో తెలువరైరి. పాపమునకుఁ గలుగుశిక్షనుగూర్చి తెలిసికొనుటకుఁ బూర్వము పాపముననేమో తెలిసియుండవలెనుగదా. కావున వీరి మతమునఁ బాపముననేమో ముందుఁ దెలిసికొంతము. వీరు ‘పాప’ ముననేమో ముందుఁ జెప్పకపోయినను ‘జన్మాంతర’ మను సుపన్యాసమున దీనిగూర్చి యిట్లు వివరించెయన్నాడు. “భగవంతుఁడు సర్వజనులకుగదా పూర్వజన్మకు లేనియెడల నీ

లోకములో పాపమును, మనుష్యాదులయందు లోపములను బాధలను నెందుకుఁ జేసెనని యాక్షేపణము చేయవచ్చును. పాపమనెడిది యొకటి ప్రత్యేకముగా లేదు. - వెలుతురు యొక్క యభావమే ప్రకారముగాఁ జేకటి యనఁబడునో యదేప్రకారముగా పుణ్యము యొక్క యభావమే పాప మగును. - అని పాపమునునది లేదనియుఁ బుణ్యాభావమనియు నుడివిరి. కావున భగవంతుఁడు దీనిసృజింపలేదు - సృజించిన సర్వకారుణ్యుఁడే కాక పోవును - ఈయుక్తినిఁజెప్పి పంతులవారు భగవంతునిదయాళుత్వమునకు భంగము గలుగకుండఁజేసిరి ఇక పుణ్యము నెందుకు సృజించినాఁడనిన, దానినొనర్చుజనుల రక్షించుట కని శక్తుణమీ వీరు బదులు చెప్పదురు. దీని భావమును జదువరులు చక్కగా గ్రహింప వలెను. పాప మొనర్చిన జారిని శిక్షించుటకుఁ బాపమును బుణ్య మొనర్చిన వారి రక్షించుటకుఁ బుణ్యమును నొనర్చెనని చెప్పక పైఁగా నట్లు చెప్పిన దయాళుత్వమునకు లోపమువచ్చునని యెంచి పాపమునుగానిని సృజింపనేలేదనియు రక్షించుటకుఁ బుణ్యమును మాత్రము సృజించెననియుఁ జెప్పుచున్నారు - అనఁగా భగవంతుఁడు రక్షణోపాయము నాలోచించుచు రక్షించుచుండుటయే స్వభావముగాఁ గలవాఁడుకాని శిక్షనువిధించువాఁడుకాఁడని తెల్పుచున్నారు - కనుక నే “మనమే భగవదాజ్ఞనుమీటిపాపులమయికొన్ని బాధలకు లోనగుచుందుము” అని పైదానిక్రిందనే వ్రాసినారు - దీనిచే బాధలు మనము తెచ్చుకొనినవికాని భగవంతుని వలన వ

చునవికావని తేలుచున్నదికదా - ఇట్టిచో భగవంతుడు వ
రలోకమునఁ బాపుల శిక్షించుననఁజనునా? దీనిలోనము చ
దువరుల హృదయముల నాటుటకై యొక ప్రాకో దాహర
ణమునిచ్చెదను; - మనదొరతనమంవారు మనలరక్షించుతలం
పుతోఁ గొన్ని పరీక్షల నేర్పరచినాడు - అందు గృతాధుక్షాలైన
వారి నుద్వేగాదు లిచ్చి రక్షింప నెంచియున్నాడు - కానివా
నియందుఁ దేరని వారిని శిక్షించుటకుఁగాదు. కావున నట్లు
కృతాధుక్షాలైనవారి సాధ్యమగునంతవఱకు రక్షించుచున్నా
రుకాని తేరనివారి శిక్షించుటలేదు - కాని మనమీమనతెలివి
తక్కువచేఁ బరీక్షలంజేరక యుద్వేగాదులనంది సుఖించు
టలోనగు వాని బొందలేకయుఁ బైఁగాసొమ్ము వమ్ము చేసి
కొనియుఁ గష్టములకుఁ బాలగుచున్నాము - అట్లుగుటకు మన
మే కారణముకాని దొరతనమువారు కారుగదా. అట్లనే పా
పవిషయమునను జెప్పవలెను - కానఁ బుణ్యరక్షణమను నుప
న్యాసమనువ్రాయవలయునుగాని పాపశిక్షణమని వ్రాయ
దగదు - ఏలయనఁ బుణ్యాత్ములను మాత్రనుతఁడు చేకొను
నుగాని పుణ్యాభావులవేటుగ శిక్షింపఁడు - శిక్షించునేని, ఆపా
ధమనము తెచ్చుకొనినదికాక భగవంతుని మూలమున నైన
దగును - అట్లుకాదని వైనవ్రాయఁబడియే యుండెను.

అతఁడు రక్షింపకపోవుటయే శిక్షయందురా? అట్లయిన
రక్షణాభావము శిక్షణమనియు, నాపై సుఖాభావము దుః
ఖమనియు నుడువవలెను. ఇట్లనవచ్చునా! నేటివఱకును గ

ల బుద్ధిమంతులందరు వీనిని ద్వంద్వములు (opposites) అనుచున్నారు. కాని మొదటివానియొక్క యభావములు రెండవవియనుట లేదే. విలన నీరెందునుగాని స్థితులుగూడ నున్నవి. అట్టిస్థితులులేవు పుణ్యముయొక్కయభావము పాపము తప్పక యగునందురా? మంచిది.

భావపదార్థమునకే గుణమును దానిబట్టి పరిమాణమును నుండునుగాని యభావపదార్థమున కుండనేరవుకదా? ఇకపాపములో హెచ్చుతగ్గులను దెల్పుటయెట్లు? సామాన్యముగు వాక్పాఠ్యముపలన వచ్చిన పాపమును బుణ్యాభావమే. గురుహంసవలన వచ్చిన పాపమును బుణ్యాభావమే. రెందును నభావపదార్థములే యగుటచేత వానికి గుణముండదు కావున వానిపలని కలిముండజనదు. ఉన్నను రెంటికీ భేదముండదు ఏమనఁ బాపమభావమగుటచే హెచ్చుతగ్గులు లేకపోవుటచేత. అమావాస్యనాడు మబ్బుపట్టిన చీకటి హెచ్చుగాను నాకాశము నిమకాలముగ నున్నప్పుడు తక్కువగానునుండుటలేవా యట్లే పాపమును హెచ్చుతగ్గులు గలిగియుండునందురా? అట్లుజనదు. విలనఁ జీకటియంపాతారతమ్యమును కలుగునుబట్టవచ్చినది. నిమకాలాకాశముగల యమావాస్యనాటి తాత్రియందు మానకంటికీ దగినసాహిత్యములేని వెలుగు మాత్రముండుటచే దానిఁ జీకటియనినాడు. మబ్బుపట్టిననాటితాత్రి దానికన్నను వెలుగులేగియుండుటచే తానినిహెచ్చును చీకటియనినారము. కా

బట్టి యారాత్రులందుఁగలవెలుగునందుగల హెచ్చుతగ్గులను
బట్టి చీకటిని నట్లంటిమేకానివేటుకాదు. అట్లనే పాపవిషయ
మునను ననవచ్చుననుచు రేని వాక్పాఠశ్యమునందు భగవం
తునిదృష్టనిజేయఁ జాలినంతకంటెఁ దక్కువగాఁ బుణ్యము
న్నదనియుగురుహింస యందంతకన్నను తక్కువగాపుణ్యము
కలిగినదనియుఁ నందుమూలమున రెంటికిని భేదభావముగలిగి
నదనియుఁజెప్పవలెను. అనఁగాగురుహింసాదులు స్వల్పాతిస్వ
ల్పమగు పుణ్యకార్యములేయనవలయును. ఇంతవంతకలదా-

మఱియు బుణ్యపాపములు రెండును లేనియపస్థలు గూడ
గలవు. ఒక బాలుఁడు పుట్టఁగనే మృతిబొందును. వీనిఁబాపి
యనవలెనా? పుణ్యాత్ముఁడనవలెనా? పునజన్మము లేదు
గదా వీనికి శాశ్వతపుణ్యలోకమువచ్చునా? శాశ్వతనరకలో
కమువచ్చునా? పుణ్యలోకమేవచ్చునెడ నట్టిచావే యుత్తమ
ము. “మన కెప్పుడును కొన్ని లోపములుండక తప్పదు”
అనిపంతులవారువ్రాయుచున్నారు. కాఁబట్టిమనమంలొకము
నజీవించినకొలఁదిఁ బౌవులమగుచుందుము- కానఁ బుట్టఁగనే
చచ్చుటమంచిది. కాఁబట్టిమనకు శాశ్వతస్వర్గము లేకపో
యినను నికనయినఁ బుట్టఁగనే శిశువుల జంపుచుందుమేని
వానికయిన నదిసులభముగ లభ్యమగునుగదా! ఇదితగునా?
నరకమే వచ్చుననిన నేనేరములు జేయుట యెట్టిదో యెటుం
గని శిశువును ఘోరనరకమందుఁ బడవైచుట న్యాయమెట్ల
గును. ఇది ఘోరముకాదా?

ఇంకను నభావమందు భావ ముండదుకదా హింసయందు భావముందునా? అహింసయందుభావముందునా? హింసయందేకదా- కాననిట పాపముయొక్క యభావము పుణ్యమగుచున్నదికాని దీనియభావమది యగుటలేదే- ఇదియెట్లుపాపగును? ఇట్లే గర్వనిగర్వాదుల నెంచుకొనవలెను.

ఈరీతిగా నాలోచించి చూచిన నీయభినవతర్కము దోషదూషిత మగుచున్నది కాబట్టి పంతులవారికి ముందు పాపమననేమో తెలియదనవలెను- పాపమననేమో తిన్నగ నెఱుంగకపోయినను దానిఁగూర్చి పెద్దయుపన్యాసమిచ్చిరి. ఈ దినములయందలి చమత్కారమేయిది. పెక్కేలపంతులవారి మతమును బట్టి చూచినం బాపమేలేదు. దానికి భగవంతుఁడు శిక్షించుటయులేదు- ఆయినను బాపమనునదియొకటి కలదనియు దానికిభగవంతుఁడు పరలోకమున శిక్ష విధించుననియు నెంచి తర్వాత నీయుపన్యాసమును విమర్శింతము.

పాపులనుదేవుఁడు శిక్షింపనేలయని శంక జేసికొని పంతులవారు, రాజుదోషుల శిక్షించునట్లే లోకోప కారము కొఱుకై శిక్షించునని సమాధానము చెప్పకొని యట్లై న రాజుముందుగా శాసనమునుజేసి దానివెల్లడించి తరువాతశిక్షించునుగదా, యట్టిశాసనమును దేవుఁడు గూడఁజేసెనాయనిశంకచేసికొని మనస్సాక్షియను శాసనమును జేసెనని చెప్పిరి. ఈ మనస్సాక్షి మతమును వేలకొలది మహాబుద్ధిమంతు లంగీకరింపలేదు- వారినందఱినిఁ జిత్తచాంచల్యము కలవారిగా వీ

రు పరిగణించిరి-దానికేమి- ఈశాసనమెప్పుడును ధర్మబోధ చేయుచుండునా? యనిన నదాచేయుచుండు ననిదీని యందును నీతినిగూర్చిన యుపన్యాసమునందునుజెప్పిననుమతమునుగూర్చిన యుపన్యాసములో “పాపకృత్యములకుఁ జొరఁబడి అన్యాయముగా ధనాజ్ఞానాది తుచ్ఛలాభములను పొందరుచిమతీగిన తగువాతమనస్సాక్షి హితోపదేశమును చేయుటమానుకొనును” అని వ్రాసియున్నారు- రెండుసారులు తనబోధ విననంతమాత్రమున గోపించి యుచాసీనతను వహించు; అనఁగా బలహీనమగు శాసన మదేటి శాసనము? ప్రభుశాసన మట్లుండవచ్చునా? ఇట్టి బలహీనమగు శాసనమునుజేసిన దేవుడు న్యాయవాదియు వివేకియు నెట్లగును? కాననిది న్యాయమగు శాసనమేకాదు.

అదిగాక న్యాయముచేనిది ప్రభుశాసనమేకాదు. దండనీతి (penal code) యననేమో యెఱుఁగక పంతులవారు దీనిని దండనీతిగాఁ దలఁచిరి. దండనీతిలేనిదే శిక్షింపఁదగదు. దండనీతిప్రభు సమ్మితమై యనఁగా నధికారమును జూపునదియై యీపాపమునకింత శిక్షయని శిక్షయొక్క వివరమునుదెల్పునదియై యుండవలయును. మనస్సాక్షియట్టిదండనీతికాదు. దీనిబోధమిత్రసమ్మితమయి యున్నది. అది కొంతసేపుపాప కార్యములఁజేసిన శిక్షయగును జుమాయని నీతిని బోధించుచుండునుగాని యీపాపమునకింతశిక్ష యీరీతి శిక్షయని బోధింపదు. కాననిది నీతిశాస్త్రముగాని దండనీతిగాదు. కా

పున దేవుడు పాపులనుశిక్షించు నెడ ముందుగా దండనీతిని (penal code) చేయకుండ శిక్షించుచున్నాడు కావునఁగూర్చి రుఁదును మూఱుఁడును నగుచున్నాడు. ఇదితగునా?

అవుఁగాక మనస్సొక్కినే దండనీతియందము. అట్లనినను దేవుడు పాపులనీలోకమందు శిక్షింపక మనల నందఱిని నెప్పుడో పరలోకమునకుఁ గొనిపోయి నూరేండ్లక్రిందట మన ముచేసినపాపమునకక్కడ నితరలోకులకుఁ దెలియకుండ విదోశిక్షను విధించుచుండుటచేత నాతఁడు తప్పక మూఱుఁడునుదుష్టుఁడును గావలయును- మనపంతులవారు జన్మాంతరమును నుపన్యాసములో “దండాహుఁని నుత్తముఁడయిన వ్రభువుచేయుశిక్ష యెప్పుడుదోషి తానీనేరమును జేయఁబట్టి తనకీశిక్ష గలుగుచున్నదని తెలిసికొని ముందట్టి యపరాధమును జేయుటకు వెఱచిబుద్ధితెచ్చుకొని బాగు పడుటకును, అట్టిదుర్మార్గులకుఁ గలుగుచున్న దండనమునుజూచి యితరులు తామెన్నఁడునట్టి యకార్యకరణమునకు సాహసింపక పాప భీతులై యుండుటకును, అనుకూల మయినదిగా నుండును ; అనియు “అట్టి (అందఱకును దెలియనట్టి) శిక్షవలన దోషి యైన బుద్ధితెచ్చుకొని పశ్చాత్తాపపడి తనప్రవర్తనమును క్రమపఱుచుకొనుటకును వీలుకలుగదు. ఇతరులు సాధువర్తనము గలిగిమెలంగుటకును ప్రోత్సాహముకలుగదు. ” అనియును మిగుల లెస్సగ నెలవిచ్చినారు. ఇట్టిలోకోపకారక మగుశిక్షనువిధింపమిచే భగవంతుఁడువగదీర్చుకొనుతలంపు క

లవాఁడును గూర్చుఁడును నగు నని నుడివిరి. మంచిది వీరు 'పాపశిక్షణ' మనుదానియందు నెటుపాపులకు భగవంతుఁడు శిక్షవిధించుననిచెప్పిరి ? మనమీలోకమున చేసిన పాపములకన్నిటికి నీలోకయాత్ర, అయిపోయినతర్వాత పరలోకము లోనికిఁ గ్రమ క్రమముగా మనలను గొనిపోయి యచటనే దోశిక్షవిధించునని చెప్పఁబడియున్నది. అట్లయిననీశిక్షలోకో పకారకముగనున్నదా? దోషితాను మొదటదోషముచేయఁగానే తగినశిక్షనుబొందిన ముందాదోషము చేయకుండ జాగ్రత్తపడునుగదా యట్లుచేయక వాఁడీజన్మమునమొదటినుండిచివరవఱకు దోషములుసేయుచువచ్చిన నన్నిటిని జూచి యూరకుండి జన్మాంతమున నెప్పుడో యేదోశిక్షను విధించిన వాని కేమిలాభము. వాఁడుప్రవర్తనమును జక్కపఱచుకొనుట కవకాశమేది? దోషి యేశిక్షను బొందు చున్నాఁడో యెక్కడ యెప్పుడు పొందుచున్నాఁడో యితరులకుఁ దెలియనట్లు శిక్షవిధింపఁబడుచున్నదా? లేదు. అట్లయిన నితరులుతామెన్నఁడు నట్టి యుకార్య కరణమునకు సాహసింపక పాపభీతులగుటకు నవకాశమేది? లేదు. కాబట్టి యేయొక్కిని జెప్పి పంతులవారు పునఃజన్మమున కుద్వాసనను జెప్పఁబ్రయత్నించిరో యొక్కొక్కచేతనే పాపమునకుఁ బరలోకమున శిక్షగలుగుననుటకుగూడ నుద్వాసనయగుచున్నది కాని పాపము పంతులవారు పాని గ్రహంపలేకపోయిరి.

అన్యాయముచేయఁగానే శిక్షనువిధించిన దోషిముందు తన ప్రవర్తనమును దిద్దుకొనుట కనుకూలముగ నుండునుగదా. భగవంతుఁడట్లుచేయకుండుటకుఁ గారణమేమి? ఈప్రశ్నను బంతులవారువేసికొని యొక సమాధానరాజమును జెప్పిరి. అదేదియనఁ—“ఈలోకములో మనజీవితకాలము మనమాయుక్తముగాఁ బ్రవర్తింతుమోలేదోపరీక్షించుటకై యేర్పఱచిన గడువేకాని మతియొకటికాదు. మనలనుశోధించుకాలములోనే శిక్షింప నారంభించినయెడల మనస్వాతంత్ర్యమునకును సౌఖ్యమునకును భంగముకలుగును.” అని నుడివిరి. సర్వజ్ఞుఁడును మహావివేకియునగు భగవంతుఁడు పృథ్వీజ్ఞానమునుగలుగఁజేసి కొన్నిమానవకీటముల స్పృశించి యవియెట్లు తిరుగునోచూడవలెనని తలఁచుననుట న్యాయమా? మనములోకమునెట్లు నడుచుకొందుమోయదితాను ముందే యెఱుఁగునుగదా యిఁకఁబరీక్షయేటికి? మనకుగడు వైసఁగనేల? పోనిందు గడువైసంగినాఁడు. ఈగడువుమన కెందుకొనఁగినాఁడు? మనముస్వేచ్ఛగా మసలుకొనుటకు. అట్లయిన మనము స్వేచ్ఛానుసారముగా నడచిన మరలమనలశిక్షింపనేల? మనస్వేచ్ఛకు భంగము గలుగునను భయమునదేవుఁడు నడుమకలుగఁజేసికొనఁడని పంతులవారు నుడువుచున్నారు. అట్లు మనస్వేచ్ఛకు భంగము రాఁగూడదని తలఁచు భగవంతుఁడుతుదిని శిక్షవిధించుటయెట్లు? అట్లు శిక్షించిననది స్వేచ్ఛయెట్లగును? పంతులవారికి స్వేచ్ఛయన

నేమో తెలియనట్లున్నది. మనము మనబాలకుల “నేడుమీ యిష్టమువచ్చినట్లు మసలుకొండ” నిచ్చెప్పి దానినిబట్టి వారుచదువుకొనక గోలీలనాడుకొనిన మటునాడువారిబిలచి నిన్నుచదువుకొనకయాడనేలయని పట్టుకొనిశిక్షించిననది బాగుగనుండునా? వారికి స్వేచ్ఛ నిచ్చినవారమగుదుమా? ఇంతయేలపాపము పంతులవారు మన జీవితకాలము పరీక్షించుట కేర్పడిన గడువని యిక్కడనిష్కర్ష గాజెప్పినను జన్మాంతరమను నుపన్యాసములో మఱిల మఱియొకలాగున వ్యాసీయేయున్నారు. అందు;—లోకమందు బాధలనెందుకు భగవంతుడు గలిగించెనని ప్రశ్నచేసికొని స్వపక్షమునుజెప్పి “భగవంతుడుమనలను లోకమునఁ బరిశోధనకయి వుట్టించినాడనువారిమతమున” అని యీమతము మఱియొకర్తదైనట్లువ్యాసీరికావున వీరిమతము మనజీవితకాలము పరీక్షకేర్పడినదనుట కాదనిదీనివలనఁ జేలుచున్నది. మఱియు నాయుపన్యాసమందే “ఈజన్మము పరిశోధనముకొఱకొ మన యభివృద్ధికొఱకొ యేర్పటుపఁబడినదేకాబట్టి” యనినుడివిరి. దీనినిబట్టివీరికీవిషయము సందియముగానున్నట్లు తెలుచున్నది. వీనిలోదేనినమ్మము. చూచితిరా పంతులవారి వేదమెట్లున్నదో?

ఇంతయేల దేవుడు న్యాయవంతుడయినచో పాపకార్యముజరిగినతరువాత శిక్షించుటకన్న నది జరుగకుండ నేలవారింపఁడు! కొంచెమూరక్షక భటుల యాలోచనము తగిలె

గాఁబోలు. ఆరక్షక భటులు జనులు తెలియకకూడని తావుల మూత్ర విసజకానాదులఁ జేసిన వారట్లు చేయబోవుచుండఁ జూచియు ముందువారింపక యూరకుండి వారట్లాచరించిన తర్వాతఁబట్టుకొందురు. భగవంతుఁడును వీరిజాతిలోనివాఁడని తోచుచున్నది. చూచిచూచి ముందేల నివారింపఁడు? ఈప్రశ్నకుఁ బంతులవారు సమాధానతల్లజము నొకదానిఁజెప్పిరి. ఏదియన;—“ఈప్రశ్నకు వేటుమాటలతో మనుష్యునకుపాప కార్యములనుజేయు స్వాతంత్ర్యమేలయిచ్చినాఁడని యర్థమగును. అనఁగా పశువులవలె మనలనేలచేయలేదని తాత్పర్యమేర్పడును” అనిచక్కఁగానుడివిరి. కానితామన్న మాటలకువేటుమాటలతో నేమియర్థమగునో యాలోచించుకొనరైరి. మనలభగవంతుఁడు పాపకార్యము లొనరింపకుండనేల వారింపఁడనుదానికి వేటుమాటలతో మనల భగవంతుఁడేల పశుతుల్యులఁజేయలేదని యడుగుట యర్థమగునేని దీనికి వేటుమాటలతో మనముపాపకార్యములఁజేయుమేనిఁ బశుతుల్యుల మగుదుమనియర్థమగును. ఇదిన్యాయమా? “ఓసర్వకారుణ్యా! ఓభక్తవత్సలా! భక్తులమయిన మాప్రార్థనలాలించి మాహృదయము లెప్పుడును నీధ్యానమునందే తగిలి యుండునట్లును సత్కార్యాచరణమునందే యాసక్తములై యుండునట్లునుజేయుము” అని ‘హిందూమతములు’ అను ముపన్యాసాంతమున భగవంతుని వీరు ప్రార్థించిరికదా దీనిభావమేమి? దీనికివేటుమాటలతో “ఓసర్వకారుణ్యా! ఓభ

క్రవత్సలా! మమ్ముస్వాతంత్ర్య శూన్యలగాను బశుతు
 ల్యులగాను జేయుమని యర్థముకాదా? మఱియు 'భగవద్వి
 షయికధర్మములు' అనుదాసతుడిని;—“మనమిప్పుడు మన
 పూర్వకముగా నీశ్వరునారాధించి మనకు భగవద్భక్తియుస
 ద్గుణరక్తియు కలుగునట్లునుగ్రహింపఁ బ్రార్థింతము” అని
 వ్రాసిరి. వీనికివేటుమాటలతో మనస్వాతంత్ర్యమును జెడఁ
 గొట్టుటకును మనలఁ బశుతుల్యులఁ జేయుటకును బ్రార్థింత
 మని భావముకాదా? ఇహపరసుఖములను దానియందును
 నిట్లేనుడివిరి. వేటుమాటలతో దీనియర్థమేమి? ఈపాపశిక్షణ
 మను నుపన్యాసాంతమున మనము సచా నీతివతశానముఁ
 గలిగియుండుటకుఁ బ్రయత్నింపవలయునని నుడివిరి. దీనికి
 వేటుమాటలతో మనకు జీవదయాపరుఁడు పాపమొనరింప
 నిచ్చిన స్వాతంత్ర్యమును బోగొట్టుకొందమనియర్థమా? ఈ
 నూతన వేదమునుగల్పించుటకుఁ బంతులవారికి పిచ్చియుక్తు
 లేక్కడనుండివచ్చినవ్రా! ఏధర్మమార్గానుసరణ బుద్ధినిమా
 కుఁగలుగఁజేయుము భగవంతుఁడాయని పంతులవారుప్రార్థి
 ర్థించుచున్నారో యాధర్మమార్గానుసరణబుద్ధిని భగవంతుఁ
 డగు సర్వకారుణ్యుడేయైనయెడల ననంతకల్యాణ గుణుడే
 యైనయెడల ముందే యెందులకొసంగినాఁడుకాఁడు? ఎందు
 లకుఁ బాపకార్యములజేయ నిచ్చుచున్నాఁడని ప్రతిపక్షుల
 ముగఁగా దానినిఁదిన్నఁగ గ్రహింపఁజాలక పంతులవారు దీ
 నికివేటుమాటలతోఁ బశుతుల్యుల నెందుకుజేయలేదని య

దుగుటయగుననిరి. అట్లయినదమప్రార్థనలన్నియుఁ పశుతుల్యులఁజేయుఁ గోరుటలుకావా?

భగవంతుఁడు సర్వస్వతంత్రుడై యుండెఁగదావానికిఁ బాపశూర్యములఁ జేయవలసివచ్చుచున్నదా? అట్లుచేయక పోవుటచే వాని స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము వచ్చినదా? అట్టియోగ్యతయు బుద్ధికుశలతయు మనకేల నుండఁజనదు? మనకుభయ ప్రమాదాదులెట్లువచ్చినవి? భగవంతుఁడు కలుగఁజేసెనా? వానియంతట నవియేవచ్చినవా? అతఁడుకలుగజేసినటులఁ జేయనేల? అట్లుచేయలేదేని నవియెట్లువచ్చినవి? ఇంతయేల, స్వేచ్ఛయనఁగా సత్కార్య చరణమున నున్నదానికే స్వేచ్ఛయనవలెనుగాని దుష్కార్యవిషయమున స్వేచ్ఛయనరాదు. సత్కార్యవిషయమున స్వేచ్ఛయుండిన మనము పశుతుల్యులము కాను. యుక్తముగా నడచినప్పుడే మనము పశువులకన్న నధికులమగుదుమని పంతులవారే పలు చోట్లఁబ్రాసినారు.

మనమల్పబుద్ధులముగాన లోపములుండకతప్పదని పంతులవారు జన్మాంతరమను నుపన్యాసమున నుడివీరి. ఈ యల్పబుద్ధిత్వమెవరివలనఁ గలిగినది భగవంతుని వలననేగదా. అట్లయినమనకు సదాసత్కార్యచరణమునే చేయజాలినంతబుద్ధికొసంగక లోపములపాలగు నల్పబుద్ధి నొసంగి యుండుచేసవాజముగా మనములోపములఁ జేసిననందులకుఁ గోపించి శిక్షించుట భగవంతునకుఁ దగునా?

పెక్కేల, వెట్టియుక్తులతో నీ యుపన్యాసము నిండి యున్నది. దీనినిఁ జదువుకొనిన తేని వివేకము కలుగుటకు మారుగా నున్నదికూడ నూడునని నొక్కి వక్కాణించుచునీనిస్సారమగు నుపన్యాసమును విమర్శించుట నింతటితోఁ గట్టి వెట్టి దీనితో సంబంధము గల “భగవద్గుణము” లను నుపన్యాసమును ముందు విమర్శింతము.

ద స రా .

ఈసమయము దసరాపండుగచే ప్రజలకానందమును గూర్చినదగుటచే నీయుత్సవముంగూర్చి యొక్కింతముచ్చటించుకొనుట యనగత్యము కాదు. దసరా యనుపదము దశాహ (౯) పదమునుండి పుట్టినదని కొందఱు తలంచుచున్నారు. కొందఱు దశరాత్రభవమని యోచించుచున్నారు. దశాహశ్చబ్దభవమైనచో పదిదినములని గాని పదియవదినమని గాని యర్థమగును. దశరాత్ర పదభవమనుచో పదిరాత్రులని యొండె పదియవరాత్రియనియొండె భావమగును. పదిపదులైననేమి పదిరేలయిననేమి పదిదినములపండుగయని రెండర్థములవలనను గూడఁదేలుచున్నది. ఈయాశ్వయుజ మాసారంభమున పదిదినములవఱకు నవరోరాత్రములు భగవచ్ఛక్తి నారాధించుటకు మనపెద్దలేర్పాటు చేసియుండుట

నే నీపావనదినములకీ పేరులువచ్చినవి. సృష్టిస్థితిలయముల
ను బట్టి యీశ్వరశక్తిమనకు మూడువిధములుగా వ్యక్తమ
గుచున్నది. సృష్టించుశక్తికి సరస్వతి యనియు రక్షించు శ
క్తికి లక్ష్మీయనియు లయంపఁజేయు శక్తికిఁ గారియనియుఁ
బేరులీయఁబడియున్నవి. కావున నీతివిధ శక్తులును నీదిన
ములలో నారాధింపఁబడుదురు. ఆయుధాదిపూజలచే శక్తి
(శ్రీ) పూజయు, పుస్తకపూజచే సరస్వతీ పూజయు నాభ
రణాదిపూజచే లక్ష్మీపూజయు నిప్పటికిని జరుగుచున్నదని బు
ద్ధిమంతులెల్లరు నెఱింగియున్న సంగతియేకదా. వీనిలో శ
క్తిపూజ ప్రధానముగాఁ బెద్దలచేఁజేకొనఁబడినది. విద్యార్థ
ులు తామునేర్చిన విద్యలఁ బెద్దలకుజూపి వారిమెప్పునందు
టకై యీదినము లేర్పాటుచేయఁ బడినవి. ఇప్పుడీదినముల
లో జరుగుచున్న యాచారమునుబట్టిచూడఁ బూర్వకాలము
నందు బడులలోఁ జదువను వ్రాయను నేర్పుటయకాక బ్రా
హ్మణాది సమస్తవర్ణముల బాలురకునుగూడ విలువిద్యగూ
డ నేర్పఁబడెడిదని తెలియవచ్చుచున్నది. అందులకే యీ
దినములలో దేశీయపాఠశాలలలోఁ జదువుకొను విద్యార్థు
లెల్ల విల్లమ్ము బద్దలఁదాల్చి గృహస్థులిండ్లకు వచ్చుట యా
చారముగా నున్నది. విల్లు (ధనస్సు) అమ్ము (బాణము)
కాఁగా విల్లమ్ము లైనవి. పూర్వకాలమునందు విద్యార్థులు
విల్లమ్ముల దాల్చివచ్చిన తమహితులగు గృహస్థులముందు

తామునేర్చిన విలువిద్యనుజూపి బహుమతుల నందుచుండెడివాడు. కావున నావిద్యకివిప్రోత్సాహదినములు. పూర్వపు విద్యార్థులు విల్లమ్ములఁదాల్చివచ్చి తమశ్రేయస్సుకోరువారి పాదములపై నమస్కారబాణములనువేసి విలువిద్యలోదమనేర్పును జూపెడివారు. ఇప్పుడు విల్లమ్ముబద్దలఁదాల్చి వానియందుంచఁబడిన పూలనైనఁ దామునేయఁదలచినవారిపై వేయలేకున్నారు. ఇప్పుడువిల్లమ్ముల దాల్చుట వట్టివినోదముగా మాత్రముమారినది. ఆదియును నివ్వడురూపుమాయుచున్నది. ఇదిశరత్కాలసమయమగుటచేఁ బూర్వపురాజులు దండయాత్రలకు నీకాలమును వినియోగించెడివారు. మఱియును విద్యార్థుల వ్యాయామవిద్యా ప్రదర్శనములకును నీదినములు నిర్ణయింపఁబడియున్నవి. ఈమాసము (ఆశ్వయుజము) నందలి దేవీనవరాత్రములలో విల్లమ్ములు, బాణములు, ఖడ్గములు, మల్లవిద్యలు మున్నగువాని ప్రదర్శనములకేర్పాటు చేయఁబడినది. కావుననే ఈదినములలోఁ జెద్దలును చిన్నలును గూడజెట్టిపట్టులు పట్టుట బాణాలుత్తిప్పట కత్తులుసాముచేయుట మున్నగునవి జరుగుచున్నవి. ఈమాసమునందలి తద్దులలోవిద్యార్థుల శరీరవ్యాయామమునకునక్కఱకువచ్చుచువ్పనపట్టి మున్నగుకీడ లేర్పాటుచేయఁబడి యున్నవి. ఈతద్దినాఁడు బాలురిరుతెగలుగానే ర్పడిపలువిధములగు కీడలుసల్పుదురు. ఇవివిద్యార్థులకుమా

న పెద్ద లేర్పటచిన ఆటలు (Sports). ఇందలి యడ్డాలే కక్షలు (Matches) ఈమాసారంభము బాలురకు శస్త్రములు వినియోగించు నేర్పును హెచ్చించుట వినియోగింపబడియుండగా నీమాసాంతము (దీక్షావళి) బాలురకు నాగ్నేయాస్త్రముల (Fire arms) చేపట్టివినియోగించు నేర్పును గలిగించుటకై వినియోగింపబడుచున్నది. పేయేల ఈశరత్కాల మంతయు బాలురయు యశావనవంతులయు వ్యాయామ కీడలకై యేర్పాటుచేయబడినది. ఇప్పటికిని స్వదేశ సంస్థానములగు మైసూరు ట్రావెన్కూరు మున్నగుతావులలో విద్యార్థులచే నీడినములలో కీడప్రదర్శనములు గావింపింతురు. జనవరి పండుగులలో బౌశ్పాత్యులేర్పాటు చేసిన స్పోర్ట్స్ (Sports) యొక్క వినియోగ మెట్టిదియో వీనివినియోగమును సప్తదియే.

నవరాత్రములలో త్రివిధశక్తినిబూజించు క్రమమునుకే తియనురాజు చాత్రమునందువర్ణింపబడియున్నది. నవరాత్రములలోను మొదటి మూడుదినములందును శక్తినిమధ్యదినములు మూడిటియందును శ్రీని తుదిదినములు మూడిటియందును విద్యను నారాధింపవలెనని సుకేతిచరిత్రమునందుఁ జెప్పబడియున్నది. విజయదశమినాడన్నియునుండును. మూడుమూళ్ళు తొమ్మిదిదినములుచేయ సామర్థ్యములేనివారలు మూలానక్షత్రము మొదలు మూడుదినములుమాత్రమే త్రివిధశక్తులను బూజింపవచ్చునని చెప్పబడియున్నది. ఈత్రివిధ

శక్తిని బూజించుటలో నుత్తరదేశస్థులు శక్తిపూజాప్రధానులుగాను పశ్చిమదేశస్థులు శ్రీపూజాప్రధానులుగాను దక్షిణదేశస్థులు విద్యాపూజాప్రధానులుగాను నున్నారు. కావుననే యీదినములలో వంగదేశమునందుఁగాఁగలిపూజయుఁగూర్జరాదిదేశములందు ధనపూజయు ద్రావిడదేశములందు సరస్వతీపూజయును ముఖ్యముగా జరుగుచున్నవి.

ఈనవరాత్రములు విలువిద్యను ప్రదర్శించుదినములనియిదివఱకువ్రాసియున్నాను. విలువిద్యకు మనదేశమున ప్రధానులు రామజానకములుకావున రామాయణ వీరులగు దాశరథులయు భారతవీరులగు పాండవులయు వీరశ్వజ్ఞాపకార్థమై యీదినములలో రామలీల త్వమును శమీదర్శనోత్సవమును గావింపఁబడుచున్నవి. మరియును రాముఁడు లంకమీదకును బాండవులు కౌరవులమీదకును దాడిఁపడలుటయీ విజయదశమినాడే జరిగినది. అర్జునుఁడు తనరథకాయములను నీదశరాలో స్వయముగా నలంకరించియుండుటచే నిప్పటివారీ సమయమున నశ్వాలంకారముచేయుచున్నారు. ఈదినములతో గుఱ్ఱములనలంకరించు నాచారము మనతావులనంతగాలేదుగాని యితరదేశములందు హెచ్చుగాఁ గలదు. అర్జునుఁడు తన నిరుపమాన ధనుర్విద్యానైపుణ్యమును జూపినయుత్తరగోగహణ యుద్ధమునకు ముందు శమీదర్శనము చేసినాఁడు. వీరత్వప్రధానమగు నేతస్మహాసమయజ్ఞాపకార్థ

మై యిప్పుడుమనవారు జమ్మికొట్టుదురు. కొన్ని దేశములం దీదినములలో శమీదర్శనముచేసి శమీపత్రములదాల్చుటవా దుకగానుండఁగా మఱికొన్నితావుల పలాశపత్రములఁ దాల్చుట వాదుకగానున్నది. ఈతావులు ధనపూజాప్రధానము లగుతావులు. పలాశము ఖంగారునకు బ్రతియంట. అందు చే వారావత్రములను దాల్చుచున్నారు.

ఈత్రవిధశక్తులును బ్రజలకునఖిలశాఖ్యములును గలిగిం చుఁగాక.

“శ్లో॥ విద్యావివాదాయ ధనంమదాయ, శక్తిః పరేషా మపిపీడనాయ, ఖలస్యసాధోర్విపరీతశీతత్ జ్ఞానాయ దా నాయచరక్షణాయ॥”

అని పెద్దలుచెప్పియున్నారుగాన నీత్రవిధశక్తులును ఖలు లందులేక సాధువులందుననే వెలయుగాత.

ఈదినములలో లోక సామాన్యముచేయు భేతాళోత్సవ మును వీరారాధనమునే నూచించుచున్నది. ఈనోటి భేతాళోత్సవదశకనాధకమై మామండల కరగ్రాహులు ప్రసిద్ధులునగు ఆషీదొరవారు భార్యాసహితముగా విచ్చేసి యుత్స

భగవద్గీతనుగూర్చియితరదేశస్థులగుప్రాజ్ఞులిచ్చినయభిప్రాయములు. 337

వమును చిత్తగించి రాత్రియంతయును నుత్సవమును జరు
పుకొనుటకు సెలవైనంగిరి. గామిమన్థులెవరు వీరికిఁ గృతజ్ఞ
తైయున్నారు.

భగవద్గీతను గూర్చి యితర దేశస్థులగు ప్రాజ్ఞులిచ్చిన యభిప్రాయములు.

మనదేశమున రాజవ్రతినిధిగాఁ బనిచేసిన వారను హెస్టింగ్స్
గ్నూదొరవారు (Warren Hastings) గీతనుగూర్చి యిట్లుము
చ్చటించిరి.

(1) "There is in it a sublimity of conception,
reasoning and diction almost unequalled (అందుగల
యూహలు యుక్తులు రచనయు నిరుపమానములు).

(2) హంబోల్టు (Hambolt) అనుజ్ఞాని యిట్లు వ్రాయు
చున్నాడు:—

“The most beautiful perhaps properly the only true philosophical song that exists in any known tongue (లోకమునంగల సుప్రసిద్ధభాషలో నింత సత్యమయిన వేదాంతగ్రంథము (గీతములు) లేదు. ఇత్యదిచాలమనోహరమయినది.)

(3) స్లెజిల్ (Schlegel) అనుజ్ఞాని భగవద్గీతను లాటిను (Latin) భాషలోనికి భాషాంతరీకరించి తుదనిగీతలబోధించిన శ్రీకృష్ణనిగూర్చి యిట్లువాసియున్నాడు;-

“ Whose oracular soul is as it were, snatched aloft into divine and eternal truth with a certain and ineffable delight (అతని దివ్యాంతరాత్మ నిక్కమును అనిర్వచనీయమునునగు నానందముతో సవ్యమును సనాతనమును నగుసత్యమును ఘనముగా స్వీకరించినది.)

(4) లాసెను (Lassen) అనుజ్ఞానియు, బైరీతినే నుడివియున్నాడు.

(5) గీతల నింగ్లీషులోనికి భాషాంతరీకరించిన సర్ ఎడ్విన్ ను ఆర్నల్డుదొరవారును ఈరీతిని నుడివియున్నారు;-

“So lofty are many of its declarations so sublime its aspirations, so pure and tender its piety, that schlegel after his study of the poem, breaks forth into the outburst of delight and praise towards its unknown author”

(అనుడువుల యాధిక్యతయును ఆతలంపుల ఘనతయును ఆ పవిత్రతయొక్క స్వచ్ఛందతయును సైజల్ అనేజ్ఞానిని ఆ నందసాగరములో ముంచితత్కర్తను నుతించునట్లు చేసినవి.

(6) నెయిలు అలెగ్జాండరు (Nail Alexander) అనుదొర వారిట్లు వ్రాయించినారు “The Noblest and purest expression of modern Hinduism,” (అధునాతన హిందూ మతముయొక్క మహత్తరమయినట్టియు పావన మయినట్టియు ప్రకాశమైయున్నది.

మఱియు నీదొర వాళే యిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

“Rightly read the Gita is a clear tongued prophecy of Christ, (సరిగ్గ జదివినయెడల భగవద్గీత విస్పష్టముగా నుడువబడిన క్రీస్తుబోధయేయగు).

(7) పచ్చికైస్తవమతబోధకులు భగవద్గీతాపరీక్ష అను శీషికాకక్రింద ఈవాక్యములను వ్రాసియున్నారు.

“There are some sublime descriptions of God. He is eternal, of infinite power, of unmeasured glory, omnipresent, the source of all that exists. The poem is also strongly marked by the religiousness which has always characterised the Hindus. God is seen

in all things and all things are seen in God. The highest pleasures and honours of the world, even the enjoyment of Indras heaven, are considered far inferior to union with Brahma. The great object of the poem is to show how this end may be gained. As a poetical work, the Gita is Noted for its beauty and sweetness.

(అందుగొన్ని ఘనవర్ణనములుకలవు. అతఁడనిత్యుఁడు సర్వశక్తి యుక్తుఁడు.. అసంతమహిమ సమేతుఁడు. సర్వాంతర్యామి. సమస్తపదార్థములకుఁ గారణభూతుఁడు. హిందువులప్రధానలక్షణమైయున్న మతౌన్నత్యముచే గ్రంథమువిశేషముగా నలంకరింపఁబడియున్నది. భగవంతునందు సమస్తపదార్థములును సమస్తపదార్థములందు భగవంతునిజూపుచున్నది. భౌతికమైనసమస్తానందములును గౌరవములును- ఇంద్రులొక సౌఖ్యముసహ- బ్రహ్మైక్యాయనందముకంటె చాలతక్కువవిగా నెంచఁబడుచున్నవి. బ్రహ్మైక్యాయనందఫలపాప్రప్తినందుమార్గమును దెలుపుటయేగీతయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. కవిత్వవిషయములో మాధుర్యసౌందర్యములకు గీత చాలప్రసిద్ధికెక్కినది).

(8) చంద్రనగరుకోర్టులో ప్రెసిడెంటుపనిచేసిన జాకోలియట్టు (Jocolliot) బైబిల్ ఇన్ ఇండియా (Bible in India) అను గ్రంథములో నిట్లువ్రాసినాఁడు.

“But I believe in Christna, philosopher and moralist. I admire his lessons, so sublime and so pure, that later the founder of Christianity in Europe perceived that he could not do better than imitate them.”

వేదాంతమును నీతినిబోధించిన కృష్ణునందు నాకునమ్మకము కలదు. ఆయన యుఁజన్యాసములు (గీతలు) నాకుచాలా అద్భుతముగాఁ గాన్పించుచున్నవి. తగువాత బయలు వెడలి నవశ్చిమదేశపు క్రైస్తవమతస్థాపకుఁడు కృష్ణునిబోధలననుసరించుటకంటె మఱియొక్కటి చేయలేదు. ఆయనబోధలంత ఘనముగను బవిత్రముగను నున్నవి.

కీర్తిక శేషులైన ప్రతాపచంద్ర ముజుందారు
గారు బ్రహ్మసమాజము.

ఆ 1905 మే నెల 25 దినమున మన భరతఖండ వాస్తవ్యుఁడును నత్యుత్తముఁడును, సజ్జనమాన్యుఁడును బ్రహ్మసమాజమతమున కూతకట్టయునై తనజీవితమంతయుఁ బాను ద్రికరణశుద్ధిగానమ్మి యనుష్ఠించిన ధర్మాచరణప్రవృత్తికై వినియోగపరచిన ప్రతాపచంద్రముజుందారుగారు కీర్తిక శేషు

లగుటంబట్టి బ్రహ్మసమాజమతమునకు ముఖ్యోజ్జ్వలనాధార
 ముగతించెనని చెప్పవలసివచ్చినది. ఈసత్యరతుడు మృతి
 నొందుటకుఁ బూర్వమే బ్రహ్మసమాజమతము నానాటికిఁ
 ణదశకువచ్చుచుండుటఁ దెలిసికొని యందునుగూర్చి యనే
 కసారులు ముచ్చటించుచువచ్చెను. కొలదికాలము క్రిందట
 నొన్నత్యదశయందుండి విద్యాధికులచే సన్మానింపఁబడుచు
 వచ్చిన యీమతసంఘము క్షీణింపఁబడదుపెట్టుటకుదీనియం
 తస్సారరాహిత్యమే ముఖ్యకారణమని తలపవలసియున్నది.
 ఈ మతావలంబకులలో నిష్పడు మిగిలియున్నవారిలో న
 న్యోన్యాభిమానతయు, గౌరవలాఘవములును కార్యశూర
 త్వమించుకయు లేకుండుటయు మనవారందరు నెఱిగియే
 యున్నారు. ప్రతాపచంద్రముజుందారు గారు జీవించియు
 న్నకాలములో నీసామాజికు లైకమత్యమువహించి పనిజే
 యుచువచ్చిరి కాని యిప్పుడు పూర్తిగా విడిపోయి తామా
 చరింపఁ గంకణముఁ గట్టికొనిన నుతధర్మములకు విరుద్ధము
 గాఁ బ్రవర్తించుచుఁ గ్రమక్రమముగా హిందూ మతాభి
 మానులగుచున్నారనుటకు సందియములేదు. ఈ నూతనమ
 త మీరీతిగా హిందూమతములోఁ గలసేకూపు మాయుట
 కారంభమయినది. ఇప్పటికించుమించుగా ఏబదిసంవత్సరము
 లకుఁ బూర్వమంకురించి యంతయచిరకాలములోనే తనకు
 మాతృకయగు హిందూమతమున సంగమించుటకు గారణ
 ములనించుకయోచింపవలసియున్నది. బ్రహ్మసమాజమత

మీవిధముగా క్షీణించుచుండుటందరు నెఱిగియున్నయంశ
మేయనునను కొద్దికాలములో భరతఖండవాస్తవ్యులందరు
నుబ్రహ్మ సమాజమతావలంబకులగుదరనికొందరువాక్కు
రులుద్ధోషింపుచున్నారు. కర్మమాగణమును నిరాకరించిజ్ఞాన
మాగాణనుసరణముగా మతధర్మములననుష్ఠింపవలయునని
బోధింపుచు హిందూమతవిరుద్ధములగునితరమతధర్మముల
నాత్మమతధర్మములుగా బరిగణించు మతమెన్నటికిని జనసా
మాన్యుల కాదరణీయము కానేరదు. మతధర్మములను
మానుషధర్మములను మతచారిత్రములను జక్కగాఁదెలిసి
కొనగల్గినవారెవరు నిట్టిమతము సర్వజనాదరణీయ మగున
ని తలఁపరు. హిందూమతమునందు కర్తానుష్ఠాన మెక్కుడై
దానిస్వభావోన్నత్యము జనులకగోచరముగా నుండుటంబట్టి
యుక్తైస్తవమతప్రాగల్భ్యము నానాటికివ్యాపించుచుండుట
చేతను క్రయిస్తవులగుందును మహమ్మదీయులయందును
మూఢులగుకొందరు హిందూమతమనఁగా విగ్రహారాధన
మేయనితలంచునట్లుమనవాగుగూడ దలంచుచుండుటవలనను
రామమోహనరాయఁడు హిందూమతమందలి కర్మమార్గ
మునుత్యజించి కేవలజ్ఞానమాగాణనుసరణముగా బ్రహ్మస
మాజమతమను నొకనూతనమతమును స్థాపించెను. ఈసంద
ర్భమున విగ్రహారాధనము మతమున కవసరమగునా కా
దాయని జర్చింపఁబనిలేదు. ఈనడుమ అనేకులగు మహానీ
యులీవిషయమును గూర్చిచర్చించియేయున్నారు. అయినను

విగ్రహారాధనాదికమానుస్థానము మతమున కెట్లుముఖ్యమో కొంచెమూలోచింతము. మనయభిప్రాయములనితరులకుద్వితీతకముజేయుటకు శబ్దమేరీతిని యావశ్యకమో మతధర్మములను జనసామాన్యులకు బోధపరుచుటకువిగ్రహారాధనాదికర్మానుస్థానమంతయవసరము. మృత్య్వరూపవికారమగు భాండమునకును కేవలపదార్థమాత్రమగు మృత్తికకునుగల పదార్థస్వరూప వికారసంబంధమేకేవల మతధర్మమునకును తదనుష్ఠాన సాధనములకును గలదనియెన్నవలెను. కవిహృదయమున నెట్టియభిప్రాయములున్నను శిల్పకారకుడు తానెంతనేర్పరియైనను దనయభిప్రాయమునుగాని నిపుణత్వమునుగాని సర్వజనవిదితముగా బిద్యమాలవలనను శిల్పరచనయందును బ్రకటింపకుండినచో ప్రపంచమున కించుకయుగోచరముకానేరదు. మతధర్మములనుండితన్మతధర్మనూచకములగు కర్మలను భేదింపశక్యముకాదని మతచారిత్రములెన్నియోఘోషించుచున్నవి.

విగ్రహారాధనము దూష్యమని మానుకొనిన మతములవారు శపితులు. మతగ్రంథములు మొదలగు మరియొక పదార్థములను పూజించుచునేయున్నారు. కానికేవలమును భగవన్నిమిత్ర పదార్థములను బూజింప మానుకొనలేదు. ప్రపంచమునందుగల పదార్థములుకొన్ని మనుష్యనిమిత్రములుగా మనకగుపించుచున్నను కేవలము భగవన్నిమిత్రములనియే తలపకవీలలేదు. క్రైస్తవ మతస్థాపకుఁడగు కీ)

స్తునుగూర్చియు నాతఁడుబోధించిన మతధర్మములను గూర్చి
యుఁ జెప్పుచున్న బైబిలుగ్రంథమును మహమ్మదీయ మత
స్థాపకుఁడగు మహమ్మదుచేబోధింపబడిన తన్నతధర్మములుగ
లకురానుగ్రంథమును గురునానకుచేస్తాపింపఁబడిన సీక్కుమత
గ్రంథమును ఆయామతములవారికిఁ అమృతసార పట్టణము
నదేవాలయమున బూజింపఁబడుచున్నది. మహమ్మదీయులు
ను సంస్కారిక క్రైస్తవ మతావలంబకులును తమతమమ
తోద్ధారకుల గోలీలచుట్టును దీపములను వెలిగించి వారిఖన
నస్థానములను నతిపవిత్రములుగా బరిగణించుచుచైవప్రార్థ
నమునకొక మతసమ్మతమగు గ్రంథము నుపయోగించుచు
కేవలము విగ్రహారాధనముఁ జేయకున్నను హిందువులకం
టె నతనికృష్టభావమైన విగ్రహారాధనమును జేయుచునే
యున్నారు. కావున ఆకార రహితుఁడును, నిర్గుణుఁడును,
నిర్వికారస్వరూపుఁడును. అగు భగవంతుని సాకారరూపమై
నపదార్థచిహ్నములచే బూజింపవలెనను మనోబాంధయెట్లు
నిర్మూలము జేయఁబడఁగలదు? మనోవికారమును మొద
లంట రూపుమాపుకొనఁగల్గి నిర్మలజ్ఞానవరులై భక్తిపరవ
శులగు మహానుభావులు కొందరుమాత్రమే విగ్రహారాధనా
దిసాధనము లవసరములేకయే భగవంతునారాధింపఁగలరు
కాని జనసామాన్యులకది యులవడనేరదు. జనసామాన్యుల
కు విగ్రహారాధనాది సాధనములవసరము. అట్టిసాధనము
లులేకపోయినచో వారుకేవల జ్ఞానమార్గానుసరణముగ మ

తానుసానవరులు ఆవేశసమయమున కానేరరు. కార్డినల్ ల్యూమెకొలను నాంగ్లేయజ్ఞాని చెప్పినవిధముగా భక్తికిఆచారములే ముఖ్యధారములయియున్నవి.

బ్రహ్మసమాజమతస్థాపకులగు రామమోహన రాయలును దేవేంద్రనాథటాగోరును వేదములను నిరాకరింపకఁ దమమతము హిందూమతముయొక్క శాఖయేయనియు, నుపనిషద్బోధకమనియుఁ బరిగణించిరి. వీరిరువురునుగూడ వేదచోదితమును ఆర్షమతమునుగాని హిందూమతధర్మములను మాత్రమే నిరాకరించిరిగాని హిందూమతము కేవలదూష్యమనియు గౌరవార్హమైనది గాదనియు బోధింపకఁ గారణాంతరములవలన హిందూమతమునఁ జేరినదురాచారములనుమాత్రమే ఆర్షమతవిరుద్ధములని ఖండించిరి. తరువాతఁ గేశవచంద్రసేను బ్రహ్మసమాజమతము సర్వమతధర్మసారమనియుఁ గేవలవివేకప్రజ్ఞేయ ధర్మబోధకమగు మతమనియు బోధించుచు దనమతమును సిద్ధాంతపటచుటకు సకలమతగ్రంథములును సాధనములుగా నంగీకరించెను. పిమ్మట బ్రహ్మసమాజమతస్థులలో నాద్విబ్రహ్మ సమాజికులనియు సాధారణ బ్రహ్మసమాజికులనియు రెండుతెగలేర్పడినవి. ప్రప్రథమమున రామమోహనరాయలుచేతను దేవేంద్రనాథటాగోరుచేతను స్థాపింపఁబడినదియే ఆద్విబ్రహ్మసమాజము. తరువాతనవీనముగా నేర్పడినదియే సాధారణబ్రహ్మసమాజము కొంతకాలమయినతరువాతఁ గేశవచంద్రుఁడు

మోజసు, జీసస్సు, మహమ్మదుమనువు, నారదుడు మొదలగు మతస్థాపకులందఱు నీశ్వరాంశా సంభూతులేయనియు వీగందఱుఁ దత్తత్కాలాను సకలామయిన మతధర్మములను బోధించుటకవతరించిన మహానుభావులనియు వాడు బోధించిన మతధర్మముల సారమొక్కటియేయనియు నాయామతము లన్యోన్యవిరుద్ధములుగావనియు నున్మోక్షిందిబోధించుచు భక్తియోగానుష్ఠానపరుడయ్యెను. అన్ని మతధర్మములను జేయున్న నవీనమతమెప్పటికి సామాన్యజనాదరణీయముగాక నన్ని మతములచారికిని హాస్యాస్పదముగాఁ బరిణమించుననుటకు సంవియములేదు.

అట్టిమత మొక విధమైన మతముగాఁగొందఱిచేసెన్నఁబడినను అనుష్ఠానయోగ్యము మాత్రముగాదు. ఏమతమైనను దన్మతావలంబకుల పూర్వచారిత్రములకును, నాగరితకును, వివేకజ్ఞానసంపత్తికిని దగియుండుట యత్యవశ్యకము. అట్లుగానిచో నది వ్యాప్తముగాకఁ ద్వరలో సళించిపోవును. మోజెసును మహమ్మదును బోధించిన మతధర్మము లెంత మంచివియైనను, ఎంతఅనుష్ఠానయోగ్యమునైనను సామాన్య హిందూజనులకుమాత్రమవి హిందూమతేతరులు బోధించిన ధర్మములని బోధించినచోఁ గొంచెమైనను రుచింపజేరవు. హిందూమతాభిమానులుగాని క్రిస్తుపేరును మహమ్మదుపేరును జెప్పి హిందువులకు మతబాధచేయుటకంటె వెఱ్ఱిసని మఱియొకటిలేదు. ఈముఖ్యకారణముచేతనే సకలమతధ

ర్మసౌరములని జెప్పఁబడు మతములన్నియు నీరీతిగనే యనుష్ఠానయోగ్యములును సామాన్య జనాదరణీయములును గాక నచిరప్రచురములై నశించుట సంభవించుచున్నది. రామకృష్ణపరమహంసవంటి జ్ఞానుల కన్నిమతములును అనుష్ఠానయోగ్యములై యొక్కటియేయైనను సామాన్యజనులకుమాత్రమట్లు కానేరవు. అట్టి మహానుభావులగు జ్ఞానులన్ని మతగ్రంథములను సమానగౌరవబుద్ధితోడఁ జదివి యూదుమతము, క్రైస్తవమతము, మహమ్మదీయమతము, జౌద్ధమతము మొదలగు స్థూలదృష్టికిఁ బరస్పరవిరోధములుగాఁ గనుపించు మతములన్నియు నొక్కేధర్మమును బోధించునని తెలిసికొని ఆయామతధర్మములనుఁ దమలోఁ గనుగొని యంగీకరింపఁగలుగుదురు. అట్టిజ్ఞానము సామాన్యజనులకుమాత్రమలవడదు. మహాత్ముల కనుష్ఠానయోగ్యమగు ధర్మములు మూఢుల కెంతమాత్రమును బోధనడవు.

బ్రహ్మసమాజమతము క్షీణించుటకుఁ బైనరెండు వాస్తవమైన ముఖ్యకారణములు జెప్పఁబడినవి. కాని మహానుభావులగు జ్ఞానులును వేదాంతులునుమాత్రమే మతమును క్షీణించుననిగాని నశించుననిగాని యెంచరు. రామమోహనరాయులు జీవించియున్న కాలమున హిందువుల కనుష్ఠానయోగ్యములగు గొన్ని హిందూమతధర్మములు కేవలము ననాదరణీయములై యుండుటయు మహమ్మదీయుల ప్రభుత్వముక్షీణించి యాంగ్లేయుల పరిపాలనమారంభమయి క్రై

స్తవమతబోధ వ్యాప్తమగుచుండుటయు, వేద చోదితము
 లగు నాషణమతధమకాములెట్టివ్రా హిందువులకు జక్కగాఁ
 దెలియకుండుటయు హిందూమతము కేవలము బాహ్యకం
 బరములచేతను బలువిధములగు కమకాలచేతను మూఢభ
 క్తియు క్తమగు దురాచారములచేతను బ్రచ్చన్నమై కొంకువ
 డిన స్వభావోన్నత్యము గలిగియుండుటయుఁ దటస్థమగు
 టచే నాతఁడప్పుడీ బ్రహ్మసమాజమతమును బోధించెను. ఆ
 కాలమున హిందువులలో మూఢభక్తియు బాహ్యకంబరవేష
 ములును బ్రబలెనుగాని హిందూమతము క్షీణదశయందుం
 దెననిగాని యాషణమతమడుగం దెననిగాని, హిందూమత
 ధమకాము లనాదరణీయములయ్యెననిగాని యెంతమాత్రము
 దలఁపరాదు. ఈ విధముగాఁ బ్రపంచమందుగల అన్నిమత
 ములునుగూడ మూఢభక్తిజనితమగు దురాచారములచేతను
 కేవల బాహ్యకంబరవేషములచేతను దమతమ యోగ్యత
 కొకానుకప్పుడు హానిగలిగియుండుటయు సట్టిసమయమున
 హిందూమతమునకు బ్రహ్మసమాజమతమువలెనే ఆయామ
 తములను బరిశుద్ధిచేయుటకుఁ గొన్ని కొన్ని మార్పులు చేయఁ
 బడుచుండుటయు మతచారిత్రముల నెఱిగినవారికిఁ దెలియ
 నియంశముగాదు. మతాభిమానులకు బాహ్యకంబరమత్యా
 వశ్యకమనియు మతాచరణమునకు మూఢభక్తిజనితమగుదు
 రాచారము లనుష్ఠానయోగ్యమగు ధర్మములనియుఁదలఁచు
 చు హిందూమతము కేవలము కర్మమార్గానుసరణమై దూ

వ్యవహార యారాధనలకు లోబడియుండుటయు మతమనగా నాచారమేయనియు, మతధర్మములనగా బ్రహ్మాండంబరము లనియు నెంచబడుచుండుటయు సంభవించుటచే నీబ్రహ్మ సమాజమతస్థాపన కవసరమప్పుడుగలిగినది. తరువాత రామకృష్ణ పరమహంసగారి చేతను వివేకానందులు, అనిబె స్సంట్లు మొదలగువారిచేతను హిందూమత ధర్మములను జక్కగాఁ జెలిసికొనఁగలిగిన మనవారందఱును గారణాంతర ములవలన హిందూమతమునఁ జేరిన దురాచారములను ని రాకరించి యాషణమతానుసరణముగా హిందూమత మవ లించించుచుండుటచే రామమోహనరాయలు బ్రహ్మసమా జమతస్థాపనవలన బోధించిన పరిశుద్ధాస్తిక ధర్మములు హిం దూమతధర్మములేయనిగు రైఱిఁగి వాటిననుష్ఠించుచున్నారు. హిందూమత మితరమతములనుండి నేర్చుకొని యవలంబింప వలసిన నూతనధర్మములేమియునులేవు. హిందూమతమునలేని యుత్తమధర్మములుగాని పరిశుద్ధాచారములుగాని యేయి తరమతమందునుగానరావు. బ్రహ్మసమాజమతము క్షీణద శకు పచ్చుటవలనఁ గేవలజ్ఞానమాగాఁనుసరణమై సామాన్యజనులకనుష్ఠానయోగ్యముగాని మతముచిరకాలమభివృద్ధి నొందనేరదను సంశయ విశదీకరించుచుఁ దానేమతమునుం డిశాఖాయమానముగా వెలువడియెనో అట్టిమతమయిన హిం దూమతమునఁ గ్రమక్రమముగాసంగమించి యంతరించుచు హిందూమతోత్కృష్టతనుజగద్విదితముచేసిచాటించుచున్నది

బ్రహ్మసమాజమతము హిందూమతమా?

శ్రీమదార్కమతబోధినిలో బ్రచురింపబడుచున్న “కీర్తి శేషులై న ప్రతాపచంద్రముజుందారుగారు_ బ్రహ్మసమాజము” అను శీషికాకగల వ్యాసమును గేను వ్రాయుచు న్నానని భ్రమపడి మదాపులగు శ్రీ చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు దురాగ్రహవేశపరవశులై “ఆర్కమతబోధినిబ్రహ్మసమాజము” అను శీషికాకక్రింద నేవేళో యవ్యక్త మధురాలాపములను జేసిరి. వీరి తెలివితేటలనుబట్టి ప్రత్యుత్తర మవసరము లేకపోయినను వీరియాశ్రయమునుబట్టి యిండు కసమాధానము నిచ్చుచున్నాను. బ్రహ్మసమాజమతము నిక్కమయిన హిందూమతమంట ! ఇది పెద్దబొంకు. ఏమన (1) ఈవటకును హిందూ దేశమునందుఁ బుట్టిన ప్రతిమతమును వునజకాన్మవాదము నంగీకరించుచున్నది. జీవునకుఁ బునజకాన్మము కలదని జెప్పనిమతములు భరతఖండమున నెన్నఁడును బుట్టియుండలేదు. ఇందులకు రావుబహదరు కందుకూరివీరేశలింగంపంతులువారి గ్రంథపరంపరయే సాక్ష్యమిచ్చుచున్నది. చూడుడు “ఈవిషయమున (జన్మాంతరవిషయమున) నన్యదేశీయుల మతములెల్ల ను భిన్నాభిప్రాయములు కలవి గానున్నను మన దేశమునందున్న మతములన్నియు నైకకంఠ్యముగా జీవాత్మకు జన్మపరంపర కలదనియే ఘోషమిచ్చుచు

న్నవి” ఇట్లుండ జన్మపరంపర నంగీకరింపని బ్రహ్మసమాజ మతము హిందూమతమెట్లు కాగలదు. క్రైస్తవ మతస్థుల నేకులు వునజకన్మవాదము నంగీకరింపరు. వానిననుసరించి నదీమతము. ఇట్టిదానిని పరిశుద్ధహిందూమతమనుట యజ్ఞానముచేతనైనఁ గావలెను. లేకున్న మోసపుతలంపు నైనను గావలెను. (2) హిందూమతములన్నియు పశుపక్ష్యాదులందును శిలాపర్వతాదులందునుగూడ నాత్మకలదని చెప్పుచున్నవి. ఈనడుమ “బోను” గారు లోహములకుఁ బ్రాణము కలదని కనిపెట్టి” నాపూర్వులు గంగాతీరమునఁ జిరకాలము క్రిందఁ గనిపెట్టినదానిని నేడు నేను దెలిసికొను స్థితికివచ్చినందుకు సంతసించుచున్నానని చెప్పిన వాక్యములు మీకెల్లరకు జ్ఞప్తియందుండియే యుండవచ్చును. “శిలాపర్వతాది జడపదార్థకముల యందాత్మయుండునని చెప్పెడుమనవారి సిద్ధాంతము” అని రా॥ బ॥ వీరేశలింగము పంతులవారి వ్రాతవలన శిలాపర్వతాదులందును పశుపక్ష్యాదులందును జీవుల నంగీకరించుట హిందూమత లక్షణమని బాల్కడైనను గ్రహింపఁగలఁడు. మనుష్యులందు మాత్రమే యాత్మ కలదని క్రీస్తుమతము. ఈమతము ననుసరించి బ్రహ్మసమాజ మతమును మనుష్యునందుమాత్రమే యాత్మ నంగీకరించుచున్నది. ఇది యిక హిందూమతమెట్లుకాగలదు? ఇక మావీరభద్రరావుగారికిఁ దెలివితేట లెట్లుండఁగలవు? (3) కర్మయనాదియనునవి హిందూమతములు “కర్మయనాదియని యు

క్రిరహితముగా మనవారు (హిందువులు) తమసిద్ధాంతమును సమధికాంవజాతురు” అను పంతులవారి వాక్యములీయర్థమును బోధించుచున్నవి. క్రైస్తవులు కర్మయనాదియని యంగీకరింపరు. వారిననుసరించి యీ బ్రహ్మసమాజమతమును జగత్తునకు గర్మకును నాదికలదని యంగీకరించును. ఇది హిందూమతమెట్లు కాగలదు. మా వీరభద్రరావుగారి వ్రాతలందు సత్యమెట్లుండగలదు. (4) స్వల్పబుద్ధి కలవారికై (యోగులుకానివారికి) ప్రతిమార్చనమును విధించునవి హిందూమతములు. ప్రతిమార్చనము జ్ఞానుల కనవసరమని యు నజ్ఞులకు నవసరమనియు హిందూమతములు ఘోషించుచున్నవి. అంతియేకాని ప్రతిమార్చనమును బొత్తుగా ద్వేషించుటలేదు. క్రీస్తుమతము ప్రతిమార్చనమును ద్వేషించి నిందించుచున్నది. దానిననుసరించి యీ బ్రహ్మసమాజమతమును ప్రతిమార్చనమును ద్వేషించి యజ్ఞులకును బనికెరాదని చెప్పుచున్నది. ఇక ఇది హిందూమతమెట్లు కాగలదు. మా వీరభద్రరావుగారి వాక్కు లన్యతము లేట్లుగాకుండగలవు. పౌద్ధులు జైనులు తుదక ద్వైతులును గూడ విగ్రహారాధనము నంగీకరించిరని బుద్ధిమంతులందరు నంగీకరించిన విషయమేకదా ? (5) కర్మయోగ, భక్తియోగ, జ్ఞానయోగాదుల నంగీకరించినవి హిందూమతములు. భక్తియోగమును మాత్రమే విలక్షణ మాగతముగా నవలంబించినది క్రీస్తుమతము. దానిననుసరించి కేవలభక్తియోగమును మాత్రమే

యంగీకరించినది బ్రహ్మసమాజమతము. ఇది హిందూమత మెట్లు కాగలదు? మా వీరభద్రరావుగారు సత్యసంఘ మెట్లు కాగలరు? (6) హిందూమతములన్నియు దేవునం దు మాతృభావమునుగూడఁ జెప్పుచున్నది. క్రీస్తుమతము దీ నిజ్యేషించుచున్నది. బ్రహ్మసమాజమంతియ. ఇది హిందూమ తమెట్లు కాగలదు? మావీరభద్రరావుగారి వారిత బాంకె ట్లుగాకుండఁ గలదు? (7) హిందూమతము లాత్మను అవయ విగాను మనస్సును అవయవముగాను దెల్పుచున్నవి. క్రైస్త వాదిమతము లాత్మనుగూర్చి తిన్నఁగా బాధింపక పోవుటయ కాక మనస్సునే యాత్మగా భావించుచున్నవి. వాని ననుస రించి బ్రహ్మసమాజమతమును మనస్సేయాత్మయనిబోధించు చున్నయది. మనస్సే యాత్మయన రావుబహద్దర్ కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులవారు తమ గ్రంథములో వ్రాసి పెట్టి రి. ఇట్టిది హిందూమతమెట్లు కాగలదు. మా వీరభద్రరా వుగారిమాట బూటకములమూట యెట్లుకాకుండఁగలదు? ఎంచబోయిన నిట్టి వనేకములు కలవు. ఈవిధముగాఁ బ్ర థానవిషయములందుననే హిందూమతములను విడచి క్రీస్తు మతమును బ్రహ్మసమాజ మతము శరణు జొచ్చుచున్నది. అంతియగాక సామాన్య విషయములందుఁ గూడ నియ్యది హిందూమతాచారములనువిడచి క్రీస్తు మతాచార ములనే యవలంబింపబొల్పుచున్నది. చూడుడు. శవములను రు ద్రభూమికిఁ దీసుకొనిపోవు విధమునందు మార్పు పెట్టనెంచి

శ్రీవీరేశలింగమువంతులవారు బసవరాజు గవరాజుగారి శిశువు చనిపోగా శవముపట్టదగిన పెట్టెనొకదానిని జేయించి యందులో నీశిశు కళేబరమును భద్రముచేసి మూతకు మేళుబిగించిదానినిదీసుకొని పోవుటకై యొకగుర్రపుబండికై ప్రయత్నముచేసి అట్టిది దొరకకపోగా సామాన్యపు బండిలోపెట్టికొని తీసికొని పోయి రుద్ర ఘామిలో ప్రాతి పెట్టక గవరాజుగారి తోటలోఁ బూడ్చివచ్చిరి. ఇదికైస్తవుల ననుకరించుటకాదా? వైవప్రార్థనము చేయుటలో హిందూమతము ననుసరింపక కైస్తవపద్ధతుల ననుసరించి ప్రార్థనామందిరములను స్థాపించుకొనుచున్నారు. ఇదికైస్తవుల ననుకరించుటకాదా? ఏతన్మతస్థులుకైస్తవులవలె జుట్టులకత్తరించుకొనుచున్నారు. ఇదికైస్తవుల ననుకరించుటకాదా? ఆందులకేకదా బ్రహ్మసమాజ మనఁగాఁ “జుట్టు కత్తరింపుల మత” మనువారను వాడుక వచ్చినది? బ్రహ్మ సమాజ మతము క్రీస్తుమతము ననుకరించునది గావుననే కదా బ్రహ్మసమాజ మతబోధకులుగా మండగోరువారు ఇంగ్లాడు వెళ్ళి యచ్చట నేర్చునంబుచున్నారు? గ్రంథ విస్తరభీతిచే నీవిషయ మంతటితో గట్టిపెట్టి బ్రహ్మసమాజ మతమును కైస్తవమత వికారముగా నెవరెవరు చెప్పియున్నారనగాః—

సుప్రసిద్ధములగు మతములనెల్ల బాగుగాఁ బరికించిన విజ్ఞులును రాగద్వేషాదిపక్షములతో నవసరములేని సన్న్యాసులు

నగువివేకానంద స్వాములవారు బ్రహ్మసమాజీకులనుగూర్చి యిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“What harm to the Christian Missionary that the Hindus are trying to cleanse their own houses? what injury will it do the Brahma Samaj and other reform bodies that the Hindus are trying their best to reform themselves. Why should they stand in opposition? why should they be the greatest enemies of these movements? why? I ask. It seems to me that their hatred and jealousy are so bitter that no why or how can be asked there.”

(హిందువులు తమ్ముడాము బాగు చేసికొనఁబ్రయత్నించినదానకై స్తవమివనరీలకేమిహాని? హిందువులు తమ్ముడాము సంస్కరించుకొనఁ బ్రయత్నించిన దానబ్రహ్మసమాజీకులకును నితరసంఘ సంస్కరణలకును నేమిహాని? వీరేలయభ్యంతరపెట్టవలయును? వీరేల యాయుద్యమములకు ఘనశత్రువులు కావలెను? అదేలయని యడుగు చున్నాఁడను. వారల గీట్టని తనమునకును మాతృర్యము నకును అకాండతాండవమైన గమనిక కలదని తలంచెదను.)

పై వాక్యములనుబట్టిచూచిన హిందువుల మనుకొనువారికికై స్తవలవలెనే బ్రాహ్మసమాజీకులును గర్భ శత్రువులై హిందువుల బాగునుజూచి యోర్వజాలనివారలై యున్నారని బాలునికైనను బాగుగా బోధవడఁగలదుగదా. ఈ వాక్యములు నర్వవిధముల సత్యములగుచున్నవి.

“సత్యమేవజయతినాన్యతమ్” ముండకోపనిషత్తు.

ఆవసరమునుబట్టి బ్రహ్మసమాజ మతమునకును హిందూ మతమునకుంగలభేదమును మేమిదివలెకే విపులముగాఁ జూపి యున్నాము. దానినంతను జదివి యాశ్చర్యవాది పత్రికాధిపతి గారు కారణమును దెలుపకయే యధఃకరింప ప్రయత్నము చేయుచుఁ దమది యుపనిషత్కౌతమనియుఁ దమదియే నిక్క మైన హిందూమతమనియుఁ జెప్పసాహసించిరి. మతమునకు బ్రధానమైనది యాత్మజ్ఞానము, ఈవిషయముననే వీరుపనిషత్కౌతము నంగీకరించుటలేదు. ఎట్లన, ఆత్మనిత్యము అనఁగా నుత్పత్తియు నాశమునులేనిదియని యుపనిషత్తులు ఘోషించుచున్నవి. బ్రాహ్మ సామాజికులన్ననో యాత్మకు నాశములేదుగాని యుత్పత్తికలదని చెప్పుచున్నారు. ఆత్మకుఁబు నర్జన్యముకలదని యుపనిషత్తులు చాటుచున్నవి. బ్రాహ్మ సామాజికులాత్మకుఁ బునర్జన్యము నంగీకరించుటలేదు. ఉపనిషత్తులు కర్మమనూడియని చెప్పుచున్నవి. బ్రాహ్మ సామాజికు లీసిద్ధాంతము నంగీకరింపక పోవుటయేకాక యధిక్షేపించుటకుఁగూడ సాహసించుచున్నారు. ఉపనిషత్తులు జగదుత్పత్తికిఁగారణము పరిణామమని చెప్పుచున్నవి. బ్రాహ్మ సామాజికులు దీనికి సృష్టికారణమని చెప్పుచున్నారు. అనఁగా అభావమునుండియే భగవంతుఁడీజగత్తును గల్పించినాఁడని చెప్పుచున్నారు. ప్రథానాంశములలోనే భేదములిట్టివనే కములుకలవు. ఈసిద్ధాంతములన్నిటియందును బ్రాహ్మసా

మాజీకులు క్రైస్తవుల ననుసరించిరిగాని యుపనిషత్తుల ననుసరింపలేదు. తాముహిందువులము కామని యిదివఱకుఁ జెప్పుకొనినారు. తాము క్రీస్తుమార్గము ననుసరించుచున్నామని నెక్కివక్కాణించియున్నారు. ఈవాక్యముల నన్నిటిని ఇవ్వుటి బ్రాహ్మసామాజికాగ్రగణ్యులగు పండితశివనాథశాస్త్రిగారే వ్యాసీయున్నారు. ఇట్టివారు తమది యుపనిషత్తాతమనుటకు నాహసించిన నింతకంటె వింత వేటొందుండఁగలదా.

క్రీస్తుమతము హిందూమతమేలకాదు.

క్రీస్తుమత వికారమైన బ్రహ్మసమాజమతము వేదమతమైనచోఁ గ్రీస్తుమతము మాత్రము వేదమతముకాదా! ఏలకాదు. ఈ విషయమై యిదివఱకే క్రైస్తవులు గ్రంథములు వ్రాసియున్నారు. వారాగ్రంథములలోఁ జెప్పినవాక్యములనీక్రింద నిచ్చుచున్నాము. “క్రీస్తుమతమునకును హిందూమతమునకునుండు సంబంధము” అనుగ్రంథములో క్రైస్తవులిట్లు వ్రాసిరి:—

“ఈయజ్ఞమున కింతయాధిక్యమెందువలన కలిగినదంటే సామవేదములోని తాండియమహాబ్రాహ్మణములలో”

“వ్రజాపత్యేవేభ్యతత్మానంయజ్ఞంకృత్వాప్రాయచ్ఛత్”

“అనగా, ఈజగత్తునకు సృష్టికర్తయు, రక్షకుడును అ

యినట్టియు సృష్టికిపూర్వమే కలిగినపురుషుడును విశ్వకర్మ
యును అయ్యున్న ఆప్రజాపతి తనను తానే యాగపశువుగ
నర్పించుకొనెను”

“సోకాయమత మేధ్యంమద్యదంస్యాత్ ఆత్మన్యనేనస్యామ్”

“అనగా బృహదారణ్యకమును ఉపనిషత్తు” ప్రజాపతి
గొప్పయజ్ఞముచేయుటకుఁదలఁచి యజ్ఞమునకుతగినశరీరము
నాకుకలుగునుగాక. అందులోనే నేనవతరింతునుగాక. అని
యు”

“తస్మాత్సర్వదై వత్యంప్రాక్షితం ప్రాజాపత్యమాలభం
తః యాజ్ఞికా ఏనంవిషవా అశ్వమేధః”

“అనగా యాజ్ఞికులు అశ్వమేధయాగమును చేయునపు
డు సాక్షాత్తు ప్రజాపతినే అనగా నర్వేశ్వరునే వధించినట్లు
అర్పించిరి. అనియు”

“శతపథబ్రాహ్మణము ప్రజాపతినిగురించి ఆయన సగ
ముమర్త్యుడనియు, సగము అమర్త్యుడనియు చెప్పి

“తస్యహప్రజాపతేరర్థమేవమర్త్యమాసీనర్థమమృతం”

అని యున్నదనియు మొదలయిన సంగతులుచెప్పి తుది
నిట్లు క్రైస్తవులు సిద్ధాంతీకరించిరి.

“ప్రజాపతి తననుతానే యాగపశువుగ నర్పించుకొనిన
సంగతి విషయము యిదివఱకు చెప్పినవి యావత్తును దే
వుఁడును మనుజుఁడును మనకుసాక్షాత్తు యిమ్మానుషులును

మర్త్యుఁడును అమర్త్యుఁడును, మనకొఱకై తననుదేవునికివ
రిమళి వాసనార్థకమైన కానుకగను యాగపశువుగను అ
ర్పించుకొనినవాడును ఇదివరలో చేయబడిన యాగార్చనలు
అన్నియు ఏవనియొక్కసూచనలును ప్రతిబింబములును అ
య్యొన్నవో అట్టివాఁడును తనమరణమువల్ల అనఁగాతనను
యాగపశువుగ అర్పించుకొనినందువల్ల మృత్యువును జయిం
చి సువార్తద్వారా ప్రాణమును అమరత్వమును వెలుతురు
లోనికి తెచ్చినవాఁడును, అయినబయిబిలులోని క్రీస్తువివరణ
కు ఆశ్చర్యముగ పోలియున్నది. వేదములో చెప్పియున్నప్ర
జాపతి లక్షణములన్నియు క్రీస్తుప్రభువునుగురించి పయిన చె
ప్పబడినవర్తనకు ఆశ్చర్యముగ సమీపించుచున్నవి కనుక
నే క్రీస్తుమతమునందలి రక్షణార్థమైన వరమరహస్యములను
ఆశ్చర్యముగ దృఢపరచుచున్నవి. ”

ఈవిధముగ శ్రుతులును శ్రుత్యంతములును క్రీస్తుమత
మును బోధించుచున్నట్లే బ్రహ్మసామాజ మతమునుగూడ
బోధించుచున్నవి. ఆహేతువుచేక్రీస్తుమతముహిందూమతమ
గుచో బ్రహ్మసామాజమతమును హిందూమతమేయగును.
కానిందు దాన నేమియు హాని లేదు. ఇదివఱకు “మేము
హిందువులముకాము క్రీస్తుశిష్యులము” అని భావించుకొని
నబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులిప్పుడు హిందువులమేయనియు
దమది యుపనిషత్తమేగునియుఁ జెప్పుకొనుచున్నందులకు
మేమును సంతసించుచున్నాము. ఇదివఱకేహిందూమతము

న కనేకశాఖలుగలవు. ఇప్పుడిదియొక నూత్నపల్లవమైనచో హిందూమత మహావృక్షము శాఖోపశాఖలుగా నిట్లు వ్యాపించుచున్నందులకు హిందువైనవాఁడెవ్వఁడు సంతసింపడు? సంతసించునుగాని యిది బదనికగాని శాఖకాదు. అందులకై విచారింపవలసియున్నది.

పురాణమతమువేటా?

“మీము హిందూమతమని చెప్పనప్పుడు సామాన్యజనాదరణీయమైన పౌరాణికహిందూమతమనియు బ్రహ్మమతమని చెప్పనప్పుడు ఉపనిషద్బోధితమైనయు త్తమహిందూమతమనియుగమనింపఁ గోరుచున్నాము” అనియీశ్వరవాదిపత్రికాదిపత్తులు వ్రాయించిరి. దీనివలనఉపనిషద్ బోధితమైన హిందూ మతమువేటును పురాణబోధితమైన హిందూమతమువేటును నై యున్నవని వీరి తాత్పర్యమైనట్లు స్పష్టమగుచున్నది. ఇదితప్పటూహ. ఉపనిషత్తమే పురాణమతము. పురాణమతమే యుపనిషత్తమనైనై యున్నవి. ఇందులకుఁ బ్రమాణముల నీక్రిందనిచ్చుచున్నాము.

1 శ్లో॥ ఇతిహాసపురాణాభ్యాంశేదార్థమువ బృంహయేత్ ।
భిభేత్యల్పశ్రుతాద్వేదోమామయంప్రహరిష్యతి॥ ”
వసిష్ఠస్మృతి.

2 శ్లో॥ వేదోపబృంహణార్థత్వాత్ పురాణంవేదవచహి ।
వేదోపాంగవిధిత్యేనపురాణంవేదవచః॥ ”

పంచరత్నవ్యాఖ్య.

3 “శ్లో॥ యద్వేదాత్ ప్రభు సమ్మితాదసిగతం శబ్దప్రథా
నాచ్ఛిరం । యచ్ఛార్థప్రవహాత్పురాణవచనాదిష్టం
నుహృత్సమ్మితాత్ ”

ప్రతాపరుద్రీయము.

4 శ్లో॥ పురాణభారతవచనానాం వేదరూపత్వేన ప్రామాణ్యం
నిర్వివాదం । పురాణం పంచమో వేదః భారతం పంచమో
వేదః ఇతి తయోర్వేదత్వోక్తేః ॥ ”

సాహిత్యరత్నాకరము.

వీనియందన్నిటియందును పురాణము వేదమతమును
బోధించునని చెప్పఁబడియున్నది కాని యుపనిషత్తమును
బోధించునని లేదందులేని, అట్లనఁదగదు. వేదమునందలికర్మ
కాండ జ్ఞానకాండములలోఁ గర్మకాండమును బోధించునవి
ధర్మశాస్త్రములు జ్ఞానకాండమును బ్రహ్మము చేసికొని
నది పురాణము. ఇందులకు బ్రమాణము:—

“శ్లో॥ ప్రాయేణ పూర్వభాగోఽథ ధర్మశాస్త్రేణ కథ్యతే ।
ఇతి హాసపురాణాభ్యాం వేదాంతార్థప్రకాశతే ॥”
శ్రీధరకృతరామాయణవ్యాఖ్య.

కానపురాణములు వేదార్థమును బోధించుననఁగా నుత్త
రభాగమగు నుపనిషత్తుల బోధించునని భావము. ఇట్లు హిం
దువులుమాత్రమే చెప్పియుండలేదు. బ్రాహ్మ సామూజికు
లును వీనినిగౌరవించుచున్నారు.

రాజారామమోహనరాయలవారు.

“The Pooranas &c. agreeable to the Vedant represent God in every way as incomprehensible and without form” (భగవంతునిగూర్చి పురాణములు వేదాంతానుసారముగానే బోధించుచున్నవి)

కేశవచంద్రసేనలవారు.

“The road is clear enough; it lies through your numerous Puranas & Epics. Never were we so struck with the divinity of the eclectic method as when we explored the gloomy regions of mythological India”

(పురాణము మంచిమార్గమని యీవాక్యములు బోధించుచున్నవి. అనఁగా వేదాంతమనుటయే)

సీతానాథతత్వభూషణులవారు.

“Behind us is a glorious past illumined by the teachings of the srutis, the Brahmanas, the Upanishads, Buddhism, the smritis the Puranas and the Tantras” (ఉపనిషదాదులవలెనే పురాణములు లోకమును బ్రకాశింపఁ జేయుచున్నవని దీనితాత్పర్యము).

ఇందునుగూర్చి రోమిషుచంద్రదత్తుగారి వాక్యములనుగూడనిటనిచ్చుచున్నాము.

“Both Vedic Hinduism and Puranic Hinduism recognise one great God the all-pervading Breath the

universal Soul of the universe" (ఉపనిషత్తులమునుపురాణమతమును నొక్కటియేయని దీనితాత్పర్యము) ప్రాజ్ఞులెల్లరు నిటుచెప్పుచుండఁగాఁ బురాణమతమువేఱనియు ఉపనిషత్తులము వేఱనియుఁ జెప్ప నీశ్వరవాది ప్రతికాధిపతిగారు సాహసించుచున్నాఁడు. కానిండు పారీవిషయమునఁ జెప్పనది యంతయు నైనతరువాత సత్యనిర్ధారణార్థమై వారివారితనుచితరీతిని విమశిక్షించుచున్నాము.

బ్రహ్మమతము—ఈశ్వరవాది.

ఈశ్వరవాదియను ప్రతికారాజమును బ్రకటించు మాసోడిరులు తమ 1904 నవంబరు సంచికలో మమ్ముంగూర్చియిట్లనుగ్రహపూర్వకముగా వ్రాయించియున్నారు.

“ఆర్యమతబోధినిప్రతికాధిపతులవంటి పండితులుసహితము బ్రాహ్మమతముజ్ఞులకైరింపులమతమనియు క్రైస్తవమతముయొక్క యసరావతారమే ననియు, మొదలగునపనిందల నారోపించుచుండ జనసామాన్యమున కీవిషయమనోచరముగా నుండెననుట యదార్థమని మనమందర మామోదింపవలసినదేగదా” అని.

ఇదివ్రాసిన మాసోదరులు మాయభిప్రాయమును బాగుగా గ్రహించి యుండలేదని చెప్పవలసి వచ్చినందులకుఁ జింతిల్లుచున్నారము. హిందువులమైనమీము సరమతముల వృధాగా నిందింపము. నా స్తికతహేచ్చగుచున్న యీ కాలములో ఆ స్తికతకై పాటుపడు మతమునుచేనిని జూచినను మాకు పరమానందము. భగవదారాధనమును బోధించు బ్రాహ్మ మతము నింద్యమని మాతలంపెంతమాత్రమునుగాదు. హిందూమతముయొక్క మొదటి ధర్మము పరమతసహనముకలిగియుండుట. ఈవిషయమున హిందువులను మించినవారులేరని ప్రాజ్ఞులగు సన్యమతస్థులెల్లరు సంగీకరించియే యున్నారు. హిందువుల మతసహనముంగూర్చి బ్రహ్మసమాజమతమునకు మూలపురుషుండగు రాజా రామమోహనరాయల వారిట్లువ్రాసియున్నారు.

“It is well-known to the whole world, that no people on earth are more tolerant than the Hindus who believe all men to be equally within the reach of Divine beneficence.”

(దైవానుగ్రహమును లోకులెల్లరు సహనముగా గ్రహింపఁగలరని నమ్ముహిందువులకంటె నెక్కుడుసహనముగలవారు లొకములోలేరని యందఱుకును తెలిసినవిషయమే.)

ఇట్లే ఖండాంతర వండితులుకూడా వ్రాసి యున్నారు. బ్రహ్మసమాజపు మూలపురుషుఁడు చెప్పినట్లుగా నియ్యది యందఱును అంగీకరించిన రాద్ధాంతాంశమే గాన దీనినిగూ

ర్చి గ్రంథవిస్తరము చేయనవసరములేదు.

మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు బ్రాహ్మసామాజికులు పనిపూని హిందూమతమును అధిక్షేపించుచుందురు గావున స్వమత రక్షణార్థమై హిందూమతస్తులు పరమతము లందలి లోపముల నెత్తిచూపుచున్నారేకాని దుర్వృత్తితోఁగా దని మాసోదరులును తలంపవలెను.

మా బ్రాహ్మ సామాజిక సోదరులు తమది పరిశుద్ధాస్తిక మతమనియు నున్నతమతమనియుఁ జెప్పి నొంటితోఁ దృప్తి నందక పరమతములఁ బరిపరివిధముల నిందింపుచున్నారు గా న నీనూత్నమతముయొక్క పరిశుద్ధత యెట్టిదో యాన్నత్య మెట్టిదో యిండుక లోకులకు బోధలోనికిఁ దెచ్చుచున్నారము. మేము బ్రహ్మసమాజమనిన జుట్టుకత్తెరింపుల మతమనినుడువలేదు. బ్రాహ్మసామాజికులే తను సత్యవాదినిలో బ్రహ్మసమాజ మతమనిన లోకులు జుట్టుకత్తెరింపుల మతముగాఁ దలంచుచున్నారు అని జాగ్రసికొనియున్నారు. ఆ విషయముననే మేముదహరించితిమి. మేమీ యపవాదమును నేయలేదు. లోకములో నిదివరకే యీపవాదముకలదు. ఇదియూరక పుట్టలేదని మేముచెప్పి యున్నమాట సత్యము. ఆకారణముల నీక్రింద నిచ్చుచున్నారము.

1. ఈ బ్రాహ్మసమాజమతమున కేవి ధర్మములని యెచ్చటను జెప్పబడి యుండలేదు. బ్రాహ్మ సమాజమత ధర్మములేనియనినఁ దెలుపు గ్రంథమేదియులేదు. ఈవాక్యముల

ను మేమనుటలేదు. బ్రాహ్మసామాజికులే తమలోదామను కొనుచున్నారు. ఈనడుమ హేమచంద్రసర్థావారు మాత్రా మమువిచ్చేసినపుడు బౌద్ధమువారితో టలోనొకసభ జరిగినది. ఆసభలో వీపురపు బ్రాహ్మసామాజికులొకరు మనమతధర్మము లినియని తెలుపు గ్రంథ మేదియును లేకపోవుటచే ని య్యదిబాగుగా బోధలోనికివచ్చుటలేదు. కాబట్టి యీలోప మును నివారించవలెనని చెప్పియుండిరి. 'సత్యవాదిని' అను బ్రాహ్మ సామాజిక పత్రికలో నిట్లువ్రాయబడి యున్నది.

"We are dissatisfied with the existing faiths; we are dissatisfied with the existing philosophies. What is then the definite faith that we offer to our brethren? What is the philosophy of our faith."

(ఇదివరకున్న భక్తులను దను వేదాంతములమీద మనకు నమ్మకముపోయినది. ఇకమనము మనసోదరుల కిదమిద్దమని చూపినభక్తిమార్గమేది? వేదాంతమేది?)

2. మతధర్మములందు నిరూపణ నియామకములు లేకపోవుటయకాక యదిపఱచున్న నియమములన్నియుఁ దీసివేయబడుట హద్దులేక పంచరింప గోరువారెల్లరు జుట్టును కత్తిరించుకొనుటకును యిచ్చవచ్చినట్టు తినుటకు ననువు పడునని యందువఁగివేళింపఁ జొచ్చిరి. ఇదియును మేముకల్పించి నదిగా జదువరులుతలంపరాదు. బ్రాహ్మసామాజికాగ్రణులగు ప్రతాపచంద్రముజుందారుగారు వ్రాసిన కేశవచంద్రసేనులవారి జీవితములో నిట్లువ్రాయబడియున్నది.

“perhaps an eccentric character joined the Brahma Somaj more for the free eating than the practice of religion there”

(బ్రహ్మసమాజ మతమునందు మతధర్మముల ననుష్ఠించుట కంటే స్వేచ్ఛగా తినుటకై దుందుడుకు మానసులు బ్రహ్మసమాజమునఁ బ్రవేశింపఁ జొచ్చిరి.) జుట్టులు పీకికొని నంతన జన్నిదముల ద్రెంచికొని నంతన యది మతానుష్ఠానము కానేరదు. స్వేచ్ఛగా నందరును గలసితినుట మతానుష్ఠానము కానేరదు. పైగ్రంథమునందేమరల నిట్లువ్రాయఁ బడియున్నది.

“Enthusiastic Christian Missionaries, official philanthropists, and immature ethnic philosophers of all kinds, looked with complacency for the approaching or actual downfall of caste. ‘Idolatry, they said, was doomed. And so indeed it was. But no one gave a moment’s reflection to the question whether the doom of caste and idolatry would not at the same time mean the doom of the fine old national character.

ఇఁక లోకులీమతమును జుట్టుకత్తరింపుల మతముగా దలంచుటలో నేమిదోసమున్నదో యాలోచింపుఁడు. లోకము జోలి మనకెందులకు. ఈమతము యొక్క పరి శుద్ధాస్తికతను గూర్చియు నొన్నత్యముం గూర్చియు ముచ్చటించుకొందము

11. శాఖలు.

1. లక్షలకొలది కాలములనుండి వ్రసిద్ధము లైయున్న

హిందుమతము మున్నగు వానియందుగల శాఖాభేదముల
బరిహసించుచున్న యీమతముపుట్టి యొక శతాబ్దమైనఁ గా
లేదు. ఇట్టిస్థితియందుగల యీమతమప్పుడే బహుశాఖలుగా
విడిపోయినది. 1. మూలబ్రహ్మసమాజము 2. ఆదిబ్రహ్మస
మాజము 3. సాధారణ బ్రహ్మసమాజము 4. హేందవబ్ర
హ్మసమాజము 5. నూత్నవిభాగ బ్రహ్మసమాజము 6. దే
వసమాజము 7. వైష్ణవబ్రహ్మసమాజము 8. వేదబ్రహ్మ
సమాజము 9. దక్షిణహిందూబ్రహ్మసమాజము 10. పార్థ
నాసమాజము 11. ఆస్తికబ్రహ్మ సమాజము అని పదునొ
కండు శాఖలు కలిగినవి. ఇదివరిశుద్ధత! ఇది యాన్నత్యము.

శాఖలందు బరస్పర ద్వేషము.

హిందూమతమునంగల శాఖలలో బరస్పర ద్వేషములు
కలవని పరిహసించు మనబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులలో బర
స్పర ద్వేషములు మెండుగా గలవు. నూత్న విభాగ బ్రహ్మ
సమాజము (New dispensation) నందుగలలోపముల నెం
చుచు సాధారణబ్రహ్మ సామాజికాగ్రణులగు పండితు శి
వనాథశాస్త్రిగారు పెద్దపాత్తమువిరచించి చక్కనియక్కర
ములతో నచ్చొత్తించి ప్రచురించియున్నారు. ఈసాధారణ
బ్రహ్మసామాజమునందుగల దోషముల నెత్తిచూపుచు మ
రల నూతనవిభాగ బ్రహ్మసమాజిక శ్రేష్ఠులగు ప్రతాపచం
ద్ర ముజుందారుగారిొక పెద్దగ్రంథమును లెస్సగా ముద్రిం
పించి ప్రచురించిరి. ఇందు మూర్ఖాది బిరుదావళులు కూడ

దమసోదరుల కొసగబడియున్నవి. ఘనోద్యమములువేనికిని
వీరెల్లరు నేకీభవింపరు. వీరందరును గలసి యొకకలాశాలను
స్థాపించుట దుస్సాధ్యమని ఇండియన్ మెసెంజరు అను
బ్రాహ్మసామాజిక పత్రికలో నిట్లు వాయు బడియున్నది.

‘And the few among us who might be said to possess that knowledge had hardly any common philosophy to teach. Even if they had a common creed, they had no common body of arguments or evidences in which they agreed. We may add that even if we may have a small number who held a common philosophy of Brahmaism, they cannot be brought together and to conduct a college made’

(మనలో వేదాంత జ్ఞానము కలవారు మిక్కిలిశక్కువ.
వారిలోనైనను బోధించుటకు సర్వసాధారణ మైన వేదాం
తములేదు. అందరికి సమాన ధర్మములు కొన్ని యున్నను
యుక్తిప్రమాణములలో నందఱు నేకీభవింపరు. బ్రాహ్మసా
మాజపువేదాంత మొక్కటి యొకకొందరి కున్నదనినను
వారు అందరు కలిసికలాశాలను స్థాపించునట్లుచేయుట దు
ర్ఘటము.)

వికమత్యా భావముతోడను అంతః కలహములతోడనుః
నిండియుండిన యీబ్రహ్మసమాజముమొక్క పరిశుద్ధాస్తికత
యు నొన్నత్యమును నిట్టివై యున్నవి. ఐనను దమ సోదరుల
గు హిందువులందు నైకమత్యములేదని పరిహసించు బ్రా

హస్తాసామాజికప్రసాదరులు 'హిందూమహాజనసభ' మున్నగు ప్రహసనములను వ్రాసి వాసింగించియున్నారు. ఎవరిమో ముఠారికి గాన్పించదుగదా!

ప్రకృతి నారాధించుట.

పోనిందు శాఖలలో నంతఃకలహము లుండినను వీరియూ రాధనములోఁ పరిశుద్ధాస్థితయు నొన్నత్యమును నున్నవే మోయనిన నవియు సున్నయే. తమహిందూనాదరులు అగ్ని నారాధితురనియు నుదకమూఝాజితురనియు హేళనము చేయువీరు అగ్ని నారాధించు వారుగను జలాదులను బూడించు వారుగను నున్నారు. ఈక్రిందియంశము చదువరులసంశయ నివారణము చేయగలదు.

కేశవచంద్రసేనులనువారగ్నిని ఆరాధించిహోమమువెల్పిరి. అగ్నిలో సమిధలనుంచి యాజ్యహోమముజేసియగ్నిని స్తుతించిరి.

'O thou blazing Agni (fire) great, great art thou, great among the forces of creation. We shall honor thee and magnify thee because of thy greatness & majesty. Thou art not God. We do not adore thee but in thee dwells the Lord, the Eternal Inextinguishable Flame, the Light of the Universe, the imminent Fire, Fire of fire whom fire doth reveal & glorify. O thou brilliant Agni, in thee we hold our Resplendent Lord'

(ఓ దీప్యదగ్ని నీవుమిక్కిలి ఘనఁడవు. సృష్టిలో ఘనఁ
డవు. మేము నినుగౌరవించి ఘనపరఁడెదము. ఎందుచేతనన
నీఘనతను నీయాధిక్యతను బట్టి. నీవుదేవుఁడవుకావు. నిను
బూజింపముకాని నీయందు అవిచ్ఛిన్నానంతజ్యోతియయినట్టి
యు అగ్ని యెవనిమహిమల వ్యక్తీకరించునో యట్టియగు
లలో నగ్నియైనట్టియు ప్రభువు నీయందు నివసించుచున్నాఁ
డు. ఓప్రకాశమానాగ్ని మాప్రకాశించుచున్న ప్రభువును
నీబ్రాహ్మణుము)

ఇదియగ్ని నారాధించుటకాదా ? అవును. ‘ అగ్ని నీవు దేవు
డవుకావు. నీయందున్న దేవుని మేము పూజింతు ’ మని
నాఁడు గాననది యగ్నినిబూజించుట కాదందుచేని దీనింగూ
ర్చి బ్రాహ్మసామాజికులగు పండిత శివనాథశాస్త్రిలవా రిట్లు
ప్రశ్ని యున్నారు గనుఁడు.

‘It is a common remark with intelligent idolaters, that in bowing before the idol they do not worship it, but they worship God who as an Omnipresent Being resides in it. Does not Mr. Sen follow the same argument when he offers his thanks givings to fire or water and says ‘thou art not God, but in thee dwells the lord. Is not such practice half way to idolatry?’

(వివేకులగు విగ్రహారాధకులు తాము విగ్రహముకడ
మొక్కుటలో నావిగ్రహమును బూజించుట లేదనియు స
ర్వాంతర్యామియై యందు నిలిచియున్న దేవునేపూజించుచు
న్నామనియుఁ జెప్పట సర్వసామాన్యమే. సేనుగారు తాము

అగ్నికిని ఉదకమునకును వందనములను సమర్పించి ' నీవుదేవుడవుకావు. నీయందావ్రభువు నివసించియున్నాఁ ' డనుట లోఁబై రీతి వాదమునే చేయుచుండలేదా ? ఇదియు సగపాలు విగ్రహారాధనముకాదా ?)

ధ్వజారోహణోత్సవము.

బౌద్ధసామాజికశ్రేష్ఠులగు కేశచంద్రసేనులవారు తమ సామాజికులతోఁ గూడి ధ్వజారోహణమును గావించి ఆరతులను వెలిగించి చేతపట్టుకొని దానిచుట్టును దిరిగి కరతాశములు తట్టుచు సంగీతములు పాడుచునాడుచుఁ బూజసలిపిరి. అప్పుడు సేనుగారు ఇట్లుపలికిరి.

'Behold the flag of the New Dispensation!' The silken flag is crimson with the blood of martyrs. It is the flag of the Great king of Heaven and Earth the one Supreme Lord &c.'

(నూత్నవిభాగ సమాజముయొక్క ధ్వజమును జూడుడు. ఈపట్టు తెక్కెము ఘనకార్యముల నిమిత్తమై తమజీవితముల నిచ్చినవారిరక్తముచే సి కమ్మై రక్తమై యున్నది. ఇది భూమ్యంతరిక్షముల ప్రభువగు పరాత్పరుని ధ్వజమైయున్నది మొ॥)

ఇదియును విగ్రహారాధనమే యని శివనాథ శాస్త్రిలవారు వ్రాసియున్నారు.

ఇంతమేల విగ్రహారాధనము పూర్తిగాఁ ద్యజింపఁ దగినదికాదని సేనులవారు చెప్పియున్నారకదా !

(‘Hindu idolatry is not to be altogether overlooked or rejected’)

ఇది బ్రాహ్మసామాజిక మతముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయు నొన్నత్యమును.

నరుని దేవాంశజువిగాఁబూజించుట.

కేశవచంద్రసేనులవారిని దైవసములనుగా భావించితచ్చిష్యులుపూజించిరి. ఈవిషయ మిదివఱలో నార్యమతబోధినిలో వాయఁబడియెయున్నది. ఇది బ్రాహ్మసామాజముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయు నొన్నత్యమును.

రాసక్రీడ.

కేశవచంద్రసేనులవారును వారిమతస్థులునుగలసి గోపికలనడుమను గోపాలఁడునిలిచి రాసక్రీడచేసినట్లుగా నాట్యముచేసిరి.

శృంగారలఁబాడుచు నాట్యముచేయుట.

ఈ బ్రాహ్మసామాజకులలో పండిత్ బి. ఆర్. గోస్వామి అనునతఁడొక్కఁడు కలడు. ఈతనిని ప్రతాపచంద్రముజందారుగారును నుతించిరి. సాధారణబ్రహ్మసమాజపు మూలపురుషులగు శివనాథకాస్త్రిగారును నుతించిరి. వీరిం

గూర్చి శివనాథశాస్త్రిగారు వ్రాసిన వాక్యముల నీక్రిందని
చూచున్నాము.

'He was one of the first who raised thier voices against the conduct of Mr. Sen in connection with the marriage of his daughter. He has since that time lent his valuable services to the cause of the Sadharan Brahma Samaj. This man's name has become a house-hold word in the districts of Eastern Bengal, and acts as a spell to awaken the drooping spirit of many a Brahmo's heart.'

(నేనుగారి పుత్రికావివాహ సందర్భములో నాతని నడ
తకు వ్యతిరేకముగా మూటలాడిన వారిలో గోస్వామియొ
కఁడు. అప్పటినుండియునతఁడు నాధారణ బ్రహ్మసమాజము
విషయమైయమూల్యమైన పనిచేసినాఁడు. పూర్వ బంగాళా
దేశమునంగల జిల్లాలలోఁ ప్రతిగృహమునందును నీతనిపేరు
వాడుకలోనున్నది. క్షీణతనందుచున్న ప్రతిబ్రహ్మసమాజికు
ని హృదయమును మంత్రమువలె నీతనినామము పుష్టికర
ముచేయుచుండెను.)

ఇట్టి గోస్వామిగారుచేసినపనులు యిండియను మెస్సెం
జరు అను బ్రాహ్మసామాజిక పత్రికలో నిట్లు వ్రాయఁబడి
యున్నవి.

(1) Pandit Goswami celebrated the Advaita or
Dhulot festival in a Vaistnava form with Vaistnava Songs
and Vaistnava observances (2) obscene Vaistnava songs
were sung on this occasion (3) female bairagis danced
with the males on this occasion (4) Ganja was distributed

to some of the sanyasis assembled on the occasion (5). Pandit Goswami joins in un-Brahmic ceremonies such as the Brahmanical Upanayana, performed by his disciples (6). he holds & acts on the principle let every one continue to believe what he does he will in time attain truth.'

1. పండితుండగు గోస్వామి విశిష్టాద్యైత్యోత్సవముల వైష్ణవమతరీతిగా నొనర్చినాడు. వైష్ణవులు పాదుపాటలును పూజలును ఇందువయోగింపఁబడినవి. 2. ఈసమయమున నపవిత్రములైన వైష్ణవ కీర్తనములు పాడఁబడినవి. 3. ఇత్తటి విరాగిణులు (స్త్రీలు) పురుషులతోఁ గలసి నాట్యముచేసిరి. 4. ఇక్కాలమున నచటికి వచ్చియున్న బైరాగులకు గంజాయి పంచిపెట్టఁబడినది. 5. తనశిష్యులచే జరపఁబడినట్టియు బ్రహ్మసమాజ శిరుద్ధములగునట్టియు నుపసయనానికి ములు జరుపుటలో గోస్వామి యేకీభవించినాడు. ఎవరి యిష్టానుసారముగా వారు నడచినదుదకు సత్యమును గనుగొనఁ గలరని గోస్వామి చెప్పి పనిచేసినాడు.)

వీనినన్నిటిని బట్టిచూచిన హిందువులందు మూఢములైన కృత్యములని వేనిని బ్రాహ్మసామాజికులు నిందించుచున్నారో వానినేతమ బ్రాహ్మసామాజికాగ్రగణ్యులును నొనర్చుచున్నారని స్పష్టపడు చున్నదిగదా. ఇది బ్రహ్మసమాజ మతముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయును నొన్నత్యమును.

ఇఁక నీపరిశుద్ధాస్తికోన్నత మతమునగలవిశేష మేమనిన ఒక్కహిందువులందుఁ గల విగ్రహారాధక కృత్యములనే

గాక క్రైస్తవులు మహమ్మదీయులు మున్నగువారి విగ్రహా-
రాధక కృత్యములుకూడ నిందుఁ బ్రవేశించినవి. క్రైస్తవు-
లవలె మోక్షస్నానము చేయుట మహమ్మదీయులవలె చం-
ద్రరేఖను పూజించుట మున్నగు క్రియలు జరుపఁబడినవి. ఇ-
ది బ్రహ్మసమాజమతముయొక్క పరిశుద్ధాస్తికతయు నౌ-
న్నత్యమును.

హోమములు ధూపములు దీపమయ నైవేద్యములు ధ్వ-
జారోహణములు మొదలగునవి హిందువులలోని యల్పబుద్ధు-
లకున్నట్లై వీరికిని గలవుగాని హిందువులలో జ్ఞానులకుసమ-
స్తలోకపూజ్యవైన వేదాంతముకలదు. ఇట్టి వేదాంతము
మన బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులకు గలదా? లేదు. లేదు.
ముమ్మాటికినిలేదు. ఈవిషయమై సత్యవాదిని యిట్లు నుడు-
వుచున్నది.

'India has had Dwaita, Adwaita, Visistadwaita and
other systems of philosophy, systems so clearly worked
out that they have become the wonder of the world. We
may say, philosophy is not religion, true, but we cannot
but admit that philosophy is the *rational* of faith. We are
dissatisfied with the existing faith we are dissatisfied with
the existing philosophies. What is then the definite faith
that we offer to our brethren? What is the philosophy of
our faith? if we say. When these questions are put to us
'Pray, & the truth will be revealed to you & you will be
able to realise it more & more, we will be only doing in-
justice to the intellectual advancement we have received
and setting a priem upon the intelligonce of others.'

హిందూదేశములో ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతములు మఱి యిరతవేదాంతములును కలవు. ఈవేదాంతములు ప్రపంచములోనికెల్ల సత్యద్భుతములని చెప్పఁదగినవి. మనము వేదాంతము మతముకాదని చెప్పవచ్చును. సత్యమే ; కాని వేదాంతము మతముయొక్క ధర్మశాస్త్రమని చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడున్న భక్తిమార్గములందు మనకు సమ్మతముపోయినది. ఇప్పుడున్న వేదాంతములందు మనకు విశ్వాసములేదు. ఇక మనసోదరులకు మన మొసంగిన భక్తిమార్గమేది? మనము నమ్మిన వేదాంతమేది? ఈప్రశ్నలు మనల వేసినప్పుడు, ప్రార్థింపుడు సత్యము మీకుబోధపడును. క్రమక్రమముగా మీరు తెలిసికొనగలరు. అని మనము సమాధానము చెప్పుదుమేని మనము పొందినజ్ఞానమునకు మనమన్యాయము చేసినవారమగుదుము.)

కావున మనబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులకు నున్నతమయిన వేదాంతములేదు. అగ్నినారాధించుట ఉదకమునుబూజించుట ధ్వజములకు ధూపదీప నైవేద్యములను బెట్టుట రాసక్రీడలు జలక్రీడలు సలుపుచు సభలో నుచ్చరించరాని కృష్ణలీలలఁబాడుట గంజాయి భంగు మొదలగువానిని వినియోగించుట మనుజులు దేవతలుగా పూజించుట పాడిప్రార్థనములుగావించుట యిట్టి సామాన్యకృత్యములుమాత్రమే వీరికిఁగలవు. మఱియు చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారనువారు ప్రకటించిన ప్రకటనమునుబట్టి యీ బ్రాహ్మసామాజికులం

దర్శములేనిశ్రాద్ధములుకలవని తెలియవచ్చుచున్నది. అయినను యిదిపరిశుద్ధాస్తికమతము యున్నతమతమునై యున్నది.

స్వేచ్ఛగా తినవచ్చునను తలంపున నిందు కొందఱు చేరుదురని బ్రాహ్మసామాజికులే వ్యాసియున్నాడుకదా. ఇక కృష్ణాపత్రికలో వల్లూరు సూర్యనారాయణరావు బి. ఎ. బి. ఎల్. గారిట్లు వ్యాసియున్నాడు చూడుడు.

“ఇది (అందఱును గలసేభుజించుట) మనచేతఁగాదేని మనమందరము బ్రాహ్మమతము పుచ్చుకొనిన మంచిదని తోచుచున్నది” అని వ్రాయించిరి. దీనినిబట్టి స్వేచ్ఛగా తిననిచ్చుకలవారు బ్రాహ్మసమాజమున గలియవలెనని తెలుచున్నది. వీరికి ముక్తిప్రధాన కేదాంతము లేదుగాని భుక్తిప్రధానవేదాంతము కలదుకాబోలును. అయినను నిది పరిశుద్ధాస్తికమతమును నున్నతమతమునై యున్నది. ఎవరిమతము వారికట్లు కాన్పించుట పింతకాదు. అందులకుమానసోదరులగు సిశ్వరవాది పత్రికాధిపతిగారు లోకమునకు బోధనానికివచ్చుటకై తమమతధర్మముల బ్రకటింతుమని వ్రాయించినారు. ఇదిచాలమంచిపనిగా తలంచుచున్నాము. సత్యము బ్రకటించినందులకు మాసోదరులు మాపైఁ గోపించకుండురుగాక. తమమతముతమకు పరిశుద్ధమును నున్నతము నైనట్లే యితరులకును దమతమ మతములు పరిశుద్ధములు నున్నతములునని గ్రహించుకొందురుగాక.

సర్వజనాస్సుఖినోభవన్తు.

క్రీస్తుమతశాఖలు.

LIST OF RELIGIOUS SECTS IN ENGLAND.

మనదేశమునకు మతబోధ చేయుటకై వచ్చు క్రీస్తు మత బోధకులును వారిననుసరించి మనదేశపు బ్రాహ్మ సమాజీ కులు మొదలయిన వారును మనలో మతశాఖలు చాలగల వనియాక్షేపించుట కలదు. ఇట్టివారలయొక్క మతస్థితి యెట్లున్నదో మనవారికందరికిని తెలియుటకై ఇంగ్లాండు నందు గల క్రీస్తుమతశాఖలఁబట్టి నిందుక్రింద నిచ్చుచున్నాము. ఈ శాఖలు 154 గలవు. వారినివీరును వీరినివారును జంపు కొనుటకూడగలదు. ముందుపత్రికలో బ్రాహ్మసమాజ మతభేదములకూడనిచ్చుచున్నాము.

1 The Advent Christians;

2 The Apostolics;

3 The Armenians, who, contrary to the Calvinists believe that Christ saved all men by his death;

4 The Baptists, who deny that Baptism should be received before the Christian has arrived at years of discretion and made a profession of faith;

5 The Baptized Believers;

6 The believers in Christ, or Christians who believe that their prayers alone can influence the decrees of Divine Providence;

7 The believers in the Divine Visitation of Joanna Southcott, prophetess of Exeter;

8 The Benevolent Methodists;

9 The Bible Christians, or Bryanites, a sect founded in 1815, by William O'Bryan, and who receive the Communion seated;

10 The Bible Defence Association;

11 The Blue Ribbon Army, whose followers drink no alcoholic drink;

12 The Brethren, who practise no rites and have no ministers; they baptize one another. According to them, to preach the Gospel is to deny that the Saviour's work is finished;

13 The Calvinists, who deny the real presence;

14 The Calvinistic Baptists, who find the opinions of Wesley too Armenian;

15 The Catholic Apostolic Church;

16 The Christians, owning no name but the Lord Jesus.

17 The Christians, who object to be otherwise designated;

18 The Christian Believers;

19 The Christian Brethren;

20 The Christian Disciples;

21 The Christian Eliasites;

22 The Christian Israelites;

23 The Christian Mission;

24 The Christian Teetotalers;

25 The Christian Temperance Men;

26 The Christian Unionists;

27 The Christadelphians;

28 The Anglican Church, itself divided into High Church, Low Church, and Broad Church;

29 The Adherents of the High Church, otherwise the ritualists, adopt the confessional and grand ceremonies in imitation of the Roman Catholics. they do not recognise the authority of the Pope, and can therefore receive the financial support of the state. The Low Church affects an almost Calvinistic austerity, and is very much akin to Dissent. The broad Church party does not believe in hell, and counts, amongst its clergy some of the most illustrious names of England. The late Dean Stanley was the brightest ornament of the Broad Church;

30. The Church of Scotland,

31. „ Scotch Free Church;

32. „ Church of Christ;

33. „ „ of the People;

34. „ „ of Progress;

35. The Congregationalists, who appoint their own ministers, and have no settled form of prayer;

36. The Countess of Huntingdon's connexion, who adopt, the Church of England prayer-Book.

This sect was founded in the eighteenth century by Lady Selina Shirley Countess of Huntingdon;

37. The Covenanters, a sect founded in the sixteenth century, when the Protestant Church was thought to be in danger;

38. The Coventry Mission Bend;

39. „ Danish Lutherans;

40. „ Disciples in Christ;

41 The Disciples of Jesus Christ-Sect founded by Mr. Thomas Campbell, who proposed to set aside all questions of dogma, and to establish the unity of the Church of the Saviour;

42 The Eastern Orthodox Greek Church;

43 The Eclectics;

44 The Episcopalian Dissenters;

45 The Evangelical Free Church;

46 The Evangelical Mission;

47 The Evangelical Unionists, founded in Scotland in 1840 by Mr. James Morrison, who proclaimed the greatest sin to be a want of belief that Christ has by His death, saved all men, past present or unborn;

48 The followers of the Lord Jesus Christ;

49 The Free Catholic Christians Church;

50 The Free Christians;

51 the Free Christian Association;

52 „ Free church;

53 „ Episcopal Free Church;

- 54 „ Free church of England;
- 55 „ Free Evangelical Christians;
- 56 „ Free Grace Gospel Christians;
- 57 The Free Gospel and Christian Brethren;
- 58 The Free Gospel Church;
- 59 The Free Gospellers;
- 60 The Free Methodists;
- 61 The Free Union Church;
- 62 The General Baptists;
- 63 The General Baptists new connexion;
- 64 The German Evangelical Community
- 65 The Strict Baptists;
- 66 The German Lutherans;
- 67 The German Roman Catholics;

63 The Glassites, a sect founded in Scotland, in the eighteenth century, by John Glass, into which members are admitted with a holy kiss;

The followers of Jhon Glass abstain from all animal food that has not been bled;

- 69 The Glory Band;
- 70 The Greek Catholic Church;
- 71 The Halifax Psychological society;

72 The Hallelujah Band, whose services consist entirely of thanksgiving;

73 The Hope Mission;

74 The Humanitarians, who deny the divinity of the saviour;

- 75 The Independents;
- 76 The Independent Methodists;
- 77 The Independent Religions Reformers;
- 78 The Independent Unionist;
- 79 The Inghamites, follwers of Mr. Benjamin Ingham, son-in-law of the famous Countess of Huntingdon;
- 80 The Isrælites;
- 81 The Irist Presbyterian Church;
- 82 The Jews;
- 83 The Lutherans, who contrary to the Calvinists, believe in the real presence,
- 84 The Methodist Reform Union;
- 85 „ Missionarics;
- 86 „ Modern Methodists;
- 87 „ Moravians;
- 88 „ Mormons;
- 89 „ New castle Sailor's Society;
- 90 „ New Church;
- 91 „ New Connexion General Baptists;
- 92 „ New Wesleyans;
- 93 „ New Jerusalem Church
- 94 „ New Methodists;
- 95 „ Old Baptists;
- 96 „ Open Baptists;
- 97 „ Order of St, Austin.
- 98 „ Orthodox Eastern Church;

- 99 „ Particular Baptists. . .
- 100 „ Peculiar People, who trust in Providence to cure them of all ills:
- 101 „ Plymouth Brethren;
- 102 „ Polish Protestant Church;
- 103 „ Portsmouth Mission.
- 104 „ Presbyterian Church in England founded by the Puritans;
- 105 „ Presbyterian Baptists;
- 106 „ Primitive Congregation;
- 107 „ Primitive free Church;
- 108 „ Primitive Methodists;
- 109 „ Progressionists;
- 110 „ Protestant Members of the Church of England
- 111 „ Protestant Trinitarians;
- 112 „ Protestant Union;
- 113 „ Providence;
- 114 „ Quakers;
- 115 „ Ranters, whose worship consists in jumping and clapping of hands;
- 116 „ The Rational Christians,
- 117 „ Reformers;
- 118 „ Reformed Church of England;
- 119 „ Reformed Episcopal Church;
- 120 „ Reformed Presbyterians or Covenanters;
- 121 „ Recreative Religionists;
- 122 „ Rrvivalists;

123 ,, Roman Catholics;

124 ,, Salem Society;

125 ,, Sandemanias, who are identical with Glas-
sites, Mr. Robert Sandeman having been the most fer-
vent follower of Mr. Glass;

126 ,, The Scotch Baptists;

127 ,, Second advent Brethren' who wait for the
second coming of the Messiah;

128 Secularists, who believe that the affairs of
this world should be thought of before those of the
next and that religion cannot pretend to the monopoly
of what is good and moral;

129 The Separatist who hold their goods at the dis-
position of brethren in distress and refuse to take
oath

130 the Seventh-day Baptists:

131 ,, Shakers, a sect founded by Ann Lee, who had
a divine revelation, wherein it was revealed to her that
the lust of the flesh was the cause of the depravity of
man;

132 The Socceity of the New Church;

133 ,, Spiritual Church;

133 ,, Spiritualists, who believe they have inter-
course with the spirits of the other world;

135 The Swedenbrogians, a sect founded by Emman-
uel Swedenborg in 1688;

136 The Temperance Methodists;

- 187 ,, Trinitarians;
- 138 ,, Union Baptists;
- 189 ,, Unionists;
- 140 ,, Socinians, or Unitarians who reject the doctrine of the Trinity, and deny the divinity of Christ, they differ but little from the Humanitarians;
- 141 The Unitarian Baptists;
- 142 ,, Unitarian Christians;
- 143 ,, United Christian Church;
- 144 ,, United Free Methodist Church;
- 145 ,, United presbyterians;
- 146 ,, Universal Christians whose belief is, that God will one day call all Christians to himself, whether they have been good or bad in this world; that sin does not go unpunished but is punished in this life.
- 147 The welsh Calvinists;
- 148 ,, Welsh Presbyterians;
- 149 ,, Welsh Wesleyans;
- 150 ,, Wesleyans;
- 151 ,, Wesleyan Methodists;
- 152 ,, Wesleyan Reformers
- 153 ,, Wesleyan Reform Glory Band;
- 154 The Working Man's Evangelistic Mission.

నలుఁడు, సత్యసంధత.

ఈ నడుమ బడిపిల్లలు కొందఱు సమాజము నొకదాని నేర్పఱచుకొని యందువాగ్ధోరణిగుడుగుటకై యొక్కొక్క విషయమునే తీసికొని చర్చించుకొనుచుండిరి. ఒకనాటిసభ లో సత్యముఁగూర్చి చర్చించుకొన నిశ్చయించుకొని బ్రహ్మ సమాజమతస్థుఁడగు తమయూపాధ్యాయుని నాడు సభాధ్యక్షత పహింపఁ గోరికొనిరి. దయాస్వరూపు డనంబడు నాయూపాధ్యాయుని యధ్యక్షతమీఁద నాటిసభ బాగుగాజరిగినది. విద్యార్థులు ప్రసంగవశమున నలుని నిత్య సత్యవ్రతుఁడని కొనియాడిరి. బాలుర ప్రసంగములైనతరువాత సభాధ్యక్షుఁడగు నాబ్రాహ్మ సామాజికాగ్రణిలేచితన యుపసంహార వాక్యములలో “బాలుడు నలుఁడు సత్యవ్రతుఁడనిను డివెనుకాని యదితప్పు. ఋతుపక్షాని కడఁకాతఁడు పోయినప్పుడు తనపేరునుదాచుకొని తానుబాహుకుఁడని బొంకినాఁడు కాన నలుఁడు సత్యవ్రతుఁడు కాఁడు” అని గంభీరనాదముతోఁబలికెను. ఇది పెద్దవిపరీతము. ఇట్టి విపరీతవాక్యములు పాఠశాలలోపాధ్యాయుని నొటనుండి వెచ్చినవికావు ననునయ్యని విద్యార్థులముందరఁ బలుకఁబడినవి కావునను నీపలుకుల నొకింత విమశిఁకంచుట యవసరమైనది.

న్యాయవిరుద్ధముగా నొరులకు హానినిగాని తనకలభము
నుగాని యేవాక్కులు కలిగించునో యావాక్కుల నరుడు
దుర్వృత్తితోఁ బలికినప్పుడే యసత్యమగునుగాని లేకున్న
గానేరవు. అట్లు కానిచో లోకమున సత్యసంధులేలేరని చెప్ప
వలసివచ్చును. మనమేయేవిషయముల ఘనమైనవిగా నెంచు
చున్నామో వానినే నిందింపవలసివచ్చును. ఎట్లన.

(1) ఏదుర్వృత్తియునులేక లోకమునానందింపఁ జేయవలయునను తలంపుతోఁ గవీశ్వరుఁడు రమ్యతరములగు కావ్యముల విరచించుచున్నాఁడు. కావ్యములందు అలంకారార్థమైయున్నవి లేనట్లు లేనివియున్నట్లును జమత్కరింపఁ జిడుచుండును. ఇట్టి కవులను అన్యతవాదులని నిందించు వెంగలులుండఁజాలరుగదా.

(2.) నీతికోవిదులు లోకమునకు బాగుగా నీతిబోధించు మంచితలంపుతోఁ గథలనువ్రాసి యందు మయూరములు రాజ్యములు చేసినవనియు మరాళములు దౌత్యము నడపెననియుఁ జెప్పుదురు. ఇట్టి వారి నసత్యవాదులని నుడువుమూర్ఖులుండరుగదా.

(3) గురువు విద్యార్థికిఁ దనతప్పు బాగుగానాటి రోషము తెచ్చుకొని బాగుపడవలెనను తలంపుతోఁ “ స్తు పెడ్డు ఆను ” మూఖకావుగాడిదె యని తూలనాడును. మనుజుని మనుజుఁడనక “ ఆను ” (గాడిదె) అనినాఁడుగాన నాతఁడసత్యవాదియగుచున్నాఁడను నజ్ఞుఁడుండఁడుగదా. *Stupid ass.*

(4) పౌంధులమనుకొనువారు తమ పౌంధత్వమునుజూపుటకై యన్యోపదేశముగా భూషణదూషణంబులఁ గావించుచుందురు. ఇట్టివారు సత్యవాదులుగాఁ బరిగణింపఁబడుదురా.

(5) హాస్యముకొఱకై? (మృదుత్వము తప్పకయే) సరసులు అన్యతము లాఁడుచుందురు. వీరసత్యవాదులు కాఁజాలరుగదా? ఇట్టివనేకములుగలవు. ఇవియన్నియు నసత్యములుకావు. ఎందుచేత? పలికినవానియందు దుర్వృత్తిలేదుగాన. ప్రతివిషయమునకును వృత్తిప్రధానము. వృత్తినిబట్టియే దోషాదోషము లేర్పడుచుండును. కాన నలుఁడు ఋతుపర్ణునికడఁ దాను నలుండనని చెప్పక బాహుకుండనని చెప్పటలో నతనివృత్తియేమి? దుర్వృత్తితోదానులాభము నందవలయునను దలంపునంగాని ఋతుపర్ణునకు నష్టముకలిగింపవలెనను తలంపునంగాని యట్లుపలికెనా? లేకమఱియొక కారణమేదైనంగలదా? ముందు విచారింపవలెను. నలుఁడుతాను బాహుకుండనని చెప్పకొనుటలో దుర్వృత్తియేది యునులేదు. తానుధనకనక వస్తువాహనాదుల నెల్లఁగోల్పోయిరాజ్యముపోఁగొట్టుకొని తుదకు రూపముకూడఁజెడి హీనస్థితిలో నున్నాఁడు గావునను హీనస్థితి యందున్నను దన పూర్వపు గొప్పతనమును జెప్పకొని బ్రదుకక యప్పటికిందగిన వృత్తినిదేనితో బూని జీవనమును గడుపఁ దలంచెను గావునను దనపేరు దాచికొని మఱియొకపేరు ఋతుపర్ణునితోఁ జెప్పినాఁడు. అది ఋతుపర్ణున కేవిధమగునపమునుగ

లిగింపలేదు. తనకు ననుచితమగు లాభమును గలిగింపలేదు. అట్లుగాక తానునలుండనని నిజమే చెప్పినచో ఋతుపర్ణుఁ డెన్నటికిని అతనిని తనకింకరునిగాఁ దీసికొనఁడు. ఏపనియుఁ జెప్పకయే యన్నవస్త్రము లిచ్చుట్టికు యత్నించును. అట్లు చెడి యొకనికడఁజేరి బ్రతుకుటకంటె యేదోయొక వ్యాపారము చేసికొని బ్రదుకుట యుచితముకదా. కాన నలుండఁ టు చేసినాఁడు.

అట్లుకాదనియు నెన్నఁడును మాఱుపేరు పెట్టుకొనంగూడదనియు నట్లుమారుపేరును బెట్టుకొనుట యసత్యమునుదోషమునగునందు రేని లోకములోని వివేకులలో సత్యవాదులుందురనుటకే యైతికాదు. ఇది మా బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులకు బోధపడుటకై బ్రాహ్మసామాజికులలో నుండి యొకటి రెండుదాహరణము లిచ్చెదము.

(1) రాజా రామమోహనరాయలవారు బ్రహ్మసమాజ మతమునకు మూలపురుషులు. వీరిని ధర్మస్వ రూపులనుగా లోకులు భావించుచున్నారు. నీతిమంతులలో జాలఘనులు ఇట్టిపూతచారిత్రులు తమశిష్యులగు చంద్రశేఖరదేవులఁ పేరు పెట్టుకొని కొన్ని వ్యాసములను వ్రాసియున్నారు. ఇందునుగూర్చి రామమోహన రాయలవారి గ్రంథములలో వానినిబ్రకటించిన వారిచే నిట్లుపాఠ్యముబడి యున్నది.

"It was written by Raja Rammohun Roy, though as he did on many other occasions, he put the name of his

disciple Chundra Shekhar Dev as the author. we have the authority, of Babu Chundra Shekhar Dev himself for this statement. Ed."

(పలుమారు ఈను చేయుచు వచ్చినట్లు ఇదివ్రాసినది తనశిష్యుడైన చంద్రశేఖరదేవుడైనట్లుగా నాతనిపేరుంచిన ను దీనిని రాజారామమోహనరాయలవారే వ్రాసిరి. దీనికి బాబూ చంద్రశేఖరదేవువారే సాక్ష్యము.)

దీనినిబట్టి రామమోహనరాయలవారి నమ్మతవాదు లన వలసియుండునేమో మా బ్రాహ్మసామాజికపు సోదరులారా! చించుకొందురుగాక, ఇదిమాటుపేటు పెట్టుకొనుటకాదా?

(2) ఈప్రాంతములందలి బ్రాహ్మసామాజికపు సోదరులలో రావుబహదర్ కందుకూరివీరేశలింగము పంతులవారు ప్రథమగణ్యులుకదా. ఈమహాపురుషులు కొక్కొండవెంకటరత్నము పంతుల వారి విగ్రహతంత్రముపై విమర్శ వ్రాసి దానిని అ॥ క॥ అనుబకగుణగుణప్రదర్శి నీమాజిమడు వ్రాసినట్లు విమర్శాంతమునఁ గనుపరచిరి. అంతియకాక విమర్శనములో "వీరేశలింగముగారు" వీరేశలింగముగారు" అని వాడుకొనుటచే నీవిమర్శనమును మధ్యవర్తులెవరో వ్రాసినట్లు లోకమునకుఁ దోచకపోదు. అట్లే చాలకాలము తలంచుచుంటిమి. ఇంతలో నీనడుమ శీతలోలేటి సుబ్బారావుగారిచే జూయఁబడిన శీత పంతులవారి పూతచారిత్రము బయలు వెడలినది. అందీవిమర్శనము పంతులవారే వ్రాసి

నల్లు తెలుపబడియున్నది. అటుపిమ్మట శ్రీ పంతులవారి సం-
పుటములు వెలువడినవి. అందునునిది కానవచ్చుచున్నది. ఇ-
దిమారు పేరు పెట్టుకొనుట కాదా?

కాన మా బ్రాహ్మసామాజికపు సోదరులు వరులపరిహా-
సింపబోవునప్పుడు తమమతముయొక్కయు తమమతోద్ధా-
రకులయొక్కయు స్థితిగతులెట్టివో ముందాలోచించి చూ-
చుకొని మాటలాడుచుందురుగాక,

నలుని నిత్యసత్యవ్రతముయొక్క మహిమను బరీక్షించు-
టకే యిందా? లాతనినే తమకు దూతగా దమయంతిక-
డ కనిపిరి. దమయంతియందు చిరకాలమునుండి మోహ-
ముకలిగి యామెను వివాహమాడు ఘనాశతో నలుడు స్వ-
యంవరమునకు బోవుచున్నాడు. లోకములో కాంతాకనక-
ములవిషయమైన మోహమెట్టిదియో యెల్లరెఱింగిన విషయ-
మే. ఈసందర్భముననే యెంతటి నీతిమంతుడైన బడిపో-
వుట; కాన నీవిషయముననే దేవతలు నలుని విమశక్తాబె-
ట్టిరి. కానియాతడు మోహపాశములచే బంధింపబడక
తనజాత్యమును యధాన్యాయముగా నడిపినాడు కానియ-
చట కపటకృత్యమేదియును జేయలేదు. ఈవిషయమీతని స-
త్యసంధతను వేవిధములఁ జూటుచున్నది. కాన నలుడు
గ్రంథములోఁ దెలుపబడినట్లుగా నిత్యసత్యవ్రతుడనుటకు
జెలిసినవారెవరును వెనుదీయరు.

మా బ్రాహ్మ సామాజికపు సోదరులలో, గొందరికి దేశాభిమానము మితిమించుటచే నీదేశపు పెద్దలనిన వీరికి దలనొప్పి; ఈదేశపు పురాణపురుషులనిన వీరికి, గడుపు మంట. ఈదేశపు తాచారములనిన వీరికి హృదయశల్యము. ఈదేశపు వ్యవహారములనిన వీరికి కంఠపాశము. ఆహా! ఏమి దేశాభిమానము! సత్యసందర్శముల విచారములు ఏబుట్లుదొరవారినో హక్కుదొరవారినో యుపాహరణముగానిచ్చిన ఆ విచారములు చెప్పినదానిని బహువిధముల, గొనియాడియుందురు. ఇదియే దేశాభిమానము!! “సత్యమేవజయతి”

బ్రాహ్మ సామాజికులు—విగ్రహారాధనము.

మాపురమునఁ గొంతకాలము నుండి బ్రాహ్మ సామాజికుల యర్చావిధిననుకరించి ప్రార్థనసమాజము నొకదాని నేర్పఱచుకొనిన సోదరులు కొందఱు కలరు. వీరు జూలై నెల 28 తేది ఆదివారమునాడు తమ సమాజపు సాంవత్సరికోత్సవమును సాగించుకొనిరి. ఎవరికిష్టమగు మాగమునవారు దైవాారాధనము జేసికొనుటకు సర్వస్వాంత్ర్యము

ములను కలిగియున్నారని బుద్ధిమంతులెల్లరును వంగీకరింపక పోరుగదా. కావున బ్రాహ్మసామాజికుల ననుకరించిన యీసోదరులొనర్చుకొనిన యర్చాక్రమమునుగూర్చి నేనెమియు వ్రాయఁబోనుగాని వీరు తమహద్దునుదాటి తమ మాతృమతస్థులు హిందువులుచేయు నర్చావిధిని వెక్కిరించి యుండుటచే వారిబాగునుగోరి వారి నిస్సారాక్షేపణముల యసంగతత్వమును వారికిందుమూలముగా బోధలొనికిఁ దెచ్చుటకుఁ బ్రయత్నించెదను.

వీరు భగవంతుని హరిహరాదినామములతోఁ బిలువనివారేయైనను హిందూసోదరుల ననుకరించి హరికథలను బెట్టుకొనియున్నారు. కాని హిందువులు రామదాసు మున్నగు హరిభక్తుల పావనకథలను జెప్పకొనుచుండఁగా వీరు రాజారామమోహనరాయలు మున్నగువారి వారి చారిత్రములను హరికథలుగాఁ జెప్పకొనుచున్నారు. ఈసందర్భమున నైనఁ దమ హిందూసోదరుల ననుకరించినందులకుఁ జాలసంతోషముగానే యున్నది. కాని విగ్రహారాధనము చేయు హిందూసోదరుల మనస్సులు నొవ్వవలెనను ఘనమయిన తలంపుతో నీ రామమోహనరాయలవారి హరికథలొనసంగతప్రసంగములు చాలఁజేర్పఁబడి యున్నవి. విగ్రహములను విగ్రహారాధనమును విగ్రహారాధకులను బరిహసించుటతో నింపఁబడి శ్రీరామమోహనరాయలవారి కథ విలక్షణమైన హరికథగా నొనర్పఁబడియున్నది. విష్ణు పరముగాని

హరికథలీలినుండుట యొకవింతకాదుగాని విగ్రహారాధనము నీరీతిగా బొత్తుగాఁ బరిహసించుటమాత్రము మనసోదరుల కుచితముగాదని నాతాత్పర్యము.

విగ్రహారాధకులగు హిందువులును “బ్రతిమాస్వల్పబుద్ధీనాం సర్వత్రవిదితాత్మనామ్” అనియే చెప్పియున్నారు. కాన బుద్ధిహీనుల యుపయోగార్థమై విగ్రహారాధనము బోధింపబడినదని మనము గ్రహించుకొనవలెను. ఆత్మజ్ఞానము లేనివారలు నిరాకారుడైన భగవంతుని జూచుటమిక్కిలి దుష్కుటము. అది యోగులకుగాని సాధ్యముకాదు. ఇందులకు బ్రాహ్మసామాజికులనే యుదాహరణముగాఁ దీసికొందము.

ఈ బ్రాహ్మసామాజిక సోదరులు దైవమునకు కరచరణాదులు లేవు. కాఁబట్టి యాతనికిఁ గరచరణాదులఁ బెట్టుట యనుచితమని వాదింతురు. మంచిది. ఆత్మజ్ఞానసంపన్నులట్లు తలంపవలసినదేకాని విగ్రహారాధకులకంటె నెక్కుడు జ్ఞానసంపదలేనివారు కూడ నట్లు తలంచుట తగదు. మన ప్రాంతముల రామమోహనరాయలవారి తరువాత రామమోహనరాయలంశవారు శ్రీరావుబహద్దర్ కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులవారని విందుము. వీరు విగ్రహములను ముట్టడించుటలోఁ దమ శూరత్వమునంతను జూపిన పోటు బంటులు. ఇట్టి వీరాగ్రేసరులకుఁగల యాత్మజ్ఞానముంగూర్చి నేనిదివఱకే వ్రాసియున్నాను. ఇట్టివారలా భ

గవంతుని రూపములేని యాత్మపదార్థముగాఁ దలంచుట !
అది కలలోనివాతకాదా ! భగవంతునికి రూపములేదని
వలుమాటువ్రాయుచు వచ్చిన వీరిగంధములందుఁగల యీ
వ్రాతనై ఖరింగనుఁడు:—

“దైవముఖమును జూచి సత్యము వలుకుచో జంక నేల?”
(సంపుటము ౩ పుట 238)

“జడియక దైవముఖమును జూచి పనిచేయువాఁడు”
(సంపుటము ౩ పుట 315)

దేవునిముఖమునుజూచి నిశ్చంకముగా సత్యమును బోధిం
పవలయును” (సంపుటము ౩ పుట 314)

“కనుక దైవముఖమును జూచి యసత్యముతోఁ బోరా
డువాడు (సంపుటము ౩ పుట 314)

మున్నగు తావులందు దైవమున కొకముఖమున్నట్లురా
వుబహద్దరుగాకు వర్ణించియున్నారు. మఱియును పండితశివ
నాథశాస్త్రిగారు ‘With the hand of God’ (భగవంతు
ని చేతితో) అని వ్రాయించియున్నారు. ముఖము, హస్తము
లు చరణములును భగవంతునికిలేవుగదా ! వీరిట్లు భగవం
తుని ముఖములనియు, కరములనియు, జరణములనియును
డువనేల? ఇది విగ్రహములేనిభగవంతుని విగ్రహముగలవా
నినిగా భావించుట కాదా ! మేము నిజముగా దైవమునకు
ముఖమును గరచరణాదులును గలవను తలంపున నట్లు వా
డియుండలేదు. ఊరక యలంకారముగ నట్లు మాటలాడితి

మందురా? అట్లయిన కరచరణాదులు వాస్తవముగా లేకుం
డినను నలంకారార్థమై భగవంతుని ముఖమనియు నీశ్వరు
ని కరములనియు వాడుటవలని ప్రయోజనమేమి? అసత్యమై
న యలంకారమును వాడనేల చదువరులకు నలంకారయు
క్తముగాఁజెప్పిన బాగుగా మనసునునాటును గాననట్లు చె
ప్పితిమందురా? అట్లయిన వేటుమాటలతో మీరుచెప్పినదాని
కర్థమేమగుననఁగా లోకులుకరచరణాదులు లేనివానినిగూర్చి
ముచ్చటించునప్పుడుకూడ ఉన్నట్లు వర్ణించిన బాగుగా గ్ర
హించి మనసునందుఁ బట్టించుకొనఁ గలుగుదురుగాన నిట్లు
చెప్పితిమని యర్థమగును. అది సత్యమే. అలంకారములు చె
ప్పబోవునంశమును దృఢపరచుటకే యక్కరకు వచ్చును.
బ్రాహ్మసామంతము లలంకారార్థముగా నెట్లు దైవమునకు
ముఖాదులున్నట్లు వర్ణించుచున్నారో యట్లే హిందువులు అ
లంకారార్థమయియే భగవంతునికిఁ గరచరణాదు లుంచుచు
న్నారు. “ఉపాసకానాం కార్యార్థం బ్రహ్మణోహావకల్పన”
మ్మని మీరుచెప్పియున్నారు. అనఁగా నలంకారార్థమై (జను
లకు బాగుగా దైవమహిమ బోధలోనికి వచ్చుటకై) నిరా
కారుడగు భగవంతునికి గరచరణా ద్యాకారములు గల్పిం
చుచున్నాము అని చెప్పియున్నాడు. ‘హస్తము’ అనుపదము
ను క్రొత్తను సంజ్ఞయును నెక్కటియే భావము నిచ్చునుగ
దా. కాన ‘హస్త’ మనుపదమును వాడువాడును, క్రొత్త అ
ను సంజ్ఞను వాడువాడును దుదకు నొక్కటి కారా? దీనివ

లన మానవమాత్రులై లెల్లగు నిరాకారుడగు భగవంతునికి నాకారమును నారోపింపక యుండలేరని బోధలోనికి వచ్చుచున్నది.

మహాషిఁ దేవేంద్రనాథతాకురవారు.

ఈమహాషిఁగారి తండ్రిగారుమిక్కిలి శివపూజా ధురంధరులు. ఒకశివరాత్రినాఁడు బాలకుడైయున్న తమ పుత్రకుని వెంటఁబెట్టుకొని శివాలయమునకు బోయి లింగసన్నిధానముననుండి జాగరణము చేయుచుండిరట. నాటిరాత్రిజాగరణమునకై వచ్చిన భక్తులుచాలగలరు. అప్పటికి బాలకులైయున్న దేవేంద్రనాథులవారికిని జాగరణములందును విగ్రహములందును భక్తిచాలాకలదు. కొంతరాత్రి యగువఱకు జాగరణయు చేయుచున్న భక్తులెల్లకుఁ గనుమూసి కునుకఁజూచ్చిరి. ఒక్క దేవేంద్రనాథులవారు మాత్రము నిదురలేక శివలింగమునందు దృష్టినుంచిచూచుచుండిరి. ఇంతలోనొక్క యెలుకపిల్ల మెల్లగాలింగముపైకెక్కి యందుభక్తులచేనర్పింపఁబడియున్న యక్షతలఁ దినఁజూచ్చినది. ఆయెలుక తనపైకెక్కినను దేవుఁడు దానిని తొలగించుకొనలేకపోయెను. అది చూడఁగా నీమహాషిఁగారికి దివ్యజ్ఞాన మొకటి కలిగినదట! అదియేదియనఁ ‘దనదేహముపైకెక్కిన యెలుకపిల్లనైన తోలుకొన సామర్థ్యములేని యీదేవుఁడు లోకము నెట్లురక్షింపఁగలఁడు? ఈవిగ్రహమునందు దైవమీయున్నయెడల ఈమాత్రపుసామర్థ్యము కలిగియుండఁడా? కాననిందు దైవ

ములేడు, అనుమహాజ్ఞానము కలిగినదంట ! నాటినుండియు
వీరు విగ్రహవిరోధులైరంట !! మేలు ! బ్రహ్మసమాజిక సో
దరులారా !! మేలు !!! ఇంతజ్ఞానసంపద మీకున్నందులకు
మీరు విగ్రహారాధనమును మానవలసినదియే. అన్నలారా!
మీయాత్మజ్ఞానమీరీతిని భాసిల్లుచున్నది !

సర్వజ్ఞతాళోభితులగు సోదరులారా ! శివలింగముపై యె
లుకపిల్లయెక్కి శిరసునంగల బియ్యపుగింజలఁ దినుచుండిన
నాదైవమాయెలుక నేలత్రోసివేయవలెను ? దానియందా
త్మలేదా ! మీవలెనయ్యదియును దేవునిపుత్రిక కాదా ? ఎవరిబి
డ్డలువారికి ముద్దుగారా ? పెవారికన్నులకు కురూపులుగాఁ
గాన్పించు బిడ్డలనెత్తికొని తలిదండ్రులొనందముతో నాట
లాడించుచుండఁగా మనముచూచుటలేదా ? మీజాతికాదు
మీబిడ్డకాదు కనుకమీకు ఎలుకపిల్ల రోతగాఁగాన్పించినఁ గ
న్నతండ్రియగు భగవంతుని కట్లేకాన్పించునా ? లోకము
లో బిడ్డలనుగన్న యేజనకుఁడు తనముగ్ధశిశువుతనదేహము
పైని నెగ్రబాకి తనహస్తమునందో మస్తమునందోగల
వదార్థములఁ దినుచుండిన నెడలుమఱచి యానందింపఁడు ?
అట్లేతన ముగ్ధశిశువగు నెలుకపిల్ల తనదేహముపై కెక్కి త
నయందుఁగల తండులములను దినుచుండినప్పుడు ఆదేవుఁడు
సంతోష పరవశుఁడై యున్నాఁడు గానిలేకున్న నాయెలుక
పిల్ల నప్పుడేత్రోలివేయునుగాన సోదరులారా ! ఆలింగస్వరూ
పుఁడగు దైవము మూషకమును నాడుత్రోలివేయకపోవుట

ఈ గారణము వాత్సల్యముకాని యసమర్థతకాదు. అదిమీ
 బాలకుఁడెటుంగలేక యాలింగ మసమర్థతకలదనితలంచినాఁ
 దు అన్నలారా ! మనుజుఁడు దైవమున కెట్టిపుత్రుఁడో యె
 లుకయు నట్టిపుత్రుఁడే. మనుజునందెట్టి యాత్మకలదోయెలు
 కయందును నట్టియాత్మగలదు. మీ కాత్మజ్ఞానమునున్న ;
 మీకుమాత్రమే యాత్మకలదనియు మీరుమాత్రమే భగవంతు
 ని పుత్రులమనియు మిగిలిన సర్వప్రపంచమును మీపితయగు
 దేవుఁడు మీనిమిత్తమై సృజించినాడనియుఁ దలంచు మహా
 జ్ఞానము మీకుంగలదు. ఇట్టియహంభావముగల మీరు విగ్ర
 హారాధనమును నిందించుట యొకవింతకాదు. మీమహర్షి
 దేవేంద్రనాథరాకురువారికి ప్రతిమానవుఁడునువచ్చి యిన్ని నీ
 శులు తలపైబోసి యన్ని తండులములను మీఁదఁ జల్లుచుం
 డఁగాఁ గదలక మెదలకయున్న విగ్రహమును జూచినప్పు
 డు అందుచైతన్యములేదని తోచలేదు. తమజాతికంటెభిన్న
 జాతి దగునెలుకవచ్చి బియ్యమును దినుచున్నప్పుడు దానిని
 త్రోలకపోవుటచే నప్పుడు జ్ఞానోదయమయినది. అన్న
 లారా ! కోపింపకుఁడు, శ్రీరాకురుగారికి నప్పుడీ యజ్ఞానో
 దయమయినదిగాని జ్ఞానోదయముకాలేదు. ఏమన తన
 వంటి ఆత్మస్వరూపమగు మహాషకమునందు భిన్నభావ
 మును నసహిష్ణుతయుఁబుట్టినవి. తనజాతి మానవులువ
 చ్చి లింగముపై బియ్యమువేయుచుఁ దీయుచునుండినంతసే
 వును లింగమునందు మఱియొక భావము రాకురుగారికిఁ

గలుగలేదు. విజాతీయమైన యెలుకవచ్చి బియ్యమును దీసి
 నప్పుడుమాత్రమే యభిప్రాయము మాతీనది. ఇదివివేక
 మా ! శ్రీవీరేశలింగముపంతులువారు విగ్రహారాధనము కూ
 డదని తెలుపుటకెళ్లొ || అహంసర్వేషుభూతేషు భూతాత్మా
 వస్థితస్సదా । తమవజ్ఞాయమాంమర్త్యః కురుతేశ్చావిడంబ
 నమ్ || యోమాంసర్వేషు భూతేషుసంతమాత్మానమీశ్వరం ।
 హిత్యాత్మాం భజతేమాధ్యాద్యస్మన్మేవజువహోతిసః || అను
 భాగవతశ్లోకముల నుదాహరణముగా నిచ్చిరి. ఇందుఁచెప్పఁ
 బడినరీతిగా తాకురుగానికి సర్వభూతముల యందును దైవ
 ముకలఁడనుతలంపే యున్నయెడల నెలుకపిల్ల నట్లలునుగాఁ
 దలంపకపోదురుగదా ? తందులములు మనుజునికొఱకు సృ
 జింపఁబడినవా ? మూషకములకొఱకా ? మనుజుని కొఱకై
 నచో వానినిహరించు మూషకములను సృజింపనేల ? ఇది
 మనుజునకేమిలాభమును గలిగించుచున్నది ? ఇంటనున్నతం
 దులముల నెత్తుకొనిపోవుచున్నవి. పై గామహామారీమొద
 లగువానిని గలిగించుచున్నవి. ఇట్టివానినేల భగవంతుఁడు
 సృజించినాఁడు ? వీనికన్నిటికిని దగుసమాధాన మీయగలిగి
 నప్పుడే మనము ఆత్మజ్ఞానులమగుదుముగాని ఆత్మయాత్మ
 యని కేకలువేసినంతన మనమాత్మజ్ఞానులముగాము. సమ
 స్తప్రపంచమునందును ఆత్మను గాంచినప్పుడే యాత్మజ్ఞానుల
 మగుదుము.

రాజా రామమోహనరాయలవారు.

దేవతార్చనమునకై వీరితోటలో నొక బ్రాహ్మణుడు పూవులుకోయఁగా వీరుచూచి యాబ్రాహ్మణుని యుత్తరీ యమును లాగుకొని కొంతసేపటికొసంగి “యిదినీకొసంగి నందులకు నాయందుఁ గృతజ్ఞుడవై యుండుము” అని రాయలవారు పలికిరంట ! అదివిని యాబ్రాహ్మణుడు నాయుత్తరీయమును నాకిచ్చుట యొకయువకారమా? నీయెడ నిందులకై యేల కృతజ్ఞుడవై యుండవలెనని పలికెనంట ! అందుపై రాయలవారు నీయుత్తరీయమును నీకిచ్చుటయొకవిశేషము కానియప్పుడు భగవంతునివగు నీవుష్పములను భగవంతునకే యర్పించుటవిశేషమెట్లు కాగలదు? అతడు సృజించినపదార్థముల నాతని కొసంగుటవలనఁ బ్రయోజనమేమి?

అని రాయలవారు పరిహాసించి రరట!!! అటులైన భగవంతునకు మన మేదియు నర్పింప నవసరము లేదు గదా? “ప్రాణములను శరీరములను భగవదాజ్ఞా కైంకర్యాదుల కర్పింప” వలెననికదా మనబ్రాహ్మసామాజిక సోదరులుచెప్పుదురు. అవిమాత్రము భగవంతునివికావా! అన్నియు భగవంతునివై నప్పుడు మనదేమున్నది? మనదేదియులేనప్పుడు మనము చేయుటయన నర్థమేమి? కాననీయుక్తివలననారాధనమే యవసరము లేకపోవును. పుష్ప ఫలాదులు భగవంతునివిగనుక నే వానినివాని కర్పించుట పరులవితీసికొనివచ్చి

భగవంతునికర్పించుట దోషమగునుగాని గుణము కాదు. భగవంతుడు సృజించినపదార్థముల మన మనుభవింపఁ బోవునప్పుడు వానిని దేవునికి నివేదించి తీసికొనుచున్నాము. అనఁగా భగవంతుడా! యిట్టిరమ్యవస్తువుల నీవు సృజించినావు. ఇవి నీవిగాని నావికావు. అయినను నీవుకరుణమీఱి నాకు విడిచినావుకానఁ గృతజ్ఞతమీఱి నీకు నివేదించిననుభవించు చున్నానని పత్రపుష్పాదుల నర్పించుటయందలి సారస్యముగాని నావియగువీనిని నీవుతీసికొని ప్రత్యుపకారము చేయుమని తెలుపుటకుగాదు. హిందువుగూడఁడు సర్వమును భగవద్దత్తముగావున దేనిననుభవించినను భగవంతునికి నివేదించక భగవంతుని స్మరింపక యనుభవింపఁడు. దీనివలన కృతజ్ఞత బాగుగావృద్ధియగును. దీనిని రామమోహన రాయలవారు కనిపెట్టజాలక పెట్టియాక్షేపణమునుజేసిరి. బాలురు చదువుకొను పఠనీయగ్రంథములలో నొక మనోహరమగు కథకలదు. ఒక బాటసారి యెడారిలో నతి కష్టముమీద నొక నీటిపట్టును గని యందలి జలములను గ్రోలి వాని మాధుర్యమున కానందించి వానిని దమయేలికకు నదరుగాఁ దీసికొని పోవనెంచి యొకతోలుతిత్తిలోఁ బోసి తీసికొనివచ్చి రాజునకర్పించెనంట. రాజుజలముల నెకింతక్రొలి యత్యానందభరితుడై వానిని జలములను జాల పొగడెనంట. అదిగనిసభ్యులు కూడ నాజలములఁ ద్రాగఁబోగా రాజుగారునివారిం చి యారఁదావలకుఁ బోయినతరువాత నా నీళ్లు కంపు కొ

ట్టుచున్నవికావున మిమ్ముఁ ద్రాగవలదని నివారించితి నని ప
లికెనంట. అట్లయిన వానిని స్తుతించితిరేమన, నీశులు కంపు
కొట్టుచున్నను వానిభక్తి చాల వినిర్మలమై యున్నది. తనకు
మహాహారముగాఁ గాన్పించినవస్తువు తనయేలికకూడ నను
భవింపవలెనను సచ్చింత వానికిఁగలిగినది. అట్టిభక్తుని మన
సు నొచ్చునట్లు మనము చేయఁగూడదు. అందుమూలముచే
నానందించితి నని రాజు బదులుచెప్పెనంట. దైవారాధనము
ను నిట్టిదియే. దైవమునందు మనకుఁగల భక్తికాతఁడు మె
చ్చునుగాని మనమర్పించిన వస్తువుయొక్క యమృతాధికత
లను బట్టి కాదు. అవితనకుఁ గొఱత యగుటచేత గాదు.

రామమోహనరాయలవారు.

ఈతఁడు పంగిదేశము నందలి రాధానగరమునందు జనించి నవీన హిందూ
దేశ నిర్మాణమునకు శంఖస్థాపనము చేసిన మహనీయుఁడు. ఇతఁడు ఏకేశ్వర
రారాధమునకై బ్రహ్మసమాజమును స్థాపించినను యిప్పటి బ్రహ్మసమాజము
లలోఁ జెక్కండ్రవలె హిందూమతమునకు గర్భశత్రువు గాఁడు. వీరుస్థా
పించిన బ్రహ్మసమాజ మతమునకు ఇప్పటి బ్రహ్మసమాజమునకును మాస్తి
మకకాంతరము గలదు. ఇప్పటి విద్యాధికులైన బ్రహ్మసమాజికులలోఁ బె
క్కుండ్రు విదేశీయ విద్యామహిమనే అలవలచుకొన్న మహావండితు లగుటచే

తస్యదేశమన్నును, స్వమత మన్నును, స్వధర్మ మన్నును విశ్వాసము లేనివారయి, పరధర్మమునకు బానిసీంద్రయ్యును బానికినిమారగులై విశ్వామిత్రకల్పితంబైన బ్రీశంకుస్వర్గమునుబోలె నడుమఁ దలక్రిందుగా వ్రేలాడుచు హిందూస్థానములో హిందూమత మనుపేరు లేకుండఁ జేయవలె నను దురూహతోను హరివశ్యాలులవలె మంత్రిపరజము చేయుచున్నారు. ఇటువంటినారు గాక రామమోహనకాయలు హిందూమతముయొక్క యున్నదికై కృషిచేసినవారదు. సంస్కృతభాషాపాండిత్యమునం దఖండు దగుటవలన నాపనివత్తుల పెల్లనభ్యసించి వానిని దేశభాషలోనికిని ఆంధ్రభాషలోనికిని భాషాంతరీకరించి విన్నెక్కెక్కను. ఇతఁడు హిందూమతద్వేషి కాకపోవుటచేతనే బ్రాహ్మసామాజికులే గాక విద్యాధికులయిన హిందువులనేను సాంవత్సరికోత్సవముల యందు వీరు మనదేశమునకుఁ జేసిన యువకార కార్యములనుగూర్చి బహుభంగుల జ్ఞాపించు చున్నారు. నేడు వీరి సాంవత్సరికోత్సవ దినము గుటవలన వీరిజ్ఞాపకార్థముగ మాసత్రికయందు వీరి యుత్తమ చారిత్రమును ప్రశంసించుచున్నారము. వీరు మతసంస్కారకార్యము లాచరించునపుడు వేదములనుండియు, హిందూమతగ్రంథములనుండియు బ్రమాణములను జూపకయే పరియు చేసియుండలేదు. వీరుహిందూవేదాంత మతమునం దభిమానముగలవారై పరమేశ్వరులను ద్వేషింపక ఆయామతములలోని సత్యసారమును గూడగ్రహించుచు వచ్చిరి. కాని వీరెప్పుడును స్వమతగ్రంథముల నిరాకరింపలేదు. స్వదేశవేషభాషాదుల మరువలేదు. వీరుసీనుకు బోయినప్పుడు న హితము తమదేశీయ పద్ధతులను విడనాడలేదు. ఇక్కడనుండి రెండుఆవులను, వంట బ్రాహ్మణునిగూడఁ గొనిపోయెను. యజ్ఞోపవీతమును సహితము విడిచిపెట్టలేదు. ఎందుచేతననగా తలలు బోడులు చేసికొన్నంతమాత్రమునఁ దలపులు పోజాలవనియును, జుండెములు త్రొవుకొన్నంతమాత్రముచేత రాగ ద్వేషాదులు పోజాలవనియును ఆయనకుఁ జక్కగాఁ దెలియును. బాతిద్వేష

ములులేవని చూపుట బాహ్య వేషములచేతగాక మనస్సునందు విడిచి పెట్టుటయే ఆర్యధర్మమని రామమోహనరాయల వారియుద్దేశము. ఇప్పటికాహ్వాన సామాజికులలోఁ గొందరివలె స్వదేశవేషభాషాదులను విడిచిపెట్టినట్లని ఇంగ్లీషు దొరలు కావలెనని ఆయన తలంపుగాదు.

ఇప్పటి కళాకాలముందుఁ గలవఁబడుచుండిన విద్య మనలఁ బాడుచేయుచున్న దొకవిధముగాఁ గాదు. వేయివిధములుగానున్నది. ఆయనను మనదేశీయు లింకను తమగాఢవిద్రుమండి కన్నులు దెరిచిన వారైనను లేవ కత్తిలేనివారై పడియున్నారు. ఈరామమోహనరాయలు ఇప్పటిసంస్కర్తలవలె అహంకారమును, అహంభావమును, స్వార్థపరత్వమును, గలిగియుండలేదు. ప్రతిపక్షమువారు తన్నవమానముచినపుడు సహితము ఈమహనీయుఁడు తనశాంతమును విడిచిపెట్టి ఇప్పటిసంస్కర్తలవలె చిందులు తొక్కినవాఁడుకాదు. అతఁడు చేసినదానియందు హిందువులకుఁగాని హిందూమతమునకుగాని అవమానకరమైన దొక్కటియులేదు. అతని వ్రాతలయందును గ్రంథములయందును హిందూమతముచుగాని హిందూగ్రంథములకుగాని హిందువులనుగాని అవమానించి దూషించుపరుషవాక్యములు మాకక్కడను గాన్పించలేదు. తప్పులెన్నవారు తమతప్పులెఱుంగరన్నట్లుగా ఇప్పటికైక్రిస్తవ మివనరీల పొదధూళియే పరమపావనమైనదని వారిహర్గమునే యవలంబించి పుండుమీదఁవ్రాలెడి యీగవలెనే తమజన్మకాలమంతయు విపక్షమతదోషా లోపణకథనమంటే పెళ్ళబుచ్చునట్టి పద్ధతికలవాఁడుగాక రామమోహనరాయలువారు పరమకములలోని ముగుణకదంబమునంతయు వెత్తిచూపినవాఁడు. భతకాలనుపోగొట్టుకున్న అసాధకాంతము బలాత్కారముగాఁ గొనిపోయి భర్తల శపములతోఁగూడ చిరులపైఁ బెట్టి తగులఁబెట్టు ఘోరదురాచారమును మాన్పి స్త్రీజన లోకమునకు

ఇంతింతసరాని మహోపకారమును జేసినవాఁడు. స్త్రీలదుస్థితిని నివారించు జేయుటకై ప్రామాణిక గ్రంథములనుండి దృష్టాంతములనుజూపుచు హిందువులలో నున్న తాభిప్రాయములు పుట్టినటుల జేసెను. రాజ నీతియొక్క మూలదుంపకు అనఁగా మన గమ్యస్థానమును మొట్టమొదట నూచించినవాఁ డీ మహానుభావుఁడేయని బహుజనులెఱుంగరు. అధికారుల అవరణమే మహానుభావముగ పెంచుకొని యిప్పటి సంస్కర్తలవలె ఆశ్చర్యకారవమును విడిచి స్వాధ్యక్షరుఁడై స్వధర్మమును మరచివర్తింపలేదు. అంతరాత్మ బోధ మనునది మన యిప్పటి సంస్కృతకాలకు సంఘముతసంస్కార కార్యములయందే గన్పట్టును గాని రాజ్యాంగ విషయములందు గన్పట్టెను. ఈరామమోహనరాయలతో సమస్తవిషయములయందు గన్పట్టును. సమస్తవిధములచేతను మనకీతఁడు మార్గదర్శియగుచున్నాఁడు. హిందూమతము శత్రువులచే నలుపక్కల ముట్టడింపఁబడిదురవస్థపొందుకాలమున ఈరామమోహనుఁడు పెట్టనికోటగానుండి సంరక్షింపఁగలిగినవాఁడు. తూర్పున రామమోహనరాయలును, పశ్చిమాత్తరంబున దయానంద సరస్వతీ స్వామియు, ఇటీవల వివేకానందస్వామి మొదలగువారును తలయొత్తి యడ్డుపడికుండినయెడల అంగ్లేయుభాషాప్రకాంతమైన హిందువిద్యాధిక ప్రపంచము పందొమ్మిదవ శతాబ్దమునందు క్రైస్తవమత భూయిష్టముయి పోయియుండును. కాబట్టి హిందువులెల్లరును రామమోహనరాయలకుఁ గృతజ్ఞత చూపవలసినవారగుచున్నారు. ఆచంద్రతారార్కముగ ప్రతిసంవత్సర మీదేశభక్తుని జయంతి మహోత్సవమును హిందువులూచరించుచు కీతానీయులగుదురుగాక !

ఈసందర్భమున పూర్వాచార పరాయణులకు అఁడు ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణులకు మేముచేయు విల్లాసన మేమనఁగా ఆర్యలారా ! మనదేశమునకు శత్రువులయినవారు హిందూజాతులలోని తరగతులలో ఎక్కువతక్కువ భేదములు కల్పించి మతవైషమ్యములు పెంపుచేసి లాభమునుబొందఁబయల్పిం

చుచున్నాడు. మీరు కాలాచిత సంస్కారములకు లోబడక మూఢులై ఈ పరిణామకాలమునందు ఉపేక్షపరులైయుండురేని మీరును మీమతమును కొంతకాలములో సంతరించిపోవుదురు. ఇదిప్రకృతి సిద్ధమైన సత్యము; నమ్ముదు ముమ్మాటికినినమ్ముదు; జాగ్రత ! జాగ్రత!

సర్వజనాస్సుఖినోభవతు.

‘ఆంధ్రకేశరి.’

ఆ 1907 సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల శ్రీరాజా రామమోహనరాయలవారి జన్మదినోత్సవములచే వాసింగొంచినదికాన నీఘనునిగూర్చి యొకింత యివ్వదు ముచ్చటించుకొనుట కడు సమంచితమై యుండును.

రామమోహనరాయలవారు బ్రాహ్మణోత్తములగు రమాకాంతరావుగారనువారి పుత్రులు. తల్లిగారిపేరు తారణిదేవి. వీరు మూర్షడాబాదు జిల్లాలోని రాధానగరమునందు 1774 క్రీస్తుశక వత్సరమున మేనెలలోజన్మించిరి. రమాకాంతరావుగారు మొగలాయి చక్రవర్తులకడ నుద్యోగములు చేసినవారగుటచే రామమోహనరాయలవారు చిన్నతనమునుండియు పాఠశా ఆరబ్బి మొదలగు తురకభాషల నభ్యసించిరి. వీరితండ్రిగారు విష్ణుభక్తులగుటచే వీరు భాగవతాది సంస్కృతగ్రంథములను గూడ బాగుగాఁ జదువుకొని వీరు సహజముగా మతాభినివేశము కలవారగుటచే తురుష్కభాషల నేర్చినప్పుడే యాభాషలందలి మతగ్రంథములగు ఖొరాను మొదలగువానిని గూడ చూచియుండిరి. మొదటినుండి

యుభిన్నమతగ్రంథములు చూచినవారగుటచే లోకమునం దలి వివిధమతముల రహస్యములఁ జెలిసికొనవలెనను నిచ్చ వీరికి బుట్టినది. వీరుభాషాంతరములపై విశ్వాసములేనివారై యేయేమతగ్రంథము లేయేమూలభాషలలో నున్నవో యా యాభాషలనేర్చికొని యాయాగ్రంథములఁ జదువుచువచ్చిరి. కానసంస్కృతభాషను నేర్చి యుపనిషత్తులను పాళీభాషను జదువుకొని జాద్ధుల త్రివీరకమును తురుష్కభాషను నేర్చికొనిభారానును హీబ్రూభాషను నేర్చికొని క్రైస్తవుల ప్రాతనిబంధనమును గ్రీక్కుభాషను నేర్చికొని క్రొత్త నిబంధనమునుబఙ్గించిరి.

వేదాంతమునందు వీరికిఁగల యభిమానము

ఈరీతిగా నన్నిమతముల బాగుగాఁ జదినిచూచిన యీ పండిత శిఖామణికి హిందూవేదాంతముతోఁ దుల్యమయినది మఱియొకటి కాన్పింపలేదు.

„Ye the was accustomed to assert that he had found nothing in the works of any other Country, Asiatic or European, equal to the scholastic philosophy of the Hindus”

(పూర్వోత్తర ఖండములలోని యేజీశమునందును గూడ హిందూవేదాంతముతోఁ దుల్యమైన గ్రంథము నేను జూ

డలేదని యాతఁడు నొక్కి చెప్పుచుండెడివాఁడు) అని మోనియరు విలియముస్ దొరవారు వ్రాయించియున్నారు.

జాతిమతాచారములు.

వీరెన్నఁడును స్వజాతి మతాచారములను విడిచినవారు కారు. వీరు నిర్భయముగాఁ దమకుఁ దోచినది చేసిన కార్యశూరులు. ఇట్టివీరు జన్నిదములను ద్రొంచుకొనలేదు. కులమును విడువలేదు. వీరు స్వదేశక్షేమాధికమై యింగ్లాండునకుఁబోయి యచటనే పరలోకప్రాప్తులైరి. వీరు శాంతించువలకునుగూడ వీరి దేహమును జన్నిదమలంకరించుచునే యున్నది. వీరు సీమకుఁ బోవునప్పుడు కులము చెడకుండుటకై యొక బ్రాహ్మణునిగూడ వెంటఁబెట్టుకొనిపోయిరి. ఈ యంశములం గూర్చి మోనియరు విలియముస్ దొరవారిట్లు వ్రాసిరి.

“His death took place at Bristol on September 27 th 1833. He died a Hindu in respect of external observances; his Brahman servant performed the usual rites required by his master's caste, and his Brahmanical thread was found coiled round his person when his Spirit passed away. In all his Anti-Brahmanism continued a Brahman to the end”

(ఈయనమరణము ఇంగ్లాండులోని బ్రష్టల్ పురమున 1833 సం॥ సెప్టెంబరు 27 తేదీని సంభవించినది. బాహ్య చార విషయములలో నీతఁడు హిందువుగానే గతించినాఁడు. ఈతని బ్రాహ్మణభృత్యుఁడు తనయజమానుని కులాచారానుసారముగా నితని కుత్తరక్రియలు జరిపినాఁడు. పాణ ప్రయాణ సమయమునందీతని దేహమునఁ జట్టబడి జందెము పొడగట్టుచునేయున్నది. ఈతఁడు బ్రాహ్మణ విరోధ మెంత చూపినను దుదివఱకును బ్రాహ్మణుఁడుగానే యుండినాఁడు.)

ఈతఁడు బ్రాహ్మణతావిరోధియనిన కులమక్కలలేదనియు గోత్రమవసరములేదనియునుఁ దలంచినవానినిగా భావింపఁగూడదు. ఈతఁడు తనజాతిపోవునను భయముననే గద యింగ్లాండునకుఁ దనతోఁగూడ బ్రాహ్మణునిపెంటబెట్టుకొనిచనినాఁడు. ఇంగ్లాండునందలి వంటల కలవాటుకలవాఁడుకాదుగానబ్రాహ్మణునిగూడఁదీసికొపోయినాఁడేకాని కులముపోవునను భయమునఁ గాదందురేని ఈదేశమునుండిరామమోహనరాయలువారు గోవులనుగూడ నీమకుఁ దీసికొనిపోయియుండిరి. ఇంగ్లాండులో ఆవులులేవా? వానిపాలు వీనిపాలవలె రుచికలిగియుండవా? ప్లేచ్చులకడనున్న గోవులపాలు త్రాగఁగూడదను తలంపుండుట చేతనేగదా వ్యయవ్రయాసలకోర్చి యిక్కడినుండి గోవులనుగూడ

రాయలవారు తీసికొనిపోయిరి ! ఇంతకంటే నెక్కుడు ఛాందసులుండగలరా ?

ఈతఁడు కేనూపనిషత్తును భాషాంతరీకరించి దాని పీఠికలో జాతినిగూర్చి యిట్లు వ్రాసియుండెను.

“The chief part of the theory and practice of Hindooism, I am sorry to say, is made to consist in the adoption of a peculiar mode of diet, the last aberration from which is punished exclusion from his family and friends. Murder, theft, or perjury, though brought home to the part by a judicial sentence, so far from inducing loss of caste, is visited with no peculiar mark of infamy.”

దీనినిబట్టి జాతికి వన్నె పెట్టుటకై శీలముకూడ నుండవలెనని వీరి తలంపుకాని జాతినేత్యజంపవలెనని వీరి భావము కాదు.

వీరివేదాంతమెట్టిది.

వీరివేదాంతము అదై వ్రతముతో సంబంధించినదై యున్నది. ఇందునుగూర్చి మోనియరువిలియముద్వారవారె యిట్లువ్రాసిరి:—

“The alleged purity of his monotheism was liable to be adulterated with pantheistic idias.”

మొత్తముమీదవీరిని విశిష్టాదైవతులనుట కదుసమంజసము. వీరికిభక్తిజ్ఞానములు రెండింటియందుగూడ విశ్వాసము

కలదు. " He exemplified in his life that Jnan (true wisdom) and Bhakti (love of God) went together " (భక్తిజ్ఞానములు రెండింటికిని సీతని జీవితము గుటియైనది.) అని జోగేంద్ర చంద్రఘోషుగారు వ్రాసిరి.

ఇక్కాలమున హిందూమత విరుద్ధమతమును గల్పించు కొనిన బ్రాహ్మ సామాజికులీతనిని తమమతమునకు మూల పురుషునిగా నెంచికొనుచున్నారుగాని యది పట్టిభ్రమ. ఈతనికి బ్రహ్మసమాజమువంటి కొత్తవిపరీతమతమును గల్పించుట యందిచ్చలేనేలేదు. ఇందునుగూర్చి మోనియకు విలియమ్సుదొర వారిట్లు వ్రాసియున్నారు.

"He was careful to make the members of the new society understand that he had no idea of founding a new sect or new system, or even a new Church in the ordinary sense of the word.

వేదములందు వీరికిఁగల యభిమానము.

వీరికి వేదములందు మిక్కిలి ప్రమాణబుద్ధికలదు. వేదములు దైవదత్తములని వీరి యభిప్రాయము. వేదములు దైవదత్తములుకాన నిర్దుష్టములని రామమోహనరాయల వారును నయ్యవి నిర్దుష్టములు కావున దైవదత్తములని దేవేంద్రనాథతాకురుగారును దలంచిరి. అని మాక్సుమూలరు దొరవారు వ్రాసియున్నారు. వీరు వేదపఠమునకై వేదమందిరము నొకదానిని స్థాపించిరి.

బ్రాహ్మణులనుగూర్చి వీరికిగలభిప్రాయము.

రామమోహనరాయలవారికి బ్రాహ్మణులు వేదసంరక్షణార్థమై పరమేశ్వరునిచే సృజింపఁబడిరనియు వారేవేదములను బరింపవలెననియుఁ దలంపుగలదు. ఇందునుగూర్చి మోనియరువిలియముస్ దొరవారిట్లు వ్రాసిరి.

“At the same time, he never quite abandoned the idea of an order of men ordained by God to be special teachers of divine truth. It is said that the meeting house of the Samaj had a private room open only to Brachmans, where special readings of the Vada were conducted by them.

ఇట్లనుటచే వీరు ప్రీక్షాదులు జ్ఞానాపాలులు కారని తలంచిరని యెన్నఁగూడదు. అందఱికిని వేదాంతజ్ఞానమవసరమని వీరితలంపు.

ఈతని సంస్కారమెట్టిది?

రామమోహనరాయలవారు కొన్నివిషయములలో సంస్కారముల పెట్టినమాట నిజము. సహగమనమునుమాన్వించినవారువీరే. విగ్రహారాధముపై దండెత్తినవారువీరే. కాని వీరేసంస్కారములను పెట్టిననుశాస్త్రములఁ బరిశీలించి వాని క్రమమునను సరించుతలంపుకలవారై సాహార్దముతోఁ గూడుకొనినరీతిని నెమ్మదిగాఁ గలిగింపనెంచిరి. ఇందునుగూర్చి మోనియరువిలియముస్ దొరవారిట్లు వ్రాసిరి.

“and in truth, Ramamohan Roy's attitude towards his national religion continued that of a friendly reformer, even to the end of his life a reformer who aimed at retaining all that was good and true in Brahmanism, while sweeping away all that was corrupt and false.”

ఈతని దేశాభిమానము.

ఈ మహాపురుషుని దేశాభిమానమునకు మితలేదు. వరులు స్వదేశమునుగాని స్వజాతినిగాని దూషించిన నీతఁడు సహింపలేదు. ఈతని సంస్కారము మతవిషయము నందును సంఘవిషయమునందును రాజకీయవిషయమునందును గూడ సమముగా నడచినది.

గాయత్రీయందుఁగల భక్తి.

ఈతనికి గాయత్రీయందుఁగల జాల భక్తివిశ్వాసములు కలవు. దానినిగూర్చి విపులముగా వ్రాసియున్నాఁడు. ఈతనికితర మతములయందును విశేషము గౌరవముకలదు. క్రీస్తునం దీతనికిఁ గల భక్తివిశ్వాసములకు మితలేదు. ఏవిధమునఁజూచినను నిప్పటిబ్రహ్మసమాజమునకును నీతని మతమునకును సంబంధ మించుకయును గానరాదు. ఈతఁడుబ్రహ్మసమాజమునుపేర ప్రార్థనామందిరము నేర్పఱచుట మాత్రమొకటి జరిగినది. ఈతఁడు 1823 సంవత్సరముననొకప్రార్థ

నామందిరమును స్థాపించెను. అందు నీ క్రింది యారాధనము జరిగెడిది.

'The service was divided into four parts, recitation of Vedic texts; reading from the Upanishads; delivery of a Sermon; and singing Hymns.'—Monier Williams.

(ఆరాధనము నాలుగు భాగములుగా విభజింపఁ బడినది.

- (1) వేద మంత్ర పారాయణము, (2) ఉపనిష త్సరనము, (3) ధర్మోపదేశము, (4) సామగానము.

ఇప్పటి సంస్కృతారంభమన్యులు కొందఱు సంఘసంస్కరణమగు వఱకును రాజకీయసంస్కరణము వలను పడ దని వాదించుచున్నారు. ఇట్టిపిచ్చితలంపు రామమోహన రాయలవారి కెన్నఁడునులేదు. సంఘసంస్కరణముతో సంబంధములేకయే రాజకీయ సంస్కరణము కావచ్చునని యీతని దృఢనిశ్చయము. ఇప్పుడు దేశీయమహాసభవారు కోరుసంస్కారముల కన్నిటికి పునాదివేసిన వాఁడు రామమోహన రాయలవారే. ఈతఁడు జాతి మతాచారములను విడువకయే యనేక సంస్కారము లొనర్చినాఁడు. మరల మోనియరు విలియము దొరవారుప్రవాసిన యూక్లిండివాక్యమును దాహరించుచు నీతని చారిత్ర సంగ్రహమును ముగించుచున్నాము.

‘In the eyes of the law he always remained a Brahman. He never abandoned the Brahmanical thread.’

బ్రహ్మసమాజమత పరిణామము.

మన హిందూమతస్థులకు క్రైస్తవమతస్థుల సమావేశమయినతరువాత మనవారు వారి భౌతికవైభవమును దిలకించి తన్మతబోధకులు తమ కీయైహికవిశేష మంతయుఁ దమమతము మూలముగాఁగలిగినదనిచెప్పు బోధనువిని మఱియును వారిభాగ్యరేఖంగని మనలోసామాన్యులు పలువురముతమునందు మొదటఁబ్రవేశించుచు వచ్చిరి. వారికంటె బుద్ధిమంతులగువారు కొందరు కేవలమును ఆమతమునందుఁ బ్రవేశింపక యారీతిమతము నొకదానినిదాము కల్పించుకొని దానితోఁ దృప్తినొందుచు వచ్చుచుండిరి. ఈదిగువవారే బ్రాహ్మసామాజికులు. వీరిమతము క్రీస్తుమతవికార మనినే నిదివరకే వ్రాసియున్నాను. క్రీస్తు మతము యుక్తిశూన్యమై కేవల మూఢభక్తిప్రధానమయిన సామాన్యమతము. కాన వీరి బ్రహ్మసమాజమును మొదటనిట్టిదియే. ఉన్నత

మగువేదాంతము వీరికుభయలకును గూడ లేదు. కాన నా త్మజ్ఞాన ముభయలకును నున్న. ఋద్ధిమంతులగు వారిట్టిమ తమునందు మొదటఁ దెలియక వ్రవేశించినను జ్ఞానాధివృద్ధి యైనకొలఁదిఁ దన్మతముతోఁ దృప్తినందఁజాలక మరలహిం దూమతములొనికి వచ్చుచున్నారు. అట్టిదివరకే వచ్చినవా రు వివేకానందస్వామి స్వామి, రామకృష్ణానందులు మున్న గువారు. వీరెల్లరు బాల్యమున నాప్యార్థనామందిరముల భా గ్యముం గాంచియును నాభోగ్యముంగనియును తన్నిరంత రకృషింజూచియును భ్రమజెంది యామతమునఁ బ్రవేశించి నవారలే. రానురాను లోకానుభవమును దద్రీతిగా జ్ఞాన మును సతిశయించినకొలఁదిని యుక్తి తెలిసినకొలఁది నాయ ల్పమతమువారికి సరిపడక మరల నున్నతమగుతమతొల్లింటి హిందూ మతములొనికే చేరుచువచ్చిరి. ఇటీవల కలియుచు న్న వారుబాబు విసినచంద్రపాలుడుగారు మున్నగువారు. పం డితమండలాఖండలుండును వక్తృశిరోభూషణుండును సుధీమ ణియుశూరాశ్రాగేసరుండును నగు విసినచంద్రపాలుఁడుగారు మి క్కిలిఘనమగు హిందూవేదాంతమును బాగుగాఁ దెలిసికొని నపిమ్మట తమ బ్రహ్మసమాజమతమును విడచియిప్పుడుహిం దూమతములందు బహిరంగముగాఁ బ్రవేశించిరి. మఱియు ను హిందూమతమును మించిన మతము లేదనివారు నొక్కి వాదించుచున్నారు.

శ్రీజిత్యాలుగారు మున్నగువారివలె తన్మతమును విడిచిన వారిమాట యటుండఁగా నింకను అభిమానముచే ఆమత ముచుపట్టుకొని వేలాడుచున్నవారిలో బుద్ధిమంతు లెల్లరును అద్వైతమతసాంప్రదాయముల చేకొనుచున్నారు. మొదటి నుండియును బ్రాహ్మసామాజికు లద్వైతమతద్వేషులును కేవలద్వైతమత ప్రధానులుగ నుండియున్నారు. ఇప్పుడు యుక్త హృదయకాలఁది జ్ఞానాభివృద్ధియైన పిమ్మట కేవల క్రైస్తవ ద్వైతమునుండి మరలి మరల ఘనాద్వైతమును శరణుజొచ్చుచున్నారు. ఈవాక్యములు నేననినవికావు. బ్రాహ్మసామాజిక తల్లజుండును అఖండపాండిత్యధురీణుండును సగుసీతానాథ తత్త్వభూషణులచా రిట్లువ్రాయించి యున్నారు. వీరువ్రాయించిన యీక్రింది వాక్యములు సాధారణ బ్రాహ్మసామాజికుల ప్రధానపత్రికయగు 'ఇండియన్ మెసేజరు' నుండి యెత్తివ్రాయఁబడి యున్నవి. ఆపత్రికలో సీతానాథతత్త్వభూషణులవారి వాక్యములు 'సాధారణ బ్రహ్మసమాజ మెట్లువృద్ధి నొందినది' అనుశీషికాకక్రింద ప్రధానవ్యాసముగా నీఁబడియున్నవి. ఇక సీతానాథతత్త్వభూషణులన్ననో యీవాక్యముల 'బ్రాహ్మసామాజిక వేదాంత' మనునముద్రిత గ్రంథమునందువ్రాయించియుండిరి. (చూ॥మేపత్రికలు)

“It was nothing short of a change of the old Institutional Dualistic Theism of the Maharshi and the

Brahmananda into an argumentative form of Theism with a distinct tendency to Monism."

(మహర్షిచే వేంద్రనాథులయొక్కయు బ్రహ్మనందుల వారియొక్కయు అవిచారపూర్వోపలబ్ధి పురాతన ద్వైతాస్తిక మతమునుండి విస్ఫుల్లముగా నద్వైతవాదమును జేయుచున్న యుక్తిప్రధాన యాపాస్తికమతముగా బ్రహ్మసమాజము మాటుచున్న దనుటకు లోపములేదు)

"The old dualism of God and the world, and God and man, as distinct realities, the dualism on which the old form of Brahmanism insisted in various shapes, is, in a manner, dead and has given place to a doctrine of unity in difference."

(దేవుఁడునుప్రపంచమును, మనుజుండును దేవుండును వేరువేరు సత్యములని బోధించునట్టియుఁబురాతన బ్రహ్మసమాజమునకుఁ బలువిధముల మూలాధార మగునట్టియు ప్రాతద్వైతమతము, ఒకవిధముగా వచ్చినది. దానితావున భిన్నతలో నేకత్వము బ్రవేశించినది.)

అద్వైతమతము వైపునకు బ్రహ్మసమాజము మరలిన దనుటకు మూఁడువిధములగు ఋజువులు కలవని సీతానాథతత్త్వభూషణులవారువ్రాయించియున్నారు.

(1) పండితులగు శివనాథశాస్త్రిలవారి ధర్మోపన్యాసములలో నాలంకారికముగా బోధింపబడియుండుట. ఇప్పుడు సాధారణ బ్రహ్మసమాజకత్తలజులగు శివనాథశాస్త్రిలవారు తాముచేయు ధర్మోపన్యాసములలో అద్వైతమతమును బోధించుచున్నారట! ఇందునుగూర్చిసీతానాథతత్త్వభూషణులవారిట్లు వ్రాయించియుండిరి;—

“Pandit Sastri does not argue much, but in his *Baktrika Stabok* and his essay on *Isvar achetan Saktiki Sachetan Purush* it is seen what high place he assigns to argument in matters religious, His monistic tendency is also unmistakably seen in his oft-repeated assertion that to say there is any other reality than God is to limit God's infinitude, and in the doctrine taught in the first series of his *Dharma-jivan* that the human soul is a part or aspect of the Divine Spirit.”

(పండితశాస్త్రిగారు హేతువాద మంతగాఁ జేయలేదు గాని వారువ్రాసిన వక్తృకస్తబకమునందును ‘ఈశ్వరుఁడు ఆచేతనశక్తికి సచేతనపురుషుఁడు’ అను నుపన్యాసమునందును మతవిషయమున యుక్తికెంతఘనత నిచ్చికో బోధపడఁగలదు. ఈతఁడు తెలుచుగా వాడుచుండు ‘భగవంతునికంటె సత్యమైనపదార్థ మింకొక్కటి కలదనుట భగవంతునియనంతత్వమునకు హద్దునేర్పఱచుటయగు’ ననియు

ను వీరువ్రాసిన ధర్మవిజయ సంగ్రహములలో మొదటిభాగములలో వీరు 'మనుష్యాత్మ పరమాత్మ'లో నొకభాగము' అని చేసినబోధయును వీ రద్వైతపాదప్రవణులై యున్నారని నిశ్చయముగాఁ దెలియవచ్చుచున్నది.)

దీనివలన శివనాథశాస్త్రులవారు భగవంతునికంటె సత్యపదార్థము వేటొందులేదని పాదించుచున్నారను మాట స్పష్టమగుచున్నది. ఇంతకంటె వేటుగా సద్వైతముకలదా? ఇదికేవలద్వైతమేకద. అద్వైతమతసారమును మన పెద్దలు శ్లోకార్థములోనిట్లు తెల్పియున్నారు.

“శ్లో॥ శ్లోకార్థేనప్రవక్ష్యామియదుక్తం | గంధకోటిభిః

బ్రహ్మసత్యంజగన్మిథ్యాజీవైబ్రహ్మైవనాపరః॥”

శివనాథశాస్త్రులవారు చెప్పివదియు నిదియే. వీరు బ్రహ్మకంటె సత్యపదార్థము వేటొందులేదనిరి. అనగా బ్రహ్మసత్యము జగన్మిథ్యయనిరనుటయేకదా. వీరుమనుష్యాత్మ పరమాత్మలోనొకభాగమేయనిరి. అనగా జీవుడు బ్రహ్మమే వేటొందుకాదనుటయేకదా.

(2) సాధారణ బ్రహ్మసామాజమతమద్వైతమతబోధలోనికి దిగుచున్నదనుటకు రెండవ ఋజువేదన పాటునగేంద్రనాథచటర్ జీగారి గ్రంథము లని సీతానాథతత్త్వభూషణులవారు వ్రాయించియున్నారు. ఇందుగూర్చి తత్త్వభూషణులవారిట్లు వ్రాయించియున్నారు:—

“I need hardly add that the tendency to Monism is even more distinct and pronounced in Babu Nagendra Nath Chatterji's works than in those of Pandit Sastri. In the second volume of his *Dharmajijnasa* he clearly recognises the truth of Idealism and in the third volume of the same book in his lecture on *Anatmavader Ayauktikata* he admits the essential unity of the universal and the individual soul,”

(పండితశిననాథశాస్త్రి ప్రాతలకంటె బాబునగేంద్రనాథచటర్జిగారి ప్రాతలందు అద్వైతమతాభిముఖత హెచ్చుగాఁ గాన్పించుచున్నదని నేను వేలుగఁ జెప్పనక్కఱలేదు. చటర్జిగారు వ్రాసిన ‘ధర్మజిజ్ఞాస, అనుగ్రంథములో రెండవసంపుటములో నీతడు స్పష్టముగా నద్వైతవాదము నంగీకరించినాఁడు. మరియును మూడవ సంపుటములో ‘అనాత్మవాదాయుక్తికత, అనువ్యాసములో జీవాత్మయు పరమాత్మయు నొక్కటియని యంగీకరించియున్నాఁడు)

(3) మూడవముజువు బొబుహీగలాల్ హాల గారుమున్నగువారు వ్రాసినగ్రంథములఁట.

ఈపై కారణములనుబట్టి మొదటి బ్రహ్మసమాజము పోయి క్రమక్రమముగా అద్వైతమతము దానితావున వ్యాపించినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

ఈరీతిగా నద్వైతమతము బ్రహ్మసమాజములో వ్యాపించుచుండుట నొకఘనతగా సీతానాథ తత్త్వభూషణుల వారీకింద వాక్యములలో వ్రాయించియున్నారు.

“To me it is the most tangible proof of the growth of the Brahma Samaj from childhood to maturity.”

(బ్రహ్మసమాజము బాల్యమునుండి యౌవనదశకు వచ్చినదని చెప్పటకిది ప్రకటమైన నిదర్శనముగా నాకుఁ గాన్పించుచున్నది.)

మొదట దేనినితోసివేయుటకై యీ బ్రాహ్మ సామాజికులు ప్రయత్నించిరో యదియే తుదకు వీరికి శరణమగుచున్నది. బ్రహ్మసమాజమతములోని వృద్ధఘటములనుగూర్చి తత్త్వభూషణులవా రిట్లు వ్రాసియున్నారు.

“I have seen Brahmas of long standing and of recognized Spiritual eminence losing hold of their most cherished beliefs in the course of an hour or so when the frail basis on which they stood has been clearly shown to them.”

(బహుకాలమునుండి బ్రాహ్మ సామాజికులై యుండి యెన్నఁదగిన యాత్మజ్ఞానము కలవారెల్లరును నొకటిరెండు గంటలు ప్రసంగించి చూచినంతన తామెంతనశ్వరమైన యాధారము కలిగియున్నారో తెలిసిన తరువాత తామెంతయో

విశ్వాసముతో నమ్మిననమ్మకములను గ్రహింపకముగా విడనాడచున్నారు.)

ఈ సమాజములోని జనసామాన్యమును గూర్చియు వట్టిమాటల మాటలైన పండితమన్యులనుగూర్చియు భూషణులవా రిట్లువ్రాసెరి.

“I speak indeed of the more thoughtful among the members of the Samaj, those who have the power of understanding these matters and of dealing with them; and not of the unreflective mass, or of those who, though educated in an outward sense, take no living interest in religious and philosophical questions and no part in theological discussions. In so far as there is theological system in the samaj—and I admit that for a considerable percentage of members there is no such system—I think the prevailing system is what I have already characterised as Argumentative Theism with a distinct tendency to Monism, while there is a residuum which has not gone in along the advancing tide, but for which the old Intuitional Dualistic Theism is still living. Criticisms, more or less of an uninformed and dogmatic nature, are sometimes levelled by the latter party against the new and growing creed.”

(ఈ విషయములను బాగుగా నాలోచించి వనిచేయ సామర్థ్యముకలవారింగూర్చి ముచ్చటించుచున్నాను. అంతియ

కాని పూర్వాపరజ్ఞానములేని జనసామాన్యముంగూర్చి గాని
పైకిచదువుకొనిన వారివలె కాన్పించుచు మతవిషయమైనట్టి
గాని వేదాంతవిషయకము లగునట్టిగాని యంశములందును
బ్రహ్మజిజ్ఞాసావిషయమునంగాని పనిపూని శ్రద్ధవహింపనివా
నింగూర్చిగాని నేనుముచ్చటించుటలేదు. బ్రాహ్మసామాజికు
లలో మూఁడువంతులు బ్రహ్మజిజ్ఞాసలేదని నేనంగీకరించు
గాని అదిగల బుద్ధిమంతులలో తప్పక యుక్తిప్రధానమైన
అద్వైతము వ్యాపించుచున్నది. మిగిలిన వారిలో ప్రాత
యవిచారపూర్వద్వైతమే నిలచియున్నది. ఈప్రాతవద్ధతి
వారలు దినదినాభివృద్ధినందుచున్న యీశ్రోతమతముపై తే
లియుని విమర్శలఁ గావించుచుందురు.)

కావున నిర్మలసత్యజ్ఞానహీనులై వట్టిమాటల మాటలై
న పండితమానులింకను ప్రాతమతమునే బట్టుకొని ప్రేలా
దుచు నర్థశూన్యములై న ధర్మోపదేశములతో కాలమును
చుచ్చుచున్నారు. జ్ఞానులెల్లరు సారవంతమైన యద్వైతమత
మునకు వచ్చుచున్నారు. కొందఱు కృష్ణలీలఁ బాడుచు
భక్తిప్రవర్తిని జూపుచున్నారు. మఱికొందఱు హామా
దులను జేయుచు కర్మకులగుచున్నారు. ఇంకొందఱు శివే
శ్వరులకు నభేదము గనిపెట్టి జ్ఞాన ప్రధాను లగుచున్నారు.
వేటొకకొందఱు విగ్రహతత్త్వము గ్రహించి యవి జ్ఞానదా
యకములని బోధించుచున్నారు.

కాన హిందూమత విరుద్ధమగు తొల్లింటివిదేశీయ బ్రహ్మసమాజము నశించి తత్సామాజికులలో హిందూమతము నామాంతరముతో బ్రవేశించు చున్నదని చెప్పకొనవచ్చును.

ఈనడుమ మాపురమునకు విచ్చేసి పార్థనాసమాజమందిరములో బ్రహ్మసమాజ మతసారముంగూర్చి ముచ్చటించిన బ్రుదరు గోతేటి కనక రాజు బి, ఏ, గారు సీతానాథతత్వభూషణులవారి పుస్తకమును జదువకొందురుగాక. కనక రాజుగారద్వైతముకంటె బ్రహ్మసమాజము భిన్నమనియు పార్థన ప్రధానము గాఁగలదనియు నుడివియున్నారు. వీరి వాదమును శ్రీసీతానాథతత్వభూషణులవారి గ్రంథములే పూర్వపక్షము చేయుచున్నవి.

బ్రహ్మసమాజమునందువిశేషముకలదా?

ఇక్కాలమున క్రైస్తవులగుపాశ్చాత్యుల బలపరాక్రమములును విద్యావివేకములును మిగుల నున్నతస్థితినంది లోకమున కబ్బరము గలిగించుచున్నవి. పాశ్చాత్యులు తమబ

లపరాక్రమములచే వశపఱచుకొనిన దేశములకెల్ల క్రైస్తవ
 మతబోధకులు పోయి తమజాతులకుఁ గలిగిన యీఘనత
 యంతయుఁ దమక్రైస్తవమతము మూలముగాఁ గలిగిన
 దని బోధించుచుందురు. మతమునకును నైహికోన్నతికిని సం
 తగా సంబంధము లేకున్నను ప్రమాదవశమున ప్రథమమున
 బుద్ధిమంతులు కూడఁ గొందఱీబోధను వినిమోసపోయి త
 ద్వికారము నందుచుండిరి. అట్టిబోధకు వశమగువారు మన
 దేశములో హూణవిద్యను జదువుకొనినవారిలోఁ గొందఱు
 కలరు. వారిచే స్థాపింపఁబడినది బ్రహ్మసమాజమతము.
 వీరు క్రీస్తుమతపద్ధతుల ననుసరించి తమమతము నేర్పాటుచే
 సికొనిరి. మొన్న పండిత శివనాథశాస్త్రిలవారు సెలవిచ్చిన
 ట్లుగా 'మేము క్రీస్తుననుసరించువారమనియు హిందువులము
 కా' మనియు చెప్పుకొనువారు పలువురువీరిలోబయలుపెడలి
 రి. లోకానుభవము కలిగినకొలఁది మతవిషయమునందుఁ బ్రవే
 శమును సంపాదించినకొలఁది మరల నీబ్రాహ్మసామాజికులు
 క్రమక్రమముగాఁగ్రీస్తుమతమార్గమునుండి మరలి హిందూమ
 త పద్ధతినే యనుసరించుచున్నారు. ఇందులకు దివ్యజ్ఞాన స
 మాజమువారు శ్రీ ఖరమహంస రామకృష్ణ మతమువారును
 హిందూమతమునంగల విశేషముల లోకమునకు వ్యక్తప
 ఱచుటచేఁ గలిగిన మార్పు ముఖ్య కారణము. ఈ మా
 ర్పు వశమ దేశములందె కలుగుచున్నది. అందుమూల

ముచే బ్రహ్మసమాజమునందుగూడ మార్పుకలిగినది. ఈమతమును హిందూమతమువై పున కిప్పుడుమరలినది. ఇది క్రీస్తుమతముతో నేకీభవించి నంత కాలమును హిందూమతముకంటె విలక్షణమైనదిగా నున్నదనుటకు సందియము లేదుకాని యిప్పుడు హిందూమతముతో నేకీభవింపఁ జూచుచున్నది. కాననిక నిందు హిందూమతముకంటె వై లక్షణ్యమేమున్నదనుశంక కలుగుచున్నది. దానికి సమాధానముగా బ్రహ్మసామాజికులు తమ ఇండియన్ మెసెంజరు పత్రికలో (1904 సం॥ ఆక్టోబరు 23 తేదీని వెలువడినదానిలో) ప్రధానవ్యాసమునందే ఇట్లువ్రాసియున్నారు:—

“Though there is nothing new in its conception of God and Eternity, Brahmoism has introduced a new ideal of religious life in India. From time immemorial the Hindu Sages had a very sublime conception of God. It is wonderful to see how western thought in its varied march from Aristotle to Spencer has repeated the problems and speculations which absorbed the mind of the Indian sages and at various stages came to the same conclusions, which are well-known to the students of the western philosophy and Theology. It is no exaggeration to say that the latest theories of Spencerian Agnosticism, Monotheism, Immanence, and

modern speculations of almost every shade were anticipated by the Indian philosophers many centuries ago. The conception of God, universe and the human soul which is predominant throughout the Upanishads has for depth, subtlety, sublimity not yet been excelled anywhere. Brahma Jnana is the ancient heritage of the Indian mind. But the Indian religions of all shades held that *Brahma Jnana* was monopoly of the Ascetics alone. If any one wanted to have *Brahma Jnana* he must give up society and retire to the forest. So long as a man remained in society he was required to conform to the social customs ceremonies and tradition, which however were admitted to be useless and even false, but nevertheless men must not dispense with them in the name of Brahma Jnana, which was only fit for the Ascetics. What the Brahmo Samaj has done is that it has brought down this *Brahma Jnana* from the forests and the pages of Shastras to the daily common life of every man and woman.....”

భగవంతుని గూర్చియును అనంతత్వమును గూర్చియును శ్రోత్రయూహము దేనిని తెచ్చిపెట్టకపోయినను బ్రహ్మసమాజమతము హిందూదేశమునందలి మతజీవికకుఁ గ్రోత్రవరమావధిని దెచ్చిపెట్టినది. అనాదినుండియును హిందూ ఋషులు భగవంతునిగూర్చి మిక్కిలి ఘనమైన పరిజ్ఞానముకలవా

రైయున్నారు. 'అరిష్టాటిల్' కాలము మొదలుకొని 'స్పెన్సరు' కాలమువఱకు పలువిధములయిన గమనికలు గలిగిన పాశ్చాత్యుల యూహలుహిందూముఖలయొక్క మతోద్దేశముల ననుసరించి యుండుటయును పలుతావులపాశ్చాత్యులందలి తత్వశాస్త్రజ్ఞులకును మతజ్ఞులకును బాగుగా దెలిసి బాగుగా దెలిసిన ఫలితార్థములకే హిందువులు వచ్చుచుండుటయును చూడ నాశ్చర్యము కలుగుచున్నది. స్పెన్సరుచే బోధింపబడిన సంశయాత్మతయు ఏకేశ్వరత్వమును, అంతర్భావితయు మరియు సర్వవిధములగు నధునాతన భావములును బహుకాలము క్రిందనే హిందూ వేదాంతులచే గనిపెట్టబడియున్నవి. ఉపనిషత్తులందఱతటను భగవంతునిగూర్చియు, ప్రపంచమును గూర్చియు, మనుష్యాత్మను గూర్చియుఁజెప్పబడిన భావములు లోతునను, నేర్పరి తనమునను ఘనతయందును విచారించిచూడ లోకములో నెచటనునింతటివి లేకున్నవి. బ్రహ్మజ్ఞాన మనునది యనాదిగా హిందువుల మనస్సులకు సహజముగ గలిగినదై యున్నది. కాని అన్నివిధములగు హిందూమతములును బ్రహ్మజ్ఞానము యతులకుమాత్రమే సాధ్యమని చెప్పుచున్నవి. ఎవనికయిన బ్రహ్మజ్ఞానము కావలెననిన సంగపరిత్యాగము చేసి యడవులకుఁ బోవలయును. మనుజుడు సంఘములోనున్నంతకాలము సాంఘికపద్ధతులకు నాచారములకు నామ్నాయముల

కు బద్ధుడై యుండవలయును. ఈయాచారవ్యవహారములు నిరుపయోగములు నసత్యములు నని యంగీకరింపఁబడెను గాని యైనను వీనినాచరింపవలెను. బ్రహ్మజ్ఞానము పేరుచెప్పి వీనిని విడువరాదు. అదియోగులకుమాత్రమే యుక్తము. ఇక బ్రహ్మసమాజము చేసినదేమనగా నడవుల నుండియు తాళీదళసంపుటప్రకరణాంతారముల నుండియు నీబ్రహ్మజ్ఞానమును దీసికొనివచ్చి ప్రతిమానవునకును ప్రతిమానవతికిని నిత్యసంసారికకృత్యములందే దీనిని లభ్యముచేయుట.)

పైదానినిబట్టి భగవంతుని గూర్చియు మనుష్యాత్మను గూర్చియుఁ బ్రపంచమును గూర్చియు హిందువులు జెలిసికొనినంత మఱియెవరును జెలిసికొనియుండలేదని బ్రాహ్మసామాజికుల యభిప్రాయమైనట్లుగా స్పష్టమగుచున్నది కదా. ఇక వీరు సరిక్రొత్తమతమును గలిపించుకొనవలె యనదానికే గారణమును వీరిట్లు చెప్పియున్నారు. అదియేదియన హిందూమతము ప్రపంచములో నితరులెవ్వరును గనిపెట్టని బ్రహ్మజ్ఞానమును బోధించినను అది యతులకుమాత్రమే సాధ్యమనియు దానినిసంపాదించుకొనుటకు నడవులకుఁ బోవక తప్పదనియు బోధించుచున్నదంట ! ఇక తమబ్రహ్మసమాజమనిననో ప్రతిగృహమునకు స్త్రీపురుషుల కెల్లరకును నతిసులభసాధ్యముచేసి వేయుచున్నదంట ! ఇందులో హిందూ

మతముకంటె భిన్నమును విశేషించినదియుఁ గూడనై తమ
మతము విరాజిల్లుచున్నదట !

బ్రాహ్మసామాజికుల కెంతవేదాంతపరిజ్ఞానము కలదో
లోకమెఱుంగసిదికాదు. తామును అప్పుడప్పుడు తమకు వే
దాంతము లేదని చెప్పుకొనుచునే యున్నారు. ఇట్టివారడవు
లలోనున్న నేదాంతమును గ్రామములలోని సంసారముల
లోనికిఁ దెచ్చినారనుట యెంతచమత్కారమైననగునుగదా !

హిందూమతమునయతులకుమాత్రమే బ్రహ్మజ్ఞానము లభ్యమగుచున్నదా ;

అది యటుండనిండు. హిందూమతము సంసారమువిడచి
యతులై యడవుల నివసించు వారికేగాని బ్రహ్మజ్ఞానము
కలుగదనిబోధించుచున్న దనుట మొదటికల్ల. బ్రహ్మజ్ఞానుల
లో నగ్రగణ్యుడగు జనకుండు సంసారి యగుటయే కాక
దేశపరిపాలనము నెత్తివైచున్న రాజుకూడ నై యున్నాఁడు.
బ్రహ్మజ్ఞానులలోఁ బ్రథమగణ్యుడగువసిష్ఠుఁడు సంసారి, బ్ర
హ్మజ్ఞానులలో శిరోభూషణ మగుయజ్ఞవల్క్యుఁడు పెద్దసం
సారి. ఇతని కిద్దరి భార్యలు కలరు. వారలకు నేదాంతము
నుపదేశము చేసినాఁడు. వేదాంతపరిజ్ఞానముయొక్క యవ
తారమూర్తియగు శ్రీకృష్ణుఁడు దొడ్డసంసారి. ఇతఁడొక
గొప్పసంసారికి యుద్ధసమయమున నీవేదాంతమును నుపదే
శించినాఁడు. ఇంతయేల పరమవేదాంతులగు ఋషులెల్లరును
పృథుసంసారభారధూర్వాహులు. ఇట్టి యుదాహరణము ల

నేకములు కలవు. సంసారియగు యాజ్ఞవల్క్యుఁడు కుటిం
 బియగు జనకునకు బ్రహ్మజ్ఞానమునుబోధించె. గృహస్థుఁడగు
 జానశ్రుతికి గృహమేధియగు రై క్వుఁడు బ్రహ్మజ్ఞానమును గలి
 గించె. భవనభతకాయగు రామునకు వాస్తవ్యుఁడగు వసిష్ఠుఁ
 ఁడు బ్రహ్మజ్ఞానముకలవె. కులపతియగు పార్థునకు యజమా
 నుఁడగు కృష్ణుఁడు బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశము కావించె. కాపగుప
 రిక్షిత్తునకు బ్రహ్మజ్ఞానము శ్రీశుకులవలన సంపాదితమయ్యె.
 ఇట్టియుదాహరణములు వేనవేలు కలవు. బ్రాహ్మసామాజి
 కులు మనమతగ్రంథములు చదువరు. మనమతచారిత్రముల
 నభ్యసించరు. క్రీస్తుమతగ్రంథములఁ జదువుకొని దాని చారి
 త్రముల ననుసరించి మనమతమును విమర్శింతురు. క్రీస్తుమ
 తమునుండి బయలుపెడలిన పోటస్టెంటు మతమునుబట్టి
 వారుచేయువారము ననుసరించి మనమతములోనికి వీరీవార
 మును దెచ్చిపెట్టి రంతియేకాని మన మతమును దెలిసికొని
 కాదు. మనమతమును దెలిసికొనిన వీరీ పిచ్చివ్రాతను వ్రా
 సియుండరు. మనహిందూమతము యతులమాత్రమే బ్రహ్మ
 జ్ఞానమున కర్హులనియుదానిని సంపాదించుటకు నరణ్యముల
 కుఁ బోవలయుననియు నెచ్చటనుజెప్పియుండలేదు. ఈసం
 గతిని బాళ్ళాత్ములు గూడ గ్రహించిరిగాని మన బ్రాహ్మ
 సామాజికులు గ్రహింపలేకపోయిరి. సరస్వత్యవతార మ
 నందగిన ఆనీబిసెంటు దొరసానిగారు శ్రీకృష్ణుఁ డర్జునునకు

బ్రహ్మజ్ఞానమును బోధించెగాన బ్రహ్మజ్ఞానమునకు గృహ
నులుకూడ నర్హులని తేలుచున్నదని వ్రాసియున్నారు. శ్రీ
మాకుసుమాలరు దొరవారు సంసారులై యుండియు బ్రహ్మ
జ్ఞానమును సంపాదించినవారిని సాంసారిక వ్యాపార నిమగ్ను
లై యుండియు బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదింపవచ్చుననినవారిని
గూడ, నెప్పటివారినోగాక, యిప్పటివారి నిచ్చియున్నారు.
చదువరుల యువయోగార్థమై యాసంగతుల నిటనిచ్చుచు
న్నాడను.

రాయి సాలిగామి పాపాలు బహదర్.

ఈ బ్రహ్మజ్ఞాని వల్చిమోత్తర పరగణాలలో పోస్టుమేష్ట
రు జనరల్ పనిచేసిన గొప్పగృహస్థుడు ఈతడు చిన్నప్ప
టినుండియును వేదాంతమునం దభిరుచి కలవాడు. ఈత
డొకజ్ఞానికడ బ్రహ్మజ్ఞానోపదేశము నంది యాతనికి సదా
దాస్యము చేయుచుండెడివాడు. ఈతడు వ్యాపారపరిత్యా
గముచేయుదునని గురువుతో జెప్పినప్పుడెల్ల గురువు వలదని
వారింపుచుండెడి వాడు. ఇందునుగూర్చి మాకుసుమాలరు
దొరవారు వ్రాసినవాక్యము నీక్రింద నిచ్చుచున్నాడను.

“After some time the pupil wished to retire from
the postal service, but the Saint would not allow it.
When he was appointed Post Master General of the
North-west he fell upon his knees before the Saint

and begged his permission to retire and enter soul and body into the true spiritual life, but the Saint once more refused, saying that the discharge of his official duties would in no way interfere with his spiritual progress. Accordingly he left Agra, and for many years held his new post at Allahabad, as it is said, with great success having introduced many reforms and useful changes in the Postal Department,"

(కొంతకాలమైనతరువాత శిష్యుడు (రాయసాహెబు) తపాలా యుద్యోగమును మానుకొన దలంచెనుగాని గురు వంగీకరింపలేదు. పశ్చిమోత్తర పరగణాలకు పోస్టుమేష్టరు జనరల్ నియోజనము మరల నాతడు గురువుపాదముల పైబడి తానుద్యోగమును మానుకొని పూతికగాఁ గాల మునంతను సద్భాక్తతత్వవిచారమునందే గడపుటకు ననుజ్ఞ నిమ్మనివేడుకొనఁగా మరల గురువు తిరస్కరించెను. నీబ్రహ్మజ్ఞానాభిప్రదికి నీయుద్యోగవ్యాపార మడ్డురాదని గురువు చెప్పెను. అందుపై నాతఁడాగా) విడచి కొత్త యుద్యోగ మునకై అలహాబాదునకుఁ జనెను. అచ్చట నుపయోగకర ములగు పలుమార్పులను గలిగించి తనయుద్యోగమును మిక్కిలి జయప్రదముగా నొనరించెను.) దీనినిబట్టి మనగురువులు బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంగపరిత్యాగ మవసరము లేదని

యు లౌకిక వ్యాపారములు కూడ దీనికి ఖంగకరములు కావ
నియు బోధించుచున్నారనియు తెలుచున్నదిగదా.

గోకులాజీయును గౌరీశంకరును,

వీరినిగూర్చి మాకుమూలరు దొరవారిట్లు వ్రాయుచు
న్నారు:—

“Read the account that has lately been published
of two native statesmen, the administrators of two
first-class states in Saurashtra, Junagadh and Bhav-
nagar, Gokulaji and Gauri Sankara, and you will see
whether the Vedanta is still a moral and a political
power in India or not.”

(సా రాష్ట్ర)మందలి ఒకటవతరగతి సంస్థానములగు జాన
ఘాడ్డు, భవనగరములను బరిపాలించెడు గోకులాజీ యొక్క
యు గౌరీశంకరుని యొక్కయు, గొత్తగాఁ బ్రచురంపఁబడి
న చారిత్రములను జదువుఁడు. హిందూ దేశములో నీతికి
ని రాజకీయశక్తికేని పేదాంతము మూలాధారముగా నున్న
దను సంగతిని మీరుగ్రహింపఁగలరు.)

గోకులాజీ.

ఈతని చారిత్రమునుగూర్చి దొరవారిట్లు వ్రాసిరి:—

“His chief interest in life, in the midst of a most
successful political career, was the ‘Vedanta.’ A little

insight, we are told, into this knowledge turned his heart to higher objects, promising him freedom from grief, and blessedness, the highest aim of all. This was the turning point of his inner life when the celebrated Vedanti anchorite, Rama Bava, visited Junagadh. Gokulaji became his pupil. When another anchorite, paramahansa Sakkidananda, passed through Junagadh on a pilgrimage to Girner Gokulaji was regularly initiated in the secrets of the Vedanta. He soon became highly proficient in it, and through the whole course of his life, wheather in power or in disgrace, his belief in the doctrines of the Vedadta supported him, and made him in the opinion of English statesmen, the model of what a native statesman ought to be".

(జయప్రదముగా రాజకీయవ్యాపార నిమగ్నుఁ డగునితనికి తనజీవితములో మిగులప్రియమైనది వేదాంతము. ఒకంత వర్జిజ్ఞానమితనికిందుఁగలుగగ నేసుఖదుఃఖములనుండి విముక్తిగలిగి యత్యున్నత విషయములఁ దెలిసికొన వానసువుట్టినది. ఇతని జీవితములో మార్పునకేది మొదటిమెట్టు. వేదాంతులలో సుప్రసిద్ధుఁడగు రామబావాజీ యనుబైరాగి జానాఘాండువచ్చినప్పుడితఁడాతని శిష్యుఁడైనాఁడు. సచ్చిదానందపరమహంస యనుమఱియొక యోగి యచటికి యాత్రకుఁబోవుచు వచ్చినప్పుడు గోకులాజీ యాతనియొద్ద

వేదాంతరహస్యములను విధియుక్తముగా శ్రద్ధిగొనెను. పిమ్మటనాతఁడు విశేషజ్ఞుఁడాయెను, తరువాత నతనికి జీవ యాత్రనడుపుటలో వేదాంతము అధికారము చెల్లించుట యందైననుసరె యవమానమందైననుసరె యమితపాహా య్యమునొసంగెను. మఱియునింగ్లీషువారి దృష్టిలోఁగూడ నీతఁడు దేశీయపరిజ్ఞాతలలోఁ బరమావధిగా నెంచఁబడు చుండెను)

ఇట్టి యుదాహరణము లనేకములు గలవు. గ్రంథవి స్తరభీతిచే నింతటితో విరమించు చున్నాఁడను. దీనినిబట్టి యే బ్రాహ్మసామాజికులు వ్రాసినది తప్పని బుద్ధిమంతుల కుఁ దోచక పోదని తలంచెదను.

రామకృష్ణ పరమహంసవాక్యములు.

మఱియును రామకృష్ణపరమహంస యేమిచెప్పుచున్నాఁ డో గనుండు.

“(381) Those who live in the world and try to find salvation are like soldiers that fight protected by the breast-work of a fort, which the ascetics who renounce the world in search of a God are like soldiers fighting in the open field. To fight from within the fort is safer than to fight in the open field.”

(ప్రపంచధర్మమందుండి ముక్తిని సంపాదింపఁగోరువారు కోటలోనుండి యుద్ధముచేయు యోధులవంటివారు. బ్రహ్మ

జ్ఞానమునకై ప్రపంచమును విడుచు యతులు బహిరంగముగా యుద్ధరంగమున నిలచి యుద్ధముచేయు యోధులవంటివారు. బహిరంగముగా యుద్ధరంగమున నిలచి యుద్ధముచేయుటకంటె కోటలోనుండి యుద్ధముచేయుట తేమకరము.

ఇక బ్రహ్మసమాజులు ప్రాసినది సత్యమెట్లుకాగలదు. సాధనచతుష్టయ సంపన్నులకేగాని బ్రహ్మజ్ఞానముగలుగదనియు సాధనచతుష్టయములలో నిహాముత్రఫలభోగవిరాగమొక్కటనియు వేదాంతగ్రంథములు బోధించుటలేదాయందులేని అట్లుబోధించుచున్నమాటసత్యము. ఇహాముత్రఫలభోగవిరాగము కలవారికేగాని బ్రహ్మజ్ఞాన మలవడదనినమాటయును సత్యము. జ్ఞానులైనవారలు ప్రపంచమునందునంటియు నంటనియట్లుందురు గానిసంసారనిమగ్నులై యుండరు. ఇందునుకూర్చి రామకృష్ణపరమహంస యిట్లుప్రాసించునాడు.

“(65) The wind carries the smell of the sandal wood as well as that of ordure, but does not mix with either. Similarly a perfect man lives in the world, but does not mix with it”

(వాయువు చందనపరీమళమును మఱియొక దుర్గంధమునుగూడ వహించును. కాని వీనిలో చేనితోడను గలసిపోదు.

అరీతి నే జ్ఞాని ప్రపంచమున నివసించియు నందు నిమగ్నుఁడు కాఁడు.)

ఈరీతి వైరాగ్యమును ఘనమతము లన్నియు బోధించు చునేయున్నవి. ప్రతిమతమునందును వట్టిమాటల మాటలు గాక జ్ఞానమును సంపాదించినవారెల్లరును కేవలతౌకేకవ్యాపారనిమగ్నులుగాక ప్రపంచమునందంటియు నంటనియట్లే యున్నారు. ఎవరిమాటయో మనకేల బ్రాహ్మసామాజికుల లో జ్ఞానులనిపించుకొనినవారీయవస్థకేవచ్చిరి. ఇందుకుచా హరణములఁ దీసికొందము.

మహర్షి దేవేంద్రనాథ తాకురు.

బ్రాహ్మసామాజికులలో మహర్షి దేవేంద్రనాథతాకురు చాలగొప్పవాఁడని యందఱును సంగీకరింతురనుటకు సంది యములేదు. ఇతఁడు మూలపురుషుఁడని కూడఁజెప్పవచ్చు ను. ఈతనినిగూర్చి ప్రతాపచంద్రముజుందారుగారిచే “ఇండియన్ ‘మెన్సెంజరు’ లో ‘The Patriarch of the Brahma Samaj’” “బ్రహ్మసమాజప్రధానజనకుఁడు” అనుశీర్షికక్రిందనిట్లు వ్రాయఁబడియున్నది.

“His experience is very great and manifold, his culture is of very high order, his services to the Brahma Samaj are unrivalled in their way. Ram Mohuna Roy founded the Brahma Samaj in 1831, and died only two years afterwards in England. Maharshi Devendra Nath.

then a very young man and master of great wealth took up and safeguarded the Samaj as no one did, gave it a creed, gave it an organisation, a form of worship, an imposing local habitation, a printing press which issued a vernacular journal of great influence.

దీనినిబట్టి దేశేంద్రనాథుడే బ్రహ్మసమాజమునకు ముఖ్యజనకుడని బోధపడగలదు. ఇత నీ బ్రహ్మసామాజిక మహర్షి తనచారిత్రమునుతాను జెప్పికొనిన మాటలఁ దీసికొందము.

“ Since you came here three months ago, my communication with the external world has been much diminished. I see things much less and hear much fewer words. But that is no loss to me. As my dealings with the external worlds are decreasing, my Yoga with the internal world is rapidly increasing. No effort on my part is now required for communion. I sit by myself and enjoy this company.”

(మీరు మూడుమాసములక్రింద నన్ను జూచినప్పటినుండియు నేను బ్రహ్మసపంచముతో సంబంధమును జాల తగ్గించుకొనినాను. నేనిప్పుడు చూచు విషయములును వినుమాటలును జాల తక్కువకాని యదినాకొక నష్టముకాదు. బ్రహ్మసపంచముతో నాసంబంధము తగ్గినకొలది నాభ్యంతరప్రపంచముతో నతిశీఘ్రముగా నాయోగము వృద్ధినందుచున్నది. నేనిప్పుడై క్యానుసంధానమునకై యంతగాఁ బ్రయత్నించుచున్నాను.)

త్వము చేయనక్కఱలేదు. నేనేకాంతముగాఁ గూర్చుండి యీకూటము (సమాధి) ననుభవించుచున్నాను.)

ఇది యతిత్వముకాదా ? ఇంతకంటెవైరాగ్యముహెచ్చు గానుండఁగలదా ? బ్రహ్మసమాజమును విడిచిపెట్టిన తరువాత తనకు నై క్యానసంధానమున కెక్కువ యవకాశము కలిగినదని యీమహర్షి చెప్పుచున్నాఁడే. ఇట్లుండ బ్రహ్మసమాజము సంసారమే భగవద్వ్యోగసాధనమని బోధించుచున్నదనుట కల్లగాదా ?

ఇంకను నీబ్రహ్మసమాజమహర్షి యిట్లు చెప్పినాఁడు:—

“Now I have become quite useless to the world, I have now very little to connect me with the world.

(ఇప్పుడు నేను బ్రహ్మసమాజమునకు నిరుపయోగినైనాను. ఇప్పుడు నాకుఁ బ్రహ్మసమాజముతోఁగల సంబంధమత్యల్పము)

ఇట్టి వలుకులు పలికినవాఁడు యతిగాక సంసారియా ? ఇక బ్రహ్మసమాజము సంసారమే మోక్షసాధనమని తెలుపుచున్నదనుట యెట్లు ? మఱియు నీ బ్రహ్మసమాజము యతి యిట్లు చెప్పియున్నాఁడు.

“ I am living the life of a recluse ” (నేను యతినై యున్నాను) ఇట్టి బ్రహ్మసమాజము సంసారము విడువనక్కఱలేదని చెప్పనది ? అట్లనుట పెద్దవింతకాదా !

ఈతాకురుగారిచరిత్రము పవాదీబాబాచరిత్రవంటిది,

కేశవచంద్రసేనుడు.

ఈతఁడుగూడ సంసారమందుండినను గుమ్మరపురువు వాటముగా నంటియునంటని యట్టుండి యతిలక్షణములు కలవాఁడై యే కాలముగడపినాఁడు. ఈతనిగూర్చి మాకు మూలరుదొరవారిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

"The life of Keshub Chunder Sen also, though he was a married man and travelled much and moved in the world, was a life of extreme self-denial, as much as that of any Paramahansa."

(కేశవచంద్రసేనుడు గృహస్థుఁడై యుండి జహుసంచారముచేసి ప్రపంచములోనివాఁడుగా మసలినను అతని చారిత్రము పరమహంసలవలె పై రాగ్యోపేతమైనదియే) ఈతని చారిత్రము గోకులాజీచారిత్రమువంటిది. తుదకీతఁడు పరమహంసశిష్యుఁడై నాఁడు. కావున సాధనచతుష్టయసంపన్నుఁడేగాని బ్రహ్మజ్ఞానమున కర్హుఁడుగాఁడనిబ్రాహ్మసామాజికులగు దేవేంద్రనాథాదుల చారిత్రములవలనఁగూడఁ దెలియవచ్చుచునే యున్నదిగాని యిప్పటి సాధారణ బ్రాహ్మసామాజికులు తలచినట్లుగా సంసారలోలురకు లభ్యమగునని తెలియవచ్చుటలేదు.

సాధనచతుష్టయ సంపన్నుఁడు గృహస్థుఁడైనను బ్రహ్మజ్ఞానమున కహుఁడని శంకరాది హిందువుల్లెరును ద

లందియే యుండిరి. శ్రీశంకరవిజయావతారికలో నిట్లువా
యబడియున్నది:—

“ప్రాభాకరాదిశిష్యాణాం జగద్గురుకృతతత్త్వోప దేశేన
సాధన చతుష్టయసంపన్నానాం గృహస్థానామపి బ్రహ్మవి
ద్యాధికారోవరీవ ర్తత ఇతి విశదీకృతః”

(ప్రాభాకరాదిశిష్యులకు జగద్గురువులు తత్త్వోపదేశము
చేసియుండుటచేత సాధనచతుష్టయ సంపన్నులగుచో గృహ
నులకుగూడ బ్రహ్మవిద్యాధికారము కలదని విశదమగు
న్నది.)

కావుననిప్పటి ప్రాహ్మ సామాజికులు హిందూమతముబ్ర
హ్మజ్ఞానమును యతులకుమాత్రమే విధించుచున్నదనియు
దమ బ్రహ్మసమాజమతము సంసారులకు బోధించుచున్న
దనియు వ్రాసినదంతయుతప్పు. వారిమతగురువుల బోధవా
రికి బోధకాలేదు. కనుకనే యీక్రిందివాక్యములను వ్రాసి
యున్నారు.

‘The Bramho Samaj claims that the highest know-
ledge of God is not only attainable in society, but that
our homes and societies are the only places where that
knowledge of God can be realised in all its depth and
sublimity, that there is not a more sacred sanctuary for
communion with God than our common place daily life.’

(బ్రహ్మసమాజము సంసారమే యత్యున్నతమగు బ్రహ్మజ్ఞానమును గలిగించుననియు బ్రహ్మజ్ఞానముయొక్క ఘనతయును లోతునుగ్రహించుటకుఁ దగుతావులు మనగృహములును మనసంసారములును మాత్రమే యైయున్నవనియును మన సాంసారిక జీవితకంటె భగవంతునితో నైక్యానుసంధానమును గలిగించుపవిత్ర దేవాలయము మఱియొకటి లేదనియు బోధించుచున్నది) యని సాధారణ బ్రహ్మసమాజికులు వ్రాయించియున్నారు. ఇదియసత్యమని తారిమతోద్ధారకులగు మహర్షి దేవేంద్రనాథతాకురువారే సెలవిచ్చియున్నారుగదా. ఆపాక్యముల మరల నిచట నిచ్చుచున్నాఁడను:—

“As my dealings with the external world are decreasing my yoga with the internal world is rapidly increasing. No effort on my part is now required for communion.”

కాన దేవేంద్రనాథ మహర్షి యైక్యాను సంధానమునకు (for communion) సంగపరిత్యాగము మంచిదని చెప్పియుండగానీ సాధారణ బ్రహ్మసామాజికులు ఈషణత్రయమునకును మూలమగు సంసారమే (There is not a more sacred sanctuary for communion with God than our common place daily life) ప్రధానమని విరుద్ధముగాఁ జెప్పియున్నారు. ఇదితమ మతోద్ధారకుల యనుభవమునకును బోధకునుగూడ విరుద్ధముకదా.

బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంసారుల గృహములుమాత్రమే
 (Homes and societies are *The only places* where that
 knowledge of God can be realised in all its depth and
 sublimity) ప్రధానస్థలములని చెప్పట లోకవిరుద్ధముకాదా!
 హిందూ మతోద్ధారకులగు శంకర రామానుజ మద్భ్యాదులు
 సంసారులు కారు. జాద్ధమతస్థాపకుడగు బుద్ధుడు సం
 సారికాడు. విశేషించి బ్రహ్మజ్ఞానమునకై సంసారపరిత్యా
 గము చేసినవాడు. క్రీస్తుమతకర్తయగు క్రీస్తుసంసారికాడు.
 మహమ్మదీయమత మూలపురుషుడగు మహమ్మదు సంసారి
 కాడు. జైనమతోద్ధారకుడగు జినుడుచైతన్యమతోద్ధారకు
 డగు చైతన్యుడు మున్నగువారు సంసారులుకారు. ఆర్యసా
 మాజోద్ధారకుడగు దయానంద సరస్వతీస్వామి సంసారి
 కాడు, ఇంతయేల వీరిబ్రహ్మసమాజమునకు నుద్ధారకుడగు
 మహర్షి : సంసారికాడు. పైగా సంగ పరిత్యాగము బ్ర
 హ్మజ్ఞానమునకు మూలమని చెప్పి యట్లు చేసిన వాడు.
 పెక్కేల నీరీతిగా లోకమునంగల సర్వమతోద్ధారకులును,
 బ్రహ్మసమాజముతోఁగూడ, బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంగపరి
 త్యాగము ప్రధానమని చెప్పుచుండఁగా నీసాధారణ బ్రహ్మ
 సమాజికులు సంసారమాత్రమే బ్రహ్మజ్ఞానమును గలిగిం
 చునని వాదింపఁబూనుట వింతలలోఁ బెద్దవింతయని బాలురు
 సహితము గ్రహింపవచ్చునుగదా. పేరు చెప్పునదియే నిజమ
 గునెడలఁ బైనఁజెప్పఁబడిన పెద్దలంధరును దేవేంద్రనాథుడు.

మొదట శంకరునివలెకును బ్రహ్మజ్ఞానశూన్యులనిచే చెప్పవలసివచ్చును. ఇది పెద్దవిశేషముకాదా? ఇదియే యీ బ్రహ్మసమాజమునందున్న గొప్పవిశేషము ! హిందూమతము సంసారియు సాధనచతుష్టయ సంవన్నుడైన బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదించుకొనవచ్చునని చెప్పుచున్నది. ఈ బ్రహ్మసమాజమన్ననో సంసారిమాత్రమే బ్రహ్మజ్ఞానమును సంపాదింపగలడని చెప్పుచున్నది. బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సంసారము మాత్రమే సాధనమైనచో నాపరబ్రహ్మము భార్యయును ఆకైలాసము కడుపును గావలసివచ్చును.

వీరు సంసారమే బ్రహ్మజ్ఞానమూలమనుటకుఁ గారణము లేకపోలేదు. ఈసాధారణ బ్రహ్మసమాజమునందు బ్రహ్మముంగూర్చి లోతైన యాహాలు లేవని నీతానాథతత్వభూషణులవారే యిట్లు వ్రాయించియున్నారు.

“The old dualism of God and the world, and God and men as a distinct realities, the dualism on which the old form of Brahmoism insisted in various shapes, is in a manner dead and has given place to a doctrine of unity in difference. I speak indeed of the more thoughtful among the members of the Samaj, those who have the power of understanding these matters and of dealing with them and not of the unreflective mass or of those who, though educated in an outward sense, take no living interest in religious

and philosophical questions and no part in theological discussions. In so far as there is a theological system in the samaj and I admit that for a considerable percentage of members there is no such system. I think the prevailing system is what I have already characterised as Argumentative theism with a distinct tendency to Monism."

దీనినిబట్టి నిక్కమైన బ్రహ్మజ్ఞానశూన్యులై యధ్యాత్మ విషయములయందు రుచిలేక వట్టిసాంఘికమతము కలవారలు బ్రహ్మసమాజములోఁ బలువురు కలరని బోధవదుచున్నది. ఇట్టివారికి సంసారమేసమస్తమునగుట వింతకాదు.

ఈరీతిగా బ్రహ్మసమాజము నందుఁగల గొత్త దేదియు విశేషముకాదు. ఇందుఁగల విశేషమేదియుఁ గొత్తదికాదు.

మొదటి బ్రాహ్మత వివాహము.

ఈశకములోఁ గొత్తగాఁ గొన్ని సంవత్సరములక్రింద బ్రాహ్మమతమను క్రీస్తుమతవికారమొక్కటి బయలుపడెదనిదని యార్యమతబోధిని తెలిపియున్నదికదా.

“The Hindu reformation inaugurated by Ramamohan Roy was the first reformation due to Christian influence, and to the diffusion of European ideas through English education.”

అని మోనియరు విలియమ్సుడొరవారు వ్రాసినట్లుగాఁ బాశ్చాత్యుల యాచారముల నవలంబించిన దీనవమతము.

బ్రాహ్మ వివాహశాసనము.

ఈయభినవమతస్థులు ఇంగ్లీషు చారిత్రమువారిని బ్రార్థించి యొక వివాహ శాసనమును బుట్టించుకొనిరి. ఈ శాసనము 1872 క్రీస్తుశక సంవత్సరమున మార్చి 22 తేదీని నిర్మాణముచేయఁబడినది. ఇప్పటి బ్రాహ్మలు తామును హిందువులమేయని చెప్పుకొనఁ బ్రయత్నించుచుండినను, ఈవివాహశాసనము వీరు హిందువులుకారని యాధిచేయు చున్నది. ఏమన, నీశాసనమిట్లు ప్రారంభింపఁబడియున్నది.

“Whereas it is expedient to provide a form of marriage for persons who do not profess the Christian, Jewish, *Hindu*, Mahammadan, Parse, Bhudhist, Sikh, or Jain religion, and to legalize certain marriage the validity of which is doubtful, it is here by enacted” &c.

(కైస్తవులుగాని, యూదులుగాని, హిందువులుగాని, మహమ్మదీయులుగాని, పార్సీలుగాని, జాద్వులుగాని, సీక్కులు

గాని, జైనులుగాని కానివారల వివాహములు సంశయా
స్పదములుగాక శాస్త్రీయములగుటకై యీశాసనము పు
ట్టింపఁబడినది.)

ఈశాసనముయొక్క ప్రారంభవాక్యములే యీ బ్రాహ్మ
సామాజికులు హిందువులుకారని తెలుపుచున్నవికదా.

ఈశాసనము తెచ్చి పెట్టి కొత్త యాచారము.

ఈశాసనము మన యాకర్మ భూమియందెన్నఁడునులేని
కొత్త యాచారమును వివాహ విషయములోఁ దెచ్చి పెట్టినది.
ఇందునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్స్ దొరవారుకూడ ని
ట్లు వ్రాసియున్నారు.

“The Act, in fact, introduced for the first time
the institution of civil marriage into Hindu society.
It sanctioned matremonial union without any neces-
sary religious ceremonial.”

(ఈశాసనము, వాస్తవముచే, హిందూ సంఘములోనికి
నూతనముగా తొకవివాహమును దెచ్చి పెట్టినది. ఏవిధమ
గు మతసంస్కారమును నక్కఱలేకయే వివాహముబంధము
నీశాసనము స్థాపించు చున్నది.)

మనదేశమునందెన్నఁడును నీవఱకును ఇట్టి కేవల తొక
వివాహములు లేవు. ఈ బ్రాహ్మలే కొత్తగా దీనిని
దెచ్చి పెట్టిరి. ఈ శాసనమును బుట్టించిన వారు సాధార
ణ బ్రహ్మసమాజమునకు మూలపురుషులగు కేశవచంద్రసే

నులవారు. ఈశాసనము పుట్టఁగూడదని హిందువులును బ్రాహ్మసామాజికులలో నితరశాఖలవారును గూడ వాదించిరి. ఈశాసనము సద్ధిక్షేపించుటకు రెండు కారణములు కలవు. (1) చిరకాలమునుండి పవిత్రమైన మతసంస్కారముగాను న్న వివాహసంస్కారమును గేవల తాకికమైన యొడంబడికగా మాజ్ఞివేయుట (2) పరమతస్థులగు నింగ్లీషు దొరతనముచే హిందువుల యాచారములందు మాఱును బెట్టించుట ఈరెండిటిని బ్రాహ్మజులు పలుపురధిక్షేపించిరి. ఇంకను ఆధిక్షేపించుచున్నారు.

“It was violently opposed not only by the orthodox Brahmans but by the more conservative Theists.”

అని మోనియరు విలియముస్ దొరవారు వ్రాసిన దానిని బట్టి పూర్వాచార పరాయణులైన బ్రాహ్మణులు కూడ నీ శాసనము సద్ధిక్షేపించిరని తెలియ వచ్చు చున్నది కదా. 1903సం॥లో మతాంతరులగు (పార్సీ) డి॥ ఇ॥ వాచాగారు కీర్తిశేషులగు జీలాంగుగారిని గూర్చి మచ్చటంచుదు సౌంఘికాచారములలో శాసనములను బుట్టించుటను గూర్చియు ట్లుముచ్చటించిరి.

“Hence he had no sympathy with the social quack who were so eager to have certain questions of Hindus social life settled all in a trice by legislation.”

వీమైన నేమి హిందూ సంఘమున కంతకును గూడ విను
ద్ధముగాఁ గాన్పించు నీలౌకిక వివాహ శాసనము నొక దానిని
మన ప్రామాణ్యము 1872 సం॥ నఁ బుట్టించుకొనిరి. ఈ శా
సనమునకు 1872 సం॥ వు కి వ శాసనమనిపేరు.

ఈ వివాహముల “రిజిష్టరు” చేయుటకై “రిజిష్ట్రారు” ఒ
కడు దొరతనమువారిచే నియమింపబడును. వానిపేరు “గజె
ట్రీ” లోఁ బ్రచురింపబడును. అతఁడు ప్రామాణ్యముల వివాహ
ములను “రిజిష్టరు” చేయుచుండును.

ఈలౌకిక శాసనము పుట్టినను ప్రామాణ్య సామాజికులందఱు
ను నీ శాసన ప్రకారముగా వివాహముల చేసి కొనుటలేదు.
ఇందునుగూర్చి మోనియరు విలియమ్సు దొర వారిట్లు వ్రాసి
యున్నారు.

“Singularly enough too, even to this day, some
Hindu Theists continue to prefer being married ac-
cording to Brahmie rites, without availing themselves
of the Act. There appears to be a dislike to the Re-
gistrar, as if he were required to take the place of the
minister of religion whereas he simply witnesses the
contract between the bride and bridegroom and
listen to the words by which they bind themselves to
matrimonial union, some theists also object to the
categorical repudiation of the Hindu religion which
must precede the performance of the civil marriage

considering that because they are Brahmas they are not therefore un-Hinduized.

(విశేషించి కొండలు బ్రాహ్మలివృత్తికిని ఈశానము నుపాదుకొనక బ్రాహ్మధర్మప్రకారమే వివాహముల నొనరించుకొనుచున్నారు. 'రిజిస్ట్రారు' చేయవలసినపని వధూవరుల ఒడంబడికను గనిపెట్టుచు వారు వివాహసంబంధమును గూర్చి చెప్పకొనుమాటల విరుద్ధమాత్రమే యైనను తమవు రోహితుని స్థానమును యారిజిస్ట్రారుపుచ్చుకొను చున్నట్లుగా నీతనియందనిష్ఠము పుట్టుచున్నది. మఱికొండలు బ్రాహ్మలుతాము బ్రాహ్మలైనంతన హిందువులుకాకుండ లేదనియెంచిహిందూమతధర్మమును బోనాడుటకిష్టపడకున్నారు. ఈశానప్రకారముగా వివాహములు చేయునెడ హిందూమతసంబంధము పూర్తిగాఁబోయి కేవలతౌకిక వివాహము మాత్రమగుచున్నది. ఇది వారికిష్టములేదు.)

దీనినిబట్టి యీశానము హిందూమతాచార విరుద్ధముగామాత్రమే కాక యదివలకున్న బ్రాహ్మమతాచారవిరుద్ధముగా కేవలతౌకిక వివాహమైయున్నదనియు నీశానప్రకారముగా వివాహముచేసినయెడ హిందూమతముతోనింతయు సంబంధముండదనియుఁ జేలుచున్నది. ఇచటి బ్రాహ్మలు వివాహము మతవిషయమైన పవిత్రకార్యమని (Sacrament) యుపన్యాసపీఠములందు నిలచినప్పుడు చెప్పుదురుగాని వీరి

శాసనము దొరవారు చెప్పినట్లుగాఁ కేవలతాకికవ్యాపార మాత్రమగుచున్నది.

ఈ శాసనానుసారముగా బ్రాహ్మ్యవివాహముల నిజిష్టరు చేయుటకై యానంవత్సరమే రావుబహద్దరు కం. వీరేశలింగము పంతులవారు “రిజిస్ట్రారు” గాదొరతనము వారి “పోర్టు సెంటుజార్జిగజిటీ” లో ప్రచురింపఁబడిరి. ఇట్లు “రిజిస్ట్రారు” గా నియమింపఁబడిన తరువాత నీయేడు అక్టోబరు 18 వ తేది ఆదివారమునాడొక బ్రాహ్మ్యవివాహము కూడ వీరిచేరిజిష్టరు చేయఁబడినది. ఈవివాహము రాజమహేంద్రవరమున శ్రీపంతులవారియింటనే జరిగినది.

వధువు హితకారిణీసమాజమును పేరుగల రాజమహేంద్రపురస్థ వితంతు శరణాలయమునందలి యొకవితంతు బాలిక, వరుడు రావుబహదరు వీరేశలింగముపంతులవారి పోష్యవర్గములోఁజేరిన పి॥ వెంకటసుబ్బరావను బాలుడు.

మోనియరువిలియమ్సుదొరవారు చెప్పినట్లుగా రిజిష్ట్రారు పని కేవలతాకిక సాక్షిగా నుండుటయేకాని పురోహితుడు గానుండుట కాకుండినను ఇట శ్రీపంతులవారు పురోహితత్వమును గూడ సాగించిరట.

“Mr Veeresalingam himself officiated as Minister,” అని ఇండియను మెసెంజరులో వ్రాయబడియున్నది.

హిందూవివాహచారము అధికశూన్యమైన క్రియతోఁగూడినదనియు నయ్యది విగ్రహారాధకమనియు నిరసించి వీరుత్రా

త్తగా యుక్తియుక్తముగాఁ గల్పించుకొంటిమని చెప్పు వీరి
యాచారములుకూడఁ దుదకు హిందువుల యాచారమునే న
వ్యవిధములఁ బోలియున్నవి. వీరీవివాహమును శాసనప్రకా
రముగా తొకకతంతుగా నడపక హిందూమత ప్రకారము
గా వేదమంత్ర యుతముగా వైదికాచారములతోడనే కొన
సాగించిరి.

హిందూవివాహములందుఁ బ్రధానతంత్రములు నాలుగు.
అయ్యవి కన్యాదానము, మంగళ సూత్ర ధారణము, పాణి
గ్రహణము, సాప్తపదియనైయున్నవి. ఈనాల్గుతంత్రములు
నుకూడ యధావిధిగా నీవివాహమున జరుపఁబడినవి.

1 కన్యాదానము.

శాసనానుసారముగా జూచిన వట్టిరిజిష్టాశ్రుగా నుండవ
లసిన వీరేశలింగము పంతులవారలిట కన్యాదాతలు కూడ
నైయుండిరి. ఇందునుగూర్చి ఇండియను మెన్సెంజరిట్లు వ్రా
యుచున్నది.

“The Minister said to the bridegroom. This girl ador-
ned with virtues and decked healthy and amiable, O
learned youth, desiring the welfare you both, I
perseant to you.,,

దీనినిబట్టి హిందూవివాహములందు కన్యాదాత దానము
నిచ్చుచు శ్లో॥ కన్యాంసాలంకృతాంసాధ్వీం । సుశీరాయను

ధీమతే । ప్రియతో యంప్రియచ్ఛామిధర్మ కామార్థసిద్ధయే॥
అని చదువుకొకమునే వీరునుజడివి కన్యను వరునకిచ్చిరని స్పష్టమగుచున్నది. పైననున్న „This girl adorned ect” అను వాక్యములీళ్లొకార్థమునే యిచ్చుచున్నవి. వస్త్రాదికమును దానముచేసినట్లుగా కన్యనుగూడ దానముచేయుట యాయనియు కన్య వరునిబొందుటకుఁ దనకుఁదానే స్వతంత్రురాలనియుఁ జెప్పు వీరు హిందువులవలెనే కన్యాదానము నెట్లుచేసిరో తెలియకున్నది. ఇదిదానము కానియెడల సాలంకృతయైన యీకన్యను నేను నీకిచ్చుచున్నానని వీరెట్లుచెప్పిరో తెలియకున్నది. శాసనానుసారముగా వీరిపనియేమియన వధూవరులన్యోన్యమర్పించు కొనుచుండఁగాఁ బామునాక్షిగా నుండుట.

(Whereas he simply witnesses the contract between the bride and bridegroom and listens to the words by which they bind themselves to matrimonial union)

తమమతాను సారముగా వధువు స్వతంత్రురాలై తనకుదానే వరున కర్పించు కొనవలెనుగదా! యిచట నీతఁడు నేనిచ్చు చున్నాననుటలో సారస్యమేమున్నది? హిందువులలో ప్రీతస్వతంత్రురాలు కాదు. కాన కన్యాదాతలు జనకాదులగుచున్నారు. ఇటవీరికి కన్యాదానము చేయుట వధికారమెక్కడిది. ఈపిల్లను దాము పెంచి యుండుటచే నిందొకవేళ ప్రత్యేకముగా దనుకు సత్వముండినదనిన ననవచ్చును.

ఏబ్రాహ్మా వివాహ మయినను వీరీమంత్రమును జదువుదురా? అదిపాసఁగ నేరదుకదా? కానహిందువులయాచారము నే వీరంధ ప్రాయముగా ననుసరించిరని తెలుచున్నది. ఇదియే కాబోలు వీరు చేసిన ఘన సంస్కారము ! పోలు! బోలు!!

పాణిగ్రహణము.

ఇందును గూర్చి ఇండియను మెన్సెంజ రిట్లు చెప్పుచున్నది.

“ The bridegroom then touching the brides right hand said ” Love gave to love, love is the giver, love the receiver with love I accept you, I accept you for the accomplishment of virtue and the achievement of happiness. I shall not leave you.”

ఇదియును వైదిక వివాహము ననుసరించియే యున్నది. వరుడువధువు కుడిచేయి పట్టుకొనెనట? కుడిచేయి యేల పట్టుకొనవలెను? యెడమచేయ్యి యేల పట్టుకొనరాదు? హిందువులకు వారి సూత్రకారులు కుడిచేయి పట్టుకొన వలెనని విధించియున్నారు “సూ॥ అధాస్యై దక్షిణేన నీచాస్తేన దక్షిణ ముత్తాసగ్ం హస్తగృహ్ణీయాత్” అనిసూత్రము. దీనిని బట్టి యాబ్రాహ్మాలును హిందూ సూత్రకారుల వద్దలిసేయనుసరించిరని తెలియవచ్చుచున్నది. అనఁగా సరిగాహిం

దూవివాహ ధర్మముననుసరించిరని తెలుచున్నది. మఱియు ను హిందువులు పాణిగ్రహణ సమయమునఁ జదువు మంత్రములనేజదివిరి. అవియేవియనః—“కామఃకామాయ కామోదాతాకామః పృతిగ్రహీతా కామగ్ం సముద్రమావిశ కామేనత్వాప్రతిగృహ్ణామి” Love gave to love &c. వాక్యములీ మంత్రార్థమునే యిచ్చుచున్నవి. దీనినిబట్టి వీరుదక్షిణ హస్తముతీసి కుడిచేయిపెట్టువారేకాని వేరుకాదని తోచుచున్నది.

—:మంగళసూత్రధారణము:—

ఇందునుగూర్చి ఇండియను మెస్సెంజరు పత్రిక యిట్లు చెప్పుచున్నది;—

“The bridegroom tied the *Mangalasutram* a golden coin with the letters of *Brahma Kripali Kevalam* to the bride's neck saying ‘this auspicious string the symbol of my love. I tie to your neck, O prosperous one walk the path of virtue with me.’

దీనినిబట్టి వరుఁడు మంగళసూత్రమును వధువు మెడలొ “శో॥ మాంగళ్య తంతునానేనమమజీవన హేతునా కంఠేబధ్నామిసుభగేత్వం జీవశరదాశతమ్” అని హిందువులు చదువు శ్లోకమునేచదివి కట్టినాఁడని తెలియవచ్చుచున్నది. This auspicious string etc” వాక్యములీశ్లోక భావమునే యిచ్చుచున్నవి.

ఈ దినములలో నవనాగరిక ఫక్కిక బంగారు బిళ్ళలను ముంజేతులకుఁ గట్టుకొనుట వాడుకయై యున్నది. ఆరీతిగా జేతికై నఁ గట్టింపక వీరీబంగారు నాణెమును సూత్ర బద్ధము చేసి మెడలోగట్టించుటకుఁ గారణమేమి? హిందువుల యాచారము మెడలోఁ గట్టుటగాన వీరును నటులాచరించిరి.

హిందువులందీ యాచారము కలుగుటకుఁ గారణ మేమన హిందూమతప్రకారముగా స్త్రీకివివాహ ముపనయనము గానున్నది. “స్త్రీణాముపనయస్థానేవివాహంమనురబ్రవీత్” అని వ్యాసునిపాదుఁడు చెప్పియున్నాఁడు.

“Marriage is to them the substitute for regeneration”

అనిమోనియరు విలియమ్సుదొరవారు వ్రాసియున్నారు.

స్త్రీకి వివాహమే యుపనయనము గాన పటువునకువలెనే పధువునకును వివాహకాలమున మాండీబంధనము నడుమునఁ జేసి యజ్ఞోపవీతస్థానీయముగా మెడలో మంగళసూత్రము ను వేయింతురు. తెలిసినవారీమంగళసూత్రమును నవతంతువులతోఁ గూర్తురు. పటువున కుపనయకాలమున నవతంతు ధారణము చేయుటవంటిదే పధువునకుఁ బరిణయకాలమున వేయు నవతంతుయుత మంగళసూత్రము. సన్యాసి యుపవీతమును విసజ్జించినట్లే విధవసూత్రమువిసజ్జించును. స్త్రీకి విధవాత్వము సన్యాసము. ఇఁకఁ బురుషుల మెడలందుండు

యజ్ఞోపవీతములు విగ్రహారాధకములని నిందించి వానిని దీసి వేయుచున్న యీ భాగ్యహూలు స్త్రీలమెడలలో యజ్ఞోపవీత స్థానీయమగు మంగళసూత్రమును గట్టించుట కేమికతమో తెలియరాకున్నది. పురుషునిమెడలోని సూత్రము విగ్రహారాధకమైనచో స్త్రీమెడలోని సూత్రముమాత్రమెట్లు విగ్రహారాధకముగాదో బోధపడుటలేదు. పురుషునిమెడ సూత్రము లేకుండ నెట్లుండగూడదో స్త్రీమెడయును సూత్రములేకుండ నెట్లుండగూడదు. ఇది హిందువులకుఁ బవిత్రసూత్రము. అట్లనే భాగ్యహూలకును నిది (స్త్రీలపట్లమాత్రము) పవిత్రసూత్రమును ప్రతిమయును నై యున్నదట! వీరును "This auspicious string." అని చెప్పుచున్నారు. ఇది యంధప్రాయముగా హిందువుల యాచారము ననుసరించుటకాదా?

బంగారు పుస్తైను గట్టుట.

హిందువులు మంగళసూత్రమునందొక బంగారుపుస్తైను దగిలింతురు. అదిచూచి వీరును నొకపుస్తై సీసూత్రమునఁ దగిలించిరి. హిందువులు బంగారుపుస్తైను సూత్రమునఁ దగిలించుటకొక సాంప్రదాయముకలదు. పూర్వకాలమునంద పాలయను చిన్నది రోగపీడితురాలై వినాహముకాక భక్తితో నిండునారాధింపఁగా నాతఁడు కరుణించి యుగచ్ఛిదమందు సువణమునుంచి దానిగుండ మంత్రోదకమునాపె తలపైఁజల్లి యాసువణమును ధరింపఁజేసి యామెను సూ

ర్యవర్చస్సుతోఁగూడి యారోగ్యముగలదై యుండునట్లు చే
 సెనఁట. అందుపై నాపె వివాహయోగ్యురాలయినది. కావున
 నిష్పాదుగూడ భూసురేంద్రులు యుగచ్ఛిద్రమునందు సువ
 ణామునుంచి మంత్రోదకమును వధువుతలపైఁ జల్లి యారో
 గ్యముకలుగవలెనని నీవింతురు. దీనివలన వధువునందేమైన
 రుగ్మతలున్నఁబోవునని వారినమ్మకము “ ఫేనసఃఫేరథఃఫేయు
 గస్యశచీపతే- అపాలామింద్రీతిః పూర్త్యైకరత్నూర్యవర్చ
 సం ” అనుమంత్రముచే సువణామును(పుస్తెను) మంత్రం
 చియామంత్రోదకమును వధువుపైఁజల్లి వధువుమెడలోఁ ద
 గిలింతురు. మంత్రపూతమైన బంగారుపుస్తెను దేహమునఁ
 దాల్చిన నారోగ్యప్రదమని హిందువులతలంపు కావున వారు
 బంగారుపుస్తెను గట్టించుచున్నాఁడు. ఈబ్రాహ్మణులుమంత్ర
 ముల నమ్మువారుగారుకదా. బంగారును రాల్పుట యారో
 గ్యప్రదమని తలంచువారుకారు గదా? ఇక వీరుకూడ హిం
 దువులవలెనేబంగారుపుస్తె (Gold coin) వధువుమెడలోఁ గ
 ట్టించిరన నిందేమియర్థముండఁగలదు. ఇది యంధప్రాయము
 గాఁ బూర్వాచారము ననుసరించుట కాదా? ఆపుస్తెపై
 ‘బ్రహ్మకృపాహికేవల’ మ్మని చెక్కించిరఁట. ఇదియొక క్రొ
 త్తవిశేషము. ఈవిధముగా వీరు పూర్వాచారమునకు వన్నె
 పెట్టినందులకు సంతోషముగానేయున్నది. కాని దానిభా
 వమేమో కొంచెమువ్యక్తపఱచిన బాగుగనుండును. ఈబం

ధము బ్రహ్మకృపవలన గలిగినది గాని శేవలమానుష య
త్నము గాదని సూచించుటకాబోలును. అట్లయిన సమంజస
మేకదా. హిందువుల తలంపును వివాహబంధము దైవా
యత్త మనియేకదా.

సప్తపది.

హిందువుల వివాహము లందువలెనే యిందును సప్తపది
కూడఁ గలదట! స్మృతులన్నియు వివాహమునకు సప్త
పది ముఖ్యమని చెప్పుచున్నవి. ఇట్టి ప్రధాన కర్మమును
హిందువులవలెనే యీ బ్రాహ్మయుకూడ నాచరించిరట!
ఇందునుగూర్చి ఇండియను మిస్సింజరిట్లు చెప్పుచున్నది.

“The Minister then performed the *Saptopada* and explained the meaning to the audience. The bridegroom holding the hand of the bride marched seven steps saying “my desire for God, my desire for sacrifice, my desire for fame, my desire for virtue,” the bride “my desire for prosperity, my desire for issue, my desire for wealth.”

• దీనినిబట్టి వేదమంత్రయుతముగా సప్తపదియును యీ
బ్రాహ్మవివాహములో జరుపఁబడినట్లే తెలియ వచ్చుచు
న్నది. సప్తపదినిగూర్చి ముందు విరివిగా వాయోబోవుచు
న్నాను. కాన నిందు నీవిషయమై యంతటితోఁ గట్టిపెట్టుచు

న్నాను. శ్రీవీరేశలింగం పంతులవారేమో సప్తపదియర్థమును సభవారికి బోధించిరట, ఆచేసినబోధ యేదో యెచటను బ్రకటింపఁబడినట్లు కానతాదు. అది యందఱును వినఁదగిన యంశము గానముందైన దానిని బ్రకటింతురని నమ్మెదను.

ఈ విధముఁగా బ్రధానాంశములలో నీబ్రాహ్మణవివాహము హిందూవివాహమును బోలియున్నదని తెలియవచ్చుచున్నదిగదా. ఇంతేయేగాక తొక్కికాదియితరవిషయములందును వీరు హిందూవివాహముల ననుసరించిరి. అదియెట్లన.

హారములు కేయించుట.

హిందువులు పాణిగ్రహణానంతరము వధువుచేవరుని మెడనువరునిచే వధువుమెడను బువ్వుమాలికలను గర్వారపుదండలను కేయింతురు. ఈవేడుకను వీరునుసరించిరి. ఇందును గూర్చి మెస్సెంజరుపత్రిక యిట్లుచెప్పుచున్నది.

“ The bridegroom and the bride then garlanded each other.

ఆశీర్వాచనము.

హిందువులు వివాహానంతరము వేదవేత్తలచే వేదోక్తాశీర్వాచనములఁ జేయింతురు. వీరును అట్లే కావింపించిరి. సంఘసంస్కర్తలలో సాధారణబ్రాహ్మణులు లోకులు. వీరు

వేదములఁ బాటించువారుకారు. ఆర్యసామాజికులు వైదికులు వీరువేదములఁ బాటించువారు. వేదములఁ బాటించుసంఘసంస్కర్తలగు అదివూడి సోమనాథరావుగారను నార్యసామాజికులార్యశీర్వాదమును జేసినట్లుగా మెస్సెంజరిట్లు చెప్పుచున్నది.

“ Mr. A. Somanadharao offered Prayers to bless the happy couple with long life and prosperity.”

అసభలో సోమనాథరావుగారు వేదవేత్తలుగాన వీరాశీర్వాదము చేయుట సమంజసముగ నున్నది.

మంగళారతి.

తరువాత హిందువులందు జరుగునది మంగళారతి. ఇది యునునిటఁ గావింపబడినదంట! ఇందునుగూర్చి మెస్సెంజరిట్లు చెప్పుచున్నది.

“ Then the *Mangalarati* hymn was sung heartily by the ladies”

ఆరతినిగూర్చి రావుబహదరు వీరేశలింగము పంతులువారిచే సరిచూడఁబడిన జ్యోత్యనిఘంటువులో నిట్లువాయఁబడియున్నది.

“ ఆరతి—An offering of lights or of wāp . turmeric and chunam waved over a diety or over any individual to take of the supposed ill effects of the evil looks.”

దీనినిబట్టి దృష్టిదోషపరిహారార్థముగా హిందువులు మంగళారతి నిత్తురని తేలుచున్నది. ఈ బ్రాహ్మాలకును దృష్టిదోషమునందు నమ్మకముకలదా? లేకున్న హిందువులవలె వీరును మంగళారతి నిచ్చుటలో విశేషమేముండగలదు.

కట్నములు.

తరువాతిది గొప్పవిశేషము. అది యేదియన కట్నములు. ఇవికూడవని ఇదివఱకు శ్రీశ్రీశ్రీ రావుబహదరు వీరేశలింగముపంతులువారు మున్నగు మహామహాలు పెద్దపెద్దవ్యాసములు వ్రాసియున్నారు. ఇందునుగూర్చి వివాహస్మయములను క్షీర్నికక్రంద శ్రీవీరేశలింగముపంతులవారిట్లు వ్రాసిరి. “ఈ యాచారముతోడనే వివాహసమయములయందు బంధువులు కట్నముతెచ్చెడి యాచారముకూడపోవలయును.” అయినను శ్రీవీరేశలింగముపంతులవారింట జరగిన యీవివాహమహాత్మ్యము కట్నములు చదివించు మహావైభవము నందియే శోభించినది. ఇందునుగూర్చి మెస్సంజరుపత్రిక యిట్లువ్రాయుచున్నది.

“The young Raja of Pittapur with his usual liberality presented the bridegroom with a pretty gold watch and chain, and the bride with a gold ring set with diamond and sapphire worth about Rs. 300. There were presents from others also among whom Mr. R. Venkataratnam Naidu Garu M. A., L. T., Principal of the Pittapur Raja's College Coconada presented Rs. 15. The young Zamindar of Kapileswarapuram

మహానగర పంచాయితీ
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPL A104 B188
పుస్తకం పేరు	శాస్త్రీయమైనది
తారీఖు	26-10-24
ముందు అడ్డు	NO
వెనుక అడ్డు	NO
మొత్తం పేజీలు	485
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	B1
లేని పేజీలు	NO
కయారు చేపెనది	Kasimbi
పేజీలు విడదీసినది	Kasimbi
స్కాన్ చేపెనది	RAMYA
పరిశీలించినది	RAMYA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేపెనది	
ప్యాకింగు చేపెనది	
స్కాన్ చేయబడినది	NO
కప్పులు	NO
పరిస్థితి	NO